Geji New Testament Portions

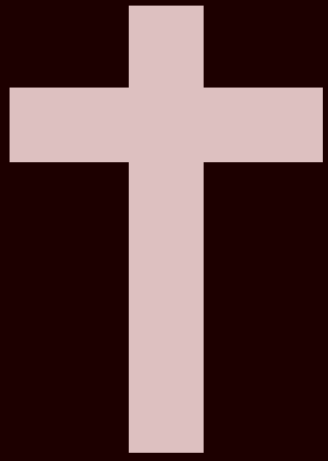

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

Geji New Testament Portions

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Geji)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025
1d007d04-9717-58d3-914b-11692f80c43e

Contents

Matiyu 1
Lukka 35
Yohana 70
PAL̠TI WUL GA̠ MAN̠ KOPTI
JI BOTLI 98
Roma 132
1 MAN̠ KORINTI 150
2 MAN̠ KORINTI 165
Man̠ Galatiya 175
MAN̠ APISA 181
YAKUBU 187
1 YOHANA 191

Gaɓa maɲ taɱti tumal Matiyu

Dlaɱti majwe Yesu Almasihu yil tet tumalsi wu

1 Gaɲ kaɗe takaɾda gwe naɱa mbokti
ang ten mbalaɲ jwe Yesu Almasihu yen gaˌ
Dauda, yen gaˌ Ibaɾahim yil tet tumalsi wu.
2 Ibaɾahim kaɗe aba gaˌ Ishaku,
Ishaku kaˌ zi Yakubu,
Yek Yakubu zi Yehuda suk yilkeni jwasi,
3 Yehuda kaɗe aba gaˌ Peres suk Zera,
ana gwasaɲ kaɗe Tamar.
Peres kaˌ zi Hezaɾon,
Yek Hezaɾon zi Aram,
4 Aram kaˌ zi Aminadab,
Aminadab kaˌ zi Nashon,
Yek Nashon zi Salmon,
5 Salmon kaˌ zi Bo'az maɻgwe ana gwas
kaɗe Rahab wu.
Bo'az kaˌ zi Obida maɻgwe ana gwas
kaɗe Rut wu.
Yek Obida zi Yese,
6 Yese kaˌ zi Dauda guu,
Dauda kaˌ zi Sulemanu maɻgwe ana
gwas wo, tek go kili gaˌ Wuriya kaɗe
ti wu.
7 Yek Sulemanu guu zi Rehobowam.
Yek Rehobowam zi Abija,
Abija kaˌ zi Asa,
8 Asa kaˌ zi Yehoshapat.
Yek Yehoshapat zi Joram,
Joram kaˌ zi Yuziya.
9 Yek Yuziya zi Jotam,
Jotam kaˌ zi Ahaz,
Ahaz kaˌ zi Hezekiya.
10 Yek Hezekiya zi Manasa,
Manasa kaˌ zi Amon,
Amon kaˌ zi Josiya.
11 Yek Josiya zi Yekoniya suk yilkeni
jwasi kaˌ sa'i gwe saˌ yem maɲ Yehuda
ɗe zhel a Babila wu.
12 Kaal ɗaˌ daɱti zhel gwasaɲ a Babila,
yek Yekoniya zi Shayeltiyel,
Shayeltiyel kaˌ zi Zerubabel.
13 Yek Zerubabel zi Abihud,
Abihud kaˌ zi Eliyakim,
Eliyakim zi Azor.
14 Yek Azor zi Zadok,
Zadok kaˌ zi Akim.
Akim zi Eliyud.
15 Yek Eliyud zi Eliyaza,
Eliyaza kaˌ zi Matan,
Matan kaˌ zi Yakubu.
16 Yek Yakubu zi Yusupu kos gaˌ
Maryam maɻgwe zi Yesu gwe asaˌ mbet ɗe
Almasihu wu.
17 Tet ten Ibaɾahim hal yek la Dauda
mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaɲ. A Tet ten
Daude yek la daɱti zhel gwasaɲ a Babila
go mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaˌ pak. Tet
ten daɱti zhel gwasaɲ a Babila yek la
Almasihu mago mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi
kaɲ.

Zaɬ gaˌ Yesu Almasihu

18 Kangwe zaɬ gaˌ Yesu Almasihu ni wu
wuggu. A Yusupu yi ɗe yen kos gaˌ Maryam
ana gaˌ Yesu, tun baʂaˌ ɓo paɻ hapti so yek taˌ
mbi yen tuki tumal Shishi gaˌ Nya a baɬaˌ ɓo
yis maani so.
19 Ama naɻ ɗe hwa mbalaɲ kaɗe Yusupu
yen kos gwas wu, yek baɬaˌ lami ɗe taʂ lak
Maryam kaˌ nsha kaˌ dlo mbalaɲ so. Yek taˌ
gwe taʂ zakti mukli.
20 Ama tun a taˌ yima daamti gwas ten
paɻti nu, yek Yen shinti gaˌ Nya tul malti kaˌ
tlunkaɬi. Yek taˌ wulti ɗe, Yusupu yen gaˌ
Dauda, kan Maryam ɗe kili gwa, baˌ ɓanti
cik so, yen tuk gwe taˌ mbi go sut mal Shishi
gaˌ Nya kaɲ.
21 Ta zi yen, akaˌ zit shin ɗe Yesu, naɻ ɗe
tik ka kis mbalaɲ jwas ɗaɻkaˌ paɻti byas wul
kaɯu.
22 Ili pi naɻ gwisi taˌ gaɓa gwe Nya dlaɱ
tumal maɲ dlaɱti gaɓa gwas wu njikaɲ.
23 Gaɓa gwe wule, <<Yek ge yen kili gwe
ɓo yis maani sowu a mbi yen tuki, ataˌ zi yen
maani, asa zit shin ɗe Imanuwel.>> Gwe
yek ɗe, <<Nya ni sukmi wu.>>
24 De Yusupu paɗaɻ tet yembaɻ wu, yek taˌ
kop ilgwe yen shinti gaˌ Nyami hwit ɗe taʂ
paɻi wu, yek taˌ hap Maryam ɗe kili gwasi.
25 Ama yek baɬaˌ yisti so se naɻ taˌ zi yen
cina gwasi, yek taˌ zit shin ɗe Yesu.

2

Tulti gaˌ maɲ yisti kyatlaɻ tet gabaʂ

1 Saˌ zi Yesu kaˌ baɲ Baitalami kaˌ atl gaˌ
Yehudiya, kaˌsa'i gwe Hiridus ni ɗe bal guu
wu, yek maɲ yisti kyatlaɻ jon tet gabaʂ tul
Wurshelima, Yek saˌ kum gaˌzi ɗe,
2 <<Guu gaˌ maɲ Yehuda gwe saˌ ya zaɬ
wuk gwi? Maˌ yen kyatlaɻ gwas a tu gabaʂ,
yek kaɲ maˌ tuli taɲ ngusit atli.>>
3 Hiridus guu kumi nu wugo, yek ili
hwotti suk mas maɲ Wurshelima i'e.
4 Yek Hiridus guu mo mas kiɗi maɲ Paɾis
suk maɲ yisti mbaɬ gaɓa gaˌ Musa yek taˌ
ngemsi ɗe, <<Bohwe a'ako kaɲ maɲ dlaɱti
gaɓa Nya wule sa zi Almasihu ko?>>
5 Yek saˌ ballit ɗe, <<Kaˌ baɲ Baitalami kaˌ
atl gaˌ Yehudiya,>> naɻ ɗe maɲ dlaɱti gaɓa
gaˌ Nya lishi ɗe,
6 << <Ki baɲ Baitalami gaˌ atl gaˌ Yehudiya,
ko njaa, kik ɗe nak'eni kaˌ baɲ jwe ni kaˌ
atl gaˌ Yehudiya wu so,
ten ɗe kaˌ ki kaɲ sa zi bal guu gon,

malgwe a dam de bacina ga mbalan ji
man Yisiraila ata pi kyo gwasan wu.>
>>
7 Yek Hiridus guu mbe mbalami mukli,
yek ta kum gaz ga sa'i gwe kyadlali yil wu.
8 Yek ta wulsi de, <<Lak ngo yenni i'e,
kume ka mbit wu, a kaa lak hwini nini
ammago ba lak ngusit atl pak.>>
9 De sa kum gaba ga guumi wu, yek sa
zigaa. Yek kyatlal gwe sa yeni wu ngusi
kopti na si yek lak dlal sut gaa ga lubii gwe
yeni ni wu.
10 Sa yen kyadlali wugo yek sa pal hwol
tuk i'e.
11 De sa te ka lubiimi wugo, yek sa yen
yeni suk Maryam ana gwasi yek sa ngus a
cina datka. Yek sa bul ngura jwasan yek sa
balti zinariya, suk luban, suk mur.
12 Ama yek yen shinti ga Nya dalisi kang
ka tlunkat de bas kobi tumal Hiridus so, yek
sa pal gazan tu ten zobsi tantu.

Apti te Masar ka

13 Man yisti kyadlali zigaa wugo yek yen
shinti ga Nya gaba suk Yusupu ka tlunkati
yek ta wulti de, <<Tlinya tak kan yeni suk
ana gwasi tak aban te Masar ka, tak daman
teka se a hwikii ilgwe kaa pali ka kaali wu
ten de Hiridus a ngwe tas tlo yeni.>>
14 Yek Yusupu tlinya yek ta kan yeni suk
ane ka gasi yek sa ap te Masar ka,
15 yek sa dan a Masar hal se sa'i gwe
Hiridus guu mash wu. Nak gwisi pi ta
njikan gaba gwe Nya dlam tumal man
dlamti gaba gwas wu de, <<Tet Masar kan
a mbe yen gini.>>

Tlot mil maani ka atl ga Yehudiya

16 De Hiridus guu lak yisi de man yisti
kyadlali pallat de kadlan wugo, yek mbadl
gwas lil i'e, yek ta laki tas tlo mas mil maani
ji ban Baitalami suk jwe ni njaa kali wu ka.
Yek sa tlo mas mil mani man gin de lop suk
ji atl daasi ka ndakce na sa'i gwe man yisti
kyadlali hwit wu.
17 Gwisi kade sa'i gwe sa njikan gaba gwe
Irimiya man dlamti gaba ga Nya dlam wu
de,
18 <<Sa kum yal gon ka ban Rama,
Yal kulu na du tuk i'e.
Rahila ka nama kulu ten bi mil jwasi
ta nge sheltidli,
nak de sa tlwet mil kawu.>>

Zakti Masar

19 Ama kaal da mashkan ga Hiridus guu,
yek yen shinti ga Nya tul mal Yusupu ka
tlunkati a Masar.
20 Yek ta wulti de <<Tlinya tak kan yeni
suk ana gwasi tak palan teka atl ga Yisiraila
ka, nak de mbalan jwe sa nama lamti tlot ga
yeni go sa mash wu.>>
21 Yek Yusupu kan yeni suk ane yek sa pal
teka atl ga Yisiraila ka.
22 Ama yek ta kumi de Alkilawus ka dan
de guu ka lal ga aba gwas Hiridus a tik bal
de guu ga atl Yehudiya wu, yek banti lat kali
citi. Ama de Nya dalit kang ka tlunkat de
bas li kali tu kali sowu, yek ta li tu Galili.
23 Yek ta lak dan ka ban gwe asa mbe de
Nazarat wu. Na nu kan ilgwe man dlamti
gaba ji Nya dlam wu dan de gem, gwe wule,
<<Sa mbet de man Nazarat wu.>>

3

Lakti icin ga Yohana man baptisma

1 Ka multi jwisi wo yek Yohana man
baptisma yil debal yek ta ngusi lakti icin ka
me ka atl ga Yehudiya,
2 yek ta wul mbalan de, <<Cin atl gaa
nak de kanti ga Nya de guu ganan bal njaa
wu.>>
3 Malgan go tik de malgwe Ishaya man
dlamti gaba ga Nya gaba tenti wu, de ta
wule,
<<Yal ga malgwe nama takti bi ka me wu,
gwe nama wulti de,
<Lakami Bagaa tantu gwe ta kobi wu,
Lakamiti tantu tani de taki.> >>
4 A Yohana lak lukal madlan rakumi ata
hap dlo gwas na kul, kaba suk duu kade ilga
nguki gwasi.
5 Yek mas man Wurshelima suk Yehudiya
suk mas atl jwe ni njaa mal dlalka Yodan
wu ngusi lat malti.
6 Yek sa ngusi dlamti byas wul jwasan ata
nisi ma palti baptisma ka dlalka Yodan.
7 Yek Yohana yen man Paresi suk man
Saduki wonti sa nama tulti malti tas palisi
baptisma wu, yek ta wulsi de. <<mil
wokanzi nakkii, wok dalikii kang de tak abi
lilti mbadl ga Nya man tulti wu wo?>>
8 Palan wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa
gwakan wu.
9 Bak bo ngetl de kii wo Ibarahim kade
aba gwakan so, Nya a mani palti mil
Ibarahim na ye jin.
10 Nak ninge mago ndal ni ten zhila tlindi,
mas tlindi gwe wut hwa mil sogo sa wotl ka
asa lak ka wutu.
11 Ami wo na ze kan a nikii ma palti
baptisma ta mbok ang de kaa ci atl gaa mal
Nya wi, ama kaal da ami wo malgon a tuli
malgwe nal manan wu, malgwe kaptalan
gwas mago a mbuki ta tusit ka sowu. Tik ka
palikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.
12 Gal pelti wul gwas nit ang, ta taas lu
pelti wul gwas ka, ata pel kapti daka gwe
wo ka, ata wut gwesi ka nhu gwasi, apaa ta
kwel kapti ka na wutu gwe ba a mbashdli
sowu.

Sa pali baptisma Yesu

13 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu yil tet Galili
yek ta li dlalka Yodan ta Yohana palit
baptisma.
14 Ama yek Yohana nda ngeti ɗe ta palit
baptisma so, yek ta wul Yesu ɗe, <<Amik ka
li malki tak pali baptisma ama yek kik li tet
ɗa?>>
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ningo zaki ta nak
gwisi pi tan pal mas ilgwe ni ndakce mal
Nya wu.>> Yek paa Yohana bal gaa gwasi
yek ta pali Yesu baptisma.
16 De sa pali baptisma Yesu wu, ɗe ta yil
tot ɗaka ze ka wugo yek dlo nya ɓuli, yek ta
yen Shishi ga Nya nak kulu sut nya yek ta
sak dlal tenti.
17 Yek yal gaba gon sut nya wuli ɗe, <<Gan
go yen gi kan a lamti, a nama kumti tamti
gwas i'e.>>

4

Sheɗan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya tala Yesu ka me ta
Sheɗan cingalti.
2 Ta pal kalkaze multi ɗe kutl ɗe wupsi
na ka cin na ka gas wu, yek kuzan njel tlot
gwasi i'e.
3 Yek Sheɗan man cingaltisi li tet malti
yek ta wulti ɗe, <<Kume ki wo yen ga Nya
kaɗe ki wu, hwi ye jin ɗe tas pal ɗe ilga
nguki.>>
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ka gaba
ga Nya ɗe, <Ilga nguki tokte kaɗe man
ketalti ga mbalan so, ama mas gaba gwe a
yil sut mal Nya wu.> >>
5 Yek Sheɗan talat Wurshelima ban gwe
Nya botli wu, Yek ta tolti to ten gaa lubii ga
Nya ka,
6 Yek ta wulti ɗe, <<Kume yen ga Nya
kaɗe ki go ɗakci su ka, nak ɗe ni ga lishi
ɗe,
<< <Nya a hwi mil shinti jwas gaba tenki
asa ngibki ka na ang gwasan,
kangwe ka ɓo asan ten ye sowu.> >>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi pak ɗe,
<Bak cingal Nya Bagaa gwa so.> >>
8 Yek Sheɗan po talat ten tlal tlandal gon,
yek ta mbokit ang ten guu ji dii atli suk
mbunti jwasan.
9 Yek ta wulti ɗe, <<Ba balki mas wul jimi,
ɗe kume ka ngus atli yek ka balan nalti
wu.>>
10 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tli ɗa malan ka
Sheɗan, ni ga lishi ka gaba ga Nya ɗe,
<Ngusi atl Nya Bagaa gwa, a ti na ngus kan
ka kumit bi.> >>
11 Yek Sheɗan zakti, yek mil Shinti ji Nya
tuli yek sa ndallit gahwulan.

Yesu nda palti wul gwas a Galili

12 Yesu kumi ɗe sa le Yohana kawu yek ta
zak luisi yek ta li ka kat atl ga Galili.
13 Yek ta zak Nazarat yek ta li Ka-
parnahum ban gwe ni njaa ten bi bal dlalka
Galili ka kat atl ga Zabalun suk Naptali wu.
14 Nak gwisi pi ten ɗe ta ilgwe Ishaya man
dlamti gaba ga Nya dlam wu njikan gaba
gwe wuli ɗe,
15 <<Kat atl ga Zabalun suk ga Naptali gwe
ni ka Galili,
Lu ga majwe ba man Yehuda ka sowu,
lu gwe lak gaa tu bal ze hal yek ɗakci
dlalka Yodan wu
16 Majwe sa nama damti ka damshal wu
sa yen bal cilti wi.
Mbalan jwe sa nama damti ka dan-dan
mashkan go
Cilti a yilisi tot wi.>>
17 Ka sa'i gwisi kan Yesu nde dlamti gaba
mbalan ɗe, <<Cin atl gaa, nak ɗe kanti Nya
ɗe guu ganan njaa wu.>>

Yesu mbe man dipti ze ɗe wupsi

18 Ta nama lat ten bi bal dlalka Galili
nu go, yek ta yen Siman gwe asa mbet ɗe
Biturus wu suk yilka gwasi Andarawus asa
nama dipti ze na wul dopti kwes gwasan.
19 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Koɓanni nini ba
pallaki ɗe man ngot mbalan nak gwe aka
dop kwes wu.>>
20 Nige-nige yek sa lak wul dopti kwes
gwasan ka yek sa kopti.
21 Sa nama lat nugo yek Yesu yen Yakubu
suk Yohana yilka gwasi. Si wo mil ji Zabadi
kan, Yesu mbisi asa nama lakanti wul dopti
kwesi suk aba gwasan ka jirgi ze. Yek ta
mbesi,
22 yek nige-nige yek sa zak jirgi suk aba
gwasan yek sa kopti.

Yesu zi ang wonti mbalan

23 Yek Yesu matl ka mas kat atl Galili ata
nima mbokti ang mbalan ten gaba ga Nya
ka lu motgaa gwasan ata nisi ma dlamti
gaba man tamti ten bi kanti Nya ɗe guu
gwasan. Yek ta pita ndokti mas cwo suk
lashi kumti tamti ga dli ji mbalan.
24 Yek bi gwas matl ka mas atl ga
Siriya, yek man bami ngusi tullat ji mbalan
jwasan jwe dli tamisi bi sowu. Na majwe sa
citi ka na cwo wonti wu, suk majwe nama
kumti dli suk majwe yetal ni kasi ju, suk
man maparpaɗa suk majwe dli jwasan tla
kawu, yek ta ndoksi mas jwasan.
25 Yek mbalan wonti, man Galili, suk man
Dikapolis, suk man Wurshelima, suk man
Yehudiya hal suk majwe ni tu ten kati gon
ga dlalka Yodani wu kop kaal ga Yesu.

5

Mbok ang ten wul ga Yesu ten tlandal

1 Yesu yeni ɗe mbalan wonti mogaa wu,
yek ta to ten tlandal ilgon gwasi. Ta dan na
zhila wu, yek mil lishti jwas li tet malti.

2 Yek ta̱ njelisi mbokti ang ten wul ɗe,
3 <<Maṉ albarka ka̱ɗe majwe yis la̱shi
ndal̨ti gwasaṉ ten bi wul ji Nya wu,
ten ɗe guu ga̱ Nya wo gwasaṉ kaṉ.
4 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe asa̱ pal̨ duu tuk
wu,
ten ɗe sa wutisi bi tang ten mbadl wu.
5 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe ba̱sa palli gaa
gwasaṉ ɗe ilgon sowu
ten ɗe sa mbi wul ji dii atli.
6 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe sa̱ na̱ma kuzaṉ
suk ka̱l̨ka̱ze ɗe ta̱s pal̨ ilgwe ni
ndakce wu,
ten ɗe tuk gwasaṉ a njikaṉ.
7 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe asa̱ yen gonti
wu
ten ɗe si mago sa yen gonti gwasaṉ wu.
8 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe mbadl jwasaṉ
ni mbuni wu
ten ɗe sa yen Nya.
9 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe asa̱ la̱ka̱ṉ dlo ga̱
mbalaṉ wu
ten ɗe sa mbesi ɗe mil ji Nya.
10 Maṉ albarka ka̱ɗe majwe sa̱ na̱ma tlat
bomti ten pal̨ti wul ndakce wu
ten ɗe boo ga̱ Nya wo gwasaṉ kaṉ.
11 <<Kii wo maṉ albarka kaṉ ka̱ sa'i gwe
mbalaṉ byalkii yek sa̱ lakkii ka̱ bomti yek
sa̱ shelikii lal gaa ga̱ pal̨ti mas byas wul ten
bi gi wu.
12 Ta̱ mbadl gwaka̱ṉ ta̱mi akaa̱ pal̨ hwol
tuki i'e na̱k ɗe Nya a ɓatlkii nal ka̱ boo gwas
wu, nu kaṉ sa̱ lak maṉ dla̱mti ga̱ɓa ga̱ Nya
jwe tulikii cina ju ka̱ bomti.

Mbokti ang ten kwi suk cilti

13 <<Kii wo kik ɗe kwi ga̱ dii atli, kume
kwi po ta̱m sogo, ɗa̱ nii kaṉ sa palli ta̱mti
gwi? Ma̱lgon a po pa̱l̨ ilgon na̱ nali so, ama
sa wut ka a mbalaṉ li na̱ asaṉ a dani.
14 <<Kik ɗe cilti ga̱ dii atli. Ai baṉ gwe ni
ten zaṉdal̨ go sa manaṉ hwundal̨ti ka̱ so.
15 Mbalaṉ lakaṉ wutu ka̱ pitila asa̱ yitle
ka na̱ gal so, ama asa̱ sa̱ zi ten lu za̱ti.
Kangwe a cili, a mbalaṉ yen lu ka̱ lubiimi
wu.
16 Na̱k gwisi kaṉ haṉ ta̱ cilti gwakaṉ
ngusi cilti, ta̱ mbalaṉ yen hwa pa̱t gwakaṉ
asa̱ ta̱s shin ga̱ Aba gwakaṉ gwe ta̱ ni to nya
ka̱wu.

Ga̱ɓa ga̱ Yesu ten mba̱t ga̱ɓa ga̱ Musa

17 <<Ba̱k daṉaṉ gwa we a tuli, ta tlok
Mba̱t Ga̱ɓa ga̱ Musa suk Lishti ji maṉ
Dla̱mti Ga̱ɓa ga̱ Nya ka̱ so, a tul ɗe ta tlok
ka so a ma a tul ɗe ta njika̱mi ka.
18 Gem kaṉ dlo nya suk dii atl a taas ka,
ama ko ta̱ ilgwe ni ɗe nak'eni ka̱ Mba̱t Ga̱ɓa
ga̱ Musa, mago a tlokdli ka̱ so se njikaṉ mas.
19 Ten na̱k gwisi kaṉ mas ma̱lgwe nge
kopti mba̱ti gon a gi̱bi, ko ta̱ mba̱ti gwisi
kaṉi ɗe gwe nda nak'eni mani wu, yek ta̱
mboki ang mbalaṉ ɗe ta̱s pal̨i nugo, sa mbet
ɗe ma̱lgwe ni nak'eni ka̱ guu ga̱ Nya. A mas
ma̱lgwe kop mba̱t ga̱ɓe yek ta̱ mboki ang
mbalaṉ dani go sa mbet ɗe kakshe a guu
ga̱ Nya.
20 A nikii ma hwiti, kume pa̱l̨ti wul
ndakce gwakaṉ man ga̱ maṉ Paresi suk
maṉ mbokti ang mbalaṉ ten Mba̱t Ga̱ɓa ga̱
Musa wu sowu, kaa te ka̱ guu ga̱ Nya so.

Mbotik ang ga̱ Yesu ten lilti mbadli

21 <<Kaa̱ kumi ɗe tet go sa̱ dla̱mi mbalaṉ
jinaṉ ɗe <ba̱k tlo mbalaṉ so, majwe tlo
mbalaṉ go sa nolti.>
22 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas
ma̱lgwe mbadl lilit na̱ yilka gwas go sa
nolti. A ma̱lgwe hwi yilka ɗe, <Ki wo
mbalaṉ ga̱ koo lu,> sa nolti, a ma̱lgwe wul
yilka gwas ɗe, <Ki wo ka̱dlaṉ ka̱ɗe ki wu!>
Mbun ɗe ta̱ lakti buu wutu.
23 <<Na̱ nu kaṉ kume ka̱ ɓa baḻ wul ka̱ lu
takti wul, yek ka̱ daami go ma̱lgon na̱ma
lilti mbadl na̱ ki wu,
24 lak la̱kaṉ dlo gwa suk ma̱li pa apaa ka̱
nda takti wuli.
25 <<La̱kaṉ dlo gwa suk ma̱lgwe ta̱lak
dlaboo wu ba̱le-ba̱le a kayi ten tantu la̱t ka̱
lu kisti ga̱ɓe. La̱kaṉ dlo gwa sukti, ka̱ pa̱li
nu sowu ta lakki ka̱ ang ga̱ maṉ kisti ga̱ɓa,
a maṉ kisti ga̱ɓe lakki ka̱ ang ga̱ maṉ hapti
dlo asa̱ lek ka ka̱ lu gwe asa̱ le maṉ pa̱l̨ti
byas wullu.
26 A nikma hwiti ɗe gem kaman yilti ka̱
so, se ka̱ ɓatl mas ilgwe maṉ kisti ga̱ɓa
tlwek ɗe ta̱k ɓatl wu.

*Mbokti ang ɗe ba̱k pi suk kili ga̱ ma̱lgon
so*

27 <<Kaa̱ kume ɗe tek go sa̱ dla̱m ɗe <ba̱k
paṉ pa̱laṉ so.>
28 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas
ma̱lgwe yen kili mbalaṉ yek ta̱ lam multi
sukti go ma̱li pi pa̱laṉ sukti ka̱ mbadl gwas
wi.
29 Kume gwel gwa ka̱ti ga̱ ang shinti ka̱ɗe
maṉ lakti gwa ten pa̱l̨ti byas wullu, yilli ka
aka̱ lakka. A mani ki ta̱ ka̱t dli gon gwa ka̱
ni ɗa̱ so ɗa̱ gwe ta̱s lak mas dli gwa ka̱ buu
wutu wu.
30 A kume a ang shinti gwa ka̱ɗe maṉ
lakti aka̱ pa̱l̨ byas wullu, kotl ka ta̱k lakka.
A maniki ta̱ ka̱t dli gon gwa ka̱ ni ɗa̱ so ɗa̱
gwe ta̱s lak mas dli gwa ka̱ buu wutu wu.

Mbokti ang ten zakti kili punka

31 <<Tek go sa̱ wulsi ɗe, <Mas ma̱lgwe lam
zakti ga̱ kili gwas go ta̱s ba̱l̨ti lishti zakti.>
32 Ama a nikii ma hwiti ɗe mas ma̱lgwe
zak kili gwasi aba ten pa̱t pa̱laṉ kaṉ ta̱ mbit
sogo ta̱ lakti ten pa̱t palaṉ wi. A ma̱lgwe
hap kili gwe sa̱ zakti go, ta̱ na̱ma pa̱t pa̱laṉ
sukti.

*Mbokti ang ga̱ Yesu ten bi mot ga̱ɓa suk
Nya*

33 <<Kaa po kume ɗaɗe tek go sa hwi
mbalaŋ ɗe, <Bas mo gaɓa suk Nya ten lal
so, ama taṣ paḷ ilgwe sa mo gaɓa na Nya
dani.>
34 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, baḳ
mo gaɓa suk Nya so. Baḳ mo gaɓa na dlo
nya so naḳ ɗe yek ɗe lu daŋti ga Guu Nya
wu.
35 A baḳ mwe na dii atl so, naḳ ɗe yek
ɗe lu zaṭ asaŋ gwas wu, baḳ mwe na
Wurshelima so pak, ai yek ɗe baŋ ga Bal
Guu.
36 Baḳ mo gaɓa na gaa gwa so, naḳ ɗe ka
man pallaṭ ga maɗlaŋ ɗe naṃ ga gaa gwa
hwoli sogo duuni dani sowu.
37 Ka mas ilgwe kaa dlaṃ wu ta gaɓa
gwakaŋ dlaḷ ten <Yii> sogo <Wowo.> Kume
ɗakci nu wu, tet mal Maŋ Ngalci wu kaŋ yil
teɗi.

Mbokti ang ga Yesu ten pallaṭ ami

38 <<Kaa kumi ɗe tek go sa dlaṃ ɗe <Gwel
ka lal ga gwel, shin ka lal ga shin.>
39 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, baḳ
nge ɗe ta mbalaŋ tekii gaẓi so. Kume
maḷgon ɓek kalkaŋg ten kaṭ ang shinti go,
ballit kaṭi ga ang yali wu pak.
40 Kume maḷgon taḷak dlaboo ten bi kukaḷ
gwa ga tugiɓi go, baḷti lukaḷ ga tukaali pak.
41 Kume maḷgon zik ngetli taḳ li sukti
dlentaṭ ga mil ɗe naṃ wu, li sukti hal mil
ɗe lop.
42 Mas maḷgwe ngemik wul go patti ɗa so,
a maḷgwe ngemik dul go baḷti.

Lam maŋ nget gwa

43 <<Kaa kumi tek go sa dlaṃ ɗe, <Lam
yilka gwa, aka nge maŋ nget gwa.>
44 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe taḳ
lamaŋ majwe ngekii wu, ngemi Nya majwe
nikii ma cit dlelngapcan wu.
45 Kume ka paḷi naḳ gwisi go kaa daṃ ɗe
mil ji Aba gwakaŋ gwe ni to nya kawu, ti
ɗe ata laki a cin yili hwa mbalaŋ suk byasi,
ata laki a ze nde maŋ paḷti wul ndakce suk
maŋ paḷti byasi.
46 Kume majwe sa lamkii wu kaŋ akaa
lamsi na ngusaŋ go, ɗaŋi kaŋ sa ɓatlkii gwi?
Ai ko ta maŋ kanti wulpi boo mago naḳ gwe
akaa paḷi wu kaŋ asa paḷi.
47 A kume yilkeni jwakaŋ kaŋ akaa gaɓesi
na ngusaŋ go, na yek kaa man naa mbalaŋ
ye? Ai mbalaŋ jwe ɗe maŋ Yehuda ka sowu
mago nu kaŋ asa paḷi.
48 Nuk go daman ga njikmi naḳ kangwe
ga Aba gwakaŋ gwe ni nya wu njikaŋ wu.>>

6

Mbokti ang ga Yesu ten baḷti wul

1 <<Paŋ ɗem-ɗem baḳ paḷaŋ hwa wul ten
ɗe ta mbalaŋ yeni asa taṣkii so. Kume kaa
paḷi nu go, kaa mbi ɓatlti mal Aba gwakaŋ
gwe ni nya wu so.
2 <<Kume kaa ɓa baḷ wul maŋ laṣhi wul
wu, baḳ paŋta gaɓa dani naḳ gwe a maŋ
riya paḷi ka lu motgaa gwasaŋ suk ɗaŋ ten
tantu ka ten ɗe ta mbalaŋ taṣsi wu so. Gem,
amik ka hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasaŋ wi.
3 Ama kume kaa ɓa baḷ wul maŋ laṣhi
wul wu, baḳ zaki ni a ang yali gwakaŋ yis
ilgwe ang shinti naṃa paḷti wu so.
4 Kangwe baḷti wul gwakaŋ a ni ga
hwundaḷi wu, a Aba gwakaŋ ɗe ata yen wul
gwe a mbalaŋ paḷi ga hwundaḷi wu ɓatlkii.

Mbokti ang ga Yesu ten ngemti Nya

5 <<Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḳ paḷi
naḳ maŋ paḷti riya so, naḳ ɗe si wo asa laam
ngemti Nya a nya ɗaŋka lu motgaa gwasaŋ
ka suk ɗaŋ ten tantu ka kangwe mbalaŋ a
yensi dani wu. Gem, amik ka hwikii ge sa
mbi ɓatlti gwasaŋ.
6 Ama kume kaa ɓa ngem Nya go te
punka, akaa le dlabii ka akaa ngem Aba
gwakaŋ gwe ba mbalaŋ a yenti dani sowu.
Ti ɗe ata yen mas ilgwe ni ga hwundaḷi
kawu ta ɓatlkii.
7 Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḳ paŋta
kapti gaɓa ten wul ɗe naṃ naḳ majwe asa
paḷ wul naḳ wule si wo hwa mbalaŋ kaɗe
si wu so. Sa daman gwa we ten kapti gaɓa
gwasaŋ kaŋ ta katisi kaŋg.
8 Baḳ paḷi naḳ gwasaŋ wu so naḳ ɗe Aba
gwakaŋ yis ilgwe kaa lami tun a baḳaa ɓo
ngemti sowu.
9 <<Nuk'wu, kume ka ɓa ngem Nya go
akaa wuli ɗe,
<< <Aba gaŋaŋ gwe ni to nya kawu,
haŋ ta mbalaŋ ɓanti shin gwa
10 Haŋ ta daṃti gwa ɗe guu tuli.
Haŋ ta ilgwe ka lami wu pi
ten dii atli naḳ gwe a pi to nya kawu.
11 Baḷni ilgwe ma guk ase wu.
12 Taasini mas byas wul jinaŋ ka
naḳ gwe ama taasi majwe asa paḷini
byas wul wu.
13 Baḳ zakni taŋ nda so ɗe kume sa ɓa
cingaḷni wu.
Ama akaa te ka dlo gaŋaŋ suk Maŋ Ngalci
wu.>
14 Kume kaa taasi byas wul majwe paḷikii
byas wul wu, Aba gwakaŋ gwe ni to nya
kawu mago ta taasikii gwakaŋ ka.
15 Ama kume kaa taasi byas wul majwe sa
paḷikii byas wul wu ka sogo, Aba gwakaŋ
mago ta taasikii gwakaŋ wu ka so.

Mbokti ang ga Yesu ten kaḷkaẓe

16 <<A kume ka ɓa paḷ kaḷkaẓe wu, baḳ
docinaŋ cina gwel naḳ maŋ paḷti riya so,
naḳ ɗe si wo asa docin cina gwel ta mbalaŋ
yeni asa yisi ɗe sa naṃa kaḷkaẓe wu. Gem,
amik ka hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasaŋ wi.

17 Ama kume kaa pal kalkaze go aka polan gwel gwakan ka akaa tuksi mili ten gaa,
18 ba mbalan yenkii asa yisi de kaa nama palti kalkaze so, ama Aba gwakan de ata yen mas ilgwe ni ga hwundali kawu a batlkii.

Mbokti ang ten bi mot wul to nya ka

19 <<Bak mwe wul gaa gwakan ten dii atl so, lu gwe a dakmbi lili ka, a kaci ka wu.
20 Mwe wul gwakan to nya ka, ka lu gwe dakmbi a lili ka so, a ba a kaci ka so wu. Mukal mago sa man teti asa mukali ka so.
21 Ten de ka lu gwe wul gwakan ni wu, kali kan mbadl gwakan ni pak.

Cilti ga dli

22 <<Gwel kade cilti ga dli. Kume gwel gwa ni hwabi wu, dli gwa a ni cili.
23 Ama de kume cilti ga dli gwa wo damshal ka go, gem damshal gwe ka ni gibi go bali kan.

Damti de zhel ga Nya suk damti de zhel ga wulpi

24 <<Mbalan a man dan de zhel ga bagaa de lop ka sa'i de nam so. Ngetli kan tas lam gon ata nge gon, sogo tas kumi bi gon ata nge kumti bi gon. Mbalan a man damti de zhel ga Nya suk lamti wulpi so.

Ba ilgon hwotkii so

25 <<Ten nak gwisi kan, a nikii ma hwiti de bak hwotan gaa gwakan ka damti gwakan so, ten bi ilgwe kaa nguk wu, suk ilgwe kaa tla wu sogo lukal gwe kaa lak wu. Ase mbadl ga mbalan manan ilga nguki sa? Aba dli ga mbalan manan lukal ga laki sa?
26 Bo yenan yadl la, basa bak zhin so, basa wotl wul zhin so, a basa moo wul ka nhu so. Ama Aba gwe ni nya wu nama citi na si. Kaa yisi de kaa nal man yadl mal Nya sa?
27 Wok ni ka kii gwe de wul hwotti wugo ta mani mbalti gaa gwas ko ta sa'i de nam dani wo?
28 <<Yek laki yek lukal gwe kaa lak wu a hwotkii ye? Bo yenan buzha de asa kidi ka me wu la, kangwe basa pal ilgon so, a basa pi lukal so wu.
29 Mas na nak gwisi, ko ta Sulemanu guu na mas nalti gwas mago, ta kin mbuni lukal yek ta kinti ka nak de nam ka buzha jin so.
30 De hal Nya kin buzha ka me ka na mbunti wu, si de sa ni da ase, ama ayo asa kweli ka ka wutu wugo, se kii kan ba Nya a palikii sa? Kii mbalan jwe basa ngasti ten Nya sowu!
31 Na nu kan bak hwotan gaa gwakan akaa nama wulti de, <Yek ma ngukan ye?> Sogo <Yek ma tla ye?> Sogo <Yek ma lakan ye?>
32 Majwe sa yis Nya sogo sik de man ngot wundal ji wul jimi, ama kii wo Aba gwakan gwe ni to nya kawu yisi de kaa lam wul jwisi mas.
33 Ama ngo guu ga Nya suk palti wul ndakce gwasi, apaa ta mbalikii mas naa wul jwisi.
34 Ten nak gwisi kan, bak hwotan gaa gwakan na wul jwe a pi ayo wu so, ayo a tul na wul jwasi. Hwotti ga ase kumkii wi.

7

Bak zi du gaa yilkeni jwakan so

1 <<Bak zi du gaa malgon so, kii mago malgon a zikii so.
2 Ten de na wundal kisti gaba gwe ka pali mbalan go, wundalisi kan sa paliki. Gal cingalti wul gwe ka cingali mbalan da go na nali kan sa cingaliki.
3 <<Yek laki de ka nama zat gwel ten nak'en ilgon de ni yilka gwa gwel wu, ama yek ba bali gwe ni ka gwa wu hwotki so ye?
4 Da nii kan ka wul yilka gwa de, <Han ta yillik nak'en ilgan de nik ka gwel wu ka,> Ama a ki wo bali ka ni ka gweli gwa wu gwi?
5 Ki man riya, yilli bal ilgwe nikka gwel wu ka, tak man yenti lu i'e da apaa ka man yillat nak'en ilgon gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.
6 <<Bak balan kadi wul gwe sa botli kawu so. A bak balan zok mbuni ye Alade so. Ten de sa li na asan dani, asa palikii gaa asa kumikii cwo.

Ngweni, ngemini, kotlan bi dlabiimi

7 <<Panta ngemti sa balkii, ngweni kaa mbi, kotlan bi dlabii sa bulikii.
8 Mas malgwe ngemi go sa balti, a malgwe ngwe go ta mbi. Malgwe ngusi kotlti bi dlabii go sa buliti.
9 <<Ka kii wo wok de gwe de yen gwas a ngemit baredi ata balti ye wo?
10 Sogo tas ngemit kwesi ata balti wuci wo?
11 Kii de man ngalci wu mago yek kaa yis kangwe kaa bal hwa wul mil jwakan wu, Aba gwakan gwe de ta ni to nya kawu pa? Ai ta balan hwa wul majwe sa ngemit wu.
12 Ilgwe kaa lami de ta mbalan palikii wu, kii mago palisi nu pak. Nu kan Mbat Gaba ga Musa suk takarda ji man dlamti gaba ga Nya mbok ang.

Mbok ang ten kopti ngaptlan tantu

13 <<Kobi tu ka ngabi tantu nak de tantu gwe a tala mbalan ka buu wutu go alti kan ni wu. Kopti tantu gwisi wo bom so, a majwe asa kobi go wonti kan sani.
14 Tantu gwe a mbalan kobi asa mbi mbadl go ngaptlan kan ni, a kopti gwas

bomi. Mbalaŋ jwe asaˌ koɓi tu kaḷi go saˌ wonti so.

Tumal yandi gaˌ tlindi kaŋ asaˌ yis tlindi wul

15 <<Paŋ ɗem-ɗem naˌ maŋ dlaṃti gaɓa gaˌ Nya gaˌ laḷi, majwe asaˌ tul malkii naḳ wule mbaḷa kaŋ ama kaɗilap jwe kuzaŋ naṃa tlot gwasaŋ i'e kaɗe si wu.
16 Tumal paṭ jwasaŋ kaŋ kaa yissi. Kaa man kotlti yandi inabi ten tlindi zhina a? Ko a maŋ kotlti yandi tulaŋ ten tlindi wuɓaḷ la?
17 A naḳ gwisi kaŋ mas hwa tlindi wo ataˌ wut hwa yandi, a byasi wo ataˌ wut byas yandi.
18 Hwa tlindi wo baˌ a wut byas yandi so, a baˌ a byas tlindi a wut hwa yandi so.
19 Kume nuk go, mas tlindi gwe wut hwa yandi sogo asaˌ wotl ka asaˌ wut kaˌ wutu.
20 Ten naḳ gwisi kaŋ kaa yis maŋ dlaṃti gaˌ ɓa gaˌ Nya ji lali tu ten paṭ jwasaŋ.

A yiskii so

21 <<Mas majwe asaˌ mbe ɗe Bagaa wu kaa te kaˌ guu gaˌ Nya so, ama se majwe asaˌ paḷ ilgwe Aba gi gwe ni wu nya lami wu.
22 Ten cin gwisi wo, mbalaŋ wonti a wulaŋ ɗe, <Bagaa, Bagaa! Ale maˌ laki mbalaŋ icin ten gaɓa gaˌ Nya naˌ shin gwa naʔ Ale maˌ yillaŋ maẓhe ɗaḳaˌ mbalaŋ kaˌ naˌ shin gwa naʔ A maˌ paḷ wul cit ɓanti wonti naˌ shin gwa.>
23 Apaa a wulsi ɗe, <A yiskii so, tli ɗaˌ malaŋ ka, kii maŋ palti byas wul!>

Mbalaŋ ɗe lop maŋ kinti bii

24 <<Ten naḳ gwisi kaŋ, mas maḷgwe kum gaɓa gini yek taˌ koɓi go, ta daṃ naḳ maŋ ɓotlkaŋ yisti wul gwe kin lubii ten pa wu.
25 Ɗe ze nda wi ɗe dlaḷka njikaŋ wu, yek yetaḷ tli todi yek ɓo lubiimi, ama yek baˌnda so naḳ ɗe ten pa kaŋ taˌ lak zhila lubii wu.
26 Ama mas maḷgwe kum gaɓa gi gaŋ yek taˌ nge kopti go, ta daṃ naḳ kaḍlaŋ gwe kin lubii ten yelsi wu.
27 Ɗe ze nda wi ɗe dlaḷka njikaŋ, yek yetaḷ tak ɓo lubiimi wu, yek lubiimi nda ka, byas ndati.>>
28 Yesu pak wul jwisi wu, yek ɓanti ci mbalaŋ ten kangwe taˌ hwisi gaɓe wu,
29 naḳ ɗe taˌ hwisi gaɓa naḳ maŋ iko gon, baˌ ɗe naḳ kangwe a maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa gaˌ Musa paḷi wu so.

8

Yesu ndok maŋ cwo gita gon

1 Yesu yil sut ɗaḳaˌ tlaŋdaḷi kaˌwu, yek mbalaŋ wonti kopti.
2 Yek maŋ gita gon li tet malti, yek taˌ ngusit atli yek taˌ baḷti nalti. Yek taˌ wulti ɗe, <<Bagaa, kume taṃik ɗaˌ go ka pallaŋ ɗe maŋ laṣhi daṣkaŋ.>>
3 Yek Yesu tak ang yek taˌ taŋti, yek taˌ wuli ɗe, <<Taˌ taṃi ɗa, daṃ ɗe maŋ laṣhi daṣkaŋ.>> Yek maḷi ndoki kaḷi-kaḷi.
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon ilgaŋ so, ama li taˌ maŋ Paris ɓo yenki akaˌ baḷ wul sadaka naḳ gwe Mbaṭ Gaɓa gaˌ Musa dlaṃ wu. Paḷi naḳ gwisi taˌ mbalaŋ yisi ɗe kaˌ ndoki wi.>>

Yesu ndok zhel gaˌ bal maŋ hapti dlo gon

5 Yesu te kaˌ baŋ Kaparnahum wu, yek bali gaˌ maŋ hapti dlo gaˌ Roma gon li tet malti yek taˌ ngemti ɗe taṣ zit ang ne.
6 Yek taˌ wulti ɗe, <<Bagaa, zhel gi ni lubii a atli zaṭak dli tlet ka, taˌ naṃa tlat bomti i'e.>>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba li a lak ndokti.>>
8 Yek maḷi wulti ɗe, <<Bagaa, a mbuki taḳ li tet ɗa kaˌ so, gaɓa kawei zhel gi a ndoki.
9 Naḳ ɗe ami mago a atl ɗaˌ maḷgon ka kaŋ ani, a maŋ hapti dlo jon ni atl ɗa kaˌpak wu. A wul gon ɗe, <Li te du,> ataˌ li. A po wul gon ɗe, <Li teɗi,> ataˌ li te. A wul zhel gi ɗe <Paḷi naḳ gaŋ,> ataˌ paḷi nu wu.>>
10 Yesu kum gaɓa gaṃi wugo, yek taˌ ngip bi kaˌ ang yek taˌ wul majwe saˌ naṃa kopti kaal gwas wu ɗe, <<Gem a mik kaa hwikii ge, kaˌ maŋ Yisiraila mago a ɓo yen maḷgwe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ naḳ gaˌ maḷgaŋ wu so.>>
11 A niki ma hwiti ɗe majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu naḳ maḷgaŋ wonti a yil tet tu gabaṣ suk tet tu yemma asaˌ daṃ naˌ zhila asaˌ nguk wul suk Ibaṛahim suk Ishaku suk Yakubu kaˌ guu gaˌ Nya.
12 Ama majwe mbun ɗe taˌ sik ni ɗe mil guumi go sa laksi to deɓaḷ ka kaˌ duu daṃshal, a duk kaŋ sa kuli asaˌ as ang bi.
13 Yek Yesu wul maŋ hapti dlomi ɗe, <<Zigaa, a piki naḳ kangwe kaˌ ngaṣki ten Nya ɗe taˌ pik wu.>> Yek zhel gaˌ maŋ hapti dlomi ndoki kaḷi-kaḷi.

Yesu ndok nkwe gaˌ Biturus

14 Ɗe Yesu te lubii ɗa Biturus kaˌ wu, yek taˌ mbi nkwe gaˌ Biturus ten zazzaɓi.
15 Yek Yesu taŋ ang gwasi, yek zazzaɓi zakti, yek taˌ tlinya yek taˌ paḷit wul.

Yesu ndok wonti mbalaŋ kaˌ sukti

16 Ɗe sukti pi wugo, yek saˌ tullit mbalaŋ jwe maẓhe ni kaṣi ju wonti. Yek taˌ yilli maẓhesi ka naˌ gaɓa gaˌ bi gwasi, yek taˌ ndok mas majwe dli taṃi bi sowu.
17 Naḳ gwisi pi ten ɗe taˌ ilgwe Ishaya maŋ dlaṃti gaɓa gaˌ Nya dlaṃ wu njikaŋ. Gaɓa gwe wule,

<<Taˌ yem cwo jinaŋ ka
yek taˌ hwulaṇni naˌ laṣhi kumti taṃti
gaˌ dli jinaŋ.>>

Majwe saˌ wule sa kop Yesu wu

18 Yesu yeni wi ɗe mbalaŋ wonti gandaḷti wu, yek ta laki ɗe taṣ ɗakci bal dlaḷke taṣ pal tu ten kaṭi gwe ni tu te duk wu.
19 Yek maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa gon li tet malti, yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
20 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwen-gwen wo shu nisi ɗa, a yadl mago bii nisi ɗa, ama ami yen ga mbalaŋ wo lu multi ni ɗa so.>>
21 Yek ɗe naṃ ka mil lishti ji Yesu wulti ɗe, <<Bagaa, zakaŋni ta lak lep aba gi paa, apaa a lak kopki.>>
22 Yek Yesu wulti, <<Zak hwu mbalaŋ taṣ lep yilkeni jwasaŋ.>>

Yesu matl yetaḷ nyaze

23 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek mil lishti jwas kopti.
24 Sa ni nugo yek baḷ yetaḷ nyaze gon tli tot ten bal dlaḷke hal yek zesi tlinya naḳ wule a cin jirgi na gaa. Ama a Yesu naṃa ndet yembaḷ.
25 Yek mil lishti jwas sak paɗaḷti, yek sa wulti ɗe, <<Bagaa kisni ne, ma ɓa su gaz gaa ze!>>
26 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yek laki yek ɓanti a cikii ye? Kii majwe ba ngaṣti ten Nya gwakaŋ ndaḷ sowu.>> Yek ta tlinya yek ta matl yetaḷi suk zesi. Yek mas tlo ang, yek lu daṃ mbetlak.
27 Yek mbalaŋ ngip bi ka ang, yek sa ngusi wulti ka dlo gwasaŋ ɗe, <<Wok ɗe gaŋ ɗe hal yetaḷ suk kapsi ze mago asa kumit bi go?>>

Ndokti ga maŋ maẓhe a Gadasina

28 Yesu mbuk lu ka kaṭ atl ga Garasina wu, yek maŋ maẓhe jon ɗe lop jwe asa daṃ ka gazukɗi mo sukti. Maŋ maẓhe jwisi wo sa daṃ ɗe wul cit ɓanti i'e wi, hal sa laki yek ba mbalaŋ po man kopti tu ten tantu gwisi so.
29 Yek sa des le yek sa wuli ɗe, <<Yek ɗe ze gwa suk mi ye, ki Yen ga Nya? Ka tul ɗe taḳ nolni a ba multi ɓo njikaŋ sa?>>
30 Ka sa'isi wo a alade jon ni njaa kaḷi sa naṃa kyo.
31 Yek maẓhesi ngem Yesu ɗe, <<Kume ɗe ka yillaŋi kawu, aka zakni taŋ te ka alade ju.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yillaŋ te ka.>> Yek sa yil ɗaka mbalami ka, yek sa lak te ka aladesi. Yek mas aladesi lok su ka zesi ka yek sa maṣhi.
33 Yek maŋ kyo aladesi lak dlaṃi mbalaŋ wul mas jwisi na ilgwe pi na maŋ maẓhe ju pak.
34 Yek mas maŋ baṃi yil suɗi taṣ yen Yesu, sa yenti wugo yek sa ngemti taṣ zakisi kaṭ atl gwasaŋ.

9

Yesu ndok maḷgwe dli gwas tla kawu

1 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek ta pal te ka baŋ gwas ka.
2 Yek majon tulli maḷgwe dli tlet kawu malti a atl ten lumulti. Ta yen ngaṣti ten Nya gwasaŋ wu, yek ta wul maŋ cwoɓi ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, sa taasik byas wul gwa kawi.>>
3 Na kumti nak gwisi, yek maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa jon wul yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Maḷgaŋ naṃa cutgaa suk Nya!>>
4 Nak ɗe Yesu yis ilgwe sa naṃa daamti gwasaŋ dani wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naṃa daamti byas wul ka mbadl gwakaŋ ye?
5 Gwik bom so gwi? na ta wule, <Sa taasik byas wul gwa kawi.> Sogo ta wule, <Tlinya tak zigaa?>
6 Ama a naṃa lamti taḳ yisi ɗe iko ni yen ga mbalaŋ ɗa taṣ taasi byas wul mbalaŋ ka ten dii atli.>> Yek ta wul maḷgwe dli tlet kawu ɗe, <<Tlinya taḳ kan lumulti gwa taḳ li lubii.>>
7 Yek maḷi tlinya yek ta li gaṣ lubii.
8 Wonti mbalaṃi yeni nu wu, yek ɓanti cisi, yek sa baḷ nalti Nya ɗe ta baḷ iko paḷti naḳ gwisi mbalaŋ wu.

Yesu mbe Matiyu

9 Ɗe Yesu ci cina na zaṭgaa wu, yek ta yen maḷgon gwe asa mbet ɗe Matiyu ata ni na zhila ka lu kanti wulpi boo. Yek ta wulti ɗe, <<Koɓaŋni,>> Yek ta tlinya yek ta kopti.
10 Kaal naḳ gwisi ɗe kaa Yesu suk mil lishti jwas ɓa nguk wul ka lubii ga Matiyu wu, yek maŋ kanti wulpi boo suk maŋ paḷti byas wul wonti tuli, yek sa lak daŋ na zhila mal Yesu suk mil lishti jwasi yek sa nguk wul.
11 Ɗe maŋ Paresi yeni nu wugo, yek sa wul mil lishtisi ɗe, <<Yek laki ɗe maŋ lishti gwakaŋ naṃa ngukti wul suk maŋ kanti wulpi boo suk <maŋ paḷti byas wul ye>?>>
12 Yesu kumi nu wugo yek ta wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo naṃa cit gwasaŋ sowu ngo maŋ ikaŋ so, se maŋ cwo.
13 Ama a lamti taḳ sak yenaŋ ilgwe gaɓa gaŋaŋ mbokti ang dani wu, gaɓa ɗe ta wuli ɗe, <Yenti gonti kaŋ a lami, ba ɗe we sadaka so.> Ten naḳ gwisi kaŋ, a tul ɗe ta mbe maŋ wul ndakce so, maŋ paḷti byas wul kaŋ a tuli mbet gwasaŋ.>>

Kumti gaẓi ten paḷti kaḷkaẓe

14 Ka sa'i gwisi, yek mil lishti ji Yohana tul mal Yesu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki ɗe na mi, na maŋ Paresi a ma paḷ kaḷkaẓe ama mil lishti jwa wo baṣa paḷi so ye?>>
15 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yelaŋ ji pyal kos a paḷ duu tuki a pyal kosi yi suksi ya? Ai

multi jwe sa kamisi pyal kosi kaɱwu yi teɗi, ka sa'isi kaɲ sa paḽ kaḽkaƶe.

16 <<Ai maḽgon kamaɲ pyal yadi ataɾ tlaɱ keshti gaɾ gus ka naɾ nali so, kume taɾ paḽi nugo gus lukaḽi a kesh ka man kangwe kesh cina wu.

17 A baɾ mbalaɲ a shot pyal ze inabi kaɾ gus ngura kul so. Kume taɾ paḽi nu go, ngure a kesh ka a ze inabisi shot te atl ka a yekge ngure lil kaɾ wi. Pyal ze inabi wo kaɾ pyal ngura kul kaɲ a shoti. Paḽti naḵ gwisi ka laki asaɾ mbi ze inabisi suk ngura kuli.>>

Ndokti gaɾ kili maɲ cwo suk palti kaami gaɾ yen kili gwe maʂh wu

18 Yesu nisi ma gaɓa nu go yek bacina gaɾ lu motgaa gaɾ maɲ Yehuda gon tuli, yek taɾ ngus atl a cina ɗatka, yek taɾ wulti ɗe, <<Ninge ninge kaɲ yen gi ya maʂhi, ama lite taḵ taɲti ta pal kaami.>>

19 Yek Yesu tlinya yek taɾ kopti suk mil shinti jwas ji botli.

20 Yek kili gon gwe taɾ paḽ gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shotti wu, li tet tu tukaal gaɾ Yesu, yek taɾ taɲ bi lukaḽ gwasi.

21 Naḵ ɗe taɾ wuli kaɾ mbadl gwas ɗe, <<Ko taɾ lukaḽ gwas kaɲ a taɾ ni go, ba ndoki.>>

22 Yek Yesu ballaɾti yek taɾ yenti wu yek taɾ wulti ɗe, <<Yen gini baɾ ilgon hwotki so, ngaʂti ten Nya gwa ndoki wi.>> yek taɾ ndoki kaḽi-kaḽi.

23 Ɗe Yesu mbuk lu ɗaɾ bacinesi kaɱwu, yek taɾ mbi mbalaɲ asaɾ naɱa hotti shetaḽ asaɾ naɱa shilaɲ kaḽi.

24 Yek Yesu wule, <<Baḽaɲni nini lu, yen kilisi ɓo maʂh so, yembaḽ kaɲ taɾ naɱa ndeti.>> Yek saɾ gitliti.

25 Saɾ yilli mbalaɱi deɓaḽ wu, yek Yesu te kaɾ giɓi yek taɾ ngiɓi ang yen kilisi, yek taɾ tlinya.

26 Yek gaɓa gwisi maʈl kaɾ kaʈ atl gwisi mas.

Yesu ndok dwa

27 Yek Yesu li cina wu, yek dwa ɗe lop jon kopti, asaɾ naɱa wulti to nya kaɗe, <<Yesu yen gaɾ Dauda yen gonti gaɲaɲ ne!>>

28 Ɗe Yesu te kaɾ lubii gon wu, yek dwami li tet malti. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa kan kaɾ mbadl ɗe ba man ndokti gwakaɲ ma?>>

Yek saɾ wule, <<Yii, Bagaa, ka mani.>>

29 Yek Yesu taɲ gwel gwasaɲ, yek taɾ wule, <<Haɲ taɾ pikii naḵ gwe kaa kan kaɾ mbadl wu,>>

30 Ɗe Yesu dlam nu wu, yek gwel gwasaɲ ɓuli. Yek taɾ daḽisi kaɲg i'e, yek taɾ wulsi ɗe, <<baḵ dlaɱi maḽgon ilgaɲ so.>>

31 Ama yek saɾ ngusi dlaɱti ilgwe taɾ paḽisi wu kaɾ kaʈ atli mas.

Yesu ndok maḽgwe baʈa gaɓa dani sowu

32 Ɗe saɾ ɓa zak baɱi go, yek majon tulli maḽgon gwe maƶhe ngiɓit bi kaɱwu yek baʈa gaɓa dani sowu.

33 Yesu yilli maƶhesi ɗaḵaɾ maḽi kaɱwu, yek maḽi njel gaɓa. Yek majwe ni kaḽi wu ngip bi kaɾ ang, yek saɾ wule, <<Maɾ ɓo taɓa yenti ilgon nu kaɾ maɲ Yisiraila so.>>

34 Yek maɲ Paresi wule, <<Naɾ iko gaɾ guu maƶhe kaɲ taɾ naɱa yillaʈ maƶhe ka.>>

Yesu yen gonti gaɾ mbalaɲ

35 Yek Yesu ngusi maʈlti yek taɾ ngash kiɗi baɲ suk nak mili mas ataɾ naɱa dlaɱti taɱi gaɓa kaɾ lu motgaa jwasaɲ ten bi guu gaɾ Nya, ataɾ naɱa ndokti gaɾ wundaḽ ji co mas suk majwe dli taɱisi bi sowu.

36 Ama ɗe taɾ yen mbalaɲ wonti mogaa wu, yek gonti gwasaɲ citi naḵ ɗe saɾ naɱa tlat bomti asaɾ cac-cal ɗaɲkaɾ wu, naḵ wule mbala jwe maɲ kyo nisi ɗaɾ sowu.

37 Yek taɾ wul mil lishti jwas ɗe, <<Wotlti zhimi nali, ama maɲ wotlti wo saɾ wonti so.

38 Ngemaɲ Bagaa gaɾ wotlti zhimi taʂ mbaḽ maɲ wotlti zhimi jon.>>

10

Yesu shin mil lishti ɗe kutl cet lop

1 Yek taɾ mbe mil lishti jwas ɗe kutl cet lop ju yek taɾ baḽsi iko taʂ man yillaʈ ɗaɾ yetaḽ ka a taʂ man ndokti gaɾ mas co suk majwe dli taɱisi bi sowu.

2 Shin ji mil shinti ji botlisi kaɗe ɗe, Siman gwe asaɾ mbet ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu yen gaɾ Zabadi suk yilka gwasi Yohana,

3 suk Pilibus, suk Bartalomi, suk Tomas, suk Matiyu maɲ kanti wulpi ɓoo, suk Yakubu yen gaɾ Halpa, suk Tadiwus,

4 suk Siman maɲ Kan'ana suk Yehuda Iskariyoti maḽgwe baḽ bi Yesu wu.

5 Mil shinti ɗe Kutl cet ɗe lop jimi kaɲ Yesu shinsi, yek taɾ lakisi icin kaal ɗe, <<Baḵ laɲ mal majwe baɾ Maɲ Yehuda kaɾ sowu so, a baḵ te kaɾ baɲ Samariya so.

6 Ama laɲ mal maɲ Yisiraila jwe gil kaɱwu.

7 Laɲni a kaa hwi mbalaɲ ɗe, <Kanti gaɾ Nya ɗe guu gaɲaɲ ɓal njaa.>

8 Ndokaɲ majwe dli taɱisi bi sowu, pallaɲ majwe maʂh wu kaami, ndokaɲ maɲ gita ka taʂ pal ɗe maɲ laʂhi daʂkaɲ, a kaa yilli mbalaɲ yetaḽ ka. Ten koo lu kaɲ saɾ baḽkii, kii mago baḽi ten koo lu pak.

9 Kaa ɓa li wu baḵ kamaɲ wulpi gaɾ zinariya sogo gaɾ zil gaḽla sogo gaɾ hwol gaḽla kaɾ aljihu gwakaɲ so.

10 A baḵ kamaɲ ngura sogo mayafi sogo lukaḽ ɗe lop suk kaptaḽan suk sanda so. Ten ɗe maɲ paḽti wul wo mbun ɗe taʂ mbi ilgaɾ nguki kaɾ paḽti wul gwasi.

11 <<Mas baɲ gwe kaḽi wu, ngo hwa mbalaɲ kaɾ baɱi a kaa te lubii ɗatka akaa daɱ kaḽi hal se gas gwe kaɾ zak baɱi wu.

12 Kume ka te ka lubiimi wugo a kaa wulisi sallama.
13 Kume hwa mbalan ni ka lubiimi ta mbi sallama gwakan. Kume hwa mbalan ni ka lubiimi sowu, sallama gwakan a pallikii.
14 Mas malgwe nge kanti gwakan sogo malgwe nge kumti gaba gwakan wu, a kaa bat kushka gwe nikii ten asan ka de kaa ɓa zak lubiimi wu, sogo de kaa ɓa zak bami wu.
15 Gem amik ka hwik ge, ten gas kisti gaba wo, Nya a dlwe mbadl man Sodom suk man Gomora man man ban jwisi.
16 <<Yekgu a nama shinti gwakan nak mbala jwe sa te ka dlo ga kadilap wu. Yek laki yek a nikii ma hwiti de tak daman na ɓotlkan nak wuci, ama daman de majwe basa pi ɓarna sowu nak kulu.
17 <<Pan dem dem na mbalan nak de sa man talat gwakan dlaboo, asa ɓoki ka lu motgaa gwasan wu.
18 A sa talakii a cina ji bacina suk man kisti gaba suk guu jwasan ta damisi de sheda suk majwe ba Man Yehuda ka sowu.
19 Kume sa talakii malsi wu, ba kangwe kaa gaba wu sogo ilgwe kaa dlam wu hwotkii so, ten de sa balkii ilgwe kaa dlam wu ka sa'i gwisi,
20 nak de ba kik ka gaba so, ama Shishi ga Aba gwakan ka gaba tumalkii wu.
21 <<Yilka a bal bi ga yilka gwasi asa tloti, a aba a bal bi ga yen gwasi. Mil a tli man zat jwasan gaa hal asa laki tas tlosi.
22 Mas mbalan a ngekii ten bi shin gini. Ama mas malgwe dlo mbadl hal pakti go tik ka mbi kisti.
23 Kume sa lakkii ka bomti ka ban gan wu, aban te ka bami gan ka. Gem amik ka hwikii ge, kaa ɓo pak matlti danka ban ji Yisiraila ka so Yen ga Mbalan a pali.
24 <<Yen lishti nal man man lishti gwas so, a ba zhel nal man baboo gwas so.
25 Ai pali wi, de yen lishti dan nak man lishti gwasi, a zhel dan nak baboo gwas wu. Kume sa mbe baboomi de Ba'alzabul Guu Mazhe go, de yek sa mbe mil boo gwas ye?
26 <<A nikii ma hwiti ba ɓanti gwasan cikii so, nak de ba ilgon ni ga yitle gwe basa ɓul ka sowu. A ba ilgon ni ga hwundali ka, gwe ba mbalan a yilli ten dii sowu.
27 Ilgwe a hwikii ka damshal wu, dlaman ka dlo cin, ilgwe sa hwikii ka shu kang go, lakan icin gwas ten gaa bii.
28 Bak ɓanti majwe asa tlo dli ga mbalan ama basa man tlot ga mbadl gwas sowu so. Ama ɓanti malgwe ta man tlot ga dlisi ata man lakti ga mbadli ka buu wutu wu.
29 Ale asa wul yadl balbal de lop ka wulpi galla de nam na? Ama ko gon gwasan a nda ten atl de bana yisti ga Aba gwakan gwe ni nya wu ka sowu.
30 Ai ko ta madlan gaa gwakan mago ga dlami kan ni malti.
31 Ten nak gwisi ai kaa manan balbal wonti na nalti.>>
32 <<Mas malgwe mbok ang de ti wo gi kan a cina ga mbalan wu, ammago ba mbok ang tenti de gini, a cina da Aba gi gwe ni to nya ka wu.
33 Ama mas malgwe nge mbokti ang de ti wo gi kan mal mbalan go, ammago ba nge mbokti ang tenti de gini a cina da Aba gi gwe ni to nya kawu.>>

Dlanti kan a tulli, tami danti kan a tulli so

34 <<Bak daman gwa we tamti danti kan a tulli ten dii atl so. Tamti damti kan a tulli so dlanti kan a tulli.
35 Nak de a tul de
<< <ta mo yen mani suk aba gwasi,
a mo yen kili suk ana gwasi,
ta mo nkwe suk aka gwasi,
36 man boo ga mbalan a dam de yelan
dlanti jwasi.>
37 <<Mas malgwe lam aba gwasi sogo ana gwas manan go mali mbuk danti de man kopti gi so. A malgwe lam yen gwas ga maani sogo ga madli manan go, mali mbuk danti de man kopti gi so.
38 Mas malgwe kan bomti nak gudal yencin gaa tas koɓan sowu, mali mbuk danti de man kopti gi so.
39 Mas malgwe lam mbadl gwas go, ta hwul na mbadl gwasi, ama malgwe hwul na mbadl gwas ten bi gi go ta mbi mbadl gwasi.
40 <<Mas malgwe kankii go ami kan ta kamanni. Malgwe kaman go, malgwe shinan wu kan ta kanti.
41 Mas malgwe kan man dlamti gaba ga Nya ten de ti wo man dlamti gaba ga Nya kawu, mali a mbi albarka gwe tumal man dlamti gabe. A mas malgwe kan man palti wul ndakce ten de ti wo man palti wul ndakce kawu, mali a mbi albarka tumal man palti wul ndakce.
42 A mas malgwe bal ko ta mbuka ze de nam nak mil jin ten de si wo mil lishti ji wu, Gem amik ka hwikii ge, ta sa ba ɓatlti so.>>

11

Yohana man baptisma shin mil lishti jwasi

1 Yesu paki hwit gaba mil shinti jwas ji botli de kutl cet lop ju wu, yek ta zak luisi yek ci ta cina na zatgaa yek ta te ka ban jwe ni ka kat atl ga Galili wu ata nisi ma mbokti ang suk lakti icin ten gaba ga Nya.
2 Ka sa'isi wo a Yohana man baptisma ni ga le ka, de ta kum ilgwe Yesu nama palti wu wu, yek ta shin mil lishti jwas malti,

3 taṣ kum gaẓi ɗe, <<Kik ɗe maɲ tulti gwa,
ko taɲ zi gwel tulli ga maḷgon?>>
4 Yek Yesu wulsi, <<Lak hwi Yohana ilgwe
kaa kumi yek kaa yeni wu.
5 Dwa ɓa yenti lu, kulki ɓa li na asaɲ,
maɲ gita naɲma palti ɗe maɲ laṣhi daṣkaɲ,
majwe kum kaɲg sowu ɓa kum kaɲg, asa
naɲma pallaṭ ɗa majwe maṣh wu kaami, a
majwe ba ilgon nisi ɗa sowu naɲma kumti
gaɓa maɲ taɲmti.
6 Maɲ albarka kaɗe maḷgwe baṭa kot asaɲ
ten bi gi sowu.>>
7 De mil shinti ji Yohana zigaa wu, yek
Yesu njeli hwit gaɓa wonti mbalaɲ ten bi
Yohana, yek ta wulsi ɗe, <<Bohwe yek kaa
la yenti ka me ye na? Tlal me jwe a yetaḷ
wuni kaɲ kaa sa yenti ya?
8 Kume nuk sogo, to yek a kaa sa yenti
ye? Kaa daɲaɲ we maḷgon kaɲ kaa yenti
na mbuni lukaḷ ten dli ya? Wowo, majwe
asa lak mbuni lukaḷ jwo ka dlaboo ga guu
kaɲ asa daɲmi.
9 To, yek akaa sa yenti ye? Maɲ dlaɲmti
gaɓa ga kaɲ kaa sa yenti gwas a? Yii, amik
ka hwikii ge, ta man maɲ dlaɲmti gaɓa ga
Nya na nalti pamma.
10 Tik ɗe maḷgwe takaṛda gaɓa tenti ɗe,
<< <Yekgu ba lak yen shinti gini taṣ tulik
cina
tik ɗe maḷgwe ta laḳaɲmik lu wu.>
11 <<Gem amik ka hwiti ge, ka mas
mbalaɲ jwe modli wutsi go gon naḳ man
Yohana maɲ baptisma so. Ama maḷgwe
tik ɗe nak'eni ka guu ga Nya wu nal man
Yohana maɲ baptisma.
12 Tun tet ka multi ji Yohana maɲ bap-
tisma hal yek la ase, guu ga Nya naɲma tlat
bomti, a majwe nit ma baḷti bomti naɲma
lamti taṣ kan guumi ka na ndaḷti.
13 Naḳ ɗe mas Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk
lishti ji maɲ dlaɲmti gaɓa ga Nya, dlaɲ gaɓa
ten bi guumi a ba Yohana ɓo tul sowu.
14 Kume kaa kan ilgwe sa dlaɲ wu,
Yohana kaɗe Iliya gwe sa dlaɲ gaɓa ɗe ta
tullu.
15 Mas maḷgwe kaɲg kumti gaɓa niɗɗa
wu taṣ kumi.>>
16 <<Na yek ba cingaḷ mbalaɲ ji se ye?
Naḳ mil mbalaɲ jwe ni ka lu jetit gwasaɲ
wu kaɲ sa ni, jwe sa naɲma mbet ga yelaɲ
jetit jwasaɲ asa naɲma wulti ɗe,
17 << <ma hotikii mbaẓhel
yek baḳaa dlal so,
yek ma wulikii koo multi maṣhkaɲ
yek baḳaa kul so.>
18 Naḳ ɗe Yohana tuli baṭa nguki ata tla i'e
so yek sa wule, <maɲ yetaḷ kaɗe ti.>
19 Yek Yen ga Mbalaɲ tul wu ata nguki ata
tlat, yek sa wule, <Maḷgaɲ nguk wul hwo
ata tla wul hwo, yelaɲ ga maɲ kanti wulpi
boo suk <<maɲ paḷti byas wul.>> > Ama
mas na nu mbalaɲ yen ɓotlkaɲ yisti wul ga
Nya tumal paḷti wul gwasi.>>

Baɲ jwe nge cit atl gaa wu

20 Yek ta njeli daḷti kaɲg baɲ jwe ta paḷ
wul jwe a lak mbalaɲ ten ngipti bi ang yek
sa nge cit atl gaa wu.
21 Yek ta wule, <<Kii wo wul cit gonti kaɲ
maɲ Korazin! Kii wo wul cit gonti kaɲ maɲ
Betsaida! Wul ngipti bi ang gwe sa paḷi
malkii go, ɗe da a Taya suk Sidon kaɲ sa
paḷi go da sa ci atl gaa, asa lak gus lukaḷ asa
cat mbaṭlaḷ ten gaa jwasaɲ asa naɲma baḷti
bi.
22 A nikii ma hwiti ɗe, ten gas kisti gaɓa
wo Nya a dlo mbadl na maɲ Taya suk Sidon
mankii.
23 Kii maɲ Kaparnahum, kaa daɲaɲ gwa
we sa tlilkii to nya ka? Wowo, ai ka atl
kaɲ sa sulkii, ka lu daɲti ga majwe maṣh
wu. Wul ngipti bi ang gwe sa paḷi ka baɲ
gwakaɲ wu kaɲ sa paḷi a Sodom go da a yi
hal ase.
24 A nikii ma hwiti ɗe ten cin kisti gaɓa
wo sa yen gonti ga Sodom mankii.>>

Laɲ tet malaɲni taḳ mbi shukti

25 Ka sa'i gwisi wo, yek Yesu wule, <<A
paḷ hwol tuk naḳi Buka, Bagaa ga dii atli
suk dlo nya naḳ ɗe ka hwundaḷi wul jwisi
maɲ ɓotlkaɲ yisti wul suk majwe yisti nisi
ɗa wu, ama yek kaa mboki ang mil mbalaɲ
dani.
26 Yii Aba, ten naḳ gwisi ka taɲ yeniki.
27 <<Mas wul wo Aba gi ka baḷaɲni.
Maḷgon yis Buke so se Yeni, a ba maḷgon yis
Yeni so se Buke suk maḷgwe yeni hwit bi ga
Buke wu.
28 <<Laɲ tet malaɲni mas jwakaɲ, kii
ɗe kaa nak wi akaa naɲma tlat bomti na
wul maɲ diɓaḷti gaa wu, ami wo ba baḷkii
shukti.
29 Kamaɲ ilgwe a dlaɲ wu naḳ gwe a tla
kan gudaḷ yencin ka yal gwas wu, paḷaɲ
ilgwe a mbokikii ang dani wu, naḳ ɗe ami
wo maɲ kumti bi kaɲ a maɲ ngusaḷti gaa
atl kaɲ, apaa kaa mbi shukti ga mbadl
gwakaɲ.
30 Ten ɗe gudaḷ yencin gini gwe yek ɗe
ilgwe a dlaɲ wu bom so, a ba wul ji diɓaḷ
so.>>

12

Kumti gaẓi ten cin shukti ga maɲ Yehuda

1 Ka multi jwisi ten gas Asabar cin shukti
ga maɲ Yehuda, a Yesu suk mil lishti jwas
naɲma yilti ka zhin alkama gon a kuzaɲ ɓa
tlo mil lishtisi, yek mil lishtisi njel celti gaa
alkama asa naɲma ngukti.
2 De maɲ Paresi yensi wu, yek sa wulti ɗe,
<<Bo yen ilgwe mil lishti jwa naɲma paḷti gas

Asabar wu, ko ɗe Mbaṯ Gaɓa ga Musa wule
ba mbalaṇ paḷi so wu.>>
3 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ase, kaa yenaṇ
ilgwe sa lishi ten Dauda guu suk yelaṇ laṯ
jwasi ɗe kuzaṇ ɓa tlosi wu sa?
4 Ai, ta te ka lubii ga Nya, yek sa kan
burodi gwe sa zi kawu yek sa nguki, ko ɗe
mbun ɗe ta maḷgon nguk so se maṇ Paṛismi
na ngusaṇ wu.
5 Ko kaa ɓo yeni ga lishi ka Mbaṯ Gaɓa ga
Musa ɗe, a maṇ Paṛis paḷ ilgwe ba yek sowu
ka lubii ga Nyami gas shukti, ama yek ba ni
ɗe we sa cel mbaṯ gaɓe ka so sa?
6 A nikii ma hwiti ɗe maḷgwe ta nal man
lubii ga Nya wuggu.
7 Da kaa yis ilgwe laki yek gaɓa ga Nya
wuli ɗe, <Yenti gonti kaṇ a lami ba ɗe we
takti wul so.> Da kaa yen maṇ laṣhi paḷti
ilgwe ba yek sowu na byas wul so.
8 Ten ɗe Yen ga Mbalaṇ wo Bagaa ga gas
shukti kaṇ.>>

Yesu ndok maḷgwe ang gwas tla kawu

9 Yesu zak lwisi wugo, yek ta te ka lu
motgaa gwasaṇ,
10 a maḷgon ni ɗa kaḷi gwe ang gwas
tla kawu. Yek maṇ Paresi ngem Yesu ɗe,
<<Mbun ɗe ta ndok mbalaṇ gas shukti ya?
>> Sa ngem ti nu taṣ man dopti gwas na
paḷti wul gas shukti.
11 Yesu wulsi ɗe, <<Wok ka kii gwe ɗe
mbaḷa a niɗɗa, a mbaḷe nda ka shu gas
shukti a baṭa yillaṯ ɗaka shusi ka ten gas
shukti so wo?
12 Ai mbalaṇ manaṇ mbaḷa i'e? Ten naḵ
gwisi kaṇ, sa dlaṃ ɗe ba mbalaṇ paḷ hwa
wul gas shukti so so.>>
13 Yek ta wul maḷi ɗe, <<Tak ang gwa,>>
yek ta taki. Yek ami ndoki, yek pal naḵ gon
wu.
14 Yek maṇ Paresi yili, yek sa tak dlaṃ
gaɓa ten kangwe sa pi asa tlo Yesu wu.

Gaɓa ga Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya njikaṇ wi

15 De Yesu yisi nu wugo, yek ta zak lwisi,
yek mbalaṇ wonti kop kaal gwasi, yek ta
ndok mas maṇ cwo jwe sa ni kasi wu.
16 Yek ta hwisi ɗe baṣ dlaṃi mbalaṇ ilgon
tenti so.
17 Ili pi nu ten ɗe ta gaɓa gwe Nya dlaṃi
tumal Ishaya wu njikaṇ ɗa, gaɓa gwe wule,
18 <<Zhel gi gwe a botli wu kawu,
a lamti a nima hwol tuk na ti i'e.
Ba njikaṇti na Shishi gini
ata paḷi mas kaṯ atl ji baṇ kisti gaɓa ga
gem.
19 Ta dlaḵ gaɓa suk maḷgon so, a baṭa tlil yal
gwas nya so,
a baṣa kum yal gwas ɗaṇ ten tantu ka
so.
20 Ta pak celti mamo gwe ɓal njaa ta cel
kawu so,
a baṭa mbaṣh pitila gwe ɓa lam
maṣhkaṇ wu so.
se ta laki yek paḷti gem ci baṇ.
21 Majwe ba Maṇ Yehuda ka sowu a zi
mbadl tenti.>>

Yesu suk Ba'alzabul Guu Mazhe

22 Yek sa tullit maṇ mazhe gon, maḷi wo
ta gaɓa dani so, a dwa kaṇ yek Yesu ndokti
yek ta man gaɓa suk yenti lu.
23 Yek ɓanti ci mas mbalaṇ jwe ni kaḷi wu.
Yek sa wule, <<Bohwe, ale maḷgaṇ go yen ga
Dauda kaṇ na?>>
24 Ama maṇ Paresi kumi nu wu, yek sa
wule, <<Ai na iko ga Ba'alzabul Guu Mazhe
kaṇ maḷgaṇ naṃa yillaṯ ga yetaḷ ka.>>
25 Naḵ ɗe Yesu yis daamti gwasaṇ wu, yek
ta wulsi ɗe, <<Mas guu gwe mbalaṇ jwas
tatl gaa gwasaṇ ɗe lop ten nget ga yilkeni
jwasaṇ go baṃi a dlaḷ so. A mas baṇ sogo
boo gwe a mbalaṇ jwasaṇ tatl gaa gwasaṇ
ɗe lop ten nget ga yilkeni jwasaṇ go, baṃi
sogo boomi a dlaḷ so pak.
26 Kume Sheɗan ka yilli Sheɗan go, ɗa ni
kaṇ baṇ gwas a dlal gwi? Naḵ ɗe ta naṃa
dlanti suk gaa gwas wu.
27 A kume na iko ga Ba'alzabul kaṇ a
naṃa yillaṯ ga mazhe kawu, mil lishti
jwakaṇ wo na iko ga wok asa yilli ka wo?
Sik ka daṃikii ɗe maṇ kisti gaɓa.
28 Ama kume na iko ga Shishi ga Nya kaṇ
a naṃa yillaṯ mazhe ka wu, Nya ɗe guu
tulikii wi.
29 <<Sogo ɗa nii kaṇ maḷgon a man tet
ka lubii ga ndaḷi mbalaṇ ata yemit wul ka
gwi? Se ta ɓal maṇ lubiimi ka paa ata manit
yemti wul ka.
30 <<Maḷgwe ni suk ami sowu, maḷi naṃa
nget gini. A maḷgwe zi ang ten moti sowu
catti kaṇ maḷi naṃa catti ka.
31 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, sa man
taasti ga mas byas wul suk gaɓa mbulti Nya
ga mbalaṇ ka, ama maḷgwe dlaṃ byas gaɓa
ten Shishi ga Nya go sa taasit ka so.
32 Mas maḷgwe dlaṃ gaɓa mbulti ten
Yen ga Mbalaṇ go sa taasit ka. Ama mas
maḷgwe dlaṃ gaɓa mbulti ten Shishi ga Nya
go sa taasit ka so, ko naḵ ninge sogo cin ga
ayo.

Tlindi suk yandi gwasi

33 <<A hwa tlindi wut hwa yandli. Ama
kume tlindi wo lili kawu, a wut lili yandi.
Tu ten wundaḷ ga yandi kaṇ a mbalaṇ yis
wundaḷ ga tlindi.
34 Wonti wokaṇzi naḵkii nini, ɗa ni kaṇ
kaa dlaṃ hwa wul gwi? Ai ilgwe ni ka
mbadl wu kaṇ a bi dlaṃi.
35 Hwa mbalaṇ wo ata yilli hwa wul tet
ka hwa wul gwe ta zi ka mbadl gwas wu,
a byas mbalaṇ wo ata yilli byas wul tet ka
byas wul gwe ta zi ka mbadl gwas wu.

36 Ama amik ka hwikii ge, mbalaŋ a dlaṃ
mas byas ilgwe sa dlaṃ wu ten cin ga ayo
cin kisti gaɓa.
37 Sa kisik gaɓa ten ilgwe ka dlaṃ wu, gon
a ilgwe ka dlaṃ laki aka ni ɗe maŋ paḷti wul
ndakce sogo maŋ paḷti byas wul.>>

Lal ga Yona

38 Yek maŋ Paresi suk maŋ yisti Mbaṭ
Gaɓa ga Musa jon wulti ɗe, <<Maŋ lishti,
ma naṃa lamti taḳ paḷini wul ngipti bi ang
gwe a mbok ang ɗe ki wo sut mal Nya kaŋ
ka ni wu.>>
39 Yek ta ballisi ɗe, <<Byas mbalaŋ ji ase
maŋ laṣhi paḷti gem naṃa lamti yenti wul
ngipti bi ang gwe a daṃisi ɗe lal wu, ama
sa zisi lal gon so, seko wundaḷ lal ga Yona
maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya wu.
40 Naḳ kangwe Yona paḷ multi ɗe mekan
cin suk gasi ka tuk ga bal kwes wu, naḳ
gwisi kaŋ Yen ga Mbalaŋ a mul ɗe mekan
cin suk gasi ga leɓi ka atli.
41 Ten cin ga ayo maŋ Neniba a tlinya suk
mbalaŋ ji se taṣ mbokisi ang ɗe sa paḷ ilgwe
ba yek sowu. Naḳ ɗe maŋ Neniba ci atl
gaa ten byas wul gwasaŋ na kumti dlaṃti
gaɓa ga Yona, ama maḷgwe nal man Yona
wuggu!
42 Ten cin ga ayo Guu ga Maḍli Sheba a
tlinya suk mbalaŋ ji se taṣ mbokisi ang ɗe
sa paḷ ilgwe ba yek sowu. Ten ɗe ta tli tet
ka dlenti lu taṣ kati kaŋ wundaḷ ga ɓotlkaŋ
yisti gaɓa ga Sulemanu guu, ama maḷgwe
nal man Sulemanu wuggu!

Paḷti ga byas maẓhe

43 <<Kume byas maẓhe yil ɗaḳa mbalaŋ
kawu, ata ngusi matlti ɗaŋka lu jwe ze ni
ɗa sowu ten ngot lu gwe ta shuk wu ama a
baṭa mbi so.
44 Apaa ata wul gaa gwas ɗe, <Ba pal teka
lubii gwe a zaki wu ka.> Kume ta pali yek
ta mbi lubiimi go sa taasi ka yek sa laḳami
ka a ba maḷgon ni giɓi sowu.
45 Ta sak mbe byas maẓhe jwe ngalci
manti wu ɗe nitgi tedi, asa sak daṃ giɓi. Ka
kaali wo a daṃti ga maḷi lil man kangwe
taṇi tek wu. Naḳ gwisi kaŋ a pi na byas
mbalaŋ ji ase.>>

Ana ga Yesu suk yilkeni jwas tul malti

46 Ata yima hwit gaɓa mbalaŋ jwe mo gaa
wu nu wugo, yek ana gwas suk yilkeni jwas
tuli yek sa dlaḷ a deɓaḷ, sa naṃa lamti taṣ
gaɓa sukti.
47 Yek maḷgon wulti ɗe, <<Ana gwa kawu
suk yilkeni jwa a deɓaḷ, sa naṃa lamti taṣ
gaɓa sukki.>>
48 Yek ta ballit ɗe, <<Wok ɗe ana gi suk
yilkeni ji wo?>>
49 Yek ta mbok ang ten mil lishti jwasi,
yek ta dlaṃ ɗe, <<Ana gi suk yilkeni ji kawu
aɗe.
50 Mas maḷgwe paḷ ilgwe Aba gi gwe ni to
nya kawu lami wu, maḷi kaɗe ana gini a tik
ɗe yilka gini ga maani suk ga modli.>>

13

Cingaḷti gaɓa na maŋ ɓakti zhin

1 Yek Yesu yil ɗaḳa lubiimi ka ten cin
jwisi, yek ta sak daṃ ten bi bal ze.
2 Yek mbalaŋ ngusi motgaa malti hal yek
sa luk lakti dlo se naḳ ta sak te ka jirgi ze
yek ta daṃ giɓi, a mbalaṃi ni ten bicikɗi.
3 Yek ta hwisi gaɓa wonti na cingaḷti gaɓa,
yek ta dlaṃ ɗe, <<Maŋ kolti zhin gon yil ɗe
ta la ɓakti zhin gwasi.
4 Ta naṃa catti wundaḷ gwas nugo, yek
jon lok ten tantu yek yadl sak ɗakaṃi ka.
5 Yek wundaḷi jon lok ka gacal, lu gwe ba
atl ni kaḷi i'e sowu. Yek te baḷe-baḷe naḳ ɗe
atl nal kaḷi sowu.
6 Ama ɗe cin mat wugo yek ilgwe sa ɓak
wu ladaḷ ka yek nko ka, naḳ ɗe tlaḷki nisi ɗa
i'e sowu.
7 Wundaḷi jon lok ka lu gwe il ni kaḷi wu,
yek ili kiɗi yek ngip ilgwe sa ɓak wu ka.
8 Yek jon lok ka hwa lu, yek ilgwe sa ɓak
wu paḷ gwe i'e. Jon wo ɗe zabaḷ, jon wo ɗe
kutl ɗe mukka a jon wo ɗe kutl ɗe mekan.
9 Maḷgwe kang kumti niɗɗa go, taṣ kum
gaɓa gaṃi.>>

Ilgwe laki a Yesu hwi gaɓa mbalaŋ na cingaḷti gaɓa wu

10 Yek mil lishti jwas tul malti yek sa
ngemti ɗe, <<Yek laki aka hwi mbalaŋ gaɓa
na cingaḷti gaɓa ye?>>
11 Yek ta ballisi ɗe, <<Nya baḷkii yisti wul
ga hwundaḷi gwe ni guu ga Nya wu, ama si
wo sa baḷsi so.
12 Mas maḷgwe wul niɗɗa go, sa mbaḷit ɗa,
kangwe wul a nit ɗa nal wu. A mas maḷgwe
wul niɗɗa sowu, naki gwe niɗɗa wu mago
sa kamit ka.
13 Ilgwe laki a dlaṃti wul na cingaḷti gaɓa
go yek ɗe,
<<Ko taṣ kusi, sa yenni so,
Ko taṣ kaṭ kang sa kumi, a basa yis
gaami so.
14 Gem ilgwe Ishaya maŋ dlaṃti gaɓa ga
Nya dlaṃ tensi wu njikaŋ wi, ɗe ta wule
<< <Kaa ngusi kumti gaɓa, ama kaa yis gaa
ga ilgwe kaa kumi wu so
Kaa ngusi yenti wul, ama kaa yis ilgwe
kaa yenni wu so.
15 Naḳ ɗe mas jwasaŋ mbadl kangaḷisi
kawu,
Ba kang gwasaŋ a kum gaɓa so,
a yekgu sa yitla gwel gwasaŋ kawi.
Sa lak yen wul na gwel gwasaŋ,
sa lak kum gaɓa na kang gwasaŋ.
Ten ɗe ba mbadl gwasaŋ yis gaami so
hal asa pal tet malaṇni
ten ɗe ta ndoksi.>

16 Ama kii wo maŋ albarka kaŋ, naƙ ɗe a
gwel gwakaŋ yen wul a kaŋg gwakaŋ kum
gaɓa wu.
17 Gem amik ka hwikii ge, maŋ dlaŋti gaɓa
ga Nya suk mbalaŋ maŋ paḷti wul ndakce
wonti lami taṣ yen ilgwe kaa naŋma yenti
wu, ama yek baṣa yeni so. Asa lami ɗe taṣ
kum gaɓa gwe kaa naŋma kumti wu ama
yek baṣa kumi so.

Ilgwe cingaḷti gaɓa na maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu

18 <<Kati kaŋg ilgwe cingaḷti gaɓa na maŋ
ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu.
19 Kume mbalaŋ kum gaɓa ten guumi yek
baṭa yis gaa ga ilgwe gaɓe dlaŋ wu sowu, a
sheɗan tulli ata yem gaɓe ɗaƙa mbadl ga
maḷi ka. Gwisi kaɗe wundaḷ gwe lok ten
tantu wu.
20 Wudaḷi gwe lok ka gacal go, yek ɗe
maḷgwe kum gaɓe wugo ata ndaƙi baḷe-
baḷe na hwol tuk wu.
21 Ama naƙ ɗe gaɓe lak kiɗi tlaḷki ka
mbadl gwas sowu, ba gaɓe a dlaḷ kaṭi so,
ka sa'i hwottidli suk bomti tul ten bi gaɓe
wugo ata pal na kaali baḷe-baḷe.
22 Wudaḷi jwe lok ka ili go, yek ɗe mbalaŋ
jwe asa kum gaɓe, ama a hwottidli ga dii atl
ge suk laamti wulpi laki a ba gaɓe a nali ta
wut mil so.
23 A wundaḷi jwe lok ka hwa lu go naƙ
mbalaŋ jwe sa kum gaɓe yek sa yis gaami
wu kaŋ. A gaɓe laksi ten wutti mil jwe
wontaṭ ji jon la zambaḷ, jon wo kutl ɗe nitgi,
a jon wo kutl ɗe mekan.>>

Cingaḷti gaɓa na ɓakti byas alkama ka zhin

24 Yek Yesu cingaḷtisi gaɓa gon ɗa, yek ta
dlaŋ ɗe, <<Guu ga Nya wo naƙ maḷgon gwe
ɓak hwa wundaḷ alkama ka zhin gwas wu
kaŋ,
25 yek gas gon ka gasi a mbalaŋ ni atli
yek yelaŋ dlanti gwas sak ɓak byas wundaḷ
alkama ka zhimi yek paa ta zigaa ilgon
gwasi.
26 De hwa alkame tlal ɗe mbutl gaa wu,
yek byas alkame tlal pak.
27 <<Yek zhel ji maḷi li tet malti yek
sa wulti ɗe, <Bagaa, a wule hwa wundaḷ
alkama kaŋ ka ɓak ka zhin gwa wu na? Yek
ɗa nii kaŋ byas alkama yil tot giɓi gwi?>
28 <<Yek ta wulsi ɗe, <Yelaŋ dlanti gi ka
sak ɓaki.>
<<Yek zheli wulti ɗe, <Ka lami ɗe taŋ sak
ndus byas alkame ɗaƙa zhimi ka?>
29 <<Yek ta wulsi ɗe, <Wowo, gon a
ten ndusti byas alkame ka, akaa lak ndus
hwaɓi jon ka.
30 Zakaŋsi taṣ kiɗi ka lu ɗe naŋ hal se
ka gisi. Kume sa'i tloti ɓal go ba hwi maŋ
tloti ɗe, tlo byas alkame ka akaa ɓal na zaa,
gaami-gaami akaa kweli ka, apaa kaa mo
hwa alkame a kaa wut ka nhu gini.> >>

Cingaḷti gaɓa na gwe mastat

31 Yek Yesu po cingaḷisi gaɓa gon ɗa, yek
ta wulsi ɗe, <<Guu ga Nya wo naƙ gwe
mastat gwe maḷgon kaami yek ta ɓak ka
zhin gwas wu kaŋ.
32 Ko ɗe gwe mastat wo nda nak'eni man
mas gwe wullu, ama kume tlindi gwas
nallu go a daŋ ɗe bal tlindi man mas naa
tlindi a yatl lak bii gwasaŋ ka mil ami.>>

Cingaḷti gaɓa na yiis

33 Yek ta hwisi cingaḷti gaɓe gon ɗa yek ta
dlaŋ ɗe, <<Guu ga Nya wo naƙ yiis gwe kili
gon lak ka apti gal cingaḷti ɗe mekan, yek ta
ngusi wuti hal yek yiisi ngashi wu kaŋ.>>

Yesu gaɓa na cingaḷti gaɓa

34 Yesu hwi mbalaŋ wul jin mas na
cingaḷti gaɓa, baṭa dlaŋisi ilgon ba cingaḷti
gaɓa so.
35 Na nu kaŋ ta njikaŋ ilgwe Ishaya maŋ
dlaŋti gaɓa ga Nya dlaŋ wu gwe wule,
<<Ba ɓul bi gini a hwisi wul na cingaḷti
gaɓa,
Ba hwisi wul jwe ni ga hwundaḷi ka tun
tet ten lakti zhila dii atl wu.>>

Ilgwe cingaḷti gaɓa na maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu

36 Yek Yesu zak lu gwe wonti mbalaŋi ni
wu, yek ta te giɓ boo. Yek mil lishti jwas
te malti yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini ilgwe
cingaḷti gaɓa ten byas alkama ka zhin naŋma
mbokti ang dani wu.>>
37 Yek ta wulsi ɗe, <<Yen ga mbalaŋ kaɗe
maŋ ɓakti hwa wundaḷ alkama ka zhimi,
38 a dii atl kaɗe zhimi, hwa wundaḷ
alkame kaɗe mil guumi, byas alkame kaɗe
mil ji Maŋ Ngalci,
39 a yelaŋ dlantisi ɗe ta ɓak byas alkame
wu kaɗe Ibilis. Wotlti zhimi kaɗe pakti ga
dii atli, a man wotlti zhimi kaɗe mil shinti
ji Nya.
40 <<Naƙ kangwe asa mo byas alkama asa
kweli ka na wutu wu, naƙ gwisi kaŋ sa paḷi
ka pakti ga dii atli.
41 Yen ga Mbalaŋ a shin mil shinti jwasi
asa mo wul jwe a lak mbalaŋ ten paḷti
byas wul wu suk mas maŋ paḷti ngalci, asa
mbolsi ɗaƙa guu gwas ka.
42 A paa asa wutsi su ka buu wutu maŋ
cicit ka, kaḷi kaŋ sa kuli asa naŋma asti ang
bi.
43 Ka sa'i gwisi kaŋ maŋ paḷti wul ndakce
a cil naƙ cin, ka guu ga Aba gwasaŋ. Ta mas
maŋ kaŋg kumti kum gaɓa gaŋ.

Cingaḷti gaɓa na zok wul ang gwe ni hwundaḷi ka

44 <<Guu ga Nya wo naƙ zok wul gwe
sa hwundaḷi ka ka zhin wu kaŋ, gwe ɗe

malgon te dani wu yek ta po hwundali ka da. Ten bi hwol tuk gwasi yek ta wul mas wul jwas ka yek ta sak wul zhimi na wulpi.>>

Cingalti gaba na zok mbuni ye

45 <<Guu ga Nya wo nak wule man wulti
wul ka, gwe nama ngot zok mbuni ye,
46 yek mali mbi zok ye gon man mbunti
i'e, yek ta sak wul mas wul jwas ka yek paa
ta wul yesi na wulpisi.

Cingalti gaba na dipti ze

47 <<Guu ga Nya wo nak wul dipti ze gwe
sa lak ka bingi ze yek dop wundal kwes
wonti,
48 de njikan wugo, yek man dopti kwesi
dlak wul dipti zesi to ten bicikdi ka. Yek sa
dam na zhila yek sa dakam hwa kwesi yek
sa mosi ka gada, ama byas kwesi wo yek sa
wut ka.
49 Nak gwisi kan sa pali ten pakti ga dii
atli, mil shinti ji Nya a tuli asa hwul dlo ga
man palti wul ndakce suk man ngalci
50 asa wut man ngalci ka buu wutu man
ciciti, kali kan sa kuli asa nama asti ang
bi.>>

Cingalti gaba na gus wul ang suk pyali

51 Yek Yesu ngemsi de, <<Kaa yis gaa ga
wul jin mas a?>>

Yek sa ballit de, <<Yii Bagaa.>>

52 Yek ta wulsi de, <<Ten nak gwisi kan,
man lishti Mbat Gaba ga Musa gwe dam de
yen lishti ka guu ga Nya go, nak ba boo gwe
ata yilli pyal wul suk gus wul tot ka bii wul
ang gwas wu kan tani.>>

Sa nge Yesu a Nazarat

53 De ta pak dlamti cingalti gaba jin wugo,
yek ta zak luisi.
54 Yek ta pal ban gwasi yek ta njeli mbokti
ang mbalan ten gaba ga Nya ka lu motgaa
gwasan yek mbalami ngip bi ka ang. Yek sa
ngusi dlamti de, <<A ako kan malgan mbi
wundal botlkan yis wul jin, suk iko palti
wul ngipti bi ang gan ko?
55 Ale tik de yen ga kapinta wu na? ale
gasal gwas kade Maryam na? A yilkeni
jwas kade kaa Yakubu, suk Yusupu, suk
Siman suk Yehuda na?
56 A yilkeni jwas ji madli mago sa nan de
sa? Tet ako kan malgan mbi mas wul jimi
ko?>>
57 Yek mbadl lilisi na ti.

Yek Yesu wulsi de, <<Asa bal nalti man
dlamti gaba ga Nya ko ako, ama ka ban
gwasi suk lubii gwas wo basa balti nalti
so.>>
58 Nak de sa ngassi tenti sowu, yek bata
pal wul ngipti bi ang kali i'e so.

14

Mashkan ga Yohana man baptisma

1 Ka multi jwisi yek Hiridus Antipas guu
kum gaba ten Yesu.
2 Yek ta wul majwe asa palit wullu de,
<<Malgan co Yohana man baptisma kan
Nya pallat kaami! Yek laki yek iko palti wul
ngipti bi ang nit da nak gwisi.>>
3 Tek go a Hiridus laki yek sa dop Yohana
yek sa balti, yek sa let ka ten bi ga Hirodiya,
kili ga Pilip yilka gwas wi.
4 Nak de a Yohana kul hwi Hiridus de,
<<Mbun de tak kan Hirodiya de kili gwa so!
>>
5 Hiridus lami de tas tlo Yohana ka, ama
yek banti ga mbalan citi, nak de sa kan de
Yohana wo man dlamti gaba ga Nya kade ti
wu.
6 Ama yek cin zat ga Hiridus ballat tet wu
go, yek yen kili ga Hirodiya dlal a cina ga
mandaki jwe tul ka biki hwol tukisi, yek
dlaltisi tamit da i'e
7 yek Hiridus mo gaba na Nya yek ta palit
alkawol de ta balti mas ilgwe ta ngemi wu.
8 Yek ana gwas hwit ilgwe ta ngemi wu,
yek yen kilisi wul Hiridus de, <<Balan gaa
ga Yohana man Baptisma ade ka gali nige-
nige!>>
9 Yek gabe hwot guumi i'e, ama nak de ta
mo gaba na Nya, a mandaki jwas ka ju kali
wu, yek ta dlam de ta balti ilgwe ta lami wu.
10 Yek ta shinlu yek sa kotli gaa Yohana
ka ata ni ga le ka,
11 yek sa tulli gaami ka gali yek sa bal yen
kilisi, yek ta tale gasal gwasi.
12 Yek mil lishti ji Yohana sak kan dli
gwasi yek sa lepti ka, Yek pa sa sak hwi Yesu
ilgwe pi wu.

Yesu bal mbalan zangu de namtan ilga nguki

13 De Yesu kum ilgwe pi wugo, yek ta
te ka jirgi ze, yek ta li ka lu gwe mbalan
ni da sowu tas dam na ngus da. Ama yek
mbalami kum lu gwe ta ni wu, Yek sa zak
ban jwasan yek sa kopti ten asan.
14 De Yesu yil daka jirgi ze ka wu, yek ta
yen motgaa ga wonti mbalan, yek ta yen
gonti jwasan yek ta ndok majwe dli tamisi
bi sowu.
15 Sukti pi wugo, yek mil lishti jwas tul
malti yek sa wulti de, <<Sukti ka bali, a lu
ge go lubii ni da kali so. Palli bi mbalami
tas li danka mil ban jwe ni njaa wu ka, tas
wuli gaa gwasan ilga nguki da.>>
16 Yek Yesu wulsi de, <<Ni ngetli de tas
zigaa so. Balansi ilgon tas nguki.>>
17 Yek sa ballit de, <<Ilgon nini ang ade
so, se nak baredi de namtan suk kwes de
lop.>>
18 Yek ta wulsi de, <<Taleni nini tedi.>>

19 Yek ta wul mbalami ɗe tas dam na zhila
ten me. Yek ta kan baredi ɗe namtami suk
kwes ɗe loɓi yek ta lak gaa nya, yek ta pal
hwol tuk na Nya yek ta cac-cal baredisi.
Yek pa ta bal mil lishti jwasi yek sa ngusi
balti mbalan.
20 Yek mas mbalami nguki yek kumsi.
Yek mil lishtisi mo losali jwe sa wu, hal yek
njikan gaɗa ɗe kutl cet lop.
21 Wontat ga majwe nguk wu, pal mani
ɗe zangu namtan ban na modli suk mil
mbalan.

Yesu li na asan ten gaa ze

22 Sa nama pakti, yek Yesu laki yek mil
lishti jwas te ka jirgi ze yek sa ndet cina ten
lat tu ten kati gon ga zesi, a ti gaa gwas wo
ta yima pallat bi motgaa wonti mbalami.
23 Ta pallisi bi paki wu yek ta to ten
zandal tlandal tas ngem Nya. Hal yek sukti
luk pi ata yi kali ti na ngusi.
24 Ama a jirgi ɓal teka dlo bal ze ka, a
kapsi ze nama jekti ga jirgi ɗan ka nak ɗe
yetal nama wulti tet tu cina ga jirgi wu.
25 Yek Yesu li malsi na asan ten gaa zesi
ka bultlwe ga cina.
26 Mil lishtisi yenti ten lat na asan ten gaa
ze wugo yek ɓanti cisi. Yek sa wuli ɗe, <<Gu
co lul kan!>> Yek sa lak yal na ɓanti.
27 Yek Yesu gaɓesi yek ta wulsi ɗe, <<Ba
ilgon hwotkii so! Ami kan, ba ɓanti cikii
so!>>
28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, kume
kik go, wulan ɗe ta li tet malki ten gaa
zesi.>>
29 Yek ta wulti ɗe, <<Li teɗi.>>
Yek Biturus yil ɗaka jirgi ka, yek ta njel
lat mal Yesu ten gaa zesi.
30 Ama ɗe Biturus kum ndalti ga yetali
wu, yek ɓanti njel cit gwasi yek ta njel sut
gaz gaa ze. De ta ba su gaz gaa ze wu, yek ta
lak yal, yek ta wuli ɗe, <<Kisan ne, Bagaa!
>>
31 Yek Yesu tak ang gwasi bale-bale yek ta
ngiɓit ang yek ta dalti toɗi, yek ta wulti ɗe,
<<Ki ɗe ba ngasti ten Nya gwa ndal sowu,
yek lakki ten celti ka mbadl ye?>>
32 Yek sa te ka jirgi mas jwasan, yek paa
yetali mul atli.
33 Yek majwe sa ni ka jirgi wu ngusit atli,
asa nama wulti ɗe, <<Gem kan, yen ga Nya
kaɗe ki!>>

Yesu ndok mbalan ka kat atl ga Genisarat

34 De sa ɗakci bal zesi wugo yek sa yil to
ten bi cikɗi gwe ni njaa mal atl ga Genisarat
wu ka.
35 Man bami yisi ɗe Yesu kaɗe gwisi wu,
yek sa shini lu mas mbalan jwasan, yek
mbalami tulli mas mbalan jwasan jwe dli
tamisi bi sowu malti,
36 yek sa ngemti ɗe tas nak tan ko ta bi
lukal gwas ne, yek mas majwe tani wu mbi
ndokti.

15

Ilgwe a bacina ji man Yehuda pali wu

1 Yek man Paresi suk man yisti mbat gaba
ga Musa jon tet Wurshelima tul mal Yesu
yek sa ngemti ɗe,
2 <<Yek laki a mil lishti jwa nge kopti wul
jwe a kiɗi jinan pali wu ye? De si wo basa
pol ang ka pa so, ɗe sa ɓa nguk wullu!>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kii, yek laki ɗe
akaa cel mbat gaba ga Nya ka, ten bi palti
wul jwakan ye?
4 Ai Nya dlaman ɗe, <Ta mbalan bal nalti
aba suk ana gwasi,> a <malgwe byal aba,
sogo ana gwas go, ngetli kan ta tlot ka.>
5 Ama kii wo akaa mboki ang mbalan
ɗe, kume ilgon ni mbalan ɗa gwe ta bal
aba sogo ana gwasi ten ɗe tas zisi ang wu
ni mali ngetli ɗe tas zisi ang so, ten ɗe ta
manisi wulti ɗe <Mas ilgwe gwe a lamikii
balti go, a pal alkawol wi ɗe ba bal Nya.>
6 Nak gwisi mbok ang ɗe, po yi mali ngetli
ɗe tas bal nalti aba suk ana gwas so.* Na
palti wul gwakan nak gwisi kan kaa palli
gaba ga Nya ten koo lu.
7 Kii man palti riya! Ilgwe Ishaya man
dlamti gaba ga Nya dlam tenkii ni ndakce
gwe wule!
8 << <Na kul bi kan a mbalan jin balan nalti,
ama mbadl jwasan dlenti suk ami.
9 Ten koo lu kan asa ngusi atli,
asa mbok ang ten mbat gaba ga mbalan
ɗe gaba ga Nya.>†>>

Ilgwe a lil mbalan kawu

10 Yek Yesu mbe mbalami yek ta wulsi ɗe,
<<Kuman gaba gan akaa yis gaami!
11 Ilgwe a su tu ka bi wu kaɗe man lilti ga
mbalan ka so, ama ilgwe a yil tot tu ka bi
ga mbalan wu kaɗe man lilti gwas ka.>>
12 Yek mil lishtisi tul malti yek sa wulti
ɗe, <<Ama ka yisi ɗe ilgwe ka dlam wu nda
man Paresi mbadl a?>>
13 Yek ta ballisi ɗe, <<Mas ilgwe ba Aba
gini, gwe ni Nya wu ka ɓak sogo sa tus ɗa
ten zhila gwas ka.
14 Hwulankii suksi, si wo dwa kan, ama
asa nde dwa cina. A kume dwa ka nde dwa
cina go, mas jwasan sa lok ka shu.>>
15 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yillini gaa ga
cingalti gaba gwisi.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ase hal ninge kaa
po yisan gaami sa?

* **15:6 15:6** Ka lishtisi jon wo sa lishi ɗe*Aba sogo ana gwasi* † **15:9 15:9** YenIsh 29:13

17 Kaa ɓo yisi ɗe mas ilgwe a su tu ka bi
mbalaŋ go ka tuk kaŋ a su, apaa ka kaali
wo a yil ɗaka mali kasa?
18 Ama wul jwe a yil tot ka bi go, wul jwe
nit ka mbadl wu kaŋ, a yek ɗe maŋ lilti ga
mbalaŋ ka.
19 Ten ɗe tot ka mbadl kaŋ a byas daamti
ngusi yilti. Wudal ji tlot mbalaŋ, suk lamti
pat palaŋ, suk mas byas pat suk modli, suk
pat mukal, suk shelti lal mbalaŋ gaa, suk lil
shin mbalaŋ ka.
20 Wul jimi kaɗe maŋ lilti ga mbalaŋ ka,
ama ngukti wul na duu ang wo lil mbalaŋ
so.>>

Ngasti ten Nya ga kili gon

21 De Yesu zak luisi wu yek ta li ka kat atl
ga Taya suk Sidon.
22 Yek kili Kan'ana gon gwe ni kali wu
tul malti yek ta tlil yal nya yek ta wulti
ɗe, <<Yen gonti gi ne, Bagaa yen ga Dauda!
Mazhe jon nama nolti ga yen gini i'e.>>
23 Ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon so. Yek
mil lishti jwas tul malti yek sa ngemti yek
sa wulti ɗe, <<Mbol kili gaŋ ne, ten ɗe ta
nama kopti ata nama hwotti ganaŋ na tlilti
yal nya.>>
24 Yek ta wulsi ɗe, <<Mal mbala ji Yisiraila
jwe gil ju na ngusaŋ kaŋ sa shinanni.>>
25 Yek kilisi sak ngus na gahwulaŋ a cina
gwasi, yek ta wulti ɗe, <<Zi ang ne, Bagaa!
>>
26 Yek ta wulti ɗe, <<Mbun ɗe ta kan ilga
nguki ga mil lubii a bal kaɗi so.>>
27 Yek kilisi wulti ɗe, <<Go nu kaŋ, ama ai
kaɗi nguk ilga nguki gwe a yili baboo gwas
ɗa ang ka a nda sut gas tebul wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaŋ,
ngaski ten Nya ndali! Ka mbi ilgwe ka
ngemi wu wi.>> Yek yen ga kilisi mbi ndokti
na dlamti gwas nak gwisi.

Yesu ndok wonti mbalaŋ

29 Tet kali go, yek Yesu koɓi tu bal ze ga
Galili. Yek ta to ten tlandal yek ta dam na
zhila.
30 Mbalaŋ wonti tul malti, sa tulit kulki,
suk dwa suk maŋ gita suk bebe, suk naami
jon wonti yek sa wutsi atl a cina gwasi yek
ta ndoksi.
31 Yek mbalami ngip bi ang ɗe sa yen
bebe ten gaɓa, a maŋ gita ndok wi, a kulki
ɓa li na asaŋ, suk dwa ten yenti lu wu. Yek
sa tas Nya ga maŋ Yisiraila.

*Yesu bal mbalaŋ zangu ɗe wupsi ilga
nguki*

32 Yek Yesu mbe mil lishti jwasi yek ta
wulsi ɗe, <<A nama yenti gonti ga mbalaŋ
jin, sa mul ɗe mekan aɗe malaŋ wi a basa
nguk ilgon so. A lamisi pallat bi asa yi
kuzami so, ten ɗe gon asa ngusi palti gwel
mashkaŋ ten tantu na kuzaŋ.>>
33 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Ako kaŋ ma
mbi ilga nguki gwe a kum wonti mbalaŋ jin
ka me gaŋ ko?>>
34 Yek ta ngemsi ɗe, <<Baredi ɗe nami ka
nikii ang?>>
Yek sa wulti ɗe, <<De mukka suk nak
kwes jon.>>
35 Yek ta wul wonti mbalami ɗe tas dam
atli.
36 Yek ta kan baredi ɗe mukke suk kwe-
sisi yek ta pal hwol tuk na Nya, yek ta
cac-cali yek ta bal mil lishtisi yek sa bal
mbalami.
37 Yek ko wokko nguki yek kumti. Ka
kaali yek mil lishtisi yem gaɗa ɗe mukka
ga losali gwe mbalami zaki wu.
38 Wontat ga mani jwe nguk go sa la
zangu ɗe namtan ban na modli suk mil
mbalaŋ.
39 Yesu palli bi wonti mbalami wugo yek
ta te ka jirgi ze yek ta li ten kat atl ga
Magadan.

16

Lamti yenti lali sut nya

1 Yek maŋ Paresi suk maŋ Saduki jon tul
mal Yesu, yek sa ngemti ɗe tas mbokisi ang
ten lal gwe a mbok ang ɗe ti wo sut mal nya
kaŋ ta ni wu.
2 Yek ta ndakisi ɗe, <<Kume cin ɓa ndabi
go, akaa wule <Ayo go lu a tami, dlo nya ka
zwilaŋ wu.>
3 A kume kaa yen lu zwilaŋ ka, ɗe nyaze
nama tlil tot na gasi wo wugo akaa wule,
<Ase go ze a nda.> Kaa yis wul jwe a pi ka
dlo nya wu, ama yek bakaa yis gaa ga lal ji
multi ga se so.
4 Mbalaŋ ji se wo byasi suk maŋ lashi
ngipti alkawol kaŋ, sa nama lamti ɗe tas
yen lali, ama basa mbokisi ang ten lal gon
so se wundal ga Yona wu.>> Yek Yesu zaksi
yek ta zigaa.

*Tlokal mbokti ang ga maŋ Paresi suk
maŋ Saduki*

5 Sa ɗakci bal zesi tu te duk wu, ase mil
lishti jwas lak masaŋ yek basa kan baredi
so.
6 Yesu wulsi ɗe, <<Paŋ ɗem-ɗem na yiis
ga maŋ Paresi suk maŋ Saduki.>>
7 Yek sa ngusi gaɓa ka dlo gwasaŋ yek
sa dlam ɗe, <<Ilgwe laki yek ta dlam nugo,
nakkaŋ ma kamaŋ baredi ang so.>>
8 Yesu yis ilgwe sa nama dlamti wu, yek
ta wulsi ɗe, <<Kii ɗe ba ngasti ten Nya
gwakaŋ ndal sowu! Yek laki yek kaa nama
gaɓa ten bi lashi baredi ye?
9 Hal ase kaa ɓo yis gaami sa? Kangwe
a cal baredi ɗe namtan yek mbalaŋ ɗe
zangu namtan nguk wu masnikii kawu
nwa? Gaɗa ɗe nami kaŋ kaa me ga ilgwe
ɗe sa wu?

10 Sogo baredi ɗe nitgi gwe a bal mbalan zangu ɗe wupsi yek sa nguk wu. Gaɗa ɗe nami kan kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
11 Yek laki ɗe yek bakaa yisi ɗe ten bi baredi kan a nikii ma gaɓa so ye? Ai ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe tak hwulankii na yiis ga man Paresi suk man Saduki.>>
12 Yek pa sa yis gaami ɗe ten bi yiis gwe asa laki baredi wu kan ta nisi ma gaɓa so, ten ɗe tas hwul gaa gwasan na mbok ang ga man Paresi suk man Saduki kan.

Biturus dlam ɗe Yesu kaɗe Almasihu

13 'De Yesu mbuki ten kat atl ga Kaisariya Pilibi wu, yek ta ngem mil lishti jwas ɗe, <<'De wok a mbalan mbe yen ga mbalan wo?>>
14 Yek sa wulti ɗe, <<A jon dlam ɗe Yohana man baptisma, jon wo asa dlam ɗe Iliya, a jon wo asa dlam ɗe Irimiya sogo gon ka man dlamti gaɓa ga Nya.>>
15 Yek ta ngemsi ɗe, <<A kii pa, ka yenti gwakan wo, wok ɗe ami wo?>>
16 Yek Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu yen Nya gwe ni kaami wu.>>
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki wo man albarka kan, Siman yen ga Yona. Ten ɗe mbalan ka mbokik ang ten nak gwisi so, Aba gi gwe ta ni to nya kawu kan.
18 Ama amik ka hwik ge, kik ɗe Biturus a ten ye gan kan ba kin motgaa ga man kopti gini, iko ga mashkan a ci ban ten mot gaami so.
19 Ba balki wul ɓulti dlabii ga guu ga Nya, mas ilgwe ka ɓal ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe ka patl ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa patl ka a nya wu.>>
20 Yek Yesu dali kang mil lishti jwas i'e ɗe bas hwi mbalan ɗe tik ɗe Almasihu so.

Yesu dlam gaɓa ten kangwe mashkan gwas ani wu

21 Kan tet ka sa'i gwisi, yek Yesu nde hwit gaɓa mil lishti jwas ten ɗe ngetli kan tas su Wurshelima tas tla wonti bomti ka ang ga bacina ji man Yehuda suk kiɗi man Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa, hal asa tlot ka, ama ten cin na mekan wo ta pal kaami.
22 Yek Biturus mbet te malkami ka yek ta matlti yek ta wulti ɗe, <<Nya a kan so, go man pat tenki ka so.>>
23 Yek Yesu balat tet tu malti yek ta wulti ɗe, <<Hwulki suk ami Sheɗan. Ka lakan ten palti byas wul, nak ɗe palti wul ga Nya nik mbadl so, se ga mbalan wu.>>
24 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Mas malgwe a koɓan go, tas nge gaa gwasi ata kan gudal yencin ɓakti gaa gwasi ata koɓanni.
25 Mas malgwe nama lamti kisti mbadl gwas go ta mbi mbadli so, ama malgwe hwul na mbadl gwas ten bi go ta mbi mbadli.
26 Yek ɗe tamti ga mbalan ye, ɗe ta mbi mas wul ga dii atli ge, ama yek ta hwul suk mbadl gwas wu? Sogo yek mbalan a man balti ka lal ga mbadl gwas ye?
27 Yen ga Mbalan a ya tul suk mil shinti jwasi ka nalti ga Aba gwasi ata ɓatl mas mbalan, ta bal ko wokko ten palti wul gwasi.
28 Gem, amik ka hwikii ge, majon ni ɗa a nya aɗe ka kii, majwe sa mash so se sa yen palti ga Yen ga Mbalan ka iko guu gwas wu.>>

17

Ballati ga dli ga Yesu

1 Kaal ɗa multi ɗe mukka, yek Yesu kan Biturus suk Yakubu suk yilka ga Yukubu gwe asa mbet ɗe Yohana wu, yek sa to ka tlal tlandal gon si na ngusan.
2 Sa ni nu go, yek dli gwas ballati asa nama yenti. Yek cina gwel gwas cil ka nak wule cin, yek lukal gwas hwoli ka pat.
3 Bale-bale yek kaa Musa suk Iliya yilisi asa nama gaɓa suk Yesu.
4 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, mbun wi nak ɗe ma ni ɗa aɗe wu, kume tamik ɗa go, ma lak bii bukka ɗe mekan, ɗe nam wo gwa, gon wo ga Musa a gon wo ga Iliya.>>
5 A ta yima gaɓa nugo, yek kaluntun man cilti gon yitlasi ka, yek sa kum yal gaɓa gon a giɓi ten wulti ɗe, <<Gan go yen gi kan a lamti, a nama kumti tamti gwas i'e. Katiti kang!>>
6 Mil lishtisi kum gaɓa gwisi wugo, yek sa lok te atl ka na ɓanti.
7 Yek Yesu tansi yek ta wulsi ɗe, <<Tlannya ka, ba ɓanti cikii so.>>
8 Sa tlil gaa nya wugo, yek basa po yen malgon so, se Yesu na ngusi.
9 Sa ɓa yil sut ɗaka tlandali kawu, yek Yesu hwisi ɗe, <<Bak hwi malgon ilgwe kaa yeni wu so, se Yen ga Mbalan pal kaami tot ɗaka gazukɗi pa.>>
10 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Yek laki a man yisti mbat gaɓa ga Musa dlam ɗe se Iliya tul pa ye?>>
11 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem, Iliya a tuli tas lakan wul mas ɗa.
12 Ama amik ka hwikii ge Iliya tul wi yek ba mbalan yisti so, yek sa palit ilgwe sa lami wu. A nak gwisi kan Yen ga Mbalan a tla bomti ka ang gwasan pak.>>
13 Yek mil lishtisi yisi ɗe ta nisi ma gaɓa ten Yohana man Baptisma.

Yesu ndok yen man maparpaɗa

14 Sa pal tet ka mbalan wugo, yek malgon li tet mal Yesu yek ta ngus a cina ɗatka.
15 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa yen gonti ga yen gi ne. Cwo maparpaɗa nima cit gwasi

ata nama tlat bomti i'e. A cwobi ngusi lakti gwas ka wutu sogo ka ze.
16 A talat mal mil lishti jwa, ama yek basa man ndokti gwas so.>>
17 Yek Yesu wulsi de, <<Kii mbalan ji se, majwe basa bal gem na Nya sowu, asa kangal mbadl jwasan ka wu! Hal a gasi kan ba pita damti sukkii gwi? Hal a gasi kan ba ngusi dlot mbadl nakii gwi? Taleni nini yeni tedi.>>
18 Yek Yesu matl mazhesi yek ta yil daka yeni ka yek ta ndoki kali-kali.
19 Yek mil lishtisi li mal Yesu ka sa'i gwe mbalan po yi malti sowu yek sa ngemti de, <<Yek laki yek bama man yillat ga mazhesi ka so ye?>>
20 Yek Yesu wulsi de, <<Ilgwe laki go, yek de kaa ngaskii ten Nya i'e so. Gem amik ka hwikii ge, de kume ngasti ten Nya gwakan nal nak gwe mastat go, kaa mani akaa wul tlandal ge de, <Tli da de ka tak li te du,> a tlandali li kali. A ba ilgon a kankii gaa so.>>
21 Wudali go basa yil so se na ngemti Nya suk palti kalkaze ze.

Yesu po dlam wundal mashkan gwe ta pali wu da

22 Mil lishtisi mogaa ka lu de nam a Galili wu, yek ta wulsi de, <<Sa bal bi ga Yen ga Mbalan ka ang ga mbalan
23 sa tloti. Ama ten cin na mekan wo ta pallat kaami.>> Yek ili hwot mil lishtisi i'e.

Gaba ten batlti wulpi boo lubii ga Nya

24 Yesu suk mil shinti jwas mbuki ban Kaparnahum wugo yek man kanti wulpi boo lubii ga Nya tul mal Biturus Yek sa wulti de, <<Man lishti gwakan batlan wulpi boo lubii ga Nya sa?>>
25 Yek Biturus wulsi de, <<Ata batli.>>
Biturus te gibboo wugo yek Yesu wulti de, <<Siman, yek de daamti gwa ye? Ka ba yeni go tet mal ka wokko kan a guu ji man dii atl gan kan wulpi boo wo na? Tet mal mbalan ji bami nwa ko mal mandaki?>>
26 Yek Biturus wulti de, <<Tet mal mandaki.>>
Yek Yesu wulti de, <<Gwisi nama mbokti ang de ba mil ji bami a batl so.>>
27 <<Ama ten de ma lak ndesi mbadli, su bal ze tak suk lak wul dopti kwesi. Bul bi ga kwes gwe ka dobi na nam wu, ka mbi wulpi zil galla gwe a mbuk batlti wulpi boo gi suk gwa wu. A pa ka kan wulpi aka batlsi na nali.>>

18

Kakshe ka guu ga Nya

1 Ka sa'i gwisi wo yek mil lishtisi li mal Yesu yek sa ngemti de, <<Wok de kakshe ka guu ga Nya wo na?>>
2 Yek ta mbe nak'en yen gon tet de tas dlal ka dlo gwasan,
3 yek ta wulsi de, <<Amik ka hwikii ge, de kume kaa palli gwakan pal nak mil mbalan sowu, kaa mbi guu ga Nya so.
4 Ten nak gwisi kan mas, malgwe palli gaa gwas nak nak'en yen gan go mali kade kakshe ka guu ga Nya.
5 <<Mas malgwe kan yen mbalan nak gan ka shin gi go ami kan ta kamanni.

Wul lakti ga mbalan ten ndati

6 <<Ama mas malgwe lak de nam ka mil jin de sa ngassi tenan wu ten palti byas wul go, a maniti de tas balit ye nakti hwo yal asa lakti ka bal ze.
7 <<Mbalan ji dii atl ge wo wul cit gonti kan, na wul wonti jwe a lak mbalan ten palti byas wul wu! Ni ngetli de ta wul jwe a lak mbalan ten palti byas wul wu tuli, ama malgwe tulli wuli go wul cit gonti kan.
8 Kume a ang gwa sogo asan gwa laki a ka pal byas wullu, kotl ka aka lak ka. A manik de tak mbi mbadl man lashi pakti na ang de nam sogo asan de nam, da gwe tas lakki ka buu wutu gwe ba a mbashdli so na ang jwa suk asan jwa wu.
9 A kume a gwel gwa lakki ten palti byas wullu, yilli ka aka lak ka! A manik de tak mbi mbadl man lashi pakti na gwel de nam, da gwe tas lakki ka buu wutu na gwel jwa wu.

Cingalti gaba na mbala gwe gillu

10 <<Kii dai pan dem-dem bak mbulan gon ka nak mil jin so. A nikii ma hwiti, mil shinti ji Nya jwe sa nama batti gwasan wu ni to nya ka a cina ga Aba gini cin suk gasi.
11 Yen ga Mbalan tul de tas kis majwe gillu.*

Cingalti gaba na mbala gwe gillu

12 <<Nik kaa yeni gwi na? Kume mbala zambal de nam ni man kyo da yek gon gwasan gil ka go, ta zakan naami de kutl topsi na topsi ju ten pat kyo ata sa ngot ga mbale gwe gillu sa?
13 Gem, amik ka hwikii ge, kume ta mbit du go, a pal hwol tuk na ti man de kutl topsi na topsi jwe basa gillit ka so ju.
14 Nak gwisi kan Aba gwakan gwe ni to nya kawu lami de ta de nam ka nak mil jin gil ka so.

Kume gon gwakan pali byas wul yilka gwas wu

15 <<Kume yilka gwa palik byas wul wu, li malti aka hwit byas ilgwe ta palik wu, kii sukti kii na ngwekan. Kume ta katik kan wu ka palli yilka gwa ten tantu wi.
16 Ama kume ta nge kumti gwa wu, ngo mbalan de nam sogo mbalan de lop aka li

* **18:11 18:11** Ka lishtisi jon ji cina wo, lu ndati de 11 ni da so.

malti, kangwe asa wule ɗe, <Ten gaɓa ga mbalaŋ ɗe lop sogo ɗe mekan kaŋ asa dlaḷli mas gaɓa.>†

17 Kume ta nge kumti gwasaŋ wu, hwi motgaa ga maŋ kopti. A kume ta nge kumti ga motgaa ga maŋ kopti go, aka pallat nak malgwe ɓo yis Nya sowu sogo nak maŋ paḷti byas wul gwe nge cit atl gaa wu.

18 <<Amik ka hwikii ge, mas ilgwe ka ɓal ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe ka patl ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa patl ka a nya wu.

19 <<Amik ka hwikii wu ɗaɗe, kume mbalaŋ ɗe lop ka kii ten dii atl dlaḷli gaɓa ɗe sa ngem ilgon go, Aba gi ɗe ta ni nya wu a paḷisi.

20 Ten ɗe, kume mbalaŋ ɗe lop sogo ɗe mekan mogaa na‡ shin gi go, ani suksi.>>

Cingaḷti gaɓa na zhel gwe bata taas wul ɗa ten mbadl ka sowu

21 Yek Biturus li mal Yesu yek ta ngemti ɗe, <<Bagaa asaṃi ɗe naṃi kaŋ yilka gi a paḷi byas wul a taasit ka gwi? Asaṃi ɗe nitgi ya?>>

22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ka hwikii ge asaṃi ɗe nitgi tokte ka so, ama se la asaṃi ɗe kutl nitgi ɗe nitgi.

23 <<Guu ga Nya wo nak wule guu gwe lami ɗe, tas dlaṃ wul ang gwas gwe ni a ang ga zhel jwas wu kaŋ.

24 De guumi ɓa dlaṃ go, yek sa tullit malgon gwe ta naṃa kopti gwas wulpi zil gaḷla wonti gwe ɗe hal maḷi a maṣhi a bata man ɓatlti sowu.

25 Nak ɗe maḷi a man ɓatlti gwas sowu, yek guumi dlaṃ ɗe ta wulti ka suk kili gwasi suk mil jwasi suk mas ilgwe niɗɗa wu ta ɓatlti wulpi gwas ɗa.

26 <<Yek zheli ngus na gahwulaŋ a cina gwasi yek ta ngemti yek wulti ɗe, <Dlo mbadl na ami, ba ɓatlki mas wulpi gwa.>

27 Yek guumi yen gonti gwasi yek ta taasi maḷi mas duli ka yek ta zakti.

28 <<Ama yek na yilti ga zhel gwisi yek ta mo suk yelaŋ paḷti wul gwas gon, gwe ta naṃa kopti gwas wulpi zil gaḷla gwe ba nal sowu, yek ta ngiɓit yal lukaḷ ata nitma wulti ɗe, <Batlaŋ wulpi gwe a naṃa kopti gwa wu.>

29 <<Yek zheli gwisi ngus na gahwulaŋ yek ta ngemti ɗe, <Dlo mbadl na ami, ba ɓatlki wulpi gwa!>

30 <<Ama yek zheli nge kumti gwasi yek ta sak let ka ka lu leti, ten ɗe se ta ɓatlti wulpi gwasi mas.

31 Naa zhel ji maḷi yen ilgwe pi wu wugo yek mbadl jwasaŋ lili, yek sa sak hwi guu gwasaṃi mas ilgwe pi wu.

32 <<Yek guumi mbe zheli malti, yek ta wulti ɗe, <Ki wo byas zhel kaŋ.> A taasik mas dul gwe a naṃa kopti gwa wu ka nak ɗe ka ngemaŋ ɗe ta taasik kawu.

33 Ki wo mbunaŋ ɗe tak yen gonti ga yilka gwa zhel nak gwe a yen gonti gwa wu sa?

34 Mbadl lili guumi i'e yek ta laki yek sa nol zheli ka, se nak ta ɓatlti mas dul gwe nit gaa wu.>>

35 <<Nu kaŋ Aba gi gwe ni nya wu a paḷi ko wokko ka kii ɗe bata taasi yilkeni jwas byas wul ka sowu.>>

19

Mbokti ang ga Yesu ten zakti kili punka

1 De Yesu pak dlaṃti wul jimi wugo, yek ta zak kat atl ga Galili yek ta li kat atl ga Yehudiya, lu gwe ni tu te duk ɗa dlaḷka Yodan wu.

2 Yek mbalaŋ wonti kopti yek ta ndok maŋ cwo kaḷi.

3 Yek maŋ Paresi jon tul malti ɗe sa cingaḷti na kumti gaṣ wul, yek sa wulti ɗe, <<Ko Mbat Gaɓe kamaŋ ɗe ta mbalaŋ zak kili gwas ten bi ilgon na?>>

4 Yek ta ballisi ɗe, <<Ase kaa ɓo yenni ga lishi ɗe, <Ten ndat zhile wo, ti ɗe ta paḷ mas wul go, ta paḷsi ba mani suk kili mbalaŋ.>

5 Yek ta wule, <Ten nak gwisi kaŋ, a ba mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, a si ɗe loɓi daṃ ɗe dli ɗe naṃ>*

6 Yek laki yek baṣa po yi ɗe mbalaŋ ɗe lop so, ama ɗe naṃ ka ɓali. Ten nak gwisi kaŋ, mas ilgwe Nya palli ɗe naṃ wu, ba maḷgon hwuli so.>>

7 Yek sa ngemti ɗe, <<De nuk go yek laki yek Musa dlaṃ ɗe kume mbalaŋ a zak kili gwas go taṣ baḷti lishti zakti ye?>>

8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ndaḷli gaa gwakaŋ ka laki yek Musa kamikii ɗe tak zakaŋ modli jwakaŋ. Ama tet ten ndat zhile wo nuk ni so.

9 Amik ka hwikii wu ɗaɗa, mas maḷgwe zak kili gwasi yek ta hap zopsi a ba ten bi paṭ-paḷaŋ ka sowu, maḷi naṃa paṭ paḷaŋ sukti.>>

10 Yek mil shinti jwas wulti ɗe, <<De kume nu kaŋ ni ka dlo ga kos suk kili gwas go, laṣhi hapti man hapti.>>

11 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Mas mbalaŋ ka kan gaɓa gaŋ so, se ko majwe Nya kamisi wu.

12 Mbalaṃi jon wo sa laksi go maani ka so, a jon wo paḷti kaŋ mbalaŋ paḷisi nak gwisi, a jon wo sik nge hapti ten bi guu ga Nya. Mas maḷgwe a man kanti gaɓa gaŋ go taṣ kaami.>>

Yesu laki albarka mil mbalaŋ

† **18:16 18:16** YenK. M. 19:15 ‡ **18:20 18:20** Sogoka * **19:5 19:5** Yen L. Z. 2:24

13 Yek sa̱ tulli mil mbala̱n mal Yesu ta̱s
wutisi ang gaa ata̱ ngemisi Nya. Ama yek
mil lishti jwas matl majwe tulla̱si wu.
14 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zaka̱n nak mil
mbala̱n ta̱s tul mala̱nni ba̱k mbola̱nsi ka̱ so,
ten ɗe guu ga̱ Nya wo ga̱ wunda̱l gwasa̱n
ka̱n.>>
15 Ta̱ wutisi ang albarka gaa wugo yek ta̱
zak luisi.

Samali ma̱n wul ang

16 Sa̱ ni nugo yek ma̱lgon tul mal Yesu yek
ta̱ wulti ɗe, <<Ma̱n lishti, wunda̱l hwa wul
gwik ni ngetli ɗe ta pa̱li a mbi mbadl gwe
ba̱ a paki sowu gwi?>>
17 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek laki ɗe ka̱
ngema̱n ten bi hwa wul ye? Ai Nya na̱ ngus
ka̱ɗe hwa wul! Kume ka̱ na̱ma lamti ta̱k
mbi mbadl gwe ba̱ a paki sowu go kop mba̱t
ga̱ɓa ju.>>
18 Yek ma̱li ngem Yesu ɗe, <<Mba̱t ga̱ɓe
jwi?>>
Yek ta̱ ballit ɗe, << <Tlo mbala̱n so, pi
suk kili ga̱ ma̱lgon so, pi muka̱l so, sheli lal
ma̱lgon gaa so,
19 ba̱l nalti aba suk ana gwa,>† aka̱ <lam
yela̱n da̱mti gwa na̱k gwe ka̱ lam gaa gwa
wu.>‡ >>
20 Yek samali wul Yesu ɗe, <<A kop mba̱t
ga̱ɓa jwisi wi, yek yi kaal ye?>>
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kume ka̱ na̱ma
lamti ta̱k da̱m njikmi go, sak wul mas wul
jwa ka, aka̱ ba̱l wulpi ma̱n la̱shi wul ka
da̱m ɗe ma̱n wul ang a nya. Apaa aka̱ lak
koɓa̱nni.>>
22 Yen samali kumi nu wugo yek ta̱ zigaa
na̱ lilti mbadli, na̱k ɗe ti wo ma̱n wul ang
i'e ka̱ɗe ti wu.
23 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Gem
amik ka hwikii ge, a bom i'e ta̱ ma̱n wul ang
te ka̱ guu ga̱ Nya.
24 Ta ɓo hwikii ɗaɗa, gara ta̱ rakumi koɓi
tu ka̱ shu alipla ɗa̱ gwe ta̱ ma̱n wul ang te
ka̱ Nya ɗe guu wu.>>
25 Mil lishtisi kumi nu wugo yek ngip ang
bi i'e yek sa̱ ngemti ɗe, <<De nu ka̱ go, yek
wok ka mbi kisti wo?>>
26 Yek Yesu wutisi gwel yek ta̱ dla̱m ɗe,
<<Mal mbala̱n wo, go ma̱n pa̱t ka̱ so! Ama
mal Nya wo ko yek ke a man pa̱ti.>>
27 Yek Biturus ballit ɗe, <<Mi wo ma̱ zak
wul wi mas ten bi kopti gwa! Yek ɗe ilgwe
ma mbi wu ye?>>
28 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka
hwikii ge, ka̱ multi ma̱n tulti ka̱ sa'i gwe
Yen ga̱ Mbala̱n a da̱m ten gobdlan guu gwas
ma̱n nalti wu, kii ɗe ka̱a̱ koɓa̱n wu mago
kaa da̱m ten gobdlan kutl cet lop, aka̱a̱ kissi
ga̱ɓa ma̱n boo ɗe kutl ɗe lop ji Yisiraila ju.
29 Apaa mas ma̱lgwe zak lubii jwasi sogo
yilkeni jwasi sogo aba sogo ana sogo mil
mbala̱n sogo zhin gwasa̱n ten bi gi wu mbi
asa̱mi ɗe zaba̱l ga̱ ilgwe sa̱ zaki wu. Asa
mbi mbadl gwe ba̱ a paki sowu pak.
30 Ama mbala̱n wonti jwe sik ɗe ji cina
ju a pal ɗe maji tukaali, a majwe sik ɗe ji
tukaal ju a pal ɗe maji cina.

20

*Cinga̱lti ga̱ɓa na̱ ma̱n kolti zhin ka̱ zhin
inabi*

1 <<Guu ga̱ Nya wo na̱k ma̱n zhin gon
gwe yil na̱ gasi ta̱s ngo majwe a kolit zhin
ka̱ zhin inabi gwas wu ka̱n.
2 Ta̱ pa̱l ga̱m suksi ten ɗe ta ɓatlsi na̱
wulpi dinari ɗe na̱m ɗe na̱m ten ndat cin
gwasa̱n, yek ta̱ laksi ka̱ zhin inabi gwasi.
3 <<Yek ta̱ yili ka̱ sa'i ga̱lla ɗe topsi, yek ta̱
yen mbala̱mi jon ten da̱mti ten koo lu ka̱ lu
wulti wul ka.
4 Yek ta̱ wulsi ɗe, <Kii mago sak kola̱n
zhin ka̱ zhin inabi gini, ba ɓatlkii kangwe
mbun ɗe ta ɓatl wu.>
5 Yek sa̱ li ka̱ zhimi.
<<Yek ta̱ yil ɗa ka̱ dlo cin suk ka̱ sa'i ga̱lla
ɗe mekan ka̱ sukti yek ta̱ po pa̱li na̱k gwisi
ɗa.
6 Ta̱ po yil ɗa sa'i ga̱lla ɗe namtan ka̱ sukti
yek ta̱ po yen majon ɗa a nya ba̱sa̱ na̱ma
pa̱lti ilgon so, yek ta̱ wulsi ɗe, <Yek laki yek
ka̱a̱ nda cin ten koo lu nu ye?> >>
7 <<Yek sa̱ ballit ɗe, <Ilgwe laki go,
na̱kka̱n ma̱lgwe ilgwe ma pa̱li wu so.>
<<Yek ta̱ wulsi ɗe, <Kii mago sak kola̱n
zhin ka̱ zhin ɗaaka.>
8 <<Cin nda bii wugo yek ma̱n zhimi wul
ma̱lgwe ata̱ zit ang ten yenti zhimi wu ɗe,
<Mbe ma̱n kolti zhin ju ta̱k ɓatlsi. Nda zhila
ɓatlisi na̱ majwe pak kaal ten la̱t ka̱ zhimi
wu, aka̱ paki na̱ majwe nda cina ten la̱t
wu.>
9 <<Yek majwe sa̱ mbesi ka̱ sa'i ga̱lla ɗe
namtan wu tulli, yek sa̱ ba̱lsi ko wokko
wulpi ndat cin.
10 Yek majwe li tet ka̱ zhimi cina wu da̱m
gwa we sa ba̱lsi wulpi ta̱ man ko wokko.
Ama yek sa̱ ba̱l ko wokko wulpi ndat cin
pak.
11 De sa̱ kan wulpi wugo, yek sa̱ njet
nala̱nti ten ma̱n zhimi.
12 Asa̱ na̱ma wulti ɗe, <Majin ɗe sa̱ ya tul
ka̱ kaali go sa'i ɗena̱m ka̱n sa̱ pa̱li ka̱ zhimi,
ama yek ka̱ ɓatlsi ndakce sukmi ɗe ma nda
cin ten kolti zhin wu.>
13 <<Ama yek ta̱ balli gon gwasa̱n ɗe,
<Yela̱n gini, a tek ga̱zi so. Ale ga̱m ka̱n ma̱
pa̱li sukkii ten ɗe ta ɓatlkii wulpi dinari ɗe
na̱m ɗe na̱m na̱?

† **19:19 19:19** YenYil 20:12-16; K. M. 5:16-20 ‡ **19:19 19:19** Yen Lib 19:18

14 Kan wulpi gwa tak zigaa. A mik lami ɗe
ta bal majwe sa ya tul ka kaali wu ndakce
sukkii.
15 Ko ba manan palti ilgwe a lami wu na
wul gi so? Ko dakalti ga alheri gwe a pali
wu kan ka nama palti.>
16 <<Nak gwisi kan, maji tukaali pal ɗe ji
cina, a ji cina pal ɗe maji tukaali.>>

Yesu po dlam gaɓa ten bi mashkan gwas ɗa

17 A Yesu suk mil lishti jwas nama lat
Wurshelima yek ta mbesi te kaali ka yek
ta wulsi ɗe,
18 <<Yek gu ma ɓa lan Wurshelima. Apaa
sa tak yen ga mbalan ka ang ga kiɗi man
Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa, sa
palit kisti gaɓa ɗe ta tlot ka.
19 Asa takti ka ang ga majwe ba man
Yehuda ka so wu, sa hwit gaɓa mbulti asa
ɓoti asa ɓakti ka ten gudal yencin. Ama ten
cin na mekan wo sa pallat kaami!>>

Ilgwe ana ga Yakubu suk Yohana ngemi wu

20 Ka sa'i gwisi wo yek ana ga mil ji
Zabadi tul mal Yesu suk mil jwasi, yek ta
ngus atl a cina gwasi tas ngemit ilgon.
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek ka lami kam
ye?>>
Yek ta wulti ɗe, <<A nama lamti tak laki
ta mil ji jee dam malki, ta gon dam ten ang
shinti, a gon wo ten ang yali gwa ka guu
gwa.>>
22 Yek Yesu wul mili ɗe, <<Kaa yis ilgwe
kaa nama ngemti wu so, kaa man tlat bomti
gwe ba tla gwa?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Ma mani,>>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yii kaa man tlat
bomti gwe ba tla wu, ama malgwe a dam
ten ang shinti suk ang yali gi go, amik ka
lak mali so. Lu damti jwisi wo ji majwe Aba
gi gwe ni nya wu a botli wu kan.>>
24 De naa mil lishti jwas ɗe kutl ju kumi
nu wugo, yek mbadl jwasan lil na yilkeni
ɗe loɓi.
25 Yek Yesu mbesi ka lu ɗenam mas
jwasan yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a
guu ji majwe ba man Yehuda ka sowu pal
iko ten ma jwasan wu. Ko ta bacina jwasan
mago asa pali nak gwisi.
26 Ama kii wo ba ni nak gwisi ka dlo
gwakan so. Mas malgwe nama lamti tas
dam ɗe kakshe ka kii go, ngetli kan tas
damikii ɗe man palti wul.
27 A mas malgwe nama lamti tas dam ɗe
bacina gwakan go, ngetli kan tas damikii ɗe
zhel,
28 nak gwisi kan yen ga mbalan tul ɗe
ta malgon palit wul so, ama ta tul ɗe pal
wul, ata bal mbadl gwasi, ten ɗe ta mbalan
wonti mbi kis ɗa.>>

Yesu ndok dwa ɗe lop

29 De Yesu suk mil lishti jwas ɓa zak ban
Yeriko go, yek wonti mbalan kopti.
30 A dwa ɗe lop jon ni na zhila ten bi
tantu, sa kumi ɗe Yesu nama lat wugo, yek
sa njel wulti to nya kaɗe, <<Bagaa Yen ga
Dauda, yen gonti ganan ne!>>
31 Yek mbalami matlsi yek sa wulsi ɗe tas
dam mbetlak, ama yek sa wuli to nya kaɗe,
<<Bagaa, Yen ga Dauda yen gonti ganan ne!
>>
32 Yek Yesu dlal ka yek ta wulsi ɗe, <<Yek
kaa nama lamti ta palikii ye?>>
33 Yek sa ndakit ɗe, <<Bagaa ma nama
lamti tan man yenti lu.>>
34 Yek Yesu yen gonti gwasan yek ta tan
gwel jwasan. Yek sa njel yenti lu kali-kali
yek sa kop kaal gwasi.

21

Yesu te ka ban Wurshelima

1 De Yesu suk mil lishti jwas mbuki
nak'en ban Betapaj njaa a Wurshelima ten
Zandal Tlandal Zetun wu, yek ta shin mil
lishti jwas ɗe lop te cina gwasan ka.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Lan te ka ban gwe
nikii cina wu ka, kaa yen zhaki suk yen
gwas ga ɓali ka ka bami. Patlini nini si teɗi.
3 A kume malgon wulkii ɗe ilgon go, akaa
hwit ɗe Bagaa nama lamti gwasan ata ya
pallasi teɗi.>>
4 Pi nak gwisi ta njikan ilgwe man dlamti
gaɓa ga Nya dlam wu ɗe,
5 <<Hwi man Sihiyona ɗe,
<'Bo yeni ni guu gwakan ka tulikii wu,
man kumti bi kaɗe ti, ta to ten zhaki,
ten yen zhaki kan ta nama lati.> >>
6 Yek mil lishtisi sak pal ilgwe Yesu hwisi
ɗe tas pali wu.
7 Yek sa tulli zhaki suk yen gwasi, yek sa
wut lukal jwasan tensi ten ɗe ta Yesu to tas
dami.
8 Yek wonti mbalan wut lukal jwasan ten
tantu, yek jon jwasan kotl daa tet ten tlindi
yek sa tatali ten tantu.
9 Yek mbalan jwe sa nit tu cina ju, suk jwe
sa nit tu tukaal wu ngusi wulti to nya kaɗe,
<<Hosana ga yen Dauda!>>
<<Malgwe tul na shin ga Bagaa go, man
albarka kan!>>
<<Hosana ga Man Nalti!>>
10 De Yesu te Wurshelima wugo yek mas
bami hwot ka na bi gwasi. Yek man bami
ngusi kumti gazi ɗe, <<Wok ɗe gwisi wo na?
>>
11 Yek mbalan jwe nama kopti kaal gwas
wu ndakisi ɗe, <<Yesu kan, man dlamti
gaɓa tet Nazarat ka atl ga Galili.>>

Yesu mbol man wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

12 Yek Yesu te ka lubii ga Nya yek ta mbol majwe asa wul wul ka kali wu. Yek ta jek tebul ji majwe asa balli wulpi mbalan wu ka, suk gobdlan ji majwe asa wul kulu ka ju ka.
13 Yek ta wulsi de, <<Ni ga lishi de, <Sa mbe lubii gi de lubii ngemti Nya,> ama yek kaa palli de lu hwunti ji mukal wi.>>
14 Yek dwa suk majwe kat dli jon jwasan tla ka ju tul malti ka lubii ga Nyami, yek ta ndoksi.
15 Ama yek kidi man Paris suk man yisti Mbat Gaba ga Musa yen wul ngipti bi ang gwe ta pali wu, suk kangwe mil mbalan nama wulti to nya kade, <<Hosana ga Yen ga Dauda wu,>> Yek mbadl gwasan lili.
16 Yek sa ngemti de, <<Ama ka nama kumti ilgwe mil jee nama dlamti gwa?>>
Yek Yesu ballisi de, <<Yii, kaa bo taba dlamti luisi ka gaba Nya so nwa?>>
<<De, <Ka lak mil mbalan suk mil lali ten tasti gwa!> >>
17 Yek ta zaksi kali, yek ta li ban Betani yek ta mul kali.

Yesu pali tlindi tulan bi gaa

18 Lu tlo wi de ta dop tantu palti tot ka ban wugo yek kuzan njel tlot gwasi.
19 Yek ta yen tlindi tulan ten bi tantu yek ta li mali ama yek bata mbi ilgon dani so se daa. Yek ta wul tulami de, <<Bak po wut mil so hal pakti gwa!>> Yek tlindi koo ka kali-kali.
20 Mil lishtisi yeni nu wugo, yek sa ngip ang bi Yek sa ngemti de, <<De nii kan tlindi koo ka bale-bale nu gwi?>>
21 Yek Yesu ballisi de, <<Gem amik kaa hwikii ge, de kume kaa ngaskii ten Nya yek bakaa cel ka mbadl sowu, ilgwe mbi tulan gan kan kaa man lakti a pi tokte so. Ama kaa mani wulti tlandal gan de, <Tlinya tak suk nda ka bal ze,> a pi nak gwe kaa dlam wu.
22 De kume kaa bal gem go, kaa mbi mas ilgwe kaa ngemi ten gaba suk Nya wu.>>

Kumti gazi ten iko palti wul ga Yesu

23 De Yesu te ka lubii ga Nya de ta ba hwi gaba mbalan wu, yek kidi man palti wul ka lubiimi suk bacina ji Man Yehuda tul malti yek sa ngemti de, <<Na wundal ga iko gwi kan ka nama palti wul jin jwi? Wok balki iko palti wul jimi wo?>>
24 Yek Yesu ballisi de, <<Kii mago ba ngemkii wul de nam. Kume kaa dlami go ba hwikii wundal ga iko gwe a nama palti wul jin da wu.
25 Baptisma ga Yohana go tet ko kan yil ko? Sut mal Nya ma, ko tet mal mbalan kan.>>
Yek sa dlam gaba a dani ka dlo gwasan, yek sa dlam de, <<Kume ma wuli de, <Sut mal Nya wu,> ta ngemanni de, <Yek laki yek bakaa bal gem da so ye?>
26 A kume ma dlaman de, <Tet mal mbalan kawu,> ma namma banti ga ilgwe mbalan a manini palti wu, nak de mas mbalan kan de Yohana wo man dlamti gaba ga Nya ka wu.>>
27 Nuk laki yek sa balli Yesu de, <<Ma yisi so.>>
Yek ta wulsi de, <<Ami mago ba hwikii wundal iko palti wul gwe a nima palti wul jin na nali wu so.

Cingalti gaba na malgon suk mil jwas de lop

28 <<Yek de daamti gwakan ye? Man mil mani de lop gon ni da. Ta wul kaksha yen gwas de, <Yen gini, lak kol zhin ka zhin inabi ase.>
29 <<Yek yeni ballit de, <Ba li so,> ama yek ta lak daamti ka kaali yek ta li ka zhimi.
30 <<Yek abe li mal mangabisi yek ta hwit ilgwe ta hwi kakshesi wu. Yek ta ballit de, <To, bali aba gini,> ama yek bata li ka zhimi so.
31 <<Wok de malgwe pal ilgwe aba gwas lami wu ka mil de lobi go?>>
Yek sa ballit de, <<Ga cinesi.>>
Yek Yesu wulsi de, <<Gem amik ka hwikii ge, man kanti wulpi boo suk man pat-palan a te ka Nya de guu cina da kii.
32 Ai Yohana man baptisma tulan de tas mbokikii ang ten kangwe kaa pal zok wul wu, yek kaa nge balti gem na ti. Ama man kanti wulpi boo suk man pat-palan bal gem na ti. Ko de kaa yeni nu ma wu ama yek bakaa ci atl gaa yek kaa bal gem na ti so.

Cingalti gaba ten man kolti zhin jwe kan haya zhin inabi wu

33 <<Bo kuman cingalti gabe gon da, man zhin gon bak inabi. Yek ta gandali ka na bal sambal, yek ta duk shu cetti ze inabi a gibi, yek ta kin lu damti ga man batti. Yek pa ta bal mil haya zhimi yek ta li ka atl gon.
34 De gis ga inabi tul wugo yek ta shin zhel jwas mal mil haye, ten de tas kamit yandi inabisi gwasi.
35 <<Ama yek mil haye dop zhel jwasi, yek sa bo gon, yek sa tlo gon, yek sa lak gon na ye.
36 Yek ta shin zheli jon jwe wonti man ji cina ju malsi, yek sa po palisi nak kangwe sa pali ji cina ju.
37 Ka kaali wo, yek man zhimi shin yen gwas malsi. Ta wuli de, <Sa yenan nalti ga yen gini.>
38 <<Ama yek mil haye yen yeni wugo, yek sa wul yilkeni jwasan de, <Malgan kade man cit gadosi. Ma tloti ka ta gado gwas dam de ganan.>
39 Yek sa dopti yek sa lakti te kaal bal sambal ga zhimi ka yek sa tloti.

40 <<To, ɗe maŋ zhimi pal wugo yek ta paḷi mil haya jwisi ye?>>
41 Yek sa ballit ɗe, <<Gem ka go ta tlo maŋ ngalci jwisi ka, ata baḷ zhimi majwe a baḷti wul zhimi gwas ka gis wu.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kaa kumi ka gaɓa ga Nya sa? Ai naŋ ga lishi ɗe,
<< <Ye gwe maŋ kinti bii nge wu,
yek ɓal ɗe ye gwe ni hwaɓi ka kinti biimi man naami wu
Gwisi wo paḷti ga Bagaa kaŋ,
a wul ngipti bi ang kaŋ a malaŋni.>
43 <<Ten gwisi kaŋ a nikii ma hwiti ɗe, Sa kan Nya ɗe guu ɗa ang gwakaŋ ka asa baḷ majwe sa paḷ hwa wul wu.
44 Maḷgwe nda ten yesi go ta caccal ka, a maḷgwe yesi ndet gaa go a nolti naḳ apti.>>
45 De kiɗi maŋ Paris suk maŋ Paresi kum cingaḷti gaɓa jimi wu, yek sa yisi ɗe tensi kaŋ ta naŋa mbokti ang.
46 Yek sa lam dopti gwasi ama yek ɓanti ga wonti mbalaŋ jwe ni kaḷi wu cisi naḳ ɗe mbalaŋmi kan ɗe ti wo maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya kaɗe ti wu.

22

Cingaḷti gaɓa ten biki hapti

1 Yek Yesu po hwisi cingaḷti gaɓa gon ɗa yek ta wulsi ɗe,
2 <<Guu ga Nya wo naḳ ta guu gwe paḷi yen gwas shiri biki hapti kaŋ.
3 Yek ta shin zhel jwas mal majwe ta shinisi lu ɗe taṣ tul wu, ama yek ba majwe ta shinisi lu wu tul so.
4 <<Yek ta shin zheli jon malsi ɗa, yek ta wulsi ɗe, <Hwi majwe a shinisi lu ju ɗe, a pak zaṭ ilga nguki wi. Sa mbosh basi tla suk tla jwe sa ketaḷsi ɗe ji biki wu wi, ma pak laḳanti ko yek ke wi. Laŋ tet ka lu biki haptisi.>
5 <<Ama yek baṣa kat kaŋg so yek sa zigaa ilgon gwasaŋ. Yek gon li ka zhin gwasi, yek gon la wulti wul ka.
6 Yek naami jwasaŋ dop zheli yek sa ɓosi hal yek sa tlosi ka.
7 Yek mbadl ga guumi lil i'e. Yek ta shin maŋ hapti dlo jwasi yek sa tlo maŋ tlot mbalaŋ jwisi ka, yek sa kwel baṃi ka.
8 <<Yek ta wul zhel jwas ɗe, <Pak paḷti shiri biki wi, ama majwe a shinisi lu ɗe taṣ tul go mbun ɗe taṣ sa biki so.
9 Ningo laŋ ɗaŋ ten tantu ka taḳ mbe mas majwe kaa mbisi wu tet ka lu biki.>
10 Yek zheli li ɗaŋ ten baḷ tantu ka yek sa mbe mas majwe sa mbisi ju teɗi. Na hwa mbalaŋ suk mbalaŋ ji koo lu se naḳ lu biki hapti njikaŋ ka na maŋdaḳi.
11 <<Ama yek guu te ka lu biki ɗe taṣ yen kangwe ni wu, wugo yek ta yen maḷgon gwe baṭa lak lukaḷ biki sowu.
12 Yek guumi ngemti ɗe, <Yelaŋ gini, ɗa nii kaŋ ka ṭe tet aɗe baṇa lukaḷ biki so gwi? > Yek ba maḷi mbi ilga dlaṃi so.
13 <<Yek guumi wul majwe asa paḷit wul wu ɗe, <Balaŋ asaŋ gwas ka suk ang gwasi taḳ laḳanti te ka duu daṃshal ka. Ka lu gwisi kaŋ ta kuli ata as ang bi.>
14 <<Ai wonti mbalaŋ kaŋ sa shinisi lu, ama mbalaŋ ji botli wo sa wonti so.>>

Kumti gaẓi ten bi ɓatlti wulpi boo ga Kaisar

15 Yek maŋ Paresi lak dlaṃ gaɓa ka dlo gwasaŋ ten kangwe sa pi asa dopti ka gaɓa gwas wu.
16 Yek sa shin mil lishti jwasaŋ suk mbalaŋ ji Hiridus jon yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma yisi ɗe ki wo maŋ gem kaŋ, aka nima mbokti ang mbalaŋ ten gaɓa ga Nya na gem. Ka kan mas mbalaŋ gaa ɗe naṃ, baka baḷ jon nalti man jon so.
17 Ningo ɓo hwini, yek ɗe daamti gwa ye? Mbun ɗe taŋ ɓatl wulpi boo ga guu Kaisar a ko mbunaŋ so?>>
18 Ama naḳ ɗe Yesu yis byas daamti ga mbadl gwasaŋ wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki yek kaa naŋa lamti cingaḷti gi ye, kii maŋ paḷti riya!>>
19 <<Bo mbokini nini ang ten wulpi gwe asa ɓatl wulpi boomi ɗa wu.>> Yek sa baḷti wulpi dinari.
20 Yek ta ngemsi ɗe, <<Hoto suk shin ga wok ɗe gaŋ wo?>>
21 Yek sa ballit ɗe, <<Kaisar.>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Baḷaŋ Kaisar wul ga Kaisar, akaa baḷ Nya wul ga Nya.>>
22 Sa kumi nu wugo yek ngip bi ang, yek sa zakti yek sa zigaa.

Kumti gaẓi ten bi palti kaami

23 Ten cin gwisi kaŋ maŋ Saduki majwe asa wuli ɗe, mbalaŋ a pal kaami sowu tul mal Yesu, yek sa ngemti.
24 Yek sa wuli ɗe, <<Maŋ lishti, Musa wuli ɗe, kume mbalaŋ maṣhi a ba ta ɓo zi yen sowu. Ta maŋgaɓi gwas kan kili gwe ta zakti wu taṣ zi yen yilka gwasi.
25 To, majon ni ɗa yilkeni ɗe nitgi ka mi. Kakshe gwasaŋ paḷ hapti hal yek ta maṣhi a baṭa ɓo zi yen so, yek maŋgaɓi gwas hap kilisi ɗe ta zakti wu.
26 Naḳ gwisi pi na na loɓi suk na mekami hal yek la na nitgisi.
27 Ka kaali wo yek kilisi lak maṣhi.
28 Yek ningo, ten cin gwe mbalaŋ a pal kaami go, ɗe kili ga wok tani wo, naḳ ɗe mas jwasaŋ sa hapti wu?>>
29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daamti gwakaŋ kaŋi hwaɓi so, naḳkaŋ kaa yis ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu so a baḳaa yis iko ga Nya so.

30 Ten ɗe ten cin gwe mbalaŋ a pal kaami go mbalaŋ a paḷ hapti so a basa hap ka so, ama sa daṃ naḳ mil shinti ji Nya.
31 Ningo ten bi palti kaami ga mbalaŋ wo, kaa dlaṃaŋ ilgwe Nya hwikii wu sa?
32 De ta wule, <Amik ɗe Nya ga Ibaŗahim, Nya ga Ishaku suk Nya ga Yakubu.> Nya ga majwe ni kaami kaɗe ti, ba ɗe we Nya ga hwu so.>>
33 Mbalaṃi kum ilgwe ta dlaṃ wugo yek sa ngip bi ang ten wundaḷ ga mbokti ang gwasi.

Mbaṭ gaɓa gwe nal mani wu

34 Maŋ Paresi kum kangwe Yesu man ngetl ga maŋ Saduki wugo yek sa mogaa.
35 Yek gon gwasaŋ maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa i'e ngem Yesu ten ɗe ta cingaḷti.
36 Yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, Gwik nal mani ka Mbaṭ Gaɓa ga Musa gwi?>>
37 Yek Yesu ballit ɗe, << <Lam Nya Bagaa gwa na mas mbadl gwa, na mas daṃti gwa, suk mas daamti gwa.>
38 Yek ɗe lakti zhila ga mbaṭ gaɓa a yek ɗe gwe nal mani wu.
39 A gwe kop kaali go naḳ gwisi kaŋ ni. Yek ɗe, <Lam yelaŋ daṃti gwa naḳ kangwe ka lam gaa gwa wu.>
40 Mas lishti ga Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk ji Maŋ Dlaṃti Gaɓa ga Nya dlaḷ ten mbaṭ gaɓa ɗe lop jimi.>>

Kumti gaẓi ten Almasihu

41 Maŋ Paresi mogaa ka lu ɗe naṃ wugo, yek Yesu ngemsi ɗe,
42 <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ten Almasihu ye? Yen ga wok ɗe ti wo?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yen ga Dauda,>> kaŋ.
43 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki yek Shishi ga Nya lak Dauda ten mbet gwas ɗe <Bagaa> ye? Naḳ ɗe Dauda dlaṃ ɗe,
44 << <Bagaa hwi Bagaa gi ɗe,
Daṃ ten kaṭ ang shinti gini
se a palli maŋ nget jwa
a atl ɗaaki.> >>
45 <<De kume Dauda mbet ɗe, <Bagaa> go, ɗa nii kaŋ ta nit ɗe yen gwi?>>
46 Yek ba maḷgon manit ballaṭ ilgon so. Kan ten cin gwisi yek ba gon gwasaŋ po mbi ndaḷi gahwulaŋ ngemti gwas ten bi ilgon so.

23

Yesu ɓuli maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi gal ɗa gaa ka

1 De mbalaŋ mogaa wonti suk mil lishti jwas wugo, yek Yesu wulsi ɗe,
2 <<Maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk Maŋ Paresi kaɗe majwe Nya baḷsi iko mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa wu.
3 Ten naḳ gwisi kaŋ, paḷaŋ mas ilgwe asa mbokikii ang dani. Koɓaŋ gaɓa gwasaŋ ama baḳ paḷaŋ ilgwe asa paḷi wu so, naḳ ɗe basa kop ilgwe asa mbok ang dani wu sowu.
4 Asa ɓal wul maŋ diɓaḷti gwe a bomi kanti gaa mbalaŋ wu, asa zi maŋ kanti ka yal. Ama basa zi maŋ kanti wuli ang so ko ta na yen ang.
5 <<Mas wul jwe asa paḷi go ten ɗe ta mbalaŋ yensi ɗa kaŋ. Asa ɓal bal kumshi takaŗda gwe sa lish ga gaɓa ga Nya a giɓi wu, asa ɓal ten bicina jwasaŋ. Asa paḷ tlal rasa gwe a taŋ atl wu, ɗaŋ ten bi lukaḷ jwasaŋ ka.
6 Sa lam gobdlan ji kiɗi mbalaŋ ka lu biki, asa lam mbuni gobdlan ka lu motgaa jwasaŋ hwo.
7 Asa lami ɗe ta ngusi gaɓet gwasaŋ ka motgaa ga wonti mbalaŋ taṣ mbesi ɗe, <Maŋ lishti.>
8 <<Ama kii wo ba maḷgon mbekii ɗe, <Maŋ lishti so,> ten ɗe kii wo Bagaa gwakaŋ ɗe naṃ kaŋ, mas jwakaŋ wo yilkeni kaŋ.
9 A baḳ mbe maḷgon ten dii atl ge ɗe, <Aba> so, Aba gwakaŋ wo ɗe naṃ kaŋ gwe ni ta to nya kaẉu.
10 A baṣ mbekii ɗe <bacina> so, Ten ɗe na ngus kaɗe bacina gwakaŋ.
11 Maḷgwe tik ɗe kakshe gwakaŋ go taṣ daṃikii ɗe zhel.
12 Mas maḷgwe baḷ nalti gaa gwas go, sa shitit gaa sut atli. Ama mas maḷgwe shit gaa gwas sut atl go, sa pallaṭ ɗe kakshe.
13 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! Kaa yitle mbalaŋ dlaɓii tet ka guu ga nya ka. Kii gaa gwakaŋ wo kaa te so, a baḳaa zak majwe sa naṃa lamti tet wu taṣ te so.
14 Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ lishti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! A kaa nguki wul ang modli jwe kos maṣhisi kaẉu ka, akaa ngusi paḷti tlal ngemti Nya ten ɗe ta mbalaŋ yenkii ɗa. Ten naḳ gwisi kaŋ, sa nolkii na ɓomti i'e.*
15 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! Akaa ɗakci bal ze, akaa li dlenti baŋ ten ɗe taḳ mbi maŋ kopti ɗe naṃ. Ama kume maḷi te ka koptisi wugo, akaa pallaṭ ɗe yen buu wutu mankii gaa gwakaŋ asaṃi ɗe lop.
16 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii dwa bacina! Kaa wuli ɗe, <Mas maḷgwe mo gaɓa suk lubii ga Nya go ilgon ni ɗa so, ama maḷgwe mo gaɓa na zinariya gwe ni ka lubii ga Nyami go, ngetli kaŋ taṣ paḷ ilgwe ta wuli ɗe ta paḷi wu.>

* **23:14 23:14** Ka lishti jon ji cina wo ndati ɗe 14 ni ɗa so

17 Kii dwa kadlan gwik de kakshe gwi,
zinariye ya ko lubii ga Nyami de a palli
zinariye zoki wu?
18 Kaa po wuli de, <Kume mbalan mo
gaba na bagadi go ilgon ka so, ama kume
mbalan mo gaba na wul gwe sa taki Nya ten
bagadi go ngetli kan tas pal ilgwe ta wuli de
ta pali wu.>
19 Kii dwa! Gwik de kakshe gwi, ilgwe sa
taki Nya gwa ko bagadi de a palli ili zoki
wu?
20 Ten nak gwisi kan malgwe mo gaba na
bagadi go mali mo gaba na nali suk mas
ilgwe ni dani wu.
21 A malgwe mo gaba na lubii ga Nya go,
mali mo gaba na nali suk malgwe a ta dam
giɓi wu.
22 A mas malgwe mo gaba suk nya go,
mali mo gaba na gobdlan guu ga Nya suk
Nya gaa gwasi.
23 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man
mbokti ang ten Mbat Gaba ga Musa suk
man Paresi, kii man palti riya! Akaa bal
zakka ga wul yaji suk daa wolo, ama yek
kaa zak wul jwe mbun mani ka Mbat Gaɓe
wu. Kaa zak palti gem, suk yenti gonti suk
ngasti ten Nya. Jimi kade wul jwe mbun de
tak pali wu, ama bak zakan palti jon ju so.
24 Kii dwa bacina! Akaa cindal ze ga
tle gwakan ka ten de ka lak sanga nak'en
kwaro, ama akaa sanga rakumi!
25 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man
mbokti ang ten Mbat Gaba ga Musa suk
man Paresi! Kii man palti riya! Akaa pol
tukaal ga kopi suk gal ka, ama tugiɓi wo ga
njikami ka na byas wul gwakan suk tet gazi
mbalan suk lamti gaa gwakan.
26 Ki dwa man Paresi! Nde na polti tugiɓi
ga kopisi suk gali ka apaa tukaalisi poldli
pak.
27 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man
mbokti ang ten Mbat Gaba ga Musa suk
man Paresi, kii man palti riya! Kii wo nak
gazukɗi jwe sa ɓesi hwol atl wu kan, ham
kaa tan yeni tu tukaal hwo, ama tugiɓi wo
is ji majwe mash wu suk mas wundal ga
daskan wonti kani giɓi.
28 Nak gwisi kan tu tukaal gwakan wo
akaa mboki ang mbalan de kii wo man
palti wul ndakce kan, ama tu tugiɓi wo kaa
njikan na shelti mbalan suk ngalci.
29 <<Kii wo wul cit gonti kan, kii man
mbokti ang ten mbat gaba ga Musa suk
man Paresi, kii man palti riya! Akaa kin
gazukɗi ji man dlamti gaba ga Nya, akaa ɓe
gazukɗi ji man palti wul ndakce ado.
30 Akaa wuli de, <Ma nan da kaa multi ji
man zat jinan go, mi wo ma mo ang suksi
ten tlot ji man dlamti gaba ga Nya so.>
31 Na nu kan kaa mbok ang de kii wo mil
ji majwe sa tlo man dlamti gaba ga Nya ju
kan.
32 Ten nak gwisi kan pakan palti ilgwe
man ngalci suk man zat jwakan lak zhile
wu!
33 <<Kii wuci, mil wokanzi nak kii nini!
Ɗa nii kan kaa yilli gaa gwakan ɗaka nolti
ga buu wutu ka gwi?
34 Ten nak gwisi kan ba shinikii lu na
man dlamti ga gaba Nya, suk man ɓotlkan
yisti wul, suk man mbokti ang ten mbat
gaba ga Musa. Kaa tlo jon jwasan, akaa
ɓak jon jwasan ka ten gudal yencin, a
jon jwasan wo kaa ɓosi ɗanka lu motgaa
jwakan ka, kaa ngusisi kopti gwasan ban-
ban akaa laksi ka bomti.
35 Ba shin ma jwisi sudi ten de ta mas
hwulan ji man palti wul ndakce jwe sa tlosi
ten dii atl wu damikii gaa. Kan tet ten
hwulan ga Habila man palti wul ndakce,
hal yek la ga Zakariya yen ga Berekiya,
malgwe kaa tlot ka ka dlo ga lu man cilti
suk bagadi takti wul Nya wu.
36 Gem amik ka hwikii ge, mas wul jimi a
mbi mbalan ji se.

Yesu hwotdli na Wurshelima i'e

37 <<Anya man Wurshelima, man Wur-
shelima! Ban man tlot ɗa man dlamti gaba
ji Nya, suk lakti ga majwe sa shinsi malki
wu na ye! Kangwe a lami de ta moo mil
jwa de nam, nak gwe a kol moo mil jwas ka
bibaku gwas wu, ama yek ka nge wu.
38 Ɓo yeni, ningo sa zakik lubii gwa de
kupayi wi.
39 Ten nak gwisi kan, amik ka hwikii ge,
kaa po yenan so se gas gwe kaa wuli de,
<Man albarka kade malgwe nama tulti na
shin ga Bagaa wu.> >>

24

Yesu dlam kangwe sa jek lubii ga Nya kawu

1 Ɗe Yesu zak lubii ga Nya wu, ta nama
zatgaa nugo yek mil lishti jwas mbokit ang
ten kinti bii jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
2 Yek Yesu wulsi de, <<Kaa yen kinti bii
jee ya! Gem amik ka hwiki ge, ko sa zak ye
gon ten gon so, sa cac-cati ka mas.>>

Ndat zhila tlat bomti

3 Ɗe Yesu dam na zhila ten Zandal
Tlandal Zetun wu, yek mil lishti jwas li
malti si na ngusan. Yek sa wulti de,
<<Hwini, a gasi kan ilgami a pi gwi? Yek
de lal ga palti gwa suk ga pakti dii atl gwi?
>>
4 Yek Yesu ballisi de, <<Daman na kang
gaa bak zaki ni a malgon shelkii so.

* **24:5 24:5** Sogo*Kiristi.* Nak gwisi ni ka ndati 23

5 Ten ɗe mbalaŋ wonti a tul naˌ shin gini,
a ngusi wulti ɗe, <Amik ɗe Almasihu,>* asaˌ
shel mbalaŋ wonti wu.
6 Kaa kum wonti dlanti suk wonti gaɓa
ten bi dlanti, ama baˌ hwotkii so. Ngetli kaŋ
taˌ wul jwisi pi, ama paktisi ɓo tul so.
7 Mbalaŋ a tli mbalaŋ jon gaa, a guu tli
guumi jon gaa. A paḷ kuzaŋ suk nwuti gaˌ
atl ɗaŋka.
8 Mas wul jimi wo ndat zhila tlat bomti
kaˌ yi.
9 <<Apaa saˌ lakkii kaˌ ang gaˌ majwe a
nolkii wu hal asaˌ tlokii. Mas mbalaŋ a
ngekii ten bi gini.
10 Kaˌ sa'i gwisi wo mbalaŋ wonti a pal naˌ
kaali, sa baḷ bi gaˌ yilkeni jwasaŋ, asa nge
yilkeni jwasaŋ.
11 Maŋ dlaṃti gaɓa gaˌ Nya ji lali wonti a
yili asa shel mbalaŋ wonti.
12 Naḳ ɗe paṭ ngalci a mbaḷdli i'e wu,
lamti gaˌ mbalaŋ wonti a ndaɗi ka.
13 Ama mas maḷgwe dlo mbadli yek taˌ
taḷe paktisi go ta mbi kisti.
14 Asa lak cin ten taṃi gaɓa gaˌ guu gaˌ Nya
mal mas mbalaŋ, taˌ daṃisi ɗe sheda apaa
paktisi tuli.

Byas bomti

15 <<Ten naḳ gwisi kaŋ, kume kaaˌ yen
<lili wul cit daɗi,> gwe Daniyel maŋ dlaṃti
gaɓa gaˌ Nya dlaṃ ɗe sa dlaḷli kaˌ Lu maŋ
Cilti wu,† taˌ maḷgwe naˌma dlaṃti lishti wu
yis gaami,
16 taˌ majwe ni Yehudiya wu ap to kaˌ
tlaḍaḷ ka.
17 Baˌ maḷgwe ni ten gaa bii wu, wuli ɗe ta
suk kan ilgon a giɓ boo so.
18 Baˌ maḷgwe ni kaˌ zhin wu wule ta pal
tet lubii taṣ kan godo gwas so.
19 Modli maŋ mil tuk suk maŋ mil kaal a
daṃ ɗe wul cit gonti kaˌ multi jwisi.
20 Ngemaŋ Nya ɗe baˌ apti gwisi tulikii kaˌ
sa'i ndaɗiti sogo ten cin shukti so.
21 Naḳ ɗe kaˌ sa'isi wo mbalaŋ a te kaˌ
bomti maŋ ciciti, wundaḷi gwe baˌ ɓo taɓa
paṭ so tun naḳ saˌlak zhila gaˌ dii atli hal ase
wu, a baˌ gon a po tul naḳ gwisisi sowu.
22 Sa hul wontaṭ gaˌ multi jwisi kaˌ sogo,
ko maḷgon a sa kaami so, ama ten bi gaˌ
mbalaŋ ji botlisi yek laki yek sa hul wontaṭ
gaˌ multi jwisi ka.
23 Kaˌ multi jwisi wo kume maḷgon wulkii
ɗe, <'Bo yeni ni, Almasihu kaˌkawu aɗe sogo
te duk go!> Baḳ kamaŋ so.
24 Naḳ ɗe Almasihu ji lali suk maŋ dlaṃti
gaɓa gaˌ Nya ji lali wonti a yili. Asaˌ paḷ kiɗi
lali suk wul ngipti ang bi taṣ gilli mbalaŋ
ɗa, hal kume maŋ paṭ kaˌgo sa gilli mbalaŋ
ji botli pak.
25 To ɓo yeni ni, yekgu a hwikii wi baḷe.
26 <<Ten naḳ gwisi kaŋ, kume saˌ wulkii
ɗe, <Tik tek gu te kaˌ laṗ kawu,> baḳ laŋ so.
A kume saˌ wulkii ɗe, <Taŋi to kaˌ punka gaˌ
hwundaḷi kawu,> baḳ kamaŋ so.
27 Naḳ ɗe naḳ kangwe a nyaze cibi, a cilli
lu gabaṣ suk yemma wu, naḳ gwisi kaŋ
palti gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ ani.
28 Ai mas lu gwe hwu tlu ni go, kaḷi kaŋ a
zhipki mogaa.

Palti sut gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ

29 <<Naˌ pakti tlat bomti giɓi jimi,
<< <Cin a pal duuni
a baˌ lip a po cil so.
kyadlaḷ a lok sut nya,
Sa nwu kiɗi wul ji nya.>
30 <<Apaa kaˌ yen lal gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ kaˌ
dlo nya, mas mbalaŋ ji dii atl kul ten ɓanti.
Sa yen tulti gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ ten nyaze, naˌ
iko suk nalti i'e.
31 Taˌ shin mil shinti jwasi asaˌ hot noo teti,
asaˌ moo mbalaŋ ji botli jwas tet tu gabaṣ
suk yemma suk kudu suk arewa, suk tet ten
mas dii atli.

Mbokti ang ten tlindi tulaŋ

32 <<Taˌ tlindi tulaŋ daṃikii ɗe wul
mbokti ang, kume mil ang gwas ɓa pal
zelaɗi yek nda telti daa wugo, a kaaˌ yisi ɗe
watlaŋ ɓal njaa.
33 Naḳ gwisi kaŋ, hal kume kaaˌ yen mas
wul jimi ɗe a hwikii wu ten paṭ wugo, yisi
ɗe sa'isi ɓal njaa, ɓal ten bi dlabii.
34 Gem amik ka hwikii ge, mbalaŋ ji se a
maṣh so, se mas wul jin pi pa.
35 Dlo nya suk dii atl a taas ka, ama gaɓa
gi wo a taasdli so ko njet.

Maḷgon yis sa'i gwe Yesu a pal wu so

36 <<Maḷgon yis cimi sogo sa'isi gwe wul
jimi a pi wu so, naˌ mil shinti ji Nya, hal Yeni
se Abe naˌ ngusi.
37 Naḳ kangwe pi kaˌ multi ji Nuhu go, naḳ
gwisi kaŋ a pi ten palti gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ.
38 Tun kaˌ sa'i gwe baˌ ze gaˌ Nuhu ɓo yitla
dii atl kaˌ sowu, mbalaŋ naˌma ngukti wul
asaˌ naˌma tlati, asaˌ naˌma paḷti hapti, asaˌ
naˌma hapti ka hal yek la sa'i gwe Nuhu te
kaˌ jirgi ze wu,
39 a baṣaˌ yisi ɗe ilgon a pi so, se naḳ zesi
tuli yek yemsi kaˌwu. Naḳ gwisi kaŋ a pi ten
palti gaˌ Yen gaˌ Mbalaŋ.
40 Kaˌ sa'i gwisi wo mbalaŋ ɗe lop ani kaˌ
zhin, sa kan gon asaˌ zak gon.
41 Modli ɗe lop a nima naḳti hwo ten hwo,
sa kan gon asaˌ zak gon.
42 <<Ten naḳ gwisi kaŋ, daṃaŋ naˌ kaŋg
gaa naḳ ɗe baḳaaˌ yis cin gwe Bagaa gwakaŋ
a pal dani wu sowu.
43 Ama yisi ɗe, ai ba boo a yisaŋ kaˌ sa'i
gwe mukaḷ a tul wugo, ta zakini a yembaḷ
kanti so, a baṭa zaki a mukaḷi tet kaˌ lubii so.

† **24:15 24:15** YenDan 9:27; 11:31; 12:11

44 Nak gwisi kan, kii mago daman na
kang gaa ko a gasi, nak de Yen ga Mbalan a
tul ka sa'i gwe bakaa zi de ta tul wu sowu.

Zhel man palti gem suk man lashi palti gem

45 <<Wok de zhel man palti gem, man
bolkan yisti wul, gwe bagaa gwas a zak zhel
jwas ka ang gwasi de tas balsi wul ga nguki
ka sa'i ngukti wul gwi?
46 Man albarka kade zhel gwe bagaa
gwas a pali ata mbit ten palti ilgwe ta zit
wu.
47 Gem amik ka hwikii ge, ta pallat de
bacina ten mas wul gwasi.
48 Ama kume de zheli wo man ngalci
kawu ta dlam ka mbadl gwas de, <Bagaa gi
a pal bale so,>
49 yek ta nda bot da zhel yilkeni jwasi yek
ta njel ngukti wul ata nama tlatdli suk man
tlati-tlati.
50 Bagaa ga zheli a pal ten cin gwe bata
zi de ta pal dani sowu, ka sa'i gwe bata yisi
sowu.
51 Bagaami a palit byas boti ata nolti suk
man palti riya, kali kan ta kuli ta as ang bi.

25

Cingalti gaba na mil modli de kult

1 <<Ka sa'isi wo guu ga Nya a ni nak mil
modli de kult jwe sa yem pitila jwasan tas
sa batti ga yen kos wu.
2 De namtan kasi wo kadlan kan, a de
namtam wo botli.
3 Ka sa'i gwe kadlami ju ba kan pitilla
jwasan go yek basa kan mil gwe sa mbali
ka pitile wu ang so.
4 Ama man botlkan jo yek sa kan mili
danka buntan mil jwasan ka, de sa ba kan
pitila jwasan wu.
5 Yek ba yen kosi tul bale so, yek mas mil
modlisi njel pat gengadi hal yek sa yembal
ka mas jwasan.
6 <<De te ka dlo gas ka ka bal go, yek sa
kum shele de, <Yen kosi ka bal wu, lan tedi
tak mbiti.>
7 <<Yek mil modlisi tlinya mas jwasan
yek sa njel lakanti pitila jwasan.
8 Yek kadlami ju wul man botlkan ju
de, <Nak besini mil jwakan ne, pitila jinan
nama mashkan.>
9 <<Yek sa wulsi de, <Wowo, mili a ku-
mini sukkii so. Kaa sak wul gwakan tet mal
man wulti kawu a mani.>
10 <<De sa sa wulti mili wugo yek yen kosi
mbuk lu. Yek majwe ta mbisi na shiri wu
te ka lu biki sukti, yek paa sa le dlabii ka.
11 <<Ka kaali wo yek kadlan mil modli
ju pali, yek sa wuli de, <Bagaa, Bagaa, nak
bulini dlabii ka!>
12 <<Ama yek ta wulsi de, <Gem, amik ka
hwikii ge, a yiskii so.>
13 <<Ten nak gwisi, se tak daman na kang
gaa, nak de bakaa yis cimi sogo sa'isi sowu.

Mbokti ang ten palti gem

14 <<Nak gwisi kan, guu ga Nya wo nak
malgwe a pi tafiya yek ta mbe zhel jwasi,
yek ta zak wul ang gwas ka ang jwasan wu
kan.
15 Yek ta hwulisi wulpi zinariya. Ta bal
gon gwasan ngura zinariya de namtam, ta
bal gon ngura zinariya de lop, yek pa ta
bal gon ngura zinariya de nam. Ta balsi
nak gwisi, ko wokko ten ndalti gwasi yek
pa zigaa.
16 Yek malgwe ta balti wulpi ngura zi-
nariya de namtam wu kan gwas wu, yek ta
ngusi wulti wul ka na nali hal yek ta mbi
wulpi ngura zinariya de namtam dani.
17 Nu kan malgwe ta balti ngura de lop
wu pali, ti mago yek ta mbi mbalti wulpi
zinariya ngura de lop dani.
18 Ama yek malgwe kan wulpi ngura
zinariya de nam wu lak duk shu ka atli, yek
ta hwundal wulpi ga ba boo gwas ka a gibi.
19 <<Pal tlal multi wugo yek ba boo ga
zhel jwisi pali tas dlam wulpi suksi.
20 Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya
de namtan wu te malti yek ta balti zinariya
jon de ngura namtan da, yek ta hwit de,
<Ba boo gini, ka balan wulpi ngura zinariya
de namtan. Ama yekgu a mbi de ngura
namtan dani wi.>
21 <<Yek ba boo gwas wulti de, <Madalla,
hwa zhel man palti gem, ka pal gem ten wul
njet, ningo ba pallak de bagaa ga wul wonti.
Te sut malanni tak tla tami mbadl ga ba boo
gwa!>
22 <<Yek zhel gwe kan wulpi ngura zi-
nariya de lop wu te malti, yek ta balti
zinariya jon ngura de lop da, yek ta hwit de,
<Ba boo gini, ka balan wulpi ngura zinariya
de lop. Ama yekgu a mbi ngura de lop dani
wi.>
23 <<Yek ba boo gwas wulti de, <Madalla,
hwa zhel, man palti gem, ka pal gem ten
wul njet, ningo ba pallak de bagaa ga wul
wonti. Te sut malanni tak tla tami mbadl
ga ba boo gwa!>
24 <<Yek malgwe kan wulpi ngura zi-
nariya de nam wu tuli. Yek ta dlam de,
<Ba boo, a yisi de ki wo wundal malgwe ba
mbalan a yis gaa gwas sowu kan, a ka wotl
zhin ka lu gwe baka bak sowu, a ki wo man
lamti wul ga ten koo lu kan.
25 Nak gwisi ka laki yek banti cinni yek a
sak duk shu ka atli, yek a hwundal ngura
zinariya gwa ka a gibi. Ningo kan il gwa.>
26 <<Yek ba boo gwas wulti de, <Ki wo
byas zhel man lakal! Ashe ka yisi de ami
wo a wotl zhin ka lu gwe ba bak sowu, a
mo wul ka lu gwe ba cat wundal so gwa?

27 Ai da ka lakini nini wulpi gi ka̱ banki, kangwe ɗe ba pal wugo a mbi mba̱lti ten gaami wu.>
28 <<Yek ba boomi wuli ɗe, <Kama̱n wulpi ɗa̱ka̱ ang gwas ka, ta̱k ba̱la̱n ma̱n ngura ɗe kutl wu.
29 Ten ɗe mas ma̱lgwe ilgon niɗɗa̱ go sa mba̱liti ta̱s mbi nal. Ama ma̱lgwe ilgon niɗɗa̱ sowu go, na̱k ilgwe niɗɗa̱ wu mago sa kamit ɗa̱ ang ka.
30 Ningo laka̱n zhel ga̱ ten koo lu wu, te ka̱ duu da̱mshal ka. Aduk ka̱n ta kuli ata̱ as ang bi.>

Kisti ga̱ba ten cin ga̱ ayo

31 <<Sa'i gwe yen ga̱ mbala̱n a tul ka̱ nalti gwasi suk mas mil shinti ji Nya wu, ta da̱m ka̱ gobdlan guu gwas ma̱n nalti.
32 Sa moo mas mbala̱n ji dii atl a cina gwasi, ta hwulsi kak-kak na̱k kangwe a ma̱n kyo hwul mba̱la suk mal wu.
33 Ta wut mba̱le tu ten ang shinti, ata̱ wut mali tu ten ang yali gwasi.
34 <<Apaa guumi wul majwe sa̱ ni tu ten ang shinti gwas wu ɗe, <La̱n tedi, kii ɗe Aba pa̱likii albarka wu! Kama̱n guu gwe sa̱ shiryekii tun basa̱ ɓo pa̱l dii atl sowu.
35 Ten ɗe kuza̱n tloni yek kaa̱ ba̱la̱n ilga̱ nguki, a ka̱lkaze tloni yek kaa̱ ba̱la̱n ze yek a tla, a ni ɗe ma̱nda̱ki yek kaa̱ kama̱n ka̱ lubii gwaka̱n,
36 ɗe luka̱l ni ɗa̱ sowu yek kaa̱ ba̱la̱n luka̱l, a pa̱l cwo yek kaa̱ ga̱ɓeni, ani ga̱ le ka yek kaa̱ sa yenti gini.>
37 <<Apaa ma̱n pa̱lti wul ndakce ballit ɗe, <Bagaa, a gasi ka̱n ma̱ yenki a kuza̱n na̱ma tlot gwa yek ma̱ ba̱lki ilga̱ nguki, sogo a ka̱lkaze na̱ma tlot gwa yek ma̱ ba̱lki ze yek ka̱ tla gwi?
38 A agasi ka̱n ma̱ yenki aka̱ ni ɗe ma̱nda̱ki yek ma̱ kanki ka̱ lubii ga̱na̱n, sogo a ba̱ luka̱l nik ɗa̱ so yek ma̱ ba̱lki luka̱l gwi?
39 A gasi ka̱n ma̱ yenki aka̱ na̱ma cwo sogo ga̱ le ka yek ma̱ sak yenki gwi?>
40 <<Guumi a ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, na̱k ɗe kaa̱ pa̱li na̱k mil yilkeni ji jee go, ami ka̱n kaa̱ pa̱lini.>
41 <<Apaa guumi wul majwe sa̱ ni tu ten ang yali gwas wu ɗe, <Tli ɗa̱ mala̱n ka, kii ɗe bi nikii gaa wu, te teka̱ buu wutu gwe ba̱ a mba̱shdli sowu gwe sa̱ pa̱li sheɗan suk mil shinti jwas ju.
42 Ten ɗe kuza̱n tloni yek ba̱ka̱a ba̱la̱n ilga̱ nguki so, a ka̱lkaze tloni yek ba̱ka̱a ba̱la̱n ze yek a tla so,
43 a ni ɗe ma̱nda̱ki yek ba̱ka̱a kama̱n ka̱ lubii gwaka̱n so, ɗe luka̱l ni ɗa̱ sowu yek ba̱ka̱a ba̱la̱n luka̱l so, a pa̱l cwo yek ba̱ka̱a kula so, ani ka̱ lu leti ka yek ba̱ka̱a sak yena̱n so.>
44 <<Si mago, sa ballit ɗe, <Bagaa, a gasi ka̱n ma̱ yenki a kuza̱n na̱ma tlot gwa yek ba̱ma̱ ba̱lki ilga̱ nguki so, sogo a ka̱lkaze na̱ma tlot gwa yek ba̱ma̱ ba̱lki ze yek ka̱ tla so, sogo aka̱ ni ɗe ma̱nda̱ki yek ba̱ma̱ kanki ka̱ lubii ga̱na̱n so, sogo a ba̱ luka̱l nik ɗa̱ so yek ba̱ma̱ ba̱lki luka̱l so, sogo aka̱ na̱ma cwo sogo aka̱ ni ga̱ le ka yek ba̱ma̱ sak yenki so gwi?>
45 <<Apaa ta̱ ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, na̱k ɗe kaa̱ nge pa̱lti na̱k mil yilkeni ji jee wu, ami ka̱n kaa̱ nge pa̱lti.>
46 <<Ma̱ jimi a te ka̱ bal bomti gwe ba̱ pakti niɗɗa̱ sowu, a ma̱n pa̱lti wul ndakce te ka̱ da̱mti gwe a paki sowu.>>

26

Bacina ji ma̱n Yehuda dla̱lli ga̱ba ɗe ta̱s tlo Yesu ka

1 De Yesu pak dla̱mti mas ga̱ba jimi wu, yek ta̱ wul mil lishti jwas ɗe,
2 <<Kaa̱ yisi ɗe biki ɗakciti wo multi ɗe lop ka̱ ɓali, asa ba̱l Yen ga̱ Mbala̱n ta̱s pakti ten guda̱l yencin.>>
3 Yek kiɗi ma̱n Pa̱ris suk bacina ji mbala̱n mogaa ka̱ lubii ga̱ bali ga̱ ma̱n pa̱lti wul ka̱ biimi gwe asa̱ mbet ɗe Kayapas wu,
4 yek sa̱ dla̱lli ga̱ba ten kangwe sa pi asa̱ dop Yesu asa̱ tlot ka mbukli wu.
5 Ama yek sa̱ wuli ɗe, <<Ba̱ ɗe ka̱ sa'i biki so, sogo mbala̱n a tlil dlanti.>>

Sa̱ tuksi Yesu mil ma̱n ta̱mi wusa̱n a Betani

6 To a Yesu ni ka̱ ba̱n Betani ka̱ lubii ga̱ ma̱lgwe asa̱ mbet ɗe Siman ma̱n gita wu,
7 yek kili gon tul malti na̱ ɓunta̱n mili gwe sa̱ pa̱li na̱ ye onis wu, ɓunta̱mi ni ga̱ njikmi na̱ mil ma̱n ta̱mi wusa̱n ma̱n wulpi i'e. De Yesu ɓa nguk wul wu, yek ta̱ shotit mili sut ten gaa.
8 Ama ɗe mil lishti jwas yeni nu wugo yek mbadl lilisi yek sa̱ wul yilkeni jwasa̱n ɗe, <<Ai, go lilti wul ka ka̱n.
9 Ten ɗe sa wulla̱n mil ga̱n ka̱ go, ai sa mbi bal wulpi asa̱ hwuli ma̱n la̱shi wul.>>
10 Na̱k ɗe Yesu yis ilgwe sa̱ na̱ma dla̱mti wu, yek ta̱ wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa̱ na̱ma hwotti ga̱ kili ga̱n ye? Ai hwa wul ka̱n ta̱ pa̱lini.
11 Ma̱n la̱shi wul ni ɗa malkii ko a gasi, ama ami wo ko a gasi ka̱n bani sukkii so.
12 Mil ga̱n ɗe ta̱ shoti gaa wu, shiryat ka̱n ta̱ shirya dli gini ten ɗe ta̱s leɓa̱nni.
13 Gem amik ka hwikii ge, mas lu gwe sa lak icin ga̱ ta̱mi ga̱ba ga̱n ten dii atl go se sa̱ dla̱m ilgwe kili ga̱n pa̱li wu ten bi daamti gwasi.>>

Yehuda ba̱l bi ga̱ Yesu

14 Yek gon ka̱ mil shinti ɗe kutl cet lop ju, gwe asa̱ mbet ɗe Yehuda Iskariyoti wu li mal kiɗi ma̱n Pa̱ris,

15 yek ta ngemsi ɗe, <<Kume a baḷkii ti go
yek kaa baḷaṇ ye?>> Yek sa baḷti wulpi hwol
gaḷla ɗe kutl ɗe mekan.
16 Tun tet ka sa'i gwisi yek ta njel ngot
tantu gwe ta koɓi taṣ baḷsi Yesu wu.

Yesu nguk wul ga Biki Ɗakciti suk mil lishti jwasi

17 Ten cin na ɗe naṃ ga Motgaa Burodi
Maṇ Laṣhi Yis, yek mil lishtisi tul mal Yesu
yek sa wulti ɗe, <<A ako kaṇ ka lami ɗe taṇ
shiryek ngukti wul Biki Ɗakcitisi ko?>>
18 Yek ta ballisi ɗe, <<Te ka baṇ mal
maḷgon akaa wulti ɗe, <Maṇ lishti dlaṃ ɗe,
sa'i gwas ɓal njaa. Ta nguk wul Biki Ɗakciti
suk mil lishti jwas a lubii ɗakka.> >>
19 Yek mil lishtisi paḷi naḳ gwe Yesu zisi
wu, yek sa sak shiryesi ilga nguki ga Biki
Ɗakcitisi.
20 Ɗe sukti ka ɓal ɗe nguktisi ka ɓal wu,
yek Yesu daṃ na zhila suk mil lishti ɗe kutl
cet lop ju taṣ nguki.
21 Sa naṃa ngukti wuli nugo yek ta wulsi
ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, ɗe naṃ tet ka
kii a baḷ bi gini.>>
22 Yek ili hwotsi i'e, yek sa ngusit wulti ɗe,
<<Ko ami kaṇ, Bagaa?>>
23 Yek ta ballisi ɗe, <<Maḷgwe naṃa sulti
ang suk ami ka gal wu kaɗe maṇ baḷti bi
gini.
24 Yen ga Mbalaṇ a maṣhi naḳ kangwe sa
lish gaɓa tenti wu, ama maḷgwe a baḷ bi
gwas wu daṃ ɗe wul cit gonti wi! Sa zaṭ
so mago, da a maniti.>>
25 Yek Yehuda, maḷgwe baḷ bi gwas wu
dlaṃ ɗe, <<Maṇ Lishti, ko ami kaṇ?>> Yek
Yesu ndaḳit ɗe, <<Ka dlaṃ na bi gwa wi ɗe
ki kaṇ.>>
26 Asa naṃa ngukti nu wu yek ta kan
burodi yek ta pi godiya Nya yek ta cac-cali,
yek ta baḷ mil lishti jwasi yek ta wulsi ɗe,
<<Kamaṇni taḳ ngukaṇni. Gaṇ go tlu dli gi
kaṇ.>>
27 Yek ta kan yen mbuke yek ta pi godiya
Nya yek ta takisi yek ta wule, <<Tlani mas
jwaskaṇ.
28 Gaṇ go hwulan gi kaṇ, gwe yek ɗe pyal
dlaḷḷaṭ gaɓa wu. Hwulan gwe sa shoti ten
ɗe ta mbalaṇ wonti mbi taasti byas wul
jwasaṇ ka ɗa wu.
29 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten ge ba po
tla ze inabi so se gas gwe ba tla pyal zesi
gon sukkii ka guu ga Aba gi wu.>>
30 Ɗe Yesu suk mil lishti jwas wul koo
wu, yek sa yili, yek sa to ten Zaṇdaḷ Tlaṇdaḷ
Zetun.

Biturus a nge yisti ga Yesu

31 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Kaa aɓi mas
jwakaṇ akaa zakaṇ ka gas ge, ten bi ilgwe
a pi na ami wu. Naḳ gwe ni ga lishi ɗe,
<< <Ba ɓo maṇ kyoɓi,
a tunga mbaḷa jwas cat ka.>
32 Ama kume a pal kaami wugo, ba li Galili
cina ɗaakii.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Ko taṣ ap ka
mas jwasaṇ ten bi ga ilgwe a mbik wu
mago, ami wo ba ap so.>>
34 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik hwik
ge, ka nge yisti gini asaṃi ɗe mekan ka gas
gaṇ a paa gunda kol nda lakti yal.>>
35 Yek Biturus dlaṃ ɗe, <<Ko ta maṣhkaṇ
kaṇ ba maṣh sukki, ba nge yisti gwa so.>>
Yek mas mil lishtisi dlaṃ naḳ gwas wu pak.

Yesu ngem Nya a Gesaṃani

36 Yek paa Yesu suk mil shinti jwas li ka
lu gwe asa mbe ɗe Getsaṃani wu, gwe yek
ɗe lu cetti mil Zetun wu. Yek ta wulsi ɗe,
<<Daṃaṇ aɗe ami wo ba tok ngem Nya to
du.>>
37 Yek ta kan Biturus suk mil ɗe lop ji
Zabadi ju, kaa Yakubu suk Yohana, yek ta
njel paḷti duu tuki yek ta hwotdli i'e.
38 Yek ta wulsi ɗe, <<Duu tuk gwe ni ka
mbadl gi wu a man tlot gini. Daṃaṇ aɗe
suk ami, baḳ ndemaṇ yembaḷ so.>>
39 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek
ta ngus atli yek ta ngem Nya. Yek ta wule,
<<Aba gini, kume ɗe maṇ paṭ ka wu, kami
mbuka bomti gaṇ ka. Ko ɗe ba ɗe ilgwe a
lami wu kaṇ a paḷi sowu, ama ta paḷ ilgwe
ka lami wu.>>
40 Yek ta pal tet mal mil lishtisi yek
ta mbisi ten ndet yembaḷ. Yek ta ngem
Biturus ɗe <<Ashe kaa manaṇ daṃti kaami
suk ami ko ta ga sa'i ɗe naṃ sa?>>
41 Yek ta wulsi ɗe, <<Daṃti kaami taḳ
gaɓa suk Nya, kangwe kaa te ka cingaḷti so
wu. Shishi lami ama dli gwakaṇ ka ndaḷ
so.>>
42 Yek ta pal to ka asaṃi na lop yek ta
gaɓa suk Nya yek ta wule, <<Aba gini, kume
ni ngetli ɗe ta tla mbuka bomti gaṇ wu. To,
ta ilgwe ka lami wu pi.>>
43 Ɗe ta po pal tet wu, yek ta mbisi ten
ndet yembaḷi ɗa, naḳ ɗe gwel jwasaṇ njikaṇ
ka na yembaḷ wu.
44 Yek ta zaksi kaḷi, yek ta po pal te ka
asaṃi na mekan yek ta gaɓa suk Nya yek
ta kaɓaḷ gaɓa gwe ta dlaṃ tet wu ɗa.
45 Yek paa ta pal te mal mil lishtisi ka
yek ta hwisi ɗe, <<Hal ninge kaa yima ndet
yembaḷ akaa naṃa shukti ya? To, ningo
sa'isi pi wi, sa tak Yen ga Mbalaṇ ka ang ga
maṇ paḷti byas wul.
46 Tlaṇnya, taṇ zaṇgaa! Maṇ baḷti bi gi ka
ɓal tet wu!>>

Sa dop Yesu

47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek Yehuda, gon
ka maṇ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju mbuk
lu tet malsi. Yehude tul suk wonti mbalaṇ
maṇ kiɗi puka, suk sanda ɗaṇ ang jwasaṇ
ka. Maḳwe kiɗi maṇ Paris suk bacina ji
mbalaṇ ka shinsi tet wu.

48 To, maŋ baḷti bisi dlaḷli lal suksi ten ɗe, <<Maḷgwe a njop bi gi ten kalkaŋ gwas wu kaɗe maḷi! Doɓaŋti.>>
49 Yehuda naŋma mbukti lu, yek taˌ lak ngip Yesu te dlo ka yek taˌ wulti ɗe, <<Sallama gwa, Maŋ Lishti!>> Yek pa taˌ njop bi gwas ten kalkaŋ gwasi.
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yelaŋ gini, paḷ ilgwe tullaḳ wu.>>
Yek wonti mbalaŋ ɗam teɗi, yek saˌ dop Yesu yek saˌ ngipti.
51 Saˌ yeni nu wugo, yek gon kaˌ mbalaŋ jwe saˌ ni suk Yesu wu, yilli bal puka. Yek taˌ wotl zhel gaˌ bal maŋ Paris te kaŋ ka, yek taˌ kotlit kaŋ ka.
52 Yek Yesu wulti ɗe, <<Palli bal puka gwa kaˌ kaptaŋmi, naḳ ɗe mas maḷgwe kan bal puka go, bal puka ka tlot wu.
53 Kaa daŋmaŋ gwa we ba lami go ba gaɓa suk Aba gini ataˌ zi-ang, ataˌ shini lu naˌ mil shinti jwas wonti man motgaa gaˌ maŋ hapti dlo ɗe kutl cet lop sa?
54 Ama ɗaˌ ni kaŋ a njikaŋ ilgwe gaɓa gaˌ Nya dlaŋ ɗe ngetli kaŋ taˌ pi wu gwi?>>
55 Kaˌ sa'i gwisi wo yek Yesu wul wonti mbalaŋmi ɗe, <<Kaa li tet naˌ kiɗi puka suk sanda taḳ doɓaŋni nini, maŋ ɓatti tantu kaɗe ami a? A daŋ naˌ zhila ko gasi gwikgwi kaˌ lubii gaˌ Nya, yek a mboki ang mbalaŋ ten gaɓa gaˌ Nya ama yek baḳaa doɓaŋ so.
56 Ama mas wul jin pi, ten ɗe taˌ lishti ji maŋ dlaŋmti gaɓa ji Nya njikaŋ ɗa.>> Naˌ kumti naḳ gwisi yek mil lishti jwas zakti yek saˌ ap ka.

Saˌ taḷa Yesu bal dlaboo sanhiridin

57 Yek majwe dop Yesu ju taḷat mal Kayapas, bacina gaˌ maŋ Paris, kaˌ li kaŋ maŋ yisti Mbaṯ Gaɓa gaˌ Musa suk kiɗi ji mbalaŋ mogaa.
58 Ama yek Biturus ngusi kopti gwasaŋ tet dlenti, hal yek taˌ lak mbuki kaˌ dii boo lubii gaˌ bacina gaˌ maŋ paḷti wul gaˌ lubii gaˌ Nyami. Yek taˌ daŋ atl mal maŋ ɓatti lubii gaˌ Nya taṣ yen ilgwe a pi wu.
59 Yek maŋ Paris suk maŋ daŋti dlaboo Sanhidirin ngusi ngot lal gwe sa sheli Yesu gaa taṣ man tlot gwas ɗa.
60 Ama yek baṣaˌ mbi ilgwe sa man dlaŋmti wu so, ko ɗe mbalaŋ wonti shelit lal gaa wu.
Kaˌ kaali yek mbalaŋ ɗe lop lak yil toɗi
61 yek saˌ wule, <<Maḷgaŋ dlaŋ ɗe, <Ba man jekti lubii gaˌ Nya ka, a kin lisi ten multi ɗe mekan.> >>
62 Yek bacina gaˌ maŋ Paris tlinya yek taˌ wul Yesu ɗe, <<Ka manaŋ ballaṯ ilgon sa? A sheda jin ɗe saˌ naŋma dlaŋmti tenki wu pa? >>
63 Ama yek Yesu daŋ mbetlak.
Yek bacina gaˌ maŋ Paris wulti ɗe, <<A mok naˌ shin gaˌ Nya maŋ mbadli. Dlaŋmini, kik ɗe Almasihu yen gaˌ Nya ma?>>
64 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kaŋ. Ama amik ka hwikii ge, ndok ase kaa yen Yen gaˌ Mbalaŋ taˌ daŋ ten kaṯ ang shinti gaˌ Nya Maŋ Ikosi ten tulti kaˌ kaluntun kaˌ dlo nya.>>
65 Yek bacina gaˌ maŋ Parismi kesh lukaḷ jwas ka naˌ lilti mbadli, yek taˌ wule, <<Kaa kum gaɓa cutgaa suk Nya gwe taˌ dlaŋ wu wi! Sheda yek maˌyima ɓatti ye? Ningo kaa kum gaɓa cutgaa suk Nya tet bi gwas wi.
66 Yek ɗe daamti gwakaŋ a dani ye?>>
Yek saˌ ballit ɗe, <<Mbun ɗe taˌ tlot ka.>>
67 Yek saˌ baẓet ɓakaŋ ten cina gwel, yek saˌ ɓok-ɓoti, yek jon jwasaŋ ɓet kalkaŋ,
68 asaˌ naŋma wulti ɗe, <<Bo hwini gaɓa gaˌ Nya ɗe kume kik ɗe Almasihu wu, dlaŋmini maḷgwe ɓok wu?>>

Biturus nge yisti gaˌ Yesu

69 Kaˌsa'i gwisi wo a Biturus ni naˌzhila kaˌ gip boomi nugo, yek ɗe naŋ kaˌ mil modli jwe asaˌ paḷ wul kaˌ lubiimi wu li malti, yek taˌ wulti ɗe, <<Ki mago suk Yesu maŋ Galili wu kaŋ kaˌ ni.>>
70 Yek Biturus nge yisti gaˌ Yesu a cina ɗa mas jwasaŋ ka, yek taˌ wule, <<Ami wo a yis gaɓa gwe kaˌ naŋma dlaŋti wu so.>>
71 Yek taˌ yil to dlaboo ka, yek yen kili gon po yenti ɗa, yek taˌ wul majwe ni kaḷi wu ɗe, <<Maḷgaŋ ni suk Yesu ba Nazarat.>>
72 Yek Biturus po nge yisti ɗa, hal yek taˌ mo gaɓa naˌ Nya, yek taˌ wule, <<Ami wo a yis maḷi so!>>
73 Po laŋ daŋti wugo, yek majwe naŋma dlaḷti kaḷi wu li mal Biturus, yek saˌ wulti ɗe, <<Ki mago gon gwasaŋ kaŋ. Kangwe akaˌ gaɓa wu ɓulik gal ɗa gaa kaˌ wi.>>
74 Yek Biturus njeli paḷti bi gaa gaa gwasi, ataˌ naŋma mot gaɓa naˌ Nya ten wulti ɗe, <<A yis maḷi so!>>
Taˌ naŋma dlaŋmti nugo yek gunda kol lak yal.
75 Yek Biturus daam gaɓa gwe Yesu hwit wu, <<Ka nge yisti gini asaŋmi ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti yal.>> Yek Biturus yil deɓaḷ yek taˌ kul i'e.

27

Saˌ taḷa Yesu a cina gaˌ Bilatus gobna

1 Lu tlo wugo, yek kiɗi maŋ Paris suk bacina gaˌ mbalaŋ dlaḷli gaɓa ɗe taṣ tlo Yesu ka.
2 Yek saˌ ɓalti ka, yek saˌ yillaṯ deɓaḷ yek saˌ taḷat mal Bilatus gobna.

Yehuda tlo gaa gwasi

3 Ɗe Yehuda ɗe tik baḷ bi gwas wu yeni ɗe saˌ dlaḷli gaɓa ɗe sa tlo Yesu kaŋwu, yek taˌ paḷ duu tuk naˌ gaa gwasi. Yek taˌ pal tet mal kiɗi

maŋ Paris suk bacina ga mbalami, yek ta pallisi wulpi hwol galla ɗe kutl ɗe mekami.
4 Yek ta wulsi ɗe, <<A pal byas wul wi, a bal bi ga malgwe bata pal byas ilgon sowu ten ɗe ta tlot ka.>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yek ɗe biki ganaŋ ye? Go ai ki kaŋ hwotki.>>
5 Yek Yehuda shot wulpi ka ka lubii ga Nyami yek ta zak luisi. Yek ta zigaa yek ta sak lak zaa yal yek ta tlo gaa gwasi.
6 Yek kiɗi maŋ Paris yem wulpi, yek sa wule, <<Mbun ɗe taŋ wuttaŋ wulpi gaŋ ka lu mot wulpi ga lubii ga Nya so, nak ɗe wulpi hwulan ka wu.>>
7 Yek sa moo bi gwasaŋ yek sa dlalli gaɓa a dani, yek sa wul lu ga maŋ kinti cikɗa na wulpi, ten ɗe tas ngusi lepti ji maŋdaki kali.
8 Ten nak gwisi ka laki asa mbe lu gwisi ɗe Lu Hwulan hal cin ga ase.
9 Na nu kaŋ gaɓa gwe Irimiya maŋ dlamti gaɓa Nya dlam wu njikaŋ. Gaɓa gwe wule, <<Yek sa kan wulpi hwol galla ɗe kutl ɗe mekan, wulpi gwe maŋ Yisiraila pal gam gwas ɗa wu,
10 yek sa wul lu ga maŋ kinti cikɗa na nali nak gwe Nya dlalli ɗe ta pi tenaŋ wu.>>

Bilatus gobna ngem Yesu

11 To, ka sa'i gwe Yesu ni cina ga gobna wu, yek gobne ngemti ɗe, <<Kik ɗe guu ga maŋ Yehuda nwa?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kaŋ ni.>>
12 Ama sa'i gwe kiɗi maŋ Paris suk bacina ji mbalaŋ dlamit byas wul gaa go, yek ba Yesu wule ilgon so.
13 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Ka kumaŋ byas wul jwe sa zik gaa wu sa?>>
14 Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so, yek ili ci ɓanti gobne i'e.

Bilatus kis gaɓa ɗe ta tlo Yesu ka

15 To, ka sa'i Biki Ɗakcitisi wo, gobna ku na ɓulti mal ga le ka ɗe naŋ gwe mbalaŋ botli wu wi.
16 Ka sa'i gwisi wo a mal ga le ka gon gwe mbalaŋ yisti i'e wu ni ang, malgwe asa mbet ɗe Barabas wu.
17 Ɗe mbalami mogaa wu, yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Gwik kaa lami ɗe ta zakti gwi, Barabas a, sogo Yesu ɗe asa mbet Almasihu wu?>>
18 Nak ɗe Bilastus yisi ɗe dakalti ka laki yek sa tulli Yesu a malti wu.
19 A Bilastus ni ga daŋi na zhila ten gobdlan kisti gaɓa nugo yek kili gwas shinlu ɗe tas wulti ɗe, <<Yil ɗaka tantu ga mal wu ɗe bata pal byas ilgon sowu ka, nak ɗe a ci ka dli i'e na tlunkat tenti wu.>>
20 Ama yek kiɗi maŋ Paris suk bacina ji mbalaŋ cok mbalami ɗe tas wule ɗe tas zak Barabas tas tlo Yesu ka.
21 Yek gobne ngemsi ɗe, <<Gwik kaa lami ɗe ta zakikii ti ka mbalaŋ ɗe loɓi jwi?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Barabas,>>
22 Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<A yek ba pali na Yesu ɗe asa mbet ɗe Almasihu wu ye?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Ɓakti ka ten gudal yencin!>>
23 Yek ta ngemsi ɗe, <<Ten ɗe yek ke? Byas wul yek ta pali ye?>>
Ama yek sa mbal yal gwasaŋ ten wulti to nya kaɗe, <<Ɓakti ka ten gudal yencin!>>
24 Bilatus yeni ɗe ta man palti ilgon dani so, a yekgu mbalami ɓa lam tlilti dlanti wu, yek ta kan ze yek ta pol ang gwas ka ten yenti ga gwel ga mbalami ata nama dlamti ɗe, <<Ami wo ze gi ni ka alhaki ga hwulan ga maŋ lashi palti byas wul gaŋ so, go ze gwakaŋ kaŋ.>>
25 Yek mas mbalami ballit ɗe, <<Haŋ ta alhaki ga hwulan gwas ni ten gaa ganaŋ mi suk mil jinaŋ.>>
26 Yek ta zakisi Barabas. Yek ta laki yek sa ɓo Yesu, yek paa ta balsiti ɗe tas ɓakti ka ten gudal yencin.

Maŋ wuli Yesu gaɓa mbulti

27 Kaal nak gwisi, yek maŋ hapti dlomi ji gobna tala Yesu ka pada ga gobne, yek sa mwet motgaa ji maŋ hapti dlo ga atli gaa.
28 Yek sa ndusit wul ɗa ten dli ka yek sa lakit zil lukal gon wundali ji guu,
29 yek sa pal tagiya guu gon na ili yek sa kinit gaa, yek sa lakit sanda ka ang shinti gwasi, yek sa ngusi ngusti a cina gwasi asa nitma wulti gaɓa mbulti ɗe, <<Na nalti gwa, guu ga maŋ Yehuda!>>
30 Yek sa bazet ɓakaŋ, yek sa kan sande yek sa ngusit ɓot gaa ɗa.
31 Ɗe sa wulit gaɓa mbultisi paki wu, yek sa ndusit zil lukali ka, yek sa lakit lukal gwas lisi. Yek sa zigaa sukti ten ɗe sa sak ɓakti ka ten gudal yencin.

Sa Ɓak Yesu ka ten gudal yencin

32 Sa nama zatgaa nugo yek sa mo suk maŋ Sayirin gon, malgwe asa mbet ɗe Siman wu, yek sa zit ngetli ɗe tas kan gudal yencin gwe sa ɓak Yesu ka a dani wu.
33 Yek sa mbuki kalu gwe asa mbe ɗe Golgota, gwe yek ɗe Is Gaa wu.
34 Yek sa bal Yesu ze inabi ga kutltli suk yoki ilgon ɗe tas tla, ama ta lami ɗe ta kum yokit ɗu go yek ta nge tlati.
35 Ɗe sa ɓakti ka ten gudal yencin wu, yek sa lak guria ten ɗe tas hwul lukal gwas ɗa.
36 Ka kaali wo, yek sa daŋ na zhila kali yek sa ngusi ɓatti gwasi.
37 Yek sa zi lishti gwe dlam byas ilgwe ta pali wu dap ten gaa gwasi, gwe sa lishi ɗe: GAN GO TIK ƉE YESU, GUU GA MAN YEHUDA.
38 Yek sa ɓak mukal maŋ ɓatti tantu ɗe lop jon ka ten gudal yencin sukti, gon wo ten kat ang shinti a gon wo ten kat ang yali gwasi.

39 Yek maɲ kopti tu kaɲli ngusit wulti gaɓa
mbulti asa naɲma wotlti gaa jwasaɲ,
40 yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ki ɗe ka dlaɲm
ɗe ka jek lubii ga Nya ka aka kin lisi ka
multi ɗe mekan wu! Kis gaa gwa la! Kume
ki wo yen ga Nya ke ki wu, yil sut ɗa ten
gudaɲl yencimi ka la!>>
41 Naɲk gwisi kaɲn kiɗi maɲn Paɲris suk
maɲn yisti mbaɲt gaɓa ga Musa suk bacina ji
mbalaɲn wulit gaɓa mbulti.
42 Yek sa wuli ɗe, <<Ta kis naa mbalaɲn,
ama yek baɲta kis gaa gwas dani so. Kume ti
wo guu ga maɲn Yisiraila ka go taɲs yil sut ɗa
ten gudaɲl yencimi ka la, apaa ma baɲl gem
na ti.
43 Ta ngaɲsti ten Nya, haɲn ta Nyami kisti
ninge ɗe tamit ɗa wu, naɲk ɗe ta dlaɲm ɗe,
<Ami wo Yen ga Nya kaɗe ami wu.> >>
44 Naɲk gwisi kaɲn mukaɲl jwe sa ɓaksi ka
ten gudaɲl yencin sukti ju wulit zobi pak.

Maɲshkaɲn ga Yesu

45 Tun tet ka tlo cin, yek daɲmshal yitla atli
ka mas, se naɲk cin celti ta la sa'i gaɲlla ɗe
mekan ga ka sukti.
46 Ta la sa'i gaɲlla ɗe mekan ga ka sukti
go yek Yesu tlil yal gwas nya yek ta wuli
ɗe, <<Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?>> Ilgwe
yek ɗe. <<Nya gini, Nya gini, yek laki yek
ka lakaɲn ka ye?>>
47 Majwe ni kaɲli wu kum ilgwe ta dlaɲm
wu, wugo yek sa wuli ɗe, <<Ta ɓa mbe Iliya
suɗi.>>
48 Yek gon gwasaɲn yem na apti yek ta kan
wushgali, yek ta lak ka ze inabi gwe mbayi
wu, yek ta ɓak ten sanda yek ta takit ɗe taɲs
tla.
49 Yek naami jwasaɲn wuli ɗe, <<Bo
zakaɲnti taɲn ɓo yeni ni, ko Iliya a suk
kisaɲnti.>>
50 Yek Yesu po tlil yal gwas nya ɗa na
ndaɲlti, yek paa ta kotl mbadl ka.
51 Yek labule ga lubii ga Nya kesh su tlo
ka, kan sut tu nya hal sut tu atli. Yek atl
nwuti yek kiɗi ye tat-tatli.
52 Yek gazukɗi ɓu-ɓuli yek mbalaɲn ji botli
jwe maɲsh wu wonti pal kaami.
53 Yek sa yil tot ɗaɲka gazukɗi jwasaɲn ka,
ɗe Yesu pal kaami tot ka gazukɗi wu, yek
sa li ka baɲn maɲn cilti ga Nya yek sa ngusi
mbok ang ten gaa jwasaɲn mal mbalaɲn
wonti.
54 Ka sa'i gwe bal maɲn hapti dlo ga Roma
suk majwe sa naɲma ɓaɲtti gwas wu yen
kangwe lu nwuti suk mas wul jwe pi wu
wu, yek ɓanti cisi i'e yek sa dlaɲm ɗe, <<Gem,
maɲlgaɲn go yen ga Nya kaɲn!>>
55 Ama a wonti modli jon jwe sa kop Yesu
tun tet Galili ɗe asa ngusit paɲlti wul wu.
Modli jwisi dlaɲl te dlenti ka yek sa ngusi
yenti wul jwe naɲma paɲt wu.
56 Modli jimi kaɗe kaa Maryam maɲn
Magaɗala, suk Maryam ana ga Yakubu suk
Yusupu, suk ana ji mil ji Zabadi ju.

Lepti ga Yesu

57 De sukti pi wugo, yek maɲn wul ang gon
maɲn Arimatiya, maɲlgwe shin gwas kaɗe
Yusupu wu tuli. Yusupu wo yen lishti ga
Yesu kaɲn.
58 Ta li mal Bilatus yek ta ngemti ɗe taɲs
baɲlti hwu dli ga Yesu yek Bilatus laki yek
sa baɲlti.
59 Yek Yusupu kan hwuunisi yek ta lak ka
zani leni maɲn mbunti,
60 yek ta zaɲt ka pyal gazukɗi gwasi, gwe
ta ɗuk ka ye wu. Yek ta jek bal ye gon ten
bisi yek paa ta zigaa.
61 Ama ka sa'i gwisi wo akaa Maryam
maɲn Magaɗala, suk Maryami gon wu ni na
zhila tu te duk ɗa gazukɗisi ka.

Maɲn ɓaɲtti ga gazukɗi ga Yesu

62 Ten cin gwe kop kaali wu, gwe yek ɗe
cin gwe kop kaal ga cin paɲlti shiri wu. Yek
kiɗi maɲn Paɲris suk maɲn yisti Mbaɲt Gaɓa ga
Musa mogaa mal Bilatus.
63 Yek sa dlaɲm ɗe, <<Na nalti gwa, ma
daam ilgwe maɲn gillaɲt mbalaɲn gaɲn dlaɲm ɗe
ta yi kaami wu. Ta wuli ɗe, <Ka kaal ga
multi ɗe mekan wo ba pal kaami.>
64 Ten naɲk gwisi kaɲn ningo laki ta ɓaɲt
gazukɗisi i'e hal se paɲl multi ɗe mekami.
Sogo mil lishti jwas a lak mukaɲl hwu gwas
ka asa hwi mbalaɲn ɗe ta pal kaami wi.
Kume pi nu go, gillaɲt gwe sa gilli mbalaɲn
ka kaali wu a man ga cine na lilti.>>
65 Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Yemaɲn maɲn
hapti dlo, taɲk suk ɓaɲtaɲn luisi, kan gwe ka
man ɓaɲtti wu.>>
66 Yek sa sak ɓaɲtti gazukɗisi ka, yek sa ɓo
hatimi ga guu ten ye gazukɗisi, yek sa wut
maɲn hapti dlo ten ɓaɲtti luisi.

28

Palti kaami ga Yesu

1 De gas shukti shige wu, ka bultlwe ga
gas lahadi, yek Maryam maɲn Magaɗala suk
Maryam gon wu sa yenti gazukɗisi.
2 Yek atl nwuti i'e, ten ɗe yen shinti ga
Nya gon yil sut nya. Yek ta sak gudaɲl ye ga
ten bi gazukɗisi ka, yek ta daɲm ten yesi.
3 Yen shinti ga Nyami ngusi cilti naɲk cit
bi ga nyaze, a lukaɲl gwas wo hwoli pat naɲk
apdaga.
4 Maɲn ɓaɲtti gazukɗisi yenti wugo yek
ɓanti gwas cisi i'e, hal yek sa lok te atl ka
naɲk majwe maɲsh wu.
5 Yek yen shinti ga Nyami wul modlisi ɗe,
<<Baɲk ɓanti so, a yisi ɗe Yesu kaɲn kaa naɲma
ngot gwasi gwe sa ɓakti ka ten gudaɲl yencin
wu.

6 Taɲi aɗe so, taˌ pal kaami wi naˌk gwe taˌ dlaˌm wu. Laɲ teɗi taˌk yenaɲ lu gwe saˌ mullaˌt atl wu.
7 Ningo, laɲ naˌ aniya taˌk sak hwi mil lishti jwas ɗe, <Taˌ pal kaami wi, a ningo ta suikii Galili cina. a Galilisi kaɲ kaa yenti.> A mi wo ilgwe tullaɲ wuggu.>>
8 Yek modlisi zak gazukɗisi ɓa-ɓa a ɓanti naˌma cit gwasaɲ, ama a mbadl jwasaɲ njikaɲ naˌ hwol tuki, yek saˌ yem naˌ apti taˌs sak hwi mil lishti jwasi.
9 Yek Yesu naˌ gaa gwas mo suksi yek taˌ wulisi ɗe, <<Sallama gwakaɲ.>> Yek saˌ ɗam tet malti yek saˌ ngip asaɲ gwasi yek saˌ ngusit atli.
10 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baˌ ɓanti cikii so. Laɲ ni taˌk sak hwi yilkeni ji ɗe taˌs li Galili, kaˌli kaɲ sa yenaˌnni.>>

Maɲ hapti dlo maɲ ɓaˌtti gazukɗi dlaˌm ilgwe pi wu

11 A modlisi naˌma zaˌtgaa nugo yek jon kaˌ maɲ hapti dlo ju te kaˌ baɲ, yek saˌ dlaˌmi kiɗi maɲ Paˌris mas ilgwe pi wu.
12 De kiɗi maɲ Paˌrismi suk bacina ji mbalaɲ paˌl daˌmti wu, yek saˌ dlaˌlli gaɓa yek saˌ baˌl maɲ hapti dlomi bal wulpi,
13 yek saˌ wulsi ɗe, <<Hwi mbalaɲ ɗe, <Mil lishiti jwas kaa sak mukaˌl hwu gwas ka, kaˌ sa'isi wo amaˌ naˌma ndet yembaˌl.>
14 Kume gaɓe mbuki mal gobna go, ma gaɓa sukti kangwe kaa te kaˌ bomti sowu.>>
15 Yek maɲ hapti dlomi kan wulpi, yek saˌ paˌli kangwe saˌ wulsi ɗe taˌs paˌli wu. Gaɓa gwisi kaɲ a maɲ Yehuda dlaˌmi, hal cin gaˌ se.

Aiki gwe Yesu zi mil shinti jwas paˌlti wu

16 To, yek mil lishti ɗe kutl cet naˌm ju li Galili, yek saˌ to ten Zaɲdaˌl Tlaɲdaˌl gwe taˌ hwisi ɗe taˌs mogaa kaˌli wu.
17 De saˌ yenti wu, yek saˌ ngusit atli. Ama yek jon jwasaɲ tatl mbadl jwasaɲ tenti.
18 Yek Yesu ɗam njaa tet malsi yek taˌ wulsi ɗe, <<Saˌ baˌlaɲ mas iko to nya ka suk ten dii atl wi.
19 Ten naˌk gwisi, ningo sak hwi mas mbalaɲ ji dii atl ɗe taˌs koɓaɲni, lakaɲsi taˌs daˌm ɗe mil lishti jini, akaˌa nisi ma paˌlti baptisma naˌ shin gaˌ Aba suk gaˌ Yen suk gaˌ Shishi gaˌ Nya.
20 Akaˌa nisi ma mbokti ang ɗe taˌs kop wul jwe a zi kii paˌlti wu. Yekgu ani sukkii ko agasi hal se cin gwe dii atl a paki wu.>>

Gaɓa maɲ taɱti tumal Lukka

Ndat zhila gaɓa

1 Mbalaɲ wonti lish gaɓa ten ilgwe pi ka
tlo gaɲaɲ wu.
2 Sa lish ilgwe ma kumi mal majwe yeni
na gwel gwasaɲ tet ten ndat zhile wu, a
zhel maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya kaɗe si.
3 Yek laki, ami mago a bodlaɭ gaɓe i'e
wugo, yek a yeni go mbun ɗe ta lishik
kangwe ni wu, maɲ nalti Tiyopolos,
4 taɭ yisi ɗe ilgwe ka kumi go gem kaɲ.

*Yen shinti ga Nya dlaɱ zaɽ ga Yohana
maɲ baptisma*

5 Ka gin gwe ɗe Hiridus ni ɗe guu ka atl
ga Yehudiya wu, maɲ Paris gon, asa mbet
ɗe Zakariya, gwe ni ka mbalaɲ ga Abija bal
maɲ daɲti ka bii ngemti Nya ga cina. Shin
ga kili ga Zakariya kaɗe Alisabatu, ti mago
maɲ gas ga Haruna bal maɲ daɲti ka bii
ngemti Nya ga cina wu.
6 Mas jwasaɲ sa paɭ hwa daɲti gwe Nya
lami wu, sa kop mbaɽ ga Nya naɭ kangwe
ta lami ta mbalaɲ koɓi wu.
7 A ba mil nisi ɗa so. Naɭ ɗe Alisabatu wo
ba maɲ zaɽ yen kaɗe ti sowu, a mas jwasaɲ
go sa koli wi.
8 Gas gon Zakariya naɱa paɭti wul ka
lubii ga Nya ɗe cin paɭti wul gwasaɲ ka bii
ngemti Nyami ballaɽ tet wu.
9 Naɭ kangwe a maɲ Parismi kul paɭi wu.
Yek sa botl Zakariya taɕ te ka lubii ga Nyami
taɕ kwel turare maɲ taɱti wusaɲ. Yek ta te
giɓi.
10 A mbalaɲ wonti ni deɓaɭ asa naɱa
ngemti Nya ɗe Zakariya naɱa kwelti tu-
rare wu.
11 Ta ni nugo, yek yen shinti ga Nya
kawu ten kaɽ ang shinti a malkaɲ lu kwelti
turare.
12 Yek ɓanti ci Zakariya, ɗe ta yen yen
shinti ga Nyami wu.
13 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba
ɓanti cik so Zakariya, Nya kum ngemti gwe
ka ngemti wu yi. Kili gwa Alisabatu a zik
yen aka zit shin ɗe Yohana.>>
14 <<Sa zaɽ wugo, ka paɭ hwol tuki,
a mbalaɲ wonti a paɭ hwol tuk na zaɽ
gwas pak.
15 Yeni a daɲ ɗe bal mbalaɲ mal Nya.
Ta tla ɗuk so a baɽa tla mas ilgwe a gillit
gaa kawu so.
Sa njikaɲ mbadl gwas na Shishi ga Nya
ata yi ka tuk ga ana gwasi.
16 Tik ka palli maɲ Yisiraila wonti mal
Bagaa Nya gwasaɲ.
17 Ta tuli Bagaa Yesu cina, ata paɭ wul na
ndaɭti naɭ gwe Iliya maɲ dlaɱti gaɓa
ga Nya paɭi wu.
Ta tulli taɱti daɲti ka tlo ga mil suk
maɲ zaɽ jwasaɲ.
Ta palli mbalaɲ maɲ lashi kumti bi asa
daɲ ɗe maɲ kumti bi suk maɲ paɭti
zok wul.
Na nu kaɲ ta laɭaɱi Yesu mbalaɲ jwasi.>>
18 Yek Zakariya wul yen shinti ga Nyami
ɗe, <<Daɓ nii kaɲ ba yisi ɗe ilgwe ka dlaɱ go
a pi nu gwi? Naɭ ɗe ami wo kol mbalaɲ ka
ɓali a kili gi mago ta koli wu?>>
19 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe,
<<Amik ɗe Jibirailu gwe naɱa daɲti mal
Nya wu. Nya shinaɲ ɗe ta hwik gaɓa maɲ
taɱti gee.
20 Yek yekgu ka nge gaɓa gini, ama a daɲ
ɗe gem kume multi njikaɲ wu. Yek laki ɗe
ningo ka po man gaɓa so, se gas gwe sa zi
yeni wu.>>
21 Mbalaɲ naɱa ɓaɽti yilti ga Zakariya,
yek sa njel daamti gwasaɲ ɗe yek laki ɗe
baɽa yil tet baɭe so ye.
22 Ta yil tet wugo yek baɽa man gaɓa so,
yek sa yisi ɗe Nya ɓulit gwel yek ta yen
ilgon ka lubii ga Nyami. Yek ta ngusi gaɓa
na ang ama baɽa man gaɓa na bi gwas so.
23 Multi ga paɭti wul gwasaɲ ka bii ngemti
Nyami paki wugo, yek ta li gazi.
24 Laɱ multi wugo, yek kili gwas Alis-
abatu mbi yen, yek ta hwudaɭ gaa gwas ka
a gibboo ga lip ɗe namtan.
25 Yek ta wule, <<Nya yen gonti gaɲaɲ yek
ta baɭni yen wi. Ta kami nsha gwe a cin ka
mbalaɲ wu kawi.>>

Yen shinti ga Nya dlaɱ zaɽ ga Yesu

26 Alisabatu njikaɲ lip ɗe mukka na yen
tuk wugo, yek Nya shin yen shinti gwasi
asa mbet ɗe Jibirailu ka baɲ gon asa mbe
ɗe Nazarat ka atl ga Galili.
27 Ta shinti mal yen kili gon gwe baɽa
ɓo yis maani sowu asa mbet ɗe Maryam,
ti kaɲ maɭgon asa mbet ɗe Yusupu naɱa
kopti gwas ɗe yen kili gwas wu. Yusupu wo
maɲ gas ga gus guu ga maɲ Yisiraila gwe
asa mbet ɗe Dauda wu kaɲ.
28 Yek yen shinti ga Nyami tul mal
Maryam, yek ta wulti ɗe, <<A naɱa gaɓet
gwa na hwol tuki ki ɗe ka mbi hwa wul sut
mal Nya wu. Guu ga Nya ni sukki.>>
29 Maryam kum gaɓetisi wugo, yek ɓanti
citi, yek ta daamti ɗe, <<Yek yen shinti ga
Nyami a hwit ye?>>
30 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba
ɓanti cik so Maryam, ka mbi hwa wul sut
mal Nya.
31 Ka mbi yen tuki, aka zi yen maani, aka
zit shin ɗe Yesu.
32 Ta daɲ ɗe kaksha mbalaɲ, asa mbet
ɗe yen ga Guu ga Nya maɲ nalti. Nya

Bal Kakshe a baḷti nalti ga maṇ zaṭ ga koli gwasi Dauda.
33 Tik ka daṇ ɗe guu gwe ba pakti niɗɗa sowu ga maṇ Yisiraila, ta daṇ ɗe guu ga Israila gwe ba a paki sowu.>>
34 Yek Maryam ngem yen shinti ga Nyami ɗe, <<Dạ nii kaṇ a pi nu gwi, ɗe ba ɓo yis maani sowu?>>
35 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Shishi ga Nya a su sut tenki. Ndaḷti ga Guu ga Nya a yitlak ka, naḳ ɗe nu kaṇ ni wu, yen gwe ka zaṭ go sa mbet ɗe Yen ga Nya.
36 Yilka gwa Alisabatu mago yen nit tuki ka kolit gwasi, a mbalaṇ kul wule, ti wo maṇ zaṭ yen ka so, yekgu ta ɓal ka lip ɗe mukka gwasi.
37 Ilgon kan Nya gaa so.>>
38 Yek Maryam wul yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ami wo zhel ga Nya kaṇ, haṇ ta daṇ naḳ gwe ka dlaṃ wu.>> Yek yen shinti ga Nyami zigaa.

Maryam la gaɓet ga Alisabatu

39 Kaal ɗa laṃti multi, yek Maryam li ka baṇ gon ɗe ni ten zaṇdaḷ wu ka atl ga Yehudiya baḷe-baḷe,
40 Yek ta te ka lubii ga Zakariya, yek ta gaɓe Alisabatu.
41 Na kumti yal gaɓet ga Maryam, yek yen gwe ni Alisabatu tuk wu nwuti, yek mbadl ga Alisabatu njikaṇ na Shishi ga Nya.
42 Yek ta wul Maryam na ndaḷti ɗe, <<Ki wo maṇ mbit hwa wul ga Nya kaṇ man mas modli, a yen gwe ka zaṭ wu mago maṇ mbit hwa wul ka pak!
43 Hwa wul yek a mbi naṇ ye, ɗe ana ga Bagaa gi li tet malaṇ wu?
44 Na kumti yal gaɓet gwa Maryam, yek yen ga nii tuk wu nwuti na hwol tuki.
45 Ki wo maṇ mbit hwa wul ga Nya kaṇ naḳ ɗe ka zi mbadl ɗe gaɓa gwe Nya shinik lu sut na nali wu pi wu.>>

Koo taṣti Nya ga Maryam

46 Yek Maryam ballit ɗe,
<<Bagaa Nya kaṇ mbadl gi naṃa taṣti gwasi,
47 Naḳ ɗe tik ɗe maṇ kisti gi wu.
48 Naḳ ɗe ta yisi lu wu, ko ɗe ami wo zhel gwas kaṇ gwe ba ani ten bi ilgon sowu.
Ningo gin ten gin sa mbe ɗe maṇ mbit hwa wul ga Nya.
49 Naḳ ɗe Nya Bal Kakshe wo maṇ nalti kawu ta paḷi kiɗi wul,
shin gwas kaɗe maṇ cilti.
50 A ta yen gonti ga majwe ɓantit wu gin ten gin.
51 Na ang gwas maṇ ndaḷti kaṇ ta paḷ kiɗi wul,
yek ta cat maṇ nali gaa ka suk mas wul jwe nisi ka mbadl wu.
52 Yek ta yilli kiɗi guu ɗaḳa gobdlan gwasaṇ ka,
yek ta baḷ nalti majwe sa mbulsi wu.
53 Yek ta baḷ hwa wul majwe ni ka kuzaṇ wu,
yek ta mbol maṇ wul koo ami.
54-55 A ta zi ang ten zhel jwasi maṇ Yisiraila naḳ ɗe a baṭa masaṇ gaɓa gwe ta dlaḷli ka dlo gwas suksi gwe ɗe ba a paki sowu so.
A ta kul yen gonti ga koli gaṇaṇ Ibirahim suk majwasi gin ten gin,
naḳ gwe ta dlaṃi ma jinaṇ ji cina wu.>>
56 Yek Maryam daṃ suk Alisabatu lip ɗe mekan yek paa ta pal gazi.

Zaṭ ga Yohana maṇ baptisma

57 Yek zaṭ yen ga Alisabatu tul wi yek ta zi yen maani.
58 Yek gaɓe maṭl daṇka yelaṇ daṇti gwas ka suk yilkeni, kangwe Nya yen gonti gwas i'e wu, yek mas mbalaṇ paḷ hwol tuk sukti.
59 Yeni mul ɗe wusupsi na zaṭ wugo, yek sa saḷti, yek yilkeni ji Alisabatu mogaa mas suk yelaṇ jwasi gas saḷti ga yeni, yek sa lami ɗe taṣ zit shin ga koli gwasi Zakariya.
60 Yek gasaḷ gwas wulsi ɗe, <<Nuk so, ɗe Yohana kaṇ ka mbeti.>>
61 Yek sa wulti ɗe, <<Yek nu ye? Ka gaṣ gwakaṇ wo maṇ shin wu ni ɗa so.>>
62 Yek sa paḷi kolisi na ang ɗe, nii kaṇ sa mbe shin ga yeni gwi?
63 Yek ta ngwe ɗe taṣ baḷti wul lishti, yek ta lishi ɗe, <<Shin gwas kaɗe Yohana.>> Na kumti nu yek mbadl tatlisi.
64 Zakariya naṃa lishti shin ga yeni, yek bi ɓuliti yek ta nda gaɓa. Yek ta njel taṣti ga Nya.
65 Yek ɓanti ci yelaṇ daṇti jwasi yek sa ngusi dlaṃti ilgwe pi wu mas ten zaṇdaḷ atl ga Yehudiya.
66 Mas majwe kum gaɓe jo yek ili cisi ɓanti, yek sa ngem yilkeni ɗe, <<De yek yeni a daṇ ye?>> Naḳ ɗe ang ga Nya maṇ ndaḷti ni tenti nu wu.

Koo taṣti Nya ga Zakariya

67 Yek Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga Zakariya aba ga Yohana yek ta dlaṃ gaɓa ga Nya ten ilgwe a ya pi wu, yek ta wule,
68 <<Ma taṣaṇ Nya ga maṇ Yisiraila
naḳ ɗe ta naṃa tullaṭ ga maṇ kisti ga mbalaṇ jwas wu.
69 Ta ɓalma shinti ga bal maṇ kisti gaṇaṇ suɗi
tet ka gaṣ ga zhel gwasi Dauda guu.
70 Naḳ kangwe Nya dlaṃi maṇ dlaṃti gaɓa gwas ji cina wu.
71 Ningo ta ɓalma shinti ga maṇ kisti gaṇaṇ, taṣ kisnii ɗaḳa ang ji mas maṇ nget gaṇaṇ ka.

72 Nak kangwe ta wulanni de ta yen gonti ji kolsi jinan wu,
a bata masan zok gaba gwe ta dalli ka dlo gwas suksi wu so,
73 Yek de gaba gwe ta dalli ka dlo gwas suk koli ganan Ibirahim wu.
74 Ta hwini de ta kisnii da mal man nget ganan ka,
kangwe ba banti kopti gwas a cinni sowu,
75 Na zok mbadli suk palti hwa wul ka danti ganan mas a cina datka.
76 Ki nak en yen gi go, sa mbek de man dlamti gaba ga Nya Bal Kakshe,
kik de man lakanti mbadl ga mbalan ji Nya, nak de ka tuli Almasihu cina aka lakamit tantu tulti wu,
77 Kik ka hwi mbalan jwasi kangwe sa mbi kisti wu,
ten taasti byas wul jwasan ka.
78 Nak de Nya wo man yenti gonti kan i'e wu,
ta shin Almasihu sudi nak gwe a cin yil tot na cilti wu.
79 A cilti gwisi ka cilli man danti ka damshal suk majwe ni ka dan-dan mashkan wu,
ata kobi nami ten tantu tamti mbadli.>>
80 Yek Yohana nali yek ta ndali ata nama botlkan, yek ta dam ka labi se nak ta nda dlamti gaba ka dlo ga man Yisiraila.

2

Zat ga Yesu

1 Ni nu ka multi jon, yek gaba yil sut mal guu ga man atl ga Rom asa mbet de Kaisar Ogostus, de ngetli kan tas dlam wontat ga majwe ni ka atl gwas wu mas na shin gwasan.
2 Yek de ndat zhila dlamti wontat ga mbalan ka multi jwe Kiriniyas ni de gobna ga Siriya wu.
3 Yek mbalan li mas jwasan tas dlamsi danka ban jwasan ka.
4 Nak de Yusupu wo man gas ga Dauda kawu, yek ta zak Nazarat ka atl ga Galili yek ta li ka ban Baitalami ka atl ga Yehudiya. Ban gwe sa zi Dauda malgwe tik de gus guu gwasan wu.
5 Yusupu mago ta su tas dlamsi suk Maryam yen kili gwe ta nama kopti gwas wu. A yen nit tuki.
6 Sa ni Baitalami nugo yek zat yen tuliti.
7 Yek ta zi yen cina gwasi yen maani yek ta kusti ka na wul lut yen kaali. Yek ta lakti ka wul tlat ze ji tla nak de basa mbi punka ka lubii gwe a mandaki shuk wu sowu.

Man kyo suk mil shinti ga Nya

8 A man kyo nama multi ten dii atli njaa ka lwisi, asa nama batti mbala jwasan ka gasi.
9 Ba na yisti gwasan so, yek yen shinti ga Nya tuli yek ta dlal malsi, yek nalti ga guu ga Nya cilli lwisi ka. Yek banti cisi i'e.
10 Yek yen shinti wulsi de, <<Ba banti ciki so, gaba ga Nya man tamti, man hwollat mbadl kan a tullikii gwe ni de ga mbalan mas wu.
11 Ase go ka bal ban ga Dauda sa zikii malgwe de ta kis mbalan daka byas wul kawu, asa mbet de Almasihu Bagaa.
12 Ilgwe ka yeni wuggu, ka mbi yen ga kusi ka wul lut yen kaali a atli ka wul tlat ze ji tla.>>
13 A ba malgon bo kum gabe so, yek wonti mil shinti ji Nya suk yen shinti gon wu, njel tasti ga Nya de,
14 <<Nalti ga Nya Bal Kakshe to nya ka, ten dii atl wo tami mbadl ga mbalan jwe ta nama hwol tuk na si wu.>>
15 Sa ni nugo, yek mil shinti ji Nyami zaksi yek sa pal to nya ka, yek man kyobi wul yilkeni de, <<Mi mago ma bo su Baitalamisi pak, tan sak yenan ilgwe nama pat wu, gwe de Bagaa Nya hwini wu.>>
16 Yek sa li ka bami baa-baa, yek sa mbi ka Maryam suk Yusupu suk yen lali gwasan ata ni atli ka wul tlat ze ji tla.
17 Yek man kyobi yenti wugo, yek sa dlamisi ilgwe yen shinti ga Nya hwisi ten yen ni wu.
18 Mas majwe kum gaba gwe man kyo ju dlam wu, yek sa ngip bi ka ang asa nama yenti wul cit banti ten ilgwe man kyobi dlam wu.
19 Yek Maryam ngip gabe mas ka mbadl gwasi, yek ta ngusi daamti gwas a dani.
20 Yek man kyobi pal gazan na hwol tuki, na tasti nalti ga Nya na ilgwe sa kumi yek sa yeni wu ndakce nak kangwe yen shinti ga Nya hwisi wu.

Zat shin ga Yesu

21 Yeni njikan multi na wusupsi wugo, yek sa salti, yek sa zit shin de Yesu, shin gwe yen shinti ga Nya bali a basa bo mbi tuk gwas sowu.
22-24 Yek multi jwe a kili man zat yen kul pali na daskan njikan wugo, yek Maryam suk Yusupu li ka lubii ga Nya a Wurshelima nak gwe dlam ka mbat ga Musa wu. Yek sa taki wul Nya kangwe mbat gwe Nya bal Musa dlam wu, <<Kulu me de lop sogo mil kulu boo de lop,>> kan sa mboshi asa taki Nya. Yek sa tala Yesu Wurshelima tas takiti Nya, nak gwe mbat gwe Nya bal Musa dlam wu, <<Mas yen maani gwe de yen cingo, ta dan de man lashi daskan ga Nya.>>
25 Ka multi jwisi wo, a malgon ni da a Wurshelima asa mbet de Saminu, man zok

mbadl gon a hwa zhel ga Nya kaɗe ti. Ta naɱa ɓaṭṭi maḷgwe a kis maɲ Yisiraila wu. A Shishi ga Nya ni sukti.
26 Shishi ga Nya hwit ɗe ta ɓo maṣh so se ta yen Almasihu gwe Nya a shinti sut wu.
27 Yek Shishi ga Nya taḷa Saminu kaḷu lubii ga Nyami lu gwe ka Maryam suk Yusupu taḷa Yesu taṣ paḷit naḳ gwe mbaṭ ga Musa dlaɱ wu.
28 Yek Saminu kan yeni ka ang gwasi yek ta taṣ Nya, yek ta wule,
29 <<Bagaa Nya , ningo zhel gwa a maṣh na
taɱi mbadli, naḳ kangwe ka dlaɱi
wu.
30 Naḳ ɗe gwel gi yen kisti gwa wu,
31 kisti gwe ka paḷi mas mbalaɲ wu.
32 Tik ɗe cilti gwe a cilli majwe ba Maɲ
Yehuda ka sowu,
a tik ɗe maḷgwe maɲ Yisiraila a ndaḷ
kaṭi wu.>>
33 Yek aba gwasi suk ana gwas ngip bi ka ang na cit ɓanti na ilgwe Saminu dlaɱ ten yen gwasaɲ wu.
34 Yek Saminu ngem Nya taṣ baḷsi zok wul gwasi, yek ta hwi ana gwas Maryam ɗe, <<Yen gaɲ go mbalaɲ wonti ka Israila a ngeti asa nda, a wonti a lamti asa dlaḷi, a ta daɲ ɗe lal gwe ba mbalaɲ lami sowu.
35 Na nu kaɲ wul jwe sa zi ka mbadl gwasaɲ wu a yil deɓaḷ. Ilgaɲ a ciki naḳ wule puka ka tul mbadl gwa.>>
36 Kol gasaḷ maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya gon ni ɗa asa mbet ɗe Hannatu, yen ga Panuwel maɲ gaṣ ga Ashiru. Ta daɲ bii kos gin ɗe nitgi,
37 yek kos gwas maṣhi, yek ta ɓal ka gin ɗe kutl na wusupsi na wupsi. Baṭa huul na lubii ga Nya so, ata ngem Nya na ka cin na ka gasi ata paḷ kaḷkaze pak.
38 Yek ta li mal ka Saminu suk ka Maryam kaḷu bii ngemti Nyami, yek ta ngusi hwol tuk na Nya yek ta hwi gaɓa mbalaɲ jwe naɱa ɓaṭṭi kisti ga Wurshelima wu ten yeni.
39 Ka Yusupu suk Maryam pak paḷti ilgwe mbaṭ ga Musa dlaɱ ɗe taṣ paḷi wugo, yek sa pal gazaɲ a Nazarat ka atl ga Galili.
40 Yek yeni nali yek ta ndaḷi, yek ta njikaɲ na ɓotlkaɲ yisti wul, a hwa wul ga Nya ni sukti.

Yesu gaɓa suk kiɗi maɲ lishti ata yi nak'eni

41 Mas gin, a aba suk ana ga Yesu li Wurshelima taṣ paḷ Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila.
42 Yesu njikaɲ gin kutl cet lop wugo, yek sa to naḳ gwe asa kul paḷi wu.
43 Sa pak motgaami wi ɗe sa ɓa pal gazaɲ go yek Yesu sa tukaali a Wurshelima, aba abe suk ane yisi so.
44 Sa daɱ gwa we ta ni suksi ka mbalaɲ, yek ba ni nu so. Yek paa sa nda ngot gwas ka yilkeni suk majwe sa yissi ju asa nda cin ten a laṭ wi.
45 Yek baṣa yenti so. Yek sa pal te Wurshelima ka ten ngot gwasi.
46 Sa mul ɗe mekan ten ngot gwas wugo, yek sa lak mbit ka dlo ji maɲ lishti ka lubii ga Nya, ata naɱa kumti gwasaɲ ata naɱa bodlaḷti gwasaɲ na kumti gaṣ wul.
47 Mas majwe kumti jo yek sa ngip bi ka ang a ɓanti naɱa cit gwasaɲ na yisti wul gwasi na kangwe ata ballisi gaɓa wu.
48 Aba gwas suk ana gwas mbit wugo, yek ɓanti cisi, ɗe sa yenti ka dlo ga maɲ lishti wu, yek ana gwas wulti ɗe, <<Ma naɱa ta ngot gwa suk aba gwa yek laki yek ka paḷini nu ye?>>
49 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka naɱa ngot gi ye? Ka yisi ɗe ngetli kaɲ nii ɗe ta paḷ wul ga aba gi sa?>>
50 Yek baṣa yis ilgwe ta nisi ma dlaɱti wu so.
51 Yek ta kopsi yek sa li Nazarat ata naɱa kopti gaɓa gwasaɲ. Yek ana gwas ngip ili mas ka mbadl gwasi.
52 Yek Yesu ngusi nalti ata naɱa ɓotlkaɲ yisti wul suk hwol hwulaɲ mal Nya suk mal mbalaɲ.

3

Gaɓa ga Yohana maɲ baptisma

1 Ka gin ɗe kutl cet namtan ɗe Kaisar Tiberiyas ni ɗe bal guu ka atl ga Rom. A Bilatus ni ɗe gobna ga maɲ Yehudiya. A Hiridus kaɗe guu ga maɲ Galili. Yilka gwas Pilip wo ata ni ɗe guu ga maɲ Ituriya suk Tarakanitus. A Lisaniyas ni ɗe guu ga maɲ Abilen.
2 Ka Anana suk Kayapas kaɗe kiɗi maɲ Paris. Yek Nya gaɓa suk Yohana yen ga Zakariya ata naɱa daɲti ka laɓi.
3 Yek ta ngusi maṭlti ɗaɲka baɲ jwe ni njaa mal dlaḷka gon asa mbe ɗe Yodan wu ata nima hwit gaɓa mbalaɲ ɗe, taṣ cit atl gaa mal Nya taṣ taasisi byas wul jwasaɲ ka asa paḷisi baptisma.
4 Naḳ gwe ni ga lishi ka lishti ga Ishaya maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya ɗe:
<<Tik ɗe yal gwe naɱa takti bi na ndaḷti ka
laɓi gwe naɱa wulti ga mbalaɲ ɗe,
<Laḳaɱi Bagaa tantu gwakaɲ,
laḳaɱaɲ daɲti gwakaɲ.
5 Njikaɱaɲ goraɲdlaɲ ka.
Takaɲ tantu jwe kontan kaju ka.
6 Na nu kaɲ mas mbalaɲ a yen kisti ga
Nya.> >>*
7 Yek Yohana hwi mbalaɲ jwe ɗe mogaa taṣ paḷisi baptisma wu ɗe, <<Buɓul naḳ kii,

* **3:6** YenIsh 40:3-5.

wok hwikii ɗe taꞞk aɓii lilti mbadl ga꞊ Nya maꞑ tulti wo?
8 Paꞟaꞑ ilgwe a mbok ang ten cit atl gaa
gwakaꞑ wu. BaꞞk wulaꞑ ɗe kii wo maꞑ gaꞩ
ga꞊ Ibirahim wo ka꞊ ni ka꞊ maꞑ paꞟti byas wul
so so, nu kaꞑ ni so. Nya a man pallaꞇ mil ye
asa꞊ daꞑ ɗe mil ji Ibirahim.
9 NaꞞk ninge mago bi ndal ni ten zhila
tlindi, mas tlindi jwe wut mil sogo a wotl
ka a wut ka꞊ wutu.>>
10 Yek mbalaꞑmi kum gaꞐzi ɗe, <<Yek ma
paꞟi ye?>>
11 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Maꞟgwe lukaꞟ
ɗe lop niɗɗa꞊ wu, ata꞊ baꞟ ɗe naꞑm maꞟgwe
niɗɗa꞊ sowu; a maꞟgwe ilga꞊ nguki niɗɗa꞊ wu
taꞩ paꞟi nu pak.>>
12 Maꞑ kanti wulpi boo tul mal Yohana
taꞩ paꞟisi baptisma, yek sa꞊ ngemti ɗe,
<<Maꞑ lishti, yek ma paꞟi ye?>>
13 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Mbokaꞑ ang
ten gem gwakaꞑ, baꞞk kamaꞑ wulpi boo mal
mbalaꞑ nal man kangwe sa꞊ zikii kanti wu
so.>>
14 Yek maꞑ hapti tlo jon kum gaꞐzi ɗe,
<<Yek ma paꞟi ye?>>
Yek Yohana ballisi ɗe, <<BaꞞk kamaꞑ
wulpi mal mbalaꞑ ngetli so, a baꞞk sheli
lal maꞟgon gaa so. Dlo mbadl na꞊ ɓatlti
gwakaꞑ.>>
15 Mbalaꞑ mas naꞑma ɓatti tulti ga꞊ Al-
masihu baꞟe, sa꞊lami taꞩ yisi ko gwa Yohana
kaɗe Almasihu.†
16 Yek Yohana ndaꞞkisi ɗe, <<Ami wo na꞊ze
kaꞑ a paꞟikii baptisma, ama bal maꞟgon a
ya tuli maꞟgwe nal manaꞑ wu, ta꞊man ngetl
ga꞊ ta paꞇl kaptaꞟan gwasi. Tik ka paꞟikii
baptisma na꞊ Shishi ga꞊ Nya suk wutu.
17 Ta huul tlo ga꞊ gwesi suk kapti na꞊ gal
pelti wul gwasi. Ta taas lu cokti tul gwas
ka mas ata꞊ wut gwesi ka꞊ nhu gwasi. KaꞞpti
wo ata꞊ kweli ka na꞊ wutu gwe ba꞊ a mbaꞩh
sowu.>>
18 Yohana hwisi wundaꞟ gaɓa jwisi wonti
maꞑ ndaꞟti ɗe ta꞊ nisi ma hwit gaɓa maꞑ
taꞑmti wu.
19 Yohana gaɓa ten Hiridus guu ten hapti
gwe ta꞊ hap kili ga꞊ Pilip yilka gwas wu, suk
byas wul jwe ta꞊paꞟi wonti wu.
20 Yek Hiridus guu yitla Yohana ka꞊ bii
gwe asa꞊ tel maꞑ paꞟti byas wul wu, ɗa꞊ ten
byas wul jwe ta꞊paꞟi wu.
21 Gas gon sa꞊nima paꞟti baptisma mbalaꞑ
wonti. Yek Yesu na꞊ gaa gwas mago yek sa꞊
paꞟiti. Ta naꞑma ngemti Nya nugo, yek tlo
nya ɓuli.
22 Yek Shishi ga꞊ Nya yil sut nya naꞞk kulu
yek ta꞊ dlaꞟ ten Yesu. Yek gaɓa wul sut nya
ɗe, <<Kik ɗe yen gi gwe a lamki wu. A naꞑma
hwol tuk na꞊ ki i'e.>>

Dlaꞑmti꞊ gaꞩ ga꞊ Yesu

23 Yesu ni ka꞊ gin ɗe kutl ɗe mekan ɗe ta꞊
nda dlaꞑmti gaɓa ga꞊ Nya mbalaꞑ wu, ka꞊ yisti
ga꞊ mbalaꞑ wo Yesu wo yen ga꞊ Yusupu kaꞑ,
Yusupu wo yen ga꞊ Heli.
24 Heli yen ga꞊ Matat,
Matat yen ga꞊ Lawi,
Lawi yen ga꞊ Malki,
Malki yen ga꞊ Jannai,
Jannai yen ga꞊ Yusupu.
25 Yusupu yen ga꞊ Matatiya,
Matatiya yen ga꞊ Emos,
Emos yen ga꞊ Nahu,
Nahu yen ga꞊ Azariya,
Azariya yen ga꞊ Esli,
Esli yen ga꞊ Najaya.
26 Najaya yen ga꞊ Ma'ata,
Ma'ata yen ga꞊ Matatiya,
Matatiya yen ga꞊ Shimeya,
Shimeya yen ga꞊ Yusupu,
Yusupu yen ga꞊ Yoda.
27 Yoda yen ga꞊ Yowana,
Yowana yen ga꞊ Repaya,
Repaya yen ga꞊ Zerubabel,
Zerubabel yen ga꞊ Shayeltiyel,
Shayeltiyel yen ga꞊ Niri.
28 Niri yen ga꞊ Malki,
Malki yen ga꞊ Addi,
Addi yen ga꞊ Kosama,
Kosama yen ga꞊ Almadama,
Almadama yen ga꞊ Er.
29 Er yen ga꞊ Yosi,
Yosi yen ga꞊ Eliyeza,
Eliyeza yen ga꞊ Yorima,
Yorima yen ga꞊ Matat,
Matat yen ga꞊ Lawi.
30 Lawi yen ga꞊ Saminu,
Saminu yen ga꞊ Yehuda,
Yehuda yen ga꞊ Yusupu,
Yusupu yen ga꞊ Yonam,
Yonam yen ga꞊ Eliyakim.
31 Eliyakim yen ga꞊ Malaya,
Malaya yen ga꞊ Mainana,
Mainana yen ga꞊ Matata,
Matata yen ga꞊ Natan,
Natan yen ga꞊ Dauda.
32 Dauda yen ga꞊ Yesse,
Yesse yen ga꞊ Obida,
Obida yen ga꞊ Bo'aza,
Bo'aza yen ga꞊ Salmon,
Salmon yen ga꞊ Nashon.
33 Nashon yen ga꞊ Aminadab,
Aminadab yen ga꞊ Aram,
Aram yen ga꞊ Hesruna,
Hesruna yen ga꞊ Peresa,
Peresa yen ga꞊ Yehuda.
34 Yehuda yen ga꞊ Yakubu,
Yakubu yen ga꞊ Ishaku,
Ishaku yen ga꞊ Ibirahim,
Ibirahim yen ga꞊ Tera,
Tera yen ga꞊ Nahor.

† **3:15 3:15** Sogo*Kiristi*

35 Nahor yen ga Seruk,
Seruk yen ga Reza,
Reza yen ga Pelek,
Pelek yen ga Eba,
Eba yen ga Shela.
36 Shela yen ga Kenan,
Kenan yen ga Arpakshad,
Arpakshad yen ga Shem,
Shem yen ga Nuhu,
Nuhu yen ga Lamek.
37 Lamek yen ga Metusela,
Metusela yen ga Enok,
Enok yen ga Yared,
Yared yen ga Mahalalel,
Mahalalel yen ga Kenan.
38 Kenan yen ga Enosh,
Enosh yen ga Shitu,
Shitu yen ga Adamu,
Adamu wo ga Nya.

4

Shedan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya njikan Yesu, yek ta zak lu dlalka Yodan, yek Shishi ga Nyami talat ka labi,
2 kalu gwe Shedan cingalti wu. Multi de kutl de wupsi a bata nguk ilgon so, a kuzan balma tlot gwas i'e.
3 Yek Shedan wulti de, <<Kume ki wo Yen ga Nya kago, palli ye gan de burodi.>>
4 Yek Yesu wulti de, <<Ni ga lishi de, <Ilga nguki na ngus kade man lakti mbalan asa dan na mbadl so.> >> *
5 Yek Shedan tolti ten tlal lu gon, yek ta mbokit ang ten dii atli na mas wul jwe ni gibi wu ka nak danti.
6 Yek Shedan wulti de, <<Ba pallak de bagaa ga mas mbuni wul jimi, mas ji kan, a ba mani balti malgwe a lamit wu.
7 Ba balki mas, kume ka ngus atli yek ka balan nalti wu.>>
8 Yek Yesu ballit de, <<Ni ga lishi de, <Bagaa Nya gwa na ngus kan ka balti nalti, ti na ngus kan ka dan de zhel gwasi.> >>†
9 Yek Shedan talat Wurshelima, yek ta tolti ten gaa lubii ga Nya, yek ta wulti de, <<Kumde Yen ga Nya kade ki wu, dakci lu sudi,
10 nak gwe ni ga lishi de, <Nya a shin mil shinti jwas sudi
11 asa ngipki na ang gwasan. A baka bo asan ten ye so.> >>‡
12 Yek Yesu wulti de, <<Ni ga lishi de, <Bak cingal Bagaa Nya gwa so.> >>§
13 Shedan pak cingalti ga Yesu wugo, yek ta zakti, yek ta bat zobsi cin gon da.

Sa nge Yesu a Nazarat

14 Yek Yesu pal te atl ga Galili ka a mbadl gwas ni ga njikmi na ndalti Shishi ga Nya, yek mbalan wonti kum gaba tenti mas ka atli.
15 A ta kul hwi gaba mbalan kalu motgaa ga gwasan, a mas mbalan tasti.
16 Yek Yesu li ka nak'en ban gon asa mbe de Nazarat, kalu gwe ta nal wu, yek ta te kalu motgaa gwasan nak kangwe ata kul pali gas shukti wu.
17 Yek sa balti lishti gwe Ishaya yen shinti dlamti gaba ga Nya lish wu. Yek ta bul lu gwe lishtisi wuli de,
18 <<Shishi ga Nya ni ka ami,
Nya botlan de ta dlami gaba man tamti majwe ba ilgon nisi da sowu.
Ta shinan de ta hwi majwe ni ga bali wu de sa patlsi,
Dwa mago sa yen lu,
A ta yilli majwe ni ka bomti danti suk baboo jwasan wu ka pak,
19 Ta hwisi de, gin gwe Nya a kis mbalan jwas wu tul wi.>> *
20 Yek ta le lishtisi ka yek ta bal man danti kalu motgaami. Yek ta dam na zhila. Majwe ni kalu motgaami jo yek sa wutit gwel.
21 Yek ta wulsi de, <<Gaba gee dan de gem malkii ase wi.>>
22 Mas mbalan jwe ni kali wu dlam hwa gaba tenti. Yek banti cisi ten gaba gwe ta dlam wu. Yek sa wuli de, <<Da nii kan a pi nu gwi? Ko yen gan go tik de yen ga Yusupu wu so?>>
23 Yek Yesu wulsi de, <<A yisi de ka dlam gaba tenan nu de, <Man balti ikan, ndok gaa gwa la.> Ilgwe ka lam dlamti go yek de, <Yek laki de baka pal wul cit banti ka ban gwa nak gwe ka pali a Kaparnahum so ye? > >>
24 Yek Yesu po hwisi de, <<Gem kan, man dlamti gaba ga Nya a mbi nalti ka ban gwas so.
25 Gem, guli modli ni da wonti ka atl ga Israila ka gin gwe Iliya man dlamti gaba ga Nya ni ka atli wu. Gin de mekan na tatlti tlo, de ba ze nda sowu, yek kuzan tlo mbalan mas ka atl ga Israila.
26 Ama ba Nya shin Iliya mal modli ju so. Yek ta shinti mal guli kili gon a Zarepat man danti ka atl ga Sidon.
27 Sogo bo daamanki ten Ilisha man dlamti gaba ga Nya malgwe laki yek Naaman ndoki daka cwo gita kawu, a Naaman wo man Siriya kan, a man cwo gita ni da wonti ka Israila jwe nama lamti ndokti wu.>>
28 Yek sa kumi nu wugo, yek mbadl lili majwe ni kalu motgaami wu.

---

* **4:4 4:4** YenK. M. 8:3. † **4:8 4:8** YenK. M. 6:13. ‡ **4:11 4:11** YenZab 91:11,12. § **4:12 4:12** YenK. M. 6:16.
* **4:19 4:19** YenIsh 61:1,2.

29 Yek sa tlinya na apti, yek sa tol Yesu ten
zandal bami. Sa nama lamti tas jekti sut ten
zandali.
30 Yek Yesu yil daka tlo gwasan ka yek ta
zigaa.

Yesu mbol mazhe daka malgon ka

31 Yek Yesu li Kaparnahum ban gon ka atl
ga Galili, yek ta nisi ma gaba kalu motgaa
gwasan gas shukti.
32 Ka lwisi mago banti ci mbalan ten
ilgwe ta dlam wu nak de mas gaba gwas wo
kidi gaba kawu.
33 A Yesu ni kalu motgaa, yek man byas
mazhe gon njel tlilti yal nya de,
34 <<Tli da mal ni ka! Yek mo ni sukki ye,
Yesu ga man Nazarat? Ka sa tlot ganan kaa?
A yisi, ki wo man cilti kan gwe Nya shinti
sut du.>>
35 Yek Yesu dlallat ka, yek ta wulti de,
<<Dam mbetlak!>> Yek ta po wul mazhesi
de, <<Yil daka ti ka.>> Yek mazhesi jek mali
a atli ka tlo mbalan yek ta yil daka mali ka
kangwe bata kumit cwo sowu.
36 Yek banti ci mbalan yek sa wuli de,
<<Ndalti yek ni gaba ga malgan da nu ye,
de mas na mazhe mago asa kum gaba gwas
wu?>>
37 Yek gaba ten ilgwe ta pali wu matl
danka bami ka.
38 Yek Yesu yil daka lu motgaa ga gwasan
ka, yek ta li lubii da Siman.
39 Yek Yesu ngus malti yek ta matl cwobi,
yek cwobi zakti yek ta tlinya ninge-ninge
yek ta njelisi palti wul.
40 Cin bal njaa ta nda bii go yek wonti
mbalan man cwo tul malti yek ta ngusi zat
ang gwas tensi asa nama ndokti,
41 mazhe mago sa yil daka mbalan ka
wonti asa nama lakti yal asa nama wulti
de, <<Kik de Yen ga Nya.>> Yek ta matlsi yek
bata zaksi tas gaba so nak de sa yisi de tik
de Almasihu wu.
42 Lu tlo wugo, yek Yesu li kalu gon na
ngusi, a mbalami nama ta ngot gwasi yek
sa mbit wugo yek sa wulti de bas zigaa ata
zaksi so.
43 Ama yek ta wule, <<Ngetli kan nii de ta
dlam gaba man tamti ten kangwe mbalan a
kan Nya de guu ka mbadl gwasan wu, nak
de yek laki yek sa shinan sut du.>>
44 Yek ta ngusi dlamti gaba kalu motgaa
ji Man Yehuda a Yehudiya.

5

Yesu mbe man kopti jwas ji cina

1 Gas gon, Yesu nama dlamti gaba ga Nya
ten bi bal ze gon asa mbe de Jeneselet. Yek
mbalan wonti dan njaa malti tas kumti.
2 Yek ta yen jirgi ze jon de lop jwe ba
malgon ni gibi sowu ten bi bal zesi, ji man
dopti kwesi, sa wut kali, asa nama polti wul
dopti kwes gwasan.
3 Yek ta te ka jirgi zesi ga Siman Biturus
wu. Yek ta ngem Siman Biturus tas nak jek
jirgi te ka zesi ka. Yek ta dam ka jirgi zesi
yek ta nde hwit gaba mbalan.
4 Ta pak gabe wugo, yek ta wul Siman
Biturus de, <<Nii go li kalu gwe dlunti mani
wu, aka lak wul dopti kwes gwa ka zesi, ka
dobi wonti.>>
5 Yek Siman Biturus wule, <<Man lishti,
ma mul ten dipti ze a bama dop ilgon so,
ama nak de ka dlam nugo ma po lak wul
dopti kwesi ka zesi da.>>
6 Sa lak wul dopti kwesi wugo, yek njikan
ka na kwesi hal ba nda keshti.
7 Yek sa mbe yilkeni jwasan jwe ni te ka
zopsi jirgi gon kawu tas lak zisi ang. Yek
sa li tedi yek sa zisi ang, yek jirgi pak lop
njikan ka na kwesi nak wule a su gas gaa
ze.
8 Siman Biturus yen ilgwe nama pat wu
wugo, yek ta ngus na gaa hwulan a cina
da Yesu ka, yek ta wule, <<Bagaa, a nama
ngemti gwa tak zakanni, man palti byas
wul kade ami.>>
9 Na Siman Biturus na majwe ni sukti
wu yen kangwe sa dop kwesi wugo yek ili
ngusisi cit banti.
10 Yelan dopti kwes jwasi, ka Yakubu suk
Yohana mil ji Zabadi mago ili cisi banti pak.
Yek Yesu wul Siman Biturus de, <<Ba banti
cik so, ndok ase, mbalan kan ka ngusi dopti
gwasan kwes ka po ni so.>>
11 Sa nama yilti tot ten bi cikdi, yek sa zak
mas wul jwasan yek sa kop Yesu.

Yesu ndok man gita gon

12 Yesu ni ka ban gon nu go, yek ta mo
suk man bal cwo gita gon, yek mali yen
Yesu wugo, yek ta ngus a cina datka yek ta
ngusal gaa gwas atli. Yek ta ngem Yesu de,
<<Bagaa, kume ka lami go aka ndokanni.>>
13 Yek Yesu tak ang, yek ta tan mali, yek
ta wulti de, <<A lami wi, ndoki,>> na dlamti
nu, yek mali ndoki.
14 Yek Yesu wulti de, <<Bak hwi malgon
so, ama li mal man Paris tas yenki aka balti
ilgwe ta taki Nya wu, nak gwe ni ka mbat
ga Musa wu. Na nu kan mas mbalan a yisi
de ka ndoki wi.>>
15 Mas na ndwal gaba gwe Yesu bal mali
wu, yek gaba tenti ngusi matlti ka mbalan.
Yek mbalan wonti ngusi lat tet malti tas
kumti, si mago tas ndokti daka cwo gwasan
ka.
16 A Yesu kul yil daka mbalan ka, ata la
ngem Nya ka me.

Yesu ndok malgwe tli tlet kawu

17 Gas gon Yesu nima hwit gaba mbalan
ka ban gon, a man Paresi suk man yisti
mbat ga Musa jwe yil tet ka atl ga Galili suk

Yehudiya suk tet kạ bal bạn Wurshelima wu ni nạ zhila njaa kạli. A ndạlti gwe Nya bạl Yesu tạs ndok mbalạn wu ni tenti.

18 Yek majon kan mạlgon ɗe asạn tlet kạwu ten lumulti, sạ nạma tlot gwasạn tạs telti gibboo tạs lakti atli a cina ɗạ Yesu ka.

19 Yek bạsạ mbi tantu so nạk ɗe mbalạn wonti hwo wu. Sạ yeni nu wugo, yek sạ tolti ten gaa bii yek sạ ɓul gaa biimi yek sạ yillạt sudi ten lumulti gwasi, yek sạ mullạt atli kạ tlo gạ mbalạn a cina ɗạ Yesu ka.

20 Yek Yesu yen zạt mbadl ten Nya gwasạn wugo, yek tạ wul mạn cwoɓi ɗe, <<Sạ taas byas wul jwa kạwi.>>

21 Yek mạn Paresi suk mạn yisti mbạt gạ Musa ngusi nalạnti ɗe, <<Wok ɗe gạn ɗe paa tạ dlạm gaɓa mbulti gạ Nya nu wo? Nya nạ ngus kạɗe mạn manti taasti byas wul gạ mbalạn ka.>>

22 Nạk ɗe Yesu yis ilgwe sạ nạma daamti gwasạn dani wu, yek tạ wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kạ nạma daamti gwakạn nu ye?

23 Gwik bom so mani gwi, nạ tạ mbalạn wule, <Sạ taas byas wul jwa kạwi,> sogo tạs wule <Tlinya tạk zigaa?>

24 Ama tạk yisi ɗe ami Yen gạ Mbalạn man taasti byas wul ji mbalạn ka ten dii atli.>> Yek tạ wul mạlgwe asạmi tlet kạwi ɗe, <<Tlinya tạk kan lumulti gwa tạk li gee.>>

25 Ninge yek mạli tlinya ten gwel gạ mbalạn wonti yek tạ tlil lumulti gwasi yek tạ pal gạzi atạ nạma tạsti gạ Nya.

26 Mas jwasạn yek sạ ngip bi kạ ang ɗe ɓanti ɓa cisi wu. Yek sạ ngusi tạsti gạ Nya asạ nạma wulti ɗe, <<Ase kạn mạ yen wul cit ɓanti.>>

Yesu mbe Lawi

27 Kaal ɗạ nu, yek Yesu yil ɗạkạ bạn gwe tạ nima hwit gaɓa mbalạn wu ka, yek tạ yen mạn kanti wulpi boo gon asạ mbet ɗe Lawi.* Atạ ni nạ zhila kạlu kanti wulpi boomi. Yek Yesu wulti ɗe, <<Li te tạk koɓạnni.>>

28 Yek tạ zak kanti wulpi boomi yek tạ kop Yesu.

29 Yek Lawi mbe motgaa hwol tuki a lubii ɗatka tạ mbalạn yen nalti gạ Yesu. Mạn kanti wulpi boo wonti suk majon asạ nạma ngukti wul suksi.

30 Yek mạn Paresi suk mạn yisti mbạt gạ Musa jon nda nalạnti asạ nạma wulti gạ mạn kopti ji Yesu ɗe, <<Yek laki ɗe kạạ nạma ngukti akạạ nạma tlati suk mạn kanti wulpi boo suk mạn paḷti byas wul ye?>>

31 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Majwe bạ cwo nạma cit gwasạn sogo, sa ngo mạn ikạn so, se mạn cwo.

32 A tul ɗe ta mbe mạn paḷti zok wul so, ama mạn paḷti byas wul tạs ci atl gaa mal Nya.>>

Kumti gạzi ten kạlkạze ngemti Nya

33 Yek majon wul Yesu ɗe, <<Mạn kopti ji Yohana wo asạ paḷ kạlkạze ngemti Nya njanja, mil lishti ji mạn Paresi mago nu. Ama mạn kopti jwa wo bạsa paḷi nu so nạk ɗe asạ nguk wul asạ tla ze mas cin wu.>>

34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kạ yeni go yelạn ji pyal kos a paḷ kạlkạze ngemti Nya a pyal kos yi suksi a?

35 Ama gas gwe sạ kan pyal kos kạwu kạn sạ paḷ kạlkạze ngemti Nya.>>

36 Yek Yesu mwesi gaɓa gon ɗe, <<Mbalạn a kesh pyal lukạḷ atạ dlạm ten gusi so. Kume tạ paḷi nugo, ta kesh pyal lukạḷ gwas ka. A bạ pyalisi a mbun ten gusi so.

37 A bạ mbalạn a shot pyal ze inabi kạ gus zwi kuul so ɗe kume tạ paḷi nugo, gus zwi kuli a mbutl ka, a ze inabisi a shot ka, a zwi kuli mago a lilka.

38 Pyal ze inabi wo kạ pyal zwi kuul kạn asạ shoti.

39 A bạ mbalạn a lam tlat pyal ze inabi kaal ɗạ tạ tla gusi wi so, ta wule, gusi wu tạm man pyali wu.>>

6

Gaɓa ten gas shukti

1 Gas shukti gạ Mạn Yehuda gon yek Yesu suk mạn kopti jwas koɓi tukạ zhin alkama gon yek sạ ngusi celti gaa alkame asạ nạma wumti asạ nạma ngukti.

2 Yek mạn Paresi jon wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kạ nạma paḷti ilgwe bạ mbun ɗe tạ mbalạn paḷi gas shukti wu nạk gwe ni gạ lishi kạ mbạt gạ Musa so gwe?>>

3 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kạ yisạn ilgwe Dauda paḷi ɗe kuzạn nạma tlot gwasi suk yelạn jwas wu sa?

4 Kangwe ɗe ta te kạ bii gạ Nya yek tạ kan burodi gwe sạ zi kạ biimi wu, yek tạ nguki hal yek tạ bạl naami mạn kopti jwasi, gwe mbun ɗe tạ mbalạn mas nguk sowu, se mạn dạnti kạ biimi. Nu kạn mbạt gạ Musa dlạm pak.>>

5 Yek Yesu po dlạmisi ɗaɗe, <<Ami Yen gạ Mbalạn wo, amik ɗe bagaa gạ gas shukti.>>

6 Gas shukti gạ Mạn Yehuda gon ɗa, yek Yesu te kạlu motgaa gạ gwasạn atạ nisi ma gaɓa, a mạlgon ni kạli ɗe ang shinti gwas tla kạwu.

7 Yek mạn yisti mbạt gạ Musa suk mạn Paresi wuti gwel Yesu tạs ɓo yeni, ko ta ɗakcạn mbạt gạ Musa atạ ndokti mbalạn gas shukti, tạs mbi byas ilgon tenti.

8 A Yesu yis ilgwe sạ nạma daamti gwasạn dani wu. Yek tạ wul mạli ɗe,

* **5:27 5:27** Sogo*Matiyu*

<<Tlinya tak dlal a nde,>> yek mali tlinya yek ta dlal a cina ɗaasika.
9 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A nama ngemti gwakan, cin palti byas wul kaɗe gan ma, ko ga palti hwa wul, ta yilli mbadl kaa ko ta tlo mbadli?>>
10 Yek ta ngusi yenti gwasan nam-nam, yek ta wul mali ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta tak ami go ndoki wi.
11 Ten nu kan yek mbadl lili man yisti mbat ga Musa suk man Paresi i'e. Yek sa nda gaba ten ilgwe sa palit wu.

Yesu botl man kopti jwas ɗe kutl cet lop

12 Ka multi jwisi, yek Yesu to ten tladal, tas ngem Nya, yek ta mul ten ngemti Nya.
13 Yek lu tlo wugo, yek ta mbe man kopti jwasi mas jwasan. Yek ta botl ɗe kutl cet lop kasi, yek ta mbesi ɗe mil shinti ji botli.
14 Ka Siman gwe Yesu zit shin ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu suk Yohana suk Pilip suk Bartilomi
15 suk Matta suk Tomas suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman gwe asa mbet ɗe man lamti ji mbalan ga atl gwas wu.
16 Suk Yehuda yen ga Yakubu suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi ga Yesu tas tlot wu.
17 Yek Yesu yil sut ka tladal suk man kopti jwasi. Yek ta dlal ten bal dii atl gon suk mbalan wonti suk man kopti jwasi. Ka lwisi mago a wonti mbalan tet ɗanka atl ga Yehudiya suk Wurshelima suk tet ka atl ga Taya suk Sidon jwe ni ten bi bal ze wu ni ɗa.
18 Sa li tet ɗe tas kumti asa mbi ndokti ɗaka cwo gwasan ka, majwe duu mazhe dopsi mago yek sa ndoki pak.
19 Yek mas mbalan dlosi ɗe tas tanti na ang nak ɗe ndalti nama yilti tet tenti wu. Yek mas jwasan sa ndoki.

Mbit hwa wul ga Nya suk byasi

20 Yek Yesu yen man kopti jwasi, yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe ba ilgon ni kii ɗa sowu. Na nu kan Nya a dan ɗe guu ka mbadl gwakan.
21 Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe kuzan nama tlot gwakan ninge wu, na nu kan gas gon wo a kumkii. Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe ka nama kulu ninge wu, na nu kan gasi gon wo ka gitli.
22 Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe mbalan nama nget gwakan, yek sa yillakii ɗaka dlo gwasan ka, asa nama byalti gwakan, asa nama wulti gwakan ɗe, <Kii wo man byas mbadl kan,> nak ɗe man kopti ga Yen ga Mbalan kaɗe kii wu.
23 Palan hwol tuki aka lak icin! Bal ɓatlti nama ɓatti gwakan to nya ka. Daaman kangwe kolsi jwasan pali man dlamti gaba ga Nya tek wu.
24 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe wul ni kii ɗa wu, ninge kaɗe hwol tuk gwakan.
25 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe kuzan nama tlot gwakan so ni wu, na nu kan kuzan a ya tlokii gas gon. Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe ka nama gitlti ni wu, na nu kan ka ya lak pal duu tuki aka nama kulu.
26 Ka dan ɗe wul cit gonti kii ɗe mbalan nama tasti gwakan wu. Nu kan kolsi jwasan tas man shelti lal yisti gaba ga Nya pak.

Laman man nget gwakan

27 <<A ni kii ma hwiti, kii ɗe ka nama kumti gi wu, laman man nget gwakan. A ka palisi hwa wul.
28 Pali hwa wul man byalti jwakan, akaa ngemi Nya majwe palikii ngalci wu.
29 Kume malgon ɓek kalkang ten kat ang shinti wu, ballit kat ang yali pak. A kume malgon lam wul yitlat gwa wu, balti lukal gwa pak.
30 Mas malgwe ngemik wul go aka balti. A malgwe kamit wul ka ngetli go bak wule tas pallik so.
31 Pali hwa wul mbalan nak gwe ka lami ɗe tas palikii wu.
32 De kume majwe lamkii wu kan kaa lamsi na ngusan go, ɗa nii kan ka mbi hwa wul gwi? Man palti byas wul mago sa lam man lamti jwasan.
33 A kume majwe palikii hwa wul kan, akaa palisi na ngusan go, yek hul dlo gwakan suk man palti byas wul ye? Man palti byas wul mago asa pali nu.
34 De kume majwe asa ɓatlkii wu kan ka balsi duul go, ɗa nii kan ka mbi hwa wul gwi? Man palti byas wul mago asa pali yilkeni nu tas ɓatlsi ɗa.
35 Ama, kii wo laman man nget gwakan, akaa palisi hwa wul. Balini a bak zan mbadl pallati so. Apaa kaa mbi bal ɓatlti akaa dan ɗe mil ji Nya Bal Kakshe. A ta pali hwa wul majwe basa pal hwol tuk sowu suk man ngalci.
36 Daman ɗe man yenti gonti ji mbalan nak kangwe Aba gwakan ni ɗe man yenti gonti wu.

Bak lilan yilkeni ka so

37 <<Bak zi byas wul malgon so, kii mago sa zikii so pak. Bak pali byas damti malgon so, kii mago malgon a palikii so. Taasan byas wul ji mbalan ɗa ten mbadl ka, kii mago sa taas gwakan ka.
38 Balini, kii mago sa balkii. Gal ga njikmi i'e, hal a ngusi shoti, hal a shoti ki naami ka ang lukal, gal gwe kaa cingali na nali go, kii mago na nali kan a cingalikii.>>
39 Yek Yesu hwisi gaba gon ɗe, <<Ɗa nii kan dwa a nde dwa cina gwi? Kume pi nugo, mas jwasan sa nda ka shu.

40 Yen lishti a nal man maŋ lishti gwas so. Ama yen maŋ lishti gwe pak lishti gwas wugo ta daɱ naɣ maŋ lishti gwasi.
41 Ka man yenti yen coklan ka gwel ga yilka gwa ama baɣa man yenti gudal yencin gwe ni ka gwel gwa wu so
42 Da nii kaŋ kamaŋ wulti ga yilka gwa ɗe, <Yilka gini, haŋta yillik yen coklan ga ka gwel wu ka,> a yekgu go baɣa man yenti ga bal gudal yencin gwe ni ka gweli gwa wu sowu? ki maŋ palti riya, nda ndusti gudal yencin gwe nikka gwel wu ka, kangwe ka man yenti lu i'e aka ndusi nak coklan gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.

Yisti tlindi ten yandi gwasi

43 <<Hwa tlindi wutaŋ byas yandi so aba byas tlindi wut hwa yandi so.
44 Tlindi wo ten yandi gwas kaŋ a mbalaŋ yisi. Ka kotl tulaŋ tet ten tlindi iil so, sogo yandi inabi tet ten tlindi tulaŋ so.
45 A hwa mbalaŋ pal hwa wul naɣ ɗe hwa wul ka nik ka mbadli wu, a byas mbalaŋ wo byas wul kaŋ ata pali, naɣ ɗe byas wul ka nit ka mbadli wu. Ilgwe ni ka mbadl go, yek kaŋ a bi dlami.

Lakti zhila kinti bii ten pa

46 <<Yek laki aka mbe ɗe Bagaa ye? De ka nge palti ilgwe a hwiki ɗe taɣ pali wu?
47 Malgwe li tet malanni yek ta kati kaŋ yek ta pal ilgwe a hwit ɗe tas pali go, ba hwiki wundal ga mali.
48 Ta ni naɣ malgwe ɗe ta ɓa kin bii gwas go, yek ta ɗuk atl dlunti, yek ta lak zhila kinti biimi ten pa, yek dlalka njikaŋ wugo, yek ze tak ɓo biimi, ama ba nda so. Naɣ ɗe zhila biimi wo ten pa kaŋ ni wu.
49 Mas malgwe kum gaɓa gini a bata pal ilgwe a hwit ɗe tas pali wu sogo, naɣ malgwe ta kin bii gwas ɗe bata nda zhila biimi hwaɓi sowu kaŋ ta ni, yek dlalka njikaŋ wugo, yek ze ɓo biimi wugo yek pal byas ndati.>>

7

Yesu ndok zhel ga bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gon

1 Yesu paki dlamti mas gaɓe jwisi mbalaŋ wugo, yek ta li ka baŋ Kaparnahum.
2 Yek zhel ga bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gon kawu na cwo naɣ wule ta mashinni, a maŋ hapti dlomi lam zheli i'e.
3 Maŋ hapti dlomi kum bi ga Yesu wugo, yek ta shin kiɗi Maŋ Yehuda jon taɣ ngem Yesu taɣ lak ndok zhel gwasi.
4 Sa li mal Yesu wugo, yek sa ngemti i'e, yek sa wulti ɗe, <<Mbun ɗe taɣ ndok zhel ga malgaŋ,
5 naɣ ɗe ta lam mbalaŋ jinaŋ hal ta kinini lu motgaa wu.>>
6 Yek Yesu li suksi. Ta ɓal njaa taɣ mbuki lubiimi go, yek bal maŋ hapti dlomi shin yelaŋ jwasi taɣ hwi Yesu ɗe, <<Ki wo maŋ nalti kaŋ, baɣ nol gaa gwa so, a mbuki taɣ li tet lubii ɗaaka so.
7 Yek laki yek baa mbuki ɗe ta li tet malki so. Gaɓa kali, zhel gi a ndoki.
8 Ami mago a ang ɗa malgwe nii cina wu kaŋ a ni, a maŋ hapti tlo jon nii atl ɗaaka pak, aa kul wul gaŋ ɗe, <Li kalu gee,> ata li; aa po wul gaŋ ɗe, <Li te,> ata li te. A kume a wul zhel gi ɗe, <Pali naɣ gaŋ wu,> ata pali.>>
9 Yesu kumi nu wugo yek ta ngip bi ka ang, ɗe ta yen zat mbadl ten Nya ga mali wu, yek ta ballat mal mbalaŋ jwe naɱa kopti gwas wu, yek ta wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwiti, ka maŋ Yisiraila mago, a yen maŋ zat mbadl ten Nya na ndalti naɣ ga malgaŋ so.>>
10 Majwe maŋ hapti dlomi shinsi wu pal tek wugo yek sa mbi go zhel ga mali ndoki wi.

Yesu palli yen ga guli kili gon gwe maʃh wu kaami

11 Bo laɱ daŋti so, yek Yesu lika nak'en baŋ gon asa mbe ɗe Nayin a maŋ kopti jwas suk mbalaŋ wonti naɱa kopti gwasi.
12 Sa bal njaa taɣ te ka bi dlaboo baɱi go, yek majon kawu na hwuu ga yen gon, a tik ɗe yen ga kili gwe kos maʃhit kawu na ngusi, a mbalaŋ wonti naɱa kopti gwasaŋ.
13 Yek Yesu yen kilisi wugo, yek gonti gwas citi, yek ta wulti ɗe, <<Po kul so.>>
14 Yek Yesu lak taŋ wul kanti hwuunisi na ang yek majwe kan hwuunisi wu dlali, yek ta wule, <<Yen mbalaŋ, tlinya!>>
15 Yek yeni tlinya yek ta njel gaɓa. Yek Yesu baltiti ana gwasi.
16 Yek ɓanti ci mbalaŋ mas jwasaŋ, yek sa bal nalti Nya asa naɱa wulti ɗe, <<Bal maŋ dlaɱti gaɓa ga Nya tulini wi. Nya su sudi taɣ kis mbalaŋ jwas wi.>>
17 Yek gaɓa ten ilgwe Yesu pali wu matl ɗaŋka Yehudiya ka suk baŋ jwe ni njaa wu.

Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma li mal Yesu

18 Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma hwi Yohana mas wul jwe Yesu naɱa palti wu wugo, yek ta mbe ɗe lop kasi.
19 Yek ta shinsi mal Yesu taɣ kum gazi ɗe, <<Kik ɗe malgwe a tul gwa? Ko taŋ ɓatti ta yi sudi?>>
20 Sa li mal Yesu wugo yek sa wulti ɗe, <<Yohana maŋ baptisma shinnii malki taŋ kum gazi ɗe, ko kik ɗe malgwe a tul wu? Ko taŋ ɓatti ta yi sudi?>>
21 Sa ni kali nugo, yek Yesu ndok mbalaŋ wonti ɗaka cwo jwasaŋ ka, yek ta yilli mazhe ɗaka mbalaŋ ka, yek ta buli gwel dwa wonti.

22 Yek Yesu hwi mil shinti ɗe, <<Lak hwi
Yohana wul jwe kaa kumi yek kaa yeni wu,
gwel ji dwa ɓuli, majwe man laṭ na asaṇ
sowu li na asaṇ, maṇ cwo gita ndoki, a
majwe kum kaṇ sowu kum kaṇ, a majwe
maṣh ju tli ɗaka maṣhkaṇ ka, majwe ba
ilgon nisi ɗa sowu kum gaɓa ga Nya maṇ
taṃti.
23 Nya a baḷ hwa wul majwe zak zaṭ
mbadl tenaṇ sowu.>>
24 Kaal ɗa zaṭ gaa ga maṇ kopti ji Yohana,
yek Yesu nde gaɓa mbalaṃi tenti ɗe, <<Wok
nii ka laɓ ɗe ka la yenti gwas wo? Ko
maḷgwe ni naḳ tlal me jwe yetaḷ naṃa
nwuti wu kaṇ ka la yenti?
25 Yek wok ka la yenti gwas wo? Maḷgwe
kinti na hwa lukaḷ gwa? Maṇ lakti hwa
lukaḷ suk maṇ daṇti taṃti wo ɗa guu kaṇ
asa ni.
26 Yek wok ka la yenti wo? Maṇ dlaṃti
gaɓa ga Nya ma? Nu kaṇ ni, ta nal maṇ
dlaṃti gaɓa ga Nya pamma.
27 Ti kaṇ gaɓa ga Nya dlaṃ ɗe,
<<<Yen shinti gi a tulik cina,
maḷgwe a laḳaṃik lu apaa ka nda tulti
wu.>
28 A ni kii ma hwiti, mas mbalaṇ zaṭi ga
modli, gon nal naḳ Yohana so, ama maḷgwe
tik ɗe nak'eni ka majwe kan Nya ɗe guu ka
mbadl gwasaṇ wu nal manti.>>
29 Mas majwe kum gaɓe wu, mas na maṇ
kanti wulpi boo sa kan ka mbadl gwasaṇ
ɗe, tantu ga Nya wo gem kaṇ, naḳ ɗe
Yohana paḷisi baptisma wu.
30 Ama yek maṇ Paresi suk maṇ yisti mbaṭ
ga Musa nge kopti ilgwe Nya lamisi kopti
wu, naḳ ɗe sa nge ta Yohana paḷisi bap-
tisma wu.
31 Yek Yesu wule, <<Yek mbalaṇ ten dii atl
ninge ndaali ye? Ndakce suk yek sa ni ye?
32 Sa ni ndakce suk mil mbalaṇ jwe ni
kaḷu motgaa wu ɗe sa wul yilkeni ɗe,
<<<Ma hotiki mbaẓhel, yek ka nge dlalti,
ma wul koo maṣhkaṇ yek ka nge kulu.>
33 <<De Yohana maṇ baptisma tul go, a
baṭa nguk wul so, baṭa tla ze inabi so, ama
yek ka wule, <Maṇ maẓhe kaɗe ti.>
34 Yek ami Yen ga Mbalaṇ tuli, a naṃa
ngukti wul a naṃa tlati yek ka wule, <Bo
yenaṇti ta nguk wul hwo ata tla ze inabi i'e
pak, yelaṇ ji maṇ kanti wulpi boo suk maṇ
paḷti byas wul.>
35 Mas na nu go, majwe kan ɓotlkaṇ gwe
a Nya baḷi wugo, sa yisi ɗe ɓotlkaṃi wo gem
kaṇ.>>

Kili maṇ paḷti byas wul gon pi mil Yesu

36 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Siman
mbe Yesu taṣ nguk wul a lubii ɗatka, yek
Yesu li lubiimi yek ta daṇ na zhila taṣ nguki.
Nu kaṇ a Maṇ Yehuda paḷi, kumɗe sa ɓa
nguk wul go asa tlalti asaṇ a atli.

37 A kili gon ni ka baṃi gwe paḷ byas wul
ka daṇti gwas wu. Yek ta kumi ɗe Yesu
naṃa ngukti wul a lubii ɗa ba Paresi wu
ka, yek ta kan buntaṇ mil gon teɗi na mil
maṇ taṃi wusaṇ gwe asa wul na bal wulpi
wu.
38 Yek ta lak dlaḷ a malkaṇ ɗa Yesu ka,
ata naṃa kulu, a luu gwas naṃa lokti ten
asaṇ ga Yesu. Yek ta taasi ka na maḍlaṇ gaa
gwasi. Yek ta ngusi swatti asaṇ ga Yesu ata
naṃa paṭ mil dani.
39 Yek ba Paresi wu yen ilgwe kili wu
naṃa paḷti wu wugo yek ta wul ka mbadl
gwas ɗe, <<Maḷgaṇ go, Nya ka shinti ɗe
maṇ dlaṃti gaɓa gwas go ɗa ta yis wundaḷ
kili gwe naṃa taṇti gwas wu ɗe maṇ paḷti
byas wul kaṇ.>>
40 Yek Yesu wul ba Paresisi ɗe, <<A lamik
hwit ilgon.>>
Yek ta wulti ɗe, <<Hwini, maṇ lishti.>>
41 Yek Yesu wule, <<Maḷgon naṃa kopti ji
mbalaṇ ɗe lop jon wulpi, gon wo ta naṃa
kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka gin
ɗe naṃ na tatlti tlo wu, a gon wo ta naṃa
kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka multi
ɗe kutl ɗe namtan wu.
42 Yek baṣa ɓatl dani sogo, yek ta zakisi
mas jwasaṇ. Ka yenti gwa wo gwik ka lamti
mani gwi?>>
43 Yek Siman wulti ɗe, <<Ka yenti gi wo
maḷgwe wulpi gwas wu nal mani wu.>> Yek
Yesu wule, <<Gem kaṇ ka dlaṃi.>>
44 Yek ta ballaṭ mal kilisi yek ta wul Siman
ɗe, <<Bo yen kili gee, a te boo ɗakka baḳa
baḷaṇ ze ta pol asaṇ gi so, ama yek ta pol
asaṇ gi ka na luu gwasi yek ta taasi ka na
maḍlaṇ gaa gwasi.
45 Naḳ a te boo ɗakka, ka gaɓe i'e so a
baḳa ngiɓaṇ ni yek ka wup kaal kaṇ gi so,
ama naḳ a te teɗi yek kili gaṇ naṃa ta wupti
asaṇ gini. Paḷti ji Maṇ Yehuda kaṇ kume sa
ɓa gaɓe yilkeni go, asa ngipsi te tlo ka asa
wup gaṣkaṇ gwasaṇ sogo ang gwasaṇ.
46 Ka pi mil ten gaa so, ama ti wo ta naṃa
tuksaṭ mil ten asaṇ gini.
47 Yek laki a nikma hwiti ɗe, wonti byas
wul jwas jo mas a taasit kawi naḳ ɗe ta
lamaṇ i'e wu. Maḷgwe sa taasit njet byas
wul kago, njet kaṇ ata paḷ lamti gwasi.>>
48 Yek ta wul kilisi ɗe, <<Sa taas byas wul
jwa kawi.>>
49 Yek maṇdaḳi jwe naṃa ngukti wul
suksi wu wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gaṇ ɗe
hal ata taas byas wul ga mbalaṇ kago?>>
50 Yek Yesu wul kilisi ɗe, <<Zaṭ mbadl ten
Nya gwa kiski wi; zigaa na taṃi mbadli.>>

8

Modli jon kop Yesu

1 Nak laṃ daṇti wugo, yek Yesu maṭl
ɗaṇka kiɗi baṇ ka suk nak mili ata naṃa

dlạmti gaɓa maɲ taɱti ten kangwe mbalaɲ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaɲ wu, a maɲ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ni sukti.

2 Suk modli jon jwe sạ yilli mazhe ɗakasi ka yek sạ balsi ndokti wu, ka Maryam maɲ Magadala malgwe sạ yillit mazhe ɗe nitgi kawu,

3 Suk Yuwana kili ga Kuza gwe ata paḷi wul Hiridus guu wu, suk Suzana, suk modli wonti jwe naɱa paḷti wul suk Yesu suk maɲ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju na wul ang jwasaɲ wu.

Cingaḷti gaɓa ten maɲ zhin gwe cat wundaḷ wu

4 A mbalaɲ naɱa ta motgaa mal Yesu tet ka baɲ ɗaŋka, yek Yesu wule, <<Haɲta ɓo hwikii gaɓa gon.

5 Maḷgon la catti wundaḷ ka zhin gwasi, ta naɱa catti wudaḷi nugo, yek naami lok ten tantu yek mbalaɲ koɓi dani yek yatl ɗakmi ka.

6 Yek naami lok ka gokca, yek te wugo yek ladaḷ ka, nak ɗe ba lwisi ni diki i'e sowu.

7 Yek naami lok ka iili, yek nal suk iili, yek iili ngap ka yek ba kiɗi so.

8 Yek naa wudaḷi jon lok ka hwa lu yek sạ kiɗi, yek paḷ gwe nal.>> Yesu pak gaɓe wugo, yek ta gaɓa na ndaḷti ɗe, <<Maḷgwe kaɲ kumti niɗɗa go, haɲ taṣ kumi.>>

9 Yek maɲ kopti jwas ngemti ilgwe ta lamisi dlạmti ka gaɓe wu.

10 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo sạ baḷkii yisti wul gwe ni ga hwudaḷi ga kangwe mbalaɲ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaɲ wu, ama naa mbalaɲ wo, a hwisi gaɓa ga hwudaḷi kangwe, <ko taṣ yeni, sa man yenti so, ko taṣ kumi, sa yis gaami so.>*

11 <<Ilgwe a lamikii dlaɱti go yek ɗe, wundaḷ go yek ɗe gaɓa ga Nya.

12 Jwe lok ten tantu go sạ ni nak majwe kum gaɓe yek Sheɗan kan ɗa ten mbadl gwasaɲ ka, baṣ zi mbadl gwasaɲ ten Nya asạ mbi kisti so.

13 Wudaḷ jwe lok ka gokca go sạ ni nak majwe kum gaɓe yek sạ kan na hwol tuki, ama yek ba dlunti kaṣi so. Sạ baḷ gem njet yek bomti tulisi wugo yek sạ pal na kaali.

14 Wudaḷ jwe lok ka iil go sạ ni nak majwe kum gaɓe ama yek daɲti ga se na ayo suk lamti wul ji dii atli suk kumti taɱti daɲti ngapsi yek ba zat mbadl ten Nya gwasaɲ ndaḷ so.

15 A wundaḷ jwe lok ka hwa lu go, sạ ni nak majwe kum gaɓe wu, yek sạ ngiɓi ka mbadl gwasaɲ yek sạ tlo mbadli yek zat mbadl ten Nya gwasaɲ ndaḷi, yek sạ paḷ hwa daɲti.

16 <<Mbalaɲ a lak wutu ten pitila ata yitle ka na kasaḷ so, sogo ata zi te gaṣ gobdlan ka so, ama ta zi ten wul zaṭi kangwe mas maɲ tet ka biimi a yen cilti wu.

17 Mas ilgwe ni ga hwudaḷi go a yil deɓaḷ, a mas ilgwe ni ga yitle go a ɓuli.

18 Paɲ ɗem'ɗem na kangwe aka kat kaɲ wu, nak ɗe maḷgwe ilgon niɗɗạ wu, sa mbaḷit dani, a maḷgwe ba ilgon niɗɗa sogo nak njeti gwe niɗɗa wu mago sa kamit ka.>>

Ana suk yilkeni ji Yesu tul malti

19 Yek ana suk yilkeni ji Yesu tul malti, ama yek baṣạ mbi mbukti lu malti so nak ɗe mbalaɲ wonti hwo wu.

20 Yek maḷgon wul Yesu ɗe, <<Ana gwa suk yilkeni jwa ni deɓaḷ sạ naɱa lamti yenti gwa.>>

21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ana gini suk yilkeni ji kaɗe majwe kum gaɓa ga Nya yek sạ koɓi wu.>>

Yesu dlaḷli yetaḷ ze ka

22 Gas gon yek Yesu wul maɲ kopti jwas ɗe, <<Ma laɲ te ten kaṭ bi cikɗi ga tekgu ka.>> Yek sạ te ka jirgi ze yek sạ njel laṭi.

23 Sạ naɱa laṭ nugo, yek yebaḷ kan Yesu, yek bal yetaḷ gon tli tot ka zesi, yek ɓanti dopsi nak ɗe zesi ɓalma tet ka jirgi wu.

24 Yek maɲ kopti jwas paḍaḷti yek sạ wulti na ndaḷti ɗe, <<Maɲ lishti, tlinya ka, ma ɓa lam maṣhkaɲ!>> Yek Yesu tlinya yek ta matl yetaḷi suk ze gwe naɱa tlit wu, yek zesi mul atli.

25 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Zaṭ mbadl gwakaɲ ɓal ko?>> Yek ɓanti cisi, yek sạ wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gaɲ ɗe paa ata matl yetaḷ suk ze gwe naɱa tlit wu asạ kum gaɓa gwas nu wo?>>

Yesu ndok maɲ mazhe

26 Yek Yesu suk maɲ kopti jwas ngusi laṭ ten ze yek sạ mbuki ten kaṭ atl ga Garasina gwe ni ten kaṭ ang gon ga zesi wu.

27 Yek Yesu yil tot ten bi cikɗi wugo, yek maɲ mazhe gon kawu koo tlisi gwe ata daɱ kaḷu gwe asạ lep mbalaɲ wu, ata mul wonti kaḷi wi.

28 Na yenti ga Yesu, yek ta nda a cina ɗatka yek ta des lee, yek ta wule, <<Yek moo sukki ye, Yesu, yen ga Nya Bal Kakshe? A naɱa ngemti gwa bak nolaɲ so.>>

29 Ta dlaɱ nu ɗe ta Yesu huulti suk mazhesi. A mazhesi kul ɓoti ko ɗe asaɲ suk ang gwas wo ga ɓali kaɲ ni na zaa galla wu, a maɲ ɓaṭti gwas ni malti ama ata ɓatl ka a mazhesi mbolti te ka me ka.

30 Yek Yesu ngemti ɗe shin gwa kaɗe wokko?

Yek ta wule, <<Wonti.>> Nak ɗe mazhe jwe ni kaṭi go wonti kaɲ sạ ni wu.

31 Yek mazhesi ngusi ngemti ga Yesu baṣ mbolsi te kaḷu gwe sa daɲ ka bomti wu so.

* **8:10 8:10** Yen Ish 6:9.

32 A wonti alade jon naɱa kyo ten zaɳdaḷ
njaa mal bal zesi, yek maẓhesi ngem Yesu
ɗe taṣ zaksi taṣ te gipsi, yek ta zaksi.
33 Yek sa yil ɗaka maḷi ka yek sa te ka
aladesi, yek aladesi tli na apti yek sa lok ka
bal zesi yek sa maṣhi.
34 Yek maɳ kyo aladesi yeni nu wugo, yek
sa aɓi yek sa lak hwi mbalaɳ ɗaɳka baɳ ka.
35 Yek mbalaɱi yili taṣ lak yen ilgwe pi
wu, yek sa li tet mal Yesu wugo, yek sa yen
maḷgwe maẓhe yil ɗaka ti kawu njaa mal
Yesu na lukaḷ ten tli ata ɓal hwaɓi, yek ɓanti
njel cit gwasaɳ.
36 Yek majwe ni kaḷi ɗe ili pi wu, ngusi
hwiti mbalaɳ kangwe Yesu ndok maḷi wu.
37 Yek mas mbalaɳ ka atl ga Garasina
ngem Yesu taṣ zak baɱi naḳ ɗe ɓanti cisi
i'e wu. Yek Yesu ɓa te ka jirgi taṣ zigaa go,
38 yek maḷgwe ta yillit maẓhesi kawu
ngemti ɗe, <<Ba kopki,>> ama yek ba Yesu
zigaa sukti so.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Pal gee taḳ dlaɱ
ilgwe Nya paḷik wu.>> Yek maḷi li ka bal
baɱi yek ta ngusi dlaɱti ilgwe Yesu paḷit
wu.

Yesu palli yen kili gon kaami

40 Yek Yesu pal te ten kaṭ bi bal ze gon wu
kawu yek mbalaɳ wonti paḷit ɗem, naḳ ɗe
ti kaɳ sa naɱa ɓaṭti gwas wu.
41 Yek maḷgon kawu asa mbet ɗe Yayirus,
bali kaɳ kaḷu motgaa ga gwasaɳ, yek ta lak
ngus a cina ɗa Yesu ka ata naɱa ngemti
gwas ɗe taṣ li tet lubii ɗatka.
42 Yen gwas ɗe naɱ ga maḍli maɳ gin ɗe
kutl cet lop ɓal njaa taṣ maṣhi. Yek Yesu
ɓal ten tantu laṭ lubiimi go yek mbalaɳ
wonti ngusi kopti gwasi asa naɱa ɗamti
njaa malti.
43 A kili gon ni ka mbalaɱi gwe paḷ gin
ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shoti wu, a
baṭa mbi maḷgwe a ndokti wu so.
44 Yek ta te teka mbalaɱi ka yek ta li
tukaal ɗa Yesu ka yek ta taɳ bi lukaḷ gwasi,
ninge-ninge yek shoti hwulami tlo ang.
45 Yek Yesu wule, <<Wok taɳaɳ wo?>>
Yek kokko wule tik so, yek Siman Biturus
wule, <<Maɳ lishti, mbalaɳ wonti lakki tlo,
asa naɱa ngapti gwa.>>
46 Yek Yesu wule, <<Maḷgon taɳaɳni, a
kum ndaḷti yil tet ka ami.>>
47 Yek kilisi yeni go sa yisit lu kawi, yek
ta yil teɗi a tli gwas naɱa daḍalti yek ta
lak ngus a cina ɗa Yesu ka, yek ta dlaɱit
ilgwe laki ɗe ta taɳti wu suk kangwe ta mbi
ndokti kaḷi wu a cina ɗa mbalaɳ mas.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaɳ, zaṭ
mbadl ten Nya gwa ndokki wi, zigaa na
taɱi mbadli.>>
49 A ba Yesu ɓo pak gaɓe so, yek yen shinti
ka ɓal wu tet lubii ɗa Yayirus ka, yek ta hwi
Yayirus ɗe, <<Ba maɳ lishtisi po tlamba laṭ
tet so, yeni maṣh wi.>>
50 Yek Yesu kumi nu wugo, yek ta wul
Yayirus ɗe, <<Ba ɓanti cik so, zi mbadl ɗe
ta tli ɗaka maṣhkaɳ ka.>>
51 Sa mbuk lu lubiimi wugo, yek baṭa zak
maḷgon taṣ te ka biimi sukti so se Biturus
suk Yohana suk Yakubu suk aba na ana ga
yeni.
52 Mas mbalaɳ jwe ni ka lubiimi go yek
sa pita kulu asa naɱa desti lee na maṣhkaɳ
ga yen kilisi. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Po kulaɳ
so, yen kilisi ɓo maṣh so, yebaḷ kaɳ ta naɱa
ndeti.>>
53 Yek sa mboshu ka gaɓe yek sa gitlti, naḳ
ɗe sa yisi ɗe ta maṣh wu.
54 Yek Yesu ngip ang ga yeni, yek ta gaɓa
na ndaḷti ɗe, <<Yen mbalaɳ, tlinya.>>
55 Yek mbadl gwas palli, yek ta tlinya
ninge, yek Yesu wulsi ɗe taṣ baḷti ilga nguki.
56 Yek maɳ zaṭ ga yeni ngip bi ka ang.
Ama yek Yesu wulsi ɗe baṣ hwi maḷgon so.

9

Yesu shin maɳ kopti jwas ɗe kutl cet lop

1 Yesu mo mil shinti ji botli jwas ɗe kutl
cet lop wu, yek ta baḷsi ndaḷti taṣ yilli mas
maẓhe ka suk taṣ ndok mbalaɳ maɳ cwo
wonti,
2 yek ta shinsi taṣ dlaɱisi gaɓa ten
kangwe mbalaɳ a kan Nya ɗe guu ka mbadl
gwasaɳ wu a taṣ ndok mbalaɳ.
3 Ta wulsi ɗe, <<Baḳ kamaɳ ilgon ang so
ɗe kaɓa li wu, baḳ kamaɳ sada so, a baḳ
kamaɳ ngura so, a baḳ kamaɳ ilga nguki so,
a baḳ kamaɳ wulpi so, a baḳ kamaɳ lukaḷ
ɗe lop so.
4 Mas lubii gwe sa kan ki wu, daɱaɳ kaḷi,
se gas gwe ka zigaa wu.
5 Mas baɳ gwe nge kanti gwakaɳ wu,
kaɓa zak baɱi go aka bat kushka ga baɱi
ɗa ten asaɳ gwakaɳ ka, yek ka daɳ ɗe ilgwe
a daamisi gaɓa gwe ka hwisi wu.>>
6 Yek sa yili yek sa ngusi tet ɗaɳka baɱi
ka asa naɱa dlaɱti gaɓa ga Nya maɳ taɱti
asa naɱa ndokti ga maɳ cwo mas lu gwe
sa li wu.

Mbadl ga Hiridus guu hwot ka

7 Yek Hiridus guu kum ilgwe naɱa paṭ
wu wugo yek ili hwotti i'e. Naa mbalaɳ
wule, Yohana maɳ baptisma kaɳ Nya pallaṭ
na mbadli.
8 Naa mbalaɱi jon wule Iliya ka palli.
Naami wo sa wule ɗe naɱ ka maɳ dlaɱti
gaɓa ga Nya ji cina kaɳ Nya pallaṭ kaami.
9 Yek Hiridus wule, <<Yohana wo a laki
yek sa kotlit gaa kawi, wok ɗe gwe a yima
kumti wul wonti tenti go?>> Yek ta ngwe
taṣ yenti.

Yesu baḷ ilga nguki mbalaṇ zambaḷ ɗe kutl ɗe namtan (5,000)

10 Mil shinti ji botlisi pal wugo, yek sa hwi Yesu ilgwe sa paḷi wu, yek ta li ka baṇ gon asa mbe ɗe Betsaida suk mil shinti jwasi na ngusaṇ.
11 Mbalaṇ yeni nu wugo, yek sa kopti wonti, yek ta kan maṇdaḳi gwasaṇ yek ta hwisi gaɓa ten kangwe mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu, yek ta ndok maṇ cwo.
12 Cin ɓal njaa ta nda bii go, yek maṇ kopti ɗe kutl cet lop ju, li tet malti yek sa wulti ɗe, <<Hwi mbalaṇ jee taṣ zigaa taṣ lak ngo ilga nguki suk lu gwe sa mul wu ɗaṇka baṇ jwe ni njaa wu ka, a ɗee ɗe ma naṇ go, a kansi so, aba ilga nguki ni ɗa so.>>
13 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baḷaṇsi ilga nguki ci la,>> yek sa wule, <<Burodi ɗe namtan suk kwes ɗe lop ka nini ɗa, kume nuk go taṇ lak wuli ilga nguki mbalaṃi tedi.>>
14 Maani zambaḷ kutl ɗe namtan ka ni kaḷi. Yek ta wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Moosi kutl ɗe namtan-namtan asa daṃ na zhila.>>
15 Yek sa paḷi nu, yek mas jwasaṇ sa daṃ atli.
16 Yek Yesu kan burodi ɗe namtan wu, yek ta tlil gaa nya yek ta paḷ hwol tuk na Nya, yek ta cal burodisi yek ta baḷ maṇ kopti jwasi yek sa hwuli mbalaṃi.
17 Yek sa nguki yek kumsi yek sa mo naami gwe sa wu hal njikaṇ gaɗa kutl cet lop.

Biturus dlaṃ ɗe Yesu kaɗe Almasihu

18 Gas gon, Yesu naṃa ngemti Nya na ngusi yek maṇ kopti jwas li tet malti yek ta ngemsi ɗe, <<Mbalaṇ wule wok ɗe ami wo?>>
19 Yek sa wulti ɗe, <<Mbalaṇ wule Yohana maṇ baptisma kaɗe ki, naami wo sa wule Iliya, a naami wo sa wule ɗe naṃ ka maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ji cina kaṇ Nya pallaṭ kaami wi.>>
20 Yek ta wulsi ɗe, <<A kii hwa? Ɗe wok kaa yisaṇ wo?>> Yek Siman Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu gwe Nya shinti sut wu.>>
21 Yek Yesu hwisi ɗe baṣ hwi maḷgon so.
22 Yek ta wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ ta Yen ga Mbalaṇ tla bomti ten wul wonti, a kiɗi mbalaṇ suk kiɗi maṇ Paris suk maṇ yisti mbaṭ ga Musa a ngeti, a mbalaṇ a tloti. Ama ten ndat cin na mekan wo Nya a pallaṭ kaami.>>
23 Yek ta wul mbalaṃi mas jwasaṇ ɗe, <<Mas maḷgwe lam daṇti ɗe maṇ kopti gi go, se ta nge gaa gwasi, ata lam tet ka bomti ten daṇti ɗe maṇ kopti gini ko gasi.
24 Na nu kaṇ mas maḷgwe lam gaa gwas man kopti gi go, ta mbi Nya boo so. Ama maḷgwe baḷ gaa gwas ten kopti gi go, ta mbi Nya boo.
25 Yek ɗe taṃti ga mbalaṇ ye, ɗe ta mbi mas hwa wul ten dii atli a baṭa mbi Nya boo sowu?
26 Na nu kaṇ mas maḷgwe nsha kopti gi citi suk ga gaɓa gi go, nsha yisti gwas a cinni ami Yen ga Mbalaṇ ɗe a pal sut na nalti gini suk nalti ga bal Aba gini suk ga mil shinti ga Nya maṇ cilti wu.
27 Gem kaṇ a ni kii ma hwiti ɗe majon ni ka kii jwe sa maṣh so se sa yen gas gwe Nya a daṇ ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu.>>

Ballaṭ ga Yesu

28 Kaal ɗa multi ɗe wusupsi ɗe Yesu pak dlaṃti gaɓa wu, yek ta kan ka Biturus suk Yohana suk Yakubu, yek ta to ka tlaḍaḷ suksi taṣ ngem Nya.
29 Ta ɓalma ngemti Nya go, yek cinagwel gwas ballaṭi, yek lukaḷ gwas pal hwoli na cilti hal naṃa zhilaḳti gwel.
30 Sa ni nugo yek mbalaṇ ɗe lop kawu, ka Musa suk Iliya
31 ka nalti ga Nya asa naṃa gaɓa sukti ten bi gas gwe ta pal to Nya kawu suk maṣhkaṇ gwe ta maṣh a Wurshelima taṣ njikaṇ ilgwe Nya dlaṃ wu.
32 Biturus suk majwe ni sukti wu dlenti ka yebaḷ wi, ama yek sa paɗaḷ wugo yek sa yen nalti gwasi suk mbalaṇ ɗe lop jwe ni sukti wu.
33 Mbalaṇ ɗe loɓi ɓa lam zaṭgaa go, yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Maṇ lishti, mbuni ɗe ma naṇ a ɗee wu, haṇ taṇ paḷikii mil bii ɗe mekan, gon wo gwa a gon wo ga Musa a gon wo ga Iliya.>> A ba Biturus yis ilgwe ta naṃa dlaṃti wu so.
34 Ta naṃa dlaṃti nugo, yek kaluntun yitlasi ka, yek ɓanti njel cit gwasaṇ.
35 Yek gaɓa wul sut ka kaluntumi ɗe, <<Gaṇ go tik ɗe yen gi gwe a botlti wu, kumaṇ gaɓa gwasi.>>
36 Yek gaɓe paki wugo, yek sa yen Yesu na ngusi. Yek baṣa hwi maḷgon ilgwe pi wu ka multi jwisi so se ka kaali.

Yesu ndok yen gon maṇ mazhe

37 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek sa yil sut ɗaka tlaṇdaḷi ka wugo yek mbalaṇ wonti mbi Yesu.
38 Yek maḷgon ka mbalaṃi wule, <<Maṇ lishti, a naṃa ngemti gwa taḳ yen gonti ga yen gini, tik ni ɗa na ngusi.
39 A mazhe kul twet ka gaa, ata lak yal, a mazhesi ɓot ten atli, a bi gwas yilli hwol ɓakaṇ. A baṭa zakti so se ta kumit cwo naḳ wule ta tloti.
40 Yek a ngem maṇ kopti jwa taṣ yillaṣi ka yek baṣa mani so.>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalaṇ ji se wo kaa zi mbadl ten Nya so a maṇ yokit kaɗe kii, hal a gasi kaṇ ba daṇ sukkii

a naɱa tlot mbadl na_ laʂhi zaʈ mbadl gwakaɲ ten Nya gwi? Taʟa yeni teɗi.>>
42 Yeni ɓa li tet mal Yesu go yek maʒhesi ɓot ten atli. Yek Yesu matl maʒhesi, yek ta_ ndok yeni, yek ta_ baʟtiti aba gwasi.
43 Yek ɓanti cisi, ɗe sa_yen nalti ga_Nya wu yek sa_ngip bi ka_ang.

Yesu po dlaɱ kangwe ta maʂh wu ɗa

A sa_yima yenti wul cit ɓanti gwe Yesu paʟi wu, yek ta_wul maɲ kopti jwas ɗe,
44 <<Baʞ maʂaɲaɲ ilgwe ba hwikii wu so. Sa baʟ bi gini ami Yen ga_Mbalaɲ a ang ɗa_ byas mbalaɲ ka.>>
45 Ama yek baʂa yis ilgwe ta_nisi ma hwiti wu so, ga_ hwudaʟi kaɲ ni malsi, a ɓanti kumti gaʒi naɱa cit gwasaɲ.

Gaɓa ten maʟgwe a daɲ ɗe bali wu

46 Yek gaɓa nda ka_dlo ji maɲ kopti ji Yesu ten ɗe wok ka daɲ ɗe bali kaʂi wo.
47 Yek Yesu yis daamti gwasaɲ yek ta_kan nak'en yen gon yek ta_zaʈ njaa malti.
48 Yek ta_ wulsi ɗe, <<Mas maʟgwe kan nak'en yen mbalaɲ naʞ gaɲ ka_lal gi go, ami kaɲ ta_ kamaɲni. A maʟgwe kamaɲ go, ta_ kan maʟgwe shinaɲ sut wu. Maʟgwe tik ɗe nak'eni ka_kii mas go, tik ɗe bali.>>
49 Yek Yohana wul Yesu ɗe, <<Maɲ lishti, ma_yen maʟgon ta_naɱa yillaʈ ga_maʒhe ka ka_shin gwa, yek ma_hwit ɗe taʂ zaki naʞ ɗe baʈa ni ka_mi sowu.>>
50 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaɲti, majwe ngekii sogo gwakaɲ kaɲ.>>

Mbalaɲ ji baɲ gon a Samariya nge Yesu

51 Ta_ ɓal njaa taʂ pal to Nya kago yek ta_ zi ka_mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima.
52 Yek ta_ shin mil shinti cina ɗati taʂ laʞaɱisi lu ka_baɲ Samariya gon.
53 Yek maɲ baɱi nge kanti ga_Yesu naʞ ɗe sa_yisi ɗe a Wurshelima kaɲ ta_lam sut wu.
54 Maɲ kopti jwasi ka_Yakubu suk Yohana yeni nu wugo, yek sa_wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ka_lami taɲ mbe wutu sut nya ta_kwelsi ka? >>
55 Yek Yesu ballaʈ malsi yek ta_matlsi.
56 Yek sa_li ka_baɱi gon.

Bomti kopti ga_Yesu

57 Sa_naɱa laʈ ten tantu, yek maʟgon wul Yesu ɗe, <<Ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
58 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwengwen wo shu daɲti nisi ɗa, yatl mago lumulti nisi ɗa, ama ami Yen ga_Mbalaɲ wo lumulti niɗɗa so.>>
59 Yek ta_ po wul maʟgon ɗaɗe, <<Koɓaɲni.>> Yek maʟi wulti ɗe, <<Bagaa, haɲta ɓaʈ maʂhkaɲ ga_ aba gini aa lepti paa.>>
60 Yek Yesu wulti ɗe, <<Zak majwe maʂh wu taʂ lep yilkeni jwasaɲ, ama ki wo lak dlaɱi mbalaɲ gaɓa ten kangwe sa kan Nya ɗe guu ka_mbadl gwasaɲ wu.>>
61 Yek maʟgon po wulti ɗaɗe, <<Bagaa, ami wo ba kopki, ama haɲta lak palli bi a lubii paa.>>
62 Yek Yesu wulti ɗe, <<Mas maʟgwe nda gut zhin na_gil tla ata_naɱa celti gwel kaal go, ta man kanti ga_Nya ɗe guu ka_mbadl gwas so.>>

10

Yesu shin mbalaɲ ɗe kutl ɗe nitgi na_lop jon

1 Kaal ɗa_ nugo yek Bagaa Yesu botl mbalaɲ ɗe kutl ɗe nitgi na_lop jon yek ta shinsi lop-lop ka_baɲ jwe ta_lam laʈ na_gaa gwas wu.
2 Yek ta_wulsi ɗe, <<Zhimi nali, aba_maɲ wotlti wonti so. Ngemaɲ maɲ zhimi, taʂ shin maɲ wotlti teɗi taʂ wotli.
3 Laɲni, a shinti, naʞ mil mbaʟa ka_tlo ji hwuli.
4 Baʞ kamaɲ wulpi ko ngura ko kaptaʟan ang so, a baʞ daɱaɲ ɗe ka gaɓe maʟgon ten tantu so.
5 <<Mas lubii gwe ka_te giɓi wu aka_wule, <Taɱi mbadl ka_lubii gee.>
6 Kume maɲ hwol tuk ni ka_ lubiimi go hwol tuk gwakaɲ a daɱiti. A kume maɲ hwol tuk ni ka_lubiimi sowu, taɱi mbadl gwakaɲ a pallikii.
7 Daɱaɲ ka_lubiimi aka_nguki aka_tla mas ilgwe sa_baʟkii wu naʞ ɗe maʟgwe paʟ ilga_ paʟi go ta mbi ɓatlti gwasi wu. Baʞ koɓaɲ lubii ɗaɲka_so.
8 <<Kume kaa_te ka_baɲ yek sa_pikii ɗem wu, ngukaɲ mas ilgwe sa_baʟkii wu.
9 Ndokaɲ maɲ cwo ka_ baɱi aka_ hwisi ɗe, <Cin gwe mbalaɲ a kan Nya ɗe guu ka_ mbadl gwasaɲ wu ɓal njaa malkii.>
10 Ama kume kaa_te ka_baɲ yek baʂa pikii ɗem sogo, aka_yil ɗaɲ ten tantu baɱi ka aka_ wulsi ɗe,
11 <Kushka ga_baɲ gwakaɲ mago ma bat ɗa_ ten asaɲ gaɲaɲ kawi. Ama taʞ yisi ɗe cin gwe mbalaɲ a kan Nya ɗe guu ka_mbadl gwasaɲ ɓal njaa malki.>
12 A ni kii ma hwiti ɗe, gas pakti ga_ dii atl wo, Nya a yen gonti ga_maɲ Sodom man maɲ baɲ wu.
13 <<Kaa_ daɲ ɗe wul cit gonti wi maɲ Korazin suk Betsaida, wul cit ɓanti gwe sa_ paʟikii wu kaɲ sa paʟi maɲ Taya suk maɲ Sidon go, sa ci atl gaa wi ba_sen so. Sa lak gus lukaʟ asa_daɲ ka_mbaʈlaʟ asa_daamsi ten byas wul jwe sa_paʟi wu.
14 Gas pakti ga_dii atl wo, Nya a yen gonti ga_maɲ Taya suk Sidon mankii.

* **10:15 10:15** Na_bi Giris sa_mbe ɗe *Hadis*

15 Kii maŋ Kaparnahum, ka daŋaŋ gwa we Nya a kankii to nya ka? Ko njaa! Nya a sulkii aka daŋti ga maŋ maɔhkaŋ.*
16 <<Mas maɩgwe kum gaɓa gwakaŋ go ta kumti gaɓa gini wi, mas maɩgwe nge kumti gaɓa gwakaŋ go ta nge kumti gaɓa gini, mas maɩgwe nge kumti gaɓa gi go ta nge Nya maɩgwe shinaŋ wu.>>
17 Yek mbalaŋ ɗe kutl ɗe nitgi na lop ju palli na hwol tuki yek sa wul Yesu ɗe, <<Bagaa, mazhe mago asa kum gaɓa gaŋaŋ ɗe ma hwisi gaɓa ka shin gwa wu.>>
18 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yen Sheɗan nda sut nya naɔ nyaze gwe ci bi sut nya wu.
19 A baɩki ndaɩti gwe ka li ka dlo ji wuci suk yendaɩ a baɔa paɩikii ilgon sowu, aka mani na maŋ nget gwakaŋ Sheɗan.
20 Mas na nu, baɔ paɩaŋ hwol tuk ɗe mazhe kum gaɓa gwakaŋ so, ama paɩaŋ hwol tuk ɗe shin gwakaŋ ni ga lishi a nya.>>

Yesu paɩ hwol tuk na Nya

21 Ka multi jwisi, yek Yesu njikaŋ na hwol tuk ga Shishi ga Nya yek ta wule, <<A paɩ hwol tuk na ki, Aba gini, Bagaa ga nya suk dii atli, ɗe ka hwudaɩi mas wul ju maŋ ɓotlkaŋ suk maŋ yisti wul, yek ka baɩ yisti nak mil mbalaŋ wu. Nu kaŋ ni, Aba, ɗe mbuniki taɔ paɩi nu wu.
22 <<Aba gi baɩaŋ wul mas. Maɩgon yis yeni wu so, se Abe na ngusi. A ba maɩgon yis Abe so se yeni suk majwe yeni lami ɗe ta baɩsi yisti wu.>>
23 Yek Yesu ballaɔ mal maŋ kopti jwasi, yek ta hwisi na ngusaŋ ɗe, <<Kii wo maŋ mbit hwa wul kaŋ ɗe gwel gwakaŋ yenikii ilgwe ka yeni wu.
24 A ni kii ma hwiti, maŋ dlaɩmti gaɓa ga Nya wonti suk guu lami taɔ yen ilgwe ka yeni, yek baɔa yeni so, taɔ kum ilgwe ka kumi wu yek baɔa kumi so.>>

Cingaɩti gaɓa ten lamti ga yelaŋ daŋti

25 Gas gon maŋ yisti mbaɩ ga Musa gon tlinya ka mbalaŋ taɔ cingaɩ yisti Yesu, yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, yek nii ngetli ɗe ta paɩi a mbi Nya boo ye?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek mbaɩ ga Musa dlaɩm ye? Nii kaŋ ka yisi gwi?>>
27 Yek maɩi wule, << <Lam Bagaa Nya gwa na mas mbadl gwa† na mas yisti gwa na mas ndaɩti gwa, aka lam yelaŋ daŋti gwa naɔ gaa gwa.>‡ >>
28 Yek Yesu wule, <<Gem kaŋ ka dlaɩmi, ka paɩi nugo, ka mbi Nya boo.>>
29 Yek ba maɩi lami ɗe ta Yesu ngipti na byas wul so, yek ta wule, <<Wok ɗe yelaŋ daŋti gi wo?>>
30 Yek Yesu hwisi gaɓa gon yek ta wule, <<Gas gon maɩgon yil sut Wurshelima ta su Jeriko, yek ta mo suk kiɗi mukaɩ maŋ ɓaɔti tantu. Yek sa dopti, yek sa ɓoti, yek sa yemit wul ka, yek sa zakti a atli naɔ hwuuni.
31 Yek bal maŋ Paris gon yil sut Wurshelima pak, yek ta yen maɩgwe mukaɩ dopti yek sa ɓot wu, yek ta tlat a malkaŋ ɗatka yek ta zigaa ilgon gwasi.
32 Yek yen shinti ga bal maŋ daŋti ka bii ngemti Nyami koɓi tukaɩi pak yek ta yenti a atli, yek ta zigaa ilgon gwas pak.
33 Ni nugo, yek maɩgon yil tot Samariya yek ta yen maɩi a atli yek gonti gwas citi.
34 Yek ta li tet malti yek ta polit lu gwe sa wotlti wu ka, yek ta wutit ikaŋ dani. Yek ta kanti ten zhaki gwasi yek ta taɩat kaɩu multi ga maŋdaki.
35 Sa mul ɗe naŋ wugo, yek ta baɩ wulpi maŋ lubiimi. Yek ta wulti ɗe, <Yeni maɩi gee, kume ka tlo wulpi nal man gwe a baɩki wugo ba palliki ɗe a pal wu.> >>
36 Yek Yesu ngem maŋ yisti mbaɩi ɗe, <<Ka mbalaŋ ɗe mekan jo, wok ɗe yelaŋ daŋti ga maɩgwe te ang ɗa mukaɩ go?>>
37 Yek maɩi balli Yesu ɗe, <<Maɩgwe yen gonti ga maɩi wu.>> Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki mago lak paɩi nu.>>

Yesu tul a lubii ɗa Marta suk Maryam ka

38 Yesu suk maŋ kopti jwas ni ten tantu Wurshelima yek sa te ka yen baŋ gon gwe kili gon asa mbet ɗe Marta kan maŋdaki gwasi a lubii ɗaat kawu.
39 A yilka gon ni Marta ɗa asa mbet ɗe Maryam maɩgwe daŋ njaa mal Bagaa Yesu ata naŋa kumti gaɓa gwas wu.
40 Marta wo ta naŋa ta paɩti ilga nguki, yek ta li mal Yesu yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, ka yen kangwe yilka gi zakaŋ na ngwe ɗe a naŋa paɩti mas wul wu sa, hwiti taɔ lak zi ang.>>
41 Yek Bagaa Yesu wulti ɗe, <<Marta, mbadl gwa tli ten gaɓa gaŋ, wul wonti naŋa hwotti gwa.
42 Wul ɗe naŋ kaŋ ka daamki dani. Maryam botl ilgwe mbun wu aba maɩgon a kamit ka so.>>

11

Yesu dlaŋ kangwe maŋ kopti jwas a ngem Nya wu

1 Gas gon, Yesu naŋa ngemti Nya kaɩu gon. Ta paki wugo, yek ɗe naŋ ka maŋ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, mbokinii ang ten kangwe ma ngem Nya wu, naɔ kangwe Yohana mboki ang maŋ kopti jwas wu.>>
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa ɓa ngem Nya go aka wule, <Nya bal Aba, ta nalli shin gwa maŋ cilti, daŋ ɗe guu ka mbalaŋ mas ten dii atli.
3 Baɩnii ilga nguki ga mas cin.

† **10:27 10:27** Yen K. M. 6:5. ‡ **10:27 10:27** Yen Lib 19:18.

4 A ka taasini byas wul jinan ka nak gwe
ama taas ga yilkeni ɗa ten mbadl ganan
kawu. Bak zakni tan pal byas wul so.> >>
5 Yek Yesu po wul man kopti jwas ɗaɗe,
<<Wok nii ka kii gwe ɗe ta li mal yelan danti
gwasi ka tlo gasi ata ngemit duul burodi ɗe
mekan, yek ta wulti ɗe,
6 <Yekgu yelan gon gi tul malanni tet kalu
gon, aba ilga nguki gwe ba balti wu ni ɗa
so.>
7 <<A paa yelan danti gwe ta la ngot
burodi malti wu wul tet punka ɗe, <Bak
hwotan so, ma le dlabii ganan kawi, ma
mul atl wi suk mil jini baman tlat nya a
balki ilgon so.>
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta tlinya ata balti
ilgon ten ɗe ti wo yelan danti gwas so, ama
nak ɗe ta ngaɓit nak ngemti wu ta tlinya ata
balti mas ilgwe ta lami wu.
9 <<A ni kii ma hwiti ɗaɗe, panta ngemti,
Nya a balkii. Panta ngoti, ka mbi. Panta
kotlti dlabiimi, Nya a ɓulikii.
10 Mas malgwe ngemi go, Nya a balti.
Malgwe ngwe go, ta mbi. Malgwe ɓo
dlabiimi go, Nya a ɓuliti.
11 <<Wok yen gwas a ngemit kwes ka kii,
ata balti wuci wo?
12 Sogo, ta yen gwas ngemit mbutli, ata
balti yendal wo?
13 Kume kii man palti byas wul yek ka yis
kangwe ka bal hwa wul mil jwakan go, ɗa
nii kan a kan bal Aba ganan ga to nya kawu
gaa gwi, ti ɗe ta bal Shishi ga Nya majwe
ngemti wu.>>

Yesu mbol guu mazhe

14 Gas gon Yesu nama yillat ga mazhe
gwe bata gaba sowu ɗaka malgon ka. Yek
mazhesi yil ka wugo, yek mali gaba yek
ɓanti ci mbalan.
15 Yek naa mbalami wule, <<Guu ga
mazhe ka balti ndalti yillat mazhe ka.>>
16 Naa mbalami jon lami tas yen ilgwe ta
pali wu, yek sa wulti ɗe, <<Palini wul cit
ɓanti, tan yisi ɗe sut mal nya kan ka ni.>>
17 Yek Yesu yis daamti gwasan wugo yek
ta wulsi ɗe, <<Kume mbalan ka ban ɗe nam
dlansi ten tli gwasan go, bami a dlal so, nu
kan mas lubii gwe calti ɗe lop asa nama
nget ji yilkeni go lubiimi a nda.
18 Kume Sheɗan calti ɗe lop ata nama
nget ga gaa gwas go, nii kan nalti gwas a
dlal gwi? Kaa wule, na ndalti ga guu mazhe
kan a nama yillat ga mazhe ka.
19 Kume ka wule, na ndalti ga guu mazhe
kan a nama yillat mazhe kago, a kii hwa,
na ndalti ga wok aka yilli mazhesi ka wo?
20 Ama kume na ndalti ga Nya kan a
nama yillat ga mazhe kago, cin gwe mbalan
a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu ɓa
tuli.
21 <<Kume ndali mbalan na buula gwas
dan na kan gaa ten ɓat boo gwas go, ilgon
a tan wul lubii gwas so.
22 Ama kume malgwe ndal manti wu tuli,
yek ta ndat na dlanti, yek ta man ngetl gwas
go ta yem mas buula jwas jwe ta ndal giɓi
wu ka, ata hwuli mbalan mas wul jwasi.
23 <<Malgwe ni suk ami sogo, nget kan ta
nama nget gini; malgwe nama mooti suk
ami sogo, ta nama catti ka.
24 A kume duu mazhe yil ɗaka tli ga
mbalan ka wu, ata ngusi matlti ɗanka me
ka kalu gwe ba ze ni ɗa sowu tas mbi lu
shukti. Kume ta mbi sowu, apaa ta wule,
<Han ta pal te ka malgwe a yil tet wu ka.>
25 Kume ta lak mbi mbadl mali sa taasi ka
yek sa lakami ka wu,
26 ata lak yem mazhesi jon tedi ɗe nitgi
jwe yoki manti wu tas lak dan kali. Pakti
danti ga mallu a lil man kangwe ta nda
zhile wu.>>
27 Yesu dlam nu wugo, yek kili gon wulti
na ndalti ɗe, <<Ta Nya bal hwa wul kili gwe
zaki yek ta ngipki yek ka nal wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Nu kan ni, ama
majwe kum gaba ga Nya yek sa koɓi wu
mbi hwa wul mani.>>
29 Mbalan ngusi mbalti wontat mal Yesu
wu, yek ta nda wulti gwasan ɗe, <<Mbalan
ji se wo byas mbalan kan, lamti gwasan wo
ta palisi wul cit ɓanti ama basa yeni so se
ga Yona wu.
30 Nak gwe Yona dan ɗe wul cit ɓanti mal
man Neniba wu, nu kan ami Yen ga Mbalan
a dami mbalan ji se.
31 Gas pakti ga dii atl wo, guu ga madli tet
Sheba a kudu a tlinya suk mbalan ji se, ata
hwisi ɗe sa pal hwa wul so. Ta tul tet dlenti
tas kum gaba ɓotlkan ga guu Sulemanu, yek
malgwe man Sulemanu wuk ɓal wu.
32 Gas pakti ga dii atl wo, man Neniba
a tlinya suk mbalan ji se asa hwisi ɗe sa
pal hwa wul so nak ɗe si wo sa ci atl gaa
ɗe Yona hwisi gaba ga Nya wu, a yekgu
malgwe man Yona wuk ɓal wu.
33 <<Mbalan a lak wutu ten pitila ata
hwudali ka so, sogo ata yitle ka na gal so,
ama ta zi kalu gwe mas malgwe te ka biimi
wu a yen cilti wu.
34 Gwel kaɗe cilti ga tli, kume gwel gwa
ni hwaɓi wu, tli gwa ani na cilti, ama kume
gwel gwa ni hwaɓi sogo, mas tli gwa ani ka
damshal.
35 Pan ɗem'ɗem ba cilti gwakan dan ɗe
damshal so.
36 Kume mas tli gwa ni na cilti wu,
damshal ani kii ɗa so, mas a dam na cilti
nak gwe a pitila cilli lu wu.>>

*Yesu wule Nya a dop kiɗi Man Yehuda
na byas wul jwasan*

37 Yesu pak gaɓe wugo, yek ba Paresi gon
mbet a lubii ɗatka taṣ nguk wul, yek Yesu li
ka lubiimi taṣ nguki.
38 Yek ba Paresisi yeni ɗe Yesu pol ang
paa ta nda ngukti naḳ kangwe a Maṇ
Yehuda paḷi wu sogo, yek ili hwotti.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kii maṇ Paresi
wo aka pol mbuka ze suk gali, ama mbadl
gwakaṇ ni ga njikmi na lamti mot wul suk
yokiti.
40 Kaḍlaṇ kaɗe kii, ka yisi ɗe Nya gwe paḷ
tukaali wu ka paḷ tugiɓi pak sa?
41 Ka baḷ ilga nguki majwe ba ilgon nisi ɗa
sowu tot ka gal gwe aka poli wu, a mbuni
kii mal Nya mani.
42 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi maṇ
Paresi, naḳ ɗe aka baḷ Nya ɗe naṃ ka kutl
ka wul jwe aka mbi wu naḳ wul wolo suk
dik daa suk mitlgulu suk ngum, ama zok
daṇti suk lamti Nya wo yek ba hwotkii so.
Ngetli kaṇ taḳ koɓaṇ jwisi, ama baḳ zakaṇ
jon ju so.
43 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi maṇ
Paresi, naḳ ɗe lamti gwakaṇ wo taṣ baḷkii
hwa lu daṇti kaḷu motgaa ga gwasaṇ ata
mbalaṇ pita gaɓet gwakaṇ kaḷu motgaa
wulti wul.
44 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi, kii maṇ
Paresi naḳ gaa zukɗi gwe ba mbalaṇ a yeni
sowu kaṇ ka ni, jwe mbalaṇ jwakaṇ naṃa
laṭ dani a basa yisi ɗe yek ka laki asa daṇ
ɗe maṇ daskaṇ sowu.>>
45 Yek gon ka maṇ yisti mbaṭ ga Musa wul
Yesu ɗe, <<Maṇ lishti, kume ka dlaṃ nugo,
mi mago ka byal nii.>>
46 Yek Yesu wule, <<Kaa daṇ ɗe wul cit
gonti wi, kii maṇ yisti mbaṭ ga Musa, naḳ ɗe
kaa zi diɓaḷ mbaṭ mbalaṇ ama kii wo baka
zisi ang taṣ man kopti ɗa sowu.
47 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi naḳ ɗe
kaa kin gaa zukɗi ga maṇ dlaṃti gaɓa ga
Nya mbuni jwe majwakaṇ ji cina tlosi wu.
48 Kii na gaa gwakaṇ, ka yisi yek ka kan
ka mbadl gwakaṇ ilgwe mbalaṇ jwakaṇ ji
cina paḷi wu. Sa tlo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya
yek kii ne go yek ka kop kaal gwasaṇ ɗe ka
kin gaa zukɗi jwasaṇ mbuni wu.
49 Yek laki yek Nya wul ka yisti gwas ɗe,
<Ba shinisi lu na mil shinti gaɓa ga Nya suk
mil shinti ji botli, mbalaṇ a tlo naami, asa
nol naami.>
50 Na nu kaṇ Nya a dop mbalaṇ ji se na
byas wul jwasaṇ ɗe sa tlo mas maṇ dlaṃti
gaɓa ga Nya tet ten ndat zhila daṇti ka dii
atli.
51 Nde tet ten hwulan ga Habila yek su
sut ten ga Zakariya, maḷgwe sa tlot ka tlo
ga lu takti wul Nya kaḷu maṇ cilti ka lubii
ga Nya wu. * Gem kaṇ a ni kii ma hwiti, sa
dop mbalaṇ ji se na mas byas wul jwisi.
52 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi, kii maṇ
yisti mbaṭ ga Musa, naḳ ɗe kaa yis mbaṭi
yek kaa nge kopti kii gaa gwakaṇ, a baḳaa
zak maḷgon taṣ yisi so.>>
53 Yesu zak lwisi wugo, yek maṇ yisti
mbaṭ ga Muse suk maṇ Paresi nda ngabti
gwasi, yek sa ngusit ngot bi na kumti gaṣ
wul wonti.
54 Sa naṃa ngoti taṣ telti ka gaɓa gwe
baṭa man yilti ɗa giɓi ka sowu a taṣ dlaṃ
ilgwe ba yek sowu.

12

Yesu daḷi kaṇ maṇ kopti jwasi yek ta ndaḷḷisi mbadli

1 Yek mbalaṇ wonti mogaa mal Yesu hal
wontaṭ gwasaṇ laki yek sa naṃa zaṭ asaṇ
ten ji yilkeni, yek Yesu nde hwit gaɓa maṇ
kopti jwasi yek ta wulsi ɗe, <<Paṇ ɗem'ɗem
baḳ shelaṇ lal yisti Nya naḳ ga maṇ Paresi
wu ka daṇti gwakaṇ so.
2 Ilgon ni ga hwudaḷi gwe ba a yil deɓaḷ
sowu so. Sogo ga hwudaḷi ɗe ba mbalaṇ a
yisi sowu so.
3 Ilgwe kaa dlaṃ ka daṃshal go a yil ten
cilti. Ilgwe ka dlaṃ ga hwudaḷi te punka
kago a kumi ten zaṇdaḷ.
4 <<A ni kii ma hwiti kii yelaṇ jini, baḳ
ɓanti majwe a tloki wu, kaal ɗa nugo a baṣa
po man paḷti ilgon sowu so.
5 Ama ba hwiki maḷgwe ka ɓantit wu, tik
ɗe Nya maḷgwe kaal ɗa tlot ga tlisi ta man
lakti gwakaṇ ka boo wutu. Gem, ɓantiti.
6 Ale yatl ɗe namtan wo kobo ɗe lop kaṇ
asa wul ka nwa? Mas na nu, Nya maṣaṇ
gon gwasaṇ so.
7 Maḍlaṇ gaa gwakaṇ mago ga dlaṃi kaṇ
ni mas. Ba ɓanti cikii so, ka ni hwaɓi man
wonti yadli.
8 <<A ni kii ma hwiti ɗe mas maḷgwe
dlaṃ ka mbalaṇ ɗe ta yisaṇ go, ami Yen ga
Mbalaṇ a yisti a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
9 Maḷgwe nge yisti gi a cina ɗa mbalaṇ
kago, ami mago ba nge yisti gwas a cina ɗa
mil shinti ji Nya ka.
10 Mas maḷgwe dlaṃ gaɓa mbulti ten ami
Yen ga Mbalaṇ go sa taasit ka, ama maḷgwe
dlaṃ gaɓa nget ga Shishi ga Nya go sa taasit
ka so.
11 <<Kume sa taḷakii kaḷu motgaa ga
gwasaṇ sogo mal guu ji baṇ sogo mal kiɗi
maṇ baṇ, ba hwotkii ɗe nii kaṇ ka yilli gaa
gwakaṇ suk ilgwe ka dlaṃ wu so
12 naḳ ɗe Shishi ga Nya a baḷkii ilgwe ka
dlaṃ kaḷi wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten kaḍlaṇ maṇ wul ang gon

* **11:51 11:51** Yen L. Z. 4:2; 1Lab 24:20-21.

13 Yek maḷgon tet ka mbalaṇ wulti ɗe,
<<Maṇ lishti, hwi yilka gini taṣ huulini
ilgwe aba gaṇaṇ maṣhi yek ta zakini wu.>>
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba mbalaṇ, wok
zaṇ ɗe maṇ huulti gaɓa ka tlo gwakaṇ wo?
>>
15 Yek ta wulti ɗe, <<Paṇ ɗem'ɗem baḳ
zaṇ mbadl gwakaṇ ten mot wul wonti so,
naḳ ɗe yek ka laki a mbalaṇ mbi mbadl
sowu.>>
16 Yek ta cingaḷisi gaɓa gon ɗe, <<Maṇ wul
ang gon kaṇ, zhin mbunit i'e.
17 Yek ta ɗaamti ka mbadl gwas ɗe, <Nhu
gwe ba wut wul zhin wu njikaṇ kaẇi.>
18 <<Yek ta po wul ka mbadl gwas ɗaɗe,
<Ilgwe ba paḷi go, ba tatl nhu jin ka a kin
kiɗi a wut mas wul zhin gini suk wul ji giɓi.
19 A paa a wul gaa gi ɗe, <<Wul wonti
nik ɗa gwe a taḷak gin wonti wu, shuk ilgon
gwa, aka ngusi kumti taṃti.>> >
20 <<Yek Nya wulti ɗe, <Ki wo kaɗlaṇ kaṇ,
ka gas nge kaṇ ka maṣhi, ta ɓo yen maḷgwe
a nguk ilgaṇ ɗe ka mwe gaa gwa wu.> >>
21 Yek Yesu wuli ɗe, <<Nu kaṇ ani mal
majwe mwe wul gaa gwasaṇ ten dii atli
ama mal Nya wo ba ilgon nisi ɗa sowu.>>

Yesu ndaḷi mbadli maṇ kopti jwasi taṣ zi mbadl ten Nya

22 Yek Yesu hwi maṇ kopti jwas ɗe, <<A
ni kii ma hwiti, ba ilga nguki suk lukaḷ gwe
ka lak wu hwotkii so.
23 Kangwe ka daṇ wu manikii ilga nguki
sa? A ba tli gwakaṇ manikii lukaḷ sa?
24 'Bo yenaṇ yadli, baṣa ɓak zhin so a baṣa
wotl so. A ba nhu wutti ilga nguki nisi ɗa so,
naḳ ɗe Nya ka nisi ma baḷti ilga nguki wu.
Nya lamkii man kangwe ta lam yatl wu sa?
25 Wok nii ka kii ɗe ilgwe hwotti wu a
mbaḷit multi ɗe naṃ dani wo?
26 Kume kaa mani paḷti nak mil wul gaa
gwakaṇ nu sogo, yek laki yek kaa naṃa
hwotti mbadl gwakaṇ ye?
27 <<'Bo yenaṇ mbuni buzha ka me
kangwe asa nal wu, baṣa paḷ ilgon so, a
baṣa paḷi lukaḷ gaa gwasaṇ so. Ama ko ta
Sulemanu guu na nalti gwas mago ta ɓo
taɓa kinti gwas mbuni nu so.
28 Kii ɗe ba zaṭ mbadl gwakaṇ ten Nya
ndaḷ sowu, kume nu kaṇ Nya paḷ buzha ka
me mbuni jwe ase go sa ni ɗa ama ayo go
asa lak ka wutu wu, a kii kaṇ baṭa baḷkii
lukaḷ gwe ka lak wu sa?
29 Baḳ zaṇ mbadl gwakaṇ ten ilga nguki
suk ilga tle so, mas ba hwotkii so.
30 Mbalaṇ ga dii atl mas ɗe baṣa yis Nya
sowu naṃa ngot wul jwisi, ama kii wo Aba
gwakaṇ yisi ɗe ka lami ta wul jwisi ni kii
ɗa.
31 Dlokaṃaṇkii taḳ kamaṇ Nya ɗe guu ka
mbadl gwakaṇ, Nya a baḷkii mas wul jwisi.
32 <<Ko ɗe baḳaa wonti sogo, ba ɓanti
cikii so, naḳ ɗe bal Aba gwakaṇ paḷ hwol
tuk ɗe ta telkii ka boo gwas wu.
33 Wulaṇ wul jwakaṇ ka akaa baḷ wulpi
majwe ba ilgon nisi ɗa sowu. Zaṇ wul
jwakaṇ to nya ka, kaḷu gwe ba a lil ka sowu,
lu gwe mukaḷ a mukli so, aba daḳmbi a lili
ka so.
34 Lu gwe wul jwakaṇ ni go kaḷi kaṇ
mbadl gwakaṇ ani pak.
35 <<Daṃaṇ na kaṇ gaa, ta wutu yenti lu
gwakaṇ cili,
36 naḳ zhel jwe naṃa ɓaṭti ga baboo
gwasaṇ taṣ pal tet kaḷu motgaa hapti wu.
Ta pal wugo ata ɓwesi dlabi asa ɓuliti
ninge.
37 Zhel ju a mbi hwa wul kume baboomi
palli a baṣa ɓo nde yebaḷ sowu. A ni kii ma
hwit gem ɗe, ta ndus bal lukaḷ gwe ta lak
wu ka, ata wulsi ɗe taṣ daṃ atli taṣ nguk
wul, ata kopsi gaa-gaa ata baḷsi ilga nguki.
38 Zhel jo maṇ mbit hwa wul kaṇ kume
baboomi pal ka tlo gas wu, sogo ka bultlwe
ata mbisi ten ɓaṭti gwas wu.
39 Ama taḳ yisi ɗe, kume baboo a yis tulti
ga mukaḷ go, ta zakti asa tet lubii asa lilit
wul ka so.
40 Kii mago, daṃaṇ na kaṇ gaa, naḳ ɗe
ami Yen ga Mbalaṇ ba palli gas gwe baḳa
ɓo zi tulti gi sowu.>>

Zhel maṇ gem suk zhel maṇ laṣhi gem

41 Yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Bagaa,
cingaḷti gaɓa gaṇ go ten mi na ngwe naṇ
ma, ko ten mas mbalaṇ?>>
42 Yek Yesu wule, <<Wok ɗe maṇ paḷti wul
gibboo ga baboo gwas ɗe maṇ gem, maṇ
zok mbadli suk maṇ ɓotlkaṇ go? Ti kaṇ
baboomi a zakit yenti lubii gwasi, ata baḷ
zheli jon ju ilga nguki naḳ gwe sa zit paḷti
wu.
43 Zhel go maṇ mbit zok wul kaṇ ɗe
baboo gwas a pal tet kaḷu gwe ta li wu ata
mbit ten paḷti hwa wul nu wu.
44 A ni kii hwiti gem ɗe, ta palli zhel wu
ɗe bagaa ga wul jwasi mas.
45 Ama kume zhel wu wul ka mbadl gwas
ɗe, <Baboo gi pal baḷe so,> yek ta njel ɓot ji
zheli jon ju na modli na maani, yek ta njel
tlati suk ngukti yek gaa ɓa gillit ka,
46 baboo ga zhel wu a palli gas gwe baṭa
yisi sowu. Baboomi a paḷit byas ɓoti ata
keshti ka ata zaṭ ndakce suk majwe ba gem
nisi ɗa sowu.
47 <<Zhel gwe yis ilgwe baboo gwas lami
yek baṭa zi ka mbadl gwas ɗe taṣ paḷi sogo,
sa paḷit byas ɓoti.
48 Ama maḷgwe baṭa yis ilgwe baboo
gwas lami sowu, yek ta paḷ wul ɓot go, njet
kaṇ sa ɓoti. Mas maḷgwe sa baḷti wul nal
go, sa ngo wul nal malti. Maḷgwe sa baḷti
nal mani go, nu kaṇ sa ngwe malti.

Yesu mbe mbalaŋ taṣ yis ilgwe naŋa paṭ wu

49 <<Wutu kaŋ a tuli ta laki mbalaŋ ten
dii atli, lamti gi wo ta wuti tlo.
50 Baptisma gwe sa paḷi wu ni ɗa, a mbadl
gi tli wi i'e taṣ paḷi ni.
51 Ka daŋaŋ gwa we taŋti ga mbadl kaŋ
a tullikii ten dii atli a? Ko njaa, a ni kii ma
hwiti ɗe, huulti tlo ji yilkeni suk yilkeni kaŋ
a tulli.
52 Ndok ase, mbalaŋ ɗe namtan ka lubii a
huul ɗe lop. De lop naŋa nget ga ɗe mekan,
a ɗe mekan naŋa nget ga ɗe lop.
53 Tlo gwasaŋ a hwuli, aba naŋa nget ga
yen, a yen naŋa nget ga aba. Ana naŋa
nget ga yen gwas ga maḍli, yeni mago ata
naŋa nget ga ana gwasi. Nkwe ga maḍli
naŋa nget ga kili ga yen gwasi. A kili ga
yeni naŋa nget ga ana ga kos gwasi.>>
54 Yek Yesu po wul mbalaŋ ɗaɗe, <<Kume
kaa yen nyaze tli tot wugo, akaa wule ze a
nda a zesi nda kuwa.
55 Kume ka kum yetaḷ ɓalma hotti tet go,
aka wule wutu cin a tuli, a wutu cinmi tul
kuwa.
56 Ki maŋ paḷti riya, ka man yisti kangwe
a wul pi ten dii atli suk to nya kawu, ama
yisti wul gwe naŋa paṭ ningo yek kanki
gaa.
57 <<Yek laki a baka daamki tak yisaŋ
ilgwe mbun ɗe tak paḷi wu so ye?
58 Kume maḷgon mbet a dlaboo kisti gaɓa
wu, tloki tak laka ŋ tlo gwa sukti ten tantu,
kume ka nge go, ta taḷak dlaboo mal maŋ
ndokaḷti gaɓa asa telki kaḷu gwe asa le maŋ
paḷti byas wul wu.
59 A nikma hwiti ɗe, ka yil ɗaka lwisi ka
so se ka ɓatl ilgwe sa mboshik wu mas.>>

13

Cin atl gaa sogo aka maṣhi

1 Ka multi jwisi ɗe Yesu nisi ma hwit gaɓa
wu, yek majon ɗe sa ni kaḷi wu dlaŋi Yesu
maŋ Galili jwe Bilatus laki yek sa tlosi asa
naŋa mboshti mbaḷa sogo mal taṣ tak Nya
wu.
2 Yek Yesu ndakisi ɗe, <<Nak ɗe maŋ
Galili ju maṣh nugo, ka daŋaŋ gwa we sa
paḷ byas wul man naa mbalaŋ mas a Galili
a?
3 Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe kume ka ci
atl gaa sogo nu kaŋ ka maṣhi mas jwakaŋ
nak gwasaŋ wu.
4 Ko mbalaŋ ɗe kutl cet wusupsi jwe tlal
bii ndesi gaa a Siluwam yek sa maṣh go sa
paḷ byas wul man mas maŋ Wurshelima?
5 Ko njaa, a ni kii ma hwiti, kume ka ci atl
gaa sogo nu kaŋ mas jwakaŋ ka maṣhi nak
gwasaŋ wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten tlindi tulaŋ

6 Yek Yesu cingaḷisi gaɓa gon ɗe,
<<Maḷgon paḷ zhin yandi inabi gwasi yek ta
ɓak tlindi tulaŋ a giɓi, yek ta li ka zhimi taṣ
kotl yandi tulaŋmi ama yek baṭa mbi ilgon
dani so.
7 Yek ta wul maḷgwe zhimi nit ang wu ɗe,
<Gin naa ɗe mekan ka ɓal gee ɗe a naŋa
tulti ngot yandi a dani a baɓa mbi ilgon
sowu. Yek laki ɗe ma zak tlindi tulaŋ gaŋ
kaḷu gwe ma ɓakaŋ yandi inabi kaḷi gwe?
Wotl ka!>
8 Yek maḷgwe zhimi nit ang wu wule,
<Bagaa, ɓo zaki ta po paḷ gin ɗe naŋ ɗa paa.
Ba hwokit atl ɗa zhila ka a wutit taki.
9 Kume guli wu aka zaki, kume guli sowu
aka laki a wotl ka.> >>

Yesu ndok kili gon gas shukti

10 Gas gon Yesu naŋa hwit gaɓa mbalaŋ
kaḷu motgaa ga gwasaŋ gas shukti gwasaŋ.
11 A kili gon ɗe maẓhe laki yek cwo tlet
tli kawu ni kaḷi, ta ɓal ka gin ɗe kutl cet
wusupsi ata ni kontami. A baṭa man takti
gwas so ko njet.
12 Yesu yenti wugo yek ta mbet tet malti
yek ta wulti ɗe, <<Kili mbalaŋ, ka mbi
ndokti ɗaka cwo gwa kawi.>>
13 Yek Yesu zi kilisi ang ten gaa, yek ninge
tli gwas taki yek ta ngusi taṣti ga Nya.
14 Yek mbadl lili bali ga lu motgaami ɗe
Yesu ndok maḷgon gas shukti gwasaŋ wu.
Yek ta wul mbalaŋ ɗe, <<Cin ɗe mukka kaŋ
sa baḷannii kaŋ mbaṭ ga Musa ɗe taŋ paḷaŋ
wul jinaŋ, tulaŋ ka multi jwisi taṣ ndokkii
ama ba ɗe gas shukti gaŋaŋ so.>>
15 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kii maŋ paḷti riya,
kaa kul paṭl tla suk zhaki jwakaŋ aka taḷasi
kaḷu gwe sa tla ze wu gas shukti sa?
16 Kili gaŋ ɗe gaṣ ga Ibirahim gwe Sheɗan
lakit cwo hal ta ɓal ka gin ɗe kutl cet
wusupsi go mbun ɗe ta ndokti gas shukti
sa?>>
17 Ta dlaŋ nu wugo yek nsha ci mas maŋ
nget gwasi, yek naa mbalaŋmi ngusi hwol
tuki ɗe sa yen wul cit ɓanti gwe Yesu naŋa
paḷti wu.

Yesu cingaḷ Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ suk gwe mbukla

18 Yek Yesu wule, <<Nii kaŋ kanti ga Nya
ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ ni gwi, na yek
ba cingaḷi ye?
19 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl wo, nak
gwe mbukla kaŋ ni, gwe maḷgon ɓak ka
zhin gwasi yek nali yek daŋ ɗe bal tlindi,
yek yatl paḷ bii jwasaŋ ten mil ami.>>

Cingaḷti gaɓa ten yiis

20 Yek Yesu po kum gaẓi ɗaɗe, <<Na yek
ba cingaḷ Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ
ye?

21 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl wo, nak yiis kan ni gwe a modli laski njet ka apti a to wu.>>

Ngabi dlabii

22 Yek Yesu ba li a Wurshelima go yek ta kobi ɗanka kidi suk nak mil ban ka ata nisi ma hwit gaba.

23 Yek malgon ngemti ɗe, <<Bagaa, majwe Nya a kissi go njet ka?>>

Yek ta wulsi ɗe,

24 <<Dlokamankii tak kobi tuka ngabi dlabii nak ɗe mbalan wonti a ngwe tas kobi tukali ama basa mani sowu.

25 Kume baboomi tlinya yek ta le dlabiimi kawu, kaa dlal a debal aka ngusi bot dlabiimi aka nama ngemti gwas ɗe, <Bagaa, bulinii dlabiimi.>

<<A paa ta balli kii ɗe, <A yis kii so, aba a yis lu gwe kaa yil tet wu so.>

26 <<A paa kaa wulti ɗe, <Mi ɗe ma nguk wul yek ma tla sukki wu aka dlam gaba ɗan ten tantu ban ganan ka.>

27 <<A ta po balli kii ɗe, <A yiskii so, a baa yis lu gwe ka yil tet wu so. Tli ɗa malan ka kii man palti byas wul.>

28 <<Kume kaa yen ka Ibirahim suk Ishaku suk Yakubu suk mas man dlamti gaba ga Nya ka dlo ga majwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, a kii wo yek sa mbolkii go, kali kan ka kuli aka as ang bi.

29 Mbalan a yil tet tucina suk tet tukaali suk tet ten ang shinti suk ang yali ga mas dii atli, asa dan kalu motgaa hwol tuki suk majwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu.

30 Na nu kan majwe nde bale wu a pal tukaali, majwe nde ka kaali wu a pal cina.>>

Yesu yen gonti ga Wurshelima

31 Yesu ni nugo yek man Paresi jon li tet malti, yek sa wulti ɗe, <<Zigaa ɗa kalu gan ka, nak ɗe Hiridus guu nama ngot gwa tas tloki wu.>>

32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Lak wulan man byas mbadl wu ɗe, <Ase suk ayo wo ba yilli mazhe ɗaka mbalan ka, a ba ndok mbalan pak. Tli wu kan ba paki.>

33 Mas na nu ngetli kan ni ɗe ta ci cina na lat kalu gwe ba li wu, ase suk ayo suk tli wu, nak ɗe sa man tlot man dlamti gaba ga Nya kalu gon so se a Wurshelima wu.

34 <<Kii man Wurshelima ɗe kaa tlo man dlamti gaba ga Nya yek ka lak majwe sa shinsi malkii na ye wu, asami ɗe nami kan a lam mot gwakan nak gwe a ana kol moo mil jwas ka bibaku gwas wu, ama yek kaa nge.

35 Yekgu sa zakikii lubii gwakan wi koni. A ni kii ma hwiti ɗe, kaa po yenan so se gas gwe kaa wule, <Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe malgwe nama tulti ka shin ga Bagaa Nya wu.> >>

14

Yesu ndok man cwo gon gas shukti

1 Gas shukti ga Man Yehuda, yek Yesu te ka lubii ga bali ga man Paresi gon tas nguk wul yek mbalan wutit gwel tas yen ilgwe ta pali wu.

2 Yek malgon kawu na ang na asan gwasi mas kidi ka, ta li tet mal Yesu.

3 Yek Yesu ngem man yisti mbat ga Musa suk man Paresi ɗe, <<Mbat ganan bali ɗe ta ndok mbalan gas shukti a?>>

4 Yek basa wule ilgon so. Yek Yesu tan man cwobi yek ta ndokti yek ta wulti ɗe, <<Zigaa ilgon gwa.>>

5 Yek Yesu ngem mbalami ɗe, <<Kume yen sogo tla gwakan nda ka shu gas shukti go, ka yillat ka bale-bale so ɗe gas shukti a? >>

6 Yek basa mbi ilga dlami so.

Nya nalli majwe palli gaa gwasan ɗe ilgon sowu

7 Nak Yesu yen majon ka mbalan jwe sa mbesi tas nguk wul wu nama botlti hwa lu danti ga kidi mbalan wu, yek ta cingalisi gaba gon ɗe,

8 <<Kume malgon mbek kalu motgaa hapti wu, bak lak dan kalu danti ga kidi mbalan so, gon asa mbe malgwe nal man ki wu.

9 Malgwe mbekii mas jwakan wu tul wugo, ta wule, <Tlinya ka tak bal lu,> nsha a ciki nak ɗe ka pal kalu danti gwe ba nal nak gon wu sowu.

10 Ama kume sa mbek kalu motgaa wugo aka ngo lu danti ga majwe basa ni ten bi ilgon sowu. Kume malgwe mbek wu tul wugo ta wulki ɗe, <Yelan gini, li te tak dan a nde.> A laki, a majwe ni kali wu yen nalti gwa.

11 Mas malgwe nalli gaa gwas go mbalan a pallat ɗe ilgon so, ama malgwe palli gaa gwas ɗe ilgon sogo, mbalan a nallati.>>

12 Yek Yesu wul malgwe mbet kalu motgaami wu ɗe, <<Kume ka ba mbe mbalan tas nguk wul a lubii ɗakka sogo kalu motgaa hwol tuk wu, bak mbe yelan jwa suk yilkeni jwa suk majwa suk yelan danti jwa man wul ang so, nak ɗe gas gon wo sa mbek kalu motgaa gwasan pak asa palik ilgwe ka palisi wu.

13 Ama kume ka ba mbe majon kalu motgaa hwol tuki go, aka mbe majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man lat na asan sowu, suk majwe tli gwasan tla kawu suk dwa.

14 Na nu kan ka mbi hwa wul ga Nya, nak ɗe si wo sa man batlti gwa sowu. Nya ka

ɓatlki gas gwe maɲ paḷti zok wul a tlinya tot ka gaa zukɗi gwasaɲ kaami wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten bal motgaa hwol tuki

15 Yek maḷgon ɗe ta ni suksi wu kumi nu wugo yek ta wule, <<Maɲ mbit hwa wul ga Nya kaɗe maḷgwe a nguk wul ka motgaa hwol tuki suk majwe kan Almasihu ɗe guu ka mbadl gwasaɲ wu.>>

16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maḷgon ni ɗa, ta mbe mbalaɲ wonti kaḷu bal motgaa ngukti wul gwe ta paḷi wu.

17 Yek motgaami ɓalɗa go yek ta shin zhel gwasi taṣ hwi majwe ta mbesi kaḷu motgaami wu taṣ li te.

18 Yek mas jwasaɲ sa ngusi dlaɲti iljwe a laki a baṣa mbi laṭ kaḷu motgaami sowu. Yek gwe nda gaɓa wu wule, <Aya wul lu zhin, a lam laṭ yenti.> Yek ta wule ta maḷi tlo mbadli.

19 Yek gon po wule, <Aya wul tla gut zhin ɗe kutl, ba taḷasi taṣ nda gut zhin, lak wul maḷi ɗe taṣ tlo mbadli.>

20 Yek gon po wule, <Ka multi jee kaɲ aya paḷ pyal kili. Ba mbi laṭ so.>

21 Yek zheli lak hwi baboomi mas ilgwe sa hwit wu. Yek mbadl ga baboomi lil i'e yek ta wul zheli ɗe, <Li ka baɲi aka maṭl ɗaɲka aka mbe majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man laṭ na asaɲ sowu suk majwe tli gwasaɲ tla kawu suk dwa.>

22 Yek ta pal wugo, yek ta wul baboomi ɗe, <Baboo, a paḷ ilgwe ka dlaɲ wu yi, ama hal ninge naa lu yi.>

23 Yek baboomi wulti ɗe, <Kop tantu taḳ li ka nak mil baɲ taḳ mbe mbalaɲ teɗi ta lwisi njikaɲ.>

24 A ni kii ma hwiti ɗe majwe sa mbesi cina kaḷu motgaami jo, gon a tul ɗe taṣ laɲ ilga nguki ga motgaa hwol tuk gwe a paḷi wu so.>>

Bomti kopti ga Yesu

25 Mbalaɲ wonti naɲa kopti ga Yesu yek ta ballaṭ malsi yek ta wulsi ɗe,

26 <<Mas maḷgwe lam kopti gini a baṭa nge aba gwasi suk ana gwasi suk kili gwasi suk mil jwasi suk yilkeni modli suk maani, yek ta nge gaa gwas pak sogo, ta man daɲti ɗe maɲ kopti gi so.

27 Mas maḷgwe kan bomti gwe ni ka kopti gi sogo, ta ɓo mbuk daɲti ɗe maɲ kopti gi so.

28 <<Kume ka lam kinti lubii maɲ wulpi go, se ka daɲi yek ka yen kangwe ka paḷi wu suk wulpi gwe a kinik lubiimi wu, ko ilgwe nik ɗa wu a kumik kinti lubiimi.

29 Kume ka lak zhila biimi yek baḳa man pakti kinti sogo, mbalaɲ a gitliki.

30 Sa wule, <Maḷgaɲ go kaḍlaɲ kaɲ, ta nda kinti bii yek baṭa man pakti so.>

31 <<Sogo kume guu ga baɲ gon gwe maɲ hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl wu a la dlanti suk guu ga baɲi gon gwe maɲ hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl ɗe lop wu. A baṭa daɲ ɗe taṣ yeni ko ta manaɲ dlanti suk guu gwisi so so?

32 Kume ta mani sogo, ata shin mil shinti mal guumi, ata yi dlenti, taṣ ngo taɲti daɲti ka dlo gwas sukti.

33 Nu kaɲ kume ka zak mas wul jwakaɲ sogo, ka man daɲti ɗe maɲ kopti gi so.

34 <<Kwi wo hwa wul kaɲ, ama lilka wugo, na yek a laḳmi ye?

35 Mbalaɲ a po paḷ ilgon na nali so naḳ ɗe baṣa wuti wo ka zhin sowu. Wutti kaɲ sa wut ka. Maḷgwe kaɲ kumti niɗɗa wu, haɲ taṣ kumi.>>

15

Cingaḷti gaɓa ten mbaḷa gwe gil kawu

1 Gas gon, maɲ kanti wulpi boo suk majwe baṣa paḷ hwa wul sowu tul mal Yesu wonti taṣ kum gaɓa gwasi.

2 Yek maɲ Paresi suk maɲ yisti mbaṭ ga Musa nda nalaɲti ɗe Yesu kan maɲdaki ga majwe baṣa paḷ hwa wul sowu ata naɲa ngukti wul suksi.

3 Yek Yesu hwisi gaɓa gon ɗe,

4 <<Wok ka kii gwe ɗe mbaḷa ɗe kutl ɗe kutl a nit ɗa a ɗe naɲ gil ka, a baṭa zak kutl ɗe topsi na topsi kaḷu ɗe naɲ ka me ata la ngot ga ɗe naɲ wu se ta mbit so wo?

5 Ta mbit wugo ata paḷ hwol tuki ata kanti a yal.

6 A ta taḷat lubii apaa ta mbe yelaɲ jwasi suk yelaɲ daɲti taṣ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe ta mbi mbaḷa gwas gwe gil kawu.

7 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaɲ Nya suk mil shinti jwas a paḷ hwol tuki nal na maɲ byas wul ɗe naɲ gwe ci atl gaa mal Nya wu man maɲ paḷti zok wul ɗe kutl ɗe topsi na topsi jwe a po ci atl gaa sowu.

Cingaḷti gaɓa ten wulpi gwe gil kawu

8 <<Sogo ta wulpi ni kili mbalaɲ gon ɗa azurfa ɗe kutl, yek ɗe naɲ gil ka. Ta ɓaṣ wutu ata taas gibboomi ka ata ngwe mas lu gwe ni wu se ta mbi.

9 Kume ta mbi wugo, ta mbe yelaɲ jwasi suk yelaɲ daɲti taṣ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe ta mbi wulpi gwas gwe gil kawu.

10 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaɲ ani ɗe wul hwol tuk mal Nya suk mil shinti jwasi ɗe maɲ byas wul ɗe naɲ ci atl gaa wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten yen gwe gil kawu

11 Yek Yesu wule, <<Maḷgon ni ɗa maɲ mil maani ɗe lop.

12 Yek maɲgaɓi wu wul aba gwasaɲ ɗe, <A lami ɗe taḳ baḷaɲ gi ka ilgwe ka zaki ni kaal ɗa maṣhkaɲ gwa wu ninge, ba ɓaṭi taḳ maṣh paa so.> Yek abe huulisi wul jwasi.

13 <<Laɲ multi wugo yek yeni yem wul jwasi mas yek ta zigaa ka atl gon dlenti, yek ta lil mas wul jwas ka ten byas daɲti.

14 Yek wul jwas paki kawu, yek bal kuzan
gon te ka bami, yek yeni te ka bomti nak ɗe
ilgon poyit sowu.
15 Yek ta ngo ilga pali mal malgon ka
bami yek mali balti kyo alade gwasi.
16 Yek basa balti ilga nguki so, yek ta lami
ɗe tas nguk ilga nguki ga aladesi. Yek bata
mbi so.
17 <<Yek ta lak pal ka hwa daamti gwas
wugo yek ta wul ka mbadl gwas ɗe, <Zhel
ji aba gi nama ngukti asa nama tlati, a ilga
nguki nisi ɗa nal, ama ami wo amikgu ten
tlat kuzan wule ba mashinni.
18 Ba pal to mal aba gi ka aa wulti ɗe: Aba,
a pali Nya byas wul yek a palik pak.
19 A po mbuk danti ɗe yen gwa so, kaman
nak zhel gwa.>
20 <<Yek ta nda tantu kali taɓa to mal aba
gwasi.
<<Ama yek abe yisti tet dlenti yek gonti
gwas citi yek ta tlinya na apti yek ta ngipti
te dlo ka yek ta ngusi swatti gwasi.
21 <<Yek yeni wulti ɗe, <Aba, a pali byas
wul Nya yek a palik pak, a po mbuki tak
mbe ɗe yen gwa so.>
22 <<Yek abe wul zhel gwas ɗe, <Lan na
apti tak kaman lukal gwe mbun mani wu
teɗi suk zobbe suk kaptalan.
23 Aka dop tla gwe bas mani wu teɗi aka
mboshi ama pallan hwol tuki.
24 Nak ɗe yen gi go ta mashi yek ningo ta
pal wi, ta gilka yek ningo a mbit wi.> Yek sa
pal hwol tuk i'e.
25 <<A ba mankolisi ni lubii so ata ni ka
zhin, yek ta pal wugo yek ta ngusi kumti
ɓot gan-gan suk wulti koo suk dlalti a lubii
ɗaasika.
26 Yek ta mbe zhel gon gwasan tas kum
gas ilgwe nama pat wu?
27 Yek zheli wulti ɗe, <Mangaɓi gwa ka
pal wi, yek aba gwakan laki yek sa mbosh
tla gwe bas mani wu ta mbalan pal hwol
tuk sukti nak ɗe yilka gwa pal boo ka tamti
wu.>
28 <<Yek mbadl lili mankolisi i'e yek ta
nge tet gibboo, yek abe yil tot gibboomi yek
ta balti bi tas te gibboo.
29 Yek ta wule abe ɗe, <Yek nak gwe? Mas
danti gwe a dan sukki wu, a nikma palti
wul nak zhel, a mas ilgwe ka lami go a
paliki, ama ko ga cin ɗe nam ka pali ilgon
nu so, a baka balan ko ta yen mal ɗe ta
mboshi a mo mbalan ji so.
30 Ama yek yen gwa pal wi kaal ɗa tlot
wulpi gwa ka ten mukal modli, yek ka mbe
mbalan yek ka mboshit tla gwe bas mani
wu.>
31 <<Yek abe wulti ɗe, <Yen gini, ka ni suk
ami ko gasi, mas wul ji wo jwakan.
32 Mbun ɗe tan pal hwol tuki nak ɗe yilka
gwa mashi yek ta tli ɗaka mashkan ka wu,
ta gili yek ningo ta pal boo wu.> >>

16

Cingalti gaba ten malgon ɗe bata pal gem ten ngipti wul ga baboo gwas sowu

1 Yek Yesu wul man kopti jwas ɗe, <<Man
wul gon ni ɗa gwe kan malgwe a palit
wulbo gwas wu, ama yek ta lak kumi ɗe
mali nitma lilti wul ka.
2 Yek baboomi mbet su gibboo ka, yek ta
wulti ɗe, <A kumi ɗe ka nima lilti wul ka.
Lak hwi kangwe ka nama palti wulbo gi wu
ga lashi, ka po dan ɗe man palti wul ga boo
gi so.>
3 <<Yek mali wul ka mbadl gwas ɗe,
<Baboo gi mbolan wugo, ba pan nii? Nak
ɗe ba ndalti kolti zhin ka niɗɗa sowu, a
nsha ngemti wul ka cin wu.>
4 Yek ta po wule, <A yis ilgwe ba pali ɗe ta
naa mbalan pal ɗem na ami a lubii ɗaasika
wu wi.>
5 <<Yek ta mbe mas majwe baboo gwas
nama kopti gwasan duul wu, yek ta ngem
malgwe lat tet cina wu ɗe, <Nami kan
baboo gi nama kopti gwa?>
6 <<Yek ta wulti ɗe, <Ta nama kopti gi
buntan mili zambal ɗe wusupsi.> Yek mali
wulti ɗe, <Dam atli tak lish zambal ɗe
wupsi.>
7 <<Yek ta po ngem gon ɗaɗe, <A kii hwa,
nami kan ta nama kopti gwa?>
<<Yek ta wulti ɗe, <Bal ngura zambal ɗe
nam ga alkama.>
<<Yek ta wulti ɗe, <Kan wul lishti tak lish
kutl ɗe wusupsi.>
8 <<Yek baboomi kum ilgwe man palti
wulbo gwas nama palti wu wugo, yek ta
tas byas ɓotlkan gwasi, nak ɗe mbalan ji
ninge man pat na mbalan jwasan ji se man
majwe ni ka cilti ga Nya wu.>>
9 Yek Yesu po wule, <<A ni kii ma hwiti,
palan wul na wul ang gwakan tak mbi
yelan ɗa. Na nu kan kume wul gwakan
paki wugo sa pikii ɗem ka boo ga Nya.
10 <<Malgwe pal gem ten ngipti nak'en
wul go, ta man palti gem ten ngipti kakshe.
Malgwe pal gem ten nak'en wul sogo, ta
mani ten kakshe so pak.
11 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji dii
atl sogo, wok ka balkii hwa wul ga Nya wo?
12 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji
malgon sogo, wok ka balkii gwakan wo?
13 <<Mbalan a man danti ɗe zhel ga
baboo ɗe lop so, a kume ta pali nu go, ta
nge gon ata lam gon, sogo a ta pali hwa wul
gon ata mbul gon. Ka man danti ɗe zhel ga
Nya suk zhel ga wulpi so.>>

Yesu hwi gaba man Paresi

14 Nak ɗe man Paresi wo man lamti wulpi
kan i'e wu, yek sa kumi nu wugo yek sa
desit njwaa.
15 Yek ta wulsi ɗe, <<Kik ɗe man lamti ɗe
ta mbalan yenki ɗe man zok mbadli, ama

Nya yis mbadl gwakaŋ. Ilgwe mbalaŋ yeni ɗe hwaɓi go, yek kaŋ Nya a ngeti.>>

16 Yek Yesu po wul maŋ Paresisi ɗaɗe, <<Mbaŧ ga Musa suk lishti ji maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya ka ni ɗa, yek Yohana maŋ baptisma tuli, ama nak sa dlaŋ gaɓa maŋ taŋti ten kangwe mbalaŋ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ wu, yek mbalaŋ naŋa tlot gwasaŋ i'e taŝ te giɓi.

17 Tlo nya suk dii atl a man pakti ama ko njet ka mbaŧ ga Musa wo gon a paki so.

18 <<A malgwe huul suk kili gwasi yek ta kan zopsi kili go ta naŋa paŧ paląn, a malgwe kan kili gwe huul suk kos gwas go, sa naŋa paŧ paląn pak.>>

Yesu dlaŋ gaɓa ten maŋ wul gon suk malgwe ba ilgon niɗɗa sowu

19 Yek Yesu wule, <<Malgon ni ɗa maŋ wul, ata lak lukal maŋ wulpi ata nguk hwa ilga nguki ko gasi.

20 A malgon ni ten bi dlaboo gwasi asa mbet ɗe Liazaru malgwe tli gwas wo mas usu wu a maŋ ngemti wul kaɗe ti.

21 A Liazaru ɓaŧ ilga nguki gwe a lok sut ten lu ngukti ga maŋ wul wu, a kaɗi lapti usu gwe nit ten tli wu.

22 <<Ni nugo yek Liazaru lak maŝhi yek mil shinti ji Nya sak kanti yek sa balti hwa lu daŋti ka boo ga Nya kalu gwe Ibirahim ni wu. Yek maŋ wul wu mago yek ta lak maŝhi yek sa lepti.

23 Yek mbadl gwas li kalu daŋti ga maŋ maŝhkaŋ yek ta daŋ ka bomti, yek ta yen Liazaru suk Ibirahim tet dlenti.

24 Yek ta taki bi Ibirahim yek ta wulti ɗe, <Aba Ibirahim, yen gonti gini, aka shin Liazaru taŝ lak yen ang gwas ka ze taŝ nak laki sut ten laka ne ta kum ndaɗiti ka bomti kaŋ ani i'e ka wutu.>

25 <<Yek Ibirahim wulti ɗe, <Yen mbalaŋ, daamki ɗe ka yi ten dii atl go, hwa wul nik ɗa a Liazaru ni ka bomti, ama ningo ta ɓal ka taŋti a malaŋni a ki wo ka ni kalu bomti.

26 A ban na nu mago, bal buu ni ka tlo gaŋaŋ sukki kangwe mas malgwe ni tumalki wu a man laŧ tet kalu gwe ma ni wu so, aba malgwe ni tumalni wu a man ɗakciti tumalki so.>

27 <<Yek maŋ wuli wulti ɗe, <Aba Ibirahim, a naŋa ngemti gwa, taŋ shin Liazaru taŝ su lubii ɗa aba gi ka.

28 Yilkeni ni ɗa ɗe namtan taŝ suk hwisi baŝ kop tantu gwe a koɓi wu asa li tet kalu bomti gaŋ so.>

29 <<Yek Ibirahim wule, <Mbaŧ ga Musa suk lishti ga maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya nisi ɗa taŝ katisi kaŋ.>

30 <<Yek maŋ wuli wulti ɗe, <Nuk so Aba Ibirahim, kume malgon yil tot ka hwu mbalaŋ yek ta li malsi go sa kumi asa cit atl gaa.>

31 <<Ama yek Ibirahim wulti ɗe, <Kume sa kum ilgwe mbaŧ ga Musa suk lishti ji maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya nisi ma dlaŋti wu sogo, ko ta malgon tlinya tot ka gaa zukɗi kaami sa kumti so.> >>

17

Gaɓa ten palti byas wul suk taasti ka

1 Yek Yesu wul maŋ kopti jwas ɗe, <<Wul jwe a lak mbalaŋ ten palti byas wul go a tuli, ama malgwe wul jwisi a tul tumalti go ta daŋ ɗe wul cit gonti.

2 Da gwe ta malgon lak ɗe naŋ ka nak mil jee taŝ pal byas wul go, a maniti taŝ ɓalit ye nakti hwoo a yal asa lakti ka bal ze.

3 Paŋ ɗem'ɗem na gaa gwakaŋ.

<<Kume yilka gwa palik byas wul wu, aka matlti, a kume ta ci atl gaa wu, aka taasi ɗa ten mbadl ka.

4 Kume ta palik byas wul asaŋi ɗe nitgi ten cin ɗe naŋ ata naŋa palti tet malki asaŋi ɗe nitgi ata naŋa cit atl gaa wu, aka taasi ɗa ten mbadl ka.>>

Mbalini zaŧ mbadl ten Nya dani

5 Yek mil shinti ji botlisi wul Bagaa ɗe, <<Mbalini zaŧ mbadl ten Nya dani.>>

6 Yek ta wulsi ɗe, <<Kume zaŧ mbadl ten Nya ni kii ɗa njet nak gwe daazi wu, ka man wulti ga tlindi gaŋ ɗe, <Ndus ɗaka lu gee ka tak sak dlal ka bal ze,> a ilgwe kaa dlaŋ wu pi.

7 <<Kume zhel ni gon gwakaŋ ɗa a zheli nitma kolti zhin sogo kyo mbala, a na palti ga zheli tet ka zhin, a mali wulti ɗe, <Li te tak daŋ na zhila tak nguk wul la?>

8 Baŧa wulti ɗe, <Lak pali ilga nguki aka ɓaŧti ta nguki aa tla ze apaa ka po nguki aka tla pak> sa?

9 Ta pal hwol tuk na zheli nak ɗe ta kop gaɓa gwas wu?>>

10 Yek Yesu po wulsi ɗaɗe, <<Kii mago nu kaŋ, kume ka pal mas ilgwe sa hwikii ɗe tak pali wu, ka wule, <Mi wo zhel kaŋ jwe baŋa ni ten bi ilgon sowu, mi wo ilgwe mbun ɗe taŋ pali wu kaŋ ma naŋa palti.> >>

Maŋ gita ɗe kutl mbi ndokti

11 A Yesu ni ten tantu laŧ Wurshelima, yek ta yil ka tlo ga Samariya suk Galili.

12 Yek ta ɓa te ka nak'en baŋ gon nu go yek maŋ cwo gita jon kaju si ɗe kutl, yek sa dlal te dlenti ka.

13 Yek sa tak bi na ndalti ɗe, <<Yesu, maŋ lishti, yen gonti gaŋaŋ.>>

14 Yek ta yensi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Laŋ mal maŋ Paris taŝ yisi ɗe kaa ndoki wi.>> Sa ɓal ten tantu laŧ go, yek sa ndoki.

15 Yek ɗe naŋ kasi yeni ɗe ta ndoki wugo, yek ta pal tet mal Yesu, ata naŋa taŝti ga Nya na ndali yal.

16 Yek ta lak ngus a cina ɗa Yesu ka, yek
ta ngusal gaa gwas atli, yek ta pal hwol tuk
na Yesu. A ti wo maŋ Samariya kaŋ.
17 Yek Yesu wule, <<A wule mbalaŋ ɗe
kutl ka mbi ndokti nwa? Na topsi jon ju ɓal
ko?
18 Yek ba malgon pal tet ɗe taṣ baḷ nalti
Nya so se maŋdaki gaŋ ma?>>
19 Yek Yesu wul maḷi ɗe, <<Tlinya taḳ
zigaa, zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>

Palti sut ga Yen ga Mbalaŋ

20 Gas gon, yek maŋ Paresi ngem Yesu ɗe,
<<A gasi kaŋ ma yen tulti ga Almasihu ɗe
guu gwi?>> Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gas gwe
Almasihu a daŋ ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ
go mbalaŋ a man yenti na gwel so,
21 aba mbalaŋ a wule <Yek ɓal gaŋ> sogo
<Yek tekgu> so, naḳ ɗe ka tlo gwakaŋ kaŋ
ni wu.>>
22 Yek Yesu po wul maŋ kopti jwas ɗaɗe,
<<Gas gwe ka lam yenti palti sut gini Yen
ga Mbalaŋ wu ni teɗi ama baḳa yeni so.
23 Mbalaŋ a shelkii ɗe, <Tik tekgu,> sogo
<Tik gee,> ama baḳ koɓaŋ gaɓa gwasaŋ so.
24 Gas palti sut gini Yen ga Mbalaŋ wo
mbalaŋ mas a yenaŋni naḳ gwe a nyaze ci
bi a cilti yil tet ten kaṭ dii atl gon a li ten kaṭi
gon wu.
25 Ama naḳ jwisi a ɓo pi so se ami Yen ga
Mbalaŋ tla bomti nal paa a mbalaŋ ji se a
nge pak.
26 <<Naḳ gwe pi ka gin ga Nuhu wu nu
kaŋ a pi ten gin gwe ba pal sut ten dii atl
wu.
27 Mbalaŋ a naŋma ngukti, asa naŋma tlati,
sa naŋma hapti modli asa naŋma hapti mil
jwasaŋ ka. Na nu kaŋ yek cin gwe Nuhu
te ka jirgi wu tuli, yek bal ze yil sut tu nya
suk tot tu atli yek tlo mbalaŋ ka mas.
28 <<Nu kaŋ pi ka gin ga Lutu pak mbalaŋ
naŋma ngukti suk tlati, asa naŋma wulti wul
suk wulti ka, sa naŋma ɓakti zhin asa naŋma
kinti bii.
29 Ama gas gwe Lutu zak baŋ Sodom wu,
yek wutu suk wutu naḳ ze ngusi shoti sut
nya yek tlosi ka mas.
30 <<Nu kaŋ ani ten gas gwe ami Yen ga
Mbalaŋ a pal sut wu.
31 Ten cin gwisi wo, malgwe ni to ten tlal
bii gwas kago baṣ yil sut ɗe ta yem wul jwas
ɗa gibboo ka so. Nu kaŋ mas maḷgwe li ka
zhin wu baṣ pal lubii so.
32 Ɓo daamaŋkii ten kili ga Lutu.
33 Mas maḷgwe nge ten mbadl gwas go ta
mbi so ama maḷgwe baḷ mbadl gwas go zaṭi
kaŋ ta zit ka.
34 A ni kii ma hwiti ɗe, ten gas gwe naḳ
gwisi a pi wu, mbalaŋ ɗe lop ani ten lumulti
ɗe naŋm, Nya a kan gon ata zak gon.
35 Modli ɗe lop a naŋma naḳti hwoo, Nya
a kan gon ata zak gon.
36 Mbalaŋ ɗe lop ani ka zhin, Nya a kan
gon ata zak gon kaḷi.>>
37 Yek maŋ koptisi ngem Yesu ɗe, <<A'ako
kaŋ naḳ gwisi a pi ko?>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Ka lu gwe hwu wul ni
go, kaḷi kaŋ a zhipki mogaa.>>

18

Cingaḷti gaɓa ten guli kili gon suk maŋ kisti gaɓa

1 Yek Yesu hwi cingaḷti gaɓa maŋ kopti
jwasi, kangwe sa ngusi tlot gwasaŋ ten
ngemti Nya a baṣ nak sowu.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Maŋ kisti gaɓa gon ni
ɗa ka baŋ gon, maḷgwe baṭa ɓanti Nya so a
baṭa yen gonti ga maḷgon sowu.
3 A guli kili gon ni ka baṃi pak, yek ta
ngusi laṭ mal maŋ kisti gaɓe taṣ paḷit hwa
kisti gaɓa ka dlo gwas suk maŋ nget gwasi.
4 <<Yek maŋ kisti gaɓe nda ngeti, ama yek
ta lak wul ka mbadl gwas ɗe, <Ko ɗe a ɓanti
Nya so aba maḷgon hwotaŋ sowu,
5 ama naḳ ɗe guli kili gaŋ twe gaa na
ngemti wu, ba paḷit ilgwe ta lami wu taṣ
zakaŋni ta shuki.> >>
6 Yek Yesu Bagaa wulsi ɗe, <<Bo kumaŋ
ilgwe maŋ kisti gaɓa gwe baṭa paḷ gem ka
kisti gaɓa gwas sowu dlaṃ wu.
7 A ba Nya a paḷi majwe ta botlsi wu hwa
wul jwe sa naŋma ngemti gwas wu naḳ ɗe
sa naŋma ngemti gwasi na ka cin na ka gas
wu sa? Ka yeni go ta baḷsi ilgwe sa lami wu
baḷe sa?
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta baḷsi ilgwe sa
naŋma ngemti gwas wu baḷe-baḷe. Ama
kume ami Yen ga Mbalaŋ pal sut ten dii atl
wugo, ba ya mbi maŋ zaṭ mbadl tenaŋ ma?
>>

Cingaḷti gaɓa ten ba maŋ Paresi gon suk maŋ kanti wulpi boo

9 Yek Yesu po hwi cingaḷti gaɓa majwe
palli gaa gwasaŋ ɗe maŋ paḷti zok wul yek
sa mbul mas naa mbalaŋ wu,
10 yek ta wulsi ɗe, <<Majon ɗe lop te kaḷu
lubii ga Nya taṣ ngemti Nya. Gon wo ba
Paresi a gon wo maŋ kanti wulpi boo.
11 Yek ba Paresi wu tlinya taṣ ngemi Nya
gaa gwasi yek ta wule, <Nya a paḷ hwol tuki
naḳ ɗe ami wo ba naḳ majwe asa te mbalaŋ
gaẓi, asa paḷ byas wul, asa kop modli wu
kaŋ ani so. A ba naḳ maŋ kanti wulpi boo
ga tekgu kaŋ ani so.
12 Aa kul paḷ kaḷkaze asaṃi ɗe lop ka
multi ɗe nitgi, aa baḷ ɗe naṃ ka kutl ga mas
ilgwe ni ɗa wu.>
13 <<Yek maŋ kanti wulpi boo wu dlaḷ te
dlenti ka, yek ta kin gaa gwas giɓi, yek ta
zi ang gwas ten ngetli, yek ta wule, <Nya,
yen gonti gini, ami wo maŋ paḷti byas wul
kaŋ.> >>

14 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwiti, maŋ kanti wulpi boo wu li gaŝ na zok mbadli naƙ ɗe Nya taas byas wul jwas kaɰwu, ba naƙ ga ba Paresi wu so, naƙ ɗe mas maɩgwe nalli gaa gwas go sa nallaŧ so, ama maɩgwe nalli gaa gwas sogo, sa nallaŧi.>>

Yesu paɩi ɗem mil mbalaŋ

15 Yek majon tulli mil jwasaŋ mal Yesu taŝ wutisi ang gaa ata ngemisi Nya. Yek maŋ kopti jwas yeni nu wugo yek sa matlsi.

16 Ama yek Yesu mbe mil mbalaɱi tet malti yek ta wule, <<Zakaŋ mil mbalaŋ taŝ li tet malaŋni, baƙ mbolaŋsi so, naƙ ɗe Nya kaɋe guu ga mbalaŋ maŋ wundaɩ mbadl gwasaŋ wu.>>

17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwit gem ɗe mas maɩgwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwas naƙ ga yen mbalaŋ sogo Nya a daŋ ɗe guu gwas so.>>

Maŋ wul gon gaɓa suk Yesu

18 Yek bali ga maŋ Yehuda gon wul Yesu ɗe, <<Hwa maŋ lishti, yek nii ngetli ɗe ta paɩi a mbi Nya boo ye?>>

19 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek laki yek ka mbe ɗe <hwaɓi> ye? Maɩgon ni hwaɓi so se Nya.

20 Ka yis ilgwe mbaŧ ga Musa dlaɱ wu ɗe, <Baƙ kop modli so, a baƙ tlo maɩgon so, a baƙ pi mukaɩ so, a baƙ sheli lal maɩgon gaa so. A ka baɩ nalti aba gwa suk ana gwa.> >>

21 Yek maɩi wule, <<Mas jo a koɓi wi aa yi nak'eni.>>

22 Yek Yesu kumi nu wugo yek ta wul maɩi ɗe, <<Wul ɗe naɱ yii gwe baka ɓo paɩi sowu, yek ɗe, lak wul wul jwa ka mas aka baɩ wulpi majwe ba ilgon nisi ɗa sowu taƙ mbi wul to nya kaɋa, a paa ka li te aka koɓaŋni.>>

23 Yek ta kumi nu wugo yek mbadl liliti naƙ ɗe ti wo maŋ wul kaŋ i'e wu.

24 Yesu yeni ɗe mbadl lili maɩi wugo yek ta wule, <<A bomi ta maŋ wul kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ.

25 Maŋ wul a man kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ so naƙ kangwe a bomi rakumi gaa taŝ te ka shu alipla wu.>>

26 Mbalaŋ kumi nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe, <<Kume nu kaŋ ni go wok Nya kisti wo?>>

27 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe man ngetl ga mbalaŋ go mal Nya wo man paŧ kaŋ.>>

28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yekgu ma zak wul jinaŋ wi mas yek ma kopki.>>

29 Yek Yesu wule, <<A yisi nu yek laki yek a ni kii ma hwit gem ɗe, mas maɩgwe zak lubii suk kili suk yilkeni suk maŋ zaŧ jwasi suk mil jwasi ten kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwas go,

30 ta mbi wul nal ninge. Kaal ɗa maŝhkaŋ gwas wo ata mbi Nya boo.>>

Yesu po dlaɱ wundaɩ maŝhkaŋ gwe ta maŝh wu

31 Yek Yesu mo maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju kaɩu ɗe naɱ yek ta wulsi ɗe, <<Ma to Wurshelima, a mas iljwe maŋ dlaɱti gaɓa ga Nya lishi ten ami Yen ga Mbalaŋ wu a daŋ ɗe gem.

32 Sa baɩ bi gi majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu, asa wuli wul jon, asa byalaŋni, asa baze ɓakaŋ ten tli.

33 Sa ɓo na tlemndi, asa tloni. Ama ba nda cin ɗe mekan wugo ba tli ɗaka maŝhkaŋ ka.>>

34 Ama yek baŝa yis ilgwe ta nisi ma hwiti wu so. Sa hwudaɩisi gaɓe ka yek laki ɗe baŝa yis gaami sowu.

Yesu ndok dwa maŋ ngemti wul gon

35 Yek Yesu ɓal njaa a Jeriko go yek dwa gon kaɰwu na zhila ata naɱa ngemti wul ten bi tantu.

36 Ta kum laŧ ga wonti mbalaŋ wugo yek ta kum gazi ɗe, <<Yek naɱa paŧ ye?>>

37 Yek sa wulti ɗe, <<Yesu ga Nazarat ka naɱa laŧi.>>

38 Yek ta tlil yal nya na ndaɩti yek ta wule, <<Yesu gaŝ ga Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>

39 Yek majwe ni cina wu matlti ɗe taŝ zak gaɓa, ama yek ta mbaɩ tlilti yal nya dani yek ta wule, <<Gaŝ ga Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>

40 Yek Yesu dlaɩi yek ta hwisi ɗe taŝ taɩa dwami tet malti. Ta ɓal njaa mal Yesu go yek Yesu ngemti ɗe,

41 <<Yek ka lami ɗe ta paɩik ye?>>

Yek ta wule, <<Bagaa, lamti gi wo ta gwel gi ɓuli ta yen lu.>>

42 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ta gwel gwa ɓuli taƙ yen lu. Zaŧ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>

43 Yesu naɱa dlaɱti nu yek gwel gwas ɓuli yek ta yen lu yek ta kop Yesu ata nima baɩti nalti Nya. Mbalaŋ yeni nu wugo yek mas jwasaŋ sa taŝ Nya.

19

Yesu kis Zakka maŋ kanti wulpi boo gon

1 Yek Yesu koɓi tuka baŋ Jeriko.

2 A maɩgon ni ɗa asa mbet Zakka, bali ga maŋ kanti wulpi boo kaɋe ti. A maŋ wul ka pak.

3 Ta naɱa lamti taŝ yen Yesu, ama baŧa mani so naƙ ɗe ti wo ndoklan mbalaŋ kaɰwu, a mbalaŋ wonti kaɩi.

4 Yek ta ap te cina ka, yek ta to ka tlindi laŋgali tu kaɩu gwe Yesu a koɓi wu taŝ yenti ɗa.

5 Yek Yesu ɓal gaŝ laŋgali go yek ta lak gaa nya yek ta wulti ɗe, <<Zakka, yil sudi, maŋdaki gwa kaɋe ami ase.>>

6 Yek ta yil sut na apti, yek ta palit ɗem
na hwol tuki.
7 Mas mbalami yeni nu wugo, yek sa njel
nalanti ɗe, <<Ɗa man palti byas wul kan ta
li.>>
8 Sa ɓal lubiimi go, yek Zakka tlinya yek
ta wule, <<Bagaa, ba bal tatlti dlo ga wul
jini majwe a yemisi wulpi kawu, a majwe
ba ilgon nisi ɗa sogo ba balsi, a majwe a tesi
gazi go ba pallisi asami ɗe wupsi.>>
9 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ase go kisti tuli
man lubii gan wi, nak ɗe Zakka mago gas
ga Ibirahim kawu.
10 A ami Yen ga Mbalan a tul ɗe ta ngo
majwe gil kawu ta kissi.>>

Cingalti gaɓa ten zhel man gem suk gwe ba gem niɗɗa sowu

11 Sa nima kati kan Yesu nugo, yek ta
cingalisi gaɓa gon, nak ɗe ta ɓal njaa ka bal
ban Wurshelima wu, a mbalami dan gwa
we Almasihu a tul ɗe guu ten dii atli ninge-
ninge.
12 Yek ta wule, <<Bal malgon ni ɗa gwe sa
mbet ka dlenti atl gon tas balti guu a paa ta
pal tet ka atl gwasi.
13 Yek ta mbe ɗe kutl ka zhel jwasi yek ta
balsi wulpi nak kangwe zhel a mbi ka lip
ɗe mekan wu mas jwasan, yek ta wulsi ɗe,
<Ngusi ballat wulpi se gas gwe a pal wu.>
Yek ta zigaa.
14 <<A ba man atli lami ɗe tas dan ɗe guu
gwasan so, yek sa shin mil shinti kaal ɗa ti
tas lak dlam ɗe sa lamti ɗe guu so.
15 <<Sa balti guumi wugo yek ta pal tet ka
atli, yek ta mbe zhel jwe ta balsi wulpi ɗe
tas ngusi ballati wu, tas ɓo yeni nami kan
ta mbi mbalti dani.
16 <<Yek gon li tet malti yek ta wulti ɗe,
<Baboo, wulpi gwe ka balan go a mbi ɗe
kutl dani wi.>
17 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Mbun wi, ka
pal gem ten nak'en wul, ba zak ɗe guu ga
kiɗi ban ɗe kutl.>
18 <<Yek zheli na lop wu wul baboomi ɗe,
<A mbi mbalti ɗe namtan ten gwe ka balan
wu.>
19 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Ka dan ɗe
guu ga kiɗi ban ɗe namtan.>
20 <<Yek zhel na mekan wul baboomi ɗe,
<Baboo, kan wulpi gwa, ɓanti gwa cinni
yek a kus ka nak'en tutul yek a hwudali ka.
21 Nak ɗe kyo ba mbalan a yis gaa gwa
sowu, a danti sukki bomi, a lamti wul ten
koo lu kawu, nak ɗe aka wotl ilgwe ba kik
ɓak sowu.>
22 <<Yek ta wulti ɗe, <Kiyo byas zhel kan,
ba nolki nak gwe ka yisan wu. Kume ka yisi
ɗe ami wo man bomti kan a man lamti wul
ten koo lu suk man wotlti ilgwe ba amik
ɓak sowu,
23 yek laki yek baka ngusi ballat wulpi
gini kangwe a pal wugo aa mbi ilgwe bal
tli dani wu so ye? Nak ɗe ka yisi ɗe nu kan
ani wu?>
24 <<Yek ta wul majwe ni kali wu ɗe,
<Kaman ɗe nami gwe nit ang wu ka aka bal
man ɗe kutl wu.>
25 <<Yek sa wulti ɗe, <Baboo, ɗe kutl ka
nit ang ca.>
26 <<Yek baboomi wulsi ɗe, <Bo kumini,
mas malgwe ilgon niɗɗa wu sa mbalit dani,
a malgwe ba ilgon niɗɗa sowu, nak njeti
gwe niɗɗa wu mago sa kamit ka.
27 Mbe majwe nge ɗe guu gwasan wu teɗi,
aka tlosi ka ten gwel gini.> >>

Yesu mbuk lu Wurshelima

28 Yek Yesu dlam nu wugo, yek ta ngusi
tot Wurshelima.
29 Ta ɓal njaa ka ban jwe asa mbe ɗe
Betapaji suk Betani jwe ni ten malkan yen
tladal gwe asa mbe ɗe Zandal Tlindi Zetun
wu, yek ta mbe man kopti jwas ɗe lop. Yek
ta wulsi ɗe,
30 <<Lan ka ban gwe ni cina ɗa ni wu. Ka
te ka bami wu ka mbi yen zhaki gon ga ɓali
gwe ba malgon ɓo to tenti sowu, aka patlti,
aka li tet na ti.
31 Kume malgon ngemkii ɗe, <Yek laki ɗe
ka nama patlti gwas ye wu?> Aka wulti ɗe,
<Bagaa ka nama lamti gwasi.> >>
32 Yek majwe ta shinsi wu lak mbi zhaki
nak gwe ta hwisi wu.
33 Yek sa ɓa patlti wu yek manti ka ɓal
wu yek ta ngemsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama
patlti gwas ye?>>
34 Yek sa wulti ɗe, <<Bagaa ka nama lamti
gwasi.>>
35 Yek sa talat mal Yesu, yek sa wut lukal
ten zhaki, yek sa zi Yesu tenti.
36 Sa nama lat wugo, yek mbalan ngusi
talti lukal jwasan ten tantu.
37 Ta ɓal njaa kalu gwe tantu yil sut ka
Zandal Tlindi Zetun wu, yek man kopti
jwas mas njel palti hwol tuki asa nama tasti
ga Nya na ndali yal nak ɗe sa yen kiɗi wul
cit ɓanti jwe ta pali wu.
38 Yek sa ngusi wulti ɗe,
<<Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe guu gwe
nama tulti ka shin ga Bagaa wu!>>*
<<Tamti mbadl ga mbalan mal Nya. Ma bal
nalti Nya Bal Kakshe.>>
39 A man Paresi jon ni suksi, yek sa wul
Yesu ɗe, <<Man lishti, matl man kopti jwa
tas zak gaɓa.>>
40 Yek ta ballisi ɗe, <<A ni kii ma hwiti,
kume majin zak gaɓa wu, ye a gaɓa ka lal
gwasan.>>
41 Yek sa ɓal njaa a Wurshelima go yek
Yesu yen bal bami yek cit gonti yek ta kuli.

* **19:38 19:38** Yen Zab 118:26

42 Yek ta hwi baŋ Wurshelima ɗe, <<Naƙ wule kaa yisaŋ tantu mbit hwol tuki ka multi jwakaŋ, ama ga hwudaƚi kaŋ ni kii.
43 Cin gwe maŋ nget gwakaŋ a gandaƚ baŋ gwakaŋ na saƀaƚ ɗe taŋ dlansi sukkii wu ni teɗi, a maŋ hapti dlo a ngaƀikii ka mas daŋti gwakaŋ.
44 Sa catkii ɗaŋka naŋ-naŋ, asa tlo maŋ baŋ jwakaŋ ka mas, asa jek bii jwakaŋ ka naƙ ɗe baƙaa kan ɗe Nya tuli taŋ kiskii sowu.>>

Yesu mbol maŋ wulti wul ɗaƙa lubii ga Nya ka

45 Yek Yesu li kaƚu lubii ga Nya yek ta nda mbolti ji maŋ wulti wul ka jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Nya dlaŋ ka lishti ɗe, <Lubii gi a daŋ ɗe lu ngemti gini,>† ama yek ka palli ɗe, <lu hwunti ji kiɗi mukaƚ wi.>‡ >>
47 Yek ta ngusisi hwit gaƀa kaƚu lubii ga Nyami mas cin, ama yek kiɗi maŋ daŋti ka bii ngemti Nyami suk maŋ yisti mbaƫ ga Musa suk kiɗi ji maŋ baŋmi njel ngot tantu gwe sa tlot wu.
48 Yek baŋsa mbi so, naƙ ɗe majwe ni kaƚi wu naŋma kumti taŋmti gaƀa gwas wu.

20

Sa ngem Yesu ndaƚti paƚti wul gwasi

1 Gas gon Yesu nima hwit gaƀa mbalaŋ ata nisi ma dlaŋmti gaƀa maŋ taŋmti ka lubii ga Nya. Yek kiɗi maŋ daŋti ka bii ngemti Nyami suk maŋ yisti mbaƫ ga Musa suk kiɗi ji maŋ baŋmi li teɗi.
2 Yek sa wulti ɗe, <<Hwinii, na wundaƚ ndaƚti gwik ka naŋma paƚti wul jin jwi? Wok baƚki ndaƚti gwisi wo?>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba ngemkii taƙ hwini nini:
4 Baptisma gwe Yohana paƚi mbalaŋ go sut mal Nya kaŋ ni ya? Ko ga mbalaŋ kaŋ? >>
5 Yek sa ngusi gaƀa dani ka dlo gwasaŋ, yek sa wule, <<Kume ma wuli ɗe, sut mal Nya kago, ta wule, yek laki ɗe baŋma kamaŋ gaƀa gwas so ye?
6 A kume ma wuli ɗe ga mbalaŋ kago, mas mbalaŋ jin a lakaŋni na ye naƙ ɗe mas jwasaŋ sa kan ɗe Yohana maŋ baptisma wo maŋ dlaŋmti gaƀa ga Nya kawu.>>
7 Yek sa wul Yesu ɗe, <<Ma yis lu gwe baptisma ga Yohana yil tet wu so.>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba hwikii na ndaƚti gwe a naŋma paƚti wul wu so.>>

Cingaƚti gaƀa ten byas maŋ kolti zhin

9 Yek Yesu cingaƚi gaƀa mbalaŋ yek ta wulsi ɗe, <<Maƚgon ni ɗa gwe ƀak zhin inabi gwas wu, yek ta baƚ majon taŋ kolit zhimi, yek ta li ka baŋ gon dlenti yek ta mul tu gon wonti.
10 Kotlti yandi inabisi ƀal go yek ta shin zhel gwas mal majwe ta baƚsi kolti zhimi wu taŋ kotlit yandi inabisi teɗi, yek sa ƀo zheli, yek sa mbolti koo ami.
11 Yek ta po shin zobsi zheli gon, yek sa po ƀot ɗa yek sa byalti yek sa mbolti koo ami pak.
12 Yek ta po shin zheli ga na mekan ɗa, yek sa paƚit byas ƀoti yek sa mbolti koo ami ɗa pak.
13 <<Yek maŋ zhimi wule, <Ningo yek ba paƚi ye?> Yek ta po wule, <Ba shin yen gini gwe a lamti wu, a yisi ɗe sa baƚti nalti.>
14 <<Yek maŋ kolti zhimi yenti wugo, yek sa wule, <Yen ga maŋ zhimi ka ƀallu, ti kaŋ zhimi a pal ɗe gwasi kaal ɗa maŋshkaŋ ga abe. Ma tloti, ta zhimi daŋ ɗe gaŋaŋ.>
15 Yek sa yillaƫ ɗaƙa zhimi ka yek sa tloti.
<<Yek maŋ zhin wu a paƚi maju ye?
16 Ta tlosi ka ata baƚ zhimi majon.>>
Yek mbalaŋ kumi nu wugo yek sa wule, <<Ba Nya zaki ta pi nu so.>>
17 Yek Yesu wutisi gwel, yek ta wulsi ɗe, <<Yek ɗe gaa ga gaƀa gaŋ ɗe sa lishi gwe,
<< <Ye gwe maŋ kinti bii nge wu, yek pal ɗe hwa ye kinti bii?>*
18 Mas maƚgwe nda ten ye wugo, ta caccal ka, a maƚgwe ye wu ndet gaa go, a naƙti ka naƙ apti.>>
19 Yek maŋ yisti mbaƫ ga Musa suk kiɗi maŋ Paris ngwe taŋ dop Yesu kaƚi naƙ ɗe sa yisi ɗe tensi kaŋ ta cingaƚ gaƀa gwisi wu. Ama yek ƀanti ga mbalaŋ cisi.

Batlti wulpi boo ga Kaisar

20 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda shin majon jwe palli gaa gwasaŋ ɗe hwa mbalaŋ wu taŋ dop Yesu na byas ƀotlkaŋ ka gaƀa suk kumti gaŋ wul gwe sa paƚit wu taŋ baƚtiti gobna ga atli asa dopti ɗa.
21 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma yisi ɗe gaƀa gwa wo gem kaŋ aka palli mbalaŋ mas ndakce, aka dlaŋmi mbalaŋ gem kangwe sa yis Nya wu.
22 Mbun ɗe taŋ ƀatl Kaisar guu wulpi boo gaŋaŋ ma?>>
23 Yek Yesu yis byas ƀotlkaŋ gwasaŋ yek ta wulsi ɗe,
24 <<Bo zaŋ wulpi ta ƀo yeni. Shishi suk shin ga wok ni dani wo?>> Yek sa wulti ɗe, <<Ga Kaisar.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baƚaŋ Kaisar wul jwasi, aka baƚ Nya wul jwas pak.>>
26 Yek baŋsa mbi byas wul ka iljwe ta dlaŋ ka mbalaŋ wu so, yek baŋsa po man gaƀa so naƙ ɗe kangwe ta ballisi gaƀe cisi ƀanti wu.

Kumti gaŋsi ten tlit ɗaƙa maŋshkaŋ ka

† **19:46 19:46** Yen Ish 56:7. ‡ **19:46 19:46** Yen Irm 7:11. * **20:17 20:17** Yen Zab 118:22

27 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda jon jwe asa
mbesi ɗe maŋ Saduki ju, jwe asa kul wule
majwe maʂh wu jo sa po tli ɗaka maʂhkaŋ
ka sowu tul mal Yesu taʂ ngemti. Yek sa
wulti ɗe,
28 <<Maŋ lishti, Musa lishi nii ka mbaṭ ɗe,
kume maḷgon maʂhi yek ta zak kili gwasi
a baṭa zi yen sukti sogo, a yilka gwas hap
kilisi taʂ zi yen yilka gwasi.>>
29 Yek sa wule, <<Majon si ɗe nitgi, mas
jwasaŋ yilkeni kaŋ. Kakshe gwasaŋ maʂhi
yek ta zak kili gwasi a baṭa zi yen sukti so.
30 Yek gwe kopti wu hap kilisi yek ta lak
maʂhi a baṭa zi yen sukti so pak.
31 Yek na mekan gwasaŋ hap kilisi pak.
Naŋu-naŋu yek mas jwasaŋ hap kilisi asa
naŋma maʂhkaŋ a baʂa zi yen sukti so.
32 Yek kilisi lak maʂh pak.
33 Gas tlit ga dii atl wo wok ka ni ɗe kos
gwas wo naḳ ɗe mas jwasaŋ sa hapti wu?
>>
34 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mbalaŋ ji se naŋma
hapti modli asa naŋma hapti jwasaŋ ka.
35 Ama majwe mbun ɗe Nya a pallaʂi
kaami gas tlit ga dii atl go, hapti po yi ka
dlo gwasaŋ so.
36 A baʂa po maʂh so, sa pal ndakce suk
mil shinti ji Nya. Sa pal ɗe mil ji Nya naḳ
ɗe Nya a pallaʂi kaami wu.
37 Naḳ gwe Musa lishi ɗe majwe maʂh jo
sa pallaʂi kaami ɗe ta gaɓa ten lu me gwe
wutu ci wu kaḷu gwe Nya wulti ɗe, <Amik
ɗe Nya ga Ibirahim suk ga Ishaku suk ga
Yakubu.>†
38 Ti wo Nya ga maŋ maʂhkaŋ ka so, ama
Nya ga majwe ni na mbadl wu kaŋ, naḳ
ɗe malti wo mas mbalaŋ wo mbadl nisi ɗa
wu.>>
39 Yek jon ka maŋ yisti mbaṭ ga Musa
wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ka hwini gem.>>
40 Yek baʂa po man kumti gaʂ ilgon malti
so.

Kumti gaʂi ten Almasihu

41 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Ɗa nii kaŋ
mbalaŋ a wule Almasihu wo yen ga Dauda
guu gwi?
42 Naḳ ɗe Dauda dlaṃ ka lishti ga Zabura
ɗe,
<< <Nya wul Bagaa gi ɗe:
<<Daŋ ten ang shinti gini
43 se a laki yek ka man ngetl ga maŋ nget
gwa
yek a palli guu suk mbalaŋ gwasaŋ a
atl ɗakka.>> >‡
44 Naḳ ɗe Dauda guu mbet ɗe Bagaa go, ɗa
nii kaŋ ta ni ɗe yen gwas gwi?>>

Yesu ɓuli gal ɗa gaa maŋ yisti mbaṭ ga Musa ka

45 Yek Yesu dlaṃi mas maŋ kopti jwas a
cina ɗa mbalaŋ wonti ɗe,
46 <<Paŋ ɗem'ɗem suk maŋ yisti mbaṭ ga
Musa naḳ ɗe asa lak bal lukaḷ asa ngusi
maṭlti ɗaŋka ta mbalaŋ gaɓesi kaḷu motgaa
ji mbalaŋ ɗa, asa lami ɗe ta mbalaŋ baḷsi lu
daŋti ji kiɗi mbalaŋ kaḷu motgaa ga gwasaŋ
suk kaḷu motgaa hwol tuki.
47 Sik ɗe majwe asa yemi wul guli modli
ka asa paḷ tlal ngemti Nya ka mbalaŋ taʂ
yensi ɗa. Yek laki ɗe Nya a nolsi nal man
mas mbalaŋ.>>

21

Baḷti wulpi ga guli kili gon

1 Yek Yesu tlil gaa nya yek ta yen maŋ wul
sa naŋma wutti wulpi ka wul wutti ka lubii
ga Nya.
2 Yek ta yen guli kili gon gwe ba ilgon
niɗɗa sowu taḷak baḷ nak njet wulpi gwe
niɗɗa wu mas.
3 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwit gem
ɗe, wulpi gwe guli kili wu baḷi wu man ga
naa mbalaŋ mas.
4 Naḳ ɗe si wo njet kaŋ sa baḷi tet ka nali
gwe nisi ɗa wu, ama kili go njeti gwe niɗɗa
wu kaŋ ta wuti mas.>>

Yesu dlaṃ ilgwe a ya pi wu

5 Yek jon ka maŋ kopti ji Yesu nda gaɓa
ten kangwe sa kin lubii ga Nya na hwa ye
suk kangwe sa laḳami na wul jwe mbalaŋ
baḷi ɗe ga paḷti wul ka bii ngemti Nya wu.
Yek Yesu wulsi ɗe,
6 <<Naḳ gwe ka naŋma yenti wul jin ju, cin
ni tedi gwe mas ye jwe ka naŋma yenti wu sa
zak gon ten yilka gwas so, mas sa jek ka.>>
7 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ
naḳ gwisi a pi gwi? A yek ma yeni ama yisi
ɗe naḳ gwisi ɓal njaa ta pi ye?>>
8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem ba
maḷgon shelkii so naḳ ɗe mbalaŋ wonti a
tuli asa wulkii ɗe sik ɗe ami, asa po wule,
<Tlit ga dii atl ɓal njaa.> Baḳ koɓaŋsi so.
9 Kume ka kum dlanti ɗaŋka suk laʂhi
daŋti taṃti wu, ba ɓanti cikii so, naḳ ɗe
ngetli kaŋ ta naḳ gwisi pi wu. Ama ba yek
ɓo ni ɗe tlit ga dii atl so.>>
10 Yek ta ngusi wulti gwasaŋ ɗe,
<<Mbalaŋ ji atl gon a dlansi suk mbalaŋ
ji atli gon. A mbalaŋ ka atl ga guu gon a
dlansi suk mbalaŋ ga guumi gon pak.
11 Dii atl a wu na ndaḷti a kuzaŋ a tlo
mbalaŋ, a mbalaŋ wonti ɗaŋka a maʂh na
byas cwo. A kiɗi wul cit ɓanti a pi sut nya.
12 Ama naḳ jwisi a ɓo pi so se sa dopkii
yek sa lakkii ka bomti. A sa taḷakii mal maŋ
kisti gaɓa kaḷu motgaa ji Maŋ Yehuda asa
ɓalkii asa zaḳii kaḷu gwe asa zi maŋ paḷti
byas wul ju. A sa taḷakii a cina ɗa guu ji baŋ

† **20:37 20:37** Yen Yil 3:6 ‡ **20:43 20:43** Yen Zab 110:1

suk kiɗi jwasaŋ ten ɗe kaa zi mbadl tenaŋ ni.
13 Na nu kaŋ ka mbi tantu gwe ka hwisi gaɓa tenaŋ wu.
14 Ba ilgwe ka dlaɱ a cina ɗaasika wu hwotkii so.
15 Ba hwikii ilgwe ka dlaɱ wu suk ɓotlkaŋ gaɓa kangwe maŋ nget gwakaŋ a man nget gaɓa gwakaŋ sowu.
16 Maŋ zat jwakaŋ suk yilkeni jwakaŋ suk yelaŋ jwakaŋ a bal bi ga jon jwakaŋ ɗe taŋs tlokii.
17 Mas mbalaŋ a ngekii nak ɗe kaa zi mbadl tenaŋ wu.
18 Ama ko ɗe naɱ ka maɗlaŋ gaa gwakaŋ mago gon a gil ka so.
19 Kume ka dlo mbadl go Nya a kiskii.>>

Yesu dlaɱ kangwe baŋ Wurshelima a nda wu

20 Yek Yesu wulsi ɗaɗe, <<Kume kaa yen maŋ hapti dlo gandal Wurshelima wugo, tak yisi ɗe ndat ga bami ɓal njaa.
21 Majwe ni ka atl ga Yehudiya go sa ap to ka tlaɗal ka. A majwe ni ka baŋ Wurshelima wu yil ɗaka bami ka. Majwe ni ka nak mil baŋ jo baŋs te ka bal bami so.
22 Ka multi jwisi kaŋ Nya a nol mbalaŋ, ta gaɓa gwe mil shinti dlaɱti gaɓa ga Nya lishi wu daŋ ɗe gem.
23 Modli maŋ mil tuki suk maŋ mil kaal a daŋ ɗe wul cit gonti ka multi jwisi nak ɗe bal bomti a te ka atli a lilti mbadl ga Nya a su sut ten mbalaɱi wu.
24 Sa tlo jon jwakaŋ ka dlanti a jon wo sa pallaŋsi ɗe zhel ɗaŋka atl jon ka. Majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu a ngaɓi Wurshelima se multi jwasaŋ njikaŋ.

Palti ga Yen ga Mbalaŋ

25 <<Mbalaŋ a yen wul cit ɓanti ten cin suk ten liɓi suk ten kyadlal. A ten dii atl wo mbadl ga mbalaŋ a lus ka nak ɗe ɓanti a cisi i'e ɗe bal ze nwuti wu.
26 Nak wule mbalaŋ a na kotlaŋ mbadl ka na ɓanti, a bi mbadl gwasaŋ a ngusi ɓoti nak ɗe dlo nya a wu wu.
27 A paa mas mbalaŋ yenaŋni Yen ga Mbalaŋ ka nyaze, ka ndalti suk bal nalti gini.
28 Kume ka yeni ɗe nu ɓa pi wu, dlalaŋ ndali, kisti gwakaŋ ka ɓal njaa.>>

Cingalti gaɓa ga Yesu ten tlindi tulaŋ

29 Yek Yesu cingalisi gaɓa gon ɗe, <<Bo yenaŋ tlindi tulaŋ suk naa tlindi,
30 kume sa nda telti pyal daa wugo, aka yisi ɗe watlaŋ ɓal njaa.
31 Nu kaŋ kume ka yen iljwe a hwikii wu ɓa pi wu tak yisi ɗe kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ ɓal njaa.
32 A ni kii ma hwit gem ɗe jon ka mbalaŋ ji se a ɓo mash so ɗe mas wul jwisi a pi wu.
33 Dlo nya suk dii atl a paki ama ko njet ka gaɓa gi wo a paki so.

Gaɓa ga Yesu ten daŋti na kaŋ gaa

34 <<Paŋ ɗem'ɗem na gaa gwakaŋ, ba zat mbadl ten ngukti wul suk tlat wul jwe a gillikii gaa kawu suk daamti ten wul ji dii atl lil daŋti gwakaŋ ka so. Ɗe ba nuk sogo, cin gwisi a tuli gasi gwe baka yisi sowu,
35 nak gwe a tarko dop wul wu. Nu kaŋ cimi a tuli mas mbalaŋ ga dii atli.
36 Daɱaŋ na kaŋ gaa aka naɱa ngemti Nya tak manaŋ yilti ɗaka wul jwisi ka aka man dlalti a cina ɗaaka Yen ga Mbalaŋ.>>
37 Yek Yesu ngusi hwit gaɓa mbalaŋ ka lubii ga Nya mas cin, sukti ɓal go ata to ten Zaŋdal Tlindi Zetun ata mul to ka.
38 Na gasi ɓal go a mas mbalaŋ mogaa ka lubii ga Nya taŋs katit kaŋ.

22

1 Cin Motgaa bukti burodi gwe ba yiis ni giɓi sowu gwe a Maŋ Yehuda mbe ɗe Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila wu ɓal njaa go,
2 yek kiɗi maŋ Paris suk maŋ yisti mbat ga Musa ngusi ngot ga Yesu taŋs laki taŋs tloti mukli nak ɗe ɓanti ga mbalaŋ cisi wu.
3 Yek Sheɗan te ka mbadl ga Yehuda gwe asa mbet ɗe Iskariyoti wu, ɗe naɱ ka maŋ kopti botli jwas ɗe kutl cet lop ju.
4 Yek Yehuda li mal kiɗi maŋ daŋti ka bii ngemti Nya suk maŋ hapti dlo jwasaŋ taŋs dlaɱ suksi kangwe ta balsi Yesu wu.
5 Yek sa pal hwol tuk i'e yek sa dlaɱ sukti ɗe sa balti wulpi.
6 Yek Yehuda ndakisi ɗe ta balsi Yesu. Yek ta ngo tantu gwe ta balsiti aba malgon ni kali sowu.

Yesu nguk burodi suk maŋ kopti jwasi

7 Cin Motgaa bukti burodi gwe ba yiis ni giɓi sowu ballat tet wi gas gwe a mas lubii ka baŋ Israila mbosh yen bagalla asa taki Nya wu.
8 Yek Yesu shin Biturus suk Yohana taŋs lak lakamisi lu gwe sa nguk wul ka Motgaami wu.
9 Yek sa ngemti ɗe, <<A'ako kaŋ ka lami ɗe taŋ pali ko?>>
10 Yek ta wulsi ɗe, <<Kaa te ka bami wugo ka mbi malgon na tat ze a gaa aka kopti ka lubii gwe ta te wu,
11 akaa wul baboomi ɗe, <Maŋ lishti ka shinnii ɗe taŋ ngemki ɗe a'ako kaŋ ta nguk wul ga Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila suk maŋ kopti jwas ko?>
12 Ta mbokikii ang ten bal punka gon to ka tlal bii ka na gobdlan a giɓi. Kali kaŋ ka lakamini lu.>>
13 Yek sa li wugo, yek sa lak mbi mas nak gwe ta hwisi wu. Yek sa lakaŋ lwisi.

14 Yek sukti ɓal ɗe nguktisi ka ɓal go, yek
Yesu daṃ na zhila suk mil shinti ji botli
jwasi taṣ nguki.
15 Yek ta wulsi ɗe, <<A lami i'e ɗe ta nguk
wul sukkii ten Motgaa daamti ɗakcit boo ji
Israila a paa a nda tlat bomti.
16 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba
po nguk wul sukkii ka Motgaami naḳ gaṇ
so se gas gwe ma paḷaṇ bal Motgaa to nya
ka kaḷu gwe majwe Nya kissi wu a mogaa
wu.>>
17 Yek ta kan mbuka ze inabi yek ta
paḷ hwol tuk na Nya yek ta wulsi ɗe,
<<Kamaṇnii taḳ huuliini.
18 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba
po tla ze inabi sukkii so se gas gwe ma moo
mal guu ga Nya wu.>>
19 Yek ta kan burodi yek ta paḷ hwol tuk
na Nya yek ta caccali yek ta baḷsi yek ta
wulsi ɗe, <<Gaṇ go tlu tli gi kaṇ gwe a baḷi
ka lal gwakaṇ wu, ngusi paḷti nu aka naṃa
daamti gini.>>
20 Sa nguk wugo, yek ta po kan mbuke
yek ta wule, <<Mbuka gaṇ go ga pyal dlaḷḷaṭ
gaɓa kaṇ gwe ni ka hwulan gi ɗe ba shoti ka
lal gwakaṇ wu.
21 Ama maḷgwe a baḷ bi gi wuggu ta naṃa
ngukti wul suk ami.
22 Ami Yen ga Mbalaṇ ba maṣhi naḳ
kangwe Nya paḷi wu, ama maḷgwe a baḷ bi
gi ɗe taṣ tlo go, ta daṇ ɗe wul cit gonti.>>
23 Yek maṇ kopti jwas njel ngemti ji
yilkeni ɗe wok ka paḷ ilgon nu ka mi wo?

Gaɓa ten maḷgwe a daṇ ɗe kakshe wu

24 Yek gaɓa te ka dlo ga maṇ kopti ji Yesu
ten ɗe wok ka daṇ ɗe kakshe kaṣi wo.
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Guu ji majwe baṣa
yis Nya sogo, asa paḷi wul mbalaṇ jwasaṇ
taṣ yisi ɗe ndaḷti guu nisi ɗa, asa lami ɗe ta
mbalaṇ kansi ɗe maṇ paḷti hwa wul.
26 Ama kii wo ba ni nu malkii so. Haṇ
ta maḷgwe ni ɗe kakshe ka kii wu daṇ naḳ
nak'eni, a maḷgwe ni ɗe bali ka kii wu daṇ
naḳ zhel.
27 Wok nal mani wo, maḷgwe naṃa
ngukti wul gwa ko maḷgwe naṃa huulti
ilga ga nguki wu? Maḷgwe naṃa ngukti
wu kaɗe kakshe. Ama yek amikgu ka dlo
gwakaṇ naḳ maṇ huulti ilga ga nguki.
28 Kiik dlaḷ na gem suk ami ka bomti jwe
a tla wu.
29 Naḳ gwe Aba gi pallaṇ ɗe guu wu, nu
kaṇ kii mago a pallaḳii ɗe guu wi pak.
30 Ka nguki aka tla aka ngukti wul gini
kaḷu gwe a ni ɗe guu wu, aka daṇ ka
gobdlan guu aka daṇ ɗe maṇ kisti gaɓa ga
maṇ gaṣ ga Israila ɗe kutl cet lop ju.>>
31 Yek Yesu wule, <<Siman Biturus, ɓo
kumi, Sheɗan ngwe i'e taṣ pelkii naḳ gwe
asa pel gwe alkama ɗaka kapti kawu.
32 Ama a nikma ngemti Nya ɗe ta zaṭ
mbadl gwa dlaḷ ten Nya, a kume ka ballaḳ
tet malaṇ wugo, aka ndaḷi mbadl yilkeni
jwa.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, ko ta ka
bii gwe asa ɓal mbalaṇ wu ka mago, ba te
sukki, a kume maṣhkaṇ ka ma wu, ba maṣh
sukki.>>
34 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwiti ɗe,
ka nge yisti gini asaṃi ɗe mekan ka gas gaṇ
a paa gunda kol nda lakti yal ka bultlwe.>>
35 Yek Yesu ngem maṇ kopti jwas ɗe, <<A
shinkii ba na wulpi so aba na ngura so aba
na kaptaḷan sogo, yek ka mbi so ye?>>
Yek sa wule, <<Ma mbi mas wul.>>
36 Yek ta wulsi ɗe, <<Ningaṇ go mas
maḷgwe wulpi suk ngura niɗɗa wu taṣ kami
ata ngiɓi. Mas maḷgwe bal puka niɗɗa sogo,
taṣ wul lukaḷ gwas ka ata wuli.
37 A ni kii ma hwiti ɗe, ngetli kaṇ ta
ilgwe sa lishi tenaṇ ka lishti ji maṇ dlaṃti
gaɓa ga Nya wu daṇ ɗe gem, gwe wuli ɗe,
<Yek sa pallaṭ ndakce suk maṇ paḷti byas
wul.> Ilgwe sa lishi tenaṇ wu ɓalma daṇti
ɗe gem.>>*
38 Yek maṇ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa,
kiɗi puka ɗe lop kaju.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kumi wi.>>

Sa dop Yesu

39 Yek Yesu zak baṃi yek ta to ka Zaṇdaḷ
Tlindi Zetun naḳ gwe ata kul paḷi wu, yek
maṇ kopti jwas kopti.
40 Ta to ka tlaṇdaḷi wugo, yek ta wulsi ɗe,
<<Ngemaṇ Nya, ba Sheɗan lakkii ten paḷti
byas wul so.>>
41 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta
ngus atli yek ta ngem Nya.
42 Yek ta wule, <<Aba, ka lami go aka
kami bomti gaṇ ka, ko ɗe ba lamti gi ka
sowu, ama kangwe ka lami wu.>>
43 Ta naṃa ngemti Nya nugo yek yen
shinti sut nya ka ɓallu yek ta ngusit ndaḷḷaṭ
mbadli.
44 Naḳ ɗe ta ni ka bomti wu, yek ta dlot
ten ngemti Nya hal lwani nitma lokti naḳ
gudaḷ hwulan.†
45 Ta pak ngemti Nyami wugo, yek ta pal
te mal maṇ kopti jwas ka yek ta mbisi go sa
naṃa ndet yebaḷ, naḳ ɗe sa ni ka duu tuk
wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naṃa
ndet yebaḷ ye? Tlaṇnya taḳ ngemaṇ Nya ba
Sheɗan lakkii ten ndat so.>>
47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek majon kaju
wonti sa sa dopti gwasi. Yehuda, gon
ka maṇ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ka

* **22:37 22:37** Yen Ish 53:12 † **22:44 22:44** Ka lishti jon ji cina wo, lu ndati ɗe 43 suk 44 ni giɓi so

tullaṣi. Yek Yehuda ɗam njaa mal Yesu yek ta swatti.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yehuda, na swatti kaɲ ka baḷ bi gi Yen ga Mbalaɲ ma?>>
49 Yek maɲ kopti jwe ni suk Yesu wu yeni nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, taɲ kan kiɗi puka taɲ dlanni suksi a?>>
50 Yek gon ka maɲ kopti ji Yesu wotl zhel ga bal maɲ Paris gon hal yek ta kotlit kaɲ ga kaṭ ang shinti ka.
51 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaɲsi!>> Yek ta taɲ kaɲ ga maḷgwe sa wotlit kawu yek kaɲi ndoki.
52 Yek Yesu wul kiɗi maɲ daɲti ka bii ngemti Nyami suk maɲ hapti dlo jwasaɲ suk kiɗi jwasaɲ jwe tul ɗe taṣ dopti wu ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka suk sada taḳ doɓaɲ ninini, mukaḷ kaɗe ami a?
53 A ni sukkii mas cin kaḷu lubii ga Nya yek baḳa doɓaɲ so, yek ninge kaɲ kaa ya mbi tantu dopti gini ka ndaḷti byas wul ga daɲshal.>>

Biturus nge yisti ga Yesu

54 Yek sa dop Yesu, yek sa zigaa na ti, yek sa taḷat ka boo ga bal maɲ Paris. Yek Biturus ngusi kopti gwasaɲ tet dlenti.
55 Yek sa hot wutu a dii boo lubiimi wugo, yek sa daɲ atli, Biturus mago yek ta daɲ suksi njaa mal wuti.
56 Yek ɗe naɲ ka mil modli jwe naɲa paḷti wul ka lubiimi wu yenti wugo, yek ta wutit gwel, yek ta wule, <<Maḷgaɲ go suk Yesu kaɲ ta ni.>>
57 Yek Biturus wule, <<Suk Yesu kaɲ a ni so, a yisti so pamma.>>
58 Laɲ daɲti wugo, yek maḷgon po yis Biturus ɗa, yek ta wule, <<Ki mago gon gwasaɲ kaɲ.>>
Yek Biturus wule, <<Amik so.>>
59 Nak po laɲ daɲti tek wugo, yek maḷgon po wulti ɗe, <<Gem, maḷgaɲ go suk Yesu kaɲ ta ni. Naḳ ɗe ti mago maɲ Galili kawu.>>
60 Yek Biturus wule, <<A yis ilgwe ka naɲa dlaɲti wu so pamma.>> Ta naɲa dlaɲti nugo yek gunda kol lak yal ka bultlwe.
61 Yek Bagaa Yesu ballaṭi, yek ta wuti gwel Biturus, yek Biturus ɗaam ilgwe Yesu hwit wu ɗe, <<Ka nge yisti gini asaɲi ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti yal ase ka bultlwe.>>
62 Yek Biturus yil deɓaḷ yek ta kul i'e.
63 Yek majwe naɲa daɲti mal Yesu wu ndet wulti wul jon asa naɲa ɓot gwasi.
64 Yek sa ɓalit gwel ka, yek sa njel wulti gwas ɗe, <<Hwini maḷgwe ɓok wu taɲ yisi ɗe ki wo maɲ dlaɲti gaɓa ga Nya kaɲ.>>
65 Yek sa ngusi byalti gwasi.

Yesu a cina ɗa kiɗi ji Maɲ Yehuda ka

66 Lu tlo wugo, yek kiɗi maɲ baɲ suk kiɗi maɲ daɲti ka lubii ga Nya suk maɲ lishti mbaṭ ga Musa mogaa, yek maɲ hapti dlo tulli Yesu malsi.
67 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe Almasihu‡ go, hwinii.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kume a hwikii mago ka kan gaɓa gi so.
68 A kume a kum gaṣ ilgon malkii go ka balli so.
69 Ama ndok ase, ami Yen ga Mbalaɲ a daɲ ten kaṭ ang shinti ga Nya Bal Kakshe.>>
70 Yek mas jwasaɲ ngemti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nyami a?>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Gem kaɲ kaa dlaɲi, nu kaɲ ni.>>
71 Yek sa wule, <<Yek ma yii ma ɓaṭti ye, naḳ ɗe ma kumi tet bi ɗatka wu?>>

23

Yesu a cina ɗa Bilatus ka

1 Yek mas kiɗi ji maɲ Yehudasi tlinya yek sa taḷa Yesu mal Bilatus gobna,
2 yek sa ndet zaṭ duu gaa ɗe, <<Ma mbi maḷgaɲ ten gillaṭ ga mbalaɲ jinaɲ ɗe baṣ baḷ wulpi boo gwasaɲ Kaisar guu so. A ta naɲa wulti ɗe tik ɗe Almasihu guu.>>
3 Yek Bilatus ngem Yesu ɗe, <<Kik ɗe guu ga maɲ Yehuda?>>
Yek Yesu wule, <<Nu kaɲ ni.>>
4 Yek Bilatus hwi kiɗi maɲ daɲti ka lubii ga Nyami suk naa mbalaɲ ɗe, <<Yek laki yek kaa tullaṭ ye? Ami wo a mbi byas ilgwe ta paḷi wu so.>>
5 Yek mbalaɲi ngusi wulti ɗe, <<Gaɓa gwe ata hwi mbalaɲ wu kaɗe maɲ tlilti mbadl gwasaɲ ka mas baɲ ji Yehudiya, tet Galili kaɲ ta nde, yek tik ɓallu a ɗee.>>

Sa taḷa Yesu mal Hiridus

6 Bilatus kumi nu wugo yek ta kum gaẓi ɗe ko Yesu wo maɲ Galili kaɗe ti. Yek sa wulti ɗe maɲ Galili kaɲ.
7 Bilatus kumi ɗe Yesu wo ka atl ga Hiridus guu kaɲ ta ni wu, yek ta wulsi ɗe, taṣ taḷat malti naḳ ɗe Hiridus guu ni Wurshelima ka multi jwisi wu.
8 Hiridus guu yen Yesu wugo, yek ta paḷ hwol tuki i'e naḳ ɗe ta laɲ multi ata naɲa kumti gaɓa tenti wu. Ta lami taṣ yen wul cit ɓanti gwe a Yesu paḷi wu.
9 Yek ta kum gaṣ wul wonti mal Yesu ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon so.
10 Kiɗi maɲ daɲti ka lubii ga Nya suk maɲ yisti mbaṭ ga Musa ni kaḷi asa naɲa ta dlaɲti byas wul tenti.
11 Yek Hiridus suk maɲ hapti dlo jwas wulit wul jon, yek sa wulit wul jon yek sa lakit bal lukaḷ, yek sa pallaṭ su mal Bilatus ka.

‡ **22:67 22:67** Sogo *Kiristi*

12 Ndok ten gasi, yek Hiridus suk Bilatus daŋ ɗe yelaŋ, naɣ ɗe yelaŋ dlanti kaɗe si wu.

Sa ɓaɭ bi ga Yesu taṣ tloti

13 Yek Bilatus mo kiɗi maŋ daŋti ka bii ngemti Nya suk kiɗi ji maŋ baɱi suk mbalaɱi mas.
14 Yek ta wulsi ɗe, <<Kaa tulli maɭgaŋ malaŋ ɗe ta naɱa gillat ga mbalaŋ, ama yek a bodlaɭti yek baa mbit na byas ilgon so.
15 A ba Hiridus mbit na byas ilgon so pak, yek laki yek ta pallat tet malaŋni. Kiik ka yeni wu, ta paɭ ilgwe a laki ɗe taŋ tlot wu so.
16 Yek laki ɗe ɓot kaŋ ba ɓoti a paa a zakti.>>*
18 Yek mbalaɱi ɓel bi yek sa ngusi wulti na ndaɭti ɗe, <<Zaŋ gaa na maɭgaŋ! A ka zakini Barabas.>>
19 Barabas tulli dlanti ka dlo ga mbalaŋ a Wurshelima, yek ta po tlo maɭgon. Yek laki yek sa ɓalti.
20 Yek Bilatus wulsi ɗaɗe, ta lami ɗe taṣ zak Yesu.
21 Yek sa ngusi dlaɱti na ndaɭti ɗe, <<Bakaŋti ten gudaɭ yencin taṣ maṣhi!>>
22 Yek Bilatus po wulsi asaɱi na mekan ɗe, <<Yek laki ɗe ka lami ta maɭgaŋ maṣhi ye? Byas wul yek ta paɭi ye? A mbit na byas ilgwe a laki ta tlot wu so. Ba laki asa ɓot na tlemndi a paa a zakti.>>
23 Ama yek sa nge, yek sa ngusi wulti na ndaɭti ɗe, <<Bakaŋti ten gudaɭ yencin! >> Yek gaɓe gwasaŋ wu ka dlaɭi.
24 Yek Bilatus paɭisi ilgwe sa lami wu.
25 Yek ta zakisi Barabas, maɭgwe sa ɓalti ten ɗe ta tlo maɭgon wu, yek ta baɭsi Yesu taṣ paɭit ilgwe sa lami wu.

Sa ɓak Yesu ten gudaɭ yencin

26 Maŋ hapti dlo naɱa zat gaa na Yesu nugo, yek sa mo suk maɭgon asa mbet ɗe Siman maŋ baŋ Sayirin ta naɱa lat Wurshelima. Yek sa dopti yek sa zit gudaɭ yencin gwe sa ɓak Yesu dani wu gaa, yek sa lakti taṣ kop Yesu na nali.
27 A mbalaŋ wonti naɱa kopti gwasaŋ suk modli jon asa naɱa desti lee.
28 Yek Yesu ballaṭi, yek ta wulsi ɗe, <<Modli Wurshelima, po kuli ninini gaa so, kuli gaa gwakaŋ suk mil jwakaŋ.
29 Gas gon wo ka wule, <Modli jwe zi yen so, a basa lu mil kaal sogo maŋ hwol tuk kaɗe si.>
30 Ten gasisi kaŋ
<< <mbalaŋ a wul tlaɗaɭ ɗe, <<Ndenii sut gaa,>>
asa wul zaŋdaɭ ɗe, <<Yitlani ka.>> >†
31 Kume sa paɭi nu a tlindi yi diki go, nii kaŋ a pi gwi ɗe tlindi koo wu?>>
32 Yek sa taɭa mbalaŋ ɗe lop jon jwe paɭ byas wul wu taṣ tlosi pak suk Yesu.
33 Yek sa taɭasi kaɭu gwe asa mbe ɗe <<Is Gaa>> wu. Kaɭi kaŋ sa ɓakti ten gudaɭ yencin suk mbalaŋ ɗe lop jwe paɭ byas wul ju. Gon ni ten gudaɭ yencin ten kaṭ ang shinti gwasi a gon wo ten kaṭ ang yali gwasi.
34 Yek Yesu wule, <<Aba, taasi majin byas wul jwasaŋ ka, naɣ ɗe basa yis ilgwe sa naɱa paɭti wu sowu.>> Yek sa huul lukaɭ ga Yesu ka dlo gwasaŋ ten botlti ga maɭgwe a kan wu.
35 Yek mbalaŋ ngusi yenti ga Yesu, yek kiɗi jwasaŋ wulit wul jon ɗe, <<Ta kis naa mbalaŋ, taṣ kis gaa gwas la kume tik ɗe Almasihu gwe Nya botlti wu.>>
36 Yek maŋ hapti dlo jwe ɓakti ten gudaɭ yencimi wu wulit wul jon, yek sa takit mbayi ze.
37 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe guu ga maŋ Yehuda go, kis gaa gwa la.>>
38 Yek sa lishi ten gudaɭ yencimi to gaa ɗatkaɗe, <<Maɭgaŋ kaɗe guu ga maŋ Yehuda.>>
39 Yek ɗe naɱ ka majwe paɭ byas wul ɗe sa ɓaksi ten gudaɭ yencin mal Yesu wu, hwit byas gaɓa ɗe, <<Ale kik ɗe Almasihu nwa? Kis gaa gwa aka kisnii pak la.>>
40 Yek maɭi gon wu matlti yek ta wulti ɗe, <<Banti ga Nya mago cik sa? De ilgwe sa paɭini wu kaŋ sa paɭit wu.
41 Mi wo byas ilgwe ma paɭi wu mbuki taṣ paɭini nu, ama maɭgaŋ go ta paɭ byas ilgon so.>>
42 Yek ta wul Yesu ɗe, <<A ka yisi lu ne, kume ka ɓal ɗe guu wu.>>
43 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwit gem ɗe, ase go ka daŋ suk ami ka Boo ga Nya.>>

Maṣhkaŋ ga Yesu

44 Sa ni nugo, ka dlo cin, yek daɱshal yitla lu ka mas, se naɣ cin celti.
45 Yek cin zak cilti, yek labule ga lubii ga Nya kesh su dlo ka.
46 Yek Yesu wul na ndaɭti ɗe, <<Aba gini, ka ang gwakaŋ a zi mbadl gini.>> Ta dlaɱ nu wugo, yek ta maṣhi.
47 Yek bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gwe ni kaɭi wu yeni nu wugo, yek ta taṣ Nya, yek ta wule, <<Gem, maɭgaŋ go zok mbalaŋ kaŋ.>>
48 Yek mas majwe mogaa taṣ yen ilgwe a pi wu yeni nu wugo, yek sa ɓo ang ten ngetli, yek sa zigaa.

* **23:16 23:16** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe, *ti.* 17 *Ka Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila gwisi kaŋ a Bilatus kul laki asa zak ɗe naɱ ka majwe sa ɓalsi ju.* † **23:30 23:30** Yen Hos 10:8

49 Yek mas majwe yis Yesu, suk modli jwe
kopti tet Galili wu dlal tet dlenti, yek sa
ngusi yenti ilgwe nama pat wu.

Lepti ga Yesu

50-51 Malgon ni ɗa asa mbet ɗe Yusupu
man palti zok wul gon. Ta nama hwol tuk
ten ɓatti ga Nya tas tul ɗe guu ka mbadl
ga mbalan. Ti wo man ban ga Yehuda gon
kan gwe asa mbe ɗe Arimatiya wu, a bal
mbalan ga man Yehuda ka pak. Ama bata
mo bi suksi ten ilgwe sa pali Yesu wu so.
52 Yek ta li mal Bilatus yek ta ngemti tas
balti hwuu ga Yesu. Yek ta zakti tas lak
kami.
53 Yek Yusupu shit hwuunisi sut ɗa ten
gudal yencimi ka, yek ta kus ka ka mbuni
hwol lukal yek ta zi ka gaa zukɗi gwe sa tlat
ka paa a basa ɓo lep malgon giɓi sowu.
54 A cin lakanti wul kan nak ɗe gas shukti
ɓal njaa wu.
55 Yek modli jwe kop Yesu tet Galili wu
li suk Yusupu yek sa yen gaa zukɗisi suk
kangwe sa zi hwuu ga Yesu a giɓi wu.
56 Yek sa li gazan yek sa lakan turare suk
mil tuksati, yek sa shuki ten gas shukti nak
gwe mbat ga Musa dlam wu.

24

Palti ga Yesu kaami

1 Gas ndat multi ɗe nam ga nitgi kaal ɗa
gas shukti ka bultlwe yek modli ju li ka gaa
zukɗi ga Yesu na turare gwasan.
2 Yek sa mbi go sa gudal bal ye gwe sa zi
ten bi gaa zukɗisi wu kawi.
3 Yek modlisi te ka gaa zukɗisi wugo yek
basa mbi hwuu ga Yesu Bagaa a giɓi so.
4 Sa nama daamti gwasan nugo yek
majon kaju si ɗe lop a malsi na hwol lukal
man cilti i'e.
5 'Banti ɓa cisi go yek sa ngusal gaa
gwasan atli. Yek mbalami wulsi ɗe, <<Yek
laki ɗe ka nama ngot ga malgwe ni kaami
wu ka hwuu mbalan ye?
6 Ta po yi ɗee so, ta tli ɗaka mashkan ka
wu nak gwe ta dlami ata yi sukkii a Galili
wu.
7 'De ta wulkii ɗe sa bal bi ga Yen ga
Mbalan a ang ɗa man palti byas wul ka asa
ɓakti ten gudal yencin, a ten gas na mekan
wo ata tli ɗaka mashkan ka.>>
8 Yek gaɓe te modlisi kan,
9 Yek sa pal tet kalu gaa zukɗisi wugo, yek
sa hwi mil shinti ji botli ga Yesu ɗe kutl cet
nam ju suk mas majwe ni kali wu.
10 Modli jwe li kalu gaa zukɗisi jo sik
ɗe, Maryam Magadala suk Yuwana suk
Maryam ana ga Yakubu suk naa modli jwe
ni suksi wu.
11 Ama yek mil shinti ji botlisi palli gaɓe
ɗe jetiti yek basa kan so.
12 Yek Biturus tlinya na apti tas lak yen
ilgwe modli ju dlam wu, yek ta kus gaa
zukɗisi, yek ta yen lukal gwe sa lep hwuuni
ga Yesu a giɓi wu ten kati gon, yek ta pal
lubii a ili nitma cit ɓanti ata nama daamti
gwas a dani.

Man kopti ji Yesu ɗe lop mo sukti ten tantu Imawus

13 Ten gasisi, yek man kopti ji Yesu jon
ɗe lop nama lat ten tantu ban gon asa
mbe ɗe Imawus, dlentat ga Imawus tet
Wurshelima wo mil ɗe nitgi kan.
14 Asa nama gaɓa ka dlo gwasan ten mas
wul jwe pi wu.
15 Sa nama gaɓa asa nama daamti
gwasan nugo yek Yesu kawu yek ta njel lat
suksi.
16 Ama yek basa yisi ɗe Yesu ka ni malsi
so.
17 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek kaa nama
dlamti ten tantu nan ye?>>
Yek sa dlal kali asa nama duu tuki.
18 Yek gon gwasan asa mbet ɗe Kiliyopas
ngemti ɗe, <<Kik ɗe mandaki na ngwe a
Wurshelima ɗe baka yis iljwe nama pat ka
multi jin so gwa?>>
19 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Yek pi ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Iljwe pi ten bi ga Yesu
man Nazarat wu man dlamti gaɓa ga Nya,
man ndali gaɓa a man palti kiɗi wul a cina
ɗa Nya suk mas mbalan wu.
20 Yek kiɗi man danti ka bii ngemti Nya
suk kiɗi jinan baltiti man tlot gwasi yek sa
ɓakti ten gudal yencin.
21 Ma lak mbadl ɗe tik ka yilli man
Yisiraila tet ɗaka ang ga man nget ganan
ka, ama yek multi ɗe mekan ka ɓali na pat
ga ili.
22 Yek modli jon ka mbalan jinan cini
ɓanti ɗe sa yil ka bultlwe yek sa li kalu gaa
zukɗisi,
23 yek basa mbi hwuu gwas so. Yek sa pal
teɗi yek sa hwini ɗe, gwel gwasan ɓuli yek
sa yen mil shinti ji Nya jwe wulsi ɗe Yesu
tli ɗaka mashkan ka wi.
24 Yek jon ka mi li kalu gaa zukɗisi pak
yek sa mbi go ta po yi so nak gwe modli ju
dlam wu.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii wo ka kadlan
hwo, a yisti mas wul jwe man dlamti gaɓa
ga Nya lishi wu bomikii gaa!
26 Ngetli kan ta Almasihu tla bomti nu
apaa ta dan ka nalti gwasi.>>
27 Yek ta ndesi gaɓa ten lishti ga Musa suk
mas ga man dlamti gaɓa ga Nya jwe lish
gaɓa tenti wu.
28 Yek sa ɓal njaa a Imawus go, yek Yesu
pi wule ta zakansi tas li cina.
29 Yek sa ngemti tas dan suksi ka bami
nak ɗe sukti ka ɓallu, a cin nda bii wi. Yek
ta kopsi kalu gwe sa mullu.

30 Yek sa daṃ na zhila taṣ nguk wul wugo, yek ta kan burodi yek ta paḷ hwol tuk na Nya yek ta caali yek ta huulisi.
31 Yek ninge yek sa yisti, njet go yek ta gilisi ka.
32 Yek sa wul ka dlo gwasaṇ ɗe, <<Ta hwini gaƀa ga Nya ten Almasihu ten tantu go, yek ba mbadl kwekaṃini kaṣa?>>
33 Yek sa tlinya yek sa pal su Wurshelima ka, yek sa mbi maṇ kopti jwas ɗe kutl cet naṃ suk majwe ni suksi ju.
34 Yek mas maṇ koptisi ngusi wulti ɗe, <<Gem kaṇ, Yesu Bagaa tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka wi yek ta mo suk Biturus.>>
35 Yek sa dlaṃ ilgwe pi ten tantu Imawus wu suk kangwe sa yisti ɗe ta huulisi burodi wu.

Iljwe Yesu zaki maṇ kopti jwas ɗe taṣ paḷi wu

36 Sa naṃa gaƀe nugo yek Yesu ka ƀallu na gaa gwasi, yek ta dlaḷ ka dlo gwasaṇ, yek ta wulsi ɗe, <<Ta mbadl gwakaṇ taṃi.>>
37 Yek ƀanti cisi mas jwasaṇ, sa daṃ gwa we lul kaṇ sa yenti.
38 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek ka cikii ƀanti nu ɗe ba mbadl dlaḷikii so ye?
39 'Bo yenaṇ ang suk asaṇ gini, ami kaṇ na gaa gini, taṇaṇni nini taḳ ƀo kumini. Lul kaɗe ami so, lul wo tli niɗɗa naḳ gi wu so.>>
40 Ta dlaṃ nu wugo, yek ta mbokisi ang ten ang suk asaṇ gwasi.
41 A ba mbadl gwasaṇ ƀo dlaḷ so, naḳ ɗe ili cisi ƀanti ama asa naṃa hwol tuk pak. Yek ta ngemsi ɗe, <<Ilga nguki ni kii ɗa a ɗee ma?>>
42 Yek sa baḷti kwes ga buki.
43 Yek ta kami yek ta nguki asa naṃa yenti.
44 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe a hwikii ɗe a yi sukkii wuggu, mas iljwe sa dlaṃ tenaṇ ka mbaṭ ga Musa, suk iljwe maṇ dlaṃti gaƀa ga Nya lishi, suk ka Zabura wu a daṃ ɗe gem.>>
45 Yek ta ƀul mbadl gwasaṇ kangwe sa yis lishti ga gaƀa ga Nya wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe ni ga lishi wuggu, Almasihu a tla bomti ata maṣhi, a ten ndat cin na mekan wo ta tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka.
47 A paa sa hwi gaƀa mbalaṇ ten dii atl ɗaṇka, ten bi cit atl gaa mal Nya suk taasti byas wul jwasaṇ ka ka shin gwasi. Tet Wurshelima kaṇ sa nde.
48 Kik ka yen wul jwisi na gwel gwakaṇ, akaa dlaṃi mbalaṇ.
49 Yekgu ba shinikii lu na maḷgwe aba gi dlaḷli gaƀa ɗe ta baḷi wu, ama ƀaṭi ka bal baṃi se Nya baḷkii ndaḷti sut paa.>>

Kanti ga Yesu to nya ka

50 Laṃ multi wugo, yek Yesu yilli maṇ kopti jwas te kaal bal baṇ Wurshelima ka, yek sa li Betani. Yek ta tlil ang gwas nya, yek ta ngemisi hwa wul ga Nya.
51 Ta nisi ma ngemti hwa wul ga Nya nugo, yek ta huul suksi, yek sa kanti to nya ka.
52 Yek sa ngus atli, yek sa baḷti nalti. Yek sa pal te Wurshelima ka na hwol tuki i'e,
53 yek sa ngusi laṭ ka lubii ga Nya mas cin, asa naṃa taṣti ga Nya Bal Kakshe.

Yohana

Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ

1 Ten ndat zhile wo Gaɓe ni ɗa, a Gaɓe wo
suk Nya kaɲ ni, a Gaɓe wo Nya kaɲ.
2 Tik ni suk Nya tet ten ndat zhile.
3 Tumalti kaɲ sa paḷ mas wul, a ɗe ba
tumalti ka sogo sa paḷ ilgon ka wul jwe sa
paḷi wu so.
4 Tik ɗe maɲ baḷti mbadli, a mbadl gwisi
kaɗe cilti ga mbalaɲ.
5 Cilti naɱa cilti ka daɱshal, aba
daɱshali man tlat gaa gwas* so.
6 Maḷgon ni ɗa maḷgwe Nya ka shinti sut
wu, shin gwas kaɗe Yohana.
7 Ta tuli taṣ baḷ sheda ga gem ten bi ga
cilti, kangwe mas mbalaɲ a kum sheda
gwisi asa baḷ gem tumalti wu.
8 A ba Yohana gaa gwas kaɗe cilti so, ama
ta tuli taṣ baḷ sheda ten cilti.
9 Cilti ga gem gwe a baḷ mas mbalaɲ cilti
wu, naɱa tul ten dii atli.†
10 Tek go gaɓa gwisi daɱ ten dii atli, a ko
ɗe tumalti kaɲ sa paḷ dii atli wu, ama ba
mbalaɲ ji dii atli yisti so.
11 Ta tul mal mbalaɲ jwasi, ama yek sa ge
kanti gwasi.
12 Ama mas majwe kanti yek sa baḷ gem
na shin gwas go, ta baḷsi iko ga naṭ ɗe mil ji
Nya,
13 majwisi daɱ ɗe mil ji Nya tu ten tantu
zaṭ yen ga mbalaɲ so,‡ ba ɗe tumal mot ga
ba maani suk kili mbalaɲ ka so, a ba ɗe
tumal lamti ga mbalaɲ ka so, ama tumal
lamti ga Nya kaɲ.
14 Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ yek ta daɱ
sukmi. Mik yen nalti gwasi, nalti ga Yen ɗe
naɱ gwe ba wundaḷ gwas ni ɗa so ɗe ta yil
sut mal Abe wu, ata njikaɲ na alheri suk
gem.
15 Yohana tlil yal nya yek ta baḷ sheda
tenti. Yek ta wuli ɗe, <<Gaɱi kaɗe maḷgwe
a wule, <Maḷgon a tul ka kaal gini, maḷgwe
nal manaɲ wu, ten ɗe tik ni ɗa a basa ɓo
zaɲ sowu.> >>
16 Tumal nalti ga alheri gwas kaɲ mas
jinaɲ ma mbi albarka ten albarka.
17 Ai mbaṭ gaɓa wo tumal Musa kaɲ Nya
baḷi, ama alheri suk gem wo tumal Yesu
Almasihu kaɲ tuli.
18 Maḷgon ɓo taba yenti ga Nya so, seko
Yen ɗe naɱ gwas gwe ba wundaḷ gwas ni
ɗa sowu gwe tik ɗe Nya, ata suk Abe wu ka
mbokini ang ten Nya.

Yohana maɲ baptisma hwi mbalaɲ ɗe ti wo Almasihu ka so

19 Ilgwe Yohana maɲ Baptisma hwi
mbalaɲ ka sa'i gwe maɲ Yehuda jwe saɲi
Wurshelima shin maɲ Paris suk maɲ Lawi
ɗe taṣ ngemti ɗe wok ɗe ti wo wukgu!
20 Yek ba ta hwundaḷi so, ama yek ta
dlaɱisi ten dii ɗe, <<Amik ɗe Almasihu
so.>>
21 Yek sa ngemti ɗe, <<Kik ɗe wokko? Kik
ɗe Iliya a?>>
Yek ta wule, <<Amik so.>>
<<Kik ɗe Maɲ Dlaɱti Gaɓa ga Nyami ya?
>>
Yek ta ballisi ɗe, <<Wowo.>>
22 Yek sa po ngemti ɗa, yek sa wuli ɗe,
<<Kik ɗe wokko? Hwini ilgwe ma lak dlaɱi
majwe shinni wu. Ɗe yek ka mbe gaa gwa
ye?>>
23 Yek Yohana ballisi tet ka lishti ga
Ishaya maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya ɗe, <<Amik
ɗe yal ga maḷgwe naɱa ten lakti icin ka me
ɗe, <Laḳaɱi Bagaa tantu> wu.>>§
24 Yek maɲ parisi jon jwe sa shinsi wu
25 ngemti ɗe, <<Yek laki aka paḷi mbalaɲ
Baptisma ye, ɗe kik ɗe Almasihu so, sogo
Iliya, sogo Maɲ Dlaɱti Gaɓa ga Nyami
sowu?>>
26 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Na ze kaɲ a
paḷ Baptisma, ama maḷgon ni ɗa a nya ka
dlo gwakaɲ maḷgwe ba kaa yisti sowu.
27 Tik ɗe maḷgwe ta tul ka kaal gi wu,
maḷgwe zaa kaptaḷan gwas mago a mbuki
ta paṭl dani sowu.>>
28 Mas wul jimi wo ka baɲ Betani kaɲ pi
tu ten kaṭi gon ga dlaḷka Yodan, kaḷu gwe
Yohana naɱa paḷti Baptisma wu.

Yesu Yen Bagalla ga Nya

29 Lu tlo wugo yek Yohana yen Yesu ata
nima laṭ tet tumalti yek ta wuli ɗe, <<Bo
yenaɲ, Yen Bagalla ga Nya, maḷgwe ta kan
byas wul ga dii atl wu!
30 Gaɱi kaɗe maḷgwe a dlaɱ ɗe, <Maḷgon
a tul ka kaal gini, maḷgwe ta nal manaɲ wu,
maḷgwe ta ni ɗa aba sa ɓo zaɲ sowu.>
31 Ami gaa gi mago a yisti so, ama ilgwe
laki yek a tuli a nima Baptisma na ze go yek
ɗe ta maɲ Yisraila yisti.>>
32 Yek Yohana baḷ shaida ɗe, <<A yen
Shishi sut nya naḳ yadli yek ta sak nda
tenti.
33 Ami mago a yisti so, se naḳ maḷgwe
shinaɲ ɗe ta paḷ Baptisma na ze wu hwi ɗe,
<Maḷgwe ka yen Shishi yil sut nya yek sak
nda tenti wu kaɗe maḷgwe a paḷi mbalaɲ
Baptisma na Shishi ga Nya wu.>
34 A yeni na gwel gini yek a hwi mbalaɲ
ɗe gaɲ go Yen ga Nya kaɲ.>>

Mil lishti ji Yesu ga cina

---

* **1:5 1:5** Sogo *daɱshal, a ba daɱshali man ngetl gwas dani so* ten dii atli wu

† **1:9 1:9** Cilti ga gem gwe a baḷ cilti mas maɲ tulti

‡ **1:13 1:13** Na bi ga maɲ Girik wo *ga hwulan*

§ **1:23 1:23** YenIsh 40:3

35 Ten cin gwe kop kaali wu a Yohana suk ɗe lop ka mil lishti jwas ni kali,
36 ɗe Yohana yen Yesu ten lat tu kali wugo, yek ta wule <<Bo yeni ni, Yen Bagalla Nya ka wu!>>
37 Ɗe mil lishti ɗe lobi kum gaba ga Yohana wugo, yek sa kop kaal ga Yesu.
38 Ɗe Yesu cel gwel kaali yek ta yensi ten kopti gwas wugo, <<Yek ta ngemsi ɗe yek kaa lami ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Rabbi>> (gwe yek ɗe man lishti wu), <<Ako kan lu danti gwa ni ko?>>
39 Yek ta ballisi ɗe, <<Lan te, tak yeni ni.>>
Yek sa lak yen lu gwe ta nima damti wu, yek sa ndacin sukti kali. A sa'i ɗe wupsi ga ka sukti ka ɓali.
40 Andarawus yilka ga Siman Biturus ni ka majwe sa kop kaal ga Yesu ɗe sa kum ilgwe Yohana dlam wu.
41 Ilgwe Andarawus nda palti go yek ɗe, ta ngo yilka gwas Siman yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi Almasihusi wi>> (gwe yek ɗe Malgwe Nya Botli wu).
42 Yek ta tullat mal Yesu.
Yek Yesu yenti yek ta wuli ɗe, <<Kik ɗe Siman yen ga Yohana. Sa mbek ɗe Kepas>> (gwe yek ɗe Biturus* wu).

Yesu mbe Pilip suk Nataniyel

43 Ten cin gwe kop kaali wu, Yesu lam lat Galili. Yek ta mbi Pilip, yek ta wulti ɗe, <<Koɓanni.>>
44 Pilip wo man Betseda kan, ban gwasan ɗe nam suk Andarawus suk Biturus.
45 Pilip mbi Nataniyel yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi malgwe sa lish gaba tenti ka mbat gaba ga Musa, suk lishti ji man Dlamti Gaba ga Nya wu wi, tik ɗe Yesu man Nazarat, Yen ga Yusupu.>>
46 Yek Nataniyel ballit ɗe, <<Nazarat we! Hal hwa ilgon a yil tet kali nwa?>>
Yek Pilip hwit ɗe <<Lite tak ɓo yeni,>>
47 Ɗe Yesu yen Nataniyel ten lat tet malti wugo, yek ta wulti ɗe, <<Man Israila ga gem ka wu, malgwe lal ni kati sowu.>>
48 Yek Nataniyel ngemti ɗe, <<Ɗani kan ka yisan gwi?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<A yenki aka yi gaz tlindi tulan a ba Pilip ɓo mbek so.>>
49 Yek Nataniyel wul Yesu ɗe, <<Man lishti, kik ɗe Yen ga Nya, kik ɗe Guu ga man Yisraila.>>
50 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ka bal gem ten ɗe a hwik ɗe, a yenki a gaz tlindi tulan, ka yen kiɗi wul jwe man gwisi wu.>>
51 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge kaa yen dlo nya ga ɓuli, suk mil shinti ji Nya ten toti suk yilti ten Yen ga Mbalan.>>

2

Yesu palli ze ɗe ze inabi

1 Ten multi ɗe mekan kan sa pal biki hapti ka ban Kana ka kat atl ga Galili. A ana ga Yesu ni ka lu biki haptisi,
2 a Yesu suk mil lishti jwas mago sa shinisi lu ɗe tas li ka lu biki haptisi pak.
3 Ɗe ze inabi paki wugo, yek ana ga Yesu sak hwi Yesu ɗe, <<Ze inabi pakisi ka wi.>>
4 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gasal, yek laki ɗe ka li tet malan ye? Ai sa'i gi ɓo pan so.>>
5 Yek ana ga Yesu hwi man palti wul kali ɗe, <<Palan mas ilgwe ta hwikii ɗe tak pali wu.>>
6 A kali wo kiɗi pyal ze ɗe mukka jwe sa kin na ye wu ni ɗa, jwe a kan tatze ɗe kutl ɗe lop sogo kutl ɗe mekan ga ze wu. Na ze ga pyal ze jwisi kan a man Yehuda pol daskan gwasan ka, nak kangwe sa ku na palti wu.
7 Yek Yesu hwi man palti wul kali ɗe, <<Njikaman pyal ze jwisi na ze>> yek sa njikami ka mas cekal-cekal.
8 Yek paa ta hwisi ɗe, <<Lakan zesi tak tale bagaa ga biki.>>
Yek sa pal ilgwe ta hwisi wu,
9 bagaa ga biki lami go pal ɗe ze inabi wi. A ba ta yis tet ka lu gwe ze inabisi yil tet wu so, ko ɗe man palti wuli wo sa yisi wu. Yek pa ta mbe yen kosi te malkami ka
10 yek ta wulti ɗe, <<Ko wokko hwa ze inabi kan asa nda yillati ta mandaki tla paa aka kaali wo asa tulli gwe tam sowu, ama ki wo yek ka zi hwa ze inabi ka se nin ma.>>
11 A gami kaɗe, wul cit ɓanti gwe Yesu nda palti ka ban Kana ka kat atl Galili wu. Yek ta mbokisi ang ten nalti gwasi, yek mil lishti jwas bal gem nati.
12 Ka kaali wo yek Yesu li Kaparnahum suk ana gwasi suk yilkeni jwasi suk mil lishti jwasi. Yek sa lam multi kali.

Yesu mbol mbalan man wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

13 Ɗe sa'i motgaa ɗakciti ga Man Yehuda ɓal njaa wu, yek Yesu to Wurshelima.
14 Ka dii boo lubii ga Nya yek ta mbi mbalan ka man wulti tla ka, suk mbala suk kulu, suk man ballat wulpi na zhila ten palti wul jwasan.
15 Yek Yesu takal tlemndi na zaa, yek ta mbolsi mas jwasan ɗaka dii boo lubii ga Nyami ka, na mbale suk tlaɓi, yek ta babbali tebul ji man ballat wulpi ka, yek ta cat-cat wulpi jwasan ka.
16 Yek ta hwi man wulti kulu ɗe, <<Yillansi ɗa ɗe ka! Bak pallan lubii ga Aba gi ɗe lu wulti wul ka so!>>

* **1:42 1:42** Na Bi Arameya Kepas Na Giris BiturusGwe yek ɗe*Ye* wu
* **2:17 2:17** YenZab 69:9

17 Yek mil lishti jwas daam lishti gwe sa
lishi ka gaba ga Nya de, <<Dakalti ten lubii
gwa ka mbadl gi nima kwel gi nak wutu.>>*
18 Yek man Yehuda ngemti de, <<Yek de
wul cit banti gwe ka pali ten de tan yeni
ama yisi de iko palti mas wul jimi nik da
gwi?>>
19 Yek Yesu ballisi de, <<Jekan lubii ga
Nya gan ka, ba kin lisi ka multi de mekan.>>
20 Yek man Yehuda ballit de, <<Ka gini de
kutl de wupsi na mukka kan sa kin lubii ga
Nya gan, ama ki wo ka multi de mekan kan
ka kin ma?>>
21 Ama lubii ga Nya gwe ta nama gaba a
dani go dli gwas kan.
22 Kaal da palti gwas kaami kan, yek mil
lishti gwas daam ilgwe ta dlam wu. Yek sa
bal gem na lishti ga gaba ga Nya suk mas
ilgwe Yesu dlam wu.

Yesu yis daamti ga mbadl ga ko wokko

23 A Yesu ni Wurshelima ka sa'i motgaa
Daamti Dakcitisi, de wonti mbalami yen
wul cit banti gwe ta nama palti wugo yek
sa bal gem na shin gwasi.
24 Ama yek ba Yesu bal gem nasi so nak
de ta yis mas mbalan wu.
25 Yesu lami de ta mbalan hwit wul ten
malgon so, ten de ta yis mas ilgwe ni ka
mbadl ga mbalan wu.

3

Nikodimus tul mal Yesu

1 Malgon ni da shin gwas kade
Nikodimus, ti wo de nam kan tet ka motgaa
ji bacina ga man Yehuda jwe asa mbesi de
Parisi wu.
2 Ta tul mal Yesu ka gasi yek ta wulti de,
<<Man lishti, ma yisi de ki wo man lishti
kan sut mal Nya. Ten de malgon a man palti
wul cit banti jwe ka nama palti wu so, de
kume Nya ni sukti sowu.>>
3 Yek Yesu ballit de, <<Gem amik ka hwik
ge, ba malgwe a yen Nya de Guu wu seko
sa saka zat ga mali.>>
4 Yek Nikodimus ngemti de, <<Dani kan
sa zi mbalan ata koli wi gwi? Mali a man
palti te ka tuk ga ana gwas ka asa saka zat
gwas a?>>
5 Yek yesu ballit de, <<Gem amik ka hwik
ge, ba malgwe a man tet ka Nya de Guu wu
seko sa palit zati ga ze suk ga Shishi ga Nya.
6 Ilgwe a mbalan zi go mbalan kan, ama
ilgwe a Shishi ga Nya zi go Shishi kan.
7 Ba ilgwe a dlam wu de, <Ngetli kan tas
saka zat gwa wu,> cik banti so.
8 A yetal ngusi nwuti lu a li ka lu gwe lami
wu. Aka kum nwuti lu gwasi, ama baka yis
tet ka lu gwe yil tet wu sogo lu gwe nama
lat wu so. Nu kan ni suk malgwe de Shishi
ga Nya ka zat wu.>>
9 Yek Nikodimus ngemti de, <<Dani kan a
pi nu gwi?>>
10 Yek Yesu wulti de <<Ki de man lishti ga
man Yisraila wu mago yek baka yis gaa ji
wul jimi sa?
11 Gem amik ka hwik ge, ilgwe ma yisi wu
kan ma nama gaba dani, ma nikii ma hwit
gaba ten ilgwe ma yeni wu, ama mas na nu
yek kaa nge kanti gaba ganan.
12 A nikii ma dlamti gaba ten wul jwe ni
dii atl wu yek kaa nge balti gem. Dani kan
kaa bal gem, de a dlamikii gaba ten wul jwe
ni nya wu gwi?
13 Malgon bo taba tot nya so, seko malgwe
yil sut nya wu a tik de Yen ga Mbalan.
14 Nak gwe Musa tlil wuci zil galla nya ka
me wu, nak gwisi kan ngetli kan sa tlil Yen
ga Mbalan nya pak,
15 ten de ta mas malgwe ngasti tenti wu
mbi mbadl man lashi pakti.
16 <<Ten de Nya lam dii atl i'e yek ta bal
Yen de nam gwe ba wundal gwas ni da
sowu, ten de ta mas malgwe ngasti tenti go
bas lil ka so ama tas mbi mbadl man lashi
pakti.
17 Ten de Nya shin Yen gwas sut ten dii atl
de tas kissi gaba mbalan ji dii atli so, ama
ta shinti sut de ta dii atli mbi kisti tumalti.
18 Mas malgwe ngasti tenti ten Yen ga
Nya go sa nolti so. Ama mas malgwe nge
ngasti tenti go sa kisti gaba wi, ten de ta nge
ngasti ten shin ga Yen ga Nya de nam gwe
ba wundal gwas ni da sowu.
19 Kangwe kisti gabe ni wukgu, cilti tul
ten dii atli, ama yek mbalan lam damshal
man cilti, ten de palti wul jwasan wo byasi
kan.
20 Mas malgwe ata pal byas wul go, ata
nge cilti a bata li tet mal cilti so ten de cilti
a lak buli byas palti wul gwas gal da gaa ka.
21 Ama mas malgwe ata pal gem go ata li
tet mal cilti, ten de ta mbalan yeni ten dii
de ilgwe ata pali go tumal zat ang ga Nya
kan.>>

Sheda gwe Yohana man Baptisma bali ten Yesu wu

22 Kaal da nak gwisi yek Yesu suk mil
lishti jwas li tu kat atl ga Yehudiya, kali kan
ta lam multi suksi, ata nima palti Baptisma
mbalan.
23 Yohana mago ata nima palti Baptisma
a Ainon lu gwe ni njaa a Salim ten de ze ni
da nal kali. Yek mbalan ngusi tulti asa nisi
ma palti Baptisma.
24 (Nak gwisi pi aba sa bo le Yohana ka ka
lu leti so.)
25 Yek mil lishti ji Yohana ngusi calti gaba
suk man Yehuda gon ten bi polti-polti jwe
a man Yehuda pali nak kangwe mbat gaba
ga Musa bali wu.

26 Yek sa li mal Yohana yek sa wulti ɗe,
<<Maɲ lishti, maɩgwe kaɲi sukti tu ten kaṭi
gon ga dlaɩka Yodan wu, maɩgwe ka hwi
mbalaɲ gaɓa tenti ki na gaa wu, tik tek gu ta
naɩma paɩti baptisma a mbalaɲ wonti nima
laṭ malti.>>
27 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Maɩgon a man
mbit ilgon so seko ɗe kume sa baɩti sut nya
wu.
28 Kii gaa gwakaɲ mago sheda kaɲ, ten
ɗe ami na gaa gi ka dlaɩmkii ɗe, <Amik ɗe
Almasihu so ama sa shinaɲ ɗe ta tul a cina
gwasi.>
29 Ka biki hapti wo amarya wo kili ga yen
kos kaɲ. Yelaɲ ga yen kosi wo ata baṭi ɗe taṣ
kum yal ga yen kosi. Ata paɩ hwol tuki ɗe
kume ta kum yen kosi ten gaɓa wu. Na nu
kaɲ a hwol tuk gi njikaɲ.
30 Ngetli kaɲ taṣ ngusi mbaɩti dli, a ami
wo a ngusi hwulti ka.

Maɩgwe yil sut nya wu

31 <<Maɩgwe yil sut nya go ta man ko
wokko, a maɩgwe ɗe tet dii atl kaɲ taɲi go
ti wo ga dii atl kaɲ, a gaɓa gwas wo ten wul
ji dii atli kaɲ. Maɩgwe yil sut nya go ta man
mas wul.
32 Ta naɩma dlaɩmti wul jwe ta kumi yek
ta yeni wu, ama mas na nu yek ba maɩgon
kan ilgwe ta dlaɩm wu so.
33 Ama mas maɩgwe kan ilgwe ta dlaɩm
wu go, maɩi kan ɗe Nya wo maɲ paɩti gem
kaɲ.
34 Ten ɗe maɩ gwisi ɗe Nya ka shinti sut
go gaɓa ga Nya ata dlaɩmi, naḵ ɗe Nya baɩti
Shishi gwasi ba mbaṭ wu.
35 Abe lam Yeni yek ta zi mas wul a ang
ɗatka.
36 Mas maɩgwe ci cina na baɩti gem na
Yeni go mbadl maɲ laṣhi pakti nit ɗa. Ama
mas maɩgwe nge Yeni go ta mbi mbadl so,
ama lilti mbadl ga Nya ni tenti.>>

4

Yesu gaɓa suk kili Samariya

1 Yek maɲ Parisi kum gaɓa ɗe Yesu naɩma
mbit mil lishti wonti man Yohana, ata nisi
ma paɩti Baptisma.
2 Ko ɗe Yesu na gaa gwas kaɗe maɲ paɩti
Baptisme so ama mil lishti jwas kaɗe maɲ
paɩti wu.
3 De Yesu kum ilgwe naɩma paṭ ɗu wugo,
yek ta zak kaṭ atl ga Yehudiya yek ta pal te
ka kaṭi ga Galili ka.
4 A nit ngetli ɗe taṣ koɓi tu ka kaṭ atl
Samariya.
5 Yek ta li ka baɲ gon ga Samariya gwe
asa mbe ɗe Sekar, njaa mal lu gwe Yakubu
baɩ yen gwas Yusupu wu.
6 Kaɩli kaɲ rijiya ga Yakubu ni. De Yesu
nak na laṭ wugo yek ta daɲ na zhila ten bi
rijiye. Naḵ gwisi pi go a dlocin ka ɓali.
7 Yek kili gon nga Samariya tuli mbot ze.
Yek Yesu wulti ɗe, <<Nak baɩlaɲ ze ta tla ne!
>>
8 (Mil lishti jwas li ka baɩmi, ten taṣ wul
ilga nguki tedi.)
9 Yek nga Samariye wulti ɗe, <<Ɗaɲi kaɲ
ki maɲ Yehuda ama yek ka nima ngemti
ze ga tle ami ɗe kili Samariya wu gwi?>>
(Ten ɗe maɲ Yehuda wo baṣa mo suk maɲ
Samariya so.*)
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Da ka yis baɩti
wul ga Nya suk maɩgwe ngemik ze go, ka
ngemit ze ata baɩki ze maɲ baɩti mbadli.>>
11 Yek kilisi hwi Yesu ɗe, <<Maɲ nalti ai ba
guga niki ɗaṣo a yekgu rijiye wo dlunti kaɲ
ni. A ako kaɲ ka mbi ze maɲ baɩti mbadl
gwisi ko?
12 Ka manaɲ maɲ zaṭ ganaɲ Yakubu ɗe ta
baɩni rijiye, a ti gaa gwas mago ta tla zesi,
suk mil jwasi suk tunga dabbobi jwasaɲ ɗe
sa tla tet ka rijiye nwa?>>
13 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas maɩgwe tla ze
ge go kaɩkaze a ya tloti,
14 ama mas maɩgwe tla ze gwe ba baɩti go
kaɩkaze a po saka tlot gwas so. Zesi a daɲ
ɗe gwel ze gwe a ngusi telti ze ka maɩi wu,
hal a taɩat ka mbadl maɲ laṣhi pakti.>>
15 Yek kilisi wulti ɗe, <<Maɲ nalti, baɩaɲ
ze gwisi kangwe ɗe kaɩkaze a po tlo so, aba
ba po ngusi tulti aɗe ɗe ta mbo ze sowu.>>
16 Yek Yesu hwit ɗe, <<Lak mbe kos gwa
tedi.>>
17 Yek kilisi wulti ɗe, <<Kos ni ɗa so.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Gem kaɲ ka dlaɩmi ɗe
ka wule kos nik ɗa sowu.
18 Ten ɗe ka hap maani ɗe namtan wi, a
maɩgwe ka nima daɲmti sukti naḵ ninge go
kos gwa ka so. Ilgwe ka dlaɩm go gem kaɲ.>>
19 Yek kilisi ballit ɗe, <<Maɲ nalti, aba
yeni go ki wo maɲ dlaɩmti gaɓa ga Nya kaɲ.
20 Maɲ zaṭ jinaɲ ngusi Nya atl ten bal
tlaɲdaɩ gaɲ. Ama kii maɲ Yehuda wo, kaa
dlaɩm ɗe Wurshelima kaɗe lu gwe mbun ɗe
taɲ ngusi atl Nya wu.>>
21 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kili mbalaɲ baɩ
gem na ilgwe a naɩma dlaɩmti wu, ten ɗe sa'i
a tuli gwe ɗe ba mbalaɲ a ngusi Aba atl ten
bal tlaɲdaɩ gaɲ sogo a Wurshelima so.
22 Kii maɲ Samariya wo akaa ngusi atl
ilgwe ɗe baḵaa yisi sowu. Ama mi maɲ
Yehuda wo ama ngusi atl ilgwe ma yisi wu,
ten ɗe kisti wo tet ka maɲ Yehuda kaɲ tuli.
23 Ama sa'i a tuli naḵ ninge mago pi
wi sa'i gwe ɗe maɲ ngusti atl ga gem a
ngusi Aba atl ka Shishi suk gem wu, ten ɗe
wundaɩ ji mbalaɲ jwisi kaɲ Aba naɩma ngot
gwasaɲ ɗe taṣ ngusit atli.

* **4:9 4:9** Sogo *baṣa nguk ilga nguki ka gal gwe a maɲ Samariya nguk a gibi so*

24 Nya wo Shishi kaŋ, a majwe sa ŋgusit atl go ŋgetli kaŋ taŝ ŋgusit atl ka Shishi suk gem.>>
25 Yek kilisi wulti ɗe, <<A yisi ɗe Almasihu>> (maɩgwe asa mbet ɗe Kiristi wu), <<a tuli. Kume ɗe ta tul wugo, ta yillini gaa ga mas wul ten dii.>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ami ɗe a nima gaɓa sukki wu, Amik ɗe ti.>>
27 Sa nama pakti gaɓa nugo yek mil lishti jwas pal teɗi, yek sa ŋgip bi ang ten ɗe sa mbit ten gaɓa suk kili mbalaŋ. Ama yek ba maɩgon ŋgem kilisi ɗe, <<Yek ka lami ye?>> Aba maɩgon ŋgem Yesu ɗe <<Yek laki ɗe ka nama gaɓa sukti ye?>> so.
28 Yek kilisi zak tatze gwas kaɩi, yek ta pal te ka baŋ ka yek ta wul mbalaŋ ɗe,
29 <<Laŋ teɗi, taɩk yenaŋ maɩgwe dlaɩmi mas ilgwe a paɩi wu. Ko gon a tik ɗe Almasihu?>>
30 Yek mbalaɩmi ŋgusi yilti tet ka baɩmi yek sa li tet ka lu gwe Yesu ni wu.
31 A il gwisi naɩm paɩ nugo yek mil lishti jwas ŋgemti ɗe, <<Maŋ lishti nguk ilga nguki ne.>>
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki ni ɗa gwe ɗe baɩkaa yis ilgon a dani sowu.>>
33 Yek mil lishti jwas ŋgusi ŋgemti ji yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Ko naɩkkaŋ maɩgon tullit ilga nguki na?>>
34 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki gi kaɗe, ta paɩ ilgwe maɩgwe shinaŋ wu lami a pak paɩti ilgwe ta zi wu.
35 Ale kaa naɩmma dlaɩmti ɗe <lip ɗe wupsi ka ɓali a paa kaa nda wotlti zhin na?> Ama amik ka hwikii ge, ɓo ɓulaŋ gwel taɩk yenaŋ zhin i'e, zhin jwakaŋ no paki wi, ningo wotlti ka ɓali.
36 Naɩk gwisi kaŋ a maŋ wotlti zhimi mbi ɓatlti gwasi, ata moo wul zhimi ata taɩe ka mbadl maŋ laŝhi pakti, ten ɗe ta maŋ ɓakti zhin suk maŋ wotlti zhin paɩ hwol tuk mas jwasaŋ.
37 Aduk go cingaɩti gaɓa gwe asa wule <Maɩgon ka ɓak zhin, yek maɩgon wotl zhimi,> wu daɩm ɗe gem wi.
38 A shinki taɩk wotlaŋ zhin gwe ɗe ba kik tla bomti kolti sowu. Majon ka tla bomti ten kolti, yek kii wo yek kaa mbi ɓatlti tlat bomti gwasaŋ.>>
39 Maŋ Samariya wonti ji tet ka baŋ gwisi baɩ gem na Yesu ten bi ga ilgwe kilisi dlaɩm wu ɗe, <<Ta dlaɩmi mas ilgwe a paɩi wu.>>
40 De maŋ Samariya tul mal Yesu wugo, yek sa ŋgemti ɗe taŝ daɩm suksi, yek ta daɩm suksi ga multi ɗe lop.
41 Ten bi ga ilgwe Yesu dlaɩm wu, yek mbalaŋ wonti baɩ gem naɩti.
42 Yek maŋ Samariya wul kilisi ɗe, <<Ningo ma baɩ gem ba ɗe we ten bi ga ilgwe ka dlaɩmini wu tokte ka so, ama ten ɗe mi mago ma kumi na kang ganaŋ, a ma yisi wi ɗe gem kaŋ, maɩgaŋ kaɗe Maŋ Kisti ga dii atli.>>

Yesu ndok yen ga bacina ga maŋ paɩti wul ga gobnati ga Roma

43 Kaal ɗa multi ɗe loɓi wo, yek Yesu zak kaɩ ga Samariya yek ta li kaɩ atl ga Galili.
44 (A Yesu na gaa gwas taɓa dlaɩmti gaɓa gon ɗe, a baŝa baɩ nalti maŋ dlaɩmti gaɓa ga Nya ka baŋ gwas so.)
45 De ta mbuki ka kaɩ atl ga Galili wu, yek maŋ Galili kanti na ang ɗe lop. Ten ɗe sa yen ilgwe Yesu paɩi ka Biki Daamti Dakciti a Wurshelima naɩk si mago sa la biki wu.
46 Yek ta po pal te ka baŋ Kana ga kaɩ atl ga Galili ka ɗa, ka lu gwe ta palli ze ɗe ze inabi wu. A kaɩi kaŋ bacina ga maŋ paɩti wul ga gobnati ga Roma, maɩgwe cwo nama cit ga yen gwas a Kaparnahum wu ni.
47 De maɩgwisi kumi ɗe Yesu nama palti Galili tet Yehudiya wugo yek ta li malti, yek ta ŋgemti ɗe taŝ lak ndok yen gwas ɗe ta ɓal ten bi maŝhkaŋ wu.
48 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume hal kaa yen wul jwe sa baɩ sheda suk wul ŋgipti bi ang sogo kaa baɩ gem so ko njet.>>
49 Yek bacina ga maŋ paɩti wuli ŋgemti ɗe, <<Maŋ nalti, teɗi taŋ li ne yen gi a lak maŝhi.>>
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Zigaa ilgon gwa, ten ɗe yen gwa asa kaami.>>
Yek maɩi baɩ gem na gaɓa ga Yesu yek ta zigaa ilgon gwasi.
51 A maɩi yi ten tantu laɩ lubii nugo, yek zhel jwas mo sukti yek sa hwit ɗe yen gwas ndoki wi.
52 Yek ta kum gaz ga dap sa'i gwe cwoɓi ndoki wu, yek sa hwit ɗe, <<Cwoɓi zakti a hwuli ka sa'i ɗe naɩm ga cin.>>
53 Yek Aba ga yeni yis gaami ɗe ka sa'i gwisisi kaŋ Yesu wulti ɗe, <<Zigaa ten ɗe yen gwa a daɩm asa kaami wu.>> Ten naɩk gwisi kaŋ yek maɩi suk mas maŋ lubii jwas baɩ gem.
54 Gaɩmi kaɗe wul sheda gwe daɩm ɗe wul ŋgipti ang bi na ɗe lop gwe Yesu paɩi kaal ɗa zakti Yehudiya gwas ɗe ta pal tet Galili wu.

5

Yesu ndok kulki ka ze Betseda

1 Kaal ɗa naɩk gwisi, yek Yesu li Wurshelima ten bi biki ga maŋ Yehuda.
2 A a Wurshelime njaa mal Bi Dlabii Mbala, bingi ze gon ni ɗa gwe sa gandaɩi ka na rumpa ɗe namtan wu. Na bi Arameya wo yek ɗe Betasda.*

* **5:2 5:2** Ka lishti jon wo sa lishi ɗe*Betzeda*a ka jon sa lishi ɗe *Betsaida*

3 Ka rumpa jwisi kaŋ a wonti maŋ cwo
suk dwa, suk kulki, suk majwe dli tlesi
kawu daɱi.
4 Ka sa'i gon wo a yen shinti ga Nya yil
sut nya ata sak nwu zesi. Mas malgwe te
ka zesi cina go ata mbi ndokti.†
5 A malgon ni ɗa kali malgwe ta pal gin
ɗe kutl ɗe mekan na wusupsi na cwo wu.
6 De Yesu yen mali a atl wu, yek ta yisi ɗe
ta daɗe na cwo gwisi wi, yek ta ngemti ɗe,
<<Ka lami ɗe ta ndokki nwa?>>
7 Yek mali ballit ɗe <<Maŋ nalti, nak
kaŋ malgwe a zi ang ta mbi tet ka zesi ka
sa'i gwe sa nwuni wu kaŋi ɗaso. De aɓa
dlokaɱaŋ ɗe ta te giɓi go a malgon teni,>>
8 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tlinya tak kan
lumulti gwa, aka zigaa ilgon gwa.>>
9 Kali kali yek mali ndoki, yek ta kaŋ
lumulti gwasi yek ta zigaa ilgon gwasi.
Ilgami pi go, ten Cin Shukti ga maŋ
Yehuda kaŋ.
10 Ten nak gwisi kaŋ, yek maŋ Yehuda
wul malgwe Yesu ndokti wu ɗe, <<Ase go
Cin Shukti kaŋ, a ka mbat gaɓa ga Musa wo
mbun ɗe tak kan lumulti gwa so.>>
11 Ama yek mali ballisi ɗe, <<Malgwe
ndokaŋ wu wulaŋ ɗe, <Kan lumulti gwa tak
zigaa ilgon gwa.> >>
12 Ten nak gwisi kaŋ yek sa ngemti ɗe,
<<Wok ɗe malgwe wulki ɗe tak kan lumulti
gwa tak zigaa ilgon gwa wo?>>
13 Malgwe sa ndoktisi go ta yis malgwe
ndokti wu so pamma, ten ɗe Yesu gilit ka
wi te ka wonti mbalaŋ jwe saɲi kali wu.
14 Ka kaali wo yek Yesu mbit ka lubii ga
Nya yek ta wulti ɗe, <<Bo yeni ningo ka
ndoki wi! Se tak zak palti byas wul, sogo
ilgwe lil man ge wu a mbiki.>>
15 Yek mali zigaa yek ta hwi bacina ji maŋ
Yehuda ɗe Yesu kaɗe malgwe ndokti wu.
16 Ten nak gwisi kaŋ yek maŋ Yehuda nde
cit dlelngapcan Yesu ten ɗe ata pal wundal
ji wul jimi ten Cin Shukti.
17 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Aba gi naɱa palti
wul hal ase, a ami mago a naɱa palti wul
pak.>>
18 Gaɓa gaɱi ɗe ta dlaɱ wu ka laki yek
maŋ Yehuda mbal ngwot tantu tlot gwas ɗa.
Ba ɗe we ten bi pal wul ten Cin Shukti tokte
ka so, ai yekgu ta mbe Nya ɗe Aba gwas wi,
ta naɱa pallat gaa gwas ndakce suk Nya.
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka
hwikii ge, Yeni man palti ilgon na ngus so,
ilgwe ta yen Aba gwas ten palti wu kaŋ ata
pali, ten ɗe mas ilgwe a Abe pali go yek kaŋ
a Yeni pali pak.
20 Ten ɗe Abe lam Yeni yek ta mbokit ang
ten mas ilgwe ata pali wu. Yi, ta mbokit ang
ten wul jwe sa kiɗi man jin wu, kangwe kaa
ngip bi ang ɗa wu.
21 Ten ɗe nak kangwe a Abe tlil majwe
mashi ata balsi mbadl wu, nu kaŋ a Yeni
bal mbadl majwe tamit ɗa wu
22 Abe wo bata kisi gaɓa malgon so, ama
ta zak mas kisti gaɓa ka ang ga Yeni,
23 ten ɗe ta mas mbalaŋ bal Yeni nalti nak
kangwe asa bal Abe nalti wu. Malgwe bal
Yeni nalti sogo mali bal Abe ɗe ta shinti sut
wu nalti so pak.
24 <<Gem amik ka hwikii wu, mas
malgwe kum gaɓa gini yek ta bal gem na
malgwe shinaŋ sut go, ta mbi mbadl maŋ
lashi pakti wi, a ba Nya a nolti so ta mbi
kisti tet ka mashkaŋ wi, yek ta mbi mbadli.
25 Gem amik ka hwikii wu, sa'i a tuli nak
ninge mago pi wi, gwe ɗe majwe mash wu
a kum yal ga Yen ga Nya a majwe kumi go
sa pal kaami.
26 Nak kangwe Abe na gaa gwas kaɗe
maŋ balti mbadl wu, nu kaŋ ta laki yek Yeni
daɱ ɗe maŋ balti mbadl pak.
27 Yek ta balti iko kisti gaɓa ten ɗe tik ɗe
Yen ga Mbalaŋ.
28 <<Ba gaɓa gaŋ ɗe a dlaɱ wu daɱikii ɗe
wul ngipti bi ang so, ten ɗe sa'i a tuli gwe
ɗe mas majwe ni ka gazukɗi wu a kum yal
gwasi
29 asa yil toɗi. Majwe sa pal hwa wul
go sa pal kaami, asa mbi mbadl maŋ lashi
pakti, a majwe pal byas wul go sa tlilsi asa
te ka nolti ga Nya.
30 A ba a man pal ilgon na ngwe so, a pal
kisti gaɓa gi kangwe Nya hwi ɗe ta pali wu,
ten nak gwisi kaŋ kisti gaɓa gi wo gem kaŋ.
Ten ɗe ilgwe a lami wu kaŋ a pali so, ama
ilgwe malgwe shinaŋ wu lami kaŋ a pali.

Sheda ten Yesu

31 <<Kume ɗe a bal sheda ten gaa gi go
sheda gwe a bali go ga gem ka so.
32 Ama malgon naɱa balti sheda
tenaɲni, a a yisi ɗe sheda gwe ata bali tenaŋ
go gem kaŋ.
33 <<Kaa shin mbalaŋ mal Yohana yek ta
hwikii gemi.
34 Mas na nak gwisi a ngasaŋ ten ilgwe
a mbalaŋ dlaɱ wu so. Ama a hwikii nak
gwisi kaŋ ten ɗe tak mbi kisti.
35 Yohana wo pitilla gwe wutu naɱa tlot
giɓi wu kaŋ, yek kaa pal hwol tuk na cilti
gwas ga nak njet sa'i gon.
36 <<Ama sheda gwe ni ɗa ten gaa gi go,
man gaɓa gwe Yohana bali tenaŋ wu. Ten
ɗe wul jin ɗe a naɱa palti go Abe ka balaŋ
ɗe ta pali, a wul jimi ɗe a naɱa palti wu ka
naɱa mbok ang ɗe Abe ka shinaɲni.
37 Abe ɗe ta shinaŋ wu, ti na gaa gwas
kaɗe sheda gini. Kaa ɓo taɓa kumti yal
gwas so, a bakaa ɓo taɓa yenti kangwe ta
ni wu so,

† **5:4 5:3** Ka lishti jon cina wo, sa lak lu ndati *ɗe* 4a giɓi so

38 a ba gaɓa gwas ni ka mbadl gwakaŋ so, naɨ ɗe baɨkaa baɨ gem na maɨgwe Abe shinti sut wu sowu.
39 A kaa ngusi bodlaɨti gaɓa ga Nya i'e, ten ɗe kaa ɓa yeni kaa mbi mbadl maŋ laʂhi pakti a giɓi. A gaɓa ga Nya gwisi ka naŋma baɨti sheda tenaŋni,
40 ama mas na naɨ gwisi kaŋ yek kaa nge laɨ tet malaŋni taɨ mbi mbadli.
41 <<Ami wo taʂti ga mbalaŋ dikaŋ so.
42 Ten ɗe a yiskii, a yisi ɗe lamti ga Nya ni ka mbadl jwakaŋ so.
43 A tul na shin ga Aba gini, yek kaa nge kanti gini, ama kume maɨgon tul na shin ga gaa gwas go, kaa kanti.
44 Ɗaŋi kaŋ kaa baɨ gem gwi, ɗe akaa ngusi ngot taʂti ka dlo jwakaŋ ama baɨkaa ngo taʂti gwe a yil sut mal Nya ti ɗe ti na ngus kaŋ ta ni wu so gwi?
45 <<Baɨk daŋaŋ gwa we amik ka taɨla gaɓa gwakaŋ mal Aba so. Maɨgwe a taɨla gaɓa gwakaŋ wu kaɗe Musa, ti ɗe kaa naŋma zaɨt mbadl ɗe ta zikii ang wu.
46 Ɗe da kume kaa baɨ gem na Musa go, da kaa baɨ gem na ami, ten ɗe Musa paɨ lishti ten bi gini ka lishti gwasi.
47 Ama naɨk ɗe kaa baɨ gem na ilgwe ta lishi wu sowu, ɗaŋi kaŋ kaa baɨ gem na ilgwe a dlaŋ wu gwi?>>

6

Yesu baɨ mbalaŋ zangu ɗe naŋmtan ilga nguki

1 Ka kaal ɗa naɨk gwisi wo yek Yesu ɗakci bal ze ga Galili (gwe yek ɗe bal ze ga Tibariya wu)
2 yek wonti mbalaŋ kopti, ten ɗe sa yen lal wul ngipti ang bi gwe ta paɨli majwe cwo naŋma cit jwasaŋ wu.
3 Yek Yesu to ten zaŋdaɨ yek ta daŋ kaɨli suk mil lishti jwasi.
4 A sa'i Biki Ɗakciti ga maŋ Yehuda ɓal njaa.
5 Ɗe Yesu tlil gaa nya yek ta yen wonti mbalaŋ ten tot malti wugo, yek ta wul Pilip ɗe, <<A ko kaŋ ma wul ilga nguki gwe ɗe mbalaŋ jin a nguki a kumsi wu tet ko?>>
6 Yesu gem Pilip kaŋ ten taʂ ɓo cingaɨlti, naɨk ɗe ta yis ilgwe ta paɨli wu.
7 Yek Pilip ballit ɗe, <<Ai ko ta wulpi ga lip ɗe wusupsi gwe asa ɓatl mbalaŋ ɗa wu mago, a mbuk wulti ilga nguki gwe mas mbalaŋ jimi a mbi taʂ laɨmi njet wu so!>>
8 Yek gon ka mil lishti jwasi, maɨgwe shin gwas kaɗe Andarawus yilka ga Siman Biturus wu, wul Yesu ɗe,
9 <<Yen gon kaɨwu aɗe na naɨk mil baɨredi ɗe naŋmtan suk mil kwes ɗe lop, ama yek a paɨli wonti mbalaŋ jimi ye?>>
10 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Hwi mbalaɨmi taʂ daɨm atli.>> A me ni ɗa wonti kaɨli, yek mbalaɨmi daɨm atli, wontaɨt gwasaŋ la maani zangu ɗe naɨmtan.
11 Yek Yesu kan baɨredisi, yek ta pi godiya Nya, yek ta hwuk-hwuli mbalaɨmi ɗe saɨni atl na zhila kaɨli wu, yek mas jwasaŋ mbi kangwe a kumsi wu. Naɨk gwisi kaŋ ta paɨli na kwesi pak.
12 Ɗe sa nguki yek kumsi wugo, yek ta wul mil lishti jwas ɗe, <<Mo losaɨli jwe sa wu. Ten ɗe ba ilgon lil ka so ɗa.>>
13 Ten naɨk gwisi kaŋ, yek sa mo losaɨl baɨredi jwe sa wu, yek sa njikaŋ gaɗa ɗe kutl cet ɗe lop na losaɨl baɨredi ji gudaɨl baɨredi ɗe namtan gwe sa paɨli na bale gwe ɗe sa ɗe mbalaɨmi nguk wu.
14 Ɗe mbalaɨmi yen wul ngipti ang bi gwe Yesu paɨli wugo, yek sa wuli ɗe, <<Gem maɨgaŋ kaɗe maŋ dlaɨmti gaɓa ga Nya gwe ta tul ten dii atl wu.>>
15 Ɗe Yesu yis gaami ɗe mbalaɨmi naŋma lamti taʂ pallaɨt ɗe guu na ndaɨlti wugo, yek ta pal to ten tlaŋdaɨli ka ti na ngusi.

Yesu li na asaŋ ten gaa ze

16 Ɗe sukti pi wugo, yek mil lishti yil sut ɗaɨka tlaŋdaɨli ka yek sa su ten bi bal ze,
17 Ka sa'i gwisi wo a daɨmshal ɓa pi, a ba Yesu ɓo tul malsi so. Yek mil lishti jwas te ka jirgi ze, yek sa njel zaɨtgaa yek sa laɨk gaa tu ka baŋ Kaparnahum.
18 Yek bal zesi njel kuzhilti ka i'e, ten bi ga bal yetaɨl gwe naŋma wulti wu.
19 Ɗe sa paɨl mil ɗe mekan sogo mil ɗe mekan na tatlti dlo asa naŋma zaɨt gaa wugo, yek sa yen Yesu ten laɨt na asaŋ ten gaa zesi, a ta naŋma laɨt tet njaa mal jirgi. Yek ɓanti njel cit ji mil lishtisi.
20 Ama yek ta wulsi ɗe, <<Ami kaŋ, ba ɓanti cikii so.>>
21 Yek paa sa nda lamti ɗe taʂ kan Yesu ka jirgi zesi, yek jirgi mbuki ten bicikɗi gwe sa li wu baɨle-baɨle.

Mbalaŋ ngo lu gwe Yesu ni wu

22 Ɗe lu tlo wugo yek wonti mbalaŋ jwe saɨni ten bi cikɗi gwe ni tu te duk ɗa bal zesi wu, lak yis gaami ɗe jirgi ze ɗe naɨm ka tul kaɨli, yek sa daami ɗe Yesu te ka jirgisi suk mil lishti jwas so, ama mil lishtisi na ngusaŋ ka sa zigaa.
23 Yek jirgi ze jon tet Tibariya tul njaa ka lu gwe mbalaɨmi nguk baɨredi gwe Bagaa pi godiya a dani wu.
24 Ɗe wonti mbalaɨmi yisi ɗe Yesu suk mil lishti jwas ni kaɨli sowu, yek sa te ka jirgi ze jwisi yek sa li Kaparnahum ten ngot ga Yesu.

Yesu kaɗe Baɨredi gwe a baɨl mbadl wu

25 Ɗe sa mbit ten kaɨti gon ga bal zesi wugo, yek sa ngemti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ ka li tet ɗe gwi?>>

26 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ilgwe laki yek kaa naɲa ngot gi go ten ɗe kaa nguk baredi yek kumkii kaɲ, ama ba ɗe we naḵkaɲ kaa yis gaa ga wul ngipti ang bi gwe a paḷi wu ka so.
27 Baḵ tla bomti ten bi ilga nguki gwe a lil kawu so, ama ngo ilga nguki gwe ba a lil ka sowu, ilga nguki gwe a taḷakii ten mbit mbadl maɲ laṣhi pakti wu. Gwisi kaɗe wundaḷ ga ilga nguki gwe Yen ga Mbalaɲ a baḷkii wu. Ten ɗe Nya Aba ɓo sheda gwas ten Almasihu yek ta zi lali ɗe ta yedde naṭi.>>
28 Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗani kaɲ ma pi ama paḷ wul jwe Nya lami ɗe taɲ paḷi wu ye?>>
29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ilgwe Nya lami go, yek ɗe taḵ baḷaɲ gem na maḷgwe ta shinti sut wu.>>
30 Yek sa po ngemti ɗe, <<Wul ngipti ang bi gwi kaɲ ka paḷi a ma yeni taɲ baḷ gem na ki gwi? Yek ka paḷi ye?
31 Maɲ zaṭ jinaɲ nguk manna ka me, naḵ gwe ni ga lishi wu ɗe, <Ta baḷsi ilga nguki sut nya ɗe taṣ nguki.>* >>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, Musa ka baḷkii ilga nguki sut nya so, ama Aba gi ka baḷkii ilga nguki ga gem sut nya.
33 Ten ɗe ilga nguki ga Nya kaɗe maḷgwe yil sut nya, ata nima baḷti mbalaɲ ji dii atl mbadli wu.>>
34 Yek sa ballit ɗe, <<Maɲ nalti ningo ngusini balti ilga nguki gwisi ko a gasi.>>
35 Yek Yesu dlaɱ ɗe, <<Amik ɗe ilga nguki gwe a baḷ mbadl wu. Maḷgwe li tet malaɲ go kuzaɲ a po tlot so, a maḷgwe baḷ gem na ami go kaḷkaze a tlot so ko njet.
36 Ama naḵ kangwe a hwikii wu, kaa yenaɲ wi mas na naḵ gwisi yek baḵaa baḷ gem so.
37 Mas majwe Aba gi baḷaɲsi go sa li tet malaɲni, a maḷgwe li tet malaɲ go ba mbolti so.
38 A yil sut nya ɗe ta paḷ ilgwe a lami wu so, ama ten ɗe ta paḷ ilgwe maḷgwe shinaɲ wu lami wu.
39 A ilgwe maḷgwe shinaɲ wu lami go, yek ɗe ba ko ta ɗe naɱ ka majwe ta baḷaɲsi wu gil ka so, ama ba tlilsi ten cin pakti ga dii atli.
40 Ten ɗe lamti ga Aba gi kaɗe, mas maḷgwe naɱa yenti ga Yeni ata naɱa baḷti gem naṭi wu, ta mbi mbadl maɲ laṣhi pakti wi, a ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.>>
41 Ten naḵ gwisi kaɲ yek maɲ Yehuda njel nalaɲti ten Yesu ten ɗe ta wuli ɗe, <<Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut nya wu.>>
42 Yek sa dlam ɗe, <<Ale gaɱi wo Yesu kaɲ na yen ga Yusupu, maḷgwe ma yis aba suk ana gwas wu? Ɗani kaɲ ta dlam ɗe, <Sut nya kaɲ a yil gwi>?>>
43 Yek Yesu ballaṣi ɗe, <<Zakaɲ nalaɲti ka dlo gwakaɲ.>>
44 <<Ba maḷgwe a man laṭ tet malaɲ wu, seko kume Aba ɗe ta shinaɲ wu ka dlaḵ maḷi tedi, a ami wo ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
45 Ni ga lishi ka lishti ji maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya ɗe, <Mas jwasaɲ Nya ka mbokisi ang ten wul.>† A mas maḷgwe kat kaɲg, yek ta kan ilgwe Abe mbok ang dani wugo maḷi a li tet malaɲni.
46 Maḷgon ɓo taɓa yenti ga Abe so, se maḷgwe yil sut mal Nya wu, ti na ngus ka taɓa yen ga Abe wi.
47 Gem amik ka hwikii wu, mas maḷgwe baḷ gem go mbadl maɲ laṣhi pakti nit ɗa.
48 Amik ɗe ilga nguki maɲ baḷti mbadli.
49 Maɲ zaṭ jwakaɲ nguk manna ka me, ama mas na naḵ gwisi yek sa maṣhi.
50 Ama ilga nguki gwe yil sut nya kawu, ten ɗe mas maḷgwe nguk ilga nguki gwisi go ta maṣh so.
51 Amik ɗe ilga nguki maɲ baḷti mbadl gwe yil sut nya wu. Mas maḷgwe nguk ilga nguki gaɱi go ta mbi mbadl maɲ laṣhi pakti. Ilga ngukisi kaɗe dli gini, gwe ɗe ba baḷi ta mbalaɲ ji dii atl mbi mbadl wu.>>
52 Yek maɲ Yehuda njel dlaḵti gaɓa i'e ka dlo gwasaɲ asa naɱa wulti ɗe, <<Ɗani kaɲ maḷgaɲ a baḷaɲni tludli gwasi ama ngukaɲ gwi?>>
53 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ɗe hal kume kaa nguk tludli ga Yen ga Mbalaɲ so, a baḵaa tla hwulan gwas sogo, mbadl maɲ laṣhi pakti ni ka kii so.
54 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go mbadl maɲ laṣhi pakti nit ɗa, a ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
55 Ten ɗe tludli gi kaɗe ilga nguki ga gem, a hwulan gi wo ilga tle ga gem kaɲ.
56 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go, ta naɱa daɱti gwas ka ami, a ami mago a nima daɱti ka maḷi.
57 Naḵ kangwe Aba ɗe mbadl nit ɗa wu shinaɲni yek a naɱa daɱti ten bi gwas wu, ten naḵ gwisi kaɲ mas maḷgwe pallaɲ ɗe ilga nguki gwas wu a mbi mbadl ten bi gini.
58 Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut nya wu. Maɲ zaṭ jwakaɲ nguk manna ama yek sa maṣhi, ama maḷgwe nguk ilga nguki gaɱi go, ta mbi mbadl maɲ laṣhi pakti.>>
59 Yesu dlaɱ mas wul jimi ka sa'i gwe ta nisi ma mbokti ang ten wul ka lu motgaa a Kaparnahum wu.

Mil lishti ji Yesu wonti zakti

* **6:31 6:31** YenYil 16:4; Nih 9:15; Zab 78:24. † **6:45 6:45** YenIsh 54:13

60 Na kumti nak gwisi, yek wonti ka mil
lishti jwas dlam de, <<Gaba gan go man
bomti kan, wok ka man kanti wo?>>
61 Nak de Yesu yisi de mil lishti jwas nama
nalanti ten wul jimi wu, yek ta hwisi de,
<<Mbokti ang ten wul gami ndakii mbadl
a?
62 Ni kan kaa kumi gwi, de kaa yen Yen
ga Mbalan ten palti to ka lu gwe de ta yil
sut du wu!
63 Shishi kade man balti mbadli, dli ga
mbalan wo ten bi ilgon kan ni so. Gaba gwe
a dlamikii go gaba ga Shishi kan a mbadl ka
pak.
64 Ama majon ni da ka kii majwe basa bal
gem sowu.>> Ten de Yesu yis majwe basa
bal gem nati sowu tet ten ndat zhile suk
malgwe a bal bi gwas wu.
65 Yek Yesu po wuli de, <<Ilgwe laki yek
a hwikii de malgon a man lat tet malan so
seko de Aba balti iko lat tet wukgu.>>
66 Kaal da gaba gami de Yesu dlam wu,
yek wonti ka mbalan jwe sa nama kopti
gwas wu zakti, yek sa zak kopti gwas kaali.
67 Yek Yesu gem mil lishti de kutl cet lobi
de, <<Kii mago kaa nama lamti zatgaa ma?
>>
68 Yek Siman Biturus ballit de, <<Bagaa
mal wok ma li wo? Gaba man balti mbadl
man lashi pakti nik da.
69 Ma bal gem a ma yisi de kik de Man
Cilti ga Nya.>>
70 Yek Yesu balli de, <<Ale kii de kutl cet
lop kan a botlkii na? Ama de nam ka kii wo
shedan kan?>>
71 (Ta nama gaba ten Yehuda yen ga
Siman Iskariyoti, ten de tik ka bal bi gwasi,
ko de ti wo de nam kan kasi de cutl cet lobi
wu.)

7

Yilkeni ji Yesu bal gem nati so

1 Kaal da nak gwisi yek Yesu matl danka
ban ji Galili ka, ama yek bata lami de tas li
Yehudiya so ten de man Yehuda jwe ni kali
wu nama lamti tlot gwasi.
2 A biki ga man Yehuda gwe asa mbe de
Biki Bukka wu bal njaa,
3 Yek yilkeni ji Yesu wulti de, <<A mbunan
de tak zak dee tak li Yehudiya, ten de ta
mil lishti jwa yen wul ngipti bi ang gwe ka
nama palti wu.
4 Ai mas malgwe nama lamti de ta
mbalan yisti i'e go ta hwundalan palti wul
gwas so. Nak de ka nama palti wul jin wu,
se tak mboki ang dii atl ten gaa gwa tas
yiski da.>>
5 Ten de ko ta yilkeni ji Yesu mago sa bal
gem nati so.
6 Ten nak gwisi kan yek Yesu hwisi de,
<<Sa'i gi bo pi so, a malkii wo ko ta sa'i gwik-
gwi ten ndwal gwas kan ni.
7 Kii wo dii atli a ngekii so, ama ami wo ta
ngeni ten de a nitma dlamti byas palti wul
gwe ata pali wu.
8 Kii wo lan kalu Biki. Ami wo ba li kalu
biki so ten de sa'i lat gi bo pi so.>>
9 De Yesu dlamisi gaba gwisi wu, yek ta
nak lam damti a Galili.
10 Ama de yilkeni jwas li ka lu biki wu,
yek Yesu li ka lu biki ama mukli ba de ten
gwel ga mbalan so.
11 Yek man Yehuda ngusi ngot gwas ka lu
biki, asa nama kum gazi de <<Mallu ka yi?
>>
12 Yek wonti mbalami ngusi gaba ten Yesu
mukli danka dlo jwasan ka. A jon jwasan
nama wulti de, <<Ti wo hwa mbalan kan.>>
A jon wo sa nama wulti de, <<Wowo, ai
shelti kan ta nama shelti ga mbalan.>>
13 Ama yek ba malgon man gaba tenti
ka mbalan ten dii so, ten de sa nima banti
bacina ji man Yehuda.

*Yesu mboki ang mbalan ten wul kalu
Biki Bukka*

14 Se sa bal ka dlo ga Biki yek Yesu te ka
dii boo lubii ga Nya, yek ta njeli mbokti ang
mbalan ten wul.
15 Yek man Yehuda ngip ang bi asa nama
kumti gazi de, <<Dani kan malgan pi yek ta
yis wul jin jwi de bata bo taba lat kalu koyat
lishti sowu?>>
16 Yek Yesu ballisi de, <<Wul jimi de a
nama ma mbokti ang a a dani go ga gaa gi
ka so, ama ga malgwe shinan sut wu kan.
17 Mas malgwe botli de tas pal ilgwe Nya
lami go, ta yisi de mbokti ang ten wul gi wo
sut mal Nya kan ni, a ba ga gaa gi ka so.
18 Malgwe ata mbok ang ten gaba ga gaa
gwas go, nalti kan ti nima ngweti gaa gwasi,
ama malgwe a ta pal wul ten de tas ngwe
nalti malgwe shinti go, man palti gem kade
ti, a bata pal lashi gem so.
19 Ale Musa ka balki mbat gaba na? Mas
na gwisi yek ba malgon ka kii kop mbat
gabe so. Yek laki de kaa nama ngot tlot gi
ye?>>
20 Yek mbalami ballit de, <<Ki wo man
mazhe kan wok nama ngot tlot gwa wo?>>
21 Yek Yesu wulsi de, <<A pal wul ngipti
ang bi de nam ama yek mas jwakan ngip
ang bi.
22 Musa wulkii de tak palan salti, ko de
tet malti kan yil tet so, ama tet mal man gaz
jwakan ji da kawu, mas na nu a kaa sal yen
Gas Shukti.
23 Ama nak de akaa sal mil Gas Shukti ten
de tak koban mbat gaba ga Musa wu, yek
laki de kaa lil mbadl na ami ten de a ndok
dli ga mbalan Gas Shukti i'e ye?

24 Zakaŋ kisti gaɓa ten wul jwe a gwel
gwakaŋ yeni dani wu, ama Kisaŋ gaɓa ten
ndwali.>>

Yesu kaɗe Almasihu

25 Ka sa'i gwisi kaŋ yek maŋ Wurshelima
jon njel kumti gazi ɗe, <<Ale maɭgaŋ kaɗe
maɭgwe sa naŋma lamti tlot gwas wu na?
26 Tik gu aɗe ta naŋma gaɓa ka mbalaŋ
ten dii, a ba maɭgon wulti ɗe ilgon so. Ko
naƙ kaŋ bacina ji naŋmi kamaŋ wi ɗe tik ɗe
Almasihu na?
27 Yekgu ma yis tet ka lu gwe maɭgaŋ yil
tet wu, ama ɗe Almasihu ga gem tul wugo
maɭgon a yis tet kaɭu gwe ta yil tet wu so.>>
28 A Yesu nisi ma mbokti ang ten wul ka
dii boo lubii ga Nyami, yek ta tlil yal nya
yek ta wuli ɗe, <<Yi, kaa yisaŋni a kaa yis
tet ka lu gwe a yil tet wu. A tul ten ɗe ta paɭ
wul na iko ga gaa gi so, ama maɭgwe shinaŋ
go maŋ paɭti gem kaŋ. A baƙaa yisti so,
29 ama ami wo a yisti ten ɗe sut malti kaŋ
ani a tik shinaŋni.>>
30 Ɓe Yesu dlaŋ nu wo yek mbalaŋmi ngo
dopti gwasi ama yek basa man taŋti gwas
so naƙ ɗe sa'i gwas ɓo pi sowu.
31 Mas na nu yek wonti ka mbalaŋmi
baɭ gem naŋti. Yek sa dlaŋ ɗe, Kume ɗe
Almasihu tul wugo, ta paɭ wul ngipti ang
bi gwe a man ga maɭgaŋmi gwa?

Bacina ji maŋ Yehuda ngo dopti ga Yesu

32 Yek Maŋ Parisi kum mbalaŋmi ten gaɓa
mukli ka dlo jwasaŋ ten Yesu. Yek kiɗi ji
maŋ Paris suk maŋ Parisi shin maŋ ɓaṭti
lubii ga Nyami ɗe taș dopti.
33 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ani sukki ga nak
njet sa'i, a pa a pal to mal maɭgwe shinaŋ
wu ka.
34 Kaa ngoni a baƙaa mbi so, a lu gwe ani
go, kaa man laṭ so.>>
35 Yek maŋ Yehuda gaɓa suk yilkeni
jwasaŋ yek sa dlaŋ ɗe, <<A ako kaŋ ta li
ko gwe ɗe hal ba ma po mbiti sowu? Ko
naƙ kaŋ ta li mal mbalaŋ jinaŋ ɗe saŋni ga
cati ɗaŋka ka maŋ Girik ka, a ta mboki ang
mbalaŋ ji maŋ Girik ang ten wul kaɭi na?
36 Yek ɗe gaa ilgwe ta naŋma dlaŋti wu ye,
ɗe ta wule <Kaa ngoni ama baƙaa mbi so,>
a yek ɗe daamti gwas ye, ɗe ta wule <Lu
gwe ani go kaa man laṭ sowu ye>?>>

Alkawol ga ze maŋ baɭti mbadli

37 Ten cin pakti ga biki cin gwe yek ɗe bali
ga biki wu, yek Yesu tlinya yek ta tlil yal
nya yek ta dlaŋ ɗe, <<Mas maɭgwe kaɭkaze
naŋma tlot gwas go taș li tet malaŋni taș tla
ze.>>
38 Mas maɭgwe baɭ gem na ami go, gwel
ze gwe naŋma telti ze maŋ baɭti mbadl wu
a kataɭ tot ka mbadl gwasi naƙ* kangwe sa
lishi ka gaɓa ga Nya wu.
39 Yesu naŋma gaɓa kaŋ, ten bi ga Shishi ga
Nya gwe sa baɭ majwe sa baɭ gem naŋti wu.
Ten ɗe ka sa'i gwisi wo sa ɓo baɭ Shishi ga
Nya mbalaŋ so, naƙ ɗe Yesu ɓo te ka naŋti
gwas sowu.

Mbalaŋ cal gaɓa ten Yesu

40 Ɗe mbalaŋmi kum gaɓa gwisi ɗe Yesu
dlaŋ wugo yek sa wuli ɗe, <<Gem kaŋ,
maɭgaŋ kaɗe maŋ dlaŋti gaɓa ga Nyami.>>
41 Naami jwasaŋ wo yek sa wule, <<Tik
ɗe Almasihusi.>>
Ama naami wo yek sa kum gazi ɗe,
<<Naŋgo Almasihusi wo tet Galili kaŋ ta yil
tet ɗa?>>
42 Ale gaɓa ga Nya dlaŋaŋ ɗe Almasihu
wo ka gaz ga Dauda kaŋ sa zaṭi, a ta yil tet
ka Baitalami baŋ gwe Dauda daŋ wu na?
43 Yek bi tatli mbalaŋmi ten Yesu.
44 Jon jwasaŋ lami ɗe taș dopti, ama yek
ba maɭgon taŋti so.

Laș hi baɭti gem ga bacina ji maŋ Yehuda

45 Ɗe maŋ ɓaṭti lubii ga Nyami pal tet
ɗu go yek kiɗi ji maŋ Paris suk maŋ Parisi
ngemsi ɗe, <<Yek laki yek baƙaa kanti tet
so ye?>>
46 Yek maŋ ɓaṭti lubii ga Nyami ndaƙisi
ɗe, <<Ai maɭgon ɓo taɓa gaɓa naƙ kangwe
a maɭgaŋ gaɓa wu so.>>
47 Yek maŋ Parisisi wulsi ɗe, <<Ahwap!
Kii mago ta gillaƙii wu nwa?
48 Ko kaa yenaŋ maɭgon tet ka bacina
jwakaŋ sogo maŋ Parisi gwe ta baɭ gem naŋti
wu?
49 Ama wonti mbalaŋ jimi ɗe basa yis
ilgon tet ka mbaṭ gaɓa ga Musa sogo, ai
majwe sa paɭisi bi gaa wu kaŋ.>>
50 A Nikodimus ɗe ta li mal Yesu tet da
wu, ni ka maŋ Parisisi yek ta wulsi ɗe,
51 <<Naŋgo mbaṭ gaɓa gaŋaŋ wuli ɗe ta lil
mbalaŋ ka, tun a baŋma ɓo kumaŋ gaɓa tet
ka bi ga maɭi ten ɗe ta yis ilgwe maɭi naŋma
paɭti wu sa?>>
52 Yek sa ballit ɗe, <<Ki mago maŋ Galili
kaɗe ki a? Ɓo bodlaɭi ka gaɓa Nya taƙ ɓo
yeni la, ai maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya gon a
taɓa yilti tet Galili so.>>
53 Yek paa ko wokko li lubii gwasi.

8

1 Ama yek Yesu to ten Tlaŋdaɭ Tlindi
Zaitun.
2 Yek Yesu li lubii ga Nya buzge na gasi.
Yek mbalaŋmi mas li tet malti yek ta daŋ na
zhila ten ɗe taș mbokisi ang ten wul.
3 Yek maŋ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa suk
maŋ Parisi tulli kili gon gwe sa dopti ten

* **7:38 7:38** Sogo *Maɭgwe kaɭkaze naŋma tlot gwas wu, taș li tet malaŋni. A ta tla ze* 38*maɭgwe baɭ gem na ami wu*

pat palan wu. Yek sa laki yek kilisi dlal nya ka dlo gwasan,
4 yek sa hwi Yesu de, <<Man lishti, kili gan go ten pat palan kan sa dopti.
5 Ka mbat gaba ga Musa wo sa zini de, tan lak wundal jwasan na ye hal se sa mashi. Ki wo yek ka dlam ye?>>
6 Sa ngemti nu kan ten de tas kum ilgwe ta dlam wu sa nama lamti tas mbit na palti byas wul kangwe sa man talat gwas dlaboo wu da.

Ama yek Yesu ngus atli yek ta pita palti lishti na yen ang gwas ka atli.
7 De sa pita ngemti ga Yesu wugo, yek ta tlil gaa nya yek ta wulsi de, <<Kume malgwe bo taba palti byas wul sowu ni da ka kii go, ta mali dam de malgwe a nda lakti gwas na yesi wu.>>
8 Yek Yesu po ngusal gaa gwas atli yek ta pita lishti ten atli.
9 De sa kumi nu wugo, yek sa njel zatgaa da kali ka nam nam, kan tet ten kakshe gwasan hal yek la nak'eni gwasan, yek sa zak Yesu na ngusi suk kilisi a nya a cina gwasi.
10 Yek Yesu tlinya yek ta ngemti de, <<Kili mbalan, sa bal ko? Malgon man lilti gwa ka so nwa?>>
11 Yek ta ballit de, <<Wowo malgon gon mani so, man nalti.>>

Yek Yesu ballit de, <<Ko ta ami mago ba lilki ka so. Ningo zigaa ama bak po pal byas wul so.>>

Yesu kade cilti ga dii atli

12 Yek Yesu ci cina na dlamti gaba mbalan yek ta wuli de, <<Amik de cilti ga dii atli. Mas malgwe nama kopti gi go ta li ka damshal so, ama ta mbi cilti ga mbadli.>>
13 Yek man Parisi wulti de, <<Ka nama balti sheda ten gaa gwa ten nak gwisi kan sheda gwe ka bali go gem ka so.>>
14 Yek Yesu ballisi de, <<Kume a bal sheda ten gaa gi mago, sheda gwe a bali go gem kan, ten de a yis lu gwe a yil sut wu suk lu gwe ba li wu. Ama kii wo kaa yis lu gwe a yil sut wu sogo lu gwe ba li wu so.
15 Kii wo kangwe a mbalan kus wullu kan a kaa kis gaba, ama ami wo ba ba kisi gaba malgon so.
16 Ama kume de ba kis gaba mago, kisti gaba gi wo ga gem kan, ten de ami na ngwe kan ani so. Aba de ta shinan sut wu ni suk ami.
17 Ka mbat gaba gwakan wo, sa lishi de kume mbalan de lop bal sheda ze de nam ten wul go, shede wo gem kan.
18 To, a mi wo a nama balti sheda ga gaa gini a Abe de ta shinan sut wu kade na de lobi.>>
19 Yek sa ngemti de, <<Ako kan Aba gwa wi si ni ko na?>>

Yek Yesu ballisi de, <<Kaa yisan so aba kaa yis Aba gi so pak. De da kaa yisan go da kaa yis Aba gi pak.>>
20 Ta dlam gaba jimi ka sa'i gwe ta nisi ma mbokti ang ten wul njaa mal lu gwe asa zi wulpi ka lubii ga Nya wu. Ama mas na nu yek ba malgon dopti so, ten de sa'i gwas bo pi so.

Lu gwe ba li go ka man lat so

21 Yek Yesu po wulsi da de, <<Ba zigaa ka a kaa ngoni, a kaa mash ka palti byas wul gwakan. Lu gwe ba li go, kaa man lat kali so.>>
22 Gaba gami laki yek bacina ji man Yehuda kum gazi de, <<Ko nakkan ta tlo gaa gwas ka na, de ta wule, <Lu gwe ba li go, kaa man lat sowu>?>>
23 Yek Yesu ci cina na dlamti de, <<Kii wo tet ka dii atl gan kan, a ami wo sut nya kan a yili. Kii wo ga dii atl gan kan, ami ga dii atl gan ka so.
24 Gwisi ka laki yek a wulkii de kaa mash ka palti byas wul gwakan, de hal kume kaa bal gem ten de amik de malgwe a hwikii de Amik de ti wu* sowu kaa mash ka palti byas wul gwakan.>>
25 Yek sa gem Yesu de, <<Bohwe wok de ki wo na?>>

Yek ta ballisi de, <<Amik de malgwe a hwikii tun tet ten ndat zhile wu.
26 Wul wonti ni da gwe ba man dlamti tenkii a kisikii gaba da wu. Ama malgwe shinan sut go gem kan ata dlami, a ilgwe a kumi malti wu kan a dlami mbalan ji dii atli.>>
27 Yek ba mbalami yis gaami ten de ten Aba gwas kan ta nisi ma gaba so.
28 Ten nak gwisi kan yek Yesu wulsi de, <<Ka sa'i gwe kaa tak yen ga mbalan nya wu kan, kaa lak yis gaami ten de Amik De ti. Ka yis gaami ten de ba ba pal ilgon na iko ga gaa gi so, ama ilgwe Aba mboki ang dani wu kan a dlami tokte.
29 Malgwe shinan wu ni suk ami ta zakanni ami na ngwe so, ten de ilgwe ta lami wu kan pali dlip.>>
30 Ka sa'i gwe Yesu dlam wul jimi go, yek wonti mbalan ngassi tenti.

Mbit gaa ga gem

31 Yek Yesu wul man Yehuda jwe sa bal gem nati wu de, <<De kume kaa ci cina na kopti wul jwe a mbokikii ang dani wugo, kiik de mil lishti jini ji gem.
32 Kaa yis gem a gemi a laki akaa mbi gaa.>>
33 Yek sa ballit de, <<Mi wo gaz ji Ibarahim kan a bama bo taba damti de zhel

* **8:24 8:24** Sogo*Amik de ti* suk ndati de 28 pak

ji mɑlgon so. To yek laki yek kɑ dlɑm ɗe ma mbi gaa ye?>>

34 Yek Yesu ndɑkisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, mas mɑlgwe ɑtɑ pɑl byas wul go zhel gɑ pɑlti byas wul kɑn.

35 Ai, zhel wo bɑtɑ dɑm kɑ lubii ko a gasi so, ama yen wo gɑ lubiimi kɑn ko a gasi.

36 Ten nɑk gwisi kɑn, hal kume ɗe Yeni bɑlkii mbit gaa go, kaa mbi mbit gaa gɑ gem.

37 A yisi ɗe kii wo mɑn gɑz ji Ibɑrahim kɑn, ama yekgu kɑɑ nɑma ngot tlot gini, ten ɗe kɑɑ kɑn mbokti ang ten wul gi so.

38 A nikii ma dlɑmti ilgwe a yeni mal Aba gi wu, ama kii wo ilgwe kɑɑ kumi mal Aba gwakɑn wu kɑn kɑɑ nɑma pɑlti.>>

Shedɑn kɑɗe Aba gwakɑn

39 Yek sɑ ballit ɗe, <<Ai, mi wo Ibɑrahim kɑɗe Aba gɑnɑn.>>

Yek Yesu wulsi ɗe, <<De da kume Ibɑrahim wo Aba gwakɑn kɑ go, da kaa pɑlɑn ilgwe Ibɑrahim pɑli wu.

40 Ama yekgu kɑɑ nɑma lamti tlot gini, ami mɑlgwe dlɑmikii gem gɑ gɑɓa gwe a kumi mal Nya wu. Ai, Ibɑrahim wo tɑ pɑlɑn ilgon nu so.

41 Ten nɑk gwisi kɑn, ilgwe a Aba gwakɑn pali wu kɑn kɑɑ nɑma pɑlti.>>

Yek sɑ wulti ɗe, <<Kɑ nɑma lamti tɑk wule mi wo aba nini gaa sa! Nya nɑ gaa gwas kɑɗe Aba gɑnɑn, a tik ɗe Aba gɑnɑn ti nɑ ngusi.>>

42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Da Nya kani ɗe Aba gwakɑn go kaa lamɑnni, ten ɗe sut mal Nya kɑn a yili a ningo amik gu ɑɗe. Ten bi tulli gɑ gaa gi kɑn ani so ama tik shinɑn sudi.

43 Yek laki a bɑkaa yis gaa gɑ gɑɓa gi so ye? Ten ɗe bɑkaa man katti kɑng so kɑn.

44 Kii wo ji Aba gwakɑn Shedɑn kɑn, lamti gwakɑn wo tɑk pɑlɑn ilgwe aba gwakɑn lami wu kɑn. Ti wo mɑn tlot mbalɑn kɑn tun tet ten ndat zhile, gem hwotti so ten ɗe gem ni kɑti so. Kume tɑ shel lal wugo tɑ dlɑm bi gwas wi, ten ɗe ti wo mɑn shelti lal kɑn aba gɑ lali.

45 Ama ten ɗe gem kɑn a nɑma dlɑmti yek laki yek bɑkaɑ bɑl gem nɑ ami so.

46 Kɑ kii wo wok tɑɓa mbit gi nɑ pɑlti byas wul wo? De kume gem kɑn a nɑma dlɑm go yek laki yek bɑkaa bɑl gem nɑ ami so ye?

47 Mɑlgwe ɗe ti wo gɑ Nya kɑ go a tɑ kum ilgwe a Nya dlɑm wu. Ilgwe laki ɗe bɑkaa kumi sogo, yek ɗe kii wo mbalɑn ji Nya kɑ so.>>

Yesu man Ibɑrahim

48 Yek mɑn Yehuda ballit ɗe, <<Ashe gem gɑnɑn kɑn ɗe mɑ dlɑm ɗe, ki wo mɑn Samariya kɑn a mɑzhe ni kɑ ki wu!>>

49 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ami wo mɑzhe ni kɑ ami so, Aba gi kɑn a bɑlti nalti ama kii wo akɑɑ mbulɑnni.

50 A ngwe nalti gaa gi so, ama mɑn ngoti ni ɗa a mɑlgwisi kɑɗe mɑn kisti gɑɓa.

51 Gem amik ka hwikii wu mas mɑlgwe kop mbokti ang ten wul gi go ta mɑsh so ko njaa.>>

52 Ten gɑɓa gwisi kɑn yek mɑn Yehuda wuli ɗe, <<Yeke! Gem, ningo mɑ yisi wi ɗe mɑn mɑzhe kɑɗe ki. Ai, Ibɑrahim mɑshɑnni a nu kɑn mas mɑn dlɑmti gɑɓa ji Nya mɑshi, ama ki wo yek kɑ nɑma wulti ɗe, <Mas mɑlgwe kop mbokti ang ten wul gwa go ta mɑsh so!>

53 Kɑ dɑmɑn gwa we kɑ mɑnɑn Aba gɑnɑn Ibɑrahim ma? Ko tɑ ti gaa gwas mago tɑ mɑshi a nu kɑn mɑn dlɑmti gɑɓa ji Nya mɑsh pak! De yek kɑ palli gaa gwa ye?>>

54 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume ɗe a bɑl nalti gaa gi mago, nalti gi ni ten bi ilgon so. Aba gi kɑ ni ɗe mɑn bɑlti nalti, mɑlgwe akɑɑ wule tik ɗe Nya gwakɑn wu.

55 Kii wo kɑɑ yisti so ama ami wo a yisti. Kume a dlɑm ɗe a yisti sowu ba dɑm ɗe mɑn shelti lali nɑkkii, ama a yisti a nɑma kopti gɑɓa gwasi.

56 Aba gwakɑn Ibɑrahim pɑl hwol tuk ten ɗe tɑ yen sa'i gini, tɑ yeni yek tɑ pɑl hwol tuk i'e.>>

57 Yek mɑn Yehuda wulti ɗe, <<Bo kumɑnti nɑ! Ki ɗe kɑ ɓo pɑl gin ɗe kutl ɗe nɑmtan sowu, ama yek kɑ dlɑm ɗe kɑ yen Ibɑrahim ma?>>

58 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem, amik ka hwikii wu, tun a bɑsɑ ɓo zi Ibɑrahim so kɑn Ani ɗa!>>

59 Ten gɑɓa gwisi kɑn yek sɑ yem ye ɗe sa lakti ɗa. Ama yek Yesu hwun ka, yek tɑ yil ɗɑkɑ lubii gɑ Nyami ka.

9

Yesu ndok mɑlgwe sɑ zɑt dwa wu

1 A Yesu nɑma lɑt nugo, yek tɑ yen mɑlgon gwe sɑ zɑt dwa wu.

2 Yek mil lishti jwas ngemti ɗe, <<Mɑn lishti, wok pɑl byas wul wo ɗe sɑ zi mɑlgɑn ɗe dwa wu, ti nwa, ko mɑn zɑt jwasi?>>

3 Yek Yesu balli ɗe, <<Pɑlti pɑl byas wul gɑ mɑli sogo gɑ mɑn zɑt jwas kɑ laki so, ama ten ɗe tɑ mbalɑn yen iko gɑ Nya tenti kɑn.

4 Ngetli kɑn tɑn cin cina nɑ pɑlti wul gɑ mɑlgwe shinɑn sut wu tun kɑ cin. Ai gas nɑn tedi sa'i gwe ba mɑlgon a man pɑlti ilgon sowu.

5 Kume ɗe hal a yi ten dii atl go, amik ɗe cilti gɑ dii atli.>>

6 De tɑ dlɑm gɑɓa gwisi wugo yek tɑ bɑza ɓakɑn kɑ atli, yek tɑ nyakɑm atli yek tɑ tuksi mɑli ten gwel.

7 Yek ta hwit ɗe, <<Zigaa, sak pol gwel gwa ka ka bingi ze ga Silom.>> (ilgwe lishti gwisi naɲma mbokti ang dani go, yek ɗe Malgwe sa Shinti wu.) Ten nak gwisi kaɲ yek mali sak pol gwel ka, yek ta pali a ta naɲma yenti lu.

8 Yek yelaɲ daɲmti jwasi suk majwe ku na yenti gwas ten ngemti wul wu kum gazi ɗe, <<Ale malgaɲ kaɗe malgwe ata daɲm na zhila ata gem wul wu na?>>

9 Yek jon ji mbalaɲmi wule ti kaɲ.

Yek jon jwasaɲ wule, <<Wowo, tet kaɲ sa tesi sukti.>>

Mali ne go yek ta wulsi ɗe, <<Yii, ami kaɲ.>>

10 Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗani kaɲ pi yek gwel gwa ɓul gwi?>>

11 Yek ta ballisi ɗe, <<Malgon wu ɗe asa mbet ɗe Yesu wu, ka nyakaɲm atli yek ta tuksi ten gwel. Yek ta hwi ɗe ta li bingi ga ze Silom ta poli ka. Ten nak gwisi yek a li yek a poli ka, yek a njel yenti lu.>>

12 Yek sa ngemti ɗe, <<Mali naɲ ako?>>

Yek ta wuli ɗe, <<A yisi so.>>

Maɲ Parisi bodlal kangwe dwami mbi ndokti wu

13 Yek sa tala malgwe tek go dwa kawu mal maɲ Parisi.

14 To, ten gas shukti kaɲ Yesu nyakaɲm atli yek ta ɓul gwel ga mali.

15 Ten nak gwisi kaɲ yek maɲ Parisi ngemti ten kangwe pi yek gwel gwas ɓul wu. Yek mali ballisi ɗe, <<Ta nyakaɲm atli yek ta tuksi ten gwel, yek a poli ka, a ningo a ɓalma yenti lu.>>

16 Yek maɲ Parisi jon wuli ɗe, <<Malgaɲ go sut mal Nya kaɲ ta yil so, ten ɗe bata zak palti wul gas Shukti so.>>

Ama yek jon jwasaɲ kum gazi ɗe, <<Ɗani kaɲ maɲ palti byas wul a man palti wul ngipti ang bi nak gwisi gwi? >> Ten nak gwisi yek bi tatlisi tenti.

17 Yek sa po gem mali ɗa, yek sa wulti ɗe, <<Yek ɗe daamti gwa tenti ye? Nak ɗe ki kaɲ ta ɓul gwel gwa wu.>>

Yek ta balli ɗe, <<Ai, mali wo maɲ dlaɲmti gaɓa ga Nya kaɲ.>>

18 Bacina ji maɲ Yehuda wo sa bal gem ɗe da go mali wo dwa kaɗe ti ama yek ningo ta ɓa yen lu so. Ten nak gwisi kaɲ yek sa shin lu yek sa mbe maɲ zat jwas tedi.

19 Yek sa ngemsi ɗe, <<Yen gwakaɲ kaɗe gaɲ ma? Ti kaɲ kaa wuli ɗe kaa zat dwa gwa? Ɗani kaɲ pi yek ningo ta ɓalma yenti lu gwi?>>

20 Yek maɲ zat ji mali balli ɗe, <<Ma yisi ɗe ti wo yen gaɲaɲ kaɲ, a ɗe dwa kan ma zati.

21 Ama mi wo ma yis kangwe pi yek ningo ta ɓalma yenti lu, sogo malgwe ɓulit gwel wu so. Ngemaɲti ai ba yen mbalaɲ ka po yi ɗe ti so, ta dlaɲmikii na bi gwasi.>>

22 Maɲ zat jwas dlaɲm nak gwisi kaɲ ten ɗe sa naɲma ɓanti bacina ji maɲ Yehuda ten ɗe tet da go maɲ Yehuda dlalli gaɓa ɗe mas malgwe dlaɲm ɗe, Yesu kaɗe Almasihu go sa mbolti ɗaka lu motgaa gwasaɲ ka.

23 Yek laki yek maɲ zat ji mali dlaɲm ɗe, <<Ai, ti wo yen mbalaɲ ka po yi so ngemaɲti.>>

24 Yek sa po mbe malgwe ɗe tet da go dwa kaɗe ti wu ɗa. Yek sa wulti ɗe, <<Dlaɲm gem kangwe Nya a mbi nalti ɗa wu. Ma yisi ɗe malgwisi wo maɲ palti byas wul kaɲ.>>

25 Yek ta ballisi ɗe, <<Ko maɲ palti byas wul kaɗe ti a, ami wo a yisi so. Wul ɗenaɲm kaɲ a yisi. Tet da go dwa kaɗe ami ama ningo a ɓa yen lu.>>

26 Yek sa ngemti ɗe, <<Yek ta palik ye? Ɗani kaɲ ta pi yek ta ɓulik gwel gwi?>>

27 Yek ta balli ɗe, <<A dlaɲmikii wi yek baka kati kang so. Yek laki ɗe kaa naɲma lamti tak ya kumi ɗa ye? Ko kii mago kaa naɲma lamti tak daɲmaɲ ɗe mil lishti jwas kaɲ?>>

28 Yek paa sa dlaɲmi mali byas gaɓa yek sa wulti ɗe, <<Kik ɗe yen lishti gwasi, ama mi wo mil lishti ji Musa kaɲ!

29 Ma yisi ɗe Nya gaɓa suk Musa, ama malgwisi wo ma yis lu gwe ta yil tet wu so.>>

30 Yek mali ballisi ɗe, <<Ase kaɲ a naɲma yenti wul gipti wul ang bi! Kaa yis lu gwe ta yil tet wu so, ama yek ta ɓuli gwel.

31 Ma yisi ɗe aba Nya a kati kang maɲ palti byas wul so. Ama ata kati kang malgwe ata ngusit atli ata kumit bi wu.

32 Tun ten ndat zhila ga dii atli sa ɓo taɓa kumti ɗe malgon ɓul gwel ga malgwe sa zat dwa wu so.

33 Ai, ɗe da kume sut mal Nya kaɲ ta yil sut sogo da ta manaɲ palti ilgon so.>>

34 Yek sa balli mali ɗe, <<Ki ɗe sa zak ka palti byas wullu, ama yek ka naɲma lamti tak mbokini ang ten wul la?>> Yek sa mbolti.

Dwa ga Shishi ga Nya

35 Ɗe Yesu kumi ɗe sa mbol mali ɗe ta mbit wugo yek ta ngemti ɗe, <<Ka bal gem na Yen ga Mbalaɲ ma?>>

36 Yek mali ngemti ɗe, <<Maɲ nalti, wok ɗe ti wo? Hwini ten ɗe ta bal gem nati.>>

37 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai, ka yenaɲti wi, tik ɗe malgwe ta naɲma gaɓa sukki ninge wu.>>

38 Yek mali dlaɲm ɗe, <<Bagaa, A bal gem wi,>> yek ta ngusit atli.

39 Yek Yesu wuli ɗe, <<A tul ten dii atl gaɲ ten ɗe ta pal kisti gaɓa kaɲ, ten ɗe ta dwa man yenti lu, a majwe maɲ yenti lu daɲm ɗe dwa.>>

40 De maŋ Parisi jwe saŋi sukti wu kumi
nu wugo yek sa ŋgemti ɗe, <<Yek ke? ka
naɱa wulti ɗe mi mago dwa kaɗe mi pak
a?>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ai, da dwa kani ɗe
kii go da paḷti byas wul a nikii gaa so. Ama
naḳ ɗe kaa dlaɱ ɗe kaa naɱa yenti lu wu,
to, byas wul gwakaŋ yikii gaa.

10

Cingaḷti gaɓa ten maŋ kyo mbaḷa

1 <<Gem amik ka hwikii ge, maḷgwe bata
te mal tunga mbaḷa tu ka bi dlabii so ama
yek ta to giɓi tu ka zobsi tantu go, to maḷi
wo mukaḷ kaŋ a maŋ ɓatti tantu kaŋ.
2 Maḷgwe te malsi tu ka bi dlabii go tik ɗe
maŋ kyo ga mbaḷe.
3 A maŋ ɓatti dlabii ɓulit bi dlabimi, a
mbaḷe kati kaŋg yal gwasi. Ata mbe mbaḷa
jwas na shin jwasaŋ ata taḷasi deɓaḷ.
4 De ta yilli mbaḷa jwas deɓaḷ wugo, ata
ndesi cina, a mbaḷe kop kaal gwasi ten ɗe
sa yis yal gwasi.
5 Ama sa kop maŋdaḳi so, seko taṣ aɓiti
ten ɗe sa yis yal ga maŋdaḳi so.>>
6 Yesu dlaɱi mbalaɱi cingaḷti gaɓa, ama
yek baṣa yis gaa ga ilgwe ta nisi ma dlaɱti
wu so.

Yesu kaɗe hwa maŋ kyo

7 Ten naḳ gwisi kaŋ yek Yesu po dlaɱ ɗe,
<<Gem, amik ka hwikii wu amik ɗe dlabii
ga mbaḷe.
8 Mas majwe tuli cina go mukaḷ kaŋ suk
maŋ ɓatti tantu, aba mbaḷe a katisi kaŋg so.
9 Amik ɗe bi dlabiimi mas maḷgwe te
tumalaŋ go ta mbi kisti.* Ta te giɓi ata yili
ata naɱa paṭ kyo.
10 Mukaḷ wo ata tul kaŋ ten ɗe taṣ mukaḷ
wul, suk tloti ka, suk lilti ka, Ama a tuli ten
ɗe taṣ mbi mbadli asa mbi ga njikaɱi.
11 <<Amik ɗe hwa maŋ kyo. A hwa maŋ
kyo wo tik ɗe maŋ baḷ mbadl gwasi ten bi
ga mbaḷe.
12 Yen haya ɗe sa kanti ten ɗe taṣ pi kyoɓi
go ti wo mbaḷa jwas ka so. Kume ta yen
kaɗi laɓi ten laṭ tet wugo, a ta aɓi a ta zak
mbaḷe. A kaɗi laɓisi dop mbaḷe jon a ta cat
jon ka.
13 A maḷi aɓi ten ɗe ti wo yen haya kaŋ a
ba ilgon hwotti na mbaḷe so.
14 <<Amik ɗe hwa maŋ kyo, A yis mbaḷa
jini a mbaḷa ji yisaɱni,
15 naḳ kangwe Abe yisaŋ wu nu kaŋ a
Abe. A nima baḷti mbadl gi ten bi ga mbaḷe.
16 Mbaḷa jon ni ɗa jwe ba saŋi ka tunga
mbaḷe jin sowu. Si mago ngetli kaŋ ta taḷasi
teɗi. Si mago sa kati kaŋg yal gini, asa daɱ
ɗe tunga ɗe naɱ na maŋ kyo ɗe naɱ.
17 Ilgwe laki yek Abe naɱa lamti gi go yek
ɗe a baḷ mbadl gini a kan il gini.
18 Maḷgon a mani kanti mbadl gi ka so,
ten ɗe amik ɗe maŋ baḷti na gaa gini. Iko
baḷti ni ɗa, a iko kanti lisi ni ɗa pak. Ilgwe
Aba gi zi paḷti wukgu.>>
19 Ten gaɓa gaɱi ɗe Yesu dlaɱ wu kaŋ
yek maŋ Yehuda njel calti gaɓa ka dlo
jwasaŋ tenti.
20 Yek wonti kasi wuli ɗe, <<Maŋ mazhe
kaɗe ti naḳ gwisi ka laki yek ta naɱa boli.
Yek laki ɗe kaa katit kaŋg ye?>>
21 Ama yek jon jwasaŋ wule, <<Wowo, ai
gaɓa gaŋ go gaɓa ga maŋ mazhe ka so. A
mazhe mani ɓulti gwel dwa ma?>>

Maŋ Yehuda nge Yesu

22 Ka sa'i ndaɗiti asa naɱa biki ga daamti
ɓulti lubii ga Nya a† Wurshelima,
23 a Yesu naɱa maṭlti ka Baranda ga
Sulemanu ka lubii ga Nya.
24 Yek maŋ Yehuda mogaa malti yek sa
wulti ɗe, <<Hal a gasi kaŋ ka zak ni ka
daɱshal gwi? Kume kik ɗe Almasihusi go
hwini ten dii la na.>>
25 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii yek
baḳaa baḷ gem so. Wul ngipti ang bi gwe
a paḷi ka shin ga Aba gi wu ka ɗe wul jwe
mbok ang tenaŋ wu,
26 ama yek baḳaa baḷ gem so ten ɗe kii wo
mbaḷa ji ka so.
27 Ten ɗe mbaḷa ji wo asa kumi bi, a yissi
asa koɓaɱni.
28 A nisi ma baḷti mbadl maŋ laṣhi pakti,
a baṣa maṣh so ko njaa, a ba maḷgwe a man
kanti gwasaŋ ɗa ang gi ka na ndaḷti wu.
29 Aba gi ɗe ta baḷaŋsi wu ndaḷ man ko
wokko, a ba maḷgon a man kanti gwasaŋ
ɗa ang gwas ka so.
30 Ami suk Abe wo ɗe naɱ kaŋ.>>
31 Yek maŋ Yehuda po yem ye ɗa ten ɗe
sa lakti na nali.
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<A paḷikii kiɗi
wul ngipti ang bi sut mal Aba gi wonti, gwik
a giɓi kaa lakkii ten lakti gi gwi?>>
33 Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ai ba ten
bi hwa wul gwe ka paḷi wu kaŋ ma lakki
so, ama ten bi gaɓa mbulti ga Nya gwe ka
dlaɱ wu kaŋ. Ki ɗe mbalaŋ kawai wu ama
yek ka naɱa pallaṭ gaa gwa ɗe Nya.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ai sa lishi ka
mbaṭ gaɓa gwakaŋ ɗe, Nya dlaɱ ɗe, <Kii
wo wul jwe asa ŋgusisi atl wu kaŋ>‡!
35 A ma yisi ɗe gaɓa ga Nya gwe sa lishti
wu ɓo taɓa shelti lal so, ɗe kume Bagaa mbe
majwe kum gaɓa gwas wu ɗe, <wul jwe asa
ŋgusisi atl wu>
36 to, a ami ɗe Aba botltlaɱni yek ta
shinaŋ sut ten dii atl wu hwa, ɗaɱi kaŋ

* **10:9 10:9** Sogo ba kwet ang gaa byas ilgon a mbit so
† **10:22 10:22** Takti lubii ga Nya gwe yek ɗe Hanukkah wu
‡ **10:34 10:34** Yen Zab 82:6

a dạm ɗe gaɓa ga mbulti ga Nya ten ɗe a wule, <Yen ga Nya kaɗe ami gwi?>
37 Kume ɗe hal wul jwe Abe nama palti wu kạn a nama palti sowu, to bak balạn gem na ami so.
38 Ama kume a nama palti wul jwe ta nama palti wu go, ko bak balạn gem na ami so ma wu, balạn gem na palti wuli, ten ɗe tak yisini akaa yis gaami ɗe, Abe ni ka mi, a ami mago ani ka Abe.>>
39 Yek sa po ngwe tas dopti ɗa, ama yek ta yil ɗaka ang gwasạn ka.
40 Yek ta pal te kat atl ga Yodan ka, ka lu gwe Yohana nda palti Baptisma wu, yek ta dạn kali.
41 Yek mbalạn wonti tul malti. Yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ko ɗe Yohana pal wul ngipti ang bi sowu, ama mas gaɓa gwe ta dlam ten malgạn go gem kạn.>>
42 Ka lu gwisi wo yek mbalạn wonti ngassi ten Yesu.

11

Mashkạn ga Li'azaru

1 A malgon ni ɗa shin gwas kaɗe Li'azaru cwo nama cit gwasi, ti wo mạn Betani kạn a Betani wo bạn ga ka Maryam kạn suk yilka gwas Marta.
2 Li'azaru ɗe cwo nama cit gwas go yilka ga Maryam kạn, a Maryami ka ɗe malgwe shoti mil mạn tami wusạn Bagaa ten asạn yek ta taasi ka na madlạn gaa gwas wu.
3 Yek yilkeni jwas ji modlisi shini lu Yesu ɗe, <<Bagaa, malgwe ka lamti wu cwo nama cit gwasi.>>
4 Ɗe Yesu kumi nu wugo yek ta dlam ɗe, <<Cwo gwisi a ɓo la ga mashkạn so, ama nalti kạn a tulli Nya, a mbalạn bal Yeni nalti tumali pak.>>
5 Yesu lam Marta suk yilka gwas Maryam suk Li'azaru.
6 Ama ko ɗe Yesu kumi ɗe cwo nama cit ga Li'azaru wu, yek ta po mbal multi ɗe lop ka lu gwe tani wu.
7 Ka kaali wo, yek ta hwi mil lishti jwas ɗe, <<Tạn palạn te ka kat atl ga Yehudiya ka.>>
8 Yek mil lishti jwas hwit ɗe, <<Mạn lishti, ka multi jon duk go mạn Yehuda ngwe tas lakki na ye, ama yek ka ɓa po pal tok a?>>
9 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Awa ɗe kutl cet lop kạni ten ndat cin ɗe naṃ so nwa? To, mas malgwe nama zatgaa ka cin go bata kot asạn so, ten ɗe ta nama yenti cilti ga dii atl gạn.
10 A mas mạn zatgaa ka gas wo ata kot asạn ten ɗe cilti ni malti so.>>
11 Ɗe ta pak dlamti gaɓa jimi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Yelạn gạnạn Li'azaru ndembal wi, ama bali a padalti ɗaka yembali ka.>>
12 Yek mil lishti jwas ballit ɗe, <<Bagaa, kume a yembal kạn tạni go, ai, ta ndoki ni.>>
13 Yesu wo ten bi maṣhkạn ga Li'azaru kạn ta nama gaɓa, ama mil lishtisi wo sa dạm gwa ten ndet yembal ga shukti kạn ta nama gaɓa.
14 Yek pa Yesu dlamisi ten dii ɗe, <<Li'azaru maṣh wi,
15 a naṃa palti hwol tuki ten bi gwakạn nak ɗe ani kali sowu, kangwe kaa man balti gem wu. Ama ningo ma lạn malti.>>
16 Yek Tomas (malgwe asa mbet ɗe Ngusạn wu) wul yilkeni jwas mil lishtisi ɗe, <<Mi mago tạn lạnni tạn maṣhạn sukti.>>

Yesu kaɗe palti kaami suk mbadli

17 Ɗe Yesu mbuk lu kali wugo yek ta kumi ɗe sa lep Li'azaru wi hal ta pal multi ɗe wupsi ga lebi wi.
18 Betani wo njaa suk Wurshelima kạn ni, dlentat gwasạn pal mil ɗe lop *so.
19 A mạn Yehuda wonti tul mal kaa Marta suk Maryam tas gaɓesi na maṣhạn ga yilka gwasạn.
20 Ɗe Marta kumi ɗe Yesu ni tet wugo, yek ta li ɗe tas wulit ɗem. Maryam wo yek ta dạn a lubii.
21 Yek Marta wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai, da ka nạn ɗa go yilka gi a maṣh so.
22 Ama a yisi ɗe ko ta nak ninge mago Nya a balki mas ilgwe ka ngemi wu.>>
23 Yek Yesu hwit ɗe, <<Yilka gwa aya pal kaami.>>
24 Yek Marta ballit ɗe, <<A yisi ɗe taya pal kaami, ten cin pakti ga dii atli.>>
25 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ai, amik ɗe palti kaami a amik ɗe mbadli pak. Malgwe ngaṣti tenạn go, ko tas maṣh mago ta dạm na mbadli.
26 A malgwe yi kaami yek ta ci cina na ngaṣti tenạn go ta maṣh so. Ka bal gem na gaɓa gami a?>>
27 Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, A bal gem ten ɗe kik ɗe Almasihusi,† Yen ga Nya gwe ta tul ten dii atl wu.>>

Yesu kuli

28 Ɗe Marta dlạm nu wugo, yek ta sak mbe yilka gwas Maryam yek ta hwit ɗe. <<Mạn lishti ɓal ɗa, ata naṃa mbet gwa.>>
29 Na kumti nak gwisi yek Maryam tlinya bale-bale, yek ta li mal Yesu.
30 To, aba Yesu ɓo mbuk lu ka bami so, ata yi ka lu gwe Marta lak wulit ɗem wu.
31 Ɗe mạn Yehuda jwe ni suk Maryam ka lubiimi ɗe sa naṃa gaɓet gwas wu yen

* **11:18 11:18** Bi Girik *sitadiya ɗe kutl cet namtan* Njet ka ɓali ta pal kilomita ɗe mekan † **11:27 11:27** Sogo *Kiristi*

kangwe ta tlinya bale-bale yek ta yil debal wugo yek sa kopti kaali, sa daman gwa we nak kan ta sa kulu ten gazukdisi.

32 De Maryam mbuki ka lu gwe Yesu ni wu wugo yek ta yenti yek ta nda te atl ka a cina gwasi yek ta wulti de, <<Bagaa, ai, da ka nan da go yilka gi a mash so.>>

33 De Yesu yenti ten kulu yek ta po yen man Yehuda jwe sa tul sukti wu si mago sa nam kulu wu, yek ili tan mbadl gwas i'e.

34 Yek ta kum gazi de, <<Ako kan kaa lepti ko?>>

Yek sa ballit de, <<Bagaa, lite tak yeni.>>

35 Yek lnwu shoti Yesu.

36 Ten nak gwisi kan yek man Yehuda wule, <<Bo yenan kangwe ta lamti wu na! >>

37 Ama yek jon jwasan wuli de, <<Ale tik buli gwel ga dwa wu na? To, yek laki yek bata pal ilgon gwe a laki aba malgan a mash sowu so ye?>>

Yesu palli Li'azaru kaami

38 Yek ili po hwot Yesu ka mbadl gwas i'e da, yek ta li mal gazukdisi. Gazukdisi wo shu kan sa duk ka ye, yek sa yitla bisi ka na yesi gon.

39 Yek Yesu wulsi de, <<Jekan yesi ka,>> Ama yek Marta yilka ga mali de ta mash wu wul Yesu de,

<<Bagaa ningo hwunisi wusan wi ten de ta pal multi de wupsi na mashkan wi.>>

40 Yek Yesu hwit de, <<Ale a hwiki de kume ka bal gem go ka yen nalti ga Nya na? >>

41 Ten nak gwisi kan yek sa jek yesi ka. Yek Yesu lak gaa nya yek ta dlam de, <<Aba, a pal hwol tuki nak de ka kati kang wu.

42 A yisi de dlip aka kati kang, ama a dlam nak gwisi ten bi ga majwe sani ade wu, ten tas bal gem de kik shinan sudi.>>

43 De Yesu dlam nu wugo, yek ta tlil yal nya yek ta wuli de, <<Li'azaru, yil todi!>>

44 Yek malgwe mashisi yil todi, ang suk asan gwas wo ga bali ka na hwol yadi, a cina gwel gwas wo ga yitle ka na hwol lukal.

Yek Yesu wulsi de, <<Patlanti ka, tas zigaa.>>

Man Yehuda bel bi tas tlo Yesu

45 Ten nak gwisi kan yek man Yehuda wonti jwe sa la gabet ga Maryam wu yen ilgwe Yesu pali wu, yek sa ngassi tenti.

46 Ama yek jon jwasan li mal man Parisi yek sa dlamisi ilgwe Yesu pali wu.

47 Yek kidi ji man Paris, suk man Parisi mbe motgaa ga bacina jwasan‡ yek sa dlam de,

<<Yek ma nanma palti ye? Mal gami kawu ta nima palti wonti wul ngipti ang bi, gwe nama mbokti ang de ti wo sut mal Nya tani wu!

48 Kume ma zakanti yek ta ci cina na palti wul jimi go, mas mbalan a bal gem nati. A man Roma a tuli asa kamini lu ganan suk lubii ga Nya ganan ka.>>

49 Ama yek gon gwasan gwe asa mbet de, Kayapa wu, malgwe tik de bacina ga man Paris ten gin gwisi wu wulsi de, <<Kii wo kaa yis ilgon so ko njet.

50 Ase kaa yisan gaami so nwa! Ai, a mani ni ta mbalan de nam ka mash ten bi mbalan, da gwe ta mas mbalami ka lil ka wu.>>

51 Gaba gan de Kayapa dlam go daamti ga gaa gwas ka so, ama nak de tik de bacina ga man Paris ten ginisi wu, ta dlam gaba ga Nya de Yesu a mash ten bi ga man Yehuda,

52 ba de ten bi ji man Yehuda na ngusan so, ama ten de tas mo mil ji Nya jwe sani ga cati danka wu tas dam de nam.

53 Kan tet ten cin gwisi yek sa pal tantu ga kangwe sa pi asa tlo Yesu wu.

54 Ten nak gwisi kan yek ba Yesu matl ka man Yehuda ten dii so. Ka lal ga nak gwisi wo yek ta zak kat atl ga luisi yek ta li ka atl gwe ni njaa ka me wu, ka ban gwe asa mbe de Iprem wu, kali kan ta dam suk mil lishti jwasi.

55 De sa'i Biki Dakciti ga man Yehuda bal njaa wu, yek mbalan wonti jwe sa ni ka kauye wu to Wurshelima ten de tas pol gaa gwasan ka, nak kangwe a man Yehuda pali wu aba biki bo tul so.

56 Yek mbalan pita ngot ga Yesu kali, sa ngusi dlalti dan nya ka ka lubii ga Nya asa nama ngemti ji yilkeni jwasan de, <<Yek de daamti gwakan ye? Ko nak kan ta tul ka lu biki so na?>>

57 Ten de kidi ji man Paris suk man Parisi dlam wi de, ta mas malgwe yis lu gwe Yesu ni wu sak dlamisi kangwe sa dopti da wu.

12

Sa pi mil Yesu a ban Betani

1 A multi de mukka ka bali asa pal Biki Dakciti nugo, yek Yesu li ban Betani ban gwe kali kan Li'azaru malgwe de Yesu pallat kaami wu nama damti wu.

2 Kali kan sa pali ilga nguki ga ka gasi Yesu. Marta ka hulisi ilga ngukisi, a Li'azaru ni ka majwe sa nguk ilga nguki suk Yesu wu.

3 Yek Maryam kan buntan mil nardi man tami wusan man wulpi i'e, yek ta shoti ten asan ga Yesu, yek pa ta taasi ka na madlan gaa gwasi. Yek tami wusan ga mili njikan mas lubiimi ka.

‡ **11:47 11:47** Asa mbe motgaa gwisi de*Sanhidirin*

4 Ama yek Yehuda Iskariyoti ti ɗe gon kaŋ
ka mil lishti jwas wu, maɲgwe tik ka lak baɲ
bi gwas wu wuli ɗe,
5 <<Yek ɗe ilgwe laki ba a wul mil maŋ
wulpi gami ka a baɲ wulpi majwe ba ilgon
nisi ɗa sowu so ye? Mil gwe wulpi gwas a
mbuk ɓatlti ga lebura ga gin ɗe naŋ wu!*>>
6 Yehuda dlaŋ gaɓa gami kaŋ ba ɗe ten
ɗe a bi ga majwe ba ilgon nisi ɗa so wu
hwotti kaŋ so, ama ten ɗe ti wo mukaɲ kaɗe
ti. Naɲ ɗe tik nisi ɗe maŋ ngipti wulpi wu,
ata mukaɲli tet giɓi.
7 Yek Yesu balli ɗe, <<Zakaŋti, naɲ ɗe ta
zi mili ka kaŋ ten ɗe ga shiri ga cin gwe sa
leɓaŋ wu.
8 Ai majwe wul nisi ɗa sowu naŋ sukkii
ko agasi, ama aba ko agasi kaŋ kaa ni suk
ami so.>>

Sa ɓel bi ten ɗe taɲ tlo Li'azaru

9 Ɗe maŋ Yehuda wonti kumi ɗe Yesu ni
ɗa kaɲli wugo, yek sa tuli ba ɗe ten bi ga Yesu
tokte ka so, ama taɲ yen Li'azaru ɗe Yesu
pallaɲ kaami wu pak.
10 Ten naɲ gwisi kaŋ yek kiɗi ji maŋ Paɾis
paɲ tantu tlot ga Li'azaru pak,
11 ten ɗe maŋ Yehuda wonti ngaɲssi ten
Yesu, yek sa kopti ten bi ga Li'azaru.

Yesu te ka baŋ Wurshelima

12 Ɗe lu tlo wugo yek wonti mbalaŋ jwe
sa sa Biki Ɗakcitisi wu kumi ɗe Yesu ni ten
tantu laɲ Wurshelima.
13 Yek sa kotl daa daɓino yek sa yil to
malti ka yek sa wulit ɗem asa naŋma tliti yal
nya ten wulti ɗe,
<<Hosana!†>>
<<Maŋ albarka kaɗe maɲgwe tul ka shin ga
Bagaa wu!>>‡
<<Maŋ albarka kaɗe Guu ga maŋ Yisraila!
>>
14 Ɗe Yesu mbi yen zhaki gon wu yek ta to
tenti, naɲ gwe sa lishi ɗe,
15 <<Ba ɓanti cik so, ki Sihiyona,
ɓo yen Guu gwa ten tulti,
ten yen zhaki.>>§
16 Ten ndat zhile wo yek ba mil lishti jwas
yis gaa ga mas wul jimi so. Se kaal ɗa mbit
nalti ga Yesu kaŋ, yek sa lak yisi ɗe mas wul
jimi ni ga lishi tenti, a yekgu wuli pi naɲ
kangwe ɗe sa lishi wu.
17 Yek wonti mbalaŋ jwe saŋi sukti ka sa'i
gwe ta taki bi Li'azaru taɲ pallaɲ kaami, a
taɲ yil tot ɗaka gazukɗi kaɲwu, ngusi dlaŋti
mbalaŋ ilgwe Yesu paɲli wu.
18 Wonti mbalaŋ li mal Yesu taɲ wulit ɗem
ten ɗe sa kum wul ngipti ang bi gwisi ɗe ta
paɲli wu.
19 Yek maŋ Parisi wul yilkeni jwasaŋ ɗe,
<<Bo yeni ni ma cin baŋ so ko njet. A yekgu
mas mbalaŋ ji dii atl ɓal ma kopti gwasi!>>

Maŋ Girik jon ngo Yesu

20 To, maŋ Girik jon ni ka majwe sa sa
ngusti atl Nya ka mbalaŋ jwe sa la biki wu,
21 sa li tet mal Pilip, maɲgwe yil tet
Betseda ka atl ga Galili wu, yek sa ngemti
ɗe, <<Maŋ nalti, ma naŋma lamti gaɓa suk
Yesu.>>
22 Yek Pilip lak hwi Andarawus, yek si ɗe
loɓi li yek sa lak hwi Yesu.
23 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Sa'i gwe sa nalli
Yen ga Mbalaŋ wu pi wi.
24 Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume gwe
alkama nda ka shu yek maɲsh ka sogo, asa
ɗe gwesi ɗe naŋm. Ama ɗe kume gwesi maɲsh
ka wugo, a wut mil wonti.
25 Mas maɲgwe lam mbadl gwas go sa
hwulti ɗa. Ama mas maɲgwe nge mbadl
gwas ten dii atl gaŋ go, zaɲti kaŋ ta naŋma
zaɲti ka kangwe ba a paki ka sowu.
26 Mas maɲgwe a paɲli wuli go ngetli kaŋ
taɲ koɓaŋni. A mas lu gwe ani go maŋ paɲti
wul gi ani kaɲli suk ami pak. Aba gi a nalli
mas maɲgwe ta nima paɲti wul wu.

Yesu dlaŋ bi maɲshkaŋ gwasi

27 <<Ningo mbadl gi naŋma hwotti gini.
Yek ba dlaŋ ye? Ta wule <Aba kami sa'i
gaŋmi ka nwa?> Wowo, ai, sa'i gaŋmisi kaɗe
ilgwe laki yek a tul ten dii atl wu.
28 A, Aba nalli shin gwa!>>
Yek yal gon wul sut nya ɗe, <<Ai, a nalli
wi, a ba ya nalli ɗa.>>
29 Ɗe mbalaŋ jwe saŋi kaɲli kum yali
wugo, yek sa wuli ɗe, <<Nyaze ɓo gaa wi.>>
Jon jwasaŋ wo yek sa wule, <<Yen shinti ga
Nya ka hwit gaɓa!>>
30 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yal gaŋmi wo ten
bi gwakaŋ kaŋ tuli, ama ba ɗe ten bi gi kaŋ
tul so.
31 Ninge kaŋ sa kisi gaɓa dii atl gaŋ, a
ninge kaŋ sa mbol maŋ guu ga dii atl gaŋ
ɗaka gobdlan guu ka.
32 Ama sa'i gwe sa tlilaŋ tot ɗaka atl ka
go, ba dlaɲ mas mbalaŋ tet malaŋni.>>
33 Yesu dlaŋ naɲ gwisi kaŋ taɲ mbok ang
ten wundaɲ ga maɲshkaŋ gwe ta paɲli wu.
34 Yek mbalaŋmi wulti ɗe, <<Ma kumi ka
mbaɲ gaɓa gaŋaŋ ɗe Almasihu a maɲsh so.
To ɗaŋi kaŋ ka wuli ɗe, <Ngetli kaŋ taɲ
tlil Yen ga Mbalaŋ gwi? Wok ɗe Yen ga
Mbalaŋmi wo>?>>
35 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Cilti ni sukkii ga
nak njet sa'i. Laŋni tun a cilti yi sukkii ten
ɗe daŋmshal a lak man ngetl gwakaŋ. Maŋ
laɲ ka daŋmshal wo ta yis lu gwe ta naŋma laɲ
wu so.

---

* **12:5 12:5** Bi Girik*Dinari ɗe zambaɲ ɗe mekan*
† **12:13 12:13** Bi Arameya <<Kisti>> gwe lak daŋ ɗe gaɓa taɲsti
‡ **12:13 12:13** Yen Zab 118:25,26
§ **12:15 12:15**Yen Zak 9:9

36 Balan gem na cilti tun a cilti yi sukkii,
ten de tak daman de mil ji cilti.>> Yesu
pakisi dlamti gaba wugo yek ta zigaa yek
ta hwunisi ka.

Man Yehuda ci cina na nget balti gem na Yesu

37 Ko de Yesu ngusi palti wul ngipti ang
bi wonti ten gwel gwasan wu, ama mas na
nak gwisi yek basa bal gem nati so.
38 Gwisi pi kan ta njikan gaba ga Ishaya
man dlamti gaba ga Nya de,
<<Bagaa wok bal gem na gaba ganan wo
a wok de malgwe sa mbokit ang ten iko
ga Bagaa go?>>*
39 Yek laki yek basa man balti gem so, nak
kangwe Ishaya po dlam ka luisi gon de,
40 <<Ta pallasi de dwa
yek ta kangal mbadl jwasan ka,
ten de bas yen lu na gwel gwasan so,
a bas yis gaami ka mbadl gwasan so,
hal asa pal tet malanni ta ndoksi da
so.>>†
41 Ishaya dlam nak gwisi kan ten de ta
yen nalti ga Yesu yek ta gaba tenti.
42 Ama mas na nak gwisi wo wonti
mbalan ngassi tenti, hal suk wonti mbalan
tet ka bacina jwasan sa ngassi tenti. Ama
ten de sa banti man Parisi yek basa dlam
de sa ngas tenti so, ten de bas mbolsi daka
lu motgaa gwakan ka so.
43 Nak de sa lami de tas mbi tasti mal
mbalan man kangwe sa lami de tas mbi
tasti mal Nya wu.

Gaba ga Yesu a ndokali gaba mbalan

44 Yek Yesu tlil yal nya yek wuli de, <<Mas
malgwe bal gem na ami go ami na ngwe
kan mali bal gem da tokte so, ama ta bal
gem na malgwe shinan sut wu.
45 Mas malgwe nama yenti gi go, mali
nima yenti ga malgwe shinan sut wu.
46 Nak cilti kan a tuli ten dii atli ten de
ba mas malgwe ngasti tenan wu dam ka
damshal so.
47 <<A mas malgwe kum gaba gini, ama
yek bata kobi sogo amik de malgwe a kisit
gaba wu so. A tul ten de ta pali nol dii atl
so, ama a tul ten de ta kis dii atli.
48 Mas malgwe ngeni yek ta nge kanti
gaba gi go, malgwe a nolti wu ni da, gaba
gwe a dlam wu ka nolti ten cin pakti ga dii
atli.
49 Ten de ilgwe a nama mbokti ang dani
go gi ka so, ama Aba gi de ta shinan wu
ka dlami ilgwe ba dlam wu, suk kangwe ba
dlam gabe wu.
50 A a yisi de mbalan a mbi mbadl man
lashi pakti tumal gaba ga Aba gini. Ten nak
gwisi kan mas ilgwe a dlam go ndakce kan
ni suk kangwe Aba hwi de ta hwikii wu.>>

13

Yesu pol asan ga mil lishti jwasi

1 Asa ni nak gwisi tun aba sa'i Biki
Dakcitisi bo pi so. Yesu wo ta yisi de sa'i
zakti dii atl gwas tas pal to mal Aba ka pali
wi. Nak de ta lam mbalan jwas de sa ni ten
dii atl wu, yek ta mbokisi ang ten kangwe
ta lamsi wu.*
2 Ka sa'i gwe Yesu suk mil lishti jwas nima
ngukti ilga nguki ga ka gas wu, a shedan
te ka mbadl ga Yehuda Iskariyoti yen ga
Siman wi de tas bal bi ga Yesu.
3 A Yesu yisi de Aba lak mas wul ka ang
gwasi, ta yisi de sut mal Nya kan ta yil sudi
a malti kan ta pal to ka.
4 Yek Yesu tlinya yek ta ndus lukal gwas
ga tu kaali ka, yek ta kan tawul yek ta hap
te dlo ka.
5 Kaal da nak gwisi yek ta shot ze ka gali,
yek ta njeli polti asan mil lishti jwasi, ata
nama taasti ka na tawul gwe ta hap te dlo
ka wu.
6 Yek Yesu li mal Siman Biturus. Yek
Biturus wulti de, <<Bagaa, kik ka poli asan
ma?>>
7 Yek Yesu ballit de, <<Nak ningo ka yis
ilgwe a nama palti wu so, ama ka kaali wo
kaa yis gaami.>>
8 Yek Biturus wulti de, <<Wowo, ami wo
ka poli asan so.>>
Yek Yesu ballit de, <<To, de kume a polik
ka sogo ki wo ilgon a mo sukki so.>>
9 Yek Biturus wulti de, <<Bagaa de nuk
wu, asan gi kan ka poli ka tokte so ama poli
suk ang suk gaa gi pak!>>
10 Yek Yesu ballit de, <<Malgwe wutit ze
wugo asan gwas kan ata poli ka, dli gwas
mbun wi. A yek ge kii wo sabta nikii da,
ama ba de mas jwakan ka so.>>
11 Ten de Yesu yis malgwe a bal bi gwas
wu, yek laki yek ta dlam de ba de mas
jwakan kan sabta nikii da sowu.
12 De ta polisi asan wugo, yek ta kin lukal
gwas lwisi, yek ta pal ka lu damti gwasi yek
dam atli. Yek ta ngemsi de, <<Kaa yis gaa ga
ilgwe a palikii gwa?>>
13 <<A kaa mbe de Man <Lishti> suk
<Bagaa.> A gem kan, ten de nak gwisi kan
ni.
14 Tun nak de ami de Bagaa suk Man
lishti gwakan ama yek a polikii asan wu,
kii mago mbun de tak poli asan yilkeni
jwakan.
15 A zikii lal wi, ten de kii mago tak pali
nak kangwe a palikii wu.
16 Gem amik ka hwikii ge, zhel nal man
baboo gwas so, a ba yen shinti nal man
man shinti gwas so.

---

* **12:38 12:38** Yen Ish 53:1 † **12:40 12:40** YenIsh 6:10 * **13:1 13:1** Sogo*ta lamsi hal yek la pakti*

17 Ninge ɗe kaa yis wul jimi wu, kaa daṃ ɗe maṇ albarka ɗe kume kaa paḷi wu.
18 <<Ba ɗe ten mas jwakaṇ kaṇ a naṃa gaɓa so. Ten ɗe a yis majwe a botli wu. Gwisi wo ten ɗe ta njikaṇ ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya kaṇ, ɗe, <Maḷgwe naṃa ngukti wul gi wu tli gaa.>†
19 <<A nikii ma hwiti gaṃi kaṇ tun ninge aba ɓo pi so, ten ɗe kume ɗe sa'i pi wugo akaa baḷ gem ɗe Amik ɗe ti.
20 Gem amik ka hwikii ge, mas maḷgwe kan maḷgwe a shinti wu go ami kaṇ ta kamaṇni, a maḷgwe kamaṇ go, maḷgwe shinaṇ wu kaṇ maḷi kanti.>>

Yesu dlaṃ ɗe sa baḷ bi gwasi

21 Ɗe Yesu dlaṃ gaɓa gaṃi wugo yek ili hwotti ka mbadl i'e. Yek ta dlaṃ ten dii ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, gon gwakaṇ a baḷ bi gini.>>
22 Yek mil lishtisi ngusi yenti ga yilkeni jwasaṇ ka shu gwel, ten ɗe sa yis yen lishti gwe ta naṃa gaɓa tenti so.
23 A gon ka mil lishtisi, yen lishti gwe Yesu lamti i'e ni na zhila njaa malti.
24 Yek Siman Biturus hwit gaɓa ga paḷi na ang ɗe, <<Ngemti, wok ta naṃa gaɓa tenti wo.>>
25 Yek yen lishti gwisi ɗam te ka yek ta ngaṣti ten ngetl ga Yesu, yek ta ngemti ɗe, <<Bagaa, wok ɗe ti wo?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ba njop nak burodi ka gali, a maḷgwe a baḷti go tik ɗe maḷi.>> Ɗe Yesu kan nak burodisi yek njop ka gali wugo yek ta baḷ Yehuda Iskariyoti yen ga Siman.
27 Yehuda naṃa kanti burodisi, yek Sheɗan te kaṭi.

Yek Yesu wulti ɗe, <<Ilgwisi ɗe ka paḷi wu, se taḳ paḷi baḷe-baḷe.>>
28 Ama yek ba maḷgon yis ilgwe laki yek Yesu dlaṃit gaɓa gwisi ka majwe sa naṃa ngukti wuli wu so.
29 Naḳ ɗe Yehudasi ka ɗe maṇ ngipti wulpi gwasaṇ wu, yek jon ka mil lishtisi daṃ gwa gwe Yesu nit ma hwiti ɗe taṣ wul ilgwe sa lami ɗe ga biki wu kaṇ, sogo ɗe taṣ baḷ ilgon maṇ laṣhi wul.
30 Ta naṃa kanti nak burodisi yek ta yili. Ka sa'i gwisi wo a gas ka ɓali.

Pyal mbaṭ gaɓa

31 Ɗe Yehuda zigaa wugo yek Yesu dlaṃ ɗe, <<Ninge kaṇ sa nalli Yen ga Mbalaṇ, yek sa nalli Nya tumalti pak.
32 Ɗe kume Nya mbi nalti tumalti wugo,‡ to, apaa Nya gaa gwas baḷ Yeni nalti a Yeni mbi nalti baḷe-baḷe.
33 <<Mil jini, daṃti gi sukkii wo ga nak njet sa'i ka ɓali. Naḳ gwe a hwi maṇ Yehuda ɗe, lu gwe ba li go kaa man laṭ sowu, naḳ gwisi kaṇ a nikii ma dlaṃti ninge ɗe, kaa ngo lu gwe ani wu.
34 <<Pyal mbaṭ gaɓa kaṇ a nikii ma baḷti ɗe lamaṇ yilkeni jwakaṇ. Naḳ kangwe a lamkii wu, naḳ gwisi kaṇ kii mago lamaṇ yilkeni jwakaṇ.
35 Tu ten naḳ gwisi kaṇ mas mbalaṇ a yisi ɗe, kii wo mil lishti ji kaṇ, ɗe kume kaa lam yilkeni jwakaṇ wu.>>

Biturus a nge yisti ga Yesu

36 Yek Siman Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa a ako kaṇ ka li ko?>>

Yek Yesu ballit ɗe, <<Lu gwe ba li go ka man kop gi naḳ ninge so, ama ka kaali wo ka koɓaṇni.>>
37 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa, Yek laki ɗe ba man kopti gwa ninge so ye? Ai, ba baḷaṇ mbadl gini ten bi gwa.>>
38 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ase ka baḷaṇ mbadl gwa ten bi gi nwa? Gem amik ka hwik ge, ka nge yisti gini asaṃi ɗe mekan aba gunda kol ɓo lak yal so!

14

Yesu kaɗe tantu laṭ mal Aba

1 <<Ba ilgon hwotkii so. Baḷaṇ gem na Nya a kaa baḷ gem na ami pak.
2 Ka lubii ga Aba gi wo lu daṃti ni ɗa wonti ɗe naḳ gwisi kani sogo, da ba hwikii nu so. Ba to kaḷi a tok laḳaṃikii lu.
3 Kume ɗe a to yek a laḳaṃikii lu wugo, ba pali a yemkii to malaṇ ka, ten ɗe taḳ daṃaṇ ka lu gwe ani wu.
4 Ai, lu gwe ba li go ka yisaṇ tantu laṭi.>>
5 Yek Tomas wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai ma yisaṇ lu gwe ka li wu so, ɗaṇi kaṇ ma yis tantu laṭ kaḷi gwi?>>
6 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ɗe tantui, amik ɗe gemi a mik ɗe mbadli pak. Ba maḷgwe a man laṭ mal Aba wu se ta koɓi tu malaṇni.
7 Ɗe da gem kaa yisaṇ go, da kaa yis* Abe pak. A naḳ ningo kaa yisti wi, a kaa yenti wi pak.>>
8 Yek Pilip wulti ɗe, <<Bagaa, mbokini ang ten Abe, kume ka paḷi nugo ma mbi ilgwe ma lami wu yi.>>
9 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naḳ kangwe a daṃ sukkii ga tlal sa'i nugo ama hal ninge yek baḳa ɓo yisaṇ sa Pilip? Mas maḷgwe yenaṇ wugo maḷi yen Abe wi. Ɗaṇi kaṇ ka wule, <Mbokini ang ten Abe gwi?>
10 Ka baḷaṇ gem ɗe ani ka Abe, a Abe ni ka ami so nwa? Ai, gaɓa gwe a nikii ma dlaṃti go na iko ga gaa gi ka so. Ama Abe ɗe taṇi ka ami wu ka naṃa paḷti wul jwasi.

† **13:18 13:18** YenZab 41:9 ‡ **13:32 13:32** ka lishti jon ji cina wonti wo sa lishi *Ɗe kume Nya mbi nalti tumalti go*so
* **14:7 14:7** Ka lishti jon ji cina wo ɗe *kume gem kaa yisaṇ go, da kaa yisi*

11 Balan gem na ami ɗe a dlam ɗe ani ka Abe a Abe ni ka ami wu, sogo balan gem ten bi ga wul ngipti bi ang jwe a pali wu.
12 Gem amik ka hwikii ge, mas malgwe nama ngasti gwas tenan go ta pal wul jwe a nama palti wu. Hal ta pal kidi wul jwe kidi man jimi wu, ten ɗe ba to mal Aba.
13 Mas ilgwe kaa ngemi ka shin gi go ba pali, ten ɗe ta Abe mbi nalti tumal Yeni.
14 Ko yek kaa ngemi ka shin gi go ba palikii.

Yesu pal alkawol tulti ga Shishi ga Nya

15 <<Kume kaa laman go kaa kop mbat gaba gini.
16 A ba ngem Aba, ata balkii Man Zat Ang ti ne go ta dam sukkii ba pakti.
17 Tik ɗe Shishi ga gem, gwe ba dii atl a man kanti gwas so ten ɗe dii atli ɓo taɓa yenti gwas so a bata yisti so. Ama kii wo kaa yisti wi, ten ɗe ta nama damti sukkii, a ta dam ka mbadl gwakan.
18 Ba zakkii nak majwe man zat jwasan mash kawu so, ba tul malkii.
19 Nak njet sa'i ka ɓali a ba dii atl a po yenan so, ama kii wo kaa yenanni. Ten ɗe mbadl ni ɗa, kii mago kaa dam na mbadl pak.
20 Ten cin gwisi kan kaa yisi ɗe ani ka Aba gini, a kii wo kaa ni ka ami, a ami mago ani ka kii.
21 Mas malgwe yis mbat gaba jini ata nama kopti go tik ɗe malgwe laman wu. A malgwe laman go Aba gi a lamti, a ami mago ba lamti a mbokit ang ten gaa gini.>>
22 Yek Yehuda (ba ɗe Yehuda Iskariyoti so) wulti ɗe, <<Bagaa, yek laki ɗe mi kan ka mbokini ang ten gaa gwa, ama ba ɗe dii atl kan ka mbokisi ang ten gaa gwa so ye? >>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas malgwe laman go, ta kop wul jwe a mbok ang dani wu. A Aba gi a lamti, ma tul malti a ma dam sukti.
24 Malgwe laman so go bata kop wul jwe a mbok ang dani wu so. Gaba jin ɗe kaa nama kumti go, gaba ga gaa gi ka so, ama gaba ga Abe ɗe ta shinan sut wu kan.
25 <<A dlamikii mas gaba jimi a yi sukkii.
26 Ama Man Zat Ang gwe tik ɗe Shishi ga Nya, ɗe Aba a shinti sut ka shin gi wu, tik ka mbokikii ang ten mas wul ata daamikii mas wul jwe a dlamikii wu.
27 A nima zakti gwakan ka tami damti, tami damti gi kan a nikii ma balti. Ba nak kangwe a dii atl bali wu kan a nikii ma balti so. Bak hwotan gaa gwakan so ba ɓanti cikii so.
28 <<Kaa kuman ten dlamti ɗe, <Ba zigaa ka a ba ya pal sut malkii ɗa.> Ɗe kume kaa laman go, kaa pal hwol tuki ten ɗe ba to mal Aba, ten ɗe Abe manannni.
29 A, ningo a dlamikii wi tun a ba ɓo pi so, ten ɗe sa'i gwe pi wugo akaa bal gem.
30 Ba po dlamikii wonti gaba so, ten ɗe man guu ga dii atl gan nima tulti, ama iko nit ɗa tenan so.
31 Ami wo a nama palti ilgwe Aba hwi ɗe ta pali wu ndakce, ten ɗe ta dii atl yisi ɗe a lam Abe.
<<To, tlannya ma zakan lu gan.

15

Yesu kaɗe tlindi inabi ga gem

1 <<Amik ɗe tlindi inabi ga gem, a Aba gi wo tik ɗe man kolti zhimi.
2 Mas yen angtlindi gwe ni ten ami ɗe bata wut mil sowu ata wotl ka, ama mas yen ami gwe a wut mil go ata mbal lakanti ka* ten ɗe ta mbal wut mil i'e ɗa.
3 Ko ta nak ninge mago sabta nikii ɗa ten bi ga gaba gwe a dlamikii wu.
4 Sa ten dli gini, ami mago ten dli gwakan. Nak kangwe a ba yen angtlindi inabi a man wutti mil so seko kume ɗe tani ten dli ga tlindi inabisi wu, nu kan kii mago kaa mani so seko kume ɗe kani ten dli gi wu.
5 <<Amik ɗe tlindi inabi, a kik ɗe mil ami. Malgwe sa ten dli gini, yek a sa ten dli gwas go, mali ka wut wonti mil, ten ɗe kume ɗe ba suk ami ka so go kaa man palti ilgon so.
6 Mas malgwe sa ten ami sogo, mali ni nak yen angtlindi gwe sa wotl ka yek nko kawu. A mbalan moo wundal ji mil angtlindi jwisi asa wut ka wutu asa kweli ka.
7 Kume ɗe kaa sa ten dli gini yek gaba gi sa ka kii go, kaa ngem mas ilgwe kaa lami wu asa palikii.
8 Palan hwa damti wundali gwe a mbok ang ɗe kii wo mil lishti ji kaɗe kii wu, ten ɗe yek ɗe ilgwe a tulli nalti Aba gi wu.
9 <<Nak kangwe Aba laman wu, nak gwisi kan a nima lamti gwakan. To, se tak daman ka lamti gwe a nikii ma palti wu.
10 Ami wo a kop mbat gaba ga Aba gini a dam ka lamti gwasi. Nak gwisi kan kaa dam ka lamti gini ɗe kaa kop mbat gaba gi wu.
11 A dlamikii gwisi kan ten ɗe ta palti hwol tuk gi dam ka kii, a palti hwol tuk gwakan njikan ɗa.
12 Mbat gaba gi kaɗe, tak laman yilkeni jwakan nak kangwe a lamkii wu.
13 Lamti gon man lamti gan so, ɗe ta mbalan bal mbadl gwas ten bi ga yelan gwasi.
14 Kii wo yelan ji kan ɗe kume kaa pal ilgwe a wulkii ɗe tak pali wu.

* **15:2 15:2** Bi man Girik ga *lakanti* yek ɗe *taasti* pak

15 Ba po mbekii ɗe zhel so, ten ɗe zhel yis ilgwe a ba boo gwas paḷi wu so. Ama a naṃa mbet gwakaṇ ɗe yelaṇ jini ten ɗe a dlaṃikii mas ilgwe a kumi mal Aba gi wu wi.
16 Kiik botlaṇ so ama amik botlkii, yek a lakkii taḳ paḷaṇ hwa daṃti naḳ tlindi maṇ wutti mil jwe ba a paki sowu. Apaa Abe baḷkii mas ilgwe kaa ngemi ka† shin gi wu.
17 Mbaṭ gaɓa gwe a zikii wu kaɗe, taḳ lamaṇ yilkeni jwakaṇ.

Dii atl a nge mil lishti ji Yesu

18 <<Kume ɗe dii atl nge kii go, yisi ɗe da go ta nge pa yek ta nda nget gwakaṇ.
19 Da kume kii wo ga dii atl kani go, da dii atli a lam ilgon gwasi, ama ten ɗe kii wo ga dii atl ka so, a botlkii tet ka dii atli, yek laki yek dii atli nima nget gwakaṇ.
20 Daamaṇ ilgwe a dlaṃikii wu ɗe, <Ba zhel a man bagaa gwas so.>‡ Kume sa ci dlelngapcan go, kii mago sa cikii dlelngapcan pak. Da kume sa kop gaɓa gi go, da sa kop gaɓa gwakaṇ pak.
21 Sa paḷikii mas wul jimi kaṇ ten bi ga shin gini, ten ɗe sa yis maḷgwe shinaṇ sut wu so.
22 Da ba tuli yek a dlaṃisi gaɓa sogo, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo hujja nisi ɗa ten bi byas wul gwasaṇ so.
23 Mas maḷgwe nge go, maḷi nge Aba gi pak.
24 A paḷ wul wonti ka dlo gwasaṇ, wul jwe ba maḷgon ɓo ta ba paḷti so wu. De da a wule a paḷaṇ wul jwisi so go, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo sa yen wul ngipti ang bi jwe a paḷi wu, ama mas naḳ gwisi yek sa ngeni yek sa nge Aba gi pak.
25 Gwisi pi kaṇ ten ɗe ta njikaṇ gaɓa gwe ni lishi ka mbaṭ gaɓa gwasaṇ wu ɗe, <Sa ngeni ten koo lu.>§
26 <<Ba shinikii lu sut na Maṇ Zaṭ Ami, ta yil sut mal Abe ata susut malkii. Tik ɗe Shishi ga gem gwe a yil sut mal Abe wu, tik ka dlaṃ gaɓa tenaṇni.
27 A kii mago sheda kaṇ ten ɗe tun tet ten ndat zhile kaṇ kaa ni suk ami.

16

1 <<A dlaṃikii mas wul jimi kaṇ ten ɗe baḳ palaṇ na kaal ten bi baḷti gem gwakaṇ so.
2 Sa mbolkii ɗaḳa lu motgaa jwasaṇ ka. Gem sa'i yi tedi gwe ɗe mas maḷgwe tlokii wu a daṃ gwa we Nya kaṇ ta nit ma paḷti wul wu.
3 Sa paḷi naḳ gwisi kaṇ ten ɗe sa yis Aba so a basa yisaṇ so pak.
4 A dlaṃikii wul jimi kaṇ ten ɗe kume sa'i paṭ jwasaṇ pi wugo a kaa daami ɗe a dlaṃikii wi.

Paḷti wul ga Shishi ga Nya

5 <<Ningo a ɓa to mal maḷgwe shinaṇ sut wu. Ama mas na naḳ gwisi yek ba gon gwakaṇ ngemaṇ ɗe, <A ako kaṇ ka li ko so? >
6 Mbadl jwakaṇ njikaṇ na duu tuki ten ɗe a dlaṃikii wul jimi.
7 Ama gem amik ka hwikii ge, zaṭgaa gi a manikii mani, ten ɗe Maṇ Zaṭ Ang gwisi a tul so ɗe kume a zigaa sowu. Ama kume a zigaa wugo ba shinikii lu sut na ti.
8 Sa'i gwe Maṇ Zaṭ Ami tul wugo ta mboki ang dii atl ɗe daamti gwasaṇ ten bi byas wul, suk palti wul ndakce, suk kisti gaɓa wo ndakce kaṇ ni so.
9 Daamti gwasaṇ ten byas wul ni ndakce so ten ɗe sa nge baḷti gem tenaṇni,
10 Daamti gwasaṇ ten paḷti wul ndakce ni ndakce so ten ɗe ba to mal Aba gini aba kaa ci cina na yenti gi so.
11 Daamti gwasaṇ ten kisti gaɓa ni ndakce so ten ɗe sa kisi gaɓa maṇ guu ga dii atl gaṇ wi.
12 <<Naa wul wonti jwe ba dlaṃikii wu ni ɗa ama naḳ ninge go kaa ɓo yis gaa gwasaṇ so.
13 Ama sa'i gwe ɗe Shishi ga gem tul wugo, ta mbokikii ang ten mas gem. Ten ɗe gaɓa ga gaa gwas kaṇ ta dlaṃ so, ama ilgwe ta kumi wu kaṇ ta dlaṃi ata hwikii wul jwe a pi wu.
14 Ta baḷaṇ nalti ten ɗe ilgwe a hwit wu kaṇ ta dlaṃikii.
15 Mas wul jwe ni Aba ɗa go gi kaṇ. Yek laki yek a dlaṃ ɗe Shishi a kan wul jwe a hwit wu a ta dlaṃikii.

Paḷti duu tuk a daṃ ɗe paḷti hwol tuki

16 <<Kaal ɗa nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗa nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗa.>>
17 Yek jon ka mil lishtisi hwi yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Yek ɗe ilgwe ta naṃa mbokti ang dani wu, ɗe ta wule, <Kaal ɗa nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗa nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗa wu ye?> A yek ɗe ilgwe ta naṃa mbokti ang dani wu, ɗe ta wule, <Ten ɗe ba to mal Aba wu ye>? >>
18 Yek sa ngusi kumti gaẓi ɗe, <<Yek ɗe ilgwe ta naṃa mbokti ang dani wu, ɗe ta dlaṃ ɗe <Kaal ɗa nak sa'i gon wu ye>? To, mi wo ma yis gaa ga ilgwe ta naṃa dlaṃti wu so.>>
19 Yesu lak yisi ɗe mil lishti jwas naṃa lamti taṣ ngemti ten gaɓa gwisi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Kaa naṃa ngemti ji yilkeni

† **15:16 15:16** *ka* Sogon*a* ‡ **15:20 15:20** Yen Yoh 13:16 § **15:25 15:25** Yen Zab 35:19; 69:4

jwakaŋ ten ilgwe a mbok ang dani wu ɗe a dlaɱ ɗe, <Kaal ɗa nak sa'i gon wo kaa po yenaŋ so, ama kaal ɗa nak sa'isi gon wo kaa po yenaŋ ɗa wu nwa>?
20 Gem amik ka hwikii ge, kaa kuli a kaa paḷ duu tuki, ama dii atl a paḷ hwol tuki. Kaa paḷ duu tuki, ama duu tuk gwakaŋ a pal ɗe hwol tuki.
21 Kume ɗe kili mbalaŋ ɓa zi yen go a cit i'e ten ɗe sa'i zaṭ yen gwas pi wi. Ama ɗe ta pak zaṭ yen wugo a cicit gwe ta tla wu maṣaŋit ka, ten ɗe ta njikaŋ na hwol tuk ten ɗe zi yen ten dii atli.
22 Naḳ gwisi kaŋ nikii pak, ningo kaŋi ka duu tuki ama ba ya yenkii ɗa, apaa kaa paḷ hwol tuki. A ba maḷgon a kamikii hwol tuk gwakaŋ ka so.
23 Ten cin gwisi wo kaa ngemi ilgon so. Gem amik ka hwikii ge, Aba a baḷkii mas ilgwe kaa ngemi ka shin gi wu.
24 Hal ninge kaa ɓo ngem ilgon ka shin gi so. Ngemini kaa mbi, ten ɗe ta paḷti hwol tuk gwakaŋ njikaŋ ɗa.

A ci baŋ ten dii atl wi

25 <<Koɗe a dlaɱikii gaɓa na cingaḷti gaɓa ten ɗe ta yillikii gaami ɗa wu. Ama sa'i gwe ɗe ba dlaɱikii gaɓa ten bi ga Aba ten dii wu ni teɗi, aba ba po dlaɱikii gaɓa na cingaḷti gaɓa so.
26 Ten cin gwisi wo kaa ngem wul ka shin gini. Kaa ngem Aba na gaa gwakaŋ, amik ka ngemti ka lal gwakaŋ so.
27 Ten ɗe Abe na gaa gwas naɱa lamti gwakaŋ, naḳ ɗe kaa lamaŋni yek kaa baḷ gem ɗe a yil sut mal Nya wu.
28 A yil sut mal Aba yek a tul ten dii atli, a ningo ba zak dii atli ta pal to mal Abe ka.>>
29 Yek mil lishtisi wuli ɗe, <<Yauwa! Ningo ka ɓa gaɓa ten dii ca ka po yi ma gaɓa na cingaḷti gaɓa so.
30 Ningo ma yisi wi ɗe ka yis mas wul. Ka man ballaṭ gaɓa ten kumti gaz wul tun aba mbalaŋ ɓo ngemki so. Gaɱi laki yek ma baḷ gem ɗe sut mal Nya kaŋ ka yili.>>
31 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ashe ningo kaa baḷ gem wu nwa?>>
32 <<To, ama sa'i aya pi, hal nin mago yek gu pi wi gwe ɗe mas jwakaŋ a ap ɗaŋka lubii jwakaŋ ka akaa zakaŋ na ngwe wu. Ama mas na naḳ gwisi wo ami na ngwe kaŋ ani so ten ɗe Aba ni suk ami.
33 <<A dlaɱikii wul jimi kaŋ ten ɗe taḳ mbi taɱti daɱti ka ami. Ten dii atl gaŋ go kaa naɱa tlat bomti, ama daɱaŋ na dlot mbadli ten ɗe a ci baŋ ten dii atli wi.>>

17

Yesu ngemi Nya gaa gwasi

1 De Yesu dlaɱ gaɓa jimi wugo, yek ta tlil gaa gwas nya, yek ta gaɓa suk Nya yek ta dlaɱ ɗe.
<<Aba sa'i pi wi. Baḷ Yen gwa nalti, kangwe Yeni a baḷki nalti wu.
2 Ten ɗe ka baḷ Yeni iko ten mas mbalaŋ ten taṣ baḷ mbadl maŋ laṣhi pakti majwe ka baḷti si wu.
3 Mbadl maŋ laṣhi pakti kaɗe ta mbalaŋ yiski, ki ɗe Nya ɗe Naɱ gwe ki na ngwe kaŋ asa ngusik atl wu asa yis Yesu Almasihu gwe ka shinti sut wu.
4 A baḷki nalti ten dii atli ten ɗe a pak paḷti mas wul jwe ka zi wu.
5 Ningo Aba, nallaŋ na nalti gwe ni ɗa a malki tun baṣa po paḷ dii atli sowu.

Yesu ngemi Nya mil lishti jwasi

6 <<A mboki mbalaŋ jwe ka* baḷaŋsi ten dii atl wu ang tenki wi. Tun tek go si wo jwakaŋ, yek ka baḷaŋsi a yekgu sa kop gaɓa gwa wi.
7 Yek ningo sa yisi ɗe mas ilgwe ɗe ka baḷaŋ go tet malki kaŋ ni.
8 Ten ɗe gaɓa gwe ka hwi go a dlaɱisi yek sa kan wi, yek sa yisi ɗe gem tet malki kaŋ a yil suɗi, yek sa baḷ gem ɗe kik shinaŋ suɗi.
9 A naɱa ngemti gwa ten bi gwasaŋ. Ba ɗe ten bi ga maŋ dii atl kaŋ a naɱa ngemti gwa so, ama ten bi ga mbalaŋ jwe ka baḷaŋsi wu, ten ɗe si wo mbalaŋ jwa kaŋ.
10 Ai mas ilgwe ni ɗa go gwakaŋ, a mas ilgwe nik ɗa go gi kaŋ. Asa naɱa yenti nalti gini tumal wul jwisi.
11 A naɱa laṭ malki ba po ci cina na daɱti ten dii atl gaŋ so. Ama si wo sa yi ten dii atli ɗa paa. A Aba Maŋ Cilti, katisi ang gaa na ndaḷti ga shin gwa gwe yek ɗe shin gwe ka baḷaŋni ten ɗe si mago taṣ daɱ ɗe naɱ naḳ kangwe ani sukki wu.
12 Sa'i gwe a yi suksi go, a katisi ang gaa na ndaḷti ga shin gwa, gwe yek ɗe shin gwe ka baḷaŋ wu. A a katisi ang gaa ko gon gwasaŋ gil ka so, seko maḷgwe sa botlti ɗe taṣ lilti kawu naḳ gwisi pi naḳ kangwe gaɓa ga Nya dlaɱ wu.>>
13 <<Ningo a ɓa to malki, ama a naɱa ngemti wul jimi kaŋ a yi ten dii atli, ten bi ga maŋ kopti ji je taṣ mbi wudaḷ ga hwol tuk gi i'e ka mbadl gwasaŋ.
14 A dlaɱisi gaɓa gwa yek dii atl ngesi ten ɗe si wo mbalaŋ ji dii atl ka so naḳ kangwe ami mago ba ga dii atli ka sowu.
15 Ba ɗe we a naɱa ngemti gwa ten ɗe taḳ yemsi ɗa ten dii atl ka ka so, ama a naɱa ngemti gwa kaŋ ten ɗe taḳ te ka dlo gwasaŋ suk Maŋ Ngalci wu.
16 Si wo ga dii atl ka so naḳ kangwe ami mago ga dii atli ka sowu.

* **17:6 17:6** Na bi ga maŋ Yehuda*shin gwa*naḳ gwe ni ka lu ndati 26

17 Pallasi de majwe sa ɓantik wu tumal
gem gaɓa gwa ka de gemi.
18 A shinsi ten dii atli nak kangwe ka
shinan sut wu.
19 A ɓantik ka damti gini ten bi gwasan,
ten de tas dam de majwe bantik wu ga gem.

Yesu ngemi Nya mas sa bal gem wu

20 <<A ba si na ngusan kan a nisi ma
ngemti so. Ama a nima ngemti gwa ten bi
ga mas majwe sa ya bal gem tumal gaɓa
gwasan wu,
21 Aba a nama ngemti gwa ten de tas dam
de nam mas jwasan. Nak kangwe ka ni
ka ami, a ammago ani ka ki wu. A nama
ngemti gwa de tak laki tas dam ka mi ten de
ta mbalan ji dii atl bal gem de kik shinanni.
22 Ami wo a bal mbalan jimi nalti gwe
ka balan wu, ten de tas dam de nam nak
kangwe ma ni de nam wu.
23 Ba dam kasi a ki wo ka ni ka ami ten
de tas dam de nam i'e da, kangwe mbalan
a yisi de kik shinan sut wu asa yisi de ka
lamsi nak kangwe ka laman wu.>>
24 <<Aba a nama lamti de ta mbalan jin
de ka balan wu dam suk ami ka lu gwe
ani wu. A nama lamti tas yen nalti gwa,
nalti gwe ka balanni ten de ka lamanni
tun a basa ɓo pal dii atl sowu.
25 <<Aba Man Palti Wul Ndakce, mbalan
ji dii atl yiski so, ama ami wo a yiski a
mbalan je ne go sa yisi de kik de malgwe
shinan sut wu.
26 A mbokisi ang ten kangwe ka ni wu, a
ba ngusisi mbokti ang tenki, ten de ta lamti
gwe ka laman wu dam ka kasi, a ami wo
kasi.>>

18

Sa dop Yesu

1 De Yesu pak ngemti Nyami wugo, yek ta
koɓi gaz zandal Kidiron yek ta li ten ka ga
tekgu suk mil lishti jwasi. A ten kati gwisi
wo a zhin inabi gon ni da, yek Yesu suk mil
lishti jwas te giɓi.
2 A Yehuda, malgwe bal bi ga Yesu wu yis
luisi, ten de Yesu ku na lat kali suk mil lishti
jwas wi.
3 Yek Yehuda tulli motgaa ga man hapti
dlo suk man ɓatti lubii ga Nya jwe kidi ji
man Pari suk man Parisi shinsi ka zhimi.
A motgaa ji mbalami ni na pitilla suk wutu
ga basi ten mamo suk wul dlanti danka ang
jwasan ka.
4 Nak de Yesu yis mas ilgwe a pi nati
wugo, yek ta yil todi yek ta ngemsi de,
<<Wok ka nama ngot gwas wo?>>
5 Yek sa ballit de, <<Yesu ga Nazarat.>>
Yek ta wulsi de, <<Amik de Ti.>> (A
Yehuda man balti bi gwas wu ni a nya suksi
kali.)
6 De Yesu dlam de, <<Amik de ti,>> wugo,
yek mbalami pal na kaali hal yek sa lok te
atl ka.
7 Yek Yesu po ngemsi da, <<Wok ka nama
ngot gwas wo?>>
Yek sa wulti de, <<Yesu ga Nazarat.>>
8 Yek Yesu ballisi de, <<A hwikii de amik
de ti. Kume de ami kan ka nama ngot gi go,
to zakan mbalan jimi tas zigaa.>>
9 Ilgami de pi go ndakce kan ni na ilgwe
Yesu dlam wu, ten de tek de ta nama gemti
Nya go ta wuli de, <<Ka mbalan jwe ka
balan go ko denam gil ka so.>>*
10 Nak de bal puka ni Siman Biturus da
wu yek ta yilli todi, yek ta wotl zhel ga
bacina ga man Paris, hal yek ta kotlit kang
ga tu ang shinti ka. (Shin ga zhel gwisi kade
Malkus.)
11 Yek Yesu wul Biturus de, <<Palli puka
gwa ka kaptami. Ba tla wul ga buka gwe
Aba balan de ta tla wu sa?>>

Sa tala Yesu mal Bal Paris

12 Yek motgaa ga man hapti dlomi suk
bacina gwasan suk man ɓatti lubii ga Nya
dop Yesu yek sa balit ang ka.
13 Yek sa nde na talat gwas mal Anana,
malgwe tik de nkwe ga Kayapa wu. A
Kayapa kade bacina ga man Paris ten gini
gwisi.
14 Kayapa kade malgwe bal shawori man
Yehuda de, a mbun mani de kume mbalan
denam a mash ten bi ga naa mbalan wu.

Biturus nge yisti ga Yesu

15 Yek Siman Biturus suk gon ka mil
lishtisi kop kaal ga Yesu. Nak bacina ga
man parisi yis yen lishti gwisi wu, yek ta
te gibboo ga diiboo ga bacinesi suk Yesu.
16 Ama yek Biturus dlal a deɓal ten bi
dlabii. Yek yen lishti gwisi de bacina ga
man Parisi yisti wu, pal tedi yek ta gaɓa suk
yen kili man ɓatti bi dlabimi yek paa ta tel
Biturus gibboomi.
17 Yek yen kili man ɓatti dlaboomi de
tani ten bi dlaboomi wu ngem Biturus de,
<<Anya! Ki mago gon kan ka mil lishti
ga mallu so nwa?>> Yek Biturus ballit de,
<<Wowo ani kasi so.>>
18 A lu ndadi ka wi, ten nak gwisi kan yek
man palti wul suk man ɓatti lubiimi hot
wutu, yek sa dlal nya ten kumti. Biturus
mago ta dlal nya suksi ata nima kumti wuti.

Bacina ga man Paris ngem Yesu

19 Yek bacina ga man Paris ngusi ngemti
ga Yesu ten bi ga mil lishti jwasi suk mbokti
ang ten wul gwasi.
20 Yek Yesu ballit de, <<Ai ten dii kan a
dlam gaɓa, a cina ga ko wokko kan a mboki
ang mbalan ten wul danka lu motgaa ga

* **18:9 18:9** Yen Yoh 6:39

maŋ Yehuda suk lubii ga Nya ka. A dlaṃ ilgon ga hwundaḷi so.
21 Yek laki ɗe ka naṃa ngemti gi ye? Ai, se taḳ ngem majwe sa kumaŋ wu, ten bi wul jwe a dlaṃisi wu ten ɗe sa yis ilgwe a dlaṃ wu.>>
22 Ɗe Yesu dlaṃ nu wugo, yek gon ka maŋ ɓatti lubii ga Nya gwe taŋi nya njaa wu ɓe kalkaŋg Yesu. Yek ta wulti ɗe, <<Nu kaŋ ka balli bacina ga maŋ Paṛis a?>>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ɗe kume a dlaṃ ilgwe ni ndakce sogo, to se taḳ mboki ang dani. Ama kume ilgwe a dlaṃ go gem ka wu, to, yek laki yek ka ɓe kalkaŋg ye?>>
24 Yek Anana laki yek sa taḷa Yesu na ang gwas ga ɓali ka mal Kayapa bacina ga maŋ Paṛis.

Biturus po kabaḷ nget yisti ga Yesu

25 Naḳ ɗe Siman Biturus yi nya ten kumti wutu kaḷi wu, yek majon po ngemti ɗa, yek sa wule <<Anya! Ki mago ka mil lishti jwas kaŋ kaŋi sa?>>
Yek ta nge yisti, yek ta wuli ɗe, <<Ani kaṣi so.>>
26 A gon ka zhel ji bacina ga maŋ Paṛisi ni ɗa. Zhel gwisi wo yas ga maḷgwe Biturus kotlit kaŋg kawu kaŋ, yek ta wul Biturus ɗe, <<Ale, ki kaŋ a yenki sukti ka zhin wu na? >>
27 Yek Biturus po nge yis ɗa. Njet nugo yek gunda kol lak yal.

Sa taḷa Yesu a cina ɗa Bilatus ka

28 Ka bultlwe, yek sa yilli Yesu ɗa ka lubii ga Kayapa ka, yek sa taḷat dlaboo ga gobna ga maŋ Roma. Ama yek maŋ Yehuda nge tet ka dlaboo ga guumi, ten ɗe sa lak dukaŋ dli jwasaŋ a cina ga Nya ka ɗa, hal a laki a baṣa po nguk ilga nguki ga Biki Ɗakcitisi so.
29 Ten naḳ gwisi kaŋ yek Bilatus yil tot deɓaḷ taṣ mbisi, yek ta ngemsi ɗe, <<Bohwe ten bi ga yek kaa taḷa maḷgami tet dlaboo gi ye?>>
30 Yek sa ballit ɗe, <<Ɗe da ta paḷ byas ilgon sogo, ai, da ma taḷati tet malki so.>>
31 Yek Bilatus wulsi ɗe, <<Kamaŋti kii na gaa gwakaŋ taḳ paḷiti kisti gaɓa na mbat gaɓa gwakaŋ la.>>
Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ai, sa baḷaŋni iko taŋ ndokaḷi maḷgon kisti gaɓa ga tlot mbalaŋ so.>>
32 Ɗe ilgaṃi pi wugo yek ni ndakce suk ilgwe Yesu dlaṃ wu, gaɓa gwe mbok ang ten wundaḷ ga maṣhkaŋ gwe ta paḷi wu.
33 Yek Bilatus pal te lubii ga guu ka, yek pa ta mbe Yesu yek ta ngemti ɗe, <<Kik ɗe guu ga maŋ Yehuda a?>>
34 Yek Yesu ngemti ɗe, <<Kumti gazi gaṃi ɗe ka paḷi go, ga daamti ga mbadl gwa ka nwa ko majon ka dlaṃik gaɓa tenaŋni?>>
35 Yek Bilatus ballit ɗe, <<Ai, ami wo maŋ Yehuda kaɗe ami so, mbalaŋ jwa suk kiɗi ji maŋ Paṛis ka taḷak tet malaŋni. Yek ka paḷi ye?>>
36 Yek Yesu wuli ɗe, <<Guu gi wo ga dii atl gaŋ ka so. Ɗe da guu gi wo ga dii atl gaŋ kani go, da majwe asa paḷi wul wu a dlansi ten ɗe ba maŋ Yehuda doɓaŋ so. Ama guu gi wo tet ka lu gon kaŋ ni.>>
37 Yek Bilatus wule, <<Ase ki wo guu ka a?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Ki na gaa gwa kaŋ ka dlaṃ ɗe ami wo guu kaŋ. Gwisi kaɗe ilgwe laki yek sa zaŋ wu, a yek ɗe ilgwe laki yek a tul ten dii atli wu, ten ɗe ta baḷ sheda ten gem. A mas maḷgwe ɗe ti wo ga gem ka go ata kati kaŋg yal gini.>>
38 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Yek ɗe gem ye?>>

Sa ndokaḷi kisti gaɓa Yesu ga nolti ga maṣhkaŋ

Ɗe ta dlaṃ nu wugo yek ta yil to mal maŋ Yehuda ka, yek ta wulsi ɗe, <<Ami wo a mbit na byas ilgon gaa so.
39 Ama kwikii dani wi ɗe sa'i Biki Ɗakcitisi ka ɓal go a ɓulikii maḷ ga le ka ɗe naṃ. To ka naṃa lamti ta zakikii <guu ga maŋ Yehuda nwa?> >>
40 Yek sa tlil yal nya yek sa ballit ɗe, <<Wowo, maḷ gwisi kaŋ ka zakini ti so, seko taḳ zakini Barabas!>> A Barabas wo mukaḷ maŋ ɓatti tantu kaɗe ti.

19

1 Yek Bilatus laki yek sa ɓo Yesu.
2 Yek maŋ hapti dlo pi tagiya guu gon na ili yek sa kini Yesu ten gaa. Yek paa sa lakit zil lukaḷ gon, wundaḷi ji guu.
3 Yek sa ngusi laṭ malti asa nit ma ɓot kalkaŋg asa naṃa wulti ɗe, <<Na nalti gwa, guu ga maŋ Yehuda!>>
4 Yek Bilatus po yil tot ɗa, yek ta wul maŋ Yehuda ɗe, <<Yekgu ca aɓa yilli kii Yesu toɗi ten ɗe a naṃa lamti taḳ yisi ɗe a mbit na byas ilgon gaa so.>>
5 Yek paa Yesu yil toɗi na tagiya guu ga ili ten gaa suk zil lukaḷ. Yek Bilatus wulsi ɗe, <<To, maḷi ka wu.>>
6 Ɗe kiɗi ji maŋ Paṛis suk bacina ji mbalaṃi yenti wugo, yek sa tlil yal nya asa naṃa wulti ɗe, <<Bakaŋti ka! Bakaŋti ka.>>
Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Kamaŋti taḳ bakaŋti ka ten gudaḷ yencin. Ama ami wo a mbit na paḷti byas ilgon so.>>
7 Yek maŋ Yehuda ngusi dlaṃti ɗe, <<Ai, mbaṭ gaɓa nini ɗa, a tu ten mbaṭ gaɓe wo ngetli kaŋ taṣ tlot ka, ten ɗe ta palli gaa gwas ɗe yen ga Nya.>>
8 Ɗe Bilatus kum gaɓa gwisi wugo, yek ɓanti mbaḷ cit gwasi.
9 Yek ta po pal te ka dlaboo guu gwas ka ɗa. Yek ta gem Yesu ɗe, <<Ka yilaŋ ɗa ko? >> Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so.

10 Ten naƙ gwisi kaŋ yek Bilatus wulti ɗe,
<<kaˌ nima nget gaɓa a? Kaˌ yisi ɗe iko zakti
gwa sogo gaˌ ɓakti gwa ka ten gudaˌl yencin
ni ɗaˌ sa?>>
11 Yek Yesu ballit ɗe, <<Iko gwe nik
ɗa tenaŋ go iko gwe Nya baˌlki wu kaŋ.
Maˌlgwe lakaŋ kaˌ ang gwa wu manki naˌ
paˌlti byas wul.>>
12 Ten gaɓa gwisi kaŋ yek Bilatus lam
zakti gaˌ Yesu, ama yek maŋ Yehuda tlil
yal jwasaŋ to nya ka asaˌ naˌma wulti ɗe,
<<Kume kaˌ zak maˌlgaŋ go, to ki wo yelaŋ
gaˌ Kaisar kaˌ so. Ai, mas maˌlgwe palli
gaa gwas ɗe guu go yelaŋ dlanti gaˌ Kaisar
kaŋ.>>
13 Ɗe Bilatus dlaˌm gaɓa gwisi wugo, yek
taˌ yilli Yesu toɗi. Yek Bilatusi daˌm ten
gopdlan kisti gaɓa gwe ni lu gwe asaˌ mbe
ɗe Ye gaˌ Mbashi wu (Naˌ bi Arameya wo yek
ɗe Gabata).
14 Ten cin gwisi yek ɗe cin paˌlti shiri Biki
Ɗakciti kaˌ dlo cin.
Yek Bilatus wul maŋ Yehuda ɗe, <<Guu
gwakaŋ kaˌ wu.>>
15 Ama yek saˌ tlil yal nya asaˌ naˌma
wulti ɗe, <<Tloti ka! Tloti ka! Ɓakaˌnti ka!
Ɓakaˌnti ka!>>
Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Kaa naˌma lamti
ta ɓak guu gwakaŋ kaˌ nwa?>>
Yek kiɗi ji maŋ Paˌris ballit ɗe, <<Mi wo
guu gon nini ɗaˌ so seko Kaisar.>>
16 Yek pa Bilatus kan Yesu yek taˌ baˌl maŋ
Yehuda ten ɗe taˌs ɓakti ka ten gudaˌl yencin.

Saˌ ɓak Yesu ka ten gudaˌl yencin

Ten naƙ gwisi kaŋ yek maŋ hapti dlomi
zigaa naˌ Yesu.
17 Yek Yesu zaƙ baˌmi ataˌ ni naˌ gudaˌl
yencin gwe saˌ ɓakti ka a dani yal yek saˌ
taˌlat ka lu gwe asaˌ mbe ɗe Mbuka Is Gaa
wu (naˌ bi Arameya wo asaˌ mbe ɗe Golgota).
18 Kaˌli kaŋ saˌ ɓak Yesu ka suk mbalaŋ ɗe
lop jon. Saˌ ɓak maˌli gon ka ten ang yali
gwasi, a maˌli gon wo ten ang shinti gwasi.
19 Yek Bilatus paˌl lishti gon gwe saˌ nal
ten gudaˌl yencimi wu, ilgwe saˌ lishi go
yek ɗe, YESU GAˌ NAZARAT, GUU GAˌ MAŊ
YEHUDA.
20 Yek maŋ Yehuda wonti dlaˌm lishti
gwisi, ten ɗe lu gwe saˌ ɓak Yesu ten gudaˌl
yencin go, njaa kaˌ bal baŋ kaŋ ni. Lishtisi
wo saˌ paˌli naˌ bi Arameya, suk bi Roma suk
bi Girik.
21 Yek kiɗi ji maŋ Paˌris gaˌ maŋ Yehuda
wul Bilatus ɗe, <<Baˌs lishi ɗe <Guu gaˌ maŋ
Yehuda> so, ama taˌs lishi ɗe maˌlgaŋ wuli
ɗe tik ɗe guu gaˌ maŋ Yehuda.>>
22 Yek Bilatus balli ɗe, <<Ilgwe a lishi
wugo, a lishi wi.>>
23 Ɗe maŋ hapti dlo ɓak Ymesu ka ten
gudaˌl yencin wugo, yek saˌ yem lukaˌl jwasi
yek saˌ hwuli boo ɗe wupsi, yek ko wokko
kaˌsi yem boo gwasi. Yek saˌ kan tlal lukaˌl
gwasi, wundaˌli gwe ɗe baˌsa tlaˌm so ama
paˌti kaŋ asaˌ pi naˌ ang tun sut nya hal a
zhile wu.
24 Yek saˌ wul yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Baŋ
keshaŋ lukaˌl gaŋ kaˌ so, taŋ paˌlaŋ guriya
taŋ yenaŋ maˌlgwe a kan wu.>>
Gwisi pi nu kaŋ yek daˌm naƙgwe gaɓa gaˌ
Nya wu dlaˌm wu, gwe wule,
<<Yek saˌ hul wul ji kini gi kaˌ dlo gwasaŋ
Yek saˌ paˌl guriya ten lukaˌl gi gini,>>*
Gaˌmi kaɗe ilgwe ɗe maŋ hapti dlomi paˌli
wu.
25 To, majwe dlaˌl njaa mal gudaˌl yencin
gaˌ Yesu wu kaɗe kaˌa ana gwasi suk yilka
gaˌ ane suk Maryam kili gaˌ Kilobas suk
Maryam maŋ Magaɗala.
26 Ɗe Yesu yen ana gwas suk yen lishti gaˌ
lami gwas a nya njaa kaˌli wugo, yek taˌ wul
ana gwas ɗe, <<Ana, yen gwa kaˌwu!>>
27 Yek paa taˌ wul yen lishtisi ɗe, <<Ana
gwa kaˌwu.>> Kan ten sa'i gwisi kaŋ yek yen
lishtisi taˌla ana gaˌ Yesu lubii gwasi, yek ane
daˌm kaˌ lubii gwasi.

Maˌshkaŋ gaˌ Yesu

28 Yesu yisi ɗe kaˌ sa'i gwisi wo taˌ pak paˌlti
mas wuli wi, ten ɗe taˌ njikaŋ ilgwe saˌ lishi
kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu, yek taˌ wuli ɗe, <<A
naˌma kumti kaˌlkaˌze.>>
29 To, a tatze gon ni kaˌli, gwe ɗe saˌ
njikaˌmi naˌ ze inabi maŋ mbayit wu. Yek
saˌ njop wushgal kaˌ ze inabisi, yek saˌ lak
wushgali ten sanda gaˌ tlindi izob, yek saˌ
taki Yesu to bi ka.
30 Ɗe Yesu laˌm mbayi ze inabisi wugo,
yek taˌ wuli ɗe, <<Paki wi.>> Yek paa taˌ
ngusaˌl gaa gwas atli yek taˌ zak mbadl
gwasi.

Saˌ pak naˌ gashi

31 Yek maŋ Yehuda ngem Bilatus ten ɗe
taˌs ndaƙisi ɗe taˌs cak-cali asaŋ mbalaŋ jwe
saˌ ɓaksi ten gudaˌl yencimi wu ka, asaˌ shit
dli jwasaŋ sut atli. Saˌ ngemti ten nu ten ɗe
cin gwisi wo cin palti shiri kaŋ, abaˌ sa lami
ɗe taˌ dli ji mbalaˌmi yi kaˌli ten cin gwe a kop
kaali wu so, cin gwe cin shukti kaˌ wu. A cin
shukti gwe a tulisi wo zok cin shukti kaŋ.
32 Yek maŋ hapti dlomi li mal mbalaŋ jwe
saˌ ɓaksi ka ten gudaˌl yencin suk Yesu wu
yek saˌ celi asaŋ maˌli gaˌ cina ka pak lop, yek
pa saˌ lak cal gaˌ maˌli gon wu ka nu pak.
33 Ama ɗe saˌ li mal Yesu wugo yek baˌsaˌ
celit asaŋ jwas kaˌ so ten ɗe taˌ maˌsh wi.
34 Kaˌ lal gaˌ naƙ gwisi wo yek gon kaˌ maŋ
hapti dlomi ɓak Yesu naˌ gashi te malkaŋ
ka, tumal is bingetli yek hwulan suk ze shot
suɗi.

* **19:24 19:24** Yen Zab 22:18

35 Ti ɗe ta yen ilgwe pi wu ka dlaɱ gaɓa gaɱi, a mas ilgwe ta dlaɱ go gem kaɲ. Ti na gaa gwas mago ta yisi ɗe gem kaɲ ta naɱa dlaɱti, ata naɱa dlaɱti gaɓa ten ɗe kii mago taƙ balaɲ gem.
36 Wul jimi pi yek daɱ ndakce na ilgwe gaɓa ga Nya dlaɱ wu, gaɓa gwe wule, <<Ko sa cal ɗe naɱ ka is dli jwas so,>>†
37 A gaɓa ga Nya ga lishi ka lu gon po wuli ɗe, <<Sa yen malgwe sa ɓakti wu.>>‡

Lepti ga Yesu

38 Ka kaali wo yek Yusupu maɲ Arimatiya, malgwe ti wo yen lishti ga Yesu kaɲ, ama ga hwundali ten ɓanti ji maɲ Yehuda wu sak ngem hwu ga Yesu mal Bilatus. Yek Bilatus ndaƙiti yek ta sak kan hwu gwasi.
39 Yek Nikodimus malgwe ta tul mal Yesu ka gas wu li suk Yusupu. Nikodimusi ngip wul maɲ taɱi wusaɲ te ang ka, jwe yek ɗe kaa mur suk alos ga kutltli ka, diɓalti gwasaɲ a pal kilo ɗe kutl ɗe mekan.
40 Yek mbalaɲ ɗe lop jimi kan hwu ga Yesu yek sa kuk-kus ka ka hwol lukal suk wul maɲ taɱi wusaɱi naƙ kangwe a maɲ Yehuda lep mbalaɲ wu.
41 Ka lu gwe sa ɓak Yesu ka ten gudal yencin go a zhin gon ni kali, a ka zhimi wo pyal gazukɗi gon ni giɓi, gwe ɗe sa ɓo taɓa zat ga malgon a giɓi sowu.
42 Naƙ ɗe cin gwisi wo cin palti shiri gaɱ maɲ Yehuda kawu, a naƙ ɗe gazukɗisi ni njaa kali, yek majwisi zi hwu ga Yesu ka lu gwisi.

20

Palti kaami ga Yesu tot ka maɱshkaɲ

1 Ka bultlwe ten cin ga na ɗe naɱ ga multi ɗe nitgi, ka sa'isi wo aba lu ɓo pak tlot so, yek Maryam maɲ Magadala li gazukɗi ga Yesu yek ta mbi go sa jek ye gwe ɗe ni ten bi gazukɗisi wu ka wi.
2 Yek ta yem na apti te mal kaa Siman Biturus suk yen lishti gwe Yesu lamti wu ka, yek ta wulsi ɗe, <<Ai, sa kamaɲ hwu ga Bagaa ɗaka gazukɗi ka wi, a baɱa yis lu gwe sa lak zi wu so!>>
3 Yek Biturus suk yen lishti gwisi yili yek sa dop tantu lat ka lu gazukɗisi.
4 Yek mas jwasaɲ pak ɗe loɓi yem na apti, yek yen lishtisi gwisi te Biturus yek ta tet ten mbukti lu ten gazukɗisi.
5 De ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka wugo, yek ta yen hwol lukal ga zi ka, ama yek bata te ka gazukɗisi so.
6 Yek paa Siman Biturus tul ka kaal gwasi, yek ta te ka gazukɗisi, yek ta yen hwol lukali ga zi ka.
7 Yek ta yen lukali gwe sa kushimi gaa Yesu ka na nali ga zi ka ka luisi gon kak-kak suk hwol lukalisi.
8 Yek pa yen lishti gwe ta te Biturusi ten mbukti lu ten gazukɗisi wu te giɓi pak. Ta yeni wugo yek ta bal gem pak.
9 (Ama hal ka sa'i gwisi mago a basa ɓo yis gaa ga ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu, ten ɗe ngetli kaɲ ta Yesu pal kaami tot ka maɱshkaɲ wu so.)
10 Yek mil lishtisi pal lubii jwasaɲ.

Yesu yili Maryam maɲ Magadala

11 Ama Maryam wo yek ta dlal ten bi dlabii gazukɗisi tet tu deɓal ten kulu. Ta naɱa kulu nu go yek ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka,
12 Yek ta yen mil shinti ji Nya jon ɗe lop na hwol lukal, na zhila ka lu gwe sa zi hwu ga Yesu wu. Yen shinti gon daɱ tu lu gwe sa zi gaa gwas wu a gon wo tu lu gwe sa zi asaɲ gwa wu.
13 Yek mil shinti ji Nyami ngemti ɗe, <<Kili mbalaɲ, yek ka kulit ye?>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Ai naƙkaɲ sa kan hwu ga Bagaa gi ka, a ba a yis lu gwe sa zat wu so.>>
14 De ta dlaɱ nu wugo yek ta ballati yek ta yen Yesu a nya ka li. ama yek bata yisi ɗe tik ɗe gwisi so.
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaɲ, Yek ka kulit ye? Wok ka naɱa ngot gwas wo? >>
Maryam daɱaɲ gwa we tik ɗe maɲ zhimi, yek laki yek ta wulti ɗe, <<Maɲ nalti, kume kik kanti ka go, hwi lu gwe ka zat wu ta sak kanti.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maryam.>>
Yek ta ballat tet tu mal Yesu yek ta hwit na bi Arameya ɗe, <<Rabboni,>> (gwe yek ɗe Maɲ Lishti wu).
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Bak giɓaɲ so, ten ɗe a ɓo to mal Aba so. Ama li mal yilkeni jini tak hwisi ɗe, <A ɓa pal to mal Aba gini ka suk Aba gwakaɲ, mal Nya gini suk Nya gwakaɲ pak.> >>
18 Yek Maryam maɲ Magadala li yek ta hwi mil lishtisi ɗe, <<Hal a yen Bagaa!>>
Yek ta dlaɱisi ilgwe Yesu hwit ɗu pak.

Yesu yili mil lishti jwasi

19 Ka sukti ten cin na ɗe naɱ ga multi ɗe nitgi, a mil lishti ji Yesu ni ka lu ɗe naɱ. Sa kupla bi dlabii ka ten ɓanti ga bacina ji maɲ Yehuda. Yek Yesu tuli yek ta dlal ka dlo gwasaɲ, yek ta wulsi ɗe, <<Ta taɱi daɱti daɱ sukkii!>>
20 De ta dlaɱ nu wugo yek ta mbokisi ang ten ang jwasi suk lu is bingetl gwasi. Yek mil lishtisi pal hwol tuk i'e na yenti ga Bagaa.

† **19:36 19:36** Yen Yil 12:46; D. W. 9:12; Zab 34:20 ‡ **19:37 19:37** Yen Zak 12:10

21 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Ta ta̱mi da̱mti da̱m sukkii, na̱k kangwe Aba shina̱n sut wu, ami mago a na̱ma shinti gwaka̱n.>>
22 ƊDe ta̱ dla̱m nu wugo, yek ta̱ hotisi pa̱ska̱n gwasi yek ta̱ wulsi ɗe, <<Kama̱n Shishi ga̱ Nya.
23 Mas ma̱lgwe ka̱a̱ taasit byas wul ka̱ go, sa̱ taasit byas wuli ka̱ wi, a mas ma̱lgwe ka̱a̱ taasit ka̱ sogo, to, sa̱ ɓo taasit ka̱ so.>>

Yesu yili Tomas

24 Aba̱ Tomas ɗe na̱m ka̱ mil lishti ɗe kutl cet loɓi jwisi, gwe ɗe asa̱ mbet ɗe ngusa̱n wu ni suksi so ka̱ sa'i gwe Yesu tulisi wu.
25 Yek naa mil lishtisi hwit ɗe, <<Hal ma̱ yen Bagaa!>>
Ama yek Tomas wulsi ɗe, <<Kume a yen lal shu kusa ka̱ ang gwasi yek a lak yen-ang gi a giɓi, yek a lak ang gi ka̱ lu gwe sa̱ ɓakti ka̱ is bingetl wu sogo, ba ba̱l gem so.>>
26 Kaal ɗa̱ multi ɗe nitgi a mil lishtisi ni ka̱ lu ɗe na̱m a lubiimi, a Tomas ni suksi. A bi dlabii ga̱ lubiimi ni ga̱ kuple ka, yek Yesu yilisi yek ta̱ dla̱l ka̱ dlo gwasa̱n yek ta̱ wulsi ɗe, <<Ta̱ ta̱mi da̱mti da̱m sukkii.>>
27 Yek ta̱ wul Tomas ɗe, <<Lak yen-ang gwa aɗe, ɓo yen ang jini, tak ang gwa teɗi ta̱k lak ka̱ is bingetl gini. Zak tatlti mbadl ɗe lop tena̱nni ta̱k ba̱l gem.>>
28 Yek Tomas wulti ɗe, <<Bagaa gini suk Nya gini!>>
29 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai ten ɗe ka̱ yena̱n ka̱n yek laki yek ka̱ ba̱l gem. Ma̱n albarka ka̱ɗe majwe sa̱ ba̱l gem ama ba̱sa̱ yena̱n so wu.>>

Gaa ga̱ littapisi

30 Yesu pa̱l lal wul ngipti ang bi wonti ten gwel ga̱ mil lishtisi, jwe ɗe ba̱sa̱ lishi ka̱ lishti ga̱n sowu.
31 Ama sa̱ lish jimi ten ɗe ta̱k ba̱la̱n gem ɗe Yesu ka̱ɗe Almasihu, Yen ga̱ Nya. A tumal ba̱lti gemi wo a ka̱a̱ mbi mbadl ka̱ shin gwasi.

21

Yesu yili mil lishti jwas ɗe nitgi

1 Kaal ɗa̱ na̱k gwisi yek Yesu po yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ten bi bal ze ga̱ Tibariya.* Kangwe pi wukgu,
2 Siman Biturus suk Tomas ma̱lgwe asa̱ mbet ɗe ngusa̱n wu, suk Nataniyel ma̱n Kana ga̱ Galili, suk mil ji Zabadi, suk mil lishti jon ɗe lop asa̱ ni ka̱ lu ɗe na̱m mas jwasa̱n.
3 Yek Siman Biturus wulsi ɗe, <<Ba sa dopti kwesi,>> yek sa̱ wule, <<Mi mago ma li sukki.>> Yek sa̱ sak te ka̱ jirgi ze, yek sa̱ zigaa. Ama ka̱ gas gwisi wo yek ba̱sa̱ dop ilgon so.
4 A lu yima tlot nugo yek Yesu ka̱wu ta̱ dla̱l nya ten bi bal zesi, ama yek ba̱ mil lishtisi yisi ɗe tik so.
5 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mil samali ama kwes nikii ɗa?>>
Yek sa̱ ballit ɗe, <<Wowo.>>
6 Yek ta̱ wulsi ɗe, <<Laka̱n wul dopti kwes gwaka̱n tu ten ang shinti ga̱ jirgi zesi kaa mbi jon.>> Yek sa̱ laki na̱k kangwe Yesu hwisi. Yek sa̱ dop kwesi hal yek ba̱sa̱ man dla̱kti wul dopti kwesi dani tot ka̱ jirgi so.
7 Yek yen lishti ga̱ lami ga̱ Yesu wu wul Biturus ɗe, <<Bagaa ka̱ ca! >>ƊDe Biturus kumi ɗe, Bagaa ka̱ wu, yek ta̱ kan tlal luka̱l gwasi yek ta̱ ɓal te dlo ka, ten ɗe tet go koo dlisi ka̱n ta̱ ni. Yek paa ta̱ yil nya yek ta̱ nda ten gaa zesi.
8 Yek naa mil lishtisi li tet ten bicikɗi ka̱ jirgi zesi, asa̱ na̱ma dla̱kti wul dopti kwesi ga̱ njika̱mi na̱ kwesi. Ten ɗe njaa ten bicikɗi ga̱ bal zisi ka̱n sa̱ ni. Dlenta̱t gwasa̱n suk bicikɗi si wo ani ɗe lakti asa̱n ɗe zamba̱l ɗe mekan.
9 ƊDe sa̱ mbuki ten bicikɗi wugo, yek sa̱ yen ga̱za̱n wutu na̱ kwes a dani, suk burodi ka̱li.
10 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Ta̱la kwesi jon teɗi, tet ka̱ jwe ka̱a̱ doɓi wu.>>
11 Yek Siman Biturus te ka̱ jirgi zesi yek ta̱ dla̱k wul dopti kwesi te ten bicikɗi. A wul dopti kwesi ni ga̱ njika̱mi na̱ kiɗi kwesi, wonta̱t gwasa̱n wo ɗe 153, ama mas na̱ wonta̱t gwasa̱n nu yek ba̱ wul dopti kwesi kesh ka̱ so.
12 Yek Yesu wulsi ɗe, <<La̱n teɗi ta̱k nguka̱n ilga̱ nguki ga̱ na̱ gasi.>> Yek ba̱ ma̱lgon ka̱ mil lishtisi mbi nda̱li gahwula̱n ngemti ɗe, <<Wok ɗe ki wo so?>> Ten ɗe sa̱ yisi ɗe Bagaa ka̱n.
13 Yek Yesu tuli yek ta̱ kan ba̱redisi yek ta̱ ba̱lsi, yek ta̱ kan kwesi yek ta̱ ba̱lsi pak.
14 Ga̱mi ka̱ɗe asa̱mi na ɗe mekan ɗe Yesu yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ka̱ kaal ga̱ palti kaami gwas tet ka̱ ma̱shka̱n wu.

Yesu suk Biturus

15 ƊDe sa̱ pak ngukti ilga̱ nguki ga̱ na̱ gasisi wugo, yek Yesu ngem Siman Biturus ɗe, <<Siman yen ga̱ Yohana, Ka̱ lama̱n man majin ma?>>
Yek ta̱ ballit ɗe, <<Yi Bagaa, ai ka̱ yisa̱n kangwe a lamki wu.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Ba̱l ilga̱ nguki mba̱la jini.>>
16 Yek Yesu po ngemti ɗa asa̱mi na ɗe lop ɗe, <<Siman yen ga̱ Yohana, ka̱ lama̱n ma? >>
Yek ta̱ ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, ai ka̱ yisi ɗe a lamki.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Pi kyo ga̱ mba̱la jini.>>

* **21:1 21:1** Gwisi ka̱ɗe bal ze ga̱ Galili

17 Yesu ngemti asaṃi na ɗe mekan ɗe,
<<Siman yen gạ Yohana, kạ lamaṇ ma?>>
Yek mbadl lili Biturus ten ɗe Yesu ngemti
asaṃi ɗe mekan ɗe, <<Kạ lamaṇ ma?>> Yek
taạ dlaṃ ɗe, <<Bagaa, kạ yis mas wul. Kạ yisi
ɗe a lamki.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Baḷ ilgạ nguki mbaḷa
jini.
18 Gem amik ka hwik ge, sa'i gwe kạ yi ɗe
yen samali go a kạ kini wul gaa gwa, a kạ
li kạ lu gwe kạ lami wu, ama kume kạ koli
wugo ka tak ang gwa a maḷgon kinik wul,
a taạ taḷak kạ lu gwe kạ lam laṭ sowu.>>
19 Yesu dlaṃ nu kaṇ taṣ mbok ang ten
wundaḷ gạ maṣhkaṇ gwe Biturus a paḷi
wu, ten ɗe taṣ baḷ nalti Nya. Kạ kaal gạ
gaƀa gwisi wo yek Yesu hwi Biturus ɗe,
<<Koƀaṇni!>>

Yesu suk yen lishti gạ lami gwasi

20 Biturus ballaṭi yek taạ yeni go yen lishti
gwe Yesu lamti wu naṃa kopti gwasaṇ.
Gwisi wo tik ɗe yen lishti gwe taạ ngaṣti ten
ngetl gạ Yesu kạ sa'i ngukti ilgạ nguki gạ
Biki Daamti Ɗakciti wu. A tik ngem Yesu ɗe,
<<Bagaa, Wok ka baḷ bi gwa wo?>>
21 Ɗe Biturus yenti wugo, yek taạ gem Yesu
ɗe, <<Bagaa maḷgaṇ pa?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume lamti gi
kaɗe taṣ daṃi hal a pal sut go yek ɗe ze gwa
ye? Ki dai koƀaṇni.>>
23 Ten naḵ gwisi kaṇ yek gaƀa ngusi
maṭlti kạ dlo ji maṇ kopti gạ Yesu ɗe yen
lishti gwisi wo ta maṣh so. Ama Yesu wo taạ
dlaṃ ɗe ta maṣh so so. Taạ dlaṃ ɗe, <<Kume
a lami ɗe taṣ daṃi hal a pal sut go yek ɗe ze
gwa ye?>>
24 Yen lishti gwisi kaɗe maḷgwe baḷ sheda
ten wul jimi wu yek taạ lishi. A maạ yisi ɗe
sheda gwas wo gem kaṇ.
25 Wuli jon jwe Yesu paḷi wu wonti ni ɗa
pak, ɗe da mas wuli kaṇ sa lishi wu, a ƀa
yeni go ko taạ dii atl naạ gaa gwas mago ta
man kanti littapi gwe sa lishi wu dani so.

Pal̦ti wul
Ndat zhila ga ɓa

Luka ka lish ga ɓa ge, ta lishi ɗe kopti kaal ga ga ɓa man̦ tam̦ti gwe ta lishi cina ɗa ga̱misi wu. Ban̦ gwe ta lish ga ɓe giɓi mal̦gon yisi so. Ta lishi Tiyopolos man̦ nalti, mal̦gwe ta lishit tam̦i ga ɓa ten Yesu wu. Mbal̦an̦ ɓa yeni go kaal ɗa gin ɗe 63 kaal ɗa ma̱shkan̦ ga Yesu kan̦ ta lish ga ɓe, a naa mbal̦an̦ wo sa ɓa yeni go gin ɗe 70 kaal ɗa ma̱shkan̦ ga Yesu kan̦ ta pal̦ lishtisi.

Luka lak zhila lishti ga ɓa ten palti ga Yesu to nya ka, nak kangwe lishti tam̦i ga ɓa gwas ten Yesu paki na dla̱mti ga ɓa dani wu. Yek dla̱m ga ɓa ten kangwe man̦ kopti ji botli suk naa man̦ kopti ɓat njikan̦ti ga dlal̦lat ga ɓa gwe Yesu pal̦isi wu a Wurshelima. Multi ɗe cutl Kaal ɗa palti ga Yesu to Nya ka. Ten cin motgaa daamti ɗakciti gwe asa mbe ɗe Pentekos wu, yek Shishi ga Nya susut tensi yek ta bal̦si ndal̦ti manti pal̦ti wul. Kaal ɗa pat nak gwisi yek man̦ kopti ngusi mbal̦tidli bal̦e-bal̦e kan tet Wurshelima yek mbuki Samariya hal yek ngash dii atli (lu pulti 1:8).

Ka kati gwe sa nda lak zhila lishtisi ɗa go, sa bal̦ ndal̦ti ga ɓa ten Biturus suk motgaa man̦ kopti ji Wurshelima. A kan ten lu pulti 9 ta tal̦e tu cina wo, sa lish ga ɓa ten matlti dla̱mti tam̦i ga ɓa ten Yesu ga Bulus yen shinti ga botli ka atl ga Roma suk lat gwas ka lu kisti ga ɓa mal bal guu ga atl ga Roma.

Pal̦ti Wul ga Man̦ Kopti ji Botli wo dla̱mti ga ɓa ten lakti zhila da̱mti ga motgaa man̦ kopti suk wul jwe ngusi pati ɗe a lak motgaami ten wontat ɗu kan̦. Lishtisi ga ɓa ten cutgaa suk ten kangwe sa cisi dlelngapcan wu. Yek dla̱m ga ɓa ten kangwe ga ɓa ngusi lakti ang suk ten nda̱lti pal̦ti wul ga Shishi ga Nya ka da̱mti ga motgaa man̦ kopti yek ga ɓa ten da̱mti ga man̦tisi gaa-gaa pak.

Shishi gwe Nya wule ta shinti sut ɗu

1 Man̦ nalti Tiyopolos, ka lishti gwe a lishiki ga cina go a hwik mas wul jwe Yesu pal̦i wu, suk ga ɓa jwe ta mboki mbal̦an̦ ang dani wu,

2 hal se gas gwe Nya kanti to nya ka̱wu. Ɗe ba Nya ɓo kanti to nya ka sogo, yek Yesu lak Shishi ga Nya tas hwi ga ɓa mil shinti jwasi jwe ta botlsi wu.

3 Ta ngusi tulti malsi kaal ɗa ma̱shkan̦ gwasi, ata nisi ma mbokti ang ten gaa gwasi tas yisi ɗe ta tli ɗaka ma̱shkan̦ ka wi. Multi gwas ɗe kutl ɗe wupsi ata ni suksi, ata nisi ma ga ɓa ten Nya ɗe guu wu.

4 Gas gon, a Yesu na̱ma ngukti* wul suksi yek ta wulsi ɗe, <<Da̱man̦ a Wurshelima tak ɓatan̦ ilgwe Nya dla̱lli ga ɓa ɗe ta bal̦kii wu gwe ta dla̱mikii na bi gwas wu.

5 Yohana wo na† ze kan̦ ta pal̦i mbal̦an̦ baptisma, ama njet ɗe Nya pal̦ikii baptisma na Shishi gwasi.>>

Nya kan Yesu to Nya ka

6 Sa mogaa wugo yek mil shinti ji botli ngemti ɗe, <<Bagaa, ninge kan̦ ka laki a man̦ Yisiraila mbi guu ga gaa gwasan̦ ɗa? >>

7 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yisti gas gwe wul a pi go gwakan̦ ka so, Nya bal kakshe na ngus ka yis cin jwe a wul pi wu.>>

8 Ama Nya a bal̦kii nda̱lti nak ɗe ta shin Shishi gwas sut tenkii wu, apaa kaa da̱m ɗe man̦ dla̱mti ga ɓa gi mbal̦an̦ ten wul jwe ka yeni tenan̦ wu a Wurshelima suk ka atl ga Yehudiya suk ga Samariya mas, hal a ka ngash dii atli mas.

9 Ta dla̱m nu wugo yek Nya kanti to nya ka, yek kaluntu yitlat ka yek basa po yenti dani so.

10 A sa yima wutti gwel to Nya ka nugo, yek gal mbal̦an̦ ɗe lop jon man̦ hwol luka̱l sak dla̱l malsi.

11 Yek mbal̦a̱mi wul si ɗe, <<Man̦ Galili, yek laki ɗe ka na̱ma yenti lu to nya ka nan̦ ye? Yesu gan̦ ɗe ta zakki yek ta to nya go, ta ya pal sudi nak gwe ta zigaa wu.>>

Sa botl Matiyes ka lal ga Yehuda

12 Yek sa pal tet Wurshelima, tet ɗa ten tla̱da̱l gwe asa mbe ɗe Tla̱da̱l Tlindi Zetun wu, gwe dlentat gwas tet Wurshelima wo pal̦ tatlti dlo mil ɗe nam‡ wu.

13 Sa mbuki ka ban̦ Wurshelima wu, yek sa te ka tlalbii gon ka lu gwe asa kul da̱m wu. Majwe ni ɗa kali go sik ɗe, Biturus suk Yohana suk Yakubu suk Andarawus, Pilip suk Toma suk Bartilomi, suk Matiyu suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman mal̦gwe asa mbet ɗe man̦ lamti mbal̦an̦ ga atl gwas wu, suk Yehuda yen ga Yakubu.

14 Sa mogaa mas jwasan̦ yek sa ngusi ngemti Nya na mbadl ɗe nam, suk modli jon suk Maryam ana ga Yesu suk yilkeni ji Yesu.

15 Yilkeni man̦ kopti jwe ni kali ka multi jwisi go, wontat jwasan̦ la zambal̦ ɗe nam na kutl ɗe lop. Yek Biturus tlinya ka dlo gwasan̦

16 yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, ga ɓa ga Nya gwe Shishi ga Nya dla̱m tumal Dauda guu gwe ta dla̱m ten Yehuda mal̦gwe tulli man̦ dopti ga Yesu wu ka da̱m wi ɗe gem.

17 Ti Yehude wo gon gan̦an̦ kan̦ ata nima pal̦ti wul Nya sukmi.>>

---

* **1:4 1:4** Yesu na̱ma ngukti *Ka lishti jon wo sa lishi ɗe Yesu yi suksi* † **1:5 1:5** Sogo*Ka* ‡ **1:12 1:12** Yek ɗe 0.75 mil ɗe nam (nak mita ɗe 1,100)

18 Yehudasi wul lu na wulpi gwe ta mbi
ten paḶti byas wul gwas wu. Ka lusi kaṇ ta
lak nda na gaa, yek tuk gwas mbutl ka, yek
ɓot gwas yil deɓaḶ.
19 Mas maṇ Wurshelima kumi naḳ gwisi,
yek sa mbe lusi na bi gwasaṇ ɗe, <<Akel-
dama,>> yek ɗe <<Lu hwulan.>>
20 Yek Biturus wuli ɗe, <<Ni ga lishi ka
Zabura ɗe,
<< <Haṇ ta lu daṃti gwas daṃ ɗe koo boo
Ba maḶgon te giɓi so,>§
a, <Hwe ta maḶgon daṃ ka gobdlan bacina
gwasi.>
21 <<Yek laki ɗe ngetli kaṇ taṇ botlaṇ
mbalaṇ ɗe naṃ ka majwe ni sukmi, ka mas
paḶti wul gwe Bagaa Yesu paḶi ka dlo gaṇaṇ
wu.
22 MaḶgwe ma botlaṇti go ngetli kaṇ taṣ
ni ɗe maḶgwe ni sukmi ndati tet ten gaɓa
ga Yohana ten bi baptisma, hal se gasi gwe
Nya kan Yesu to nya kawu. MaḶgwisi ka
hwi gaɓa mbalaṇ ten kangwe ma yen Yesu
tli ɗaka maṣhkaṇ ka wu sukmi.>>
23 Yek sa baḶ shin ga mbalaṇ ɗe lop, ka
Yusupu gwe asa mbet ɗe Barsabas wu, ti
kaṇ asa po mbet ɗe Justus pak, suk Matiyes.
24 Yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa, ki ɗe ka
yis mbadl ga mbalaṇ mas wu, mboki ni ang
ten maḶgwe ka botli wu ka majin,
25 maḶgwe a daṃ ɗe yen shinti ga botli
gwa kaḶal ga Yehuda maḶgwe zak ni yek ta
li ka lu gwe ndalti mani wu.>>
26 Yek sa paḶ botlti yek nda ten Matiyes,
yek ta mbaḶdli ten mil shinti ji botli ɗe kutl
cet naṃ ju.

2

Shishi ga Nya tuli maṇ kopti

1 Gas motgaa hwol tuki gwe asa mbe ɗe
Pentekos wu tuli, a mas yilkeni maṇ kopti
ni ka lu ɗe naṃ.
2 Sa ni nugo yek sa kum ilgon naṃa wulti
sut Nya naḳ bal yetaḶ. Yek ili sak njikaṇ bii
gwe sa ni giɓi wu ka.
3 Sa yen wuljon jwe te baḶbaḶ wutu wu,
yek wuli ngusi lokti ɗaṇ ten gaa jwasaṇ ka.
4 Yek Shishi ga Nya njikaṇ mas mbadl
jwasaṇ, yek sa njel gaɓa na bi* jwe ɗe
ba jwasaṇ ka sowu naḳ kangwe Shishi ga
Nyami baḶsi manti paḶti wu.
5 Ten gasisi wo a maṇ Yehuda wonti jwe
asa kop mbaṭ gaɓa ga Musa i'e ten dii atl wu
ni a baṇ Wurshelima.
6 Sa kum kangwe yetaḶi wul wugo yek ili
hwotsi i'e, yek sa mogaa naḳ ɗe mas jwasaṇ
kumsi ten gaɓa na bi jwasaṇ wu.
7 Ili cisi ɓanti wugo yek sa ɓo ang ten
ngetli yek sa wuli ɗe, <<Ale majin jo maṇ
Galili kaṇ na?
8 Yek laki yek kokko naṃa kumti gwasaṇ
ten gaɓa na bi gwas ye?
9 A yek gu mi wo maṇ Partiya, suk
maṇ Midi, suk maṇ Elama, suk maṇ daṃti
a Mesopotamiya, suk a Yehudiya, suk a
Kapadokiya, suk maṇ Pontus, suk a Asiya
kaṇ.
10 Ajon ka mi wo maṇ Pirijiya, suk maṇ
Pampiliya, suk maṇ Masar suk mbalaṇ tet
ka kaṭ atl ga Libiya gwe ni njaa mal Sayirin
wu, mas suk maṇdaki jwe sa yil tet ka atl
ga Roma wu.
11 Ka mi wo maṇ Yehuda suk majwe te ka
kopti Nya ga maṇ Yehuda wu. Maṇ Keriti
suk maṇ Arab ama yek gu mas jinaṇ ma
naṃa kumti gwasaṇ ten gaɓa na bi jinaṇ,
sa naṃa dlaṃti kiɗi wul jwe Nya paḶi wu!
>>
12 Yek ɓanti cisi i'e mas jwasaṇ, yek sa
ngusi ngemti yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Yek nu
kam ye?>>
13 Yek naami wulisi wuljon ɗe, <<Ze in-
abi† kaṇ sa tla yek ɓa tlosi.>>

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ

14 Yek Biturus tlinya suk yilkeni jwas
mil shinti ji botli ɗe kutl cet naṃi, yek
ta tlil yal Nya yek ta wule, <<Yilkeni jini
Maṇ Yehudiya suk mas maṇ daṇti ka baṇ
Wurshelima, ɓo katini nini kaṇg.
15 Majin jo ze inabi kaṇ sa tla naḳ gwe ka
naṃa daamti wu so, BaḶe na gasi ka yi!
16 Ilgwe Joyel maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya
dlaṃ wu kaɗe ge.
17 <<Gwe Nya wuli ɗe, <Ka pakti multi
wo, ba baḶ Shishi gi mas mbalaṇ i'e. Mas
mil jwakaṇ a dlaṃ gaɓa gini, Nya a ɓuli
gwel mil maani jwakaṇ asa yen iljwe a pi
wu, kolsi jwakaṇ a tlunki.
18 A ba baḶ Shishi gi zhel jini modli suk
maani, a sa dlaṃ gaɓa gini.
19 Ba paḶ wul cit ɓanti to Nya ka suk wul
jwe ba mbalaṇ zi ɗe a pi sowu sut ten dii
atli, hwulan suk wutu suk bal kuno.
20 A palli cin ɗe daṃshal, a palli lip naḳ
hwulan, apaa bal cin maṇ nalti gwe Bagaa
Nya a kisi mbalaṇ gaɓa dani wu tuli.
21 A mas majwe asa mbe shin ga Bagaa
wu mbi kisti.>‡
22 <<Maṇ Israila, ɓo kumaṇ gaɓa ge. Yesu
ga Nazarat maḶgwe Nya mbokikii ang tenti
ɗe tik shinti sut ɗu, yek ta paḶikii wul cit
ɓanti tumalti, naḳ gwe ka yeni na gwel
gwakaṇ wu.
23 Ti kaṇ ka lamti ga Nya suk yisti ga
ilgwe a pi a cina wu, kaṇ ta baḶti a ang

§ **1:20 1:20** Yen Zab 69:25. * **2:4 2:4** Sogo*Zopsi bi jon*Nuk ni ka ndati ɗe 11 pak † **2:13 2:13** Sogo*Njweti ze inabi*
‡ **2:21 2:21** YenJoy 2:28-32. § **2:23 2:23** Sogo*Majwe baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Nya sowu*(Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu)

gwakaṇ, yek kaa tloti kii suk byas mbalaṇ§ tumal ɓakti ten gudaḷ yencin.

24 Yek Nya yillaṭ ɗaḳa cicit ga maṣhkaṇ ka
yek ta pallaṭ kaami naḳ ɗe maṣhkaṇ gipti
dani sowu.
25 Tenti kaṇ Dauda guu gaɓa ɗe ta wuli
ɗe,
<< <A yen Bagaa Nya a cina ɗa ka mas cin,
Naḳ ɗe ta ni suk ami go, ilgon a ci ɓanti
so.
26 Naṇ ɗe a naṃa gaɓa go mbadl gini ni ka
taṃti,
Na hwol tuk kaṇ a naṃa gaɓa,
A zi mbadl gini ten ilgwe Nya dlaḷli
gaɓa ɗe ta paḷi wu.
27 Naḳ ɗe ka zakaṇni a daṃ ka gazukɗi
sowu.
A baḳa zak maṇ cilti gwa ata moki so.
28 Ka mboki ang ten kangwe a mbi mbadl
wu,
yek ka lakaṇ ten paḷti hwol tuki naḳ ɗe
ka ni suk ami wu.>*
29 <<Yilkeni jini, haṇ ta ɓo hwiki.
Dauda aba gaṇaṇ maṣhi yek sa lepti,
gazukɗi gwas ka yi wu hal ase.†
30 Tisi wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaṇ,
yek Nya dlaḷlit gaɓa maṇ ndaḷti ɗe ta lak
gon ka mil jwasi, ɗe guu ten gobdlan guu
gwasi naḳ gwe ta lakti wu.
31 Naḳ ɗe Dauda yen ilgwe a pi wu, yek
ta dlaṃ gaɓa ten tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga
Almasihu ɗe Nya a zakti ka lu maṣhkaṇ so,
a baṭa zak dli gwasi ta moki so.
32 Mas jinaṇ ma yen Nya palli Yesu
kaami, a ma nima dlaṃti ɗe Nya pallaṭ
kaami wi.
33 Ningo ta ɓal ka nalti gwas mal Nya,
yek Nyami baḷti Shishi gwasi gwe ta dlaḷli
gaɓa ɗe ta baḷi wu. Ilgwe ka naṃa yenti
ningo a ka naṃa kumti go, tet mal Shishi
ga Nyami kaṇ yili gwe Yesu wut ten ni wu.
34 Nya kan Dauda to to nya ka so ama
yek ta wule,
<< <Yek Bagaa Nya wul Bagaa gi ɗe,
Daṃ ka ndaḷti gini ten ang shinti gini,
35 se a palli maṇ nget gwa a atl ɗaaki.> ‡
36 <<Haṇ ta mas maṇ Yisiraila yisi ɗe Yesu
gwe kaa ɓakti ka ten gudaḷ yencin go, ti kaṇ
Nya pallaṭ ɗe Bagaa ga mbalaṇ mas a tik ɗe
Almasihu.>>
37 Sa kumi nu wugo yek ili taṇ mbadl
gwasaṇ i'e, yek basa yis ilgwe sa paḷi wu
so. Yek sa wul Biturus suk naa mil shinti ji
botlisi ɗe, <<Yilkeni jinaṇ, yek ma paḷi ye?
>>
38 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Cin atl gaa a
paḷikii baptisma na shin ga Almasihu Yesu,
apaa Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka a ta
baḷki Shishi gwasi.
39 Gaɓa gaṇ ɗe Nya dlaḷli go gwakaṇ kaṇ
suk mil jwakaṇ suk majwe ni dlenti wu, suk
mas majwe Bagaa Nya gaṇaṇ a mbesi tet
malti wu.>>
40 Na gaɓa jwisi suk gaɓe jon kaṇ ta daḷisi
kaṇg. Yek ta ngemsi ɗe, taṣ yil ɗaḳa lilti ga
mbalaṇ ji se ka.
41 Majwe kan gaɓe ka mbadl jwasaṇ go
yek sa paḷisi baptisma. Ten gasisi wo
mbalaṇ jwe mbaḷdli ten wontaṭ ga maṇ
koptisi wu la zangu ɗe mekan.

Kangwe daṃti ga maṇ kopti ni wu

42 Yek sa ngusi katti kaṇ ka gaɓa jwe a mil
shinti ji botli hwisi wu, asa nima cutgaa,
asa naṃa ngukti wul suk yilkeni jwasaṇ,
asa ngusi ngemti ga Nya.
43 Yek mbalaṇ mas baḷ Nya nalti, naḳ ɗe
Nyami paḷ wul cit ɓanti tumal mil shinti ji
botlisi wu.
44 Yek mas majwe pal ɗe maṇ kopti go
daṃ ka lu ɗe naṃ, asa naṃa mot wul
jwasaṇ ka lu ɗe naṃ asa ngusi paḷti wul na
nali mas jwasaṇ.
45 Yek sa ngusi wulti wul jwasaṇ ka, asa
naṃa baḷti wulpi kokko kangwe ta Lami
wu
46 Yek sa ngusi motgaa ka gib boo lubii
ga Nya ten mas cin, asa naṃa ngukti wul
na taṃi mbadli ɗaṇka boo ji yilkeni jwasaṇ
ka,
47 asa naṃa taṣti ga Nya, a hwol hwulan
nisi ɗa mal mbalaṇ mas. Yek Bagaa ngusisi
mbaḷti majwe baḷ gem yek sa mbi kisti wu
ten mas cin.

3

Ndokti ga kulki maṇ ngemti wul

1 Gas gon a Biturus suk Yohana naṃa laṭ
lubii ga Nya ka cin sukti.
2 Yek majon kaju ten bi dlabii gwe asa
mbe ɗe Mbuni Dlabii wu sa kan kulki gon,
gwe ta ɓo taɓa laṭ na asaṇ gwas sowu. Asa
kul taḷa kulkisi ten mas cin kaḷi taṣ ngem
wul mal majwe asa te gib boo lubii ga
Nyami wu.
3 Yek ta yen Biturus suk Yohana ten
tet gib boo lubii ga Nyami wugo, yek ta
ngemisi wul.
4 Yek Biturus suk Yohana wutit gwel. Yek
Biturus wulti ɗe, <<Bo yenni!>>
5 Yek ta katisi kaṇg i'e ta ɓaṭti taṣ mbi
ilgon malsi ne.
6 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wulpi ni ɗa so
ama ilgwe ba paḷik go, yek ɗe na ndaḷti shin

* **2:28 2:28** Sogo*Almasihu* <<Kiristi,>> na bi Giris wo ɗe <<Almasihu,>> na bi Yehuda wo mas shin jwisi wo yek ɗe <<maḷgwe sa botli wu.>> Nuk ni ka ndati ɗe 36 † **2:29 2:29** ***hal ase*** Naṃa mbokti ang ten ɗe, hal ka multi jwe sa lish Paḷti Wul ga Mil Shinti ji Botli wu ‡ **2:35 2:35** Yen Zab 110:1.

ga Almasihu Yesu ga Nazarat wu, tlinya taḳ li na asaṇ.>>

7 Yek Biturus ngip ang shinti gwasi, yek ta tlilti nya, yek giɓ asaṇ gwasi suk gwel asaṇ gwas ndaḶi.

8 Yek ta yil nya, yek ta njel laṭi, yek ta te gib boo lubii ga Nyami suksi ata naṃa yilti nya ata naṃa taṣti ga Nya.

9 Mas mbalaṃi yenti ten taṣti ga Nya wu,

10 yek sa yisti ɗe maṇ daṃti ka Mbuni Dlabii ata ngem wul wu kaṇ. Yek sa ɓo ang ten ngetli yek ɓanti ngusi cit gwasaṇ i'e na kangwe ta ndokti wu.

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ a gib boo lubii ga Nya

11 Yek kulki gwe sa ndokti wu ngip Biturus suk Yohana, yek mas mbalaṇ li tet malsi ɓaa-ɓaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu wu asa naṃa yenti wul cit ɓanti ten ilgwe pi wu.

12 Biturus yeni nu wugo yek ta wul mbalaṃi ɗe, <<Maṇ Israila yek laki yek ilgaṇ ni kii ma cit ɓanti nu ye? A yek laki yek ka ni nima wulti gwel nu ye? Ka ɓa yeni go na ndaḶti gaṇaṇ kaṇ ma ndok maḶgaṇ ma?

13 Nya gwe Ibirahim suk Ishiyaku suk Yakubu ngusit atl wu, tik ɗe Nya ga aba jinaṇ tik nalli Yesu zhel gwasi. Yesusi kaṇ ka nge yisti gwasi yek ka baḶtiti Bilatus gobna ko ɗe Bilatus lami ɗe taṣ zakti wu.

14 Ko ɗe ti wo maṇ cilti kaṇ a maṇ zok mbadl kaṇ wu, yek ka nge yisti gwasi, yek ka wule taṣ zakikii maṇ tlot mbalaṇ wu.

15 Yek ka dlo maḶgwe ata baḶ mbalaṇ mbadl gwe ba a paki sowu. Yek Nya pallaṭ kaami, mik yen kangwe pi wu na gwel gaṇaṇ.

16 Na nalti ga shin ga Yesu gwe ma ngaṣ tenti wu kaṇ maḶgaṇ ɗe ka yisti wu mbi ndaḶti suk ndokti, yek gwel gwakaṇ yenikii ndokti gwasi.

17 <<Yilkeni jini, a yisi ɗe naḳkaṇ ka yisi ɗe tik ɗe Almasihu so, yek laki yek ka paḶi nu kangwe bacina jwakaṇ paḶi wu.

18 Ama naḳ gwisi kaṇ Nya njikaṇ ilgwe ta dlaṃ tumal maṇ dlaṃti gaɓa gwasi, ɗe Almasihu* gwas atla bomti.

19 Cin atl gaa ta Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka ata ndaḶli mbadl jwakaṇ,

20 kangwe ɗe ta ya shin Almasihu gwe ta botlikii ti wu sut ɗu, a Almasihusi kaɗe Yesu.

21 Ngetli kaṇ ta Yesu to to nya ka, se Nya palli mas wul pyali naḳ gwe ta dlaḶli gaɓa gwasi tumal maṇ dlaṃti gaɓa jwe ta botlsi ju.

22 Naḳ gwe Musa maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe, <Nya tlilikii maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon ka dlo gwakaṇ naḳ ami, ngetli kaṇ taḳ kataṇ kaṇg ten mas ilgwe ta hwikii wu.

23 Mas maḶgwe kum gaɓa gwas sogo, Nya a mbolti ɗaḳa mbalaṇ jwas ka.>†

24 <<Mas maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jwe dlaṃ ilgwe a pi wu tun tet ten Samaila, sa dlaṃ gaɓa ten multi jimisi.

25 Ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ju dlaṃ wu suk gaɓa gwe Nya dlaḶli aba jwakaṇ jo jwakaṇ kaṇ. Naḳ gwe Nya wul Ibirahim ɗe, <Tumal mil jwakaṇ ba baḶ nalti mbalaṇ ji dii atli mas.>‡

26 Kii kaṇ Nya tlil zhel gwasi yek ta shinti malkii taṣ baḶkii nalti kangwe ta yillaḳii ɗaḳa yokit gwakaṇ kawu.>>

4

Sa taḶa Biturus suk Yohana dlaboo Sanhidirim

1 Biturus suk Yohana nima hwit gaɓa mbalaṇ nugo yek maṇ Paṛis suk bacina ga maṇ ɓaṭti lubiimi suk maṇ Saduki li tet malsi.

2 Mbadl lilisi naḳ ɗe mil shinti ji ɓotlisi nima dlaṃti ɗe a mbalaṇ tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka tumal Yesu wu.

3 Yek sa dop Biturus suk Yohana yek sa lesi ka naḳ ɗe sukti ka ɓal wu se lu tlo.

4 Ten cin gwisi wo mbalaṇ wonti kum gaɓa gwasaṇ yek wonti kasi baḶ gem. Yek wontaṭ ji maani maṇ kopti mbaḶdli yek sa la zaṃbaḶ kutl ɗe namtan (5,000).*

5 Lu tlo wugo yek guu suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa mogaa a Wurshelima.

6 Ka majwe mogaa go Hanana bal maṇ Paṛis suk Kayapas suk Yohana, suk Alekzanda suk mas maṇ boo ga bal maṇ Paṛismi ni kaṣi.

7 Yek sa taḶa kaa Biturus suk Yohana tet malsi, yek sa ngemsi ɗe, <<Wok baḶkii manti paḶti ilgaṇ wo? Na shin ga wok a ka paḶi wo?>>

8 Yek Biturus na Shishi ga Nya ka mbadl gwasi, wulsi ɗe, <<Guu suk bacina jinaṇ,

9 ngemti kaṇ ka naṃa ngemti gaṇaṇ ten kangwe kulki wu ndoki gwa? De ɗa nii kaṇ pi yek ta ndok gwi gwa?

10 Haṇ taḳ yisini kii ɗe ka ni a ɗe wu, suk mas jwakaṇ maṇ Yisiraila ɗe na ndaḶti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat kaṇ maḶgaṇ ɗe ka yenti wu ndoki. Yesu gwe ka ɓakti ka ten gudaḶ yencin yek Nya pallaṭ kaami wu.

11 Ni ga lishi ka gaɓa ɗe Yesu go naḳ,
<< <Ye gwe kii maṇ kinti bii kaa nge,

---

* **3:18 3:18** Sogo*Kiristi*. Nuk ni ka ndati ɗe 20 † **3:23 3:23** YenK. M. 18:15,18,19. ‡ **3:25 3:25** YenL. Z. 22:1; L. Z. 26:4. * **4:4 4:4** Modli suk mil mbalaṇ jwe mbaḶdli ten maṇ koptisi jo sa dlaṃsi so. † **4:11 4:11** Sogo *Ye dlanga bii* ‡ **4:11 4:11** YenZab 118:22.

yek lak daṇ ɗe zok ye kinti bii wu kaṇ
ta ni.†>‡
12 Yesusi na ngus ka man kisti ga mbalaṇ,
na shin gwas na ngusi kaṇ mbalaṇ a man
mbit kisti. Naḵ ɗe ba Nya baḶ shin ga zobsi
maḶgon ten dii atli, gwe mbalaṇ a mbi kisti
tumali wu so.>>
13 Sa yen kangwe Biturus suk Yohana
gaɓa na ndaḶti gahwulaṇ wu asa yisi ɗe sa
paḶ lishti so, a ba maṇ wul ang kaɗe si so,
yek ili cisi ɓanti. Yek sa yisi ɗe sa daṇ suk
Yesu.
14 Naḵ ɗe sa yen maḶgwe ndokisi dlaḶ nya
a malsi wu, yek baṭa po man wulti ɗe ilgon
so.
15 Yek sa wul Biturus suk Yohana ɗe taṣ
yil ɗa dlaboo Sanhidirimi ka, yek sa gaɓa
ka dlo gwasaṇ.
16 Yek sa wule, <<Yek ma paḶi majin ye
naḵ ɗe sa paḶ wul cit ɓanti naḵ gaṇ, a
baṃa manaṇ hwundaḶti so, naḵ ɗe mas
maṇ Wurshelima yisi wu?>>
17 Yek sa po wuli ɗaɗe, <<Haṇ taṇ wulaṇsi
ɗe taṣ zaki hwit gaɓa mbalaṇ ten bi shin
ga maḶgwisi ba bi gwas ngusi maṭlti ɗaṇka
mbalaṇ ka so ɗa.>>
18 Yek sa mbesi yek sa wulsi ɗe baṣ po
hwi gaɓa maḶgon ten bi ga Yesu so, a baṣ
po dlaṃ ilgon na shin gwas so ko njet.
19 Yek Biturus suk Yohana wulsi ɗe,
<<Gaɓa ga Nya kaṇ ma koɓi ya ko gwakaṇ?
Bo daamaṇkii.
20 Mi wo ma man daṇti mbetlak ten ilgwe
ma yeni yek ma kumi wu so.>>
21 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirimi kumi
nu wugo yek sa laki Biturus suk Yohana
ɓanti ka dli. Yek sa zaksi taṣ zigaa naḵ ɗe
sa mbi ilgwe sa nolsi dani sowu, a mbalaṇ
naṃa ta taṣti ga Nya ten ilgwe pi wu.
22 MaḶgwe mbi ndoktisi wo ta man gin ɗe
kutl ɗe wupsi na zaṭ wi.

Maṇ kopti ngem Nya ɗe taṣ ndaḶlaṣi gahwulaṇ

23 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirin zak Bitu-
rus suk Yohana wu yek sa pal mal yilkeni
jwasaṇ maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe
kiɗi maṇ Paṛis suk bacina jwasaṇ dlaṃisi
wu.
24 Sa kumi nu wugo yek sa tlil yal nya mas
jwasaṇ, yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa Nya,
kik paḶ dii atli suk dlo nya suk bal ze na mas
ilgwe ni gipsi wu.
25 Tumal Shishi gwakaṇ ka gaɓa suk zhel
gwa Dauda aba gaṇaṇ yek ka wule,
<< <Yek laki ɗe mbadl lili majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu ye?
Yek laki yek mbalaṇ naṃa ɓelti bi ten
wul jwe ni ten koo lu ye?
26 Yek guu ga mbalaṇ ji dii atli suk bacina
jwasaṇ ɓel bi
taṣ nge Bagaa Nya suk Almasihu gwe
ta botlti wu.§>*
27 Nu kaṇ kaa Hiridus guu suk Buntus
Bilatus gobna suk majwe ba maṇ Yehuda
ka sowu, suk maṇ† Yehuda mas mogaa ka
baṇ ge taṣ ngem Yesu zhel gwa maṇ cilti
gwe ka botlti ɗe Almasihu wu.
28 Yek sa paḶ ilgwe ka dlaḶli ɗe a pi tek wu.
29 Bagaa, kum kangwe sa nini ma lakti
ɓanti ka dli wu, ma naṃa ngemti gwa taḵ
baḶni ndaḶi mbadli kangwe ɗe ɓanti dlaṃti
gaɓa gwa a cini sowu.
30 Tak ang gwa taḵ ndok maṇ cwo a ka paḶ
wul cit ɓanti na ndaḶti ga shin Yesu zhel
gwa maṇ cilti.>>
31 Sa pak ngemi Nya wugo yek bii gwe sa
naṃa ngemti Nyami giɓi wu nwu i'e, yek ta
njikaṇ mbadl gwasaṇ na Shishi gwasi yek
sa ngusi dlaṃti gaɓa gwas na ndaḶi mbadli.

Maṇ kopti ga Yesu paḶ wul ka lu ɗe naṃ

32 Yek maṇ kopti daṃ na mbadl ɗe naṃ
suk daamti ɗe naṃ mas jwasaṇ. Ko gon
wule ilgaṇ go gi so, naḵ ɗe mas wul jwasaṇ
wo ka lu ɗe naṃ kaṇ ni wu.
33 Yek mil shinti ngusi dlaṃti gaɓa
mbalaṇ ten tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga Yesu,
kangwe Shishi ga Nya baḶsi ndaḶti paḶti wu.
Yek Nya baḶsi hwa wul gwasi mas jwasaṇ.
34 Ko gon gwasaṇ daṃi a ba ilgon niɗɗa
so so, naḵ ɗe mas majwe lubii sogo lu nisi
ɗa go asa wul ka asa taḶa wulpi te ɗi,
35 mal mil shinti ji botli, asa hwuli maṇ
koptisi kangwe kokko lami wu.
36 Nu kaṇ Yusupu gwe a mil shinti ji botli
mbet ɗe Barnabas paḶi. Shin Barnabas wo
yek ɗe maṇ ndaḶlaṭ mbadli. Ti wo maṇ boo
ga Lawi kaṇ tet ten zaṇdaḶ Kuburus.
37 Yek ta wul lu gon gwas ka, yek ta taḶa
wulpi tet mal mil shinti ji botli.

5

Ilgwe Hananiya suk Sapiratu paḶi wu

1 Yek maḶgon gwe asa mbet ɗe Hananiya
suk kili gwasi Sapiratu wu wul lu gon
gwasaṇ ka.
2 Yek ta ɓel bi suk kilisi yek sa hwudaḶ
naa wulpi ka. Yek ta taḶa naami tet mal mil
shinti ji botli.
3 Yek Biturus wulti ɗe, <<Hananiya, yek
laki yek guu maẓhe njikaṇ mbadl gwa nu
hal yek ka sheli lal Shishi ga Nya ye, ɗe ka
hwudaḶ naa wulpi lwisi kawu?
4 Ale lwisi wo gwakaṇ na ɗe ba ka ɓo wul
ka sowu? A wulpi lwisi mago gwa. Yek
mbik ɗe ka paḶi nu ye? Nya kaṇ ka shelti,
mbalaṇ ka so.>>

§ **4:26 4:26** Sogo*Kiristi* * **4:26 4:26** YenZab 2:1-2. † **4:27 4:27** Na bi Giris Wo*Wonti mbalaṇ kaṇ*

5 Yek Hananiya kumi nu wugo yek ta nda
atli, kaḷi-kaḷi yek ta maṣhi. Mas mbalaṇ
kumi nu wugo yek ɓanti cisi ka.
6 Yek mil samali tlinya yek sa kan hwu
gwasi yek sa lak lepti.
7 Laṃ daṇti wugo yek kilisi tul kaḷi a bata
yis ilgwe pi wu so.
8 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Dlaṃini,
kangwe ki suk kos gwa wul lu gwakaṇ ka
wuk gwa?>>
Yek ta wuli ɗe, <<Yii, nu kaṇ ma wul ka.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yek laki yek ka
ɓel bi suk kos gwa taḳ cingaḷaṇ Shishi ga
Nya ye? Yekgu, asaṇ ji majwe lep kos gwa
wu ka wullu ten bi dlabii wu, a ki mago nu
kaṇ sa kanki asa sak lepki pak.>>
10 Yek ta nda atl kaḷi-kaḷi a cina ɗa Biturus
ka, yek ta maṣhi. Yek mil samali te suɗi yek
sa mbi hwuuni gwasi, yek sa kanti yek sa
lak lepti a malkaṇ ɗa kos gwasi.
11 Yek mas motgaa ga maṇ kopti ji Wur-
shelima ɓanti ka, suk mas majwe kum
ilgwe pi wu.

Mil shinti ji botli ndok mbalaṇ wonti

12 Yek mil shinti ji botli paḷ wul cit ɓanti
wonti ka dlo ga mbalaṇ. Yek mas maṇ
kopti ngusi motgaa ka lu gwe asa mbe ɗe
Baranda ga Sulemanu wu.
13 Ko ɗe mbalaṇ baḷsi nalti i'e wu, ama
ba maḷgon ka naa mbalaṇ mbi ndaḷi gah-
wulaṇ cutgaa suksi so.
14 Mas na nu go, yek wontaṭ ga majwe
ngaṣsi ten Yesu wu ngusi mbaḷti dli na
modli na maani wu.
15 Nuk laki yek mbalaṇ ngusi yillaṭ ɗa
maṇ cwo to deɓaḷ ɗaṇ ten lumulti ka ka
baṃi, kangwe ɗe ko ta shishi ga Biturus
mago ta taṇ jon jwasaṇ.
16 Hal tet ka baṇ jwe ni njaa mal Wur-
shelima wu mago, mbalaṇ tulli maṇ cwo
jwasaṇ suk majwe maẓhe* ni kaṣi wu. Yek
sa ndoki mas jwasaṇ.

Tlat bomti ga mil shinti ji botli

17 Yek bali ga maṇ Paris suk yilkeni jwas
dakaḷ i'e, majwe sa ni ka mbalaṇ jwe asa
mbesi ɗe maṇ Saduki wu.
18 Yek sa dop mil shinti ji botlisi yek sa
yitlasi ka, ka bii gwe asa yitla majwe paḷ
byas wul wu.
19 Ama yek yen shinti ga Nya ɓul dlabii
bii yitlatisi ka yek ta yillaṣi, yek ta wulsi ɗe,
20 <<Laṇ lubii ga Nya taḳ te gib boo, akaa
dlaḷ nya a dii boomi taḳ hwi gaɓa mbalaṇ
mas ten pyal tantu daṃti gee.>>
21 Lu tlo wugo yek sa te gib boo lubii ga
Nyami naḳ gwe yen shinti hwisi wu, yek sa
njeli hwit gaɓa mbalaṇ.

Bal maṇ Parismi tuli suk ma jwas wu yek
ta mbe mas kolsi ji dlaboo Sanhidirin, yek
ta shinlu ɗe taṣ yilli mil shinti ji botlisi teɗi.
22 Yek maṇ hapti dlo li kaḷi wu yek baṣa
mbisi a giɓi so. Yek sa lak hwi kiɗi jwasaṇ
ɗe,
23 <<Ma mbi lu yitlatisi ga yitle ka ndaḷi, a
maṇ ɓaṭti dlabiimi ni kaḷi, ama yek ma ɓul
wugo yek baṃa mbi maḷgon a giɓi so.>>
24 Kiɗi maṇ Parismi suk bacina ga maṇ
hapti dlomi kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi
naḳ ɗe baṣa yis ilgwe a pi wu sowu.
25 Yek maḷgon gwe kum mil shintisi ten
gaɓa wu, tul ka motgaa Sanhidirimi yek
ta hwisi ɗe, <<Majwe kaa yitlasi go, sa ni
te ka lubii ga Nya sa nima ta hwit gaɓa
mbalaṇ.>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi li kaḷi
suk majwasi yek sa yemsi teɗi. Sa lak mil
shintisi ten laṭ ngetli so, naḳ ɗe ɓanti naṃa
cit gwasaṇ ɗe gon a mbalaṇ laksi na ye wu.
27 Sa tullaṣi dlaboo motgaa Sanhidirin
wu, yek bal maṇ Parismi ngemsi ɗe,
28 <<Ma wulaṇkii ɗe baḳ po hwi gaɓa
mbalaṇ ten shin ga maḷlu so sa? Ama yek
gaɓa gwakaṇ ngash baṇ Wurshelima wi
mas. A lamti gwakaṇ wo taḳ wuli ɗe mik
tloti.>>
29 Yek Biturus ka lal ga naa mil shinti ji
botlisi wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ nini taṇ kop
gaɓa ga Nya man gaɓa ga mbalaṇ!>>
30 Nya gwe aba jinaṇ ngusit atl wu, tik
palli Yesu kaami maḷgwe kaa tloti ɗe ka
ɓakti ten gudaḷ yencin wu.
31 Yek Nya baḷti nalti yek ta pallaṭ ɗe guu
suk maṇ kisti. Yek ta zaṭ ten ang shinti
gwasi, taṣ ɓul tantu gwe maṇ Yisiraila a ci
atl gaa wu, ata taasisi byas wul jwasaṇ ka.
32 Mik yen ilgwe pi wu na gwel gaṇaṇ.
Shishi ga Nya gwe a Nya baḷ majwe kumit
bi wu mago ta dlaṃ gaɓa dani.
33 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi i'e
wule sa tlosi ka.
34 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe
Gamaliyel maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa, tik
ɗe maḷgwe a mas mbalaṇ baḷti nalti i'e wu.
Yek ta tlinya a nya ka dlaboo Sanhidirimi.
Yek ta wule ta mil shinti ji botlisi ɓo nak yil
deɓaḷ.
35 Yek ta hwi kosisi ɗe, <<Kii maṇ Yisir-
aila, paṇ ɗem'ɗem ten ilgwe kaa naṃa
lamti taḳ paḷi majin wu.
36 Ka multi jon tek go maḷgon asa mbet ɗe
Tudas ya yili yek ta ngusi mbokti ang ten
gaa gwasi, ɗe ti wo ilgon kaṇ. Yek mbalaṇ
zambaḷ ɗe wupsi (400) kop gaɓa gwasi. Yek
majon tlot ka, yek majwe kop gaɓa gwas wu
cat ɗaṇka.
37 Kaal ɗati, yek maṇ Galili gon asa mbet
ɗe Yehuda ten gini gwe sa dlaṃ wontaṭ ga

* **5:16 5:16** Na Giris wo *Byas maẓhe*

mbalaṇ wu. Ta po shel mbalaṃi jon pak, ama ti mago yek sa tloti. Yek majwe kopti wu cat ɗaṇka pak.

38 A naṃa ngemti gwakaṇ ten gaɓa gee taḳ zakaṇ majin taṣ zigaa, kume ilgwe sa naṃa dlaṃti go paḶti ga mbalaṇ kawu, a li tu gon so.

39 Ama kume ga Nya kawu, ka man dlaḶaṭ gwasaṇ ka so, se ko taḳ daṃaṇ ɗe maṇ nget ilgwe Nya paḶi wu.>>

Yek gaɓa ga Gamaliyel taṇ mbadl gwasaṇ,

40 yek sa mbe mil shinti ji botlisi sudi yek sa ɓosi. Yek paa sa wulsi ɗe baṣ po gaɓa ten bi ga Yesu so. Yek sa zaksi.

41 Yek mil shinti ji botlisi yil ɗaḳa lu motgaa Sanhidirimi ka na hwol tuki, naḳ ɗe sa mbuki taṣ tla bomti ten bi ga Yesu wu.

42 Mas cin yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa mbalaṇ asa nisi ma mbokti ang ɗe Yesu kaɗe Almasihu ka lubii ga Nyami suk lubii lubii.†

6

Maṇ kopti botl mbalaṇ ɗe nitgi ka kaṣi

1 Ka multi jwe wontaṭ ga maṇ kopti naṃa mbaḶti dli wu, yek maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris njel nalaṇti ten maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Arameya, ɗe modli jwe maani jwasaṇ maṣh wugo baṣa mbi ilga nguki gwe asa baḶi mas cin wu ndakce suk naa modlisi so.

2 Yek mil shinti ji botli ɗe kutl cet lop ju mbe motgaa ga mas maṇ kopti, yek sa wulsi ɗe, <<Mbun ɗe taṇ zakaṇ bi dlaṃti gaɓa ga Nya ama palaṇ ten bi huulti ilga nguki ya?

3 Yilkeni jinaṇ, botlaṇ mbalaṇ ɗe nitgi ka kii majwe kaa yissi ɗe maṇ ɓotlkaṇ, a Shishi ga Nya ni ka mbadl gwasaṇ wu, taṣ zini gwel ten bi huulti ilga ngukisi.

4 Mi wo ma zaṇ mbadl gaṇaṇ ten ngemti Nya suk dlaṃti gaɓa ten Yesu.>>

5 Yek gaɓe taṃi maṇ koptisi ɗa mas jwasaṇ. Yek sa botl Istipanus maḶgwe ngaṣti ten Yesu i'e, a Shishi ga Nya ni gipti pak wu. Yek sa botl Pilibus suk Burokoras suk Nikano suk Timan suk Parminas suk Nikolas maṇ Antakiya maḶgwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda wu pak.

6 Yek sa taḶa majwisi maḶ mil shinti ji botli, yek mil shintisi wutisi ang gaa, yek sa ngemisi Nya.

7 Yek wonti mbalaṇ kum gaɓa ga Nya ɗaṇka. Yek maṇ kopti wonti a Wurshelima i'e, yek maṇ Paris wonti njel ngaṣsi ten Yesu.

Bacina ji maṇ Yehuda dop Istipanus

8 Nya baḶ Istipanus hwa wul gwasi, suk ndaḶti paḶti wul, yek ta man paḶti kiɗi wul cit ɓanti ka mbalaṇ.

9 Yek majon jwe sa yil tet ka bii motgaa gon gwe asa mbe ɗe Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu.* Sa yil tet ka baṇ Sayirin suk Alekzandiriya suk atl ga Silisiya suk Asiya. Yek sa ngusi dlaḳti gaɓa suk Istipanus.

10 Ama yek baṣa mani na Shishi ga Nya gwe ni ka mbadl gwas wu so suk ɓotlkaṇ gaɓa gwas so.

11 Yek sa cok majon mukli taṣ wuli ɗe, <<Ma kum Istipanus ten dlaṃti gaɓa mbulti ga Nya, suk ten Musa maṇ dlaṃti gaɓa gwasi.>>

12 Yek sa tlil mbadl ga mbalaṇ suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa. Yek sa lak dop Istipanus, yek sa taḶat dlaboo Sanhidirin.

13 Yek sa tulli maṇ shelti lali, yek sa shelit lal gaa ɗe, <<A maḶgaṇ sa ten dlaṃti byas gaɓa ten lubii ga Nya maṇ cilti gee suk ten mbaṭ gaɓa ga Musa.

14 Ma kumti ten dlaṃti ɗe we Yesu maṇ Nazarat wu a jek bii gee ka, ataḶaki a baṃa po daṃaṇ naḳ gwe Musa mboki ang aba jinaṇ wu so.>>

15 Yek mas majwe ni ka dlaboomi wu wuti gwel Istipanus, yek sa yeni go cinagwel gwas wo naḳ ga yen shinti ga Nya kaṇ ni.

7

Gaɓa gwe Istipanus hwi maṇ dlaboo Sanhidirin wu

1 Yek bali ga maṇ daṇti ka lubii ga Nya ngem Istipanus ɗe, <<Iljin ɗe sa dlaṃ tenki go gem ma?>>

2 Yek Istipanus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk aba jini, ɓo katini nini kang. Nya maṇ nalti mboki ang koli gaṇaṇ Ibirahim ten kangwe ta ni wu a ta yi Mesopotamiya a baṭa ɓo daṃ a Haran so.

3 Nyami wulti ɗe, <Zak atl gwa suk majwa taḳ li kaṭ atl gwe ba mbokik ang dani wu.>*

4 <<Yek ta zak kaṭ atl ga maṇ Kaldiya yek ta lak daṃ a baṇ Haran. Koli gwas maṣh wugo yek Nya taḶaṭ tet ka lu gaṇ ɗe kaa naṃa daṃti wu.

5 Nyami baḶ lu Ibirahim a ɗe so ko njet. Ama ta dlaḶli gaɓa sukti ɗe ta baḶti lu ge suk maṇ gaṣ jwasi, ko ɗe a ba yen ɓo niɗɗa sowu.

6 Yek Nya wulti ɗe, <Mil jwa a paḶ daṃti maṇdaki ka atl gwe ba gwasaṇ ka sowu, asa pallaṣi ɗe zhel asa tla bomti se sa paḶ gin zambaḶ ɗe wupsi.

† **5:42 5:42** Sogo*Kiristi* * **6:9 6:9** ***Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu*** Naṃa mbokti ang ɗe, *Maṇ Yehuda jwe mbi gaa jwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel kawu* * **7:3 7:3** Yen L. Z. 12:1. † **7:7 7:7** Yen L. Z. 15:13,14.

7 Ama ba nol maṇ atl gwe pallaṣi ɗe zhel wu. Kaal ɗa nugo, mil jwa a yil tet ɗaḳa atl gwisi ka asa baḷaṇ nalti ka lu gee.>†
8 Yek Nya dlaḷli gaɓa suk Ibirahim ten bi paḷti saḷti ta mbok ang ɗe ti wo mbalaṇ gwas kaṇ. Yek Ibirahim zi Ishiyaku wu, yek ta saḷti ten cin na wusupsi kaal ɗa zaṭ gwasi. Kaal ɗa nu, yek Ishiyaku zi Yakubu, yek Yakubu wut aba jinaṇ ɗe kutl cet lop jwe ma yisaṇsi ju.
9 <<Yek dakaḷti lak aba jinaṇ jwisi ten wulti Yusupu yilka gwasaṇ ka, sa wulti kaɗe zhel ka atl ga Masar. Ama a Nya ni sukti
10 yek ta yillaṭ ɗaḳa mas bomti gwe ta tla wu ka. Yek Nya baḷti ɓotlkaṇ yisti wul suk hwol hwulan mal Pir'auna guu ga maṇ Masar. Yek ta pallaṭ ɗe guu a Masar suk bacina kaal ɗati.
11 <<Yek bal kuzaṇ gon nda ten mas atl ga Masar suk atl ga Kan'ana. Yek mbalaṇ wonti te ka bomti i'e naḳ ɗe ilga nguki niɗɗa sowu.
12 Yek Yakubu kumi ɗe ilga nguki ni Masar wugo, yek ta shin aba jinaṇ, yek ɗe ndat laṭ gwasaṇ Masar.
13 Laṭ gwasaṇ na lop wo, yek Yusupu hwi yilkeni jwas ɗe ti kaṇ. Yek Pir'auna yis maṇ boo gwasi.
14 Kaal ɗa nu, yek Yusupu laki taṣ mbe aba gwas Yakubu teɗi suk maṇ lubii gwasi mas, si ɗe kutl nitgi na namtan.
15 Yek Yakubu li Masar, kaḷi kaṇ ta maṣhi suk aba jinaṇ.
16 Yek sa palli hwuu gwasaṇ tot Shekem, yek sa lepsi ka gazukɗi gwe Ibirahim wul mal mil ji Hamor wu.
17 <<Baḷ njaa ɗe ta Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlaḷli suk Ibirahim wugo, yek mbalaṇ jinaṇ wonti a Masar i'e.
18 Yek maḷgon gwe baṭa yis Yusupu sowu daṇ ɗe Pir'auna guu ga Masar.
19 Guu gwisi ka lak aba jinaṇ ten tlat bomti, tik cisi dleŋgapcan yek zisi ngetli taṣ wut mil laḷi jwasaṇ ka taṣ maṣh ɗa.
20 <<Ka multi jwisi kaṇ sa zi Musa, yen‡ maṇ mbunti i'e. Yek sa ketaḷti ɗa aba gwas ka lip ɗe mekan.
21 Maṇ zaṭ jwas yillaṭ deɓaḷ wu, yek yen ga maḍli ga Pir'auna kanti yek ta ketaḷti ɗe yen gwasi.
22 Musa paḷ lishti ga maṇ Masar suk ɓotlkaṇ yisti wul gwasaṇ. Yek laki yek ta mbi ndaḷti paḷti wul suk yek ta man gaɓa i'e.
23 <<Ta ɓal ka gin ɗe kutl ɗe wupsi go yek ta kumi ka mbadl gwas ɗe, taṣ lak yen yilkeni jwasi maṇ Yisiraila.
24 Ta li malsi yek ta yen kangwe ba Masar gon naṃa ɓot ga ba Israila gon wu, yek ta lak ɓetti ti hal yek ta tloti.
25 Muse daṃ gwa we yilkeni jwas maṇ Yisiraila a yisi ɗe Nya shinti taṣ yillaṣi ɗaḳa daṃti ɗe zhel ka, ama yek baṣa yisi so.
26 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek ta mbi maṇ Yisiraila jon ɗe lop ten dlanti gwasaṇ. Yek ta tesi dlo ɗe taṣ laḳaṇ dlo gwasaṇ, yek ta wulsi ɗe, <Kii wo yilkeni kaṇ, yek laki ɗe kaa naṃa dlanti gwakaṇ ye?>
27 <<Yek maḷgwe kumi cwo yilka gwas wu wul Musa ɗe, <Wok lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo?
28 Ka naṃa lamti taḳ tloni naḳ gwe ka tlo ba Masar ahwul gwa?>§
29 Musa kumi nu wugo yek ta ap te atl ga Midiya ka, yek ta paḷ daṇti maṇdaḳi. Kaḷi kaṇ ta wut mil maani ɗe lop.
30 <<Kaal ɗa gin ɗe kutl ɗe wupsi, yek Nya tul mal Musa naḳ wule yen shinti gon gwasi ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me, njaa mal tlaṇdaḷ Sinai.
31 Musa yeni nu wugo yek ɓanti citi yek ta am te mali ka taṣ yeni i'e ɗa. Ta am tek wugo yek Nya gaɓa sukti ɗe,
32 <Amik ɗe Nya ga aba jwakaṇ, Nya ga Ibirahim suk ga Ishiyaku suk ga Yakubu.>* Ta kumi nu wugo yek ɓanti citi i'e yek ta njel daḍalti, yek baṭa po man yenti ludaṃi so.
33 <<Yek Nya wulti ɗe, <Tus kaptaḷan gwa ka, lu gwe ka dlaḷ dani go lu gi kaṇ.
34 A yen kangwe mbalaṇ ji naṃa tlat bomti a Masar wu, a kum kulu gwasaṇ ga kumti dli wi, yek a susut wi ta kissi. Ningo teɗi ta shinki te Masari ka.>†
35 <<Musa gaṃi ɗe sa ngeti ɗe sa dlaṃ ɗe, <i lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo wu?> Ti kaṇ Nya shinti taṣ daṇ ɗe bagaa suk maṇ kisti gwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel ka, tumal yen shinti gwas gwe tul malti ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me wu.
36 Muse ka yillaṣi ɗaḳa atl ga Masar ka. Yek ta paḷ kiɗi wul cit ɓanti ka dlo gwasaṇ a kaḷi, suk dlaḷka bal ze gwe asa mbe ɗe Zil bal ze wu,‡ suk wul cit ɓantisi jwe ta paḷi ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe maṇ Yisiraila paḷi ka me wu.
37 <<Tik wul maṇ Yisiraila ɗe, <Nya a shin maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon naḳ gwe ta shinaṇ wu, ka dlo gwakaṇ tet ka mbalaṇ jwakaṇ.>§
38 Tik mwe gaa aba jinaṇ maṇ Yisiraila ka lu ɗe naṃ ka me, suk yen shinti ga Nya gwe gaɓa sukti ten tlaṇdaḷ Sinai wu. Yek

‡ **7:20 7:20** Sogo *Zok yen a cina ɗa Nya ka* § **7:28 7:28** Yen Yil 2:14. * **7:32 7:32** Yen Yil. 3:6 † **7:34 7:34** Yen Yil 3:5,7,8,10. ‡ **7:36 7:36** Zil bal ze *Nu kaṇ asa mbe bal ze gwisi. Kaḷi kaṇ Nya wul Musa ɗe taṣ ɓo sada gwas ten ze, yek ta ɓo wugo yek bal zesi tatl ɗe lop, yek maṇ Yisiraila yil ka dlomi.* § **7:37 7:37** Yen K. M. 18:15.

Nya hwit gaḅa ten kangwe mbalaṇ a mbi
mbadl wu, ɗe taṣ hwinii.
39 <<Ama yek aba jinaṇ nge kopti gaḅa
gwasi. Yek sa ngeti. Yek sa lam palti te atl
ga Masar ka mani.
40 Yek sa hwi Haruna yilka gwas ɗe,
<Paḷini gunki gwe ma ngusit atli ata ndenii
cina wu. Musa ɗe ta yillaṇi tet ka atl ga
Masar go ma po yis ilgwe mbit wu so!>*
41 Kaḷi kaṇ sa paḷ gunki gon naḳ yen tla.
Yek sa takit wul, yek sa paḷ hwol tuk na
ilgwe sa paḷi na ang gwasaṇ wu.
42 Yek Nya yil ɗaḳa tantu jwasaṇ ka, yek
ta zaksi taṣ ngusi atl cin suk kyatlaḷ ɗa. Naḳ
gwe ni ga lishi ka lishti ga maṇ dlaṃti gaḅa
ga Nya wu.
<< <Kii maṇ boo ga Israila,
ami kaṇ ka baḷaṇ nalti ka gin
ɗe kutl ɗe wupsi ka me gwa?
43 Kaa baḷ nalti lu waal ga gunki gwakaṇ
gwe akaa mbet ɗe Molek,
suk kyatlaḷ ga gunki gwakaṇ gwe akaa
mbet ɗe Rampan wu.
Gunki jimi kaɗe wul jwe kaa paḷsi ɗe
taḳ ngusisi atl wu.
Yek laki ningo ba laki asa taḷakii† cina ɗa
atl ga Babila ka.>
44 <<Tenti ni aba jinaṇ ɗa gwe sa ngusi laṭ
na nali ka me wu. Tenti gwisi kaṇ Nya hwi
Musa ɗe taṣ paḷi, yek ta paḷi kangwe Nyami
hwit ɗu.
45 Tenti gwisi kaṇ sa lak mbi ka gini jwe
Joshuwa ndesi cina, ɗe ta mbolisi maṇ atl
ga Kan'ana kawu. Tenti gwisi ni ɗa hal yek
la gini gwe Dauda daṇ ɗe guu ga Israila wu.
46 Dauda ka mbi hwol hwulan mal Nya,
yek ta ngemti ɗe taṣ kini lubii Nya ga
Yakubu,‡ lubii gwe maṇ Yisiraila a ngusit
atl giḅi wu.
47-48 <<Ko ɗe ba Nya Bal Kakshe a daṇ
ka lubii gwe a mbalaṇ kin sowu, yek Sule-
manu yen ga Daude kin bal lubiimi. Naḳ
gwe maṇ dlaṃti gaḅa ga Nya gon dlaṃ wu
ɗe,
49 << <Bagaa Nya dlaṃ ɗe,
Dlo nya kaɗe gobdlan guu gini,
a dii atl kaɗe lu zaṭ asaṇ gini.
Wudaḷ ga bii gwi kaṇ kaa kini gwi?
A ko kaṇ lu shukti gini ko?
50 Amik paḷ mas wul jwisi na ang gi sa?>§
51 <<Kii mbalaṇ maṇ laṣhi kumti bi, kii
ɗe ka nge baḷti Nya mbadl jwakaṇ wu. Dlip
baḳaa kan gaḅa ga Shishi ga Nya so naḳ aba
jwakaṇ paḷi wu.
52 Maṇ dlaṃti gaḅa ga Nya gon gwe ba
aba jwakaṇ cit dlelngapcan sowu niɗɗa so.
Majwe dlaṃ bi tulti ga maṇ zok mbadl wu
mago sa tlosi ka. A ningo kaa baḷ bi gwasi
yek kaa tlot wi.
53 Kii ɗe mil shinti ji Nya baḷkii mbaṭ gaḅa
ga gwasi* yek baḳaa man kopti sowu.>>

Saṃ lak Istipanus na ye

54 Maṇ dlaboomi kumi nu wugo, yek
mbadl lilisi i'e hal yek sa as shin.
55 Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga Isti-
panus wugo yek ta lak gaa to dlo nya ka,
yek ta yen nalti ga Nya, a Yesu ni ga dlaḷli
njaa malti ten ang shinti gwasi.
56 Yek Istipanus wule, <<A yen dlo nya ga
ƀuli, yek a yen Yen ga Mbalaṇ, ta dlaḷ njaa
mal Nya ten ang shinti gwasi.>>
57 Yek sa cek kaṇg jwasaṇ ka na ang, yek
sa lak yal, yek sa tli tet tenti ka mas jwasaṇ.
58 Yek sa dlaḳti te kaal baṇ ka, yek sa njel
lakti gwas na ye. Yek majwe tulli gaḅa tenti
wu wut lukaḷ jwasaṇ mal yen samali gon
gwe asa mbet ɗe Shawulu wu.
59 Sa naṃa lakti ga Istipanus nugo yek
ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa Yesu, kan mbadl
gini.>>
60 Yek ta nda na gahwulaṇ, yek ta wuli na
ndaḷti ɗe, <<Bagaa, taasi majin byas ilgaṇ
ɗe sa paḷi wu ka.>> Yek multi gwas paki.

8

1 A Shawulu ni kaḷi ata nima pit kaal maṇ
tlot ga Istipanus.

Maṇ kopti tla bomti, yek sa cat ɗaṇka

Ten cin gwisi kaṇ sa ci dlelngapcan mot-
gaa ga maṇ kopti i'e a Wurshelima. Yek
maṇ koptisi cat ɗaṇka atl ji Yehudiya suk
Samariya ka. Mil shinti ji botli ka sa kaḷi
na ngusaṇ.
2 Yek majwe asa ngusi atl Nya i'e wu lep
Istipanus. Yek sa mul maṣhkaṇ gwasi na
duu tuk i'e.
3 Yek Shawulu ngusi dlot gwas ten cit
dlelngapcan motgaa ga maṇ kopti. Ta ngusi
kopti lubii lubii ata dopsi na maani na
modli ata naṃa yitlat gwasaṇ ka ka bii gwe
asa yitla majwe paḷ byas wullu.

Pilibus dlaṃ gaḅa maṇ taṃti a Samariya

4 Yek majwe sa catsi ɗaṇka wu ngusi
maṭlti asa naṃa dlaṃti taṃi gaḅa ten Yesu.
5 Pilibus su ka bal baṇ gon ga Samariya,
yek ta dlaṃi gaḅa mbalaṇ ten Almasihu
kaḷi.
6 Yek mas maṇ baṃi kat kaṇg ka gaḅa
gwe Pilibus dlaṃsi wu naḳ ɗe sa yen wul
cit ƀanti gwe ta paḷi wu.
7 Naḳ ɗe na dadalti suk desti lee kaṇ a
duu maẓhe ngusi yilti ɗaḳa wonti majwe
sa te gipsi wu ka. Yek majwe dli jwasaṇ tla
kawu suk kulki ndoki wonti.
8 Yek mbalaṇ ji baṃi paḷ hwol tuk i'e.

---

* **7:40 7:40** Yen Yil 32:1. † **7:43 7:43** Yen Amo 5:25. ‡ **7:46 7:46** Ka lishti jon tek wo*Lubii ga Yakubu* § **7:50 7:50** Yen Ish 66:1,2. * **7:53 7:53** Sogo *Nya*

Pilibus mo suk Siman maṇ waali

9 Maḷgon ni ɗa asa mbet ɗe Siman, ta laṃ multi ten paḷti waali ka baṇ a ɓanti ci maṇ atl ga Samariya ten ilgwe ta paḷi wu. Ta ɓa yen gaa gwas go ɗe ti wo bal mbalaṇ kaṇ.

10 Ti kaṇ a maṇ Samariye mas na kakshe na nak'eni katit kaṇg, asa kul wule, <<Maḷgaṇ go tik ɗe maṇ ndaḷti paḷti wul ga nya gwe asa mbet ɗe maṇ paḷti wul cit ɓanti wu.>>

11 Ti kaṇ asa kop gaɓa gwasi naḳ ɗe sa kuu na yenti wul cit ɓanti ka waal gwe ata paḷi wu.

12 Ama mbalaṃi kum taṃi gaɓa gwe Pilibus dlaṃisi ten Nya ɗe guu suk ten bi shin ga Almasihu Yesu wu, yek sa baḷ gem na gaɓa ga Pilibus. Yek ta paḷisi baptisma na modli na maani.

13 Yek Siman ngaṣti ten Yesusi pak, yek sa paḷit baptisma, yek ta ngusi kopti ga Pilibus mas lu gwe ta li wu, yek Siman ngip bi ka ang na yenti kiɗi wul cit ɓanti malti.

14 Mil shinti ji botli kumi wi ɗe maṇ Samariya ɓal ɗe maṇ kopti wu, yek sa shin Biturus suk Yohana malsi.

15 Biturus suk Yohana mbuki malsi wugo, yek sa ngemisi Nya ɗe ta Shishi ga Nya susut tensi.

16 Sa paḷi naḳ gwisi naḳ ɗe Shishi ga Nyami ɓo susut tensi so, ɗe ya paḷisi baptisma na* shin ga Yesu Bagaa wu.

17 Yek Biturus suk Yohana wutisi ang gaa wu, yek Shishi ga Nya susut tensi.

18 Siman yeni ɗe ang kaṇ a mil shinti zi mbalaṇ ten gaa a Shishi ga Nya susut tensi wu, yek ta takisi wulpi,

19 yek ta wulsi ɗe, <<Mbokini nini ang kangwe ba zi-ang mbalaṇ ten gaa asa mbi Shishi ga Nya wu.>>

20 Yek Biturus wulti ɗe, <<Haṇ taḳ paki ka wutu ki suk wulpi gwa, naḳ ɗe ka daṃaṇ gwa we ka man wulti zok wul ga Nya na wulpi wu.

21 Ze gwa ni ka ilgaṇ ɗe ma naṃa paḷti wu so, naḳ ɗe mbadl gwa ni hwaɓi mal Nya sowu.

22 Ci atl gaa mal Nya ten byas mbadl gwe nik ɗa wu, taḳ ngem Nya taṣ taasik byas wul gwe nikka mbadl wu ka.

23 A nikma dlaṃti naḳ gwisi naḳ ɗe aɓa yeni go yokit ni gipki i'e, a paḷti byas wul dop mbadl gwa wu.>>

24 Yek Siman wulti ɗe, <<Ngemini nini Nya ne, ba ilgon ka wul jin ɗe kaa dlaṃ wu mbi so.>>

25 Biturus suk Yohana hwi gaɓa ten daṃti gwasaṇ suk Yesu wu, yek sa dlaṃisi taṃi gaɓa ga Nya kaḷi, yek sa pal tet Wurshelima. De sa ɓal go yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓe ɗaṇka nak mil baṇ ji Samariya wonti jwe ni ten tantu wu.

Pilibus mo suk ba Itiyopiya gon

26 Yek yen shinti ga Nya gon wul Pilibus ɗe, <<Li tu kudu, aka kop tantu laɓi, gwe yil sut Wurshelima yek su Gaza wu.>>

27 Yek ta nda tantu kaali. Ta naṃa laṭ nugo yek ta mo suk ba Itiyopiya† gon gwe baṭa man paṭ suk modli sowu, kaksha mbalaṇ kaɗe ti. Tik ɗe maṇ zaṭ wul ga guu ga maḍli ga Itiyopiya gwe asa mbet ɗe Kandisi wu. Ta li taṣ ngusi Nya atl a Wurshelima,

28 ata ɓal ten tantu palti. Ata ni ka kapsi gaḷḷa gwasi ta naṃa dlaṃti ka lishti ga Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya to nya ka.

29 Yek Shishi ga Nya wul Pilibus ɗe, <<Li te mal kapsi gaḷḷe ka, taḳ ngusi kopti gwas njaa-njaa.>>

30 Yek Pilibus li te mali ka na apti, yek ta kum maḷi ten dlaṃti ka lishti ga Ishaya. Yek ta ngemti ɗe, <<Lishti gaṇ ɗe ka naṃa dlaṃti go ka yis gaami ya?>>

31 Yek maḷi wulti ɗe, <<Ɗa nii kaṇ ba yis gaami gwi, ɗe ba maḷgon ka mboki ang dani sowu?>> Yek ta ngem Pilibus ɗe taṣ te ka kapsi gaḷḷe malti.

32 Ilgwe maḷi naṃa dlaṃti ka gaɓa ga Nyami go, yek ɗe lu gwe wule,

<<Sa dlaḳti naḳ mbaḷa gwe sa taḷat ka lu
mboshti wu.
Naḳ gwe a ba yen mbaḷa a kul so ɗe sa
ɓa wutlit maḍlaṇ kawu,
nu kaṇ ti mago yek baṭa wule ilgon so.

33 Naḳ ɗe baṣa pallaṭ ɗe ilgon sowu, yek sa
nget paḷti hwa kisti gaɓa wu.
Wok ka man yisti ji mil jwas wo?
Naḳ ɗe sa kan mbadl gwas ɗa ten dii atl
kawu.>>‡

34 Yek maḷi ngem Pilibus ɗe, <<Ɓo hwini, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe lish lu gaṇ go ten gaa gwas kaṇ ta naṃa gaɓa a, ko ten zobsi maḷgon?>>

35 Yek Pilibus ndet gaɓa ten lishti gwisi, yek ta hwit taṃi gaɓa ten Yesu.

36 Sa naṃa laṭ nugo, yek sa lak mbi ze gon. Yek maḷi wul Pilibus ɗe, <<Ze kawu, yek ka laki a baka paḷi baptisma so ye?>>§

38 Yek ta laki yek kapsi gaḷḷe dlaḷi. Na ti na Pilibus yek sa su ka zesi yek Pilibus paḷit baptisma.

39 Sa yil tot ɗaka zesi kawu go, yek Shishi ga Nya kan Pilibus ka. Yek ba ta po yenti so, ama yek ta ngusi hwol tuki ata naṃa zaṭgaa.

---

* **8:16 8:16** Sogo*Ka* † **8:27 8:27** Atl ga Itiyopiya wo yek lu gwe ni tu nya ɗa ɓal ze Nilu ni wu. ‡ **8:33 8:33** Yen Ish 53:7,8. § **8:36 8:36** Ka lishti jon wo sa mbaḷ ndati ɗe 37 *Yek Pilibus wulti ɗe, <<Kume ka ngaṣki ten Yesu na mbadl ɗe naṃ go ba paḷiki.>> Yek maḷi wule, <<A ngaṣsaṇ ten Yesu Almasihu tik ɗe Yen ga Nya.>>*

40 Yek Pilibus lak mbi gaa gwas ka baṇ Azotus, yek ta ngusi maṭlti ka mas baṇ jwe ni kaḷi wu ata naṃa dlaṃti gaɓa maṇ taṃti ten Yesu se naḳ ta mbuki ka baṇ Kaisariya.

9

Cit atl gaa ga Shawulu

1 A Shawulu yima cit dlelngapcan maṇ kopti ji Bagaa Yesu, ata naṃa wulti ɗe ta tlosi ka. Yek ta li mal bal maṇ Paṛis,

2 yek ta ngemti ɗe taṣ lishit gaɓa gwe ta lak baḷi ka bii motgaa jwe ni ka baṇ Demaskus wu. Ta paḷi naḳ gwisi kangwe ɗe ta mbi majwe sa naṃa kopti Tantu ga Yesu wugo ata dopsi, ata ɓalsi ka, ata taḷasi tet Wurshelima na modli na maani wu.

3 Ta naṃa laṭi yek ta ɓal njaa a Demaskus nugo, yek baṵ! Cilti gon sut nya cilli lu gwe ta ni wu ka.

4 Yek ta nda atli, yek ta kum yal gaɓa gon gwe wulti ɗe, <<Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye?>>

5 Yek Shawulu wule, <<Bagaa, wok ɗe ki wo?>>

Yek yal gaɓe wule, <<Amik ɗe Yesu, maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan wu, naḳ ɗe ka nima cit dlelngapcan maṇ kopti ji wu.

6 Tlinya taḳ li ka baṃi, sa hwik ilgwe nik ngetli ɗe taḳ paḷi wu.>>

7 Yek majwe naṃa laṭ sukti wu dlaḷ ka yek baṣa man wulti ɗe ilgon na ɓanti, naḳ ɗe sa kum yal gaɓe ama yek baṣa yen maḷgon sowu.

8 Yek Shawulu tlinya. Ta ɓul gwel go, ta po man yenti lu so. Yek sa ngiɓit ang, yek sa taḷat ka baṃi.

9 Yek ta mul ɗe mekan ata ni dwami, a baṭa nguk ilgon so a baṭa tla ilgon so.

10 A maṇ kopti gon ni ɗa a Demaskus shin gwas kaɗe Hananiya. Bagaa Yesu ɓulit gwel yek ta takit bi ɗe, <<Hananiya!>>

Yek ta ndaḳi ɗe, <<Bagaa, amik gu.>>

11 Yek Bagaami wulti ɗe, <<Li ten tantu gwe asa mbe ɗe Taki wu aka li lubii ɗa Yehuda ka, aka kum gaṣ ga maḷgon tet Tarsus asa mbet ɗe Shawulu, ka yenti ten ngemti Nya.

12 A Shawulu mago Nya ɓuli gwel wi, yek ta yen maḷgon gwe asa mbet ɗe Hananiya wu, ta zit ang ten gaa ta gwel gwas ɓuli.>>

13 Yek Hananiya wule, <<Bagaa, a kum wul wonti ten maḷlu, kangwe ata paḷi ngalci mbalaṇ jwa a Wurshelima wu.

14 A yekgu ta tul ɗee na ndaḷti tet mal kiɗi maṇ Paṛis wi ɗe taṣ dop mas majwe asa ngusik atl wu.>>

15 Yek Bagaami wul Hananiya ɗe, <<Lak mbiti, a botlti wi taṣ hwi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu tenaṇni na guu jwasaṇ suk maṇ Yisiraila pak.

16 Ba mbokit ang ten kangwe ɗe ngetli kaṇ taṣ tla bomti i'e tenaṇ wu.>>

17 Yek Hananiya li, yek ta te ka lubiimi. Yek ta wut ang ten gaa ga Shawulu, yek ta wulti ɗe, <<Yilka gini, Bagaa Yesu gwe tul malki, aka naṃa laṭ teɗɗu ka shinaṇni ta gwel gwa ɓul ɗa taḳ man yenti lu, a Shishi ga Nya njikaṇ mbadl gwa.>>

18 Kaḷi-kaḷi yek ilgon naḳ kola yil tet ka gwel ga Shawulu, yek gwel gwas ɓuli. Yek ta tlinya, yek sa paḷit baptisma.

19 Ta nguk wul wugo, yek ndaḷti gwas pali.

Shawulu dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu

Yek ta laṃ multi mal maṇ kopti jwe ni Demaskus wu.

20 Njet nugo yek ta nde dlaṃti gaɓa mbalaṇ ɗaṇka lu motgaa ji maṇ Yehuda ɗe, Yesu wo Yen ga Nya kaṇ.

21 Yek ɓanti ci mas majwe kumti wu, yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ale maḷgaṇ kaɗe maṇ lakti ga majwe ngassi ten maḷgwisi ka bomti a Wurshelima wu naṇ? Ta tul ɗee taṣ dopsi ata taḷasi ga ɓali mal kiɗi maṇ Paṛis! >>

22 Yek Shawulu ndaḷ ten dlaṃti gaɓa ga Nya. Yek ta gulsi maṇ Yehuda jwe ni Demaskus wu yek baṣa po wulti ɗe ilgon so. Naḳ ɗe ta nisi ma dlaṃti ɗe, gem Yesu kaɗe Almasihu wu.

23 Kaal ɗa multi wonti, yek maṇ Yehuda ɓel bi taṣ tlo Shawulu,

24 ama yek ta kum ilgwe sa ɓel bi ɗe sa paḷit ɗu ka. De sa naṃa ɓaṭti dlabii baṃi, na ka cin na ka gasi taṣ mbiti taṣ tlot wu.

25 Yek mil lishti jwas kanti ka ka gaɗa ka gasi, yek sa shitti a kaal baṃi tuka shu bii.

26 Tet kaḷi go yek ta ap te Wurshelima ka. Yek ta ngwe ɗe ta mogaa suk maṇ kopti, ama yek ɓanti gwas cisi naḳ ɗe baṣa kan ɗe gem kaṇ ta pal ɗe maṇ kopti wu so.

27 Yek Barnabas kanti yek ta taḷat mal mil shinti ji botli. Yek ta hwisi kangwe Shawulu yen Bagaa Yesu ten tantu wu, suk kangwe ta gaɓa sukti wu, suk kangwe ta hwi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu ka baṇ Demaskus na ndaḷi gahwulaṇ wu.

28 Yek Shawulu daṇ suksi a Wurshelima. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka, ata naṃa gaɓa ten bi ga Bagaa Yesu na ndaḷi gahwulaṇ.

29 Yek ta ngusi dlaḳti gaɓa suk maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris wu, yek sa ngwe ɗe taṣ tloti.

30 Yilkeni maṇ kopti kumi nu wu, yek sa taḷat ka baṇ Kaisariya. Yek sa lakti tantu yek ta li Tarsus.

31 Yek motgaa ga maṇ kopti ji Yehudiya suk ji Galili suk ji Samariya wu mas mbi taṃi daṃti. Yek sa ndaḷ ten kopti ga Yesu naḳ ɗe Shishi ga Nya ndaḷli mbadl gwasaṇ

wu. Yek sa ngusi wontaṭi asa naṃa daṇti asa nima baḷti nalti Bagaa Yesu. Biturus li baṇ Lida suk Jopa.

32 Biturus naṃa maṭlti ka atl ji maṇ Yehuda nugo yek ta la yenti ga mbalaṇ ji Nya jwe sa naṃa daṃti ka baṇ Lida wu.

33 Kaḷi kaṇ ta mbi maḷgwe asa mbet ɗe Iniyas, maḷgwe kaṭ tli gon gwas tla kawu. Ta paḷ gin ɗe wusupsi ata ni atli, baṭa man laṭ so.

34 Yek Biturus wulti ɗe, <<Iniyas, Yesu Almasihu ndokki wi, tlinya taḳ tlil lumulti gwa.>> Ninge-ninge yek ta tlinya.

35 Yek mas majwe ni ka baṇ Lida suk naa baṇ jwe ni atl ga Sharon wu yenti, yek sa pal ɗe maṇ kopti ga Yesu.

36 Ka baṇ Jopa njaa mal baṇ Lida wo, maṇ kopti gon ni ɗa shin gwas kaɗe Tabita (gwe na Giris wo yek ɗe Dokas* wu). Ata kul paḷ wul na ang gwasi ata baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.

37 Ka multi jwisi wo, yek ta paḷ cwo, yek ta maṣhi. Yek sa pol hwuuni gwas ka, yek sa zi to ka tlal bii ka.

38 Yek maṇ kopti kumi ɗe Biturus ni Lida. Naḳ ɗe dlo ga Jopa suk Lida dlenti sowu, yek sa shin mbalaṇ ɗe lop taṣ wulti ɗe taṣ li tet malsi baḷe-baḷe.

39 Yek Biturus li suksi. Ta mbuk lu malsi wu, yek sa tolti ka tlal biimi. Yek modli jwe maani jwasaṇ maṣh wu mas dlaḷ mal Biturus, asa naṃa kulu asa nitma mbokti ang ten lukaḷ suk naa wul jwe Dokas paḷisi ɗe ta yi suksi wu.

40 Yek Biturus yillaṣi deɓaḷ mas jwasaṇ, yek ta ngus na gahwulaṇ, yek ta ngem Nya. Yek ta ballaṭ tumal hwuunisi, yek ta wule, <<Tabita, tlinya.>> Yek Tabita ɓul gwel. Ta yen Biturus wu, yek ta tlinya, yek ta daṃ na zhila.

41 Yek Biturus ngiɓit ang, yek ta tlilti nya. Yek Biturus mbe mbalaṇ ji Nya tedî suk modli jwe maani jwasaṇ maṣhi wu, yek ta mbokisi ang tenti, ta tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka wi.

42 Yek ili maṭl ka baṇ Jopa mas, yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Bagaa Yesu.

43 Yek Biturus laṃ multi a Jopa ɗa maḷgon gwe asa mbet ɗe Siman, maṇ mokti kuul gon.

10

Korneliwus shini lu Biturus

1 Maḷgon ni ɗa ka baṇ Kaisariya shin gwas wo Korneliwus. Ti wo gon ka kiɗi maṇ hapti dlo jwe asa mbesi ɗe Maṇ Italiya wu.

2 Ti suk maṇ boo gwasi mas sa ɓanti Nya i'e. Ata baḷ wul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu na mbadl ɗe naṃ, ata ngem Nya mas cin.

3 Gas gon ka cin sukti yek Nya ɓulit gwel, yek ta yen yen shinti ga Nya gwe tul malti wu, yek ta wulti ɗe, <<Korneliwus!>>

4 Yek ta yenti na gwel ɓanti, yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, yek ke?>> Yek yen shinti ga Nyami ballit ɗe, <<Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti gwas wu wi, ata yen baḷti wul gwe ka nima baḷti majwe ba wul nisi ɗa sowu wi.

5 Ningo shinlu te Jopa ka taṣ mbek Siman maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu.

6 Ta ni ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka, maḷgwe lubii gwas ni ten bi bal ze wu.>>

7 Yen shinti ga Nyami zigaa wu, yek Korneliwus mbe ɗe lop ka zhel jwasi suk ɗe naṃ ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷit wul wu, jwe asa ngusi Nya atl wu.

8 Yek ta hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta shinsi te Jopa ka.

Nya ɓuli gwel Biturus

9 Lu dlo wi ɗe cin sukti ɓal go, a majwe Korneliwus shinsi ɓal njaa taṣ mbuki ka baṃi wu, yek Biturus to ten gaa bii taṣ ngem Nya.

10 Kuzaṇ lak njel tlo Biturus, a ba ilga nguki gwe sa naṃa zaṭi wu ɓo no so. Yek Nya ɓulit gwel,

11 yek ta yen dlo nya ɓuli. Yek ilgon naḳ bal lukaḷ yil sudî.

12 Yek ta yen wul me suk ji lubii wonti a giɓi, wul maṇ asaṇ ɗe wupsi, suk wuci suk ɓalkaṇ, suk yadli.

13 Yek yal gaɓa gon wulti ɗe, <<Biturus, tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>>

14 Yek Biturus ndaḳit ɗe, <<Bagaa a pi nu so, a ɓo taɓa ngukti tlu gwe ba ni hwaɓi ɗe ta maṇ Yehuda nguk wu so.>>

15 Yek yal gaɓe po wulti ɗaɗe, <<Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu, ɗe byasi so.>>

16 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa bal lukaḷi pal to nya ka.

17 A Biturus naṃa daamti gwas ten ilgwe pi wu nugo, yek majwe Korneliwus shinsi wuk ju, sa mbi boo ga Siman wi. A sa ɓal ten bi dlaboo.

18 Yek sa kum gazi ɗe, ko Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu naṇ ɗe?

19 Biturus yima daamti gwas ten ili nugo, yek Shishi ga Nya wulti ɗe, <<Siman, mbalaṇ ɗe mekan* jon naṃa ngot gwa.

20 Tlinya taḳ su malsi, ɓaa-ɓaa, a kaḷi suksi amik shinsi tedî.>>

21 Biturus susut mal mbalaṃi yek ta wulsi ɗe, <<Ami kaṇ ka naṃa ngot gini. Yek tullaḳii ye?>>

* **9:36 9:36** Na *Tabita*bi Yehuda suk*Dokas*bi Giris so, yek ɗe *Nang*. * **10:19 10:19** Ka lishti gon tek wo*Lop*A jon lishti jo wo sa lish wontaṭ jwasaṇ so.

22 Yek mbalaṃi wulti ɗe, <<Bal maṇ hapti dlo ga Roma gon gwe asa mbet ɗe Korneliwus wu ka shinni. Zok mbalaṇ maṇ ɓanti Nya kaɗe ti, malgwe a maṇ Yehuda mas baḷti nalti wu. Yen shinti ga Nya dlaṃit ɗe taṣ shinik lu taḳ li ɗatka taṣ kum ilgwe ka dlaṃ wu.>>

23 Yek Biturus telsi gibboo yek ta ngwesi lumulti.

Biturus ɗa Korneliwus ka

Lu tlo wu, yek Biturus suk yilkeni maṇ kopti jon a Jopa li suksi.

24 Lu tlo wugo yek sa mbuk lu Kaisariya. A Korneliwus ɓalma ɓaṭti gwasaṇ hal ta mbe yilkeni suk yelaṇ jwas tet wi.

25 Biturus te ka lubiimi wu, yek Korneliwus ngusit atli yek ta baḷti nalti.

26 Yek Biturus ngipti yek ta wulti ɗe, <<Tlinya ka, am mago mbalaṇ kaṇ naḳ ki.>>

27 Biturus yima gaɓa sukti nugo, yek ta te giɓ boomi, yek ta mbi mbalaṇ wonti.

28 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii na gaa gwakaṇ kaa yisi ɗe mbaṭ gaɓa ganaṇ kan ɗe ta maṇ Yehuda, pi suk malgwe ba maṇ Yehuda ka sowu sogo taṣ li ɗaasi ka so. Ama Nya mboki ang ɗe ba wule a Nya nge majon a ta lam majon so.

29 Yek laki ɗe sa shinlu ɗe ta li tet wugo yek a tuli baa nge so. Haṇ ta ɓo ngemki, yek laki yek ka mbe ye?>>

30 Korneliwus ndaḳit ɗe, <<Ndat cin ɗe wupsi ka ɓal ge, ka cin sukti a naṃa ngemti Nya a ɗaaka. A ni nugo yek malgon dlaḷ a cina ɗaaka lukaḷ gwas wo maṇ cilti i'e.

31 Yek ta wulaṇ ɗe, <Korneliwus Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti gwas wu wi, ata yen wul jwe aka baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu wi.

32 Shin lu te Jopa ka ta mbek Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu, ta ni ɗe maṇdaḳi ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka gwe lubii gwas ni njaa ten bi bal ze wu.>

33 Yek laki yek a shinik lu baḷe-baḷe, yekgu mbun wi naḳ ɗe ka tul wu. Ningo mik ɓallu mas jinaṇ a cina ɗa Nya ka, taṇ kum ilgwe ta hwik ɗe taḳ dlaṃi nii wu.>>

34 Yek Biturus ndesi gaɓa ɗe, <<Ningo a yisi wi ɗe gem kaṇ Nya wo ta lam malgon man gon so.

35 Ata kan mbalaṇ mas lu gwe sa yil tet kaḷi wu kume sa ɓantiti asa paḷ gem ka daṇti gwasaṇ wu.

36 Yek ɗe taṃi gaɓa maṇ tullaṭ taṃi daṃti, gwe Nya hwi maṇ Yisiraila tumal Bagaa Yesu ga mas mbalaṇ wu.

37 Ka yisaṇ ilgwe pi ka mas atl ga maṇ Yehuda wu gwe nde tet Galili kaal ɗa gaɓa ga Yohana ten baptisma wu.

38 Nya botl Yesu ga Nazarat wu, yek ta njikaṇti na Shishi gwasi, yek ta baḷti ndaḷti. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka ata nima paḷti hwa wul mbalaṇ. Ta yilli majwe sa ni a ang ɗa guu maẓhe kaju naḳ ɗe Nyami ni sukti wu.

39 <<Mi wo mik yen ilgwe Yesu paḷi wu mas, ka atl ga Yehudiya suk ka baṇ ga Wurshelima na gwel gaṇaṇ. Bacina ji maṇ Yehuda ɓakti ten gudaḷ yencin yek sa tloti.

40 Yek Nya pallaṭ kaami ten multi gwas na mekan, yek ta laki yek mbalaṇ yenti.

41 Mas mbalaṇ ka yen Yesu kaal ɗa tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka gwas so, ama mi ɗe Nya botlni taṇ yeni ama dlaṃ wu, mi ɗe ma nguk wul yek ma tla sukti wu.

42 Yek Yesu hwini ɗe taṇ dlaṃi mbalaṇ ama daḷisi kaṇg ɗe, ti kaṇ Nya lakti ɗe malgwe a kisi gaɓa majwe maṣh wu suk majwe yi kaami wu.

43 Maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya mas gaɓa tenti ɗe mas malgwe ngaṣti ten Yesu go Nya a taasit ɓyas wul gwas ka.>>

44 Tun a Biturus yima gaɓa, yek Shishi ga Nya susut ten majwe naṃa kumti gwas wu.

45 Ili ci ɓanti maṇ Yehuda maṇ kopti jwe tul suk Biturus wu. Ɗe sa yeni wi ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa mbi Shishi ga Nya wu.

46 Naḳ ɗe sa kumsi ten taṣti ga Nya, asa naṃa gaɓa na bi† jwe ba gwasaṇ ka sowu.

Yek Biturus wuli ɗe,

47 <<Malgon a man ngeti ɗe ta paḷi baptisma majin na ze nwa? Si mago sa mbi Shishi ga Nya wi naḳ gwe ma mbi wu.>>

48 Yek Biturus laki ɗe taṣ paḷisi baptisma ka shin ga Yesu Almasihu. Yek sa ngemti ɗe taṣ nak laṃisi multi.

11

Biturus hwi maṇ kopti a Wurshelima mas ilgwe pi wu

1 Mil shinti ji botlisi suk naa yilkeni maṇ kopti ka atl ga Yehudiya kumi ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa kan gaɓa ga Nya ka mbadl jwasaṇ wu.

2 Biturus li Wurshelima wu yek maṇ Yehuda maṇ kopti matlti.

3 Yek sa wulti ɗe, <<Ka li lubii ɗa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu yek ka nguk wul suksi.>>

4 Yek Biturus hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta yillisi gaa mi ɗe,

5 <<A yi ka baṇ Jopa, a nima ngemti Nya yek Nyami ɓuli gwel, yek a yen ilgon naḳ bal lukaḷ ga ɓuli, gwe yil sut nya yek mbuki sut ka lu gwe a ni wu.

6 A sul gwel ka bal lukaḷi go, wul me suk ga lubii maṇ asaṇ ɗe wupsi kaẉu, suk kaa wuci suk kaa ɓalkaṇ suk kaa yadli a giɓi.

† **10:46 10:46** Sogo*Zopsi bi jon*

7 Yek a kum yal gaɓa gon gwe wulaṇ ɗe,
<Tlinya taḵ mboshi a ka nguki.>
8 <<Yek a ballit ɗe,
<A pi nu so Bagaa a ɓo taɓa ngukti tlu jwe ba mbun ɗe ta maṇ Yehuda nguk naḵ jin wu so.>
9 <<Yek yali po gaɓa ɗaɗe,
<Baḵ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu ɗe byasi so.>
10 Naḵ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa sa kan bal lukaḷi to nya ka.
11 <<A yi kaḷi nugo yek majwe sa shinsi tet Kaisariya wuk ɓal ju ten bi dlaboo ga lubii gwe ani giɓi wu.
12 Yek Shishi ga Nya wulaṇ ɗe ta kopsi ɓaa-ɓaa, yek yilkeni ɗe mukka jin koɓaṇni yek ma te ka lubii ga maḷi.
13 Yek ta hwini kangwe ɗe yen shinti ga Nya tul malti, yek ta wulti ɗe
<Shin lu su Jopa ka ta mbek maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu todi.
14 Ta hwik kangwe ka mbi kisti wu suk mas maṇ lubii jwa.>
15 <<A ndesi gaɓa wi nugo yek Shishi ga Nya susut tensi naḵ gwe ta susut tenaṇni wu.
16 Yek a daam ilgwe Yesu Bagaa dlaṃ wu ɗe,
<Yohana paḷi mbalaṇ baptisma na* ze, ama kii wo Nya a paḷikii baptisma na Shishi gwasi.>
17 Naḵ ɗe sa ngaṣsi ten Almasihu Yesu Bagaa wugo, yek Nya baḷsi ilgwe ta baḷaṇnii ɗe ma ngaṣaṇni ten wu. Wok ɗe ami ta nge ilgwe Nya lami wu wo?>>
18 Sa kumi nu wugo, yek baṣa po wule ilgon so, ama yek sa taṣ Nya ɗe,
<<Majwe ba maṇ Yehuda ka so mago Nya paḷisi tantu cit atl gaa taṣ mbi kisti pak.>>

Paḷti wul ji motgaa ga maṇ kopti a Antakiya ka atl ga Siriya

19 Yek maṇ kopti cat ɗaṇka naḵ ɗe mbalaṇ ngesi i'e wu hal yek sa dlo Istipanus. Yek maṇ koptisi jon li dlenti hal a Pinikiya suk Kuburus suk baṇ Antakiya. Yek maṇ Yehuda kaṇ sa ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na ngusaṇ.
20 Ko ɗe jon jwasaṇ tet Kuburus suk tet Sayirin li Antakiya yek sa dlaṃi taṃi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu. Sa hwisi gaɓa maṇ taṃti ten bi ga Yesu Bagaa.
21 Ndaḷti ga Nya ni ka maṇ koptisi, yek laki yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu yek mbalaṃi pal ɗe maṇ kopti.
22 Maṇ kopti jwe asa mogaa a Wurshelima kumi nu wugo, yek sa shin Barnabas te Antakiya ka.
23 Ta mbuki Antakiya wugo, yek ta yen hwa ilgwe Nya paḷisi wu, yek ta ndaḷḷisi daala taṣ kop Yesu Bagaa na gem suk na mbadl ɗe naṃ.
24 Barnabas wo hwa mbalaṇ kaṇ gwe ngaṣti ten Yesu wu. A ndaḷti ga Shishi ga Nya ni gipti i'e pak. Mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal ɗe maṇ kopti saboṇa wul jwe Barnabas paḷi wu.
25 Yek Barnabas sa ngot ga Shawulu a Tarsus.
26 Barnabas mbit wu yek sa li Antakiya sukti. Kaa Barnabas suk Shawulu daṃ a Antakiya gin ɗe naṃ asa nima hwit mbalaṇ wonti gaɓa ga Nya. A Antakiya kaṇ sa nda mbet ga maṇ kopti ɗe Kirista.
27 Ka multi jwisi kaṇ maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jon sut Wurshelima su Antakiya.
28 Yek gon kaṣi maḷgwe asa mbet ɗe Agabus wu gaɓa, yek ta wule,
<<Bal kuzaṇ a tul ten mas dii atli.>>
Naḵ gwisi pi ka gin gwe Kaludiwus ni ɗe guu wu.
29 Yek maṇ kopti jwe ni Antakiya wu, zi ka mbadl gwasaṇ ɗe sa zi-ang maṇ kopti jwe ni Yehudiya wu, kokko na kangwe ta man baḷti wu.
30 Yek sa paḷi nu wugo, yek sa shinlu na zaṭ ang gwasaṇ tumal Barnabas suk Shawulu yek sa baḷ bacina ji maṇ kopti a Yehudiya.

12

Yilti ga Biturus ɗa ka lu leti ka

1 Ka multi jwisi kaṇ yek Hiridus guu njel nget ga maṇ kopti yek ta ngusi dopti jwasaṇ.
2 yek ta laki yek sa dlo Yakubu yilka ga Yohana na bal puka.
3 Ta yeni ɗe naḵ gwisi taṃi maṇ Yehuda ɗa wu, yek ta dop Biturus pak. Naḵ gwisi pi go asa naṃa motgaa ga burodi gwe ba yis ni giɓi sowu.
4 Hiridus dop Biturusi wugo yek ta lakti ka lu leti. Yek Hiridus zi maṇ hapti dlo ɗe kutl cet mukka taṣ ɓaṭti, ten ɗe ta paḷit kisti gaɓa ka dlo mbalaṇ kaal ɗa motgaami.
5 A Biturus ni ga le ka nugo, yek maṇ kopti ngusit ngemti Nya i'e.
6 Ka gas gwe lu a dlo a Hiridus taḷa Biturus taṣ kisit gaɓa wu, a Biturusi ni yembaḷ ga ɓali na zaa gaḷla ɗe lop ka dlo ga maṇ hapti dlo ɗe lop. A maṇ hapti dlomi jon naṃa ɓaṭti bi dlabiimi mi.
7 Ni nugo yek yen shinti ga Nya tul mal Biturus, yek punke cil ka. Yek ta taṇ Biturus yek ta padaḷ. Yek ta wulti ɗe,
<<Tlinya, baḷebaḷe!>>
Yek zaa gaḷle ɓatl-ɓatl ka yek lokit ɗa ten yal ang ka.
8 Yek yen shinti wulti ɗe,
<<Kin lukaḷ suk kaptaḷan gwa.>>
Yek Biturus kini. Yek yen shinti po wulti ɗaɗe,
<<Lak bal lukaḷ gwa taḵ koɓaṇni.>>
9 Yek Biturus kopti yek sa yil ɗaka lu letisi ka, a ba Biturusi yisi ɗe ilgwe naṃa paṭ go gem ka so. Ta daṃaṇ gwa we Nya ka ɓulit gwel yek ta yen ilgwe pi wu.

* **11:16 11:16** Sogo*Ka*

10 Sa ɗakci man ɓatti lwisi ga na naam suk
ga na lop wugo, yek sa li tet mal dlabii gwe
sa le na galla wu. Yek dlabiimi ɓul na ga
gwasi, yek sa yili. Sa ɓal ka dlo baami go yek
yen shinti ga Nyami zigaa.
11 Gaa ceti Biturus wi ɗe ta yisi ɗe ilgwe pi
go gem kawu, yek ta wule, <<Ni go a yisi wi
ɗe Bagaa Nya, kik shin yen shinti gwa suɗi
tas yillan ɗaka byas ilgwe Hiridus pali wu
ka. Suk mas yokit gwe man Yehuda lami ɗe
tas pali wu.>>
12 Biturus yisi nu wugo yek ta li lubii ɗa
Maryam ka ana ga Yohana gwe gon shin
gwas kaɗe Markus wu, kali kan mbalan
mogaa wonti yek sa ngusi ngemti ga Nya.
13 Yek Biturus ɓo bi dlabiimi. Yek zhel
yen kili gon asa mbet ɗe Roda yil teɗi tas
yen malgwe nama ɓot bi dlabimi wu.
14 Yek ta kumi ɗe yal ga Biturus kawu, yek
bata ɓul dlabimi so na hwol tuki. Yek ta
pal te gibboomi ka na apti, yek ta hwisi ɗe,
<<Biturus ni ten bi dlaboo!>>
15 Yek sa wulti ɗe, <<Ama ka ni i'e ma?>>
Yek ta wulsi ɗe gem kan ta nisi ma dlamti.
Yek sa wulti ɗe, <<Yen shinti ga Nya gwe ni
sukti wu kan.>>
16 Yek Biturus ngusi ɓot bi dlaboomi, sa
lak ɓul go, yek sa yenti yek ɓanti cisi.
17 Yek Biturusi palisi na ang ɗe tas ɓo
daam mbetlak, yek ta hwisi kangwe Nya
yillat ɗaka lu letisi kawu. Yek ta wulsi ɗe,
<<Hwi Yakubu suk naa yilkeni jinan ilgwe
pi wu.>> Yek ta tlinya yek ta li zobsi lwisi
gon.
18 Yek lu dlo wu yek ili gulsi man hapti
dlo jwe nama ɓatti lwisi wu i'e, ten ɗe yek
mbi Biturus ye?
19 Hiridus ngo Biturus wi ɗe bata mbit
sowu, yek ta ngem man ɓatti lwisi ten ilgwe
pi wu, yek ta laki ɗe tas tlosi ka.

Mashkan ga Hiridus

Kaal ɗa nugo, yek Hiridus zak Yehudiya
yek ta li Kaisariya yek ta nak lam multi kali.
20 Ka multi jwisi kan man Taya suk man
Sidon lili mbadl Hiridus. Yek sa mo bi
mas jwasan yek sa li tet malti, a Bilastus
zok zhel ga Hiridus nisi kaali. Yek Bilastus
nɗakisi yek sali mal Hiridus. Yek sa ngemi
ɗe tas pal daamti taamti sukti nak ɗe ilga
nguki gwasan wo tet ka atl ga guumi kan
a yil tet wu.
21 Cin gwe sa botli wu tul wu, yek Hiridus
dan ten gobdlan guu ata ni ka lukal guu
gwasi, yek ta hwi gaɓa mbalan.
22 Sa kum gaɓa gwas wu, yek sa tlil yal
gwasan nya yek sa wule, <<Yal gaɓa gan go
ga mbalan ka so, ga Nya kan.>>
23 Kali-kali yek yen shinti ga Nya ɓoti, yek
ta nda atli nak ɗe ta bal nalti Nya sowu. Yek
zhibal nguk tli gwas ka hal yek ta lak mashi.
24 Yek man kopti ngusi dlamti gaɓa ga
Nya mbatl ɗanka a mbalan nima ngasti ten
Yesu.
25 De kaa Barnabas suk Shawulu pak
ilgwe sa zisi palti a Wurshelima wu, yek sa
pal te* Antakiya ka. Yek sa kan Yohana gwe
gon shin gwas wo Markus wu ang.

13

Man kopti botl Barnabas suk Shawulu yek sa shinsi

1 Ka man kopti jwe ni Antakiya jo, man
dlamti gaɓa ga Nya suk man lishti ni gipsi.
Kaa Barnabas suk Siman gwe gon shin
gwas ke Duni wu, suk Lukiya mbalan ga
Sayirin, suk Manayen daka ga Hiridus guu,
suk Shawulu wu.
2 Sa nima ngusti atl Nya na palti kalkaze
nugo, yek Shishi ga Nya wulsi ɗe, <<Yilli
ninini Barnabas suk Shawulu, nak ɗe a
botlsi ɗe tas pali wul wu.>>
3 Sa pak ngemti Nya suk palti kalkazesi
wu, yek sa katisi ang gaa, yek sa laksi tantu.

Shawulu suk Barnabas ten zandal Kuburus

4 Barnabas suk Shawulu majwe Shishi ga
Nya shinsi wu su Salukiya, tet kali go yek sa
te ka jirgi ze yek sa li ten Kuburus.
5 Sa te ka ban Salamis wu yek sa dlam
gaɓa ga Nya ka bii motgaa. A Yohana ni
suksi ata nisi ma zat ang.
6 Yek Barnabas suk Shawulu matl ɗanka
zandali ka hal yek sa mbuki ban Paposa,
yek sa mo suk man Yehudiya man waal
gon, malgwe shel lal ɗe ti wo man dlamti
gaɓa ga Nya keti wu. Shin gwas ke Bar-
Yeshuwa,
7 tik ni suk Sarjiyus Bulusu gobna wu.
Gobna wo mbalan man yisti wul kan i'e,
yek ta laki yek mbet Barnabas suk Shawulu
nak ɗe ta lam kumti gaɓa ga Nya wu.
8 Yek man waal gon gwe shin gwas ni
na bi ga Giris kaɗe Alimas wu ngwe ɗe
ba gobne ngasti ten Yesu, nak gwe kaa
Barnabas suk Shawulu mbok ang dani wu
so.
9 Yek Shawulu malgwe asa po mbet ɗe
Bulus wu, ata ni ga njikmi na Shishi ga Nya
wuti gwel Alimas
10 yek ta wulti ɗe, <<Ki wo yen ga guu
mazhe kan man nget mas ilgwe ni hwaɓi
wu! Mbadl gwa ni ga njikmi na shelti lali
suk mas yokiti. A gasi kan ka zak ballat
gaɓa gem ten Bagaa Nya ka gwi?
11 Ni go Nya a nolki na ndalti gwasi. Ka
pal ɗe dwa, a ka lam multi ba ka man yenti
cilti cin so.>>

* **12:25 12:25** Ka lishti jon wo*Tet Wurshelima*

Kaḷi-kaḷi yek ɓondi suk daṃshal yitlat ka, yek ta ngusi didipti lu ata naṃa ngot maḷgwe a ngiɓit ang wu.

12 Gobne yen ilgwe pi wu, yek ta ngaṣti ten Yesu naḳ ɗe ɓanti citi na kangwe taḳum gaɓa ga Nya wu.

Bulus suk Barnabas a Antakiya ka atl ga Bisidiya

13 Yek Bulus suk yelaṇ laṭ jwas te ka jirgi ze yek sa li Paposa tet Perga ka atl ga Pampiliya. Kaali kaṇ Yohana zaksi yek ta pal te Wurshelima ka.

14 Tet baṇ Perga kaṇ sa li baṇ Antakiya ka atl ga Bisidiya. Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal go, yek sa li ka lu motgaa ga maṇ Yehuda, yek sa daṃ na zhila.

15 Kaal ɗa dlaṃti gaɓa ka mbaṭ gaɓa ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya, yek bacina ga lu motgaami shin gon gwasaṇ mal kaa Barnabas suk Bulus ɗe, <<Yilkeni jinaṇ kume gaɓa gwe a ndaḷli madl mbalaṇ wu nikii bi go, dlaminii ne.>>

16 Yek Bulus tlinya yek ta paḷisi ang ɗe taṣ katit kaṇg, yek ta wule, <<Maṇ Israila suk majwe ba maṇ Yisiraila ka sowu, ɓo katini nini kaṇg!

17 Nya ga maṇ Yisiraila botl aba jinaṇ yek ta laki yek mbalaṇ jinaṇ wonti asa yi ka atl ga Masar. Yek ta yillaṣi tot ɗa Masar ka na ndaḷti gwasi

18 ko ɗe sa nget kumti bi. Ama yek Nya dlo mbadl na si* yek sa paḷ wul jwe sa lami, ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe sa daṃ ka laṗ wu.

19 Yek ta tlo maṇ Kan'ana ka. Bi gwasaṇ ɗe nitgi. Yek ta baḷ atl gwasaṇ maṇ Yisiraila ɗe gwasaṇ.

20 Naḳ gwisi pi ka gin zabaḷ ɗe wupsi na ɗe kutl namtan.

<<Kaal ɗa nu, yek Nya ngusisi baḷti maṇ kisti gaɓa ɗe bacina. Hal yek taḷe multi ji Samaila maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya.

21 Yek mbalaṃi ngemi ɗe ta Nya baḷsi guu, yek ta baḷsi Shawulu yen ga Kish maṇ boo ga Bilyaminu tik paḷ guu ga gin ɗe kutl ɗe wupsi.

22 Nya shit Shawuli wu, yek ta palli Dauda ɗe guu gwasaṇ. Yek Nya gaɓa ten Dauda ɗe, <A mbi Dauda yen ga Yesse wi maḷgwe zaṇ ten mbadl gwasi a ta ni ten mbadl wu, ta paḷi ilgwe a lami wu.>

23 <<Tumal mil boo ga maḷgaṃi kaṇ Nya tulli maṇ Yisiraila Yesu maṇ kisti naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa wu.

24 A ba Yesu ɓo tul sowu, Yohana dlaṃi maṇ Yisiraila gaɓa ten bi cit atl gaa suk paḷti baptisma.

25 Ɗe Yohana pak paḷti ilgwe Nya zitɗu wugo, yek ta wuli ɗe, <Kaa daṃaṇ gwa we wok ɗe ami wo? Amik ɗe Almasihu so ca. Wowo, ta yi suɗi kaal ɗa ami, ti kaṇ zaa kaptaḷan gwas mago a mbuki ta paṭl ka so.>

26 <<Yilkeni jini, mil ji Ibirahim suk kii maṇ ɓanti Nya ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu, mi kaṇ tulli ni gaɓa ten bi kisti.

27 Yek ba maṇ Wurshelima suk guu jwasaṇ yis Yesu so yek sa lilti ka. Yek sa njikaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe asa dlaṃisi mas gas shukti gwasaṇ wu.

28 Ko ɗe baṣa mbi ilgwe a laki asa baḷ bi tlot ga Yesu sowu, yek sa ngem Bilatus ɗe taṣ tloti.

29 Sa njikaṇ mas ilgwe maṇ dlaṃti gaɓe lishi tenti wu, yek sa yillaṭ sut ɗa ten gudaḷ yencimi ka, yek sa lepti ka gazukɗi.

30 Ama yek Nya pallaṭ kaami.

31 Yek majwe li Wurshelima sukti tet Galili wu, ngusi yenti gwasi ga multi wonti. Sik nima hwiti mbalaṇ ilgwe sa yeni na gwel gwasaṇ ɗe pi na ti wu.

32 <<Mik nikii ma dlaṃti taṃi gaɓa gwe Nya dlaḷli suk aba jinaṇ go

33 ta njikmi nii wi, mi mil jwasaṇ ɗe ta palli Yesu kaami wu. Naḳ gwe ni ga lishi ka Zabura na lop wu ɗe,

<< <Ki wo yen gi kaṇ,
Ase go a daṇ ɗe aba† gwa wi.>‡

34 Nya palli Yesu kaami tot ka gazukɗi baṣ po maṣh so ɗa. Gem kaṇ Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlaṃ wu, ɗe ta pallaṭ kaami wu, gwe wule.

<< <Ba zikii ang na gem naḳ gwe a dlaḷlit
gaɓa Dauda§ ɗe ba paḷi wu.> >>

35 Ni ga lishi ka Zabura gon ɗaɗe,

<< <Ka zak maṇ cilti gwa taṣ moki ka so.>

36 <<Dauda pak paḷti wul ka multi jwas wugo, yek ta maṣhi. Yek sa lepti mal aba jwasi, yek dli gwas moki ka.

37 Ama Yesu ɗe Nya pallaṭ kaami go ta moki so.

38 <<Yilkeni jini, a lami taḳ yisi ɗe tumal Yesu wu kaṇ Nya a taas byas wul ji mbalaṇ ka.

39 Mas majwe ngaṣsi ten ti go sa mbi kisti, ama ba mbaṭ gaɓa ga Musa a man kisti mbalaṇ so.

40 Paṇ ɗem'ɗem ba ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃ wu pi tenkii so,

41 << <kumini kii, ɗe a kaa jeti na shin ga
Nya wu.
Ta ɓanti cikii akaa maṣhi
naḳ ɗe ba paḷ ilgon ka multi jwakaṇ,
ilgwe baḳaa baḷ gem ɗe amik paḷi sowu
Ko ta maḷgon hwikii ɗe a paḷi wu.>* >>

42 Bulus suk Barnabas ɓa yil ɗaka bii ngemti Nyami ka go, yek mbalaṃi ngemsi

* **13:18 13:18** Ka lishti jon wo *Ama yek ta pi naṣi* † **13:33 13:33** Sogo*A zaḳ wi* ‡ **13:33 13:33** Yen Zab 2:7. § **13:34 13:34** Yen Ish 55:3. * **13:41 13:41** Yen Hab 1:5.

ɗe taṣ ya mbalisi dlaṃti gaɓa ten wul jwisi ɗa, gas shukti gwasaṇ maṇ tulti.
43 Mbalaṇ zigaa wu, yek maṇ Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda na ndali mbadl wu kop Bulus suk Barnabas. Yek kaa Bulus suk Barnabasi ndallisi gahwulaṇ ɗe taṣ ci cina na zaṭ mbadl gwasaṇ ten Yesu.
44 Gaṣ shukti po ballaṭ tet wugo, yek mas maṇ baṃi mogaa taṣ kum gaɓa ga Nya.
45 Yek maṇ Yehuda yeni ɗe mbalaṇ wonti mogaa wu, yek sa dakal i'e, yek sa ngusi nget ilgwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek sa ngusi byalti gwasi.
46 Yek Bulus suk Barnabas gaɓa baṇa ɓanti so yek sa wule, <<Mbun ɗe takii maṇ Yehuda kaa kum gaɓa ga Nya cina. Ama naḳ ɗe kaa nge wu, kaa mbok ang wi ɗe kaa mbuki taḳ mbi mbadl gwe ba a paki sowu so. Mi wo mali mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
47 Go yek ɗe ilgwe Nya zini wu,
<< <A lakkii† wi ɗe cilti ga majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.
Taḳ‡ tullaṇ kisti ka dii atli mas.>§ >>
48 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kumi nu wugo, yek sa pal hwol tuki i'e, yek sa dlaṃ ɗe gaɓa ga Nya zok gaɓa kaṇ. Yek majwe Nya botlsi ɗe sa mbi mbadl gwe ba a paki sowu kasi ngassi ten Yesu.
49 Yek gaɓa ga Nya ngusi lakti ang ɗaṇka baṃi ka mas.
50 Ama yek maṇ Yehuda cok modli jon jwe ɓanti Nya majwe ɗe a mbalaṇ nallasi wu, suk kidi maani ji baṃi. Yek sa tlil nget ga Bulus suk Barnabas, yek sa mbolsi ɗaka baṇ gwasaṇ ka.
51 Yek sa bat kushka ga baṃi ɗa ten asaṇ gwasaṇ ka, ta daṇ ɗe ilgwe a daami maṇ baṃi wu, yek sa li Ikoniya.
52 Yek maṇ kopti jwe ni kali wu njikaṇ na hwol tuki suk Shishi ga Nya.

14

Bulus suk Barnabas ka baṇ Ikoniya

1 Yek Bulus suk Barnabas li ka lu motgaa ka baṇ Ikoniya naḳ gwe asa kul pali wu. Yek sa dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ, yek maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ngassi ten Yesu.
2 Ama yek maṇ Yehude jwe nge ngassi ten Yesu wu cok majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, yek sa lil dlo gwasaṇ suk maṇ koptisi ka.
3 Mas na nu yek Bulus suk Barnabas laṃ multi kali asa naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya, a Nya mbok ang ɗe ilgwe sa dlaṃ go gem kaṇ, naḳ ɗe ta laki yek sa pal wul cit ɓanti wu.
4 Yek maṇ baṃi tatl ɗe lop, jon pi kaal maṇ Yehude, a jon wo yek sa pi kaal mil shinti.
5 Yek majwe ba maṇ Yehuda ka soju, suk maṇ Yehude mas na bacina jwasaṇ ngwe taṣ ɓosi asa laksi na ye.
6 Yek mil shinti kumi ka, yek sa aɓ te ka baṇ ji Likoniya ka. Jwe a mbe ɗe Listera suk Dabe wu, suk lujwe ni njaa kali ju.
7 Yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu kali.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Listera suk Dabe

8 Kulki gon ni ɗa na zhila gwe ɗe ta man laṭ na asaṇ sowu ka baṇ Listera.
9 Ta katti kaṇ gaɓa gwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek Bulus wutit gwel, ta yeni ɗe mali bal gem ɗe ta ndokti wu,
10 yek Bulus tlil yal nya yek ta wulti ɗe, <<Tlinya taḳ dlal na asaṇ gwa!>> Yek ta yil nya yek ta njel laṭ na asaṇ.
11 Mbalaṇ jwe mogaa wu yen ilgwe Bulus pali wu, yek sa tlil yal gwasaṇ mas jwasaṇ yek sa wuli na bi gwasaṇ ɗe, <<Nya pal naḳ mbalaṇ yek ta susut malaṇni wi.>>
12 Yek sa zi shin Barnabas ɗe Zewus, Bulus wo yek sa mbet ɗe Hames naḳ ɗe tik ɗe maṇ gaɓa wu.*
13 Yek guu waal ga Zewus gwe bii waal gwas ni te kaal baṇ kawu tala tla suk buzha te ten bal dlabii baṃi ka. Na ti na maṇ baṃi lami ɗe taṣ bal gal ka shin ga Bulus suk Barnabas.
14 Bulus suk Barnabas mil shintisi kumi nu wugo, yek sa pal duu tuki, yek sa kesh lukal jwasaṇ ka, yek sa li te ka lu gwe mbalaṃi mogaa wu ka bale bale asa naṃa wulti ɗe,
15 <<Yek laki ɗe kaa naṃa palti nu ye? Mi mago mbalaṇ kaṇ naḳ kii sole. Gaɓa maṇ taṃti kaṇ ma tulli kii taḳ zakaṇ iljwe kaa nisi ma ngusti atl ɗe ba mbadl nisi ɗa sowu. Taḳ palaṇ tet mal Nya gwe mash sowu, a tik pal dlo nya, suk dii atli, suk bal ze suk mas wul jwe ni giɓi wu.
16 Ka gin jwe nda na kaal lu go Nya zak mbalaṇ taṣ pal ilgwe sa lami wu.
17 Mas na nu, ta ɓo taɓa zakti ga mbalaṇ baṇa ilgwe a laki asa daamti sowu so. Tik nikii ɗe maṇ balti ze sut nya suk mbuni watlaṇ, ata kul balkii ilga nguki kangwe a kum kii wu, ata laki akaa daṇ na hwol tuki.>>
18 Mas na gaɓa jimi ɗe sa hwisi wu, yek sa ngo kanti gwasaṇ gaa. Ten ɗe si wo sa bal gal ka shin gwasaṇ.
19 Ama yek maṇ Yehuda jwe yil tet Antakiya suk Ikoniya ju mani na mbalaṃi.

† **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. ‡ **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. § **13:47 13:47** YenIsh 49:6. * **14:12 14:12** *ka kopti ga maṇ Roma wo Zewus kaṇ asa mbet ɗe bal nya, a Hames kaɗe wokili gwasi.*

Yek sa lak mbalaṃi ten lakti ga Bulus na ye, yek sa dlakti te kaal baṇ ka sa daṃ gwa gwe ta mash wi.

20 Yek maṇ kopti lak gandaḷti wu yek ta tlinya, yek ta pal te ka baṇ ka. Lu dlo wugo yek ta zigaa te Dabe ka suk Barnabas.

Bulus suk Barnabas pal te Antakiya ka ka atl ga Siriya

21 Bulus suk Barnabas dlaṃ taṃi gaɓa ka baṃi gwisi yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal te ka baṇ Listera ka suk Ikoniya, suk Antakiya,

22 yek sa ngusi ndaḷḷaṭ mbadl maṇ kopti, yek sa ndaḷḷisi daala ɗe taṣ dlaḷ ten ngaṣti ten Yesu. Yek sa wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ taṇ tla bomti i'e, apaa ma te ka Nya ɗe guu.>>

23 Yek Bulus suk Barnabas botlisi majwe a daṃisi ɗe bacina† ka lu motgaa ngemti Nya jwasaṇ wu. Yek sa paḷ kaḷkaze, yek sa ngemisi Nya gwe sa zi mbadl tenti ɗe, ta zisi ang wu.

24 Sa koɓi ka atl ga Bisidiya wu, yek sa mbuki Pampiliya.

25 Sa dlaṃ gaɓa ga Nya a Perga wu, yek sa su Ataliya.

26 Tet Ataliya go yek sa te ka jirgi ze, yek sa pal Antakiya. Kaḷu gwe ngemisi Nya ten wul ga Nya gwe sa pak paḷti wu.

27 Sa mbuk lu wu, yek sa mo maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe Nya paḷi tumalsi wu. Suk kangwe Nya ɓuli gwel majwe ba maṇ Yehuda ka soju yek sa ngaṣsi ten Yesu wu.

28 Yek sa mul wonti suk maṇ kopti kaḷi.

15

Motgaa kusti gaɓa kiɗi ji maṇ kopti a Wurshelima

1 Yek maṇ Yehuda maṇ kopti jon tet Yehudiya tul Antakiya, yek sa ngusi hwiti maṇ kopti ɗe, <<Kume sa saḷkii nak gwe mbaṭ gaɓa ga Musa dlaṃ wu sogo ka mbi kisti so.>>

2 Bulus suk Barnabas dlaḳ gaɓa suk majwisi i'e. Yek maṇ kopti botlsi suk maṇ kopti jon taṣ to Wurshelima taṣ mbi bacina suk mil shinti ji botli jwe ni kaḷi wu taṣ gaɓa suksi ten gaɓa gwisi.

3 Yek maṇ koptisi laksi tantu sut Wurshelima yek sa koɓi tu Pinikiya suk Samariya. Yek sa hwi maṇ kopti jwe ni ka lu jwisi kangwe majwe ba maṇ Yehuda ka soju ngaṣsi ten Yesu wu. Kumti nak gwisi lak maṇ koptisi ten paḷti hwol tuk i'e.

4 Sa ɓal Wurshelima go, yek mil shinti ji botli suk maṇ kopti suk bacina jwasaṇ paḷisi ɗem na palti. Yek Bulus suk Barnabas hwisi ilgwe Nya zisi ang yek sa paḷi ka majwe ba maṇ Yehuda kawu.

5 Yek maṇ kopti jon jwe maṇ Paresi kaɗe si wu tlinya yek sa wule, <<Ngetli kaṇ ta saḷ maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju, asa kop mbaṭ gaɓa ga Musa.>>

6 Yek mil shinti ji botli suk bacina ji maṇ jwasaṇ mogaa taṣ kus gaɓa gwisi.

7 Sa kusi i'e wu, yek Biturus tlinya yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, kaa yisi ɗe ka multi jon duk go Nya botlanni ta majwe ba maṇ Yehuda ka soju kum gaɓa maṇ taṃti taṣ ngaṣti ten Yesu tumalaṇni.

8 Nak ɗe Nya wo maṇ yisti mbadl ga mbalaṇ kawu, yek ta mbok ang ɗe ta kansi wi ɗe ta baḷsi Shishi gwasi nak gwe ta baḷaṇni wu.

9 Yek ta pol mbadl jwasaṇ ka tumal ngaṣti gwe sa paḷi wu, nak gwisi mbok ang ɗe Nya hul dlo gaṇaṇ suksi so.

10 Ke nuk go yek laki ɗe kaa naṃa lamti tak zi paḷti ilgwe manaṇ ngetl gaṇaṇ, mi suk aba jinaṇ wu maṇ kopti jin ye?

11 Nak gwe ma baḷaṇ gem ɗe tumal alheri ga Bagaa Yesu kaṇ ma mbi kisti wu, nu kaṇ si mago sa ngaṣsi ten Yesu.>>

12 Yek mas mbalaṃi daṃ mbetlak asa naṃa daamti gwasaṇ ɗe Biturus gaɓa wu. Yek sa ngusi katti kang Barnabas suk Bulus ɗe sa dlaṃti wul cit ɓanti jwe Nya paḷi ka majwe ba maṇ Yehuda ka so tumalsi wu.

13 Barnabas suk Bulus pakisi dlaṃti gaɓa wugo yek Yakubu wule, <<Yilkeni jini, katini nini kang.

14 Siman* hwini kangwe Nya tul mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu yek ta palli jon ɗe mbalaṇ jwasi.

15 Nu kaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃi, gwe ni ga lishi ɗe,

16 << <Kaal ɗa gwisi wo ba pal suɗi,
a palli boo guu ga Dauda gwe nda
kawu ɗe guu ɗa,
ba kin lu guumi ɗa,
a palli gus boo guumi liisi.
17 Ta naa mbalaṇ ngo Nya ɗa,
mas suk majwe ba maṇ Yehuda ka so
ɗe asa mbe shin gi wu,
ami Nya, amik dlaṃ nu>†
18 Nu kaṇ a dlaḷli gaɓa ka tlal multi jon teka.‡

19 <<Gaɓa gi wo yek ɗe, baṇ lakaṇ majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe pal tet mal Nya wu ka bomti so.

20 Ɗa nugo, taṇ lishisi ɗe baṣ nguk ilgwe sa taki gunki wu so. A baṣ pi paḷaṇ so, a baṣ nguk hwu wul suk hwulan so.

† **14:23 14:23** Sogo *Barnabas mbok ang ten jon kaṣi de bacina jwasaṇ* Sogo *Barnabas laki yek sa mbotl jon kaṣi de bacina jwasaṇ* * **15:14 15:14**Na bi Giris wo ɗe *Saminu, a hwa mbeti ke Siman*; gwe yek ɗe Biturus wu † **15:17 15:17** Yen Amo 9:11,12. ‡ **15:18 15:18** Ka lishti jon wo ɗe *Wul* 18 *Jwe Bagaa Nya ka yisi paḷti wul gwas gin wonti tek kaṇ*

21 A dlaƝ nu naƙ ɗe ten mbaƭ gaɓa ga Musa kaƝ a maƝ Yehuda ngusi dlaƝti gaɓa ɗaƝka lu motgaa jwasaƝ ka, mas gas shukti gwasaƝ ka gin jon ka.>>

Ilgwe kiɗi ji maƝ kopti balli maƝ kopti jwe baˌ maƝ Yehuda kaˌ soju

22 Yek mil shinti ji botli, suk bacina ji maƝ kopti suk naa maƝ koptisi mas botl majon tet gipsi. Yek saˌ shinsi te Antakiya ka suk Bulus suk Barnabas. Majwe saˌ botlsi go sik ɗe, kaˌ Silas suk Yehuda gwe asaˌ mbet ɗe Barsabas wu. Silas suk Barsabas wo bacina ji maƝ koptisi kaɗe si.

23 Yek saˌ baƖsi lishti gwe wule:

Mi, mil shinti ji botli, suk bacina ji maƝ kopti, yilkeni jwakaƝ.

Kii maƝ kopti ɗe baˌ maƝ Yehuda kaˌ so jwe ni a Antakiya suk Siriya suk Silisiya wu.

Maˌ naƿma gaɓet gwakaƝ ɗa.

24 Maˌ kumi ɗe jon jinaƝ li malkii baƞa yisti gaƞaƝ so, yek saˌ gulsi mbadl gwakaƝ naˌ ilgwe saˌ hwikii wu.

25 Yek maˌ mo bi gaƞaƝ ɗe taƝ botl yelaƝ jinaƝ jon, amaˌ moosi suk Bulus suk Barnabas taƝ shinsi mal malkii

26 majwe baƖ gaa gwasaƝ ten paƖti wul gaˌ Almasihu Yesu Bagaa wu.

27 Nuk laki yek maˌ naƿma shinti gaˌ Silas suk Yehuda, taˌs hwikii ilgwe maˌ ballikii wu naˌ bi gwasaƝ.

28 TaƿmiShishi gaˌ Nya ɗa ɗe baƝ zikii bal ilgon gaa so, ɗe baˌ jin kaˌ sowu.

29 BaƙngukaƝ ilgwe asaˌ baƖi kaˌ lu waal wu so, baƙngukaƝ hwulan so, baƙngukaƝ tlu gaˌ hwuu wul so. BaƙpaƝ paƖaƝ so. Mbun ɗe taƙzakaƝ mas wul jwisi.

Se gasi gon jwakaƝ.

30 Yek saˌ shin majwisi yek saˌ li Antakiya, yek saˌ mo mas maƝ kopti yek saˌ baƖsi lishti gwisi.

31 Saˌ yen lishtisi wugo yek saˌ paƖ hwol tuki, naƙɗe gaɓa gwe ni giɓi wu ndaƖlisi gahwulaƝ ten ngaˌsti ten Yesu gwasaƝ wu.

32 Yehuda suk Silas hwi maƝ koptisi gaɓa ndaƖlaƭ gahwulaƝ suk baƖti ndaƖti i'e, naƙɗe si wo maƝ dlaƝti gaɓa gaˌ Nya kaɗe si wu.

33 Saˌ nak laƝ multi kaƖi wu, yek maƝ koptisi pallisi bi naˌ gaɓa taƿmi mbadli, yek saˌ pal gaˌzaƝ mal majwe shinsi wu.§

35 Yek Bulus suk Barnabas sa a Antakiya, yek saˌ mboki ang mbalaƝ wonti ten gaɓa gaˌ Nya kaƖi.

Hwulti gaˌ kaa Bulus suk Barnabas

36 LaƝ multi wu, yek Bulus hwi Barnabas ɗe, <<Maˌ pal teka taƝ kus baƝ jwe maˌ dlaƝ gaɓa gaˌ Nya kaƖi ju, taƝ ɓo yen kangwe saˌ ɓal naˌ ngaˌsti ten Yesu wu.>>

37 Yek Barnabas lami ɗe taˌs kan Yohana gwe asaˌ mbet ɗe Markus wu taˌs li suksi.

38 Yek baˌ taƿmi Bulus ɗa so naƙɗe Markusi zaksi ɗe saˌ li Pampiliya baƭaˌ ci cina naˌ dlaƝti gaɓa gaˌ Nya suksi sowu.

39 Yek saˌ njel dlaƙti gaɓa kaˌ dlo gwasaƝ yek saˌ hwuli. Yek Barnabas kan Markus yek te kaˌ jirgi ze yek saˌ li te Kuburus ka.

40 Bulus wo yek taˌ botl Silas yek saˌ zigaa, ɗe maƝ kopti ngemisi Nya ɗe taˌs zisi ang wu.

41 Yek taˌ li baƝ Siriya suk Silisiya yek taˌ ndaƖlisi gahwulaƝ.

16

Timoti mo asaƝ suk Bulus suk Silas

1 Yek Bulus tul a Dabe, tet kaƖi go yek taˌ li Listera, kaˌ lu gwe maƝ kopti gon gwe asaˌ mbet ɗe Timoti ni naˌ daƝti wu. Ana gwas gaˌ Timoti wo nga Yehuda maƝ kopti wu, a aba gwas wo maƝ Giris.

2 A maƝ kopti jwe ni Ikoniya suk Listera dlaƝ hwa gaɓa tenti.

3 Bulus lami ɗe taˌs mo asaƝ suksi ten laƭ gwasaƝ, yek taˌ saƖti naƙɗe maƝ Yehuda jwe ni kaƖi wu mas yisi ɗe aba gwas wo maƝ Giris kaˌwu.

4 Yek saˌ ngusi maƭlti ɗaƝkaˌ baƝ jwe ni kaƖi ju ka, asaˌ nisi ma hwit ilgwe bacina ji maƝ kopti suk mil shinti ji botli a Wurshelima dlaƖli ɗe taˌ maƝ kopti koɓi wu.

5 Yek maƝ koptisi mbi ndaƖti ten ngaˌsti ten Nya gwasaƝ, asaˌ naƿma wontaƭ tli mas cin.

Nya ƁuƖi Gwel Bulus ten Ilgwe a Pi naˌ MaƖgon a Makedoniya wu

6 Yek Bulus suk yelaƝ laƭ jwas li ɗaƝkaˌ baƝ jwe ni kaˌ atl gaˌ Pirijiya suk Galatiya ju. Ama yek baƭaˌ dlaƝ gaɓa gaˌ Nya a Asiya so naƙɗe Shishi gaˌ Nya zaksi ɗe taˌs dlaƝ kaƖi sowu.

7 Yek saˌ li tet ten mbaƭ gaˌ atl gaˌ Misiya wu, yek saˌ ngwe ɗe taˌs te Betiniya ama yek baˌ Shishi gaˌ Nya zaksi so.

8 Yek saˌ koɓi a njaa mal atl gaˌ Misiya, ɗe sa su Turawas wu.

9 Gas ɓal go, yek Nya ɓuli gwel Bulus, yek taˌ yen maƝ Makedoniya gon, maƖi dlaƖ nya ataˌ naƿma ngemti gwasi ɗe, <<To tot Makedoniya taƙzisi ang ne.>>

10 Nya ɓuli gwel Bulus wu yek maˌ yisi ɗe taˌ mbe ni taƝ dlaƝ taƿmi gaɓa ten Yesu kaƖi, yek maˌ to Makedoniye baƖe-baƖe.

Cit atl gaa gaˌ Lidiya a Pilibi

11 Tet Turawas go yek maˌ te kaˌ jirgi ze, yek maˌ li Samotiras. Lu dlo wugo yek maˌ li Niyopolis.

§ **15:33 15:33** KaˌlishtisijonwoɗeSi34*AmaSilaswoyeksaˌsaakaƖi*

12 Tet kaḷi go, yek ma li Pilibi bal baṇ ga Makedoniya ka atl ga Roma. Yek ma laṃ multi kaḷi.

13 Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal wu, yek ma yil te kaal dlabii baṃi ka yek ma su tu dlaḷka, lu gwe ma zi ɗe ma mbi lu ngemti Nya wu. Kaḷi kaṇ ma daṃi yek ma hwi gaɓa modli jwe mogaa kaḷi wu.

14 Gon ka modlisi ɗe kaatini kang go shin gwas kaɗe Lidiya, maṇ wulti tutul ka kaɗe ti tet ka baṇ Tayatira, ata ngusi Nya atli. ta kum gaɓa gwe Bulus naṃa dlaṃti wu yek Nya taṇ mbadl gwasi yek ta ngaṣti ten Yesu.

15 Yek sa paḷi baptisma Lidiya suk maṇ lubii jwas jwe ngaṣsi ten Yesu wu. Yek Lidiya wul ni ɗe taṇ li lubii ɗatka. Ta dlaṃ ɗe, <<Kaa yisi ɗe a ngaṣsaṇ ten Bagaa Yesu wu, ningo lak daṃaṇ a daaka.>> Yek ta mani na mi.

Let ga kaa Bulus suk Silas

16 Gas gon ama naṃa laṭ ka lu ngemti Nya, yek ma moo suk zhel yen kili gon maṇ mazhe gwe a mazhe lakti ata man dlaṃti ilgwe a pi wu. Ata mwe bal wulpi bagaa gwasi ten paḷti naḳ gwisi.

17 Yek yen kilisi ngusi kopti ga Bulus suk naa yilkeni jinaṇ ata naṃa dlaṃti to nya kaɗe, <<Majin jo zhel ji Nya Bal Kakshe kaṇ, sa tuli dlaṃti gaɓa ten kangwe kaa mbi kisti wu.>>

18 Ta ngusi paḷti nu multi wonti. Yek mbadl ga Bulus lak lil wu, yek ta ballaṭi, yek wul mazhe ɗe, <<Ka shin ga Almasihu Yesu, a naṃa wulti gwa ɗe taḳ yil ɗaḳa ti ka!>> Yek mazhesi zakti kaḷi-kaḷi.

19 Bagaa ji yen kilisi yeni ɗe sa po mbi wulpi sowu, yek sa dop Bulus suk Silas yek sa taḷasi ka lu motgaa mal maṇ kisti gaɓa.

20 Yek sa tullaṣi dlaboo kisti gaɓa yek sa wuli ɗe, <<Majin jo sa nima gulsaṭ ga maṇ baṇ gee i'e. A maṇ Yehuda kaṇ,

21 sa naṃa wulti ɗe taṇ paḷaṇ wul jwe mbun ɗe taṇ mi maṇ Roma paḷi sowu.>>

22 Yek mas mbalaṇ tlinya ka ten Bulus suk Silas, yek sa nget ɓot gwasaṇ. Yek maṇ dlaboo kisti gaɓe dlaḷli gaɓa ɗe, ta tusisi lukaḷ ka a ɓosi na tlemndi.

23 Sa ɓosi i'e wu, yek sa lesi ka ka lu leti. Yek sa wul maṇ ɓaṭti lwisi ɗe taṣ zi gwel tensi i'e.

24 Yek sa hwit nu wu, yek ta telsi su ka punka leti gwe ni te ka bii letisi kawu, yek ta ɓalisi asaṇ ka ka dlo ji gudaḷ yencin ɗe lop.

25 Ka dlo gas ɓallu ɗe Bulus suk Silas naṃa ngemti Nya asa naṃa wulti koo taṣti ga Nya, a majwe ɗe lesi pak ju naṃa kumti gwasaṇ wu.

26 Sa yi nugo, yek atl wuni na ndaḷti, hal yek zhila bii gwe sa lesi giɓi wu wuni. Naṃa paṭ nu yek mas bi dlabii lu letisi ɓul ka, yek zaa gaḷla jwe sa ɓalisi ang ɗaju ɓatl ka.

27 Maṇ ɓaṭti lwisi paḍaḷ wi ɗe ta yen dlabiimi ga ɓuli kawu, yek ta yilli bal puka gwasi taṣ tlo gaa gwas ka. Ta daṃ gwa we majwe lesi kaju aɓ wi.

28 Yek Bulus wulti to nya kaɗe, <<Baḳ kumi cwo gaa gwa so, ma ni ɗa mas jinaṇ! >>

29 Yek maṇ ɓaṭti lwisi kum gaṣ ga cilti wutu, yek ta te ka biimi ka na apti, yek ta lak nda a cina ɗa Bulus suk Silas ka a tli gwas naṃa daḍalti.

30 Yek ta yillaṣi tet deɓaḷ, yek ta ngemsi ɗe, <<Bacina jini, yek ba paḷi ta mbi kisti ye?>>

31 Yek sa ballit ɗe, <<Ngaṣki ten Bagaa Yesu apaa ka mbi kisti, ki suk mas maṇ lubii jwa.>>

32 Yek sa hwit taṃi gaɓa ten Yesu, suk mas maṇ lubii gwasi.

33 Ka gas gwisi kaṇ ta kan Bulus suk Silas yek ta polisi usu jwasaṇ ka. Yek Bulus suk Silas paḷisi baptisma kaḷi-kaḷi, na ti na maṇ lubii gwasi mas.

34 Ta ngusi paḷti hwol tuki naḳ ɗe ta ngaṣti ten Nya wi suk mas maṇ lubii gwas wu. Yek ta taḷa kaa Bulus suk Silas lubii ɗatka, yek ta baḷsi ilga nguki.

35 Lu tlo wugo yek maṇ kisti gaɓe shin maṇ hapti dlo mal maṇ ɓaṭti lu letisi ɗe, <<Zak ma ju taṣ zigaa.>>

36 Yek maṇ ɓaṭti lwisi wul Bulus ɗe, <<Maṇ kisti gaɓa baḷ bi ɗe ta zak ki suk Silas wi. Ningo zaṇgaa na taṃi mbadli.>>

37 Yek Bulus wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mi wo maṇ atl ga maṇ Roma kaṇ, ama yek sa ɓoni ka dlo mbalaṇ a baṣa kisini gaɓa paa so. Yek ningo sa ɓa lam zakti ganaṇ mukli a? a pi nu so, taṣ sak paṭlni na gaa gwasaṇ.>>

38 Yek maṇ hapti dlomi tok hwi maṇ kisti gaɓe, sa kumi wi ɗe Bulus suk Silas wo maṇ Roma kawu yek ɓanti cisi.

39 Yek sa li tet ka lu letisi, yek sa baḷsi bii, yek sa yillaṣi ɗaḳa bii letisi ka. Yek sa ngemsi ɗe taṣ zak baṃi.

40 Bulus suk Silas yil ɗaḳa lu letisi kawu, yek sa li lubii ɗa Lidiya ka. Kaḷi kaṇ sa mbi maṇ kopti, yek sa ndaḷlisi daala, yek paa sa zigaa.

17

Bulus suk Silas a Tasalonika

1 Sa koɓi tu Ampibolis suk Apoloniya wu, yek sa li Tasalonika ka lu gwe lu motgaa ni kaḷi wu.

2 Yek Bulus ngusi tet ka bii ngemti Nyami ata nisi ma gaɓa tet ka gaɓa ga Nya, mas

* **17:3 17:3** Sogo *Kiristi*

gas shukti gwasaṇ ɗe mekan naḳ gwe ata kul paḷi ka mas lu jwe ta li ju.

3 Ta mbokisi ang ɗe Almasihu* wo ngetli kaṇ taṣ tla bomti ata maṣhi, apaa ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka tot ɗaka majwe maṣh wu ka. Yek ta wulsi ɗe, <<Yesu gaṇ ɗe a nikii ma gaɓa tenti go tik ɗe Almasihu.†>>

4 Yek maṇ Yehuda jon ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suk Bulus suk Silas. Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe ɓanti Nya wu ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suksi pak, suk kiɗi modli ji baṃi wonti.

5 Yek maṇ Yehuda jon dakaḷ, yek sa mbe mil yetaḷ tet ka lu motgaa wulti wuli yek sa tlil dlanti ka baṃi. Yek sa li lubii ɗa Jason ten ngot ga Bulus suk Silas taṣ tolsi ka dlo mbalaṇ.‡

6 Yek baṣa mbi Bulus suk Silas sowu, yek sa dop Jason suk maṇ kopti jon, yek sa taḷasi cina ɗa kiɗi ji baṃi ka, yek sa wul kiɗi ji baṃi ɗe, <<Majin ɗe sa naṃa gulsaṭ ga mbalaṇ ten dii atl mas go sik ɓallu a ɗe,

7 a Jason ka kansi ɗe maṇdaḳi a lubii ɗatka. Mas jwasaṇ sa naṃa ɗakcit mbaṭ ga gaɓa Kaisar asa naṃa wulti ɗe guu gon ni ɗa asa mbet ɗe Yesu.>>

8 Kiɗi ji baṃi suk mbalaṇ jwasaṇ kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi mas.

9 Yek sak lak Jason suk naa maṇ koptisi taṣ ɓatl wulpi zakti gwasaṇ, yek paa sa zaksi.

Bulus suk Silas li Beriya

10 Gas gil wu, yek maṇ kopti lak Bulus suk Silas tantu laṭ Beriya. Sa mbuki li wu yek sa li ka lu motgaa.

11 Maṇ Beriya wo sa lami ɗe taṣ kati kan gaɓa ga Nya man maṇ Tasalonika. Naḳ ɗe sa kan gaɓe gwe Bulus hwisi wu na hwol tuki, yek sa ngusi bodlaḷti taṣ yisi ɗe ko ilgwe ta hwisi go gem kawu.

12 Yek maṇ Yehuda wonti suk kiɗi maani suk modli jwe ba maṇ Yehuda ka sowu wonti ngaṣsi ten Yesu.

13 Yek maṇ Yehuda jwe ni Tasalonika wu kumi ɗe Bulus naṃa hwit mbalaṇ gaɓa ten Yesu a Beriya wu, yek sa kaḷi yek sa sak gulsi maṇ baṃi yek sa coksi.

14 Yek maṇ kopti lak Bulus te ten bicikɗi ka baḷe-baḷe. Ama Silas suk Timoti wo yek sa sa a Beriya.

15 Majwe lak Bulus tantu wu tullaṭ a Atina wu ɓa pal gaẓaṇ go yek Bulus shinsi ɗe taṣ wul Silas suk Timoti ɗe taṣ kopti teɗi baḷe-baḷe.

Bulus a Atina

16 Bulus naṃa ɓatti gwasaṇ a Atina nu wu yek ta yen gunki wonti, jwe a maṇ baṃi ngusisi atl wu, yek mbadl lilit i'e.

17 Yek Bulus suk maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe ɓanti Nya wu ngusi bodlaḷti gaɓa ga Nya ka lu motgaa ga maṇ Yehude. Yek Bulusi hwi gaɓa mas majwe motgaa ka lu wulti wul kawu ten Yesu.

18 Yek motgaa ga maṇ lishti jon, jwe asa mbesi ɗe maṇ Abikuriya suk Sitokiya ju ngusi dlaḳti gaɓa suk Bulus. Yek jon jwasaṇ kum gazi ɗe, <<Yek maṇ shilaṇ gaṇ a dlaṃ kam ye? >> Yek jon po wule, <<Gon ata naṃa gaɓa ten gunki jwe baṃa yisaṇsi sowu.>> Ilgwe laki yek sa dlaṃ nugo yek ɗe, sa kum Bulus ten gaɓa ten Yesu suk tlit ɗaka maṣhkaṇ ka kaal ɗa maṣhkaṇ.

19 Yek sa taḷa Bulus dlaboo daṃti gwe asa mbe ɗe, <<Arepagus wu.>> Yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini pyal ilgaṇ ɗe ka nima mbokti ang mbalaṇ dani wu.

20 Ka ni nima mokti ang ten pyal wul, ma naṃa lamti taṇ yis gaami.>>

21 (Mas maṇ Atina suk maṇdaḳi jwe ni a ɗee go, ten katti kaṇg suk gaɓa ten pyal wul kaṇ asa sa.)

22 Yek Bulus tlinya ka dlo ga maṇ daṃti Arepagusi yek ta wul kiɗi ji baṃi ɗe, <<Maṇ Atina, a yeni go ka mas paṭ jwakaṇ kii wo maṇ ngot Nya kaṇ.

23 De a maṭl ka baṇ go yek a ngusi yenti wul jwe akaa ngusisi atl wu, yek a yen bagadi gwe kaa lishi dani ɗe, <Gaṇ go bagadi ga ilgwe a mbalaṇ ngusit atl ɗe baṃa yisaṇti sowu.> Nya gwe akaa ngusit atli ama baḳaa yisti sowu, haṇta mbokikii ang tenti.

24 <<Nya gwe paḷ dii atl suk mas wul jwe ni dani wu, tik ɗe Bagaa ga dii atli suk boo nya, ti wo baṭa daṇ ka bii gwe a mbalaṇ kin wu so.

25 A ba mbalaṇ a mani paḷti Nya ilgwe ta lami wu so, naḳ ɗe ti gaa gwas wo tik paḷ mbalaṇ suk wul maṇ mbadl mas wu.

26 Tumal mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ ta paḷ mas mbalaṇ jwe ni ten dii atl wu, ten ɗe ta dii atli daṇ ɗe gwasaṇ. A tik lak kangwe daṇti gwasaṇ suk lu gwe sa daṃ wu a ni wu.

27 Ta paḷi nu ta mas mbalaṇ ngo lu gwas i'e asa lamti ka mbadl jwasaṇ taṣ mbit ɗa, ko ɗe Nya dlenti suk mas jinaṇ sowu.

28 <naḳ ɗe tumalti kaṇ mas daṃti suk paḷti wul jinaṇ ni.> Naḳ gwe maṇ manti bi jwakaṇ dlaṃ wu ɗe, <Mi wo mil jwas kaṇ.>

29 <<Naḳ ɗe mi wo mil ji Nya kawu, baṇ zaṇ ɗe Nya wo naḳ zinariya sogo azurpa sogo naḳ ye gwe mbalaṇ paḷi ka so, baṇ daṃaṇ ɗe ti wo ilgwe mbalaṇ paḷi na ang gwasaṇ wu ka so.

30 ka multi tek jo, wundaḷ ji kaɗlaṇ jwisi hwot Nya so. Ama ningo yek ta naṃa wulti

† **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* ‡ **17:5 17:5** Sogo *Motgaa mbalaṇ*

mbalaṇ mas ɗe taṣ ci atl gaa, mas lu jwe sa ni wu.
31 A hwikii nu, naḳ ɗe Nya zi cin gwe
ta kisi gaɓa mas mbalaṇ na gem tumal
maḷgwe ta botlti wu. Nya mboki ang
mbalaṇ ten naḳ gwisi ɗe ta palli maḷgwe ta
botltisi kaami wu.>>
32 Sa kum bi tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga
mbalaṇ wugo yek jon des njwaa, ama jon
wo yek sa wule, <<Ma ya lam kumti gwa
ten bi ilgaṃi ɗa.>>
33 Ten nu kaṇ yek Bulus yil ɗaḳa motgaami ka.
34 Yek maani jon kaḷi cugaa suk Bulus yek
sa ngaṣsi ten Yesu. Majwe cugaa sukti jo
sik ɗe, kaa Deyonisus maṇ daṃti motgaa
Arepaguus, suk kili gon gwe asa mbet ɗe
Damaris, suk naa mbalaṃi jon ɗa jwe
ngaṣsi ten Yesu pak ju.

18

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Korinti

1 Kaal ɗa nugo yek Bulus zak Atina yek li
Korinti.
2 Kaḷi kaṇ ta mo suk maṇ Yehuda gon ɗe
asa mbet Akila maṇ Pontus. Maḷgwe ya yil
tet Italiya suk kili gwasi gwe asa mbet ɗe
Pirisila wu, naḳ ɗe Kaludiwus guu ga Roma
laki ta mas maṇ Yehuda zak atl ga Roma
wu. Yek Bulus la yenti gwasaṇ,
3 naḳ ɗe Bulus mago maṇ mokti kul kaṇ
naḳsi wu, yek ta daṃ suksi yek ta ngusi
mokti kul suksi.
4 Yek Bulus ngusi gaɓa suk maṇ Yehuda
suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
kangwe sa yis gaami wu, taṣ dlaḳsi tet mal
Yesu Almasihu ɗa.
5 Silas suk Timoti tul tet Makedoniya wu,
yek Bulus dlaḷ gal ten dlaṃti gaɓa maṇ
taṃti. Ta hwi maṇ Yehudasi ɗe Yesu kaɗe
Almasihu.
6 Yek maṇ Yehuda nge kumti gwasi yek
sa dlaṃ byas gaɓa tenti, yek Bulus batisi
kushka ga lukaḷ gwasi yek ta wule, <<Ta
hwulan gwakaṇ dlaḷ ten gaa jwakaṇ, ze gi
po yi giɓi so. Ningo ba li mal majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.>>
7 Yek Bulus zak lu motgaami yek ta li lubii
ɗa Titus Justus ka. Maḷgwe ba maṇ Yehuda
ka sowu, gwe ɗe ata ngusi atl Nya wu.
8 Yek Kiribus bacina ga lu motgaami suk
mas maṇ lubii jwas ngaṣsi ten Yesu Bagaa.
Maṇ Korinti wonti jwe kum Bulus wu mago
sa baḷ gem yek sa paḷisi baptisma.
9 Gaṣ gon ka gasi, yek Yesu Bagaa ɓuli
gwel Bulus, yek ta wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik
so, ngusi dlaṃti gaɓa maṇ taṃti, baḳ daṃ
mbetlak so.
10 A ni sukki, maḷgon a man tulti ata
kumit cwo so, mbalaṇ wonti ka baṇ gaṇ a
daṃ ɗe mbalaṇ jini.>>
11 Yek Bulus daṃ kaḷi ga gin ɗe naṃ na
tatlti dlo, ata nisi ma mbokti ang ten gaɓa
maṇ taṃti ten Yesu.
12 A Galiyo ni ɗe gobna ga Akaya, yek
maṇ Yehuda ɓel bi yek sa tulli Bulus ka lu
kisti gaɓa.
13 Yek sa gaɓa tenti ɗe, <<Maḷgaṇ nima
shelti mbalaṇ ɗe taṣ ngusi atl Nya kangwe
ba mbaṭ gaɓa wule ta paḷi sowu.>>
14 Bulus ɓa nda gaɓa wu, yek Galiyo wul
maṇ Yehuda ɗe, <<Kaa naṃa nalaṇti ten
ilgwe ba yek sowu, sogo byas wul wu, ani
zoki ta kati kii kaṇg.
15 Ama naḳ ɗe kumti gaz wul kaṇ ten
bi wul gwakaṇ suk mbaṭ gaɓa gwakaṇ go,
laḳaṃaṇ ili na gaa gwakaṇ. Ba paḷ kisti
gaɓa ten wundaḷ ga gaɓa wu so.>>
16 Yek ta yillaṣi ɗaḳa lu kisti gaɓe ka.
17 Yek sa pal ten Sostenus bacina ga lu
motgaami, yek sa ɓoti ten bii dlaboo lu kisti
gaɓe ka. Ama yek ba hwot Galiyo so.

Laṭ Siriya suk ka Priska suk Akila suk Apolos

18 Bulus laṃ daṇti a Korinti wu, yek ta
zak maṇ kopti jwe ni kaḷi wu, yek ta li Siriya
suk Pirisila suk Akila ka jirgi ze. Ta wutl
gaa ka* a Senkiriya, naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa
ɗe ta paḷi wu yek paa ta nda zaṭgaa.
19 Sa mbuki a Apisa wu, yek Bulus zak
Pirisila suk Akila kaḷi. Ti gaa gwas wo yek
ta li ka lu motgaa ga maṇ Yehuda yek sa
bodlaḷ gaɓa suk maṇ Yehude.
20 Sa ngemti ɗe taṣ ya daṃ suksi ɗa, yek
Bulus nge.
21 Bulusi ɓa zigaa go yek ta dlaḷlisi gaɓa
yek ta wule, <<Ba ya pali, kume Nya lami
wu.>> Yek ta te ka jirgi ze yek ta zak baṇ
Apisa.
22 Ta mbuk lu Kaisariya wu, yek ta sak
gaɓe maṇ kopti ji kaḷi, yek paa ta li Antakiya.
23 Bulus laṃ multi ka baṇ ga Antakiya
wu, yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka lu ji Galatiya
suk Pirijiya ka. A ta nima ndaḷlaṭ gahwulaṇ
maṇ kopti mas.
24 Yek maṇ Yehuda gon asa mbet ɗe Apolos, maṇ Alekzandiriya tul a Apisa. Maṇ
yisti wul kaɗe ti, ata yis gaɓa ga Nya i'e.
25 Maṇ kopti jon hwi Apolos ten kangwe
mbalaṇ a kop Bagaa wu,† yek ta dloti ten
mbokti ang mbalaṇ ten kangwe sa kop Yesu
wu ko ɗe baptisma ga Yohana kaṇ ta yisi
tokte wu.
26 Yek Apolos njel gaɓa ka lu motgaa, kaa
Akila suk Pirisila kumti wu. Yek sa mbet tet

* **18:18 18:18** ***Ta wutl gaa ka***Paḷti nu wo ɗe alama njikaṇti gaɓa gwe mbalaṇ dlaḷli wu kaṇ † **18:25 18:25** Sogo *Na mbadl ɗe naṃ tumal Shishi ga Nya*

lubii ɗaasi ka, yek sa yilit gaami i'e kangwe kopti Nya ni wu.

27 Apolos ɓa li Akaya go yek maṇ kopti ndaḶlit daala, yek sa paḶit lishti gwe ta baḶ maṇ kopti jwe ni Akaya wu taṣ kan maṇdaḳi gwas ɗa. Ta mbuk lu wu, yek ta ziang majwe ngaṣsi ten Yesu i'e tumal alheri ga Nya wu.

28 Naḳ ɗe ta man ngetl ga maṇ Yehuda jwe dlaḳ gaɓa sukti ka dlo mbalaṇ wu, yek ta mbokisi ang ka gaɓa ga Nya ɗe Yesu kaɗe Almasihu.

19

Bulus dlaṃ Gaɓa ga Nya a Apisa

1 De Apolos yi Korinti go, yek Bulus kop tantu gwe koɓi Korintisi yek ta mbuki Apisa. Yek ta lak mbi maṇ kopti jon kaḶi

2 yek ta ngemsi ɗe, <<Kaa mbi Shishi ga Nya ma, ɗe ka* ngaṣkii ten Yesu wu?>>

Yek sa wulti ɗe, <<Hwowo, ma yisi ɗe Shishi ga Nya ni ɗa so so pamma.>>

3 Yek Bulus po ngemsi ɗaɗe, <<Yek wundaḶ ga baptisma gwik sa paḶikii gwi?>>

Yek sa ballit ɗe, <<WundaḶ baptisma ga Yohana wu.>>

4 Yek Bulus wule, <<Baptisma ga Yohana go, ga cit atl gaa kaṇ. Ta hwi mbalaṇ ɗe taṣ ngaṣsi ten Yesu maḶgwe a tul kaal ɗaat ɗu.>>

5 Sa kumi nu wugo yek sa paḶisi baptisma, na† shin ga Yesu Bagaa.

6 Bulus wutisi ang gaa wu, yek Shishi ga Nya susut tensi, yek sa gaɓa na zobsi bi,‡ yek sa dlaṃ gaɓa jwe Nya hwisi ɗe taṣ dlaṃ wu.

7 Wontaṭ jwasaṇ mbalaṇ ɗe cutl cet lop.

8 Bulus paḶ lip ɗe mekan ata naṃa laṭ ka lu motgaa ga maṇ Yehuda ata ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na mbadl ɗe naṃ. Ta ngusi dlaḳti gwasaṇ ten bi ga Nya ɗe guu.

9 Yek jon jwasaṇ kaṇgaḶ ka, yek sa nge ngaṣti ten Yesu, yek sa ngusi dlaṃti byas gaɓa ten bi kopti Tantu ga Yesu te ka mbalaṇ ka. Yek Bulus zaksi, yek ta yem maṇ kopti yek sa ngusi gaɓa mas cin ka bal bii motgaa ga Tiranus.

10 Naḳ gwisi ngusi paṭi hal gin ɗe lop yek mas maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe naṃa daṃti ka atl ga Asiya wu kum gaɓa ga Bagaa Yesu.

11 Nya paḶ kiɗi wul cit ɓanti tumal Bulus,

12 kangwe wul taasti lwani gwasi suk lukaḶ gwas ma wu, asa taḶe maṇ cwo suk maṇ maẓhe. Asa ndoki a maẓhesi yil ɗaḳaṣi ka.

13 Yek maṇ Yehuda jon jwe asa maṭl ɗaṇka asa yilli maẓhe ɗaḳa mbalaṇ kawu, lami ɗe taṣ ndok majwe maẓhesi ni kaṣi wu na shin ga Bagaa Yesu. Asa wul maẓhesi ɗe, <<Na shin ga Yesu gwe a Bulus gaɓa tenti wu, a nikma wulti ɗe taḳ yilka.>>

14 Mil ɗe nitgi ji bal maṇ Paṛis gon asa mbet ɗe Siba wu ngusi paḶti naḳ gwisi.

15 Gasi gon wo yek maẓhesi ballisi ɗe, <<Yesu co a yisaṇti, a Bulus mago a yisti, yek ki wo wok ɗe ki wo?>>

16 Yek maḶgwe maẓhesi ni kaṭi wu ndesi yek ta man ngetl gwasaṇ. Ta paḶisi byas ɓoti yek lukaḶ gwasaṇ kesh ka, se naḳ sa yil tot ɗaḳa lubiimi ka na apti koo dlisi na hwulan ɗaṇ ten dli gwasaṇ ka.

17 Maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe nima daṃti Apisa wu kumi nu wu, yek ɓanti cisi i'e, yek shin ga Yesu Bagaa mbi nalti i'e.

18 Yek majwe ngaṣsi ten Yesu wu wonti ngusi dlaṃti byas wul jwe sa paḶi wu ka dlo mbalaṇ.

19 Yek maṇ paḶti waal wonti, tulli kul lishti jwe asa paḶ waal ɗa ju yek sa kweli ka ka dlo mbalaṇ. Wulpi gwe asa wul kul lishtisi ɗa go, a paḶ 50,000 ga zinariya.

20 Na nu kaṇ gaɓa ga Bagaa Yesu mbaṭl ɗaṇka mbalaṇ ka yek ndaḶ i'e.

21 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Bulus zi ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima, ata koɓi tu Makedoniya suk Akaya. Yek ta wule, <<Ngelti kaṇ ta li Roma pak.>>

22 Yek ta lak Timoti suk Irastus majwe asa zit ang wu taṣ li Makedoniya, ti gaa gwas wo yek taya laṃ daṃti a Asiya ɗa.

Dlanti ka baṇ Apisa

23 Ka multi jwisi kaṇ bi kopti Tantu ga Yesu gulsaḶ mbalaṇ i'e.

24 Maṇ desti azurpa gon gwe asa mbet ɗe Demitiriyas, maḶgwe ata des azurpa ata palli ɗe lu zaṭ naḳ'en gunki gwe asa mbe ɗe Aritimis wu. A maṇ desti wul mbi wulpi i'e ten paḶti wundaḶ ji wul jwisi.

25 Yek Demitiriyas mbe maṇ desti azurpe ka lu ɗe naṃ suk majwe asa paḶ wundaḶ ga wul jwisi ju. Yek ta wulsi ɗe, <<Yelaṇ jini, kaa yisi ɗe ma naṇma mbit wulpi nal ten desti azurpa gee.

26 Kik ka kumi wu akaa naṃa yenti kangwe maḶgaṇ ɗe asa mbet Bulus wu naṃa shelti ga mbalaṇ wonti taṣ gillaṣi a ɗe a Apisa suk mas atl ga Asiya wu. Ta naṃa dlaṃi ɗe gunki jwe mbalaṇ paḶi go Nya ka so.

27 Ilgwe ma naṃa paḶti wu kaṇ mbalaṇ a nge tokte so. Ama lu gwe a zi gunki maṇ nalti Aritimis wu suk gunkisi gaa gwasi, ti ɗe a mbalaṇ ngusit atli ka atl ga Asiya suk mas dii atl wu mago ta po yi ten bi ilgon so.>>

---

* **19:2 19:2** Sogo*Kaal ɗa* † **19:5 19:5** Sogo*Ka* ‡ **19:6 19:6** Sogo*Bi jwe ba jwasaṇ ka sowu*

28 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi, yek sa njel gaɓa to nya kaɗe, <<Gunki Aritimis ga maƞ Apisa go maƞ nalti kaƞ!>>
29 Njet nugo yek mas baƖmi hwot ka, yek mbalaƖmi dop Gayus suk Aristakus yelaƞ laƫ ji Bulus tet Makedoniya, yek sa taƖasi ka lu motgaa gwasaƞ.
30 Bulus lami ɗe taƶ li mal mbalaƖmi, ama yek ba maƞ kopti zakti so.
31 Yek bacina jon ka baƖmi jwe ɗe yelaƞ ji Bulusi ju mago sa shinit lu ɗe, baƶ te ka lu motgaami so.
32 Yek motgaami gulsi ka, jon naƖma gaɓa ten ilgaƞ a jon naƖma gaɓa ten zobsi ilgon. A ba mbalaƖmi wonti gipsi yis ilgwe tullaƶi kaƖi wu so pamma.
33 Yek maƞ Yehuda jwe ni ka mbalaƖmi wu jek Alekzanda tet cina, yek sa wulti ɗe taƶ dlaƖm ilgwe naƖma paƫ ɗu. Yek taƖ paƖisi naƖ ang ɗe taƶ ɓo daƖm mbetlak yek taƶ yilli gaa gwas kaɗa.
34 Yek mbalaƖmi yeni ɗe maƞ Yehuda kaɗe ti wugo, yek sa tlil yal nya ndakce yek sa ngusi wulti ɗe, <<Gunki Aritimis ga maƞ Apisa go maƞ nalti kaƞ! >> Yek sa pita dlaƖmti naƘ gwisisi.
35 Yek bali gon ga baƖmi laki yek sa daƖm mbetlak, yek ta wulsi ɗe, <<Maƞ Apisa, mas mbalaƞ ten dii atl yisi ɗe baƞ Apisa kaɗe maƞ ngipti ga lu gwe asa ngusi atl gunki Aritimis maƞ nalti gwe ɗe nda sut nya wu.
36 NaƘ ɗe ga hwudaƖi kaƞ ni sowu, daƖmaƞ mbetlak, baƘ paƖaƞ ilgon ka lilti mbadl so.
37 Ka tulli majin a ɗe, mukaƖ kaƞ sa pi tet ka lu daƞti ga gunkisi so a baƶa dlaƖm byas ilgon ten gunki gaƞaƞ so.
38 Kume gaɓa ni Demitiriyas suk majwas ɗa ten maƖgon go maƞ kisti gaɓa ni ɗa, sik ka lak majwe paƖ ilgwe ba yek sowu taƶ ɓatlti.
39 A kume ilgon yi kaal go, suli ka lu motgaa ga baƞ.
40 Ningo ma paƖaƞ ilgwe ba mbun sowu wi naƘ ɗe ma tliƖaƞ dlanti ase wu. AbaƖ ilgwe laki yek ma tliƖaƞ dlantisi wu ni ɗa so.>>
41 Ta dlaƖm nu wugo, yek ta wul mas mbalaƖmi ɗe taƶ zigaa.

20

Bulus li Makedoniya suk Giris

1 Dlantisi paki wugo yek Bulus mbe maƞ koptisi yek ta ndaƖlisi gahwulaƞ, yek ta pallisi bi, yek taƖ li Makedoniya.
2 Ta ngusi maƫlti ka lu jwisi ataƖ nisi ma ndaƖlaƫ gahwulaƞ maƞ kopti, yek ta lak mbuk atl ga maƞ Giris,
3 kaƖi kaƞ ta paƖ lip ɗe mekan, yek ta lami ɗe taƶ te ka jirgi taƶ li Siriya ama yek ta kume ɗe maƞ Yehuda jon naƖma ngoti taƶ tloti, yek ta koɓi tu Makedoniya.
4 Yek Sobata yen gaƖ Parus maƞ Beriya, suk Aristakus suk Sakundus maƞ Tasalonika, suk Gayus tet Darbe, suk Timoti, suk Tikikus suk Turopimus maƞ baƞ Asiya kopti.
5 Majwisi ndenii cina yek sa sak ɓaƫni a Turawas.
6 Yek ma te ka jirgi ze tet Pilibi kaal ɗa motgaa ngukti burodi gwe ba yis ni dani sowu. Yek ma lak mbisi a Turawas kaal ɗa multi ɗe namtan ten tantu. Yek ma paƖ multi ɗe mukka kaƖi.

Iyutikus Pal Kaami kaal ɗa maƶhkaƞ gwasi

7 Gas shukti ga ka sukti, ma mogaa ɗe taƞ nguk wul ndakce wu, yek Bulus ngusi hwit gaɓa mbalaƞ, se naƘ lu dlo. NaƘ ɗe taƖ naƖma lamti zaƫgaa ɗe lu dlo wu.
8 Pitilla ni ka soɓaƖ tlal bii gwe ma mogaa giɓi wu.
9 Yek yen maani gon gwe asa mbet ɗe Iyutikus wu daƞ ka shu windo. Yek yebaƖ njel dopti ga gwasi hal yek kanti. Bulus naƖma gaɓa nugo yek taƖ dlunti ka yebaƖi. Yek taƖ nda sut atli sut ka soɓaƖ tlal biimi ga na mekan yek sa kanti go taƖ maƶh wi.
10 Yek Bulus yil suɗi, yek taƖ ngus mal yeni, Yek taƖ wut ang sut tenti. Yek taƖ wul mbalaƖmi ɗe, <<BaƖ ili gulsaƖkii so, taƖ yi kaami!>>
11 Yek taƖ pal to ka soɓaƖ dlaƖ biimi ka yek sa nguk wul yek sa tla jibi. TaƖ ngusisi dlaƖmti gaɓa se naƘ lu dlo wu, yek paa taƖ zigaa.
12 Yek mbalaƖmi kan Iyutikusi naƖ gasi, yek sa taƖat lubii ataƖ ɓal kaami, yek mbadl taƖmisi i'e.

Bulus palli bi bacina ji maƞ kopti a Apisa

13 Yek ma te ka jirgi ze, yek maƖli Asos taƞ mbi Bulus kaƖi naƘ gwe maƖdlaƖm sukti naƘ ɗe ten asaƞ kaƞ taƖ li wu.
14 MaƖ mo sukti a Asos wu, yek maƖ kanti ka jirgi ze yek maƖli Metilin.
15 Lu dlo wu yek maƖ ɗakci zaƞdaƖ gaƖ baƞ Kiyos. lu po dlo ɗa wugo, yek maƖ mbuk lu ten zaƞdaƖ Samos, yek lwisi gon po dlo ɗa wu yek maƖ te baƞ Melitus.
16 Bulus lami ɗe taƶ koɓi tu Apisa so, baƶ daƖm kaƖaƫ atl ga Asiya so ɗa naƘ ɗe taƖ lami ɗe taƶ te Wurshelima ten cin motgaa ɗakciti kume naƘ gwisi pi wu.
17 Tet Melitusi go, yek Bulus shini lu bacina ji maƞ kopti jwe ni Apisa wu ɗe taƶ tuli.
18 Sa tul wu, yek ta wulsi ɗe, <<KaaƖ yis kangwe a daƖm wu, ɗe a yi sukkii wu, tet ten cin gwe a tul ka kaƫ atl ga Asiya wu.
19 A paƖ wul ɗe zhel gaƖ Nya naƖwu ka gwel gini, a baƖ a palli gaa gi ɗe ilgon so, ko ɗe maƞ Yehuda lami ɗe taƶ telaƞ kaƖ bomti wu.

20 Kaa yisi de a hwudalikii ilgon so, mas wul jwe mbun de tak yisi go a hwikii. A hwikii gaba ka lu motgaa jwakan yek a po kobi dan boo jwakan yek a hwikii.
21 A hwi man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka sowu de ngetli kan tas balasi tet mal Nya tas cit atl gaa malti, a tas ngassi ten Yesu na Bagaa ganan Yesu.
22 <<Ningo Shishi ga Nya zi de ta li Wurshelima, aba yis ilgwe a pi na ami tek wu so.
23 Ilgwe a yisi go yek de, mas ban gwe a li wu, a Shishi ga Nya hwi de, mbalan a laki a te ka bomti, asa lakan ka lu gwe a sa le majwe pal ilgwe ba yek sowu.
24 Mas na nu, mbadl gi ni ten bi ilgon a malan so, kume a man pakti palti ilgwe Bagaa Yesu zi wu, gwe yek de dlamti tami gaba alheri ga Nya wu.
25 <<A yisi de kii de a dlamikii gaba ten kanti Nya de guu ka mbadl go, kaa po yenan so.
26 Yek laki yek a nikii ma dlamti de, kume gon gwakan mashi yek bata mbi Nya boo sowu, bak wuli de a hwikii so so.
27 Nak de a dlal gal, yek a hwikii mas ilgwe Nya lami wu.
28 Pan dem'dem na danti gwakan, akaa zi gwel ten majwe Nya kissi* tumal hwulan ga yen gwas wu.† Yek Shishi ga Nya zakii de bacina wu, tak pan kyo gwasan nak gwe a man kyo pali wu.
29 A yisi de kume a zigaa wugo byas wul mee a tulli ka dlo gwakan, a basa zak majwe Nya kissi wu so.
30 Tet ka kii mago jon a yili asa shel mbalan tas man kopti gwasan da.
31 Dlalan na ndalti, akaa damkii ten kangwe a tla bomti de a hwi gaba, na ka cin na ka gasi ka ga gin de mekan wu.
32 <<Ningo a nama zat gwakan a ang da Nya ka, suk tami gaba alheri gwasi. Kangwe tami gaba gwas a laki tak yisan Nya i'e, kangwe Nyami a balkii hwa wul gwe ta bal mas man kopti gwas wu.
33 A bo taba lamti de ta kaami zinariya sogo azurpa sogo lukal malgon ka so.
34 Kii gaa gwakan kaa yisi de a ngwe wul gaa gini suk majwe a na suksi wu.
35 Mas ilgwe a pali wu, a mbokikii ang ten kangwe kaa zi-ang majwe ba ilgon nisi da sowu. Daamankii ten ilgwe Yesu dlam wu de, <Mbalan bal nalti majwe asa bal wul wu, man majwe a mbalan balsi wul wu.> >>
36 Bulus pakisi hwit gaba wu, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya suksi.
37 Ta ba zigaa go yek sa ngusi gwas ngipti te dlo ka asa nama kulu,
38 nak de ta wulsi de sa po yenti sowu, yek ili hwotsi i'e. Yek sa lakti tantu ka lu gwe ta te ka jirgi ze wu.

21

Bulus Li Wurshelima

1 Ma palli bi bacina ji man kopti a Apisa wu, yek ma te ka jirgi ze yek ma li ban gon gwe asa mbe de Kos wu. Lu dlo wugo yek ma li Rodusa. Tet duk go yek ma li Patara.
2 Kali kan ma te ka jirgi ze gwe a li Pinikiya wu, yek ma te gibi yek ma zigaa.
3 Yek ma balma yenti ban Kuburus tek go, yek ma yil te malkan bami ka ten tu kat ang shinti yek ma li Siriya. Yek ma mbuk lu a Taya ka lu gwe jirgi zesi shit wul wu.
4 Yek ma mbi man kopti kali, yek ma mul de nitgi a Taye. Yek Shishi ga Nya mboki ang man koptisi yek sa hwi Bulus de bas li Wurshelima so.
5 Ama yek zatgaa ganan tul wu, yek ma ngusi lati. Yek mas man kopti na modli jwasan na mil jwasan lakni tantu. Ma bal ten bi bal zesi go yek ma ngus atli mas jinan yek ma ngem Nya.
6 Yek ma palli bi yilkeni wu, yek ma te ka jirgi zesi. Majwe lakni tantu go yek sa pal gazan.
7 Tet Taya go yek ma mbuk lu Tolemayis, yek ma gabe yilkeni man kopti jwe ni kali wu. Yek ma mul kali.
8 Lu dlo wu yek ma zak lwisi, yek ma mbuk lu a Kaisariya. Yek ma dam a lubii da Pilibus ka, malgwe de ata dlami gaba ga Nya mbalan wu. A Pilibusi ni de gon ka mbalan de nitgi jwe sa botlsi wu* pak.
9 Mil modli de wupsi jon ni Pilibus da jwe basa bo yis mani sowu, jwe de asa dlam ilgwe Shishi ga Nya hwisi wu.
10 Ma lam multi kali wugo, yek man dlamti gaba ga Nya gon kawu gwe asa mbet Agabus tet Yehudiya.
11 Yek ta kan wul hapti mis ga Bulus, yek ta bal asan suk ang gwas na nali. Yek ta wule, <<Shishi ga Nya wule, <Nan kan man Yehuda a Wurshelima a bal man wul hapti mis gee asa baltiti majwe ba man Yehuda ka sowu.> >>
12 Ma kumi nu wugo yek mas jinan yek ma hwi Bulus de bas li Wurshelima so.
13 Yek Bulus wuli de, <<Yek laki yek kaa nama kulu akaa nama lamti ta cel ka mbadl ye? Balti hwotan so, ko ta tlot mago tas tloni a Wurshelima ten bi ga Yesu Almasihu kawu.>>
14 Yek ma yeni de ma man dlallat gwas ka sowu, yek ma zakti yek ma wuli de, <<Ta Nya pal ilgwe ta lami na ti wu.>>

* **20:28 20:28** Ka lishti jon wo de *Mbalan ji Bagaa* † **20:28 20:28** Zopsi dlamti wo yek de*Man lishti* * **21:8 21:8** Mbalan de nitgi*Majwe man kopti botlsi de tas hwuli ilga nguki mbalan a Wurshelima wu.*

15 Naḳ gwisi pi wu, yek ma yem wul jinaṇ
yek ma li Wurshelima.
16 Yek maṇ kopti jon tet Kaisariya lakni
tantu se naḳ sa taḷani tet lubii ɗa Manason
ka, ka lu gwe ma daṇ wu. Manason wo
maṇ baṇ Kuburus kaṇ a ta ni ka majwe
ngaṣsi ten Yesu cina wu.

Bulus mbuk lu Wurshelima

17 Ma mbuk lu Wurshelima wu, yek
yilkeni maṇ kopti wuli ni ɗem na taṃi
mbadli.
18 Lu dlo wugo, yek Bulus suk mi mas sa
yenti ga Yakubu a bacina ji maṇ kopti mas
ni kaḷi pak.
19 Yek Bulus gaɓe si, yek ta hwisi ilgwe
Nya zit ang yek ta paḷi majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.
20 Sa kumi nu wugo yek sa taṣ Nya. Yek
sa wul Bulus ɗe, <<Ama ka yis kangwe ili
ni a ɗee a Wurshelima gwa? maṇ Yehuda
wonti ngaṣsi ten Yesu, a mas jwasaṇ lam
kopti mbaṭ gaɓa ga Musa wu i'e.
21 Sa kumi ɗe ka hwi maṇ Yehuda jwe ni
ka atl ga majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ɗe
baṣ kop mbaṭ gwe Nya baḷ Musa wu so. Ka
hwisi ɗe baṣ saḷ mil so, a baṣ po paḷ wul naḳ
gwe a maṇ Yehuda paḷi wu so.
22 Yek ma paḷi ye nii wu, naḳ ɗe sa kumi
ɗe ka ɓalɗa wu?
23 Ilgwe ma lami ɗe taḳ paḷi go yek ɗe,
mbalaṇ ɗe wupsi jon ni ɗa jwe sa mo gaɓa
suk Nya wu.
24 Kopsi taḳ takaṇ wul gwe asa taki Nya
ɗe ta taṣ pol mbalaṇ ɗaḳa byas wul kawu. A
ka ɓatl mas wulpi ga wul jwe sa taki Nyami
ɗe taṣ wudlisi gaa kawu. Na nu kaṇ mas
mbalaṇ a yisi ɗe ilgwe sa dlaṃ ten ki go
gem ka so, a maṇ kopti mbaṭ gaɓa ga Musa
ka yi ɗe ki.
25 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu go, ma
hwisi wi ɗe baṣ nguk ilgwe sa taki gunki wu
so, a baṣ nguk hwuu wul so, a baṣ nguk tlu
ga dabba gwe sa celit yal ka yek ta maṣh
wu so, a baṣ pi paḷaṇ so.>>
26 Yek Bulus li suksi, yek sa taki wul Nya
taṣ polti ɗaḳa byas wul ka. Yek paa ta li ka
lubii ga Nyami yek ta hwisi gas gwe takti
wuli a paki wu.

Sa dop Bulus

27 Multi ɗe nitgisi ɓal njaa ta njikaṇ go
yek maṇ Yehuda jon tet kaṭ atl ga Asiya
yen Bulus ka lubii ga Nya. Yek sa cok mas
mbalaṇ yek sa dop Bulus.
28 Yek sa dlaṃ ɗe, <<Maṇ Israila, maḷgwe
hwi maṇ Yehuda ɗaṇka ɗe baṣ kop mbaṭ
gaɓa ga Musa so, a baṣ po kan lu gee ɗe maṇ
cilti so wuggu. A yek gee ta tulli majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu a ɗe, taṣ lil lubii ga
Nyami ka.>>
29 Naḳ ɗe sa ya yen Turopimus maṇ Apisa
suk Bulus ka baṇ wu, yek sa daṃ gwa we
Bulus tullaṭ ka lubii ga Nyami.
30 Yek mbadl ga maṇ baṃi tlili mas
jwasaṇ, yek sa dop Bulus yek sa yillaṭ ɗaḳa
lubii ga Nyami ka. Ka yillaṭ gwas ka yek sa
le dlabiimi ka.
31 Sa ɓa lam tlot gwas wugo, yek bacina
ga maṇ hapti dlo ga maṇ Roma kumi ɗe
Wurshelima hwot kawi.
32 Yek ninge ninge yek ta su suk maṇ
hapti dlo jon. Yek mbalaṃi yen bali ga maṇ
hapti dlomi suk mbalaṇ jwas wu, yek sa
zak ɓot ga Bulus.
33 Yek bali ga maṇ hapti dlomi laki yek sa
dopti yek sa ɓalti na zaa gaḷla ɗe lop. Yek ta
kum gaẓi ɗe wok ɗe Bulus wo? A yek ta paḷi
ye?
34 Yek mas mbalaṃi dlaṃ wul jwe Bulus
paḷi wu, jon naṃa dlaṃti gaṇ a jon naṃa
dlaṃti gaṇ. Yek ba bacina ga maṇ hapti
dlomi yis gaa ga wul jwe sa naṃa dlaṃti
wu so, naḳ ɗe mbalaṃi gulsidli kawu.
35 Sa naṃa laṭ suk Bulus nugo yek
gulsaṭdli mbaḷdli i'e, se naḳ maṇ hapti
dlomi kanti to nya ka.
36 Yek mbalaṃi jwe kopsi wu ngusi wulti
ɗe, <<Tloti ka.>>

Bulus dlaṃi gaɓa mbalaṃi

37 Sa ɓal njaa taṣ tel Bulus ka lu daṃti
ga maṇ hapti dlo wu, yek Bulus wulsi ɗe,
<<Haṇ ta ɓo hwikii ilgon ne?>> Yek sa wulti
ɗe, <<Ka man bi Giris a?
38 Kik ɗe bacina ga maṇ laṣhi kumti bi tet
Masar, gwe laki hal yek mbalaṇ 4,000 ngusi
tlot mbalaṇ ka me wu sa?>>
39 Yek Bulus ballisi ɗe, <<A mi wo maṇ
Yehuda kaṇ tet Tarsus ka atl ga Silisiya. A
mi wo maṇ baṇ gwe mbalaṇ yisi wu kaṇ.
Bo zakaṇ ninini ta hwi gaɓa majin.>>
40 Bacina ga maṇ hapti dlomi zak Bulus
taṣ gaɓa wu, yek ta tlinya yek ta paḷisi na
ang, yek sa daṃ mbetlak. Sa daṃ mbetlak
wu, yek Bulus hwisi gaɓa na bi ga maṇ
Yehuda.†

22

1 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk
aba jini, ɓo kati ninini kaṇg ta ɓo pol gaa
gi ka.>>
2 Sa kumi ɗe na bi ga maṇ Yehuda kaṇ ta
nisi ma gaɓa wu, yek sa daṃ mbetlak.
Yek Bulus wulsi ɗe,
3 <<A mi wo maṇ Yehuda kaṇ tet Tarsus
ka atl ga Silisiya, ama ka baṇ gaṇ kaṇ a
nali. Gamaliyel maṇ lishti ka mboki ang
ten mbaṭ gaɓa ga Musa gwe a maṇ zaṭ jinaṇ
koɓi wu. A lam kopti mbaṭ gaɓa ga Musa i'e
naḳ gwe ka naṃa lamti ase wu.

† **21:40 21:40** Gon a na*Na bi Arameya* Mat 22:2.

4 A nge maṇ kopti Tantu ga Yesu i'e, yek
a ngusi dopti gwasaṇ na modli na maani,
yek a ngusi telti gwasaṇ ka lu leti, hal yek
naami maṣhi.
5 Naḳ gwe bal maṇ Paris suk majwas mas
yisi wu. Naḳ ɗe a lak kan lishti tet malsi yek
a taḷe maṇ kopti jwe ni Demaskus wu, Ɗe
ba yemsi tet Wurshelima ta nolsi.
6 <<Ten gasisi ka dlo cin a naṃa laṭ
Demaskus nugo yek baṵ! Ndaḷi cilti gon sut
nya cilli lu gwe a ni wu ka.
7 Yek a nda te atl ka, yek a kum yal gaɓa
gon ten wulti gi ɗe, <Shawulu! Yek laki yek
ka nima cit dlelngapcan ye?> >>
8 Yek a wule, <<Bagaa, wok ɗe ki wo?>>
Yek yali balli ɗe, <<Amik ɗe Yesu maṇ
Nazarat maḷgwe ka nima cit dlelngapcan
wu.>>
9 Yek majwe naṃa laṭ suk ami wu yen
cilti, ama baṣa kum ilgwe yali dlaṃ wu so.
10 Yek a wule, <<Bagaa, yek ba paḷi ye?>>
Yek ta wule, <<Tlinya taḳ li Demaskus,
kaḷi kaṇ sa hwik mas ilgwe a botlki ɗe taḳ
paḷi wu.>>
11 Yek majwe ni suk ami wu ngiɓi ang,
yek sa taḷa Demaskus naḳ ɗe cilti laki yek
ba po man yenti lu sowu.
12 <<Yek maḷgon asa mbet Hananiya tuli
taṣ yenaṇni. Maṇ kopti mbaṭ gaɓa ga Musa
i'e kaɗe ti, a maṇ Yehuda ga baṃi mas yisi
ɗe ti wo hwa mbalaṇ kaṇ.
13 Yek ta lak dlaḷ a malaṇni, yek ta wulaṇ
ɗe, <Yilka gini, ɓul gwel taḳ yen lu.> Yek
ninge-ninge yek gwel gi ɓuli yek a man
yenti gwasi.
14 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Nya ga aba jinaṇ
botlki, taḳ yis ilgwe ta lami wu a taḳ yen
maṇ zok mbadl gwasi, taḳ gaɓa sukti bi suk
bi.
15 Ka dlaṃi mbalaṇ mas ilgwe ka yeni
yek ka kumi tenti wu.
16 Ningo yek ka yima ɓaṭti ye? Tlinya taṣ
paḷik baptisma taṣ polik ɓyas wul jwa ka,
aka mbe shin gwasi.>
17 <<A pal tet Wurshelima ɗe a ɓalma
ngemti Nya ka lubii ga Nya wu, yek Nya
ɓuli gwel,
18 yek a yen Bagaa. Yek ta wulaṇ ɗe, <Zak
baṇ Wurshelima ninge ninge, maṇ baṃi a
katik kaṇg so, ɗe ka ɓa dlaṃ gaɓa tenaṇ
wu.>
19 <<Yek a wulti ɗe, <Bagaa, majimi yisi
ɗe a naṃa maṭlti ɗaṇka lu motgaa ji maṇ
Yehuda ka a dop yilkeni jwasaṇ a telsi ka
lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba yek sowu.
20 Ɗe sa dlo Istipanus maḷgwe hwi gaɓa
gwa mbalaṇ go, aa ni kaḷi ani majwe tlot
wu kaali. Hal amik ɗe maṇ ɓaṭti lukaḷ ga
majwe tlot wu.>
21 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Zigaa, ba shinki
dlenti te mal majwe ba maṇ Yehuda ka
sowu.> >>

Bulus ɗe maṇ atl ga Roma

22 Mbalaṃi kumi ɗe Bulus dlaṃ nu wu,
yek sa tlil yal nya yek sa wule, <<Kamaṇti
te ka taḳ tloti, mbun ɗe taḳ zakaṇ ti so.>>
23 Sa naṃa gaɓa asa naṃa catti atl to nya
ka asa naṃa wutti lukaḷ ka nugo,*
24 yek bacina ga maṇ hapti dlomi laki yek
sa taḷa Bulus ka lu daṃti ga maṇ hapti dlo.
Yek ta dlaṃ ɗe taṣ ɓo ti yek sa ngemti taṣ yis
ilgwe laki ɗe mbalaṇ naṃa gaɓa tenti nu?
25 Sa ɓal Bulus wi ɗe taṣ ɓot wugo yek ta
wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mbaṭ gaɓa wuli
ɗe ta ɓo maṇ Roma gwe baṣa ɓo paḷit kisti
gaɓa so gwa?>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi kumi
nu wu, yek ta li mal bali gwasaṇ, yek ta
wulti ɗe, <<Yek ka naṃa lamti paḷti ye?>>
maḷgaṇ co yen atl ga Roma kaca.
27 Yek bali ga maṇ hapti dlomi li mal
Bulus yek ta wulti ɗe, <<Hwini, ki wo yen
atl ga Roma ka?>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Yii
ami wo yen Roma kaṇ.>>
28 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi wule,
<<Ama go yen Roma kaɗe ami, ama se naḳ
a dlo bal wulpi yek a nda daṃti ɗe yen
Rome.>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Ami wo ka
atl ga Roma ka sa zaṇni.>>
29 Yek ba majwe lami ɗe taṣ ngem Bulus
ten ilgwe ta paḷi wu po man wulti ɗe ilgon
so. Yek ɓanti njel cit ga bacina ga maṇ hapti
dlomi naḳ ɗe Bulus wo yen atl ga Roma kaṇ
a yekgu ta ɓalti wu.

Sa taḷa Bulus dlaboo Sanhidirin

30 Bacina ga maṇ hapti dlomi lami ɗe taṣ
yis ilgwe laki yek maṇ Yehuda naṃa dlaṃti
ɓyas gaɓa ten Bulus wu. Yek ta laki ɗe lu tlo
wugo ta mbe motgaa ga kiɗi maṇ Paris ka
lubii ga Nya suk kiɗi ji baṃi tet madl. Yek
ta tulli Bulus malsi.

23

1 Yek Bulus yen maṇ daṃti Sanhidirin te
gwel ka yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi
ɗe a paḷ daṃti hwaɓi a cina ɗa Nya ka a
mbadl gi dlaṃi a paḷ byas ilgon a cina ɗa
Nya ka so.>>
2 Bulus dlaṃ nu wugo yek Hananiya bal
maṇ Paris wul majwe ni njaa mal Bulus wu
ɗe taṣ ɓo bi gwasi.
3 Yek Bulus wulti ɗe, <<Nya a ɓoki ki maṇ
shelti lali. Ka daṃ ɗe taḳ kis gaɓa tenaṇni
ka mbaṭ gaɓa ga Musa ama baka man kopti
mbaṭi so naḳ ɗe ka wule taṣ ɓo wu.>>
4 Yek majwe dlaḷ njaa mal Bulus wu wulti
ɗe, <<Bal maṇ Paris kaṇ ka naṃa byalti
gwas a?>>

* **22:23 22:23** Wutti lukaḷ ka yek ɗe *Lal gwe mbok ang ten lilti mbadli suk duu tuk wu*

5 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe tik ɗe bal maṇ Paṛis so. Gaɓa ga Nya wule, <Baḳ dlaṃ byas gaɓa ten bacina gwa so.>* >>

6 Bulus yisi ɗe jon jwasaṇ wo maṇ Saduki kaṇ a jon wo maṇ Paresi wu. Yek ta wuli to nya ɗe, <<Yilkeni jini, ami wo ba Paresi kaṇ, aba gi mago ba Paresi. Kaa naṃa paḷti kisti gaɓa tenaṇni naḳ ɗe a zi mbadl ɗe majwe maṣh wu a tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka wu.>>

7 Bulus dlaṃ nu wugo yek dlanti tli ka dlo ga maṇ Paresi suk maṇ Saduki, yek motgaami tatl ɗe lop.

8 Maṇ Saduki wo sa wule majwe maṣh wu a tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka so, a ba ilgon ni ɗaɗe mil shinti ji Nya suk maẓhe so ama maṇ Paresi zi mbadl ɗe mas jwisi ni ɗa.

9 Yek dlantisi mbaḷ tli. Yek maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa jwe ɗe maṇ Paresi ju dlaḷ gaa suk kul yek sa wu wule, <<Ma yen byas ilgwe maḷgaṇ paḷi wu so, gon a yen shinti ga Nya sogo maẓhe ka gaɓa sukti?>>

10 Yek dlantisi po mbaḷdli ɗa, yek bacina ga maṇ hapti dlomi yeni go gon asa caccal Bulus ka. Yek ta laki yek sa kanti ka na ndaḷti yek sa taḷat ka lu daṃti gwasaṇ.

11 Gas ɓal go yek Bagaa lak tlal njaa mal Bulus yek ta wulti ɗe, <<Dlaḷ na ndaḷti, naḳ gwe ka dlaṃ gaɓa tenaṇni a Wurshelima go nuk ka dlaṃ a Roma pak.>>

Sa ɓel bi taṣ dlo Bulus

12 Lu dlo wugo yek maṇ Yehuda mogaa yek sa ɓel bi yek sa dlaḷli gaɓa ɗe sa nguk wul so a baṣa tla ilgon so se sa dlo Bulus.

13 Majwe ɓel bisi yek sa dlaḷli gaɓe go sa man kutl ɗe wupsi.

14 Yek sa li mal bal maṇ Paṛis yek sa wulti ɗe, <<Ma dlaḷli gaɓa ɗe ma nguk wul so se ma dlo Bulus.

15 Ta ki suk kiɗi ji baṇ laki ɗe ta bacina ga maṇ hapti dlo taḷat tet malkii, ten ɗe kaa lam kumti mas ilgwe tulli gaɓa tenti wu, moo ma tlot ka a baṭa ɓo mbuk lu a ɗe so.>>

16 Yek yen kawu ga Bulus kum ilgwe sa naṃa lamti taṣ paḷi Bulus wu, yek ta li ka lu daṃti ji maṇ hapti dlomi yek ta hwi Bulus.

17 Yek Bulus mbe gon ka maṇ hapti dlomi yek ta wulti ɗe, <<Taḷa yen gaṇ mal bacina gwakaṇ ta lamit hwit ilgon.>>

18 Yek ta taḷa yeni mal bacina ga maṇ hapti dlomi.

19 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi ngiɓi ang yeni yek ta wulti ɗe, <<Yek ka lami hwiti ye?>>

20 Yek yeni wulti ɗe, <<Maṇ Yehuda ɓel bi ɗe sa ngemki taḳ taḷesi Bulus mal kiɗi ji baṇ ten ɗe sa kum gaṣ ilgwe tulli gaɓa tenti wu i'e.

21 Baḳ baḷsi Bulus so, mbalaṇ jwe sa man kutl ɗe wupsi wu naṃa ɓaṭti gwasi. Sa dlaḷli gaɓa ɗe sa nguk wul so a baṣa tla so se tloti. Ningo sa naṃa ɓaṭti ilgwe ka paḷi wu.>>

22 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi lak yeni tantu yek ta wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon ilgwe ka hwi wu so.>>

Sa Taḷa Bulus mal pelis gobna

23 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi mbe ɗe lop ka maṇ hapti dlomi yek ta wulsi ɗe, <<Bodl maṇ hapti dlo 2,000 suk maṇ hapti dlo jwe a to ten kapsi 70 suk maṇ gashi 200† taṣ li Kaisariya ka gasi.

24 A ka ngo kapsi gwe Bulus a to dani wu aka taḷat mal gobna Pelis ba ilgon mbit so.>>

25 Yek ta lish gaɓa ɗe,

26 Ami Kaludiwus Lisiyas ka lishit gaɓa ge maṇ nalti Pelis gobna.

A naṃa gaɓet gwa.

27 Yek maṇ Yehuda dop maḷgaṇ sa naṃa lamti tlot gwasi, yek a li suk maṇ hapti dlo yek ma kisti tet ka ang gwasaṇ naḳ ɗe a kumi ɗe ti wo maṇ atl ga Roma kawu.

28 Yek a ngwe ta yis ilgwe laki yek sa naa nget gwas wu, yek a taḷat te mal kiɗi ga maṇ Yehuda.

29 Yek a kumi go ilgwe sa naṃa dlaṃti tenti go ten mbaṭ gwasaṇ kaṇ, ama ta paḷ ilgwe a laki a tlot wu sogo telti ka lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba yek sowu so.

30 A kumi ɗe sa ɓel tenti wu, yek laki yek a wule taṣ taḷat malki ninge. Yek a hwi majwe dopti wu taṣ lak dlaṃik ilgwe ta paḷisi wu.

31 Yek maṇ hapti dlomi kan Bulus tet Wurshelima ka gasi naḳ gwe sa zisi paḷti wu, yek sa taḷat Antipatiris.

32 Yek lu dlo wugo, yek sa zak maṇ kapsi ju sukti yek sa paḷ tet ka lu daṇti ga maṇ hapti dlomi.

33 Maṇ hapti dlo jwe ni ten kapsi wu mbuki Kaisariya wu, yek sa baḷ lishiti gwe bacina gwasaṇ lishi gobne wu, yek sa baḷtiti Bulus.

34 Yek gobne yen lishtisi wu yek ta kum gaẓi ɗe ten kaṭ atl gwik Bulus yil tet gwi? Ta kumi wi ɗe tet Silisiya kaṇ ta yil tet wu,

35 yek ta wule, <<Ba gaɓa ten ilgwe sa taḷak tet malaṇ wu ɗe majwe tulli gaɓa ten ki wu ɓalɗa wu.>> Yek ta laki ɗe taṣ zi Bulus ɗa Hiridus ka asa baṭti.

24

Maṇ Yehuda taḷa gaɓa ga Bulus mal Pelis Gobna

---

* **23:5 23:5** Yen Yil 22:28. † **23:23 23:23** Gaɓa bi Giris gwe sa lishi a du naṃa dlaṃti go yek laṣhi tabbatati

1 Kaal ɗa multi ɗe namtan yek Hananiya bal maṇ Paris su Kaisariya suk kiɗi mbalaṇ jon suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga maṇ Roma gon gwe asa mbet ɗe Tartulus, yek sa dlaṃi gobne ilgwe Bulus paḷisi wu.
2 Sa mbe Bulus tet wu yek Tartulus wule, <<Ma paḷ tlal multi wi a ma naṃa kumti taṃti gwa guu, ɓotlkaṇ yisti wul gwa tulli laḳaṇti wul wonti ka mbalaṇ jinaṇ.
3 Ma yen cit cina ko a tu ko, yek laki yek ma naṃa hwol tuk na ilgwe ka paḷi wu maṇ nalti Pelis.
4 A lami ɗe ta dlaḳki na tlal gaɓa so, ama a naṃa ngemti gwa taḳ ɓo katini kaṇg njet ne.
5 <<Maḷgaṇ go maṇ tullaṭ dlanti ka mbalaṇ kaṇ, ma dopti ten tlilti dlanti ka maṇ Yehuda ten dii atl mas. A tik ɗe bacina ga majwe asa mbesi ɗe maṇ Nazara wu,
6 hal ta ngwe taṣ lil lubii ga Nya ka, na ilgwe ba mbun ɗe ta paḷi giɓi sowu, yek laki yek ma dopti.
8 Kume* ka bodlaḷti go ki na gaa gwa ka yisi ɗe ilgwe ma naṃa dlaṃti tenti go gem kaṇ.>>
9 Yek maṇ Yehudasi moo bi yek sa dlaṃ ɗe mas ilgwe ta dlaṃ ten Bulus go gem kaṇ.
10 Yek gobne baḷ lu Bulus ɗe taṣ gaɓa wu yek Bulus wuli ɗe, <<A yisi ɗe ka daṃ ɗe maṇ kisti gaɓa wonti wi, yek laki yek ba dlaṃ ilgwe a yisi ten gaa gi wu.>>
11 Kume ka kusi go ka yisi ɗe, multi ɗe cutl cet lop ka yi, ɗe ala ngusti atl Nya a Wurshelima wu.
12 Majwe taḷa tet malki wu yenaṇ ten dlaḳti gaɓa suk maḷgon so, a baṣa yenaṇ ten tullaṭ dlanti ka lubii ga Nya sogo ka bii motgaa ga maṇ Yehuda, sogo ka lu gon ka baṇ gaṇ so.
13 A baṣa man mbokti ang ɗe byas wul jwe sa wule a paḷi go gem ka so.
14 Ko ɗe gem kaṇ a nima ngusti atl Nya ga aba jinaṇ, tumal kopti Tantu ga Yesu gwe si wo asa mbe ɗe kopti lal wu. A kan mas wul jwe mbaṭ gaɓa ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya lishi ɗe gem.
15 A zi mbadl ten Nya gwe majin zi mbadl tenti wu. Naḳ gwe sa yisi wu, ama go a yisi ɗe majwe maṣh wu Nya a pallisi kaami, na maḷgwe paḷ hwa wul wu na maḷgwe paḷ byasi wu.
16 Yek laki a ngusi tlot gini, ta daamti gi ni hwaɓi mal Nya suk mbalaṇ.
17 <<A daṃ tu gon ka gin wonti a ɓa pal Wurshelima wu, yek a pal tet na wulpi gwe ba baḷ majwe ba wul nisi ɗa sowu, suk wul jwe ba taki Nya wu.
18 Sa mbi ka lubii ga Nyami go, a pak paḷti kangwe a maṇ Yehuda paḷi asa laḳaṇ dlo gwasaṇ suk Nya wu wi. Aba majon ni suk ami so, a ba tlil dlanti so.
19 Maṇ Yehuda jon ni kaḷi, majwe sa yil tet ka atl ga Asiya wu. Kume gaɓa nisi ɗa tenaṇ wu taṣ lak dlaṃi
20 Sogo ta majin dlaṃ byas ilgwe sa mbi tenaṇ wu ɗe sa taḷa te maṇ Sanhidirin kawu.
21 Seko ɗe a dlaṃ gaɓa na ndaḷi yal, <ten bi tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga majwe maṣh wugo, yek laki yek sa taḷa tet malki ase taḳ kisi ninini gaɓa.> >>
22 Yek Pelis wo ta yis wul wonti ten bi kopti Tantu ga Yesu. Yek ta dlaḳ gaɓe ka se gasi gon, yek ta dlaṃ ɗe, <<Kume Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlo tul wu, ba gaɓa ten gaɓa gee.>>
23 Yek ta wul maṇ hapti dlo gwe naṃa ɓatti gwas wu ɗe, taṣ giɓ Bulus a baṣ cit dlelngapcan so a baṣ mbol yelaṇ jwas ɗa malti ka so.
24 Kaal ɗa multi jon yek Pelis suk kili gwasi Dursila gwe ɗe ti wo maṇ Yehuda kawu tuli. Yek Pelis shinlu taṣ mbet Bulus teɗi. Yek sa kati kaṇ Bulus i'e ɗe ta hwisi gaɓa ten bi ngaṣti Yesu wu.
25 Bulus hwisi gaɓa ten daṇti na zok mbadli suk nget ten gaa, suk kisti gaɓa gwe Nya a paḷi mbalaṇ ten mas ilgwe sa paḷi wu, yek ɓanti njel cit ga Pelis, yek ta wule, <<Zigaa nu, kume a mbi tantu, wu ba shinit lu.>>
26 Pelis zi mbadl ɗe, gwa a Bulus baḷti wulpi cit icin, yek ta ngusi mbet gwas ata ngusi gaɓa sukti.
27 Kaal ɗa gin ɗe lop yek Poshos Pestus daṃ ɗe guu ka lal Pelis. naḳ ɗe Pelis lam mbit hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu yek ta zak Bulus ga leka.

25

Kisti gaɓa ga Bulus mal Pestus

1 Pestus li ka kaṭ atl ga Kaisariya taṣ nda paḷti wul ɗe gobna. Kaal ɗa multi ɗe mekan na daṃti ɗe gobna wu yek ta to Wurshelima.
2 Kaḷi kaṇ kiɗi maṇ Paris suk kiɗi ji maṇ Yehuda mogaa taṣ hwit ilgwe Bulus paḷi wu.
3 Yek sa ngemti ɗe taṣ laki ta palli Bulus tet Wurshelima ne, naḳ ɗe sa ɓel bi wi ɗe sa tlot ka ten tantu wu.
4 Yek Pestus wulsi ɗe, <<Bulus ni ga le ka a Kaisariya a ama go bali te Kaisariye ka ninge.

* **24:8 24:8** Ka lishti jo wo ɗe*Yek ka lami ɗe taḳ paḷiti kisti gaɓa taḳ cingaḷaṇti ten mbaṭ gaɓa gaṇaṇ.* 7 *Ama yek Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlomi na ndaḷti yek ta dlaḳti ɗa ang jinaṇ ka* 8 *Yek ta wul majwe naṃa tullaṭ gaɓa ten ti wu ɗe taṣ tul mal ki.*

5 Ta bacina jwakaṇ koɓaṇni taṣ lak dlaṃ byas wul jwe ta paḷi wu.>>

6 Pestus mul ɗe kutl sogo ɗe wusupsi suksi wu yek ta pal te Kaisariya ka. Yek lu tlo wugo yek ta daṇ ka gobdlan guu, yek ta laki yek sa yilli Bulus teɗi.

7 Sa tulli Bulus wu, yek maṇ Yehuda jon tet Wurshelima gadaḷti yek sa ngusi dlaṃti kiɗi gaɓa tenti wu, jwe baṣa man mbokti ang dani ɗe nuk ni sowu.

8 Yek Bulus wule, <<A paḷ ilgwe ni byasi ka mbaṭ gaɓa ga maṇ Yehuda wu so, a baa tulli dlanti ka lubii ga Nya so, a baa dlaṃ byas ilgon ten Kaisar bal guu so.>>

9 Naḳ ɗe Pestus lami ɗe taṣ mbi hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu, yek ta wulti ɗe, <<Ka lami ɗe taḳ li Wurshelima taḳ tok paḷ kisti gaɓa ten gaɓa jimi ɗe sa dlaṃ ten ki gwa?>>

10 Yek Bulus wule, <<Naḳ ningo ka lu kisti gaɓa ga Kaisar kaṇ sa nima kisti gaɓa, kaḷi kaṇ sa naṃa cingaḷti gini. Ki gaa gwa mago ka yisi ɗe a paḷi ilgon maṇ Yehuda so.

11 Kume a paḷ byas wul gwe a mbuk dlot gi go, ba nge maṣhkaṇ so. A kume gaɓa jin ɗe maṇ Yehuda dlaṃ tenaṇ go gem ka sowu, maḷgon a man baḷsi bi tenaṇ ɗe taṣ dlo so. A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ taḷa gaɓa gaṇ mal Kaisar ne.>>

12 Pestus gaɓa suk yelaṇ dlaṃti jwas wu, yek ta wulti ɗe, <<Naḳ ɗe ka ngemi ɗe ta taḷa gaɓe mal Kaisar wu, malti kaṇ sa sa taḷaki.>>

Pestus ngem Agiripa guu ten Bulus

13 Laṃ multi wu, yek Agiripa guu suk yilka gwasi Bani li Kaisariya taṣ gaɓe Pestus na daṃti ɗe gobna.

14 Naḳ ɗe sa mul Kaisariya wonti wu, yek Pestus dlaṃ bi ga gaɓa Bulus suk guumi. Yek ta wulti ɗe, <<Maḷgon ni a ɗe maḷgwe Pelis zakti ga le kawu.

15 De a to Wurshelima wu, yek kiɗi maṇ Paris suk kiɗi ji maṇ Yehuda dlaṃ ɗe ta paḷ byas wul wonti, yek sa ngemaṇ ɗe ta lilti ka.

16 <<Yek a wulsi ɗe, mi maṇ atl ga Roma wo baṃa baḷ bi ga mbalaṇ ba paḷti cingaḷti gaɓa so, se ma zak maḷi yek ta dlaṃ gaɓa gwe a man yillaṭ gwas wu a cina ɗa majwe tulli gaɓa tenti wu ka.

17 Yek majwe tulli gaɓa tenti wu mbuk lu wu, yek a laki yek sa yilli maḷi tot ka lu kisti gaɓa baḷe-baḷe, yek ma njel kisti gaɓa tenti na tlot ɗa lu wu.

18 Ama yek ba majwe tulli gaɓe wu dlaṃ ilgwe a zi ɗe sa dlaṃ wu so.

19 Ilgwe te ka dlo gwasaṇ sukti go yek ɗe, gaɓa ten kopti Nya gwasaṇ suk ten bi ga maḷgon ɗe asa mbet ɗe Yesu wu, gwe ta maṣhi ama yek Bulus wule ningo ta tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka wu.

20 Yek gaa gili ka, yek ba a yis ilgwe ba paḷi ten gaɓe wu so, yek laki yek a ngem maḷi ɗe ko ta lamaṇ tot Wurshelima ta paḷit kisti gaɓa ten wul jimi ɗe sa dlaṃ tenti wu.

21 Yek ta ngemaṇ ɗe ta taḷa gaɓe mal bal guu ne, yek a laki ɗe taṣ let ka, se gas gwe ba taḷat mal Kaisari wu.>>

22 Yek Agiripa guu wul Pestus ɗe, <<Ami mago a lam kumti ga maḷi pak.>>

Yek Pestus wulti ɗe, <<Ayo go ka kumaṇti.>>

Sa yilli Bulus mal Agiripa guu

23 Lu dlo wu, yek Agiripa guu suk Bani tul ka bal lu kisti gaɓa. Yek mbalaṇ ngusi taṣti gwasaṇ asa nisi ma paḷti wul jwe a baḷsi nalti wonti wu. Yek sa te ka lu kisti gaɓe suk kiɗi maṇ hapti dlo suk kiɗi ji baṃi. Yek Pestus laki yek sa kan Bulus teɗi.

24 Yek Pestus wul guumi suk mas majwe ni kaḷi wu ɗe, <<Ka yenaṇ maḷgaṇ ma? Maṇ Yehuda a Wurshelima suk ji ɗe tulli gaɓa tenti, asa naṃa dlaṃti ɗe ta tlot ka.

25 Ama ami wo a yen byas ilgwe ta paḷi gwe mbuki ɗe ta tlot wu so. Yek laki, yek sa taḷat mal bal guu, naḳ ɗe ta ngemaṇ ɗe ta tol gaɓe malti wu.

26 Ama ami wo a yis ilgwe ba lishi bal guu gaṇaṇ tenti wu so. Yek laki yek a taḷat tet malkii, tun naḳ ba ki guu so, taṇ ɓo yeni ni, ta yis ilgwe ba lishi bal guu wu ɗa.

27 Yenti gi wo mbun ɗe ta taḷa mbalaṇ mal bal guu ba yisti byas ilgwe maḷi paḷi wu so so.>>

26

1 Yek Agiripa guu wul Bulus ɗe, <<Ma baḷki lu wi, hwini ilgwe ka yisi wu.>>

Yek Bulus tlinya yek ta baḷsi nalti na ang yek paa ta nda gaɓa yillaṭ gaa gwasi yek wule,

2 <<Mal nalti guu, a paḷ hwol tuki naḳ ɗe ki kaṇ ba hwik gaɓa gaṇ ase wu, ta gaɓa ten mas ilgwe mbalaṇ ji dlaṃ tenaṇ wu.

3 A dlaṃ naḳ gwisi naḳ ɗe ki wo maḷgwe yis paḷti wul ga maṇ Yehuda i'e kawu. A naṃa ngemti gwa taḳ dlo mbadli taḳ kati kaṇg ne.

4 <<Mas maṇ Yehuda yis kangwe paḷ daṃti ka atl gini suk a Wurshelima wu, tun tet ten nak eni gini.

5 Kume sa dlaṃ gem go, sa yisi ɗe ten bi kopti Nya gaṇaṇ wo, ami wo tek go ba Paresi kaṇ, majwe asa zi gwel ten kopti mbaṭ gaɓa gaṇaṇ i'e wu.

6 Zaṭ mbadl ten gaɓa Nya dlaḷli aba jinaṇ wu ka laki yek sa nima paḷti kisti gaɓa ase.

7 Gaɓa gwisi kaɗe ilgwe ta dlaḷli maṇ boo ga Israila ɗe kutl cet lop wu. Yek kaṇ sa naṃa ɓatti ta njikaṇ ɗe sa nitma ngusti atli na ka cin na ka gas wu. Na nalti gwa guu,

zaṭ mbadl gwisi ka laki yek maṇ Yehuda nima taḷa tet dlaboo.
8 Yek laki ɗe baḳaa kan ɗe, Nya a man pallaṭ kaami majwe maṣh wu so ye?
9 <<Ami mago daṃti gi tek go a lam dlot gini ta paḷ ilgwe a laki a mbalaṇ nge Yesu ga Nazarat wu.
10 Nu kaṇ aa kul paḷi a Wurshelima, a kum gazi mal kiɗi maṇ Paṛis ɗe ta man dop maṇ kopti gwas ɗa. Yek a dop wonti kaṣi yek a lesi ka. A kume sa ɓa tlosi wu, a kop kaal ji maṇ tlot gwasaṇ.
11 A kul kopsi ka lu motgaa ga maṇ Yehuda a dopsi, a nolsi. A kul dloni ta laksi taṣ nget Yesu. Naḳ ɗe a mbadl gi lil i'e naṣi wu a ngusi kopsi gwasaṇ ɗaṇka daki baṇ ka ta cisi dlelngapcan ɗa.
12 <<Maṇ nalti guu, gas gon a naṃa laṭ Demaskus na lishti gwe kiɗi maṇ Paṛis baḷaṇ wu gwe baḷaṇ ndaḷti dopti ga maṇ kopti wu.
13 Na nalti gwa guu, ka dlo cin a ni ten tantu nugo yek a yen bal cilti gon sut nya gwe cil man cin wu. Yek baṳ! Cilti cillaṇ ka suk majwe a naṃa laṭ suksi wu.
14 Yek ma lok te atl ka kaḷi mas jinaṇ, yek a kum yal gaɓa gon na bi ga maṇ Yehuda* ten wulti ɗe, <Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye? Ka kumi cwo gaa gwa, ɗe ka naṃa lamti taḳ dlanki suk ami? >
15 <<Yek a kum gaḷi ɗe, <Bagaa, wok ɗe ki wo?>
<<Yek ta balli ɗe, <Amik ɗe Yesu, maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan wu.
16 Tlinya, a tul malki ta botlki ɗe zhel gini suk maḷgwe a mboki ang mbalaṇ ten ilgwe ka yeni suk ilgwe ba ya mbokik ang dani tenaṇ wu.
17 Ba kiski ɗaḳa ang ga mbalaṇ jwa maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ka. Ba shinki malsi,
18 taḳ ɓulisi gwel aka yillaṣi ɗaḳa daṃshal ka, aka ballaṣi tumal cilti. Ba shinki taḳ yillaṣi ɗaḳa ndalti ga guu maẓhe ka, asa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu. A paa Nya taas byas wul jwasaṇ ka, asa mbi lu daṃti ka mbalaṇ jini jwe a polsi ka tumal ngaṣti gwasaṇ tenaṇ wu.>
19 <<Maṇ nalti guu, naḳ gwisi laki yek ba a nge kopti gaɓa gwe a kumi sut nya wu so.
20 Majwe a ndaṣi dlaṃti gaɓa go sik ɗe maṇ Demaskus, yek paa maṇ Wurshelima suk maṇ Yehudiya, suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu pak. A hwisi gaɓa ga Nya ɗe taṣ ci atl gaa, asa ballaṣi tet mal Nya asa paḷ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwasaṇ wu.
21 Yek laki yek maṇ Yehuda doɓaṇ ka lubii ga Nya, yek sa ngwe ɗe taṣ tloni.
22 Ama yek Nya zi-ang, tet ten cin gwisi hal ase. Yek laki yek a nima dlaṃti gaɓa mbalaṇ mas, na kiɗi na naḳ mili. Gaɓa gwe a naṃa dlaṃti go yek ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya suk Musa dlaṃ ɗe a pi wu,
23 ɗe Almasihu† a tla bomti, a tik ɗe maḷgwe a lak zhila tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wu. A tik ka dlaṃi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu gaɓa maṇ cilti ga Nya.>>
24 A Bulus yima gaɓa taṣ pol gaa gwas nugo, yek Pestus tlil yal yek ta wulti ɗe, <<Bulus ki wo maṇ booli kaṇ, yisti wul gwa ɓa lakik gaa me.>>
25 Yek Bulus ballit ɗe, <<Maṇ nalti Pestus ami wo maṇ booli ka so, gem kaṇ a nima dlaṃti ka ceti gaa.
26 Guumi yis mas wul jwisi, yek laki yek ba gaɓa sukti ba ɓanti a cin so, naḳ ɗe a yisi ɗe ilgon nit ga hwudaḷi sowu. A ba mas wul jimi pi ga hwudaḷi so.
27 Maṇ nalti guu, ka kan ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya dlaṃ go gem ka? A yisi ɗe ka kan naḳ gwisi.>>
28 A Bulus yima gaɓa nugo yek Agiripa wulti ɗe, <<Ka daṃ gwa we ka man pallaṭ gi ɗe Kirista baḷe-baḷe naḳ gaṇ ma?>>
29 Yek Bulus ballit ɗe, <<Gon a ɗem'ɗem sogo baḷe-baḷe kani, a naṃa ngemti ga Nya ba ɗe ki, ki na ngwe so ama suk mas jwakaṇ ɗe ka naṃa kumti gini ase wu. Taḳ palaṇ naḳ gwe a ni wu, ama ba ɗe naḳ gwe ani ga ɓaḷti wu so.>>
30 Yek guumi tlinya suk gobne suk Bani suk mas majwe daṃ suksi wu.
31 Yek sa yil ɗaḳa bal bii kisti gaɓe ka, yek sa ngusi gaɓa suk yilkeni jwasaṇ yek sa wule, <<Maḷgaṇ go ta paḷ ilgwe mbuki asa tloti, sogo ilgwe ta lakti ka lu let wu so.>>
32 Yek Agiripa wul Pestus ɗe, <<Maḷgaṇ a ngemi ɗe ta taḷa kisti gaɓa gwas a cina ɗa Kaisar ka sogo ma zakti taṣ zigaa.>>

27

Bulus te ka jirgi ze ɗe ta li baṇ Roma

1 Gaɓa dlaḷ wi ɗe taṇ li Italiya wu, yek sa lak Bulus suk maji le ka jon a ang ɗa bal maṇ hapti dlo gon gwe a sa mbet ɗe Yuliyos wu. Yuliyosi wo gon ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷi wul Kaisar bal guu wu kaṇ.
2 Yek ma te ka jirgi ze gwe ya yil tet Adaramitiwus ka kaṭ atl ga Asiya gwe a ngusi dlaḷti ɗaṇ ten baṇ jwe ni ten tantu wu ka. Yek Aristakus maṇ Makedoniya gon tet ka baṇ Tasalonika li sukmi. Yek ma nda zaṭgaa.
3 Lu dlo wugo yek ma te baṇ Sidon yek ma dlaḷ kaḷi. Yek Yuliyos paḷi zok wul

* **26:14 26:14** Sogo*Bi Arameya* † **26:23 26:23** Sogo*Kiristi*

Bulus, ta zakti yek ta li mal yelaṇ jwasi, taṣ baḷti wul jwe ta lami wu.
4 Tet Sidon go yek ma pal ka jirgi zesi, yek ma zigaa yek ma lak zaṇdaḷ ga Kuburus na kaali naḳ ɗe yetaḷ ngusi zhibaḷti gaṇaṇ tet tucina wu.
5 Ma lak dlunti ze ji Silisiya suk Pampiliya na kaal wu, yek ma te baṇ Mira ka atl ga Likiya yek ma dlaḷ kaḷi.
6 A Mira kaṇ bal maṇ hapti dlomi mbi jirgi ze gwe yil tet Alekzandiriya yek naṃa laṭ Italiya wu, yek ta wutni gibi.
7 Ma ngusi laṭi ɗem'ɗem yek ma laṃ multi ten tantu a ma naṃa tlat bomti, yek ma lak mbuki njaa a baṇ Kinidus. Yek ba yetaḷ zaki ɗe ta jirgi man laṭ tu ka lu gwe ma lami sowu, yek ma li tu ten zaṇdaḷ gwe asa mbe ɗe Keriti wu yek ma koɓi njaa a baṇ Salamoni ta man lakti ga zaṇdaḷi na kaali.
8 Ma ngusi laṭ na tlat bomti ten tantu gwe koɓi njaa ten bicikɗi ga zaṇdaḷi wu. Yek ma lak te lu gwe asa mbe ɗe Zok Lu Hwunti gwe ni njaa mal baṇ Lasiya wu.
9 Ma paḷ tlal daṃti ten gaa zesi yek zaṭgami cini ɓanti, naḳ ɗe lulpi ka ɓali a multi jwe a paḷ kaḷkaze taasti byas wul ka ka ɓallu.* Yek Bulus matlsi yek ta wule,
10 <<Yilkeni jini, kumini, zaṭgaa gaṇaṇ a tulli tlat bomti, a lil wul ka wonti ka jirgi suk jirgi gaa gwasi, hal gon a man tlot mbalaṇ.>>
11 Ama yek bal maṇ hapti dlomi nge kumti gaɓa ga Bulus, yek ta kum gaɓa ga maṇ jirgi suk maṇ dlaḳti jirgisi.
12 Naḳ ɗe lu dlaḷti jirgi ze ga baṃi mbun ɗe ta mbalaṇ ci watlaṇ kaali sowu, yek majwe asa paḷ wul ka jirgi wu wonti lami ɗe taṇ zigaa, kume ɗe ma mbuki a baṇ Poniki wu apaa ma ci watlaṇ kaḷi. Lu dlaḷti jirgi ga Poniki ka atl ga Keriti wo hwaɓi kaṇ naḳ ɗe lwisi ni ka dlo ga yetaḷ gwe a tli tet tu kudu suk yemma na gwe a tli tet tu arewa suk yemma wu pak.

Tulti ga duu yetaḷ

13 Yetaḷ gwe ba ndaḷ sowu nda wulti tet tu kudu wu, yek mbalaṃi daṃ gon asa mbi ilgwe sa lami wu wi. Yek sa paṭl yilli wul gaḷla jwe a laki a jirgi man dlaḷti wu ɗaka atl ka, yek sa ngusi laṭ njaa tu ten bicikɗi ga zaṇdaḷ Keriti.
14 Njet nugo, yek duu yetaḷ maṇ ndaḷti gon gwe asa mbet ɗe, <<Yetaḷ tet dlo ga arewa suk yemma wu.>> yil sut tet ten zaṇdaḷ ga Keritisi yek susut ten jirgi yek jek jirgi te ka dlunti zesi ka.
15 Duu yetaḷi laki yek baṣa po man taḷat ɗa jirgi tu lu gwe sa lami wu so, nuk laki yek sa zak yetaḷi yek ta ngusi jekti gwasaṇ.
16 Ma ɓa lak yen zaṇdaḷ gwe asa mbe ɗe Kawuda wu na kaal go, yek tolti ga yen jirgi ze tot jirgi zesi bomini gaa i'e.
17 Sa tol yen jirgisi tot ka jirgi wu, yek kaa maṇ dlaḳtisi ɓal jirgi ka na zaa ta ngiɓi ɗa. Ɓanti dlaḷti jirgi ten bal gudaḷ yelsi ga Siritis ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem su ka zesi ka, yek ma ngusi zaṭgaa nu.
18 Yek yetaḷi ngusi mbaḷti dli kangwe ɗe lu dlo wugo yek sa njel wuti wul jwe ni ka jirgi wu ka ka zesi.
19 Ten cin na mekan wo, yek maṇ dlaḳti jirgi wut wul jekti jirgi jon ka ka zesi na gaa gwasaṇ.
20 Ma mul wi wonti ɗe ma po yima yenti cin sogo kyalaḷ sowu, a duu yetaḷi naṃa wulti wu. Yek ma yilli mbadl ka, ten ɗe mapo mbi kisti so.
21 Kaal ɗa laṭ ga tlal multi kuzaṃi, yek Bulus tlinya a cina gwasaṇ yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, kaa kumaṇ gaɓa gi go ma zakaṇ zaṇdaḷ Keriti so, a ba wundaḷ ga lilti wul suk laṣhi gaṇ a mbinii so.
22 Ama ningo a nima ngemti gwakaṇ ɗe, taḳ dlaḷaṇ na ndaḷti, naḳ ɗe maḷgon a maṣh so, jirgi zesi ka caccalka na ngusi.
23 Ahwul ka gas go yen shinti ga Nya gini, Nya gwe a ngusit atl wu su suɗi yek ta dlaḷ a malaṇni.
24 Yek ta wule, <Bulus ba ɓanti cik so. Ka dlaḷ a cina ɗa Kaisar bal guu ka asa kisik gaɓa, a Nya paḷik hwa wul wi yek ta baḷki mas majwe ka ni suksi wu a baṭa zaki ta maḷgon maṣh kaṣi so.>
25 Yilkeni jini ningo dlaḷaṇ na ndaḷti, a ngaṣsaṇ ten Nya ɗe a pi naḳ gwe ta hwi wu.
26 Ko ɗe ma laṇ na asaṇ ten zaṇdaḷi jon wu.>>

Ndat ga jirgi ze

27 Ka gas na kutl cet wupsi a duu yetaḷi yima taḷaṭ gaṇaṇ te ten bal ze gwe asa mbe ɗe Ze Aderiya† wu ka dlo gasi. Yek maṇ dlaḳti jirgi kumi go sa ɓa lam taṇti atli.
28 Yek sa cingaḷ zesi na zaa cingaḷti, yek sa mbi go dluntaṭ gwas wo asami ɗe 120‡ ka ɓali. Po laṃ daṃti njet wu yek sa po cingaḷi ɗa, yek sa mbi go kutl ɗe topsi ka ɓali.
29 Ɓanti dutlti ye jwe ni njaa ten bicikɗi ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jon ɗe wupsi su ka zesi ka, yek sa ngem nya jwasaṇ ɗe ta lu cil ne.
30 Maṇ dlaḳti jirgisi jon ɓa lam apti ɗaka jirgi ka go yek sa shit yen jirgi ze sut ten bal zesi. Yek sa ngusi paḷti wule naḳkaṇ sa wut wul gaḷla wu ɗe asa dlaḷli jirgi na nali wu tucina.

* **27:9 27:9** ***kaḷkaze taasti byas wul ka,*** *Asa paḷ biki gwisi ten lip na topsi sogo ten lakti zhila ga lip na kutl, ka multi jwisi wo a byas yetaḷ tli ten bal ze.* † **27:27 27:27** Ka multi tek go shimi naṃa mbokti ang ɗe bal shu ze ga Italiya.
‡ **27:28 27:28** A la mita ɗe 37

31 Yek Bulus hwi maṇ hapti dlomi suk bali gwasaṇ ɗe, <<Ta majin dlaḶ ka jirgi zesi sogo mas jwakaṇ kaa maṣhi.>>
32 Yek maṇ hapti dlomi ndokaḶ zaa gwe ngiɓ yen jirgi zesi wu ka yek zaaɓi ndaka.
33 Lu ɓal njaa ta dlo wu yek Bulus ngemsi taṣ nguk wul ne, yek ta wule, <<Ka multi ɗe kutl cet wupsi jwe nda na kaal go mbadl gwakaṇ hwot ka yek baḳaa nguk ilgon so.
34 Ningo a naṃa ngemti jwakaṇ taḳ ngukaṇ wul taḳ daṃaṇ na mbadl ɗa. Ko ta maḍlaṇ gaa ɗe naṃ mago a nde gon gwakaṇ ka so.>>
35 Bulus dlaṃ nu wu yek ta yem burodi jon yek ta paḶ hwol tuk na Nya a cina ɗa mas jwasaṇ ka. Yek ta celi yek ta njel ngukti.
36 Yek sa mbi ndalti gaa hwulan mas jwasaṇ, yek sa nguk wul.
37 WontaṬ gaṇaṇ ka jirgi go, mbalaṇ ɗe 276 kaṇ.
38 Mas jinaṇ nguk wul ɗe kumni wu yek sa wut gwe wul gwe ni ka jirgi wu ka ka zesi ba jirgi po diɓaḶ so ɗa.
39 Cin yil wugo yek baṣa yis atl gwe ma ɓallu so, ama yek sa yen bicikɗi maṇ yelsi gon teka, yek sa wule taṣ jek jirgi te ten dii atl ka ɗe sa mani wu.
40 Yek sa kotl zaa ji wul maṇ diɓaḶti gwe a lak jirgi ten laṬ ɗem'ɗem wu ka yek wuli lok su ka zesi ka, yek sa paṬl zaa gwe asa ɓal wul ballaṬ gaa jirgisi naḶi wu ka, yek sa tlil bal zani gwe ni tu cina ga jirgi wu ka pak. Yek sa zak yetaḶi yek ta jek jirgi te cina tu te ten bicikɗi ka.
41 Ama yek jirgi ɓo bal yelsi gon ka lu gwe laṬ ga zesi ballaṬ ɗu, yek tu cina ka jirgi ngatl giɓi. Yek tucina ga jirgi lil ka yek ba jirgi po man zaṬgaa so, yek bal kapsi ze laki yek tukaal ga jirgi caccal ka.
42 Yek maṇ hapti dlomi ɓel bi ɗe taṣ dlo maji lesi ka, kangwe ɗe sa man apti ka so kume sa man ze yek sa mbuki ten bicikɗi wu.
43 Ama yek bacina ga maṇ hapti dlomi lam kisti ga Bulus yek baṭa zak maṇ hapti dlomisi taṣ paḶ ilgwe sa ɓel bi dani wu so. Yek ta dlaṃ ɗe majwe man ze go taṣ nda ten zesi cina taṣ mbuki ten atli.
44 A naami wo taṣ kopsi ten wul jirgi zesi suk puktaḶaṇ yencin jwe a man su gaṣ gaa ze sowu. Na nu kaṇ mas jinaṇ li ten bicikɗi yek ma mbuki ten dii atli a ba ilgon mbi gon maḶgon so.

28

Bulus ten zaṇdaḶ Malita

1 Ma ɓal ten bicikɗi go, yek ma lak yisi ɗe shin ga zaṇdaḶ gwe maṇi dani wu kaɗe Malita.
2 Maṇ lwisi paḶini hwa wul, yek sa hotini wutu naḳ ɗe lu ndaɗi kawu a naṃa ndat ɗu, yek sa wulini ɗem na tulti.
3 Yek Bulus mo yencin yek ta wut ka wutu, yek ɓuɓul gon yil tet ka yencimi ɗe ta kum wuti wu yek ta watl Bulus ten ang.
4 Maṇ lwisi yen wucisi ten ang ga Bulus wu, yek sa ngusi hwiti yilkeni jwasaṇ ɗe, <<MaḶgaṇ go maṇ tlot mbalaṇ kaṇ, ta ap tet ɗaka bal zesi ka ama yek ba nya asa mbet ɗe Alhaki wu zakti ɗe taṣ ya daṃ so.>>
5 Ama yek Bulus tlak wucisi te ka wuti ka, yek ba ilgon mbit so.
6 MbalaṃI daṃ gwa we ta kiɗi ka, sogo ta maṣhka ninge-ninge, ama yek sa ɓaṭi i'e yek baṣa yen byas ilgon mbit sowu yek sa wule ti wo nya kaṇ.
7 A lubii jon ga Pubiliyus bacina ga zaṇdaḶi njaa kaḶi gwe ma ni wu, Pubiliyusi wuli ni ɗem a boo ɗatka, yek ma mul ɗe mekan kaḶi ata ni nima paḶti wul na taṃi mbadli.
8 Aba ga Pubiliyus ni atl na cwo zazaɓi ata naṃa tet ze ishi. Yek Bulus sa yenti gwasi, ta ngemit Nya wugo yek ta wut ang tenti yek ta ndoki.
9 Naḳ gwisi pi wu, yek naa mbalaṇ ji lwisi jwe cwo naṃa cit gwasaṇ wu tuli yek sa mbi ndokti.
10 Sa baḶni nalti ten wul wonti. Ma ɓa zigaa go yek sa mweni mas wul jwe ma lami wu.

Mbukti lu ga Bulus ka baṇ Roma

11 Kaal ɗa lip ɗe mekan yek ma pal ten bal ze, yek ma te ka jirgi gwe ci watlaṇ ten bicikɗi ga zaṇdaḶi wu. Jirgisi ga baṇ Alekzandiriya, gwe sa tlat gaami naḳ ngusaṇ gunki gwe asa mbe ɗe Kasto suk Poluk wu.
12 Yek ma njel zaṬgaa yek lak te ka baṇ Sirakus yek ma daṃ kaḶi multi ɗe mekan.
13 Tet Sirakus go yek ma zigaa yek ma lak te baṇ Rigiyum. Lu dlo wugo yek yetaḶ tet tu kudu wuli, yek lu po dlo wugo yek ma mbuk lu a Puteyoli.
14 A Puteyoli kaṇ ma mbi maṇ kopti jon jwe mbeni tet malsi taṇ mulisi ɗe nitgi wu. Yek ma lak li baṇ Roma.
15 Maṇ kopti jwe ni kaḶi wu kumi wi ɗe maṇi tet wu, yek sa sak mbini ka lu wulti wul gwe ni a Apiyus suk lubii daṃti ga maṇdaḳi gwe mbet ɗe Lu DaṃtI ɗe Mekan wu. Yek Bulus ngem Nya a cina ɗa majwisi ka yek ta mbi ndaḶi gahwulaṇ.
16 Ma mbuk lu baṇ Roma wu, yek sa zak Bulus taṣ paḶ daṃti ga gaa gwasi, a maṇ hapti dlo gon nima zaṬ gwel tenti.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a baṇ Roma

17 Kaal ɗa multi ɗe mekan yek Bulus mbe bacina ji maṇ Yehuda ji baṇ Roma. Sa mogaa wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini,

a paɨi byas ilgon mbalan jinan sogo paɨti wul ji aba jinan jwe mash wu so, ama yek mbalan jinan doɓanni a Wurshelima. Yek sa lakan a ang ɗa man Roma ka.
18 Man Rome bodlaɨanni yek sa lam ɗe tas zakni nak ɗe basa mbi byas ilgon tenanni gwe a laki asa dlo wu sowu.
19 Ama yek bacina jimi nge, yek sa wule ba man Roma zakan so, yek a ngemi tas taɨa gaɓe a cina ga Kaisar bal guu. Ba ɗe we byas ilgon ka ni mbadl ten mbalan ji so.
20 Yek laki yek a lam yenti gwakan ta gaɓa sukkii. Bi zat mbadl ga man Yisiraila ka laki yek sa ɓalan ka na zaa gaɨla ge.>>
21 Yek sa ballit ɗe, <<Ma mbi lishti gon tet Yehudiya tenki so, a ba maɨgon po yil tet kaɨi yek ta hwini byas ilgon tenki so.
22 Ama ma nama lamti tan kum ilgwe ka yeni wu, nak ɗe ma yisi ɗe mbalan ko ako nama dlamti byas gaɓa ten wundaɨ ji maju wu.>>
23 Yek sa dlaɨli gaɓa ɗe sa mo suk Bulus gas gon, yek mbalan wonti tul malti ka lu gwe ta ni wu ten cin gwe sa zi wu. Tun tet na gasi hal sukti a Bulus nisi ma mbokti ang ten bi ga Nya ɗe guu yek ta dlot ten dlamti gaɓa ten Yesu ka mbat gaɓa ga Musa suk lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya.
24 Jon jwasan kan gaɓa gwe Bulus dlam wu, yek jon jwasan nge.
25 Sa ngusi dlakti gaɓa ka dlo gwasan yek sa lak zigaa, kaal ɗa pakti gaɓa ga Bulus ɗe, <<Shishi ga Nya dlami gem aba jinan ɗe ta hwisi tumal Ishaya man dlamti ga Nya wu ɗe,

26 <Li mal majin aka wulsi ɗe,
<<Ka sa ten kumti gaɓa a baɨka yis gaami so,
ka sa ten yenti wul a baɨka yis wuli so.>>
27 Nak ɗe mbatl ji majin kangaɨ kawu,
a ba kang gwasan kum gaɓa sowu,
asa le gwel gwasan kawi.
Sa lak man yenti wul na gwel gwasan
sogo sa lak kum gaɓa na kang gwasan
asa yis gaami ka mbadl gwasan
asa ballasi teɗi
apaa a ndoksi ɗa wu.>*
28 <<A nama lamti taɨk yisi ɗe Nya baɨ kisti majwe ba man Yehuda ka sowu wi, a sa kat kang!>>†
30 Bulus dam kaɨi gin ɗe lop ka lubii gwe ta ɓatl wulpi damti giɓi wu, ata nima wulti ɗem majwe asa tuli yenti gwas wu.
31 Yek Bulus ngusi dlamti gaɓa ten bi ga Nya ɗe guu ata nima mbokti ang mbalan ten Almasihu Yesu Bagaa na ndaɨi gah-wulan, a ba maɨgon ngwe tas dlaɨlat ka so.

* **28:27 28:27** Yen Ish 6:9,10. † **28:28 28:28** Ka lishti jon wo ɗe*Katan kang.* 29*Ta dlam nu wugo yek man Yehuda zak lwisi asa nama dlakti gaɓa ka dlo gwasan.*

Maɲ Roma

Gaɓeti

1 Lishti gaɲ go tet mal ami Bulus zhel gạ Yesu Almasihu ɗe sạ mbe ɗe ta daɱ ɗe yen shinti gạ Yesu, yek sạ zaɲ ka ten ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɱti gạ Nya wu kaɲ.

2 Gaɱi kaɗe gaɓa maɲ taɱti gwe Nya pi alkawol gwas tun tek ka tumal maɲ dlaɱti gaɓa jwas wu, naḵ kangwe sạ lishi ka gaɓa gwas maɲ cilti wu.

3 Gaɓa maɲ taɱti gwisi wo ten bi gạ Yen gwas kaɲ, maḷgwe ka daɱti gwas ɗe mbalaɲ wo maɲ gaṣ gạ Dauda ka ɗe ti wu,

4 ama ten bi zaṭ gwas ka ɗe sạ zaṭ ka ka Shishi suk iko go gem ti wo Yen gạ Nya kaɲ, tumal tlit gwas tot ɗaḵa maṣhkaɲ ka. Gem Yesu Almasihu wo Bagaa gaɲaɲ kaɲ.

5 Tumal Yesu Amasihu suk ten ɗe ta shin gwas mbi nalti ɗa kaɲ a mbi alheri suk mbeti ten ta daɱti ɗe yen shinti gạ Yesu, ten ɗe ta mbe majwe ɗe ba maɲ Yehuda ka sowu tet ka mas baɲ taṣ baḷ gem asạ kumit bi.

6 A kii mago kaạ ni giɓi, kii ɗe Nya mbekii yek kaạ daɱ ɗe mbalaɲ ji Yesu Almasihu wu.

7 Mas jwakaɲ ɗe kaạ ni ka baɲ Roma wu, kii mbalaɲ jwe Nya lamsi yek ta mbekii ten ɗe taḵ daɱaɲ ɗe mbalaɲ jwas wu,

Haɲ ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu Almasihu daɱ ɗe gwakaɲ.

Paṭ godiya Nya

8 Ten ndat zhile wo api godiya Nya gini tumal Yesu Almasihu ten bi gạ mas jwakaɲ, ten ɗe sạ naɱa dlaɱti gaɓa ten bi ngaṣti ten Nya gwakaɲ ko ako ten dii atli.

9 Nya gwe a nitma paḷti wul naˌ mas mbadl gini tumal lakti icin ten gaɓa maɲ taɱti gạ Yen gwas wu ka ɗe sheda gini ten ɗe a naɱa daamti gwakaɲ,

10 dlip ka sa'i gwe a ɓa gem Nya wu. A naɱa gemti gạ Nya ɗe, ɗe kume taɱit ɗa go, kota naḵ gwik-gwi ta mbi laṭ malkii ne.

11 A naɱa lamti yenti gwakaɲ ten ɗe ta baḷkii ilgon gạ Shishi gạ Nya ilgwe a ndaḷḷikii gahwulaɲ wu.

12 lamti gi wo yek ɗe, taɲ ndaḷḷi gahwulaɲ yilkeni naˌ ami sukkii, ten ɗe ta ndaḷḷikii gahwulaɲ naˌ ngaṣti ten Nya gini kii mago akaạ ndaḷḷi gahwulaɲ naˌ ngaṣti ten Nya gwakaɲ pak.

13 Yilkeni jini a naɱa lamti taḵ yisi ɗe a pi shiri laṭ malkii asaɱi wonti, ama hal ninge yek basạ ɓo zakaɲ ɗe ta tul so. Ilgwe a lakaɲ ten tulti go yek ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɱti ka dlo gwakaɲ a mbalaɲ baḷ gem naḵ kangwe a paḷi ka majwe ba maɲ Yehuda ka sowu.

14 Diɓaḷti gạ wonti mbalaɲ ni gaa, diɓaḷti gạ maɲ baɲ suk maɲ gạ me, gạ majwe man lishti wu suk majwe sạ mani sowu.

15 Yek laki yek a lak ka mbadl gi ɗe kii mago ta dlaɱikii gaɓa maɲ taɱti kii ɗe ka ni ka baɲ Roma wu.

Iko gạ gaɓa maɲ taɱti

16 Gaɓa maɲ taɱti gaɲ go ɗe wul nsha kaɲ ni a mallaɲ so, ten ɗe yek ɗe iko gạ Nya gwe a taḷa mas maḷgwe baḷ gem wu ten mbit kisti, nde naˌ maɲ Yehuda yek paa majwe ba maɲ Yehuda ka sowu.

17 Ten ɗe tumal gaɓa maɲ taɱti gaɱi ka mbok ang ten paḷti wul ndakce gwe yil sut mal Nya wu, a mbalaɲ mbi paḷti wul ndakce gwisi tumal baḷti gem tet ten ndat zhile hal a la pakti. Naḵ kangwe ni gạ lishi ka gaɓa gạ Nya wu ɗe, <<Maɲ paḷti wul ndakce wo tumal ngaṣti ten Nya kaɲ ta daɱi.>>*

Paḷti byas wul gạ mbalaɲ

18 Ten ɗe sạ naɱa mbokti ang ten kangwe Nya sut nya a nol mbalaɲ ka lilti mbadl gwas ten bi laṣhi ɓanti gạ Nya suk byas paḷti wul gạ majwe ɗe asạ kup gem ka tumal yokit gwasaɲ wu.

19 Ten ɗe ilgwe a mbalaɲ man yisti ten Nya go ten dii kaɲ ni a malsi, naḵ ɗe Nya mbokisi ang dani wu.

20 Paḷti wul gạ Nya suk iko gwas maɲ laṣhi pakti wo wul jwe asạ man yenti naˌ gwel wu ka so. Ama tun tet ten paḷti gạ dii atl kaɲ Nya mboki ang mbalaɲ dani ten dii yek sạ yis gaa gwasaɲ tumal wul jwe Nyami paḷsi wu, kangwe ɗe mbalaɲ a mbi ilgạ dlaɱi sowu.

21 Ten ɗe ko ɗe sạ yis Nya wu, ama mas naˌ nu a baṣa baḷti nalti ten nalti gwas ɗe Nya so, a baṣa pit godiya so. Kạ lal gạ paḷti naḵ gwisi wo yek daamti wul gwasaɲ daɱ ɗe daamti wul gạ ten koo lu, yek mbadl gwasaɲ gwe ɗe baˌa daamti sowu njikaɲ ka naˌ daɱshal.

22 Ko ɗe sạ dlaɱ ɗe maɲ ɓotlkaɲ yisti wul ka ɗe si wu, ama si wo kaɗlaɲ kaɲ.

23 Yek sạ balli nalti gạ Nya gwe baṭa maṣh sowu suk gạ gunki maɲ tet ɗạ mbalaɲ suk gạ gunki maɲ tet ji yadli, suk dabbobi suk dingi ji wul maɲ laṭ naˌze tuki.

24 Ten naḵ gwisi kaɲ yek Nya laksi ka yek sạ pita lamti paḷti byas wul jwe ni ka mbadl jwasaɲ wu yek sạ ngusi paḷti wul nsha suk yilkeni jwasaɲ naˌ dli jwasaɲ.

25 Sạ palli gem gạ Nya ɗe lal wi. Sạ nima ngusti alt wul jwe Nya paḷsi wu hal asạ paḷisi wul ka lal gạ Maɲ Paḷti Wuli gaa

* **1:17 1:17** YenM. I. 2:4

gwasi, ti ɗe ta mbuki ta mbalaŋ taṣti dlip wu. Amin.

26 Ten naḵ gwisi kaŋ yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul nsha. Yek modli jwasaŋ zak multi suk maani yek sa njel multi suk yilkeni jwasaŋ modli kangwe ba mbun ɗe ta paḷi wu sowu.

27 Nu ka pak ɗe byas lamti ga yilkeni jwasaŋ man ngetl gwasaŋ wugo, yek maani zak multi suk modli naḵ kangwe Nya paḷi ɗe ta ni wu. A ba maani suk ba maani ngusi paḷti wul nsha ka dlo jwasaŋ, na nukaŋ sa dlaḵi gaa gwasaŋ nolti gwe ni ndakce suk byas paḷti wul gwasaŋ.

28 Naḵ ɗe sa nge daṃti na yisti ga Nya wu, yek ta laksi ka ten daamti wul ga ten koo lu ten ɗe taṣ ngusi paṭi ilgwe ba mbun ɗe taṣ paḷi sowu.

29 Sa njikaŋ na mas wundaḷ ga wul gwe ba yek sowu, suk ngalci, suk kotgwel, suk nget hwullan ga yilkeni. Sa ni ga njikaṃi na dakaḷti suk tlot mbalaŋ suk dlanti suk shelti mbalaŋ suk duu tuki. Si wo maŋ wulti yilkeni kaŋ,

30 man lilti shin mbalaŋ ka, maŋ dlanti suk Nya, maŋ byalti mbalaŋ, maŋ tlilti gaa nya, majwe asa taṣ gaa gwasaŋ wu, maŋ ɓelti bi ten ngalci, majwe baṣa kumi bi maŋ zaṭ gwasaŋ sowu.

31 Si wo mbalaŋ ji ten koo lu kaŋ, majwe baṣa njikaŋ alkawol sowu, maŋ laṣhi lamti suk man laṣhi yenti gonti.

32 Sa yis mbaṭ ga Nya ɗe mas majwe asa paḷ wundaḷ ga paṭ jin jo sa ndal maṣhkaŋ, ama baɗe we paḷti kaŋ asa paḷ wul jimi tokte so, hal asa pi kaal majwe sa naṃa paḷti nu wu pak.

2

Kisti gaɓa ga Nya wo hwaɓi kaŋ

1 Ten naḵ gwisi kaŋ ki ɗe ka kisi gaɓa yilka gwa go, gaɓa nik bi so kota wok ɗe ki wo. Naḵ ɗe sa'i gwe ka nima kisti gaɓa maḷgon wu, ka nima kisti gaɓa gaa gwa, ten ɗe byas wul gwe ka naṃa yenti ga maḷgon ten paḷti wu yekkaŋ ki mago ka naṃa paḷti.

2 Ma yisi ɗe kisti gaɓa ga Nya ten majwe asa paḷ wundaḷ ji wul jin jo ndakce kaŋ.

3 Ki mbalaŋ! Yekgu ki na gaa gwa ka naṃa paḷti byas wul jimi ɗe ka naṃa yenti ga maḷgon na nali wu! Ka daṃaŋ gwe we ka ɗakci nolti ga Nya wu nwa?

4 Ko naḵkaŋ ka naṃa mbulti nalti ga alheri ga Nya suk dlot mbadli suk lashi lilti mbadl baḷe-baḷe gwe ata paḷik wu kaŋ? Ko naḵkaŋ ka yisi ɗe alheri gwe Nya nik ma paḷti go ten ɗe taḵ ci atlgaa ka sa?

5 Ama laṣhi kumti bi suk kaŋgaḷti ga mbadl gwe ka naṃa paḷti wu, yek ka nima mwet gaa gwa nolti gwe naṃa ɓaṭti gwa ten cin lilti mbadl ga Nya, ka sa'i gwisi kaŋ sa mbok ang ten nolti ga Nya ɗe ni ndakce wu.

6 Nya a palli ko wokko ami ndakce na paḷti wul gwasi.

7 Ama mas na nu, majwe sa naṃa ngot nalti suk daṃti ɗe kiɗi suk mbadl gwe ba a paki sowu wu niɗa. Sik ɗe majwe sa dlosi ten paḷti wul ga alheri ka dlot mbadli a si kaŋ Nya a ɓatlsi na mbadl maŋ laṣhi pakti wu.

8 Ama ka maŋ lamti gaa, suk majwe asa nge gem asa paḷ ngalci wu sa pallisi ami na lilti mbadli suk duu tuki.

9 Bomti suk citi ka dli ka naṃa ɓatti ga mas maŋ ngalci, ndati ten maŋ Yehuda yek paa majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu.

10 Ama mas maŋ paḷti hwa wul wo ta mbi nalti suk daṃti ɗe bali suk taṃi mbadli, ndati ten maŋ Yehuda yek pa majwe ba maŋ Yehuda ka sowu.

11 Ten ɗe Nya wo maŋ lamti ga mbalaŋ jon ata nge mbalaṃi jon ka so.

12 Mas majwe sa paḷ byas wul a baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Musa sowu, sa lilsi ka ko ɗe sa yis mbaṭ gaɓe sowu, ama majwe sa yis mbaṭ gaɓa yek sa paḷ byas wul go sa lilsi ka naḵ kangwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu.

13 Ten ɗe baɗe we katti kaŋg wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu tokte kaɗe maŋ lakti a mbalaŋ daṃ ɗe maŋ paḷti wul ndakce mal Nya so, ama kumti bi wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu kaɗe ilgwe laki asa mbe mbalaŋ ɗe maŋ paḷti wul ndakce wu.

14 Majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu go mbaṭ gaɓa ga Musa nisi ɗa so. Ama ka sa'i gon wo asa paḷ ilgwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu tu ten paḷti ilgwe mbadl gwasaŋ baḷsi wu. Ashe, maŋ laṣhi mbaṭ gaɓe mago mbaṭi nisi ɗa pak.

15 Paḷti wul jwasaŋ mbok ang ɗe wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ ɗe ta paḷi wu ni ga lishi ka mbadl jwasaŋ. Ten ɗe daamti ga mbadl gwasaŋ mbokisi ang ten naḵ gwisi, naḵ ɗe a daamti gwasaŋ mbokisi ang ɗe sa byas wul ka sa'i gon, a ka sa'isi gon wo ba a mbokisi ang ɗe sa byas wul sowu.

16 Ten naḵ gwisi kaŋ, naḵ kangwe taṃi gaɓa gaŋ ɗe a naṃa lakti icin dani dlaṃ wu, nu kaŋ a pi ten cin gwe Nya a paḷ kisti gaɓa ten mas wul jwe ni ga hwudaḷi ka daamti ga mbadl ga mbalaŋ tumal Yesu Almasihu wu.

Maŋ Yehuda suk Mbaṭ Gaɓa ga Musa

17 To, ki ɗe aka mbe gaa gwa ɗe maŋ Yehuda wu pa? Ka naṃa ngaṣti gwa ten Mbaṭ Gaɓa ga Musa aka naṃa ɓot ngetl gwa ten ɗe ki wo kaŋi nja mal Nya,

18 ka naṃa wulti ɗe ka yis ilgwe Nya lami wu, aka yisti gaa ga ilgwe Mbaṭ Gaɓa ga Musa dlaṃi ten bi kangwe ka ɓotl ilgwe ni ndakce wu.

19 Ki gaa gwa wo ka bal gem de ki wo malgwe ata nde dwa cina wu kan, a ki wo cilti kan mal majwe sani ka damshal wu,
20 malgwe nima mbokti kadlan ang ten wul wu, suk man lishti ga majwe daamti gwasan wo nak ga mil mbalan kan ni wu. Ten de gem ka yisi de ka mbat gaba ga Musa kan ka mbi mas yisti suk gem.
21 To, ki de ka nima mbokti ang ten wul naa mbalan wu, mboki ang gaa gwa dani la! Ki de aka mboki ang mbalan de bas pi mukal sowu, ki gaa gwa wo ka pi mukal sa a?
22 Ki man wulti de ba mbalan pi palan sowu, ki gaa gwa wo ka pan palan sa a? Ki de ka palli gunki de wul cit dade go, ka mukal wul tet ka bii gunki sa a?
23 Ki man ɓot ngetl na mbat gaba ga Musa, ka naamma lilti shin ga Nya ka tumal celti mbati sa a?
24 Ai, sa lishi ka gaba ga Nya de, <<Majwe ba man Yehuda ka sowu sa naama dlamti gaba mbul shin ga Nya ka dlo gwasan ten bi gwakan kii man Yehuda.>>*
25 Ɗe kume ka naama kopti mbat gaba ga Musa go, salti gwe sa palik wu palik ampani wi. Ama kume ka naama kopti mbat gaba ga Musa sogo salti gwa wo ten ko lu, kan nak wule sa salanki so.
26 Ɗe kume majwe basa ɓo salsi sowu naama palti ilgwe mbat gaba ga Musa dlam de ta pali wu a kisik gaba, ki de mbat gaba ga Musa nik da ga lishi asa salki wi, ama aka cel mbat gabe ka wu.
28 Ten de mbalan a man yisti ga man Yehuda ga gem tumal ilgwe ata yeni a debal wu so, a nu kan salti ga gem wo ba mbalan a yeni na gwel so.
29 Ka lal ka nak gwisi man Yehuda ga gem wo tik de man Yehuda ka mbadli, a salti ga gem wo yek de salti ga mbadli, ilgwe Shishi ga Nya kade man palti wu ba de we tumal mbat gaba gwe sa lishi wu so. Wundal ga malgwisi wo Nya kade man tasti gwasi bade yen ga mbalan so.

3

1 To, yek ndat gwa de man Yahuda a mbalik ye? Yek de riba ga salti gwa ye?
2 Yii, a mbalik wul tu ten mas tantu ci! Ta nda dlamti wo, Nya bal man Yehuda ngipti gaba gwasi.
3 Ama de kume man Yahude jon ngassi ten gabe sowu pa, lashi ngasti ten gaba gwasami a laki a Nya dam de man lashi palti gem ma?
4 Ko njaa! Nuk'ni so! Nya wo man gem kan, kota ni de mas mbalan wo man shelti lal kan. Nak kangwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu de,
<<Gaba gwa wo gem kan ko a gasi
a kota a cina ga guu mago man gem kade ki.>>*
5 To, de kume lashi palti wul ndakce ganan dam de tantu mbokti ang ten palti wul ndakce ga Nya go, yek ma dlaman ye? Ma dlaman de Nya wo man lashi palti wul ndakce kan ten de ta nolanni nwa? A naama gaba gan ka damti gi de mbalan.
6 Wowo! Ko njaa! Kume de nu kan ni go, ɗani kan Nya a pali kisti gaba dii atl gwi?
7 Kume de lashi gem gi laki yek gem ga Nya yil ten dii i'e, yek po laki yek sa mbal nallat ga Nya go, to, yek laki de sa nolan ten de man palti byas wul kade ami ye?
8 Ɗe kume nu kawu yek laki de baama panta ngalci ten de ta dam de hwa wul so ye? Majon man dlamti gaba lilti shin ganan ka naama wulti de we nukan ma naamma dlamti. Sa nol majwisi nak kangwe mbun de ta nolsi wu.

Man palti wul ndakce ni da so

9 To, ningo yek de pakti ga gaba gan ye? Ten de mi man Yehuda wo ma manan naa mbalan ma? Wowo! Ko njet! Ma mbokan ang dani tet wi de na man Yehuda na majwe ba man Yehuda ka sowu mas sa pal byas wul a mas jwasan sa ni a atl da iko ga byas wul.
10 Nak kangwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu de,
<<Man palti wul ndakce ni da so ko ta de
nam mago ni da so.
11 Man yis gaa ga wul ni da so,
aba malgon nima ngot ga Nya so.
12 Mas jwasan sa balli tukaal Nya wi,
sa lil ka wi mas jwasan,
ko man palti wul ndakce ni kasi so,
de nam mago ni da so.>>†
13 <<Shukalyal gwasan wo nak gazukdi gwe
ni ga ɓuli wu kan ni,
Laka jwasan pal de wul shelti mbalan wi.>>‡
<<Gaba jwasan wo nak dapi cilakmbal kan ni.>>§
14 <<Bi jwasan wo ga njikmi kan ni na gaba palti bi gaa mbalan suk byas gaba.>>*
15 <<A asan gwasan la shotti hwulan ga mbalan ɓaa-ɓaa,

* **2:24 2:24** YenIsh 52:5; Ezk 36:22 * **3:4 3:4** YenZab 51:4 † **3:12 3:12** YenZab 14:1-3; 53:1-3, ‡ **3:13 3:13** YenZab 5:9 § **3:13 3:13** YenZab 140:3; * **3:14 3:14** YenZab 10:7 † **3:17 3:17** YenIsh 59:7; ‡ **3:18 3:18** YenZab 36:1

16 a tlot mbalaŋ suk duu tuk kop kaal
gwasaŋ mas lu gwe sa li wu.
17 A basa yis tantu ga lu gwe taami mbadl ni
wu so.>>†
18 <<A ba ɓanti ga Nya nisi gwel so.>>‡
19 Mi dai ma yisi wi ɗe mas ilgwe mbat
gaɓa ga Musa dlaam go, majwe saŋi gaz ga
mbati wu kaŋ mbati dlamisi. Gwisi pi nu
kaŋ ten ɗe ba malgon mbi ilga ga dlami so,
a tas mbok ang ɗe mas dii atl ni gaz ga nolti
ga Nya.
20 Nak ɗe ba malgwe a daam ɗe maŋ lashi
palti byas wul mal Nya tumal kopti ilgwe
mbat gaɓe dlaam wu. Ilgwe a mbat gaɓe pali
go yek ɗe a mboki ang mbalaŋ ten byas wul
gwasi.

Palti wul ndakce tumal ngasti ten Nya

21 Ama ningo sa mbok ang ten zobsi tantu
daamti ɗe maŋ palti wul ndakce mal Nya wi.
A ba tumal kopti mbat gaɓa ga Musa kaŋ a
mbalaŋ daam ɗe maŋ palti wul ndakce gami
so, ko ɗe mbat gaɓa ga Musa suk lishti ji
maŋ dlamti gaɓa ga Nya bal sheda tenti wu.
22 Daamti ɗe maŋ palti wul ndakce gami
ɗe sut mal Nya kaŋ ni go, tumal ngasti ten
Yesu Almasihu kaŋ a mbalaŋ mbi, Nya bal
palti wul ndakce gami mas majwe sa ngassi
tenti wu. Nya lam majon yek ta nge majon
so,
23 ten ɗe ko wokko pal byas wul yek ba
malgon mbuk mbit nalti ga Nya so.
24 Ama tumal alheri gwe Nya pali mas
mbalaŋ ten koo lu wu, yek ko wokko mbi
daamti ɗe maŋ lashi byas wul a cina ɗa Nya
ka tumal ɓatlti gwe Almasihu Yesu ɓatl wul
tenaŋni wu.
25 Ten ɗe Nya tak Yesu tas daam ɗe sadaka
gwe kan diɓalti ga byas wul jinaŋ ka wu,
ten ɗe sa taasi mbalaŋ batlti nolti ga byas
wul gwasaŋ ka, tumal hwulan sadaka gwe
shot wu ɗe kume sa ngasti ten Nya wu. Nya
pali nak gwisi kaŋ ten ɗe tas mbok ang ten
palti wul ndakce gwasi, nak ɗe ta dlo bi na
mbalaŋ yek ta kan gwel ɗa ten byas wul jwe
sa pali tet wu ka wu.
26 Tu ten nu kaŋ Nya mbok ang ten palti
wul ndakce gwasi ka sa'i gaŋ, ten ɗe ti gaa
gwas wo byas wul nit ɗa so, ata lak mas
maŋ ngasti ten Yesu ten daamti ɗe maŋ lashi
byas wul a cina ga Nya.
27 To, na yek ma ɓo ngetl ye? Ai wul ɓot
ngetl wo nini ɗa so! Tu ten yek sa kamini
ilgwe ma ɓo ngetl ɗa wu ka ye? Tumal kopti
mbat gaɓa ga Musa kaŋ sa kamini ka nwa?
Wowo, seko tumal ngasti ten Nya.
28 Ten ɗe ma yeni ɗe tumal ngasti ten Nya
kaŋ a mbalaŋ daam ɗe maŋ lashi byas wul
a cina ga Nya, ba ɗe tumal kopti mbat gaɓa
ga Musa so.
29 Ko Nya wo Nya ga maŋ Yehuda kaŋ si
na ngusaŋ? Ashe, ti wo Nya ga majwe ba
maŋ Yehuda ka sowu ka pak sa? Yii, ti wo
Nya ga majwe ba maŋ Yehuda ka sowu ka
pak,
30 nak ɗe Nya wo ɗe naam kawu. A ta laki a
maŋ salti daam ɗe maŋ lashi byas wul malti
tumal ngasti ten Nya, a nak gwisi kaŋ maŋ
lashi salti a mbi daamti ɗe maŋ lashi byas
wul tumal ngasti ten Nya pak.
31 Bohwe, ma pallaŋ mbat gaɓa ga Musa
ɗe wul ga ten koo lu wi ten bi ga ngasti ten
Nya nwa? Ko njet! Ka lal ga nu wo kopti
kaal ga mbati kaŋ ma naama kopti.

4

Ngasti ten Nya ga Ibarahim

1 To, yek ma dlamaŋ ten Ibarahim, aba
ga aba ga maŋ zat jinaŋ ye? Yek ɗe ilgwe ta
yis gaami ten bi ngasti ten Nya wu ye?
2 De kume Ibarahim mbi daamti ɗe maŋ
lashi byas wul a cina ɗa Nya ka tumal palti
wul gwas kago, ashe ilgwe ta ɓo ngetl na
nali wu niti ɗa, ama ba ɗe we a cina ga Nya
so.
3 Ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Ten ɗe
Ibarahim ngasti ten Nya yek Nyami dlamit
palti nak gwisi ɗe palti wul ndakce.>>*
4 Malgwe nima palti wul ten ɗe tas mbi
ɓalti go, ilgwe sa balti go ten koo lu kaŋ ni
so, ɓatlti ga ilgwe ta pali wu kaŋ.
5 To, malgwe bata ngasti ten palti wul
gwas so, ama yek ta ngasti ten Nya ti ɗe ata
palli maŋ lashi pat ji Nya ɗe maŋ lashi byas
wul a cina gwas wu, asa kan ngasti ten Nya
ga mali ɗe palti wul ndakce gwasi.
6 Gwisi kaɗe ilgwe Dauda naama mbokti
ang dani wu ɗe ta gaɓa ten bi albarka gwe
sa laki malgwe Nya mbet ɗe maŋ palti wul
ndakce wu, baɗe tu ten palti wul gwe mali
pali wu so, ɗe ta wule,
7 <<Maŋ albarka kaɗe majwe
sa polisi daskaŋ jwasaŋ kawu,
majwe sa taasisi byas wul jwasaŋ
kawu.
8 Maŋ albarka kaɗe malgwe
Bagaa dlamit byas wul jwas gaa
sowu.>>†
9 Bohwe, albarka gami wo majwe sa salsi
wu kaŋ sa lakisi si na ngusaŋ ma ko suk
majwe basa salsi sowu pak? Ai ilgwe ama
dlamaŋ tet ka lishti gaɓa ga Nya wu ɗe
wule, Ibarahim kaŋ sa dlamit ngasti ten
Nya gwas ɗe palti wul ndakce.
10 To, ka sa'i gwi kaŋ asa mbet ɗe maŋ
palti wul ndakce gwi? Ka sa'i gwe sa salti
wu gwa, ko tun a basa ɓo salti so? Ai, tun a
basa ɓo salti so kaŋ.
11 Ama ɗe ta kan lal ga salti wugo, yek
daamit ɗe lal sheda ga palti wul ndakce gwe

* **4:3 4:3** YenL. Z. † **4:8 4:8** YenZab 32:1,2

ta mbi tumal ngaṣti ten Nya gwasi tun a baṣa ɓo saḷti sowu. Ten gwisi kaṇ yek Ibaɾaḥim pal ɗe aba ga majwe sa ngaṣsi ten Nya ten ɗe taṣ dlaṃsi ɗe maṇ paḷti wul ndakce ko ɗe baṣa saḷsi sowu.

12 Nu kaṇ Ibaɾaḥim daṃ ɗe aba ga majwe sa saḷsi wu, ko ɗe ba ɗe saḷti kaṇ sa saḷsi tokte sowu, ama hal sa naṃa kopti wundaḷ ga lal ngaṣti ten Nya gwe ni Ibaɾaḥim ɗa tun a baṣa ɓo saḷti sowu.

Alkawol ga Nya suk ngaṣti ten Nya ga mbalaṇ

13 Alkawol wu ɗe sa pi Ibaɾaḥim suk gaz jwas wu ɗe ta ci gado ga dii atl wugo, ai tumal mbaṭ gaɓa ga Musa kaṇ sa pit alkawoli so, ama ta kan alkawoli tumal paḷti wul ndakce gwe a mbalaṇ mbi tumal ngaṣti ten Nya wu.

14 Ten ɗe kume ɗe maṇ kopti mbaṭ ga Musa kaɗe majwe sa ci gado ga dii atl go, ai ngaṣti ten Nya ga mbalaṇ a daṃaṇ ten koo lu, a alkawol ga Nya daṃ ɗe wul ga ten koo lu.

15 Ten ɗe mbaṭ gaɓe wo lilti mbadl ga Nya kaṇ a tulli, ama ka mas lu gwe mbaṭ gaɓa ni ɗa sowu, byas wul ni ɗa so pak.

16 Ten naḳ gwisi kaṇ alkawoli tul ten bi ngaṣti ten Nya, tumal alheri ga Nya, ten ɗe ta mas mil ji Ibaɾaḥim mbi alkawoli. Ama sa dlaḷḷaḷi alkawoli gaṇ majwe sa gaz ga mbaṭ gaɓa ga Musa wu si na ngusaṇ so, ama suk mas maṇ ngaṣsi ten Nya naḳ kangwe Ibaɾaḥim paḷi wu. Ten naḳ gwisi kaṇ Ibaɾaḥimi kaɗe aba gaṇaṇ mas jinaṇ.

17 Naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<A pallaḳ wi ɗe aba ga bi wonti.>> Gwisi wo yek ɗe sa dlaḷḷi alkawol gami ɗe gem wi. Ibaɾahim wo Aba gaṇaṇ kaṇ a cina ga Nya gwe ta ngaṣti ten ti wu, Nya gwe ata baḷ mbadl majwe sa maṣh wu. Tik ɗe maṇ iko mbet ji wul jwe sa ni ɗa sowu ɗe taṣ tuli a wuli tuli.

18 Ko ɗe zaṭ mbadl ga Ibaɾaḥim daṃ naḳ wule ten koo lu ka wu, mas na nu yek baṭa cel ka mbadl so yek ta cina na zaṭ mbadli ata naṃa ngaṣti ten Nya taṣ pal ɗe, <<Aba ga bi wonti.>> Gami pi nu kaṇ naḳ kangwe sa pit alkawol wu ɗe, <<naḳ gwisi kaṇ maṇ gaz jwa a wonti.>>

19 Ka sa'i gwisi wo a Ibaɾaḥim paḷ gin ɗe zambaḷ ɗe naṃ na zaṭi, ama yek ba ngaṣti ten Nya gwas ndaɗi ka so, ko ɗe ta naṃa yenti kangwe ndaḷti ga dli gwas paki ka wi na koliti suk kangwe Saratu ɗakci sa'i zaṭ yen wu.

20 Ta cel ka mbadl na alkawol ga Nya yek ta mbok ang ten laṣhi ngaṣti ten Nya so, ama yek ta mbaḷ ndaḷti ngaṣti ten Nya gwas dani ata nima baḷti nalti Nya.

21 A ta daṃ na yisti i'e ɗe iko njikaṇti alkawoli ni Nya ɗa.

22 Yek laki yek sa dlaṃi Ibaɾaḥim ngaṣti ten Nya gwas ɗe paḷti wul ndakce.

23 Gaɓa gaṇ ɗe wule <<Yek sa dlaṃ ngaṣti ten Nya gwas ɗe paḷti wul ndakce wu,>> ai, ba ɗe ten bi gwas ti na ngus kaṇ sa lishi so.

24 Ama sa paḷ lishti gaṃi ten bi gaṇaṇ, mi ɗe mi mago Nya a dlaṃaṇni ɗe maṇ paḷti wul ndakce wu, mi ɗe ma baḷaṇ gem na maḷgwe tlil Yesu Bagaa gaṇaṇ ɗaka maṣhkaṇ kawu.

25 Ten bi byas wul gaṇaṇ kaṇ sa baḷ bi ga Yesu ɗe taṣ maṣhi, yek sa pallaṭ kaami ten ɗe taṇ daṃaṇ ɗe maṇ laṣhi byas wul a cina ga Nya.

5

Taṃti ga daṃti ɗe maṇ laṣhi byas wu a cina ga Nya

1 Ten Naḳ gwisi kaṇ naḳ ɗe ma mbi daṃti ɗe maṇ laṣhi byas wul gaa mal Nya tumal ngaṣti ten Nya wu, taṃi daṃti ni ka dlo gaṇaṇ suk Nya tumal Bagaa gaṇaṇ Yesu Almasihu.

2 Tumalti kaṇ ma mbi tet ka alheri gaṇ ɗe ma naṇma daṃti giɓi tumal ngaṣti ten Nya wu. A ma naṃma paḷti hwol tuki ten ɗe ma zaṇ mbadl ɗe ma daṃaṇ ɗe majwe sa cugaa gaa ka nalti ga Nya wu.

3 A ba gwisi ka tokte so ama hal ma naṇma paḷti hwol tuk ka tlat bomti gaṇaṇ, ten ɗe ma yisi ɗe a tlat bomti lakkaṇ ni ten dlot bi,

4 a dlot bi laki a maṇ daṃaṇ ɗe maṇ paḷti hwa wul, a paḷti hwa wul laki a ma daṃaṇ na zaṭ mbadli.

5 A ba zaṭ mbadl gwisi ani ten koo lu so ko njet, ten ɗe Nya tatok lamti gwas ɗaṇka mbadl jinaṇ ka tumal Shishi ga Nya gwe ta baḷaṇni wu.

6 Ten ɗe ndakce ka sa'i gwe baṃa mbuki zaṭ ang gaa gaṇaṇ sowu, yek Almasihu maṣh ten bi gaṇaṇ, mi majwe ba Nya lam paḷti wul gaṇaṇ sowu.

7 Wul maṇ bomti i'e kaṇ ta maḷgon maṣh ten bi ga maṇ paḷti wul ndakce, ko ɗe gon a maḷgon paḷ ndaḷi gahwulaṇ ata maṣhi ten bi ga hwa mbalaṇ wu.

8 Ama Nya mbokini ang ten nalti ga lamti gwasi, naḳ ɗe tun a ma yi ɗe maṇ byas wul kaṇ yek Almasihu maṣhi ten bi gaṇaṇ wu.

9 To, tun naḳ ɗe ma mbi daṃti ɗe maṇ laṣhi byas wul a cina ga Nya tumal hwulan ga Almasihu wu, baṣhe naḳ ninge ma, ai sa kisaṇni ɗaka liliti mbadl ga Nya ka tumal Almasihusi.

10 To, naḳ ɗe tun ka sa'i gwe ma yi ɗe yelaṇ tlanti ji Nya wu kaṇ sa laḳaṇ dlo gaṇaṇ sukti tumal maṣhkaṇ ga Yen gwas wugo, baṣhe ta ninge ɗe sa pallaṇni ɗe yelan jwas wu gwa, sa kisaṇni ca tumal daṃti ga Yeni.

11 Ta man nak gwisi, hal ma nanma palti
hwol tuk ten bi ga ilgwe Nya pali tumal
Bagaa ganan Yesu Almasihu, malgwe tu-
malti kan sa lakan dlo ganan suk Nya wu.

Adamu suk Almasihu

12 To, nak kangwe byas wul tul ten dii atl
tumal mbalan de nam, yek byas wuli tulli
mashkan, na nak gwisi kan mashkan nda
ten mas mbalan ten de ko wokko pal byas
wul wi.
13 Ka sa'i gwe ba sa bo bal mbat gaba ga
Musa sowu, a byas wul ni da ten dii atli.
Ama a basa dlam byas wul ka lugwe de
mbat gaba nida sowu so.
14 Ama mas na nu yek mashkan pal iko
ten mas mbalan, kan tet ten Adamu hal
yek la Musa, hal yek mashkan pal iko ten
majwe palti byas wul jwasan wo ba ga celti
mbat ka ka sowu nak kangwe ga Adamu pi
wu. Adamu kade cingalti ga malgwe a tul
gwe tik de balti wul ga Nya wu.
15 Ama balti wul ga Nya de ta bali tumal
malgwe ta ya tul go ni kak-kak i'e suk byas
wul gwe Adamu pali wu. A yekgu byas
wul gwe mbalan de nam pali wu tulli wonti
mbalan mashkan. Ama alheri ga Nya nal
mani, hal yek balti wul gwas de ta bali
tumal alheri ga mbalan de nam gwisi wu
laki yek mbalan wonti mbi bal albarka.
16 Gem balti wul ga Nya ni kak-kak suk
byas wul ga mbalan de nam wu. Nak de
nolti gwe kop kaal ga byas wul gwisi go yek
tulli mashkan, ama balti wul ga Nya go yek
laki yek ba byas wul nini gaa a cina gwas
so, ko de ma palan byas wul wonti wu.
17 Tumal byas wul ga mbalan de nam
malgwe tik de Adamu wu kan mashkan
mbi iko ten ko wokko, ama iko ga byas wuli
wo ni ten bi ilgon so de kume sa cingali na
iko gwe mbalan de nam gwisi, malgwe tik
de Yesu Almasihu wu tulli mas majwe sa
kan alheri ga Nya suk balti wul gwas ga
damti de man palti wul ndakce a cina gwas
wu. Tumalti kan ma palan iko ka damti
ganan.
18 Ten nak gwisi kan nak kangwe dakcit
mbat ga mbalan de nam tulli nolti ga
mashkan ten ko wokko wu, nu kan palti
wul ndakce ga mbalan de nam tulli albarka
ko wokko, gwe yek de damti de man lashi
byas wul a cina ga Nya suk man pyal mbadl
wu.
19 Nak kangwe de mbalan wonti dam
de man byas wul tumal lashi kumti bi ga
mbalan de nam wu, nu kan mbalan wonti a
dam de man palti wul ndakce tumal kumti
bi ga mbalan de nam pak.
20 Ilgwe laki yek sa bal mbat gaba ga
Musa go yek de ta yilli byas wul ten dii.
Ama sa'i gwe de byas wul mbaldli wugo yek
alheri ga Nya mbaldli mani,
21 ten de nak kangwe de byas wul pal iko
tenti tumal mashkan wu, nu kan alheri ga
Nya nima iko tenti ninge tumal palti wul
ndakce, ten de tas talani ka mbadl man
lashi pakti tumal Yesu Almasihu Bagaa
ganan.

6

*Mashkan ga zakti palti byas wul suk
mbit mbadl tumal Almasihu*

1 To, yek ma dlaman ye? Ma cin cina na
palti byas wul ten de ta alheri ga mbaldli
nwa?
2 Wowo! Ko nja! Mi de ma mashan wi,
mashkan ga zakti palti byas wul wugo dani
kan ma cin cina na damti a gibi gwi?
3 Ko nak kan kaa yisi so de mas jinan de
sa palini Baptisma tet ka Almasihu Yesu go,
tet ka mashkan gwas kan sa palini so nwa?
4 Gwisi ka mbok ang de sa lebanni ka
sukti tumal Baptisma ganan ka sa'i gwe sa
lepti wu. Ten nak gwisi kan ma balan de
nam sukti ka mashkan gwasi, ten de nak
kangwe sa tlil Almasihu daka mashkan ka
tumal iko man nalti ga Aba wu, nu kan mi
mago ma palan pyal damti pak.
5 Nak de ma nan de nam sukti ka wundal
ga mashkan gwe ta mash wu, gem nu kan
ma daman de nam sukti ka tlit gwas daka
mashkan ka.
6 Ma yisi de sa bak byas palti wul jinan ka
ten gudal yencin sukti wi, ten de tas kamini
iko ga byas wul gwe ni ka dli ganan wu ka.
Sa pali nu kan ten de ban po saka damti de
zhel ji byas wul so.
7 Nak de kume mbalan mash wugo, ta
mbi gaa gwas tet daka iko ga byas wul kawi.
8 Kume de ma mashan suk Almasihu wu,
ma ngassan ten Nya de ma palan damti
sukti pak.
9 Ten de ma yisi de sa tlil Almasihu daka
mashkan kawi, a bata po saka mashkan so,
gwisi wo nama mbokti ang de iko gon poyi
mashkan da tenti so.
10 Mashkan gwe ta pali go, asami de nam
tak kan ta mashi ba mbalti ten de tas cel iko
ga byas wul ka, ata pal damti suk Nya kan.
11 Nu kan kii mago pallan gaa jwakan nak
hwuni majwe de ba iko ni byas wul da tensi
so wu, ama kaa ni kaami mal Nya tumal
Almasihu Yesu.
12 Ten nak gwisi kan bak zakini a palti
byas wul pal iko ka dli jwakan man
mashkan wu hal a lakkii ten kopti byas
lamti wul gwas so.
13 Bak taki kat dli jwakan byas wul tas
dam de wul palti ngalci so. Seko tak taki
gaa gwakan Nya nak gwe ndal majwe sa
yillasi daka ang ga mashkan ka yek sa balsi
mbadl wu, taki Nya kat dli jwakan ten de
tas dam de wul palti wul ndakce.

14 Ten ɗe byas wul a paḷ iko tenkii so, naḳ ɗe kaa ni gaz ga mbaṭ gaɓa ga Musa sowu, ama a gaz ga alheri ga Nya kaṇ kaa ni wu.

Zhel ji paḷti wul ndakce

15 To, nikgwi? Taṇ paḷaṇ byas wul naḳ ɗe ma naṇ gaz ga mbaṭ gaɓa so ten ɗe ma naṇ gaz ga alheri ga Nya ma? Wowo! Ko njaa ma paḷi nu so!

16 Ko kaa yisi ɗe kume kaa tak gaa gwakaṇ ten ɗe taḳ kumi bi maḷgon wugo, kaa ɓal ɗe zhel ka ang maḷgwe kaa nit ma kumti bi wu sa? Kaa man daṃti ɗe zhel ga byas wul gwe a tulli maṣhkaṇ wu sogo zhel ga kumti bi Nya gwe a taḷa mbalaṇ ka paḷti wul ndakce wu.

17 Ama godiya wo ga Nya kaṇ, ten ɗe ko ɗe tekgo zhel ga byas wul kaɗe kii wu, ama ningo kaa nima kumti bi wundaḷ ga mbokti ang gwe sa lakkii gaz gwas wu na mas mbadl gwakaṇ.

18 Sa ɓatl wul tenkii yek sa kiskii yek sa yillaḳii ɗaka ang ga byas wul ka wi, yek kaa ɓal ɗe zhel ga paḷti wul ndakce.

19 A nikii ma gaɓa ten wul ji ase na ayo, ten bi ga laṣhi njikaṇti gwakaṇ ga mbalaṇ. Naḳ kangwe ɗe tekgo kaa ku na takti kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti wul cit daɗe, suk ngalci ilgwe nima mbaḷtidli i'e wu, nu kaṇ ningo se taḳ taki Nya kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti wul ndakce, ten ɗe taḳ daṃaṇ ɗe majwe sa zaṣi ka a ba daṣkaṇ nisi ɗa mal Nya sowu.

20 Ka sa'i gwe kaa yi ɗe zhel ga byas wul wugo, ba ze gwakaṇ na paḷti wul ndakce.

21 Yek ɗe hwa ilgwe kaa mbi tet ka wul jin ɗe ningo daṃikii ɗe wul nsha wu ye? Ai, ɓatlti ga wul jimi wo maṣhkaṇ kaṇ!

22 Ama ningo ka mbi gaa gwakaṇ tet ɗaka daṃti ɗe zhel ga byas wul ka wi, yek kaa ɓal ɗe zhel ji Nya. Hwa ilgwe kaa naṃa mbiti ten gaṃi go yek ɗe daṃti ka cilti gwe yek ɗe ilgwe naṃa lakti gwakaṇ ten mbit mbadl maṇ laṣhi pakti wu.

23 Naḳ ɗe ɓatlti ga byas wul wo yek ɗe maṣhkaṇ, ama ilgwe a Nya baḷi go yek ɗe mbadl maṇ laṣhi pakti tumal Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ wu.

7

Daṃti hapti te daṃti gaṇaṇ suk Almasihu

1 To, yilkeni jini, naḳ ɗe mas jwakaṇ kaa yis mbaṭ gaɓa ga Musa wu, kaa yis gaa ga ilgwe ba dlaṃ wu. Mbaṭ gaɓa gaṇ go ka sa'i gwe ɗe mbalaṇ yi kaami wu tokte kaṇ a paḷ iko tenti.

2 Cingaḷi gaɓa a dani wo yek ɗe kili gwe sa paḷit hapti wu, kilisi ni ka ang ga kos gwasi ɗe hal kume ɗe kosi yi kaami wu. Ama kume ɗe kos gwas maṣh wugo mbaṭ gaɓa ga haptisi poyit gaa so.

3 Ten naḳ gwisi kaṇ kume ɗe ta hap zobsi maḷgon ka sa'i gwe kosi yi kaami go sa mbet ɗe maṇ paṭ paḷaṇ. Ama kume ɗe kosi maṣh wugo mbaṭ gaɓa hapti poyit gaa so. Kume ɗe ta saka hapti zobsi maḷgon go, ti wo maṇ paṭ paḷaṇ ka so.

4 Ili wo nukaṇ ni yilkeni jini, ilgwe a nikii ma dlaṃti wu naṃa mbokti ang ten ilgwe naṃa paṭ nakii wu. Maṣhkaṇ ga Yesu Almasihu ten gudaḷ yencin laki yek kaa ɓal ɗe hwuni mal mbaṭ gaɓa ga Musa. Ningo kii wo mbalaṇ jwas kaṇ, ti Yesu ɗe Nya tlilti ɗaka maṣhkaṇ kawu, ten ɗe taḳ paḷaṇ daṃti gwe mbun a cina ga Nya wu.

5 Ten ɗe ka sa'i gwe ma daṃaṇ ka ang ga iko ga paḷti wul ga dli go, Mbaṭ gaɓe ngusi cokti ga byas lamti wul gaṇaṇ. Byas lamti wul gaṇaṃi nego yek ngusi paḷti wul ka dli jinaṇ, a mas paḷti wul jinaṃi tullini maṣhkaṇ.

6 Ama ningo ma mbi gaa tet ɗaka iko ga mbaṭ gaɓa ga Musa ka wi naḳ ɗe ma maṣhi ilgwe ɓalaṇni wu kawu. Ten naḳ gwisi kaṇ ningo ma nima paḷti wul Nya ka pyal daṃti tumal Shishi gwasi. Gus paḷti wul ji tek ɗe a ma paḷi mbaṭ gaɓa wu nda na kaal wi.

Mbaṭ gaɓa ga Musa suk iko ga byas wul

7 To, yek ma dlaṃaṇ ye? Mbaṭ gaɓe gaa gwas wo byas wul ka nwa? Wowo, ko njet! Ten ɗe kume tumal mbaṭ gaɓe kani sogo ɗa ni kaṇ ba yis ilgwe ni ɗe byas wul wu gwi? Ɗe da mbaṭ gaɓe a wuli ɗe, <<Baḳ koo gwel ten wul ga maḷgon sowu,>> go ai da ba yisaṇ ilgwe asa mbe ɗe kot gwel wu so.

8 Ama ten bi ga mbaṭ gaɓa gwisi yek byas wul mbi bidlabii cokti ga mas wundaḷ ga kot gwel ka ami. Ten ɗe kume ɗe ba tu ten mbaṭ gaɓa ka sogo byas wul wo hwuni kaṇ.

9 Tek ɗe a ɓo yis mbaṭ gaɓa ga Musa sogo ani na mbadli, ama ɗe a yis mbaṭ gaɓe wugo yek byas wul tlinya na mbadl ka ami yek paa a maṣhi.

10 Yek paa a yis gaami ɗe, mbaṭ gaɓa gwisi ɗe sa lami ɗe ta tulli mbadl go yek tulli maṣhkaṇ.

11 Yek byas wuli mbi tantu yek paa shelaṇni yek tlo ka tumal mbaṭ gaɓe.

12 Ten naḳ gwisi kaṇ mbaṭ gaɓe gaa gwas wo maṇ cilti kaṇ, a wul jwe sa mbok ang dani a giɓi wu mago maṇ cilti kaṇ, a wul jwe ni giɓi go wul jwe sa ni ndakce wu kaṇ a hwaɓi ka pak.

13 Ɓohwe mbalaṇ a manaṇ wulti ɗe hwa mbaṭ gaɓa gwisi ka tulli maṣhkaṇ nwa? Wowo! Ko njaa! Ama ten ɗe byas wul ka tulli maṣhkaṇ tumal hwa mbaṭ gaɓa gwisi ten ɗe ta mbok ang ten kangwe byas wul ten dii. Gwisi wo yek sa mbok ang ten lilti ga byas wul ten dii tumal mbaṭ gaɓe.

Dlanti gwe ni ka mbalaṇ ten bi byas wul gwas wu

14 Ma yisi ɗe mbaṭ gaɓa ga Musa wo wul
ga Shishi ga Nya kaŋ, ami nego maŋ paṭ ga
ɗli kaŋ, a zhel kaŋ ka ang ga byas wul.
15 A yis gaa ga ilgwe a naŋma paḷti wu so.
Ten ɗe ilgwe ɗe a naŋma lamti paḷti wu kaŋ
a naŋma paḷi so, a ilgwe ɗe a naŋma nget paḷti
wu kaŋ a naŋma paḷti.
16 Naḳ ɗe ilgwe a naŋma ngeti wu kaŋ a
naŋma paḷti go, gwisi naŋma mbokti ang ɗe a
kan wi ɗe mbaṭ gaɓe wo hwa wul kaŋ.
17 A gwisi naŋma mbokti ang ɗe ami gaa gi
kaɗe maŋ byas wuli so, ama byas wul gwe
ni ka ami wu kaɗe maŋ paḷti ka ami wu.
18 A yisi ɗe daŋmti gi ga mbalaŋ wo hwal
ilgon ni ka ami so, ten ɗe a naŋma lamti paḷti
hwa wul ama yek paḷti naḳ gwisi kamaŋ
gaa.
19 A paḷ hwa wul jwe ɗe a naŋma lamti
paḷti wu so, ama yek a naŋma ta paḷti byas
wul jwe ɗe ba a lam paḷti sowu.
20 To, kume a naŋma paḷti ilgwe ba a lam
paḷti sowu, gwisi naŋma mbokti ang ɗe amik
naŋma paḷti ili so, ama byas wul gwe naŋma
daŋmti ka ami wu ka naŋma paḷti.
21 Ten naḳ gwisi kaŋ, yek a yis gaami ɗe,
ashe ilgwisi wo paṭ gi kaŋ ten ɗe kume aɓa
lam paḷti hwa wul wugo, a mbi gaa gi ten
paḷti byas wul.
22 Ten ɗe su ka mbadl gi ka wo a lam kopti
mbaṭ gaɓa ga Nya,
23 ama ka kaṭ dli ji wo yek a naŋma yenti
zopsi mbaṭ gon gwe nima tlanti suk mbaṭ
gaɓa gwe mbadl gi kan wu. Gwisi wo yek
ɓallaŋ ka ka ang ga mbaṭ ga byas wul gwe
nima daŋmti ka kaṭ dli ji wu.
24 Maŋ duu tuk naḳ ami! Ami wo wul cit
gonti kaŋ! Wok ka kisaŋ ɗaḳa ang ga dli
maŋ taḷat mbalaŋ ka maṣhkaŋ gaŋ ka wo?
25 Ama godiya wo ga Nya ten ɗe ta
kissaŋni tumal Yesu Almasihu Bagaa
gaŋaŋ!

Ten naḳ gwisi kaŋ, ami gaa gi wo mbaṭ
gaɓa ga Nya kaŋ a nit ɗe zhel ka ceti gaa
gini, ama ka paṭ gi ga dli ga mbalaŋ wo
mbaṭ ga paḷti byas wul kaŋ a nit ɗe zhel.

8

Daŋmti tumal Shishi ga Nya

1 Ten naḳ gwisi kaŋ ningo nolti ga
maṣhkaŋ po yi majwe saŋi ɗe ga Yesu
Almasihu wu gaa so.
2 Ten ɗe mbaṭ ga Shishi maŋ baḷti mbadl
wu kissaŋ ɗaḳa mbaṭ ga byas wul suk
maṣhkaŋ ka tumal Almasihu Yesu.
3 Ten ɗe ilgwe ba mbaṭ gaɓe man paḷti
so ten bi laṣhi njikaŋti gwe a paṭ ga dli ga
mbalaŋ tulli go, yek ɗe ilgwe Nya paḷi wu.
Nya shin Yen ɗe naŋ gwe nit ɗa wu suɗi ka
wundaḷ ga dli gaŋaŋ maŋ byas wul ge, ten
ɗe taṣ ɗaŋ ɗe sadaka ten bi ga byas wul asa
tlo iko ga byas wul ɗaḳa dli ga mbalaŋ ka
ɗa.
4 Nya pali nu kaŋ ten ɗe ta mas paḷti wul
ndakce jwe mbaṭ gaɓe dlaŋ ɗe ta mbalaŋ
paḷi wu paḷdli malaŋni. Nya paḷi ni naḳ
gwisi kaŋ, mi ɗe ma naŋma daŋmti ka Shishi
gwas ɗe a ba wundaḷ ga daŋmti ga paṭ ɗa dli
kaŋ ma naŋma paḷti sowu.
5 Majwe asa paḷ daŋmti ga dli go asa sul
gwel ten wul ji dli, ama majwe asa paḷ
daŋmti ga Shishi ga Nya go asa sul gwel ten
wul jwe Shishi ga Nya lami wu.
6 Sulti gwel ten wul ji dli wo a tulli
maṣhkaŋ, ama sulti gwel ten wul ji Shishi
ga Nya wo a tulli mbadl suk taŋmi mbadli.
7 Mas maḷgwe sul gwel ten paḷti wul ga
dli go, maḷi ɓal ɗe yelaŋ dlanti ga Nya. Ten
ɗe aba maḷi a taki mbaṭ ga Nya gaa gwas so,
a baṭa man paḷti wul jwe mbaṭi dlaŋ wu so
pak.
8 Maŋ daŋmti ga paṭ ga dli wo ba kangwe
sa man paḷti ilgwe a Nya lami wu.
9 Kii wo daŋmti paṭ ga dli kaŋ kaa naŋma
daŋmti so, seko daŋmti ga Shishi ga Nya ɗe
kume Shishi naŋma daŋmti ka mbadl jwakaŋ
wu. Mas maḷgwe ɗe Shishi ga Almasihu nit
ɗa sogo, maḷi wo ga Almasihu ka so.
10 Kume ɗe Almasihu nima daŋmti ka
mbadl gwakaŋ wu, ko ɗe dli gwakaŋ ni
ten bi maṣhkaŋ ka ten bi ga byas wul go,
Shishi ga Nya naŋma ketaḷti gwakaŋ ten bi
ga Nya naḳ ɗe Nya paḷḷaḳii ɗe maŋ paḷti wul
ndakce wu.
11 A kume Shishi ga Nya ɗe ta tlil Yesu
ɗaḳa maṣhkaŋ kawu nima daŋmti ka mbadl
gwakaŋ go, to, ti ɗe ta tlil Almasihu ɗaḳa
maṣhkaŋ kawu a baḷ mbadl dli gwakaŋ
maŋ maṣhkaŋ wu, tumal Shishi gwas ɗe
nima daŋmti ka mbadl jwakaŋ wu.
12 Ten naḳ gwisi kaŋ, yilkeni jini, ngetli
kaŋ ba daŋmti gaŋaŋ ni baɗe ga paṭ ga dli
ga mbalaŋ ka so.
13 Ten ɗe kume daŋmti ga dli kaŋ kaa
naŋma daŋmti go kaa maṣhi. Ama kume ɗe
tumal iko ga Shishi ga Nya kaŋ kaa tlo paṭ
ga byas wul ka go, kaa daŋmi.
14 Ten ɗe majwe a Shishi ga Nya koɓi naṣi
go, mil ji Nya kaɗe si.
15 Ten ɗe Shishi gwe sa baḷkii go ga daŋmti
ɗe zhel kaṣo, kangwe ɗe ɓanti a cikii sowu.
Wowo, Shishi gwisi wo ga daŋmti ɗe mil ji
Nya kaŋ, a tumal Shishi gwisi kaŋ ama mbe
Nya ama mbeti ɗe, <<Abba, Aba!>>
16 Shishi ga Nya gaa gwasi suk shishi
gaŋaŋ naŋma dlaḷḷaṭi ɗe gem mi wo mil ji
Nya kaŋ.
17 Ashe, tun naḳ ɗe mi wo mil ji Nya ka
wu, ma balaŋ ɗe maŋ cit gado gwasi. Gwisi
wo yek ɗe maŋ cit gado ga albarka ga Nya,
suk yelaŋ cit gado suk Almasihu, ɗe kume
ma tla ɓomti suk Almasihu wu ngetli kaŋ
taṣ nallaŋni sukti.

Nalti gwe ma mbi a cina wu

18 Ai, a yisi ɗe gem kaŋ, ba kangwe a cingaḷ bomti gwe maˌ naŋma tlati kaˌ multi ji se wu, suk wundaḷ gaˌ nalti gwe sa mbokini ang dani a cina wu.
19 Mas wul jwe Nya paḷi wu naŋma ɓaṭti asaˌ naŋma zaṭ mbadl i'e ten ɓaṭti gaˌ sa'i gwe Nya a mbok ang ten mil jwas ten dii wu.
20 Ten ɗe wul jwe Nya paḷi wu mas mbuk daŋmti ɗe ilgwe Nya lami wu so, a baɗe lamti ji wuli gaa gwasaŋ kaso, ama ten ɗe nukaŋ Nya lami ɗe taˌ pi. Nya paḷi naḳ gwisi kaŋ naˌ zaṭ mbadli,
21 ten ɗe ta yilli wul jwe taˌ paḷsi wu ɗaḳaˌ daŋmti ɗe zhel gaˌ mokit wu ka, ten ɗe sa mbi mbit gaa gaˌ nalti gwe sa baḷ mil ji Nya wu.
22 Maˌ yisi ɗe hal ninge mas wul jwe saˌ paḷsi wu yima paḷti nishi naḳ kangwe a kili maŋ cit tuk gaˌ zaṭ yen paḷi wu.
23 A baɗe wul jwe saˌ paḷsi wu naˌ ngusaŋ kaˌ naŋma nishisi tokte so ama hal sukmi. Mi ɗe maˌ mbi Shishi gaˌ Nya wu, gwe yek ɗe ilgwe ɗe saˌ ndeni baḷti wu, maˌ naŋma nishi kaˌ mbadl jinaŋ, maˌ naŋma ɓaṭti naˌ zaṭ mbadl i'e, ten ɗe taˌ Nya pallaŋni ɗe mil jwas i'e wu, ataˌ ɓatl dli jinaŋ jin pak.
24 Ten ɗe tumal zaṭ mbadl gaŋ kaŋ saˌ kisaŋni. Ama kume ɗe maˌ yenaŋ ilgwe maˌ naŋma zaṭ mbadl a dani wugo, ai gwisi wo poyi ɗe zaṭ mbadl so. Wok ka zi mbadl gwas ten ilgwe ɗe taˌ mbi wu wo?
25 Ama kume ɗe maˌ naŋma zaṭ mbadl gaŋaŋ ten ilgwe baˌ maˌ ɓo mbi sowu, ai, amaˌ kul ɓaṭi naˌ dlot mbadli.
26 Nu kaŋ a Shishi gaˌ Nya zini ang kaˌ laṣhi manti wul gaŋaŋ. Maˌ yisaŋ kangwe mbun ɗe taŋ ngemaŋ Nya wu so, ama Shishi gaˌ Nya na gaa gwas kaˌ naŋma ngemti gaˌ Nya kaˌ lal gaŋaŋ naˌ bal nishi jwe baˌ bi gaˌ mbalaŋ a man dlaŋmti sowu.
27 Nya ɗe ataˌ bodlaḷ mbadl gaˌ mbalaŋ go, taˌ yis mas ilgwe Shishi gwas lami wu, ten ɗe a Shishi gaˌ Nya ngemi wul mbalaṃ ji Nya, kangwe ɗe Nyami lami wu kaˌ lal gaˌ mbalaŋ ji Nya.
28 Maˌ yisi ɗe kaˌ mas wul wo Nya nima paḷti hwa wul majwe saˌ lamti wu, gwisi wo sik ɗe majwe saˌ mbesi naḳ kangwe taˌ lami wu.
29 Ten ɗe majwe Nya yissi tun tek wu kaŋ, si kaŋ Nya laki wi ɗe taṣ te Yen gwasi, ten ɗe taˌ Yeni daŋm ɗe yen cina kaˌ dlo ji yilkeni jwasi.
30 Majwe Nya laksi jo si kaŋ taˌ mbesi. Majwe taˌ mbesi go si kaŋ taˌ pallaṣi ɗe maŋ laṣhi byas wul a cina gwasi. Majwe saˌ pallaṣi ɗe maŋ laṣhi byas wul a cina gwas wu nego si kaŋ taˌ baḷsi nalti.

Lamti gaˌ Nya kaˌ Almasihu wo gem kaŋ

31 To, yek ma dlaŋmaŋ ten ilgaŋ ye? Naḳ ɗe Nya nini kaal go wok mbuk daŋmti ɗe yelaŋ tlanti gaŋaŋ wo?
32 Naḳ ɗe Nya wo yek baṭaˌ nge ten Yen gwas so, ama yek taˌ takti ten bi gaŋaŋ mas wu. Ti Nya gaa gwasi naḳ ɗe taˌ baḷaŋni Yen gwas go a baṭa baḷaŋni naa wul naˌ mbadl ɗe naŋm so nwa?
33 Wok ka tulli gaɓa ten majwe ɗe Nya botlisi wu wo? Ai Nya naˌ gaa gwas kaɗe maḷgwe pallaṣi yek saˌ daŋm ɗe maŋ laṣhi byas wul a cina gwas wu.
34 Wok mbuki taṣ ndokaḷisi kisti maṣhkaŋ wo? Almasihu Yesu maḷgwe ɗe taˌ maṣh wu, taˌ man naḳ gwisi, yek taˌ tli tot ɗaḳa maṣhkaŋ ka, ataˌ ni ten ang shinti gaˌ Nya, a taˌ naŋma ngemti gaˌ Nya kaˌ lal gaŋaŋ.
35 Wok ka man hwulti dlo gaŋaŋ suk lamti gwe Almasihu nima lamti gaŋaŋ wu wo? Citi kaˌ dli kaˌ nwa, sogo tlat bomti, sogo cit dlelngapcan, sogo kuzaŋ, sogo laṣhi wul ang, sogo daŋmti naˌ ɓanti, sogo maṣhaŋ kaŋ?
36 Naḳ kangwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu ɗe,

<<Ten bi gwa kaŋ maˌ ni ten bi maṣhkaŋ dlip
saˌ pallaŋi naḳ mbaḷa gwe sa boshti wu.>>

37 Ai! Kaˌ mas wul jin jo maˌ manaŋ ngetl gaˌ taṣ mbeni ɗe maŋ cit baŋ tokte wi, gwisi wo tumal ti ɗe taˌ lamaŋni wu kaŋ.
38 Ten ɗe gem a yisi ɗe, ko taˌ maṣhkaŋ sogo mbadli, sogo mil shinti ji nya sogo maẓhe, sogo wul jwe maŋaŋ gibi ninge wu sogo wul jwe yi tet wu, sogo iko kak-kak,
39 sogo tlalti, sogo dluntaṭi, sogo zobsi ilgon kaˌ mas wul jwe saˌ paḷsi wu. Mas jwasaŋ saˌ mbuki taṣ te kaˌ dlo gaŋaŋ suk lamti gwe Nya paḷini tumal Almasihu Yesu Bagaa gaŋaŋ wu so.

9

Nya botl maŋ Yisra'ila

1 A naŋma dlaŋmti gem kaˌ Almasihu, lal kaŋ a naŋma shelti so. Kaˌ daamti gaˌ mbadl gi wo a yisi ɗe gem kaŋ tumal baḷti sheda gaˌ Shishi gaˌ Nya ɗe,
2 a naŋma paḷti duu tuk i'e, a ili naŋma hwotti gaˌ mbadl gi ko a gasi.
3 Naˌ naḳ gwisi wo sa paḷini bi gaa go a mani, asaˌ hwulaŋ suk Almasihu, ten ɗe taˌ yilkeni jini suk maŋ bi ji mbi kisti ɗa!
4 Majwisi wo sik ɗe maŋ Yisra'ila. Si kaŋ Nya pallaṣi ɗe mil jwasi, yek taˌ mbokisi ang ten nalti gwasi, yek taˌ dlaḷli gaɓa gwas suksi, yek taˌ baḷsi Mbaṭ Gaɓa gaˌ Musa, yek taˌ mbokisi ang ten kangwe sa ngusit atli, ngusti atl gaˌ gem kaˌ lubii gaˌ Nya wu, yek taˌ baḷsi naa alkawoli.

5 Sik ɗe mil ji maŋ zaŧ ji maŋ zaŧ ju ɗe
mbalaŋ yissi i'e wu. A Almasihu ka daŋmti
gwas ɗe mbalaŋ wo, ti wo tet ka maŋ bi
gwasaŋ kaŋ. Haŋta Nya maŋ iko ten mas
wul ba pakti mbi taŝti. Amin.
6 Baɗe we naḱkaŋ gaɓa ga Nya njikaŋ
so ka so. Ten ɗe ba mas majwe ɗe asali
gwasaŋ kaɗe maŋ Yisra'la wu kaɗe mbalaŋ
ji Yisra'la so.
7 A ba mas majwe saŋi ɗe gaz ga
Ibaŗahim wu kaɗe mil ji Ibaŗahim ji gem
so. Ka lal ga nu wo yek Nya hwi Ibaŗahim
ɗe, <<Ishaku kaɗe maĺgwe ɗe tumal ti kaŋ
sa ci cina na mbet ga maŋ gaz jwa wu.>>*
8 Gwisi wo naŋma mbokti ang ɗe mil jwe
sa wutsi naḱ kangwe a mbalaŋ wut mil ju
kaɗe mil ji Nya so, mil jwe sa mbisi tumal
njikaŋti alkawol wu kaɗe mil ji Ibaŗahim ji
gem.
9 Ten ɗe ilgwe Nya dlaŋ wukgu ɗe ta pi
alkawol Ibaŗahim wu, <<Kume ɗe sa'isi pi
wugo ba pali, a paa Saratu zi yen.>>†
10 A ba gwisi tokte ka so, kaa yeni ɗa ten
mil ji Rabeka jwe ɗe aba gwasaŋ wo ɗe naŋm
kaŋ, a tik ɗe aba gaŋaŋ Ishaku wu.
11 Ama tun a baŝa ɓo wut gusaŋi so, tun
a baŝa ɓo paĺ hwa ilgon sogo byasi so, ten
ɗe ta ilgwe Nya lami ten bi ga botlti wul pi
ɗa,
12 ba ɗe tumal ilgwe mbalaŋ paĺi wu ka
so ama tumal maĺgwe mbe Rebeka wu ɗe
ta wulti ɗe, <<Kakshesi a daŋm ɗe zhel ga
nak'enisi.>>
13 Naḱ kangwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu
ɗe <<A lam Yakubu yek a nge Isuwa.>>
14 To, yek ma dlaŋaŋ ye? Ɗe Nya paĺi
ndakce so nwa? Wowo! Ko nja!
15 Ten ɗe Nya wul Musa ɗe,
<<Maĺgwe ba kwet ang gaa go ba kwet ang
gaa,
A maĺgwe ba yen gonti gwas go, ba yen
gonti gwasi.>>
16 Gwisi naŋma mbokti ang ɗe lamti ga
mbalaŋ ka so aba dlot gwas ka so, ama ten
bi kwot ang gaa ga Nya kaŋ.
17 Ten ɗe gaɓa ga Nya gwe sa lishi wu wul
Pir'auna ɗe, <<A tlilki taḱ daŋm ɗe guu ten
ɗe ta mbok ang ten iko gi tumalki, a sa lak
icin ten shin gini ko ako ten dii atli.>>
18 Na naḱ gwisi kaŋ a Nya kwe ang gaa
maĺgwe ta lamit kwot ang gaa wu, a ta
kaŋgaĺi mbadl maĺgwe ta lamit kaŋgaĺti
mbadl ka wu.

Lilti mbadl ga Nya suk kwot ang gaa gwasi

19 Gon gwakaŋ a man wulti gi ɗe, <<Kume
nukaŋ ni go, yek laki yek Nya yima lilti
mbadl na mi ye? Wok ka man nget ga ilgwe
Nya lami wu wo?>>
20 Ama wok ɗe ki wo, ki mbalaŋ? Ɗe hal
ka dlaḱ gaɓa suk Nya wu, <<Ilgwe sa kin wu
a mani wulti malgwe kinti wu ɗe, <Yek laki
yek ka paĺaŋ naḱ gaŋ ye> nwa?>>‡
21 Ai, maŋ kinti cikɗa gulki wo iko ga taŝ
paĺ ilgwe ta lami na gulki wu niti ɗa. A ta
man kanti gudaĺ gulki ɗe naŋm ata kin cikɗa
jon ten bi paĺti wul maŋ nalti a jon wo ga
paĺti wul jwe ba nalti nisi ɗa sowu.
22 Paĺti wul ga Nya wo nu kaŋni, Nya lam
mbokti ang ten lilti mbadl gwasi, ten ɗe ta
mbalaŋ yen iko gwas ten dii. Ama yek ta
dlo mbadl i'e, yek ta dlo bi na majwe ta zaŝi
kaɗe taŝ nolsi wu.
23 Nuk pak Nya lami ɗe taŝ mbok ang ten
nalti ga nalti gwas majwe ta kwesi ang gaa
wu, majwe ta zaŝi ka tun tet ten ndat zhile
ten ɗe taŝ mbi nalti gwas wu.
24 Ai, mik ɗe mbalaŋ jwisi majwe ɗe Nya
mbeni baɗe tet ka maŋ Yehuda ka tokte so,
ama hal suk majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka
sowu pak.
25 Naḱ kangwe sa dlaŋ ka lishti ga Hosiya
wu ɗe,
<<Si majwe ɗe ba mbalaŋ ji ka sowu, ba
mbesi ɗe <mbalaŋ jini.>
A mbalaŋ jwe ɗe a lamsi sowu ba
mbesi ɗe <maji lami jini,> >>§
26 Yek sa po lishi ɗe,
<<Dap ka lu gwe sa mbesi ɗe,
<Kii wo mbalaŋ ji ka sowu,>
sa mbesi ɗe <mil ji Nya maŋ mbadli.> >>*
27 Nukaŋ kaŋ ten bi ga maŋ Yisra'ila
Ishaya maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya tlil yal Nya
yek ta dlaŋ ɗe,
<<Ko ɗe wonti ga mil Yisra'la, ni naḱ wontaŧ
ga yelsi ten bi bal ze wu,
ama majwe sa njet tet kaŝi wu kaɗe
majwe sa mbi kisti wu.
28 Ten ɗe Bagaa a paĺ
nolti gwas ten mas dii atli baĺe-baĺe.>>†
29 Naḱ kangwe Ishaya dlaŋ ka gaɓa ga
Nya tek wu ɗe,
<<De da kume Bagaa maŋ nalti
a zakini maŋ gaz sowu,
da ma daŋm naḱ Sodom,
da sa pallaŋi naḱ Gomora.>>‡

Laŝhi baĺti gem ga maŋ Yisra'ila

30 To, ningo yek ma ya dlaŋaŋ ye? Yekgu
majwe ɗe ba maŋ yehuda ka so, majwe
ɗe ba sa ngo mbit daŋmti ɗe maŋ paĺti wul
ndakce mal Nya sowu, ama yek sa mbi
daŋmti ɗe maŋ paĺti wul ndakce a cina ga
Nya. Paĺti wul ndakce gwe sa mbi go
wudaĺi gwe a mbalaŋ mbi tumal ngaŝti ten
Nya wu kaŋ,

---

* **9:7 9:7** YenL. Z. 21:12 † **9:9 9:9** YenL. Z. 18:10,14 ‡ **9:20 9:20** YenIsh 45:9; 45:9 § **9:25 9:25** YenHos 2:23
* **9:26 9:26** YenHos 1:10 † **9:28 9:28** YenIsh 10:22,23 ‡ **9:29 9:29** Ish 1:9

31 Ama maŋ Yisra'la ɗe saˌ ngo mbit daˌm ɗe maŋ paˌlti wul ndakce a cina ɗaˌ Nya ka, tumal Mbaˌt gaɓa Musa go yek baˌsaˌ mi so.
32 To, yek laki yek baˌsaˌ mbi so ye? Ten ɗe tumal ngaˌsti ten Nya kaŋ saˌ ngwe so, ama tumal paˌlti wul gwasaŋ kaŋ saˌ ngwe. Yek saˌ kot asaŋ ten <<ye maŋ lakti kotti asaŋ.>>
33 Naˌk kangwe ni lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu ɗe,
<<Yekgu, azi ye a Sihiyona,
ye maŋ lakti gaˌ mbalaŋ ten kotti asaŋ
Ye gwe a lak mbalaŋ ten ndat wu,
Ama mas maˌlgwe ngaˌsti tenti go nsha a cit so.>>§

10

1 To, yilkeni, ilgwe a lami mani go yek ɗe taˌ maŋ Yisraila mbi kisti. Ilgwe a ngemi mal Nya ten bi gwasaŋ wukgu.
2 Ba man baˌlti sheda ɗe dakaˌlti gaˌ ngusti atl Nya nisi ɗa, ama dakaˌlti gwasaˌmi wo baɗe kaˌ yisti kaŋ asaˌ paˌli so.
3 Tun naˌk ɗe baˌsaˌ yis tantu gaˌ daˌmti ɗe maŋ paˌlti ndakce gwe yil sut mal Nya sowu, yek saˌ lak tantu daˌmti ɗe maŋ paˌlti wul ndakce gaˌ gaa gwasaŋ gwe ni kak-kak suk gaˌ Nya wu, yek gwisi laki yek saˌ nge kopti tantu paˌlti wul ndakce gaˌ Nya.
4 Ama Almasihu kaɗe njikaˌnti gaˌ mbaˌt gaɓa gaˌ Musa, ten ɗe taˌ mas maˌlgwe baˌl gem naˌti wu mbi daˌmti ɗe maŋ paˌlti wul ndakce a cina gaˌ Nya.

Kisti wo gaˌ mas mbalaŋ kaŋ

5 Musa paˌl lishti ten wundaˌl gaˌ daˌmti ɗe maŋ paˌlti wul ndakce gwe a mbi dli tumal kopti Mbaˌt Gaɓa wu, ɗe taˌ wule, <<Mas maˌlgwe kop ilgwe Mbaˌt Gaɓe dlaˌm go ta paˌl daˌmti gwas tumal Mbaˌt Gaɓe.>>*
6 Ama ilgwe gaɓa gaˌ Nya dlaˌm ten maŋ paˌlti wul ndakce tumal ngaˌsti ten Nya wukgu, gwe wuli ɗe, <<Baˌk dlaˌm kaˌ mbadl gwa ɗe, <Wok ka to nya?>† >> (Ten ɗe taˌs shit Almasihu sut wo)
7 <<sogo, akaˌ dlaˌm ɗe, <Wok ka su kaˌ lu daˌmti gaˌ majwe maˌsh wu?>‡ >> (Ten ɗe taˌs tlil Almasihu tot ɗaˌkaˌ majwe saˌ maˌsh wu so).
8 Ilgwe gaɓaˌ gaˌ Nya dlaˌm go yek ɗe, <<Gaɓa gaˌ Nya ni nja malki, gaɓe ni kaˌ bi gwa suk kaˌ mbadl gwa.>>§ Gaɓa gwisi kaɗe gaɓa baˌlti gem gwe maˌ naˌma lakti icin dani wu.
9 Kume ɗe kaˌ dlaˌm naˌ bi gwa ɗe, Yesu kaɗe Bagaa, yek kaˌ baˌl gem kaˌ mbadl gwa ɗe Nya tlilti tot ɗaˌkaˌ mashkaŋ kaˌwu ka mbi kisti.
10 Ten ɗe naˌ mbadl kaŋ a mbalaŋ baˌl gem asaˌ daˌmti ɗe maŋ laˌshi byas wul a cina gaˌ Nya, a naˌ bi kaŋ a mbalaŋ baˌl sheda asaˌ mbi kisti.
11 Naˌk kangwe gaɓa gaˌ Nya gaˌ lishi dlaˌm wu ɗe, <<Mas maˌlgwe baˌl gem naˌti go, nsha a cit so.>>*
12 Ten ɗe ilgon ni ɗa kak-kak kaˌ dlo gaˌ maŋ Yehuda suk majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu so. Bagaa ɗe naˌm gwisi kaɗe Bagaa gaˌ ko wokko, tik ɗe maŋ lakti wonti albarka mas majwe asaˌ mbe shin gwas wu,
13 naˌk kangwe gaɓa gaˌ Nya gaˌ lishi dlaˌm wu ɗe, <<Mas maˌlgwe mbe shin gaˌ Bagaa wu ta mbi kisti.>>†
14 Ama ɗaˌni kaŋ sa mbe maˌlgwe ɗe baˌsaˌ ngaˌssi tenti sowu gwi? A ɗaˌni kaŋ sa ngaˌssi ten maˌlgwe ɗe baˌsaˌ ɓo taɓa kumti gaɓa tenti sowu gwi? A ɗaˌni kaŋ sa kum gaɓa tenti gwi ɗe baˌ maˌlgwe a lakisi icin tenti wu niɗaˌ sowu?
15 A ɗaˌni kaŋ maŋ lakti icin ten a lak icin tenti gwi ɗe baˌsaˌ shinsi sowu? Naˌk kangwe ni gaˌ lishi wu ɗe, <<Naˌngo ten yek mbalaŋ a cingaˌl mbunti gaˌ majwe asaˌ tulli gaɓa maŋ taˌmti wu ye!>>‡
16 Ama mas maŋ Yisra'la kaˌ kan gaɓa maŋ taˌmti so. Naˌk kangwe Ishaya dlaˌm wu ɗe, <<Bagaa, wok ngaˌsti ten gaɓa gwe taˌ kumi tet bi gaˌnaŋ go?>>
17 Ten naˌk gwisi kaŋ a ngaˌsti ten Nya tul tumal kumti gaɓa maŋ taˌmtisi, a mbalaŋ kum gaɓa maŋ taˌmti gaŋ tumal lakti icin ten gaɓa gaˌ Almasihu.
18 Ama yek a naˌma kumti gaˌzi ɗe, Ɓohwe, gem naˌkkaŋ saˌ kum gaɓe sa? Ai, saˌ kumi wi. Ten ɗe gaɓa gaˌ Nya gaˌ lishi wule,
<<Yal dlaˌmti gaɓa gwasaŋ ngash mas dii atl wi,
gaɓa jwasaŋ mbuklu ten mbaˌt gaˌ dii atli wi.>>§
19 A naˌma kumti gaˌzi ɗaˌ ɗe. Ɓohwe naˌkkaŋ maŋ Yisra'raila yis gaami so nwa? Ai, ten ndat zhile wo Musa wuli ɗe Nya dlaˌm ɗe,
<<Ba lakkii ten dakaˌlti naˌ mbalaŋ ji alt gwe baˌsaˌ ni ten bi ilgon sowu,
tumal mbalaŋ jwe baˌsaˌ ɓotl sowu kaŋ ba laki, a cina gwel jwakaŋ docin ka.>>*
20 Yek Ishaya paˌl ndaˌlli gahwulaŋ hal yek taˌ dlaˌmi Nya ɗe,
<<Majwe ɗe baˌsaˌ ngo sowu, sik mbini.
A yilli gaa gini, mal majwe baˌsaˌ kum gaˌz gaˌ lu gwe ani wu sowu.>>†
21 Ama ten maŋ Yisra'ila wo, yek Nya dlaˌm ɗe,

---

§ **9:33 9:33** YenIsh 8:14; 28:16 * **10:5 10:5** Yen Lib 18:5 † **10:6 10:6** YenK. M. 30:13 ‡ **10:7 10:7** YenK. M. 30:13
§ **10:8 10:8** Yen K. M. 30:14 * **10:11 10:11** YenIsh 28:16 † **10:13 10:13** YenJoy 2:32 ‡ **10:15 10:15** YenIsh 53:1
§ **10:18 10:18** YenZab 19:4 * **10:19 10:19** YenK. M. 32:21 † **10:20 10:20** YenIsh 65:1 ‡ **10:21 10:21** YenIsh 65:2

<<A nda cin ten takti ang gi mbalaŋ jwe
baṣa kum bi sowu,
suk majwe baṣa kum gaɓa sowu.>>‡

11

Nya nge maŋ Yisra'ila mas jwasaŋ so

1 Hwaŋta ɓo ngemkii, ko naḳkaŋ Nya nge
mbalaŋ jwas maŋ Yisrai'la naʔ Ko nja!
Ami gaa gi wo maŋ Yisra'ila kaɗe ami, tet
ka maŋ gaz ga Ibaŗahim, tet ka boo ga
Bilyaminu.
2 Nya nge mbalaŋ jwas jwe ta botlsi tet
ten ndat zhile wu so. Kaa yis ilgwe gaɓa ga
Nya ga lishi dlaṃ ten Iliya wu, gwe yek ɗe
kangwe Iliya taḷa kulu mal Nya ten bi ga
maŋ Yisra'ila wu ɗe,
3 <<Bagaa, sa tlotl-tlo maŋ dlaṃti gaɓa
jwa kaẉi, yek sa jek-jek bagadi jwa ka. Ami
na ngwe ka ɓali, asa naṃa lamti tlot gi ka
pak.>>*
4 Ama yek ɗe ilgwe Nya ballit wu ye? Ta
ballit ɗe, <<A zi gaa gi mbalaŋ ɗe zangu ɗe
nitgi ka, majwe ɗe baṣa ngus atli yek sa paḷi
gunki ga ba'al wul sowu.>>†
5 Nukaŋ gaṃi ni hal naḳ ninge ma wu.
Nak naa mbalaŋ jwe Nya botlsi tumal al-
heri gwas wu yi ɗa pak.
6 Botlti gaṃi ɗe Nya paḷi go tumal alheri
gwas kaŋ, baɗe tumal palti wul jwe ɗe
mbalaṃi paḷi wu ka so. Ten ɗe kume nu
ka sowu alherisi ɓo daṃ ɗe alheri so.
7 To, ningo nik gwi? Ai, maŋ Yisra'ila mbi
ilgwe ɗe sa naṃa ngoti wu so. Seko nak
njeti jon ɗe sa botlsi kasi wu ka mbi, ama
naami wo yek sa kangaḷ mbadl jwasaŋ ka.
8 Naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Nya laki yek sa pal ɗe maŋ laṣhi yisti gaa
ga wul baḷe,
yek ta baḷsi gwel jwe ba a yen lu sowu,
suk kaŋg jwe ba sa kum kaŋg ɗa sowu.
Gwisi wo nukaŋ ni hal yek la cin ga se.>>‡
9 A Dauda dlaṃ ɗe,
<<Hwaŋta biki gwasaŋ daṃisi ɗe tarko,
ilgwe a laksi ten kumti cwo wu,
Hwaŋta biki laksi ten kotti asaŋ a
dlaḳisi nolti.
10 Hwaŋta gwel jwasaŋ dukaŋ ka kangwe
ɗe baṣa po man yenti lu sowu,
a diɓaḷti ga bomti mansi ba pakti.>>§

Kisti ga majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu

11 Hal ninge a yima kumti gazi ɗa. Ɗe
maŋ Yisra'ila kot asaŋ yek sa nda go sa po
man tlannya so nwa? Nuk'so! Ko nja! Ten
bi ga byas wul gwasaŋ kaŋ yek kisti mbuki
mal majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu, ten
ɗe ta lak maŋ Yehuda ten dakaḷti naṣi.
12 Ɗe hal kume byas wul gwe sa paḷi wu
ka tulli albarka dii atl wu, a ɗe kume laṣhi
ndaḷti gwasaŋ ka tulli albarka majwe ɗe ba
maŋ Yehuda ka sowu go, to, ni kaŋ nalti
ga albarke ani gwi ɗe kume wontaṭ ga maŋ
Yisra'la njikaŋ wu?
13 Ningo sukkii ɗe ba maŋ Yehuda ka
sowu kaŋ a naṃa gaɓa. Tun naḳ ɗe ami
wo yen shinti ga Yesu kaŋ, mal majwe ɗe
ba maŋ Yehuda ka sowu, ba nak ɓo ngetl
na paḷti wul gi ge.
14 Tumal paḷti naḳ gwisi kaŋ a naṃa zaṭ
mbadl ɗe ta man lakti ji mbalaŋ jini maŋ
Yisra'la ten dakaḷti, hal a laki asa kis jon
jwasaŋ.
15 Kume ɗe hal nget gwe sa ngesi wu ka
daṃ ɗe wul ɓulti tantu laḳaŋti dlo ga dii atl
suk Nya wu go, yek ɗe ilgwe a pi gwe ɗe
kume sa ɓa kansi wu? A she gwisi wo a daṃ
ɗe tantu mbit mbadl tot ɗaḳa maṣhkaŋ kaŋ
ka sa?
16 Kume ɗe sa botl kaṭi ɗe naṃ ga baŗedi
ga gwe wul gwe no cina wu tumal takti Nya
go, sa botl mas baŗedisi ɗe maŋ cilti wi. A
kume ɗe sa botli Nya tlaḷki tlindi go, sa botl
mas mil ang ji tlindi yek daṃ ɗe maŋ cilti
wi.
17 Naḳ gwisi kaŋ kume ɗe sa taki Nya
tlaḷki ga tlindi wugo ai mas suk mil ang
tlindi mago ɗe gwas ka ɓali. Ten naḳ gwisi
kaŋ sa wotl naa mil ang ji hwa tlindi zaitun
ka wi, yek sa wotl mil ang ji tlindi ga zaitun
ga me tedi, yek sa ɓal mil ang ji tlindi ga
memi ten hwa tlindisi. Kii majwe ɗe ba
maŋ Yehuda ka sowu, naḳ mil ang ji tlindi
zaitun ga me kaŋ kaŋi, kii kaŋ sa ɓalkii
ten tlindi gwe sik ɗe maŋ Yehuda majwe
tumalsi kaŋ akaa ngusi mbit albarka ga
Nya wu.
18 Ten naḳ gwisi kaŋ baḳ ɓo ngetl ten ɗe
kaa man mil ang ji hwa tlindi ɗe sa wotl
kawu so. A kume ɗe kaa naṃa ɓot ngetl go,
se taḳ daami ɗe tlindi kaŋ sa ɓal ten mil ami
so, ama mil ami kaŋ sa ɓal ten tlindi.
19 Ama ka man dlaṃti ɗe <<Ai, sa wotlaŋ
mil ami ka kaŋ, ten ɗe taṣ man ɓalti gi ten
tlindi ɗa.>>
20 Yii, nukaŋ ni! Ama ai laṣhi ngaṣti ten
Nya kaɗe ilgwe laki yek sa wotlsi ɗa ten
tlindi kawu, ki ne go ngaṣti ten Nya gwa
ka laki aka ci cina na daṃti ga ɓali ka ten
tlindisi. Ten naḳ gwisi kaŋ baḳ ɓo ngetl so,
ka lal ga nu wo ta ɓanti ciki.
21 Ten ɗe kume hal Nya zak mil ami jwisi
ɗe sik ɗe mil ang ji hwa tlindi wu sowu, ki
mago ta zakki so pak.
22 A duk go ma manaŋ yenti hwa wul
suk ngapti ga Nya. Ta mbok ang ten ngapti
gwas ten majwe sa nda wu, ama yek ta

* **11:3 11:3** Yen1Guu 19:10,14 † **11:4 11:4** Yen1Guu 19:18 ‡ **11:8 11:8** YenK. M. 29:4; Ish § **11:10 11:10** YenZab 69:22,23

mbok ang ten paɭti hwa wul gwas tenki, ɗe
ka ci cina na daṃti ka paɭti hwa wul gwas
wu. A kume ka cina na daṃti nu sowu, ki
mago ta wotlki ɗa ten tlindi ka pak.
23 De kume ɗe hal maṇ Yisra'ila ci cina na
daṃti ka laṣhi ngaṣti gwasaṇ ten Nya sowu,
ta saka pallaṭ gwasaṇ ten tlindi ten ɗe Nya
aya man pallaṭ jwasaṇ ten tlindi ɗa.
24 Kii ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu, naḳ
tlindi zaitun ga me kaṇ kani gwe ɗe sa wotl
tet wugo, yek sa ɓal ten hwa tlindi zaitun
wu. Ko ɗe ba mbalaṇ a paɭi nu so, naḳ ɗe
tlindi jwisi tla kak-kak wu. To, tun naḳ ɗe
maṇ Yehuda wo sik ni naḳ mil ang ga hwa
zaitun wu, a daṃi Nya ɗe ilgwe ba bom
sowu mani taṣ pallaṣi ten hwa tlindi lisi.

A Nya kwe ang gaa ko wokko

25 Yilkeni jini, a lami ɗe taḳ daṃaṇ ka
laṣhi yisti gaa ga wul jin ɗe ni ga hwundaɭi
kawu so, ten ɗe baḳ kamaṇ gaa gwakaṇ ɗe
maṇ botlkaṇ yisti wul kaɗe kii so. Mbadl
kaṇgali maṇ Yisra'ila jon ka, hal se wontaṭ
ga majwe ɗe ba maṇ Yehuda ka so jwe ɗe
sa mbi tulti mal Nya wu njikaṇ.
26 Na nukaṇ sa kis mas maṇ Yisra'ila. Naḳ
kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Maṇ kisti a yil tet Sihiyona.
Ta kan mas laṣhi kopti ga Nya ɗaka
maṇ gaz ga Yakubu ka.
27 Gaṃi kaɗe dlaɭlaṭ gaɓa gi suksi,
ka sa'i gwe ɗe ba kamisi byas wul
jwasaṇ kawu.>>*
28 Ten ɗe nget gaɓa maṇ taṃti ɗe maṇ
Yehuda nge wu ka laki yek sa daṃ ɗe yelaṇ
dlanti ji Nya. A kii nego, kiik mbi riba ga
paɭti naḳ gwisi. Ama ten bi botlti gwe sa
paɭisi go, si wo mbalaṇ jwe Nya naṃa lamti
gwasaṇ wu kaṇ. A gwisi wo ten bi albarka
ga maṇ zaṭ ga maṇ zaṭ jwasaṇ kaṇ.
29 Ten ɗe baɭti wul ga Nya suk mbet gwas
wo wul jwe Nya a dlaḳ kawu ka so.
30 Tek go kii ɗe ba maṇ Yehuda ka so go
maṇ laṣhi kumti bi Nya kaṇ, ama ningo
Nya kwekii ang gaa wi tumal laṣhi kumti
bi ga maṇ Yehuda.
31 Nukaṇ ningo† maṇ Yehuda mago sa
daṃ ɗe maṇ laṣhi kumti bi Nya wi. Gwisi
wo ten ɗe taṣ mbi kwot ang gaa tumal kwot
ang gaa gwe ɗe Nya kwekii wu kaṇ.
32 Ten ɗe Nya palli mas mbalaṇ naḳ
majwe saṇi ga le kawu ka lashi kumti bi
jwasaṇ. Ta paɭi nukaṇ ten ɗe taṣ kwe ang
gaa mas jwasaṇ ɗa.

Taṣti Nya

33 Bo daamaṇkii ten wontaṭi suk dluntaṭ ga
botlkaṇ yisti wul ga Nya, tluntaṭ ga
yisti wul gwas wo mbaṭ nitɗa so!
Kisti gaɓa jwas wo man ngetl ga
ɓodlaɭti wul ga mbalaṇ!
Tantu paɭti wul jwas wo mbalaṇ a yis
gaami dani so.
34 <<Wok taɓa yisti daamti ga mbadl ga
Bagaa wo?
Sogo wok taɓa daṃti ɗe yelaṇ dlaṃti
gaɓa gwas wo?>>‡
35 <<Wok taɓe baɭti ilgon Nya wo?
gwe daṃit ɗe ngetli kaṇ taṣ pallit wu?
>>§
36 Ten ɗe tik paɭ mas wul, a mas wul jin jo
tumalti kaṇ sa pi suk ten bi gwasi.
Hwaṇta nalti daṃ ɗe ga Nya ba pakti!
Amin.

12

Takti sadaka maṇ mbadli

1 Ten naḳ gwisi kaṇ a naṃa ngemti
gwakaṇ yilkeni jini ten bi ga wontaṭ ɗa
kwot ang ga Nya, takaṇ gaa jwakaṇ ɗe
sadaka gwe asa taki Nya wu, wul maṇ
mbadli, gwe sa zi ka wu. Gwisi wo yek ɗe
wundaɭ ga sadaka gwe a Nya kan wu, a yek
ɗe tantu gwe kaa paɭi Nya wul ga gem wu.
2 Baḳ paṇta kopti kangwe a dii atl ge paɭ
wul wu so, ama zakini ta Nya balli ata palli
daamti ga mbadl jwakaṇ pyali. Paɭti nu a
laki a kaa yis gem ga ilgwe ɗe Nya lami wu,
gwe yek ɗe ilgwe ni hwaɓi, suk ilgwe Nya a
kami suk ilgwe ni njikmi wu pak.
3 Tumal alheri gaṇ ɗe sa paɭi wu kaṇ
a nima daɭti kaṇg mas jwakaṇ ten ɗe ba
maɭgon kan gaa gwas na nalti ta maṇ
kangwe mbun ɗe taṣ paɭi wu so. Ka lal ga
paɭti nu wo ta ko wokko pi ɗem-ɗem na
kangwe ata palli gaa gwas wu, gwisi wo
yek ɗe taṣ ngusi yenti gaa gwas ndakce suk
wundaɭ ga ngaṣti ten Nya gwe Nya baɭti wu.
4 Kaṭ dli nini ɗa wonti ten dli ɗe naṃ a
mas kaṭ dli jwisi wo ko gwik-gwi na ilgwe
ɗe ata paɭi wu kak-kak suk ga yilka.
5 Nukaṇ ni, ko ɗe wonti mbalaṇ kaɗe
mi wu, ma daṃaṇ ɗe dli ɗe naṃ wi ka
Almasihu, a ko wokko gaṇaṇ wo, kaṭ dli ga
yilka gwas kaṇ.
6 Naḳ ɗe wundaɭ ji baɭti wul jwe sa
blaɭaṇni wu ni kak-kak ndakce ten naɭti ga
alheri gwe Nya paɭini wu se taṇ paɭaṇ wul
na nali. Kume ɗe sa baɭaṇni manti dlaṃti
gaɓa ga Nya go ama dlaṃaṇ ndakce suk
ngaṣti ten Nya gaṇaṇ.
7 A maɭgwe baɭti wul gwas wo ga paɭti
wul mbalaṇ kawu se taṣ paɭisi wul. A kume
ga mbokti ang ten wul kawu, taṣ mbokaṇ
ang ten wul.
8 A kume ɗe ga ndaɭlaṭ gahwulaṇ mbalaṇ
kawu, taṣ ngusi ndaɭlaṭ gahwulaṇ mbalaṇ.
A kume ɗe ga zaṭ ang mbalaṇ kawu, taṣ

---

* **11:27 11:27** YenIsh 59:20,21; Ish 27:9; Irm 31:33,34 † **11:31 11:31** ka lishti jon cina *ningo*ni giɓi so ‡ **11:34 11:34** YenIsh 40:13 § **11:35 11:35** YenAyu 41:11

paḷi nu na mbadl ɗe naṃ. A kume ɗe ga daṃti ɗe bacina kawu taṣ dlot ten daṃti naḳ gwisi. A kume ɗe ga yenti gonti kawu, se taṣ paḷi nu na hwol tuki.

Kangwe mbalaṇ a yis maṇ kopti ga gem wu

9 Mbun ɗe ta lamti gwakaṇ ni ɗe ga gem. Nge mas ilgwe ni ɗe ngaḷci wu, ama giɓaṇ ilgwe ni ɗe hwaɓi wu na ndaḷti i'e.
10 Hwotaṇdli na yilkeni jwakaṇ ka lamti, wundaḷ ga lamti gwe a maṇ kopti paḷi wu. To, ta ko wokko baḷ yilka gwas nalti baḷebaḷe man kangwe ata baḷ gaa gwas wu.
11 Baḳ daṃaṇ ɗe majwe baṣa dlosi ten wul sowu so, ama kamaṇ ka mbadl jwakaṇ i'e ɗe kaa dlokii ten paḷti wul ga Nya.
12 Paḷaṇ hwol tuk ka zat mbadl gwakaṇ, akaa dlo mbadl ka tlat bomti, akaa paḷ gem ka ngemti Nya gwakaṇ.
13 A kaa ngusi hwulti ilgwe nikii ɗa wu suk mbalaṇ ji Nya maṇ laṣhi wul. A kaa ngusi kanti ga maṇdaḳi ka lubii jwakaṇ na ang ɗe lop.
14 Laki majwe ɗe asa cikii dlelngapcan wu albarka. Lakisi albarka baḳ paḷisi bi gaa so.
15 Paḷaṇ hwol tuk suk majwe sa naṃa paḷti hwol tuk wu, paḷaṇ duu tuk suk majwe naṃa paḷti duu tuk wu.
16 Paḷaṇ taṃi daṃti suk yilkeni jwakaṇ. Baḳ ɓo ngetl na gaa jwakaṇ so, ama pallaṇ gaa jwakaṇ ɗe yelaṇ ji majwe ɗe baṣa kansi ten bi ilgon sowu. Baḳ kamaṇ gaa jwakaṇ naḳ wule kaa ɓotlaṇ man naa mbalaṇ so.
17 Kume maḷgon paḷikii ngalci wu baḳ palliti ami so. Daṃaṇ na kaṇg gaa taḳ paḷaṇ wul jwe ɗe mas mbalaṇ a yeni asa dlaṃ ɗe ndakce kaṇ kaa paḷi wu.
18 Dlokaṃaṇkii i'e, ɗe maṇ pat ka go paḷaṇ taṃi daṃti suk mas mbalaṇ.
19 Baḳ daṃaṇ ɗe majwe asa palli ang byas wul wu so, yilkeni jini zakini ta Nya pallisi ami ka lilti mbadl gwasi. Ten ɗe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Pallat ang wul wo gi kaṇ, amik ka pallli ami,>>* in ji Bagaa.
20 Gaɓa ga Nya ga lishi dlaṃ ɗa ɗe,
<<Kume kuzaṇ naṃa tlot ga yelaṇ dlanti
gwa go, baḷti ilga nguki,
a kume ɗe kaḷkaze naṃa tlot gwas go
baḷti ze ga tle.
Paḷti naḳ gwisi a laki a nsha citi.>>†
21 Baḳ zakini ta ngaḷci ci baṇ tenkii so, ama ka lal ga nu wo cin baṇ ten ngaḷci tumal paḷti hwa wul.

13

Kumti bi bacina

1 Ngetli kaṇ ta ko wokko kumi bi bacina ji gobnati, ten ɗe iko daṃti ɗe bacina gon niɗa so, seko gwe yil sut mal Nya wu. A mas lugwe ɗe bacina niɗa go Nya ka laksi.
2 Ten naḳ gwisi kaṇ mas maḷgwe nge kumti bacina ga gobnati go, ilgwe Nya lak wu kaṇ ta nitma nget kumti bi. A maṇ paḷti naḳ gwisi wo gaa jwasaṇ kaṇ sa nisi ma dlaḳti nolti.
3 Ten ɗe bacina ji mbalaṇ ni ɗe wul cit ɓanti mal maṇ paḷti wul ndakce so, ama si wo wul cit ɓanti kaṇ mal majwe asa paḷ ilgwe ba yek sowu. Ka naṃa lamti ɗe taḳ hwulki na ɓanti ga maḷgwe ni ɗe bacina wu nwa? To, se taḳ paḷ ilgwe ɗe ni ndakce wu, ti nego ta taṣki,
4 ten ɗe bacina wo maṇ paḷti wul ga Nya kaṇ ten ɗe taṣ paḷik hwa wul. Ama ɗe kume ki wo maṇ ngalci ka wu, se taḳ ɓantiti, ten ɗe ten koo lu kaṇ bacine ngip bal puka ndokaḷti gaɓa ka ang gwas so. Ti wo maṇ paḷti wul ga Nya kaṇ, a tumalti kaṇ a Nya mbok ang ten lilti mbadl gwasi a ta nol maṇ ngalci.
5 Ten naḳ gwisi kaṇ ngetli kaṇ taḳ kumi bi bacina ji gobnati. Baɗe ten ɗe taḳ aɓi lilti mbadl ga Nya tokte ka so, ama ten ɗe ta daamti wul ga mbadl gwakaṇ mbok ang ɗe kaa paḷ byas wu so.
6 A gaṃisi kaɗe ilgwe laki a kaa ɓatl wulpi boo wu, ten ɗe bacina ji gobnati wo maṇ paḷti wul ji Nya kaṇ, majwe ɗe asa baḷ mas sa'i gwasaṇ ten bi paḷti wul ga bacine wu.
7 Batlaṇ ko wokko dul gwe ɗe sa naṃa kopti gwakaṇ wu. Ɗe kume wulpi boo gwe nikii gaa wu ka mbun ɗe taḳ ɓatlaṇ go se taḳ ɓatlaṇni, a kume ɗe wulpi boo ga wul ji wuli ka kawu se taḳ ɓatlaṇni. Ɓanti maḷgwe mbuki ɗe ta ɓantit wu, akaa baḷ nalti maḷgwe mbuki ɗe taḳ baḷaṇti nalti wu.

Lamti yilkeni

8 Baḳ ngiɓi dul maḷgon ka so, seko dul gwe ɗe daṃikii ngetli ɗe taḳ ngiɓi wu, gwe yek ɗe dul ga lamti ji yilkeni jwakaṇ wu, ten ɗe maḷgwe naṃa lamti ga maḷgon go ta njikaṇ ilgwe Mbat Gaɓa ga Musa dlaṃ wu wi.
9 Mbat gaɓa jwe yek ɗe, <<Baḳ pi suk zobsi kili gon ka daṃti gwa ga maṇ hapti so, baḳ tlo mbalaṇ so, baḳ pi mukaḷ so, baḳ ko gwel so,>>* suk mas naa mbat gaɓa jwe saṇi ɗa wu, maṣ jwasaṇ mbi njikaṇtidli ka gaɓa gwe ɗe dlaṃ ɗe, <<Lam yelaṇ daṃti gwa naḳ kangwe ka lam gaa gwa wu.>>†
10 Ɗe kume ka lam mbalaṇ go ka taɓet paḷti ngalci so. Ten naḳ gwisi kaṇ lamti kaɗe njikaṇti ga Mbat Gaɓa ga Musa.
11 To, paḷi nu ten ɗe kaa yis gaa ga wundaḷ ga sa'i gaṇ ɗe maṇaṇ giɓi wu wi. Sa'i gwe

* **12:19 12:19** YenK. M. 32:35 † **12:20 12:20** YenC. G. 25:21,22 * **13:9 13:9** YenYil 20:13-15,17; K. M. 5:17-19; K. M. 5:21 † **13:9 13:9** YenLib 19:18

ɗe kaa paɗaḷ tet yembaḷ wu paḷi wi, ten ɗe sa'i gwe sa kissaṇni wu ɓal nja naḳ ninge man sa'i gwe ma cin atl gaa wu.

12 Gas ɓal nja ta paki ka, a sa'i njet ka ɓali ta lu tlo. Ten naḳ gwisi kaṇ se taṇ wutaṇ paḷti wul ji daṃshal ka, taṇ kinaṇ wul dlanti jinaṇ ji cilti.

13 Hwaṇtaṇ paḷaṇ daṃti ga hwa wul kangwe ni ndakce suk mbalaṇ jwe ɗe sa naṃa daṃti ga cilti wu, baɗe na paḷti biki tlati-tlati, suk tlatdli, suk paṭ paḷaṇ suk lamti kumti taṃti ga laṣhi nsha, suk dlanti, suk dakaḷti so.

14 Ama ka lal ga paḷti nu wo se taḳ kamaṇ paḷti wul ga Bagaa Yesu Almasihu ta daṃikii naḳ lukaḷ, baḳ kamaṇ paḷti wul ga dli ga mbalaṇ gwe ɗe a lakkii ten paḷti ilgwe ta lami wu so.

14

Baḳ zi byas wul gaa yilka gwa so

1 Kamaṇ maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ sowu, baḳ calaṇ gaɓa sukti ten wul jwe ɗe daamti ji mbalaṇ ni kak-kak a dani wu so.

2 Ngaṣti ten Nya ga maḷgon kamit ɗe taṣ nguk mas ilgwe taṃit ɗa wu, ama maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ so go wul lambu suk yandi ji tlindi tokte kaṇ ata nguki.

3 Maḷgwe ɗe ata nguk mas wundaḷ ilga nguki go, baṣ mbul maḷgwe ɗe ti wo baṭa nguk wuli jon sowu so. A nukaṇ maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ ga wul ji nguki jon sowu baṣ zi byas wul gaa maṇ ngukti mas wundaḷ ji wul ga nguki so ten ɗe Nya kanti wi.

4 Wok ɗe ki wo ɗe hal ka zi byas wul gaa zhel ga maḷgon wu? Ɗe kume zheli paḷ hwa wul sogo byasi go, ai, ze ga baboo gwas kaṇ. Gem sa ndaḷlit gahwulan ɗe taṣ dlaḷnya, ten ɗe Bagaa a man lakti gwasi ata ci baṇ.

5 Maḷgon wo ata yen cin gon ɗe zoki man naa cin. A mal maḷi gon wo mas cin wo ɗe naṃ kaṇ ni. Ta ko wokko mbi gem ga mbunti ga ilgwe ta kan wu ka mbadl gwasi.

6 Mas maḷgwe ata yen cin gon ɗe zoki go, ta naṃa paḷti nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti ɗa. Mas maḷgwe ɗe ata nguk mas wundaḷ ga ilga nguki go ta naṃa paḷi nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti, ten ɗe ata pi godiya Nya ten ilga ngukisi. A mas maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ ji wul ji nguki jon sowu mago ata paḷi nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti ten ɗe ti mago ata pi godiya Nya.

7 A ka mi wo baɗe ten bi ga mbit wul ga gaa gwas kaṇ maḷgon naṃa daṃti so. A ba ten bi mbit wul ga gaa gwas kaṇ ata maṣh so.

8 Ɗe kume ma nima daṃti wu, ten bi ga Bagaa kaṇ ma naṃa daṃti, a ɗe kume maṣhkaṇ kaṇ ma maṣhaṇ ma wu, ten bi ga Bagaa kaṇ ma maṣhaṇni. Ten naḳ gwisi kaṇ ko daṃti kaṇ ma naṃa daṃti sogo maṣhkaṇ kaṇ ma maṣhi, mi wo ga Bagaa kaṇ.

9 Ten ɗe Almasihu maṣhi yek ta tlinya na mbadli ten ɗe taṣ daṃ ɗe Bagaa ga majwe sa maṣh wu suk majwe sa yi kami wu.

10 Ki pa, yek laki yek ka naṃa yenti ga yilka na byas wul gaa ye? A ki nego yek laki yek ka naṃa mbulti ga yilka gwa ye? Mas jinaṇ ma dlaḷlaṇ a cina ga gobdlan kisti gaɓa ga Nya.

11 Ten ɗe sa lishi ka gaɓa ga Nya ga lishi ɗe,

<<Gem naḳ ɗe amik ɗe Nya Bagaa maṇ baḷti
mbadl wu, a dlaṃ ɗe,
<gahwulaṇ mas a ngus atl a cina gini,
a laka mas a baḷ sheda ɗe amik ɗe
Nya.> >>*

12 To, ko wokko gaṇaṇ a dlaṃ wul ten bi ga daṃti gwasi a cina ɗa Nya ka.

Baḳ daṃi yilka gwa ɗe wul kotti asaṇ so

13 Ten naḳ gwisi kaṇ se taṇ zaki kisti gaɓa yilkeni jinaṇ. Ka lal ga nu wo, taḳ ko wokko zi ka mbadl gwas ten ɗe ta daṃi yilka gwas ɗe wul kotti asaṇ so.

14 A yisi, a kan ɗe gem kaṇ ka Bagaa Yesu wo ilgon gwe ɗe asali gwas wo ɗe wul cit daɗe kawu niɗa so. Ama ɗe kume maḷgon kan ilgon ɗe wul cit daɗe wu, to, a malti kaṇ ili ni ɗe wul cit daɗe.

15 Ɗe kume a ilga nguki gwa lak yilka gwa ten hwottidli go, daṃti ga lamti kaṇ ka naṃa paḷti so. Baḳ zaki ta ilgwe aka nguk wu daṃ ɗe tantu lilti ga yilka gwa gwe Almasihu maṣh ten bi gwas wu so.

16 Baḳ zak ilgwe ni hwaɓi a malki wu ta daṃ ɗe ilgwe mbalaṇ a dlaṃ byas gaɓa dani wu so.

17 Ten ɗe Nya ɗe guu ga wo gaɓa ten bi ga nguki suk tlati ka so, ama gaɓa ten bi ga paḷti wul ndakce, suk taṃi daṃti, suk hwol tuk tumal Shishi ga Nya kaṇ.

18 A mas maḷgwe ɗe ata ngusi atl Almasihu tu ten tantu gaṃi go, ti wo maṇ paḷti ilgwe Nya lami wu kaṇ, a maṇ mbit kantidli kaṇ mal mbalaṇ.

19 Ten naḳ gwisi kaṇ se taṇ dlokaṃaṇni ten ɗe taṇ paḷaṇ ilgwe a tulli taṃi daṃti suk ndaḷlat gahwulaṇ ga yilkeni jinaṇ wu.

20 Baḳ lilaṇ paḷti wul ga Nya ka ten bi ilga nguki so. Gem mas ilga nguki wo hwaɓi kaṇ, ama byas wul kaṇ ɗe kume a ilgwe asa nguk wu daṃi maḷgon ɗe wul kotti asaṇ wu.

21 A mbun mani ɗe baḳ nguk tlu so, sogo baḳ tla ze inabi so, sogo baḳ paḷ mas

* **14:11 14:11** YenIsh 45:23

wundaḷ ga wul so, ɗe kume a laki a yilka nda wu.

22 Haṇta daamti ga mbadl gwa ten bi ga
wul jin sa ka dlo gwa suk Nya. Maṇ albarka
kaɗe maḷgwe mbadl gwas lakti ɗe byas wul
ka sowu, ten bi ga ilgwe ɗe ti na gaa gwas
ka kan ɗe ndakce kaṇ ni wu.
23 Ama maḷgwe mbadl nitma tatlti ten
ilgwe ta naṃa ngukti go, ta nima dlaḳti gaa
gwas nolti ga Nya ɗe kume ta nguk wu, ten
ɗe ka il gwisi ɗe ta naṃa paḷti go ta ngaṣti
ten Nya so. A mas ilgwe mbalaṇ paḷi ɗe ba
tumal ngaṣti ten Nya ka sogo byas wul kaṇ.

15

Paḷi ilgwe mbadl a taṃi yilkeni jwakaṇ wu

1 Mi ɗe ma ndaḷaṇ ka ngaṣti ten Nya
gaṇaṇ wu, a mbun ɗe taṇ dlo mbadl na
laṣhi ndaḷti ga majwe ɗe ba ngaṣti ten Nya
gwasaṇ ndaḷ sowu, ten ɗe taṇ zisi ang ka
laṣhi ndaḷti gwasaṇ, baṇ paḷaṇ wul ten ɗe
taṇ kumi taṃti gaa gaṇaṇ so.
2 Hwaṇta ko wokko gaṇaṇ paḷ ilgwe a
taṃi yilka gwas mbadl wu ten ɗe ta yilke
mbi wul, ata mbi zaṭ ang ka ngaṣti ten Nya
gwasi.
3 Ten ɗe kota Almasihu gaa gwas ka
daṃti gwas wo ta paḷ wul ten ɗe taṣ kumi
taṃti gaa gwas ka daṃti gwas so. Naḳ
kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<Byalti jwe ɗe
sa naṃa byalti gwa wu nda tenaṇni.>>*
4 Ten ɗe mas wul jwe sa lishi tun teka
ka Gaɓa ga Nya ga Lishi go, sa lishi kaṇ
ten ɗe taṣ mbokini ang ten wul, kangwe ɗe
ma daṃaṇ na zaṭ mbadl tumal dlot bi suk
ndaḷi gahwulaṇ gwe a Gaɓa ga Nya ga Lishi
baḷḷaṇni wu.

5 Hwaṇta Nya maṇ baḷti dlot bi suk ndaḷi
gahwulaṇ lakkii ten dlot mbadl na yilkeni
jwakaṇ ka sa'i gwe kaa naṃa kopti lal ga
Almasihu Yesu wu.
6 Na nukaṇ mas jwakaṇ kaa daṃ na bi ɗe
naṃ suk daamti wul ɗe naṃ, akaa naṃa
nallaṭ ɗa shin ga Nya ti ɗe tik ɗe Aba ga
Bagaa gaṇaṇ Yesu Almasihu wu.

7 Ngiɓaṇ yilkeni jwakaṇ na ang ɗe lop
naḳ kangwe ɗe Yesu Almasihu kankii na
ang ɗe lop wu, ten ɗe taḳ lakini a mbalaṇ
baḷ nalti Nya ɗa.
8 A mik ka hwikii ge, ɗe ilgwe laki yek
Almasihu daṃ ɗe maṇ paḷti wul ga maṇ
Yehuda go yek ɗe ten ɗe ta mbok ang ten
gem ga gaɓa ga Nya, asa mbok ang ten gem
ga alkawol gwe sa pi maṇ zaṭ ji maṇ zaṭ
jwasaṇ wu,
9 suk ten ɗe ta majwe ba maṇ Yehuda ka
sowu baḷ nalti Nya ten bi ga kwot ang gaa
gwasi. Naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Ten gaṃisi kaṇ, Bagaa ba taṣki ka
mbalaṇ jwe ba maṇ Yehuda ka sowu,
ba wul koo taṣti ga shin gwa.>>†
10 Gaɓa ga Nya po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Kii ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu, paḷaṇ
hwol tuk suk mbalaṇ ji Nya.>>‡
11 Yek ta po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Mas jwakaṇ taṣaṇ Bagaa, kii ɗe ba maṇ
Yehuda ka sowu,
mas mbalaṇ ji dii atli taṣaṇti.>>§
12 Yek Ishaya po dlaṃ ɗe,
<<Maḷgon a yiltet ka maṇ boo ga Yese,
ta tlinya ata daṃ ɗe guu ten majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu,
Tenti kaṇ majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
a zi mbadli.>>*
13 Haṇta Nya maṇ lakti zaṭ mbadl baḷkii
hwol tuk ga njikmi suk taṃi daṃti ka sa'i
gwe kaa ngaṣti tenti wu, ten ɗe ta zaṭ mbadl
gwakaṇ nal i'e ɗa tumal iko ga Shishi ga
Nya.

Paḷti wul ga Bulus mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu

14 Yilkeni jini, ami gaa gini a yisi ɗe gem
kii gaa gwakaṇ wo maṇ paḷti hwa wul i'e
ka ɗe kii, a kaa yis wul i'e hal kaa mbuki ɗe
taḳ mboki ang yilkeni jwakaṇ ten wul.
15 A ka lishti gaṇ ɗe a lishikii go a yil
ten dii i'e yek a gaɓa ten wul jon ten ɗe
ta daamikii wuli ɗa. A paḷi naḳ gwisi kaṇ
tumal alheri gwe Nya paḷi wu,
16 gwe ɗe ta laki yek a daṃ ɗe maṇ
paḷti wul ga Almasihu mal majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu. A naṃa paḷti wul ɗe maṇ
paḷti wul ka lubii ga Nya tumal lakti icin
ten gaɓa maṇ taṃti ga Nya ten ɗe ta majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu daṃ ɗe sadaka ga
taki Nya maṇ mbit kantidli, majwe ɗe sa
zaṣi ka tumal Shishi ga Nya wu.
17 Ten naḳ gwisi kaṇ ba man ɓot ngetl ka
Almasihu Yesu ten bi ga paḷti wul gaṇ ɗe a
nima paḷti Nya wu.
18 Ba paḷ ndaḷi gahwulaṇ a dlaṃ gaɓa
ten ilgon so, seko ten ilgwe Almasihu paḷi
tumalaṇ wu. Ilgwisi wo yek ɗe kangwe sa
dlaḳ majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ten ɗe
taṣ kumi bi Nya tumal gaɓa suk paḷti wul
gini.
19 Yek a paḷ wul ga zaṭ laali suk paḷti wul
ngipti bi ang tumal iko ga Shishi ga Nya. A
tli tet Wurshelima yek a gandaḷ lu hal yek a
la Ilirikum, a ngusi lakti icin ten gaɓa maṇ
taṃti ga Almasihu hal yek a pak mas paḷti
wul gini.

---

* **15:3 15:3** YenZab 69:9 † **15:9 15:9** Yen2Sam 22:50; Zab 18:49 ‡ **15:10 15:10** YenK. M. 32:43 § **15:11 15:11** YenZab 117:1 * **15:12 15:12** YenIsh 52:15

20 Ko a gasi lamti gi wo yek ɗe ta dlaɱ gaɓa ten gaɓa maɲ taɱti ka mas lu gwe baṣa ɓo yis Almasihu sowu, ten ɗe ba daɱ ɗe a naɱa kinti bii ten zhila bii gwe zobsi maḷgon ka lak wu so.
21 Ama ka lal ga nak gwisi wo yek daɱ nak kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Majwe ɗe baṣa ɓo taɓesi dlaɱti gaɓa ten
bi gwas sowu sa yeni,
majwe baṣa ɓo taɓa kumti gaɓa tenti
sowu sa yis gaami.>>†
22 Gaɱi kaɗe ilgwe laki yek baṣa zakaɲni ten ɗe ta tul amalkii so asaɱi wonti wu.

Shiri laṭ baɲ Roma ga Bulus

23 Nak ningo a pak paḷti wul gi ka kaṭ atl jin wi. Tun nak ɗe tun ka wonti gin jon a naɱa lamti tulti malkii ɗe ta yenkii wu,
24 a shirye wi ɗe ta sa yenti gwakaɲ ninge. A naɱa zaṭ mbadl ɗe ka sa'i gwe ba shige ta li ka atl ga Sipen go a koɓi tumalkii a sak yenkii. A naɱa zaṭ mbadl ɗe kume ɗe a kum taɱti ga daɱti sukkii ga nak sa'i gon wu, ba ci cina na zaṭgaa ta li teka na zaṭ ang gwakaɲ.
25 Ningo ba li Wushelima ten ɗe ta taḷe zaṭ ang mbalaɲ ji Nya jwe saɲi ka li wu.
26 Maɲ kopti jwe sa ni Makidoya suk jwe sa ni Akaya wu kum taɱti baḷti wul ten bi zaṭ ang majwe sa ni ka laṣhi wul ka mbalaɲ ji Nya jwe sa ni Wurshelima wu.
27 Sa kum taɱti ga paḷti nak gwisi, ko ɗe gwisi wo ngetli kaɲ nisi gaa wu. Nak ɗe majwe ba maɲ Yehuda ka sowu mbi rabo gwasaɲ ka albarka ga Shishi tet mal maɲ Yehuda wu, yek daɱisi wi nak wule dul kaɲ taṣ paḷ wul na albarka gwasaɲ ga dii atli ten ɗe taṣ ɓatli wul maɲ Yehuda na nali.
28 De kume a pak paḷti wul gaɲ yek a baḷsi wul zaṭ ang gwe sa baḷi ten bi gwasaɲ wu, ba dop tantu laṭ Sipen a dlat te malkii ka a sak yenkii ɗe aɓa zigaa wu.
29 A yisi ɗe gem kaɲ ɗe a ɓa tul malkii wu, ba tul na albarka ga Almasihu ga njikmi.
30 Yilkeni jini ten bi ga Bagaa gaɲaɲ Yesu Almasihu suk ten bi ga lamti gwe a Shishi ga Nya baḷi wu, a naɱa ngemti gwakaɲ ɗe taḳ zini nini ang ka dopti ngetl gwe a ni dlo wu, gaɓa suk Nya ten bi gini.
31 Ngemaɲ Nya ten ɗe ta mbi yilti ɗaka ang ga majwe ɗe ba maɲ kopti ka so ɗe sa ni ka kaṭ atl Yehudiya wu, suk ten bi wul zaṭ ang jwe ba baḷi a Wurshelima wu, ta wuli daɱ ɗe ilgwe a kandli mal mbalaɲ ji Nya jwe sa ni kaḷi wu.
32 Gaɓa suk Nya pak ten ɗe kume ilgwe ta lami wu kaɯu, ba mbuklu malkii ka hwol tuki, ta mbi ta shuk sukkii ɗa.
33 Ta Nya maɲ baḷti taɱi daɱti daɱ sukkii mas jwakaɲ. Amin.

† **15:21 15:21** YenIsh 52:15

16

Gaɓeti

1 A nikii ma dlaɱti gaɓa gaɲ ten ɗe ta mbokikii ang ten yilka gaɲaɲ Pibi maḷgwe a baḷ sheda ɗe ti wo maɲ paḷti hwa wul ka wu. Tisi wo bacina maɲ paḷti wul ga motgaa ga maɲ kopti kaɲ a Kankiriya.
2 Kamaɲ ti ka shin ga Bagaa kangwe mbun ɗe taḳ kamaɲ mbalaɲ ji Nya wu. A kaa zit ang na mas ilgwe ta lami tet ang gwakaɲ wu, ten ɗe ti gaa gwas wo ta zi ang wonti mbalaɲ wi, hal suk ami pak.
3 Gaɓe Bariskila suk Akila ɗa, yelaɲ paḷti wul gini ka Almashu Yesu.
4 Si wo sa baḷ mbadl gwasaɲ hal njet ka ɓali asa maṣhi ten bi gini. A ba ami na ngwe kaɗe maḷgwe nisi ma paṭ godiya wu so, ama hal suk mas motgaa ga maɲ kopti jwe ɗe ba maɲ Yehuda ka sowu.
5 Gaɓe motgaa ga maɲ kopti jwe asa mogaa ka lubii gwasaɲ wu.
Gaɓe Apanitus yelaɲ gi ga gem ɗa, maḷgwe tik ɗe maḷga cina gwe nda daɱti ɗe maɲ kopti ga Almasihu ka mas atl ga Asiya wu.
6 Gaɓe Maryam ɗa, maḷgwe ta paḷ wul i'e ten bi gwakaɲ wu.
7 Gaɓe Adaronikus suk Yuniya ɗa, majwe ɗe si wo maɲ Yehuda kaɲ naḳ ami wu, majwe ɗe sa lesi ka ka lu leti suk ami pak wu. Sisi wo majwe ɗe mbalaɲ yissi i'e ka shinti ji Yesu wu kaɲ, asa ni cina ten ngaṣti ten Almasihu.
8 Gaɓe Ampiliyatus ɗa, yelaɲ gi ga gem ka cutgaa ka Bagaa.
9 Gaɓe Urbanus ɗa, yelaɲ paḷti wul gaɲaɲ ka Almasihu, suk yelaɲ gini ga nja Sitakis.
10 Gaɓe Apalis ɗa, maḷgwe ɗe maɲ paḷti gem i'e kaɲ ka Almasihu wu.
Gaɓe maɲ lubii ji Aristopulus ɗa.
11 Gaɓe Hirudiyan ɗa, maḷgwe ti mago yilka gi maɲ Yehuda kaɗe ti wu.
Gaɓe mbalaɲ ji Bagaa ɗa, majwe sa ni ka lubii ga Narkisus wu.
12 Gaɓe Tirayipina suk Tirayipusa ɗa, modli maɲ paḷti wul i'e ka Bagaa.
Gaɓe Parsis ɗa, yelaɲ ga lami gini ga maɗli maɲ paḷti wul i'e ka Bagaa.
13 Gaɓe Rupus ɗa, maḷgwe ɗe ti wo sa yisti i'e ka paḷti wul ga Bagaa wu. A kaa gaɓe ana gwas ɗa, maḷgwe ta kamaɲni naḳ wule yen gwas ka pak wu.
14 Gaɓe Asinkiritus, suk Piligona, suk Hermes, suk Paturobas suk Harmas, suk mas yilkeni jwe sa ni suksi wu ɗa.
15 Gaɓe Pilologus, suk Yuliya, suk Niriyus, suk yilka gwasi ga maɗli, suk Olimpas, suk mas mbalaɲ ji Nya jwe sa ni kaḷi suksi wu ɗa.

16 Gaɓe yilkeni jwakaŋ na njupti bi ten
gaskaŋ wundali ga cilti.
Mas motgaa ji maŋ kopti ga Almasihu
naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa.
17 Yilkeni jini a naŋma ngemti gwakaŋ ɗe
tak daŋmaŋ na kaŋg gaa ten bi ga majwe
ɗe asa cat gaa jwakaŋ ka wu, majwe asa
lakkii ten kotti asaŋ, asa naŋma dlanti suk
gaɓa gwe sa mbokikii ang dani wu. Ta dlo
gwakaŋ dlenti suk wundal ji maju.
18 Ten ɗe wundal ji majwisi wo Almasihu
Bagaa ganaŋ kaŋ sa nitma palti wul so, tuk
gwasaŋ tokte kaŋ. Tumal tami bi suk tasti
ga lal jwasaŋ kaŋ asa shel majwe asa katisi
kaŋg wu. A majwe asa katisi kaŋg go, maŋ
daamti wul nak mil mbalaŋ kaŋ.
19 Ko wokko kum kangwe ka nima kumti
bi wu wi, gwisi ka laki yek a naŋma hwol
tuki ten bi gwakaŋ. Ama a naŋma lamti ɗe
tak daŋmaŋ ɗe maŋ ɓotlkaŋ yisti wul ten
ilgwe ni ɗe hwa wul wu, a kaa daŋm ɗe
majwe ba byas wul nisi gaa sowu ten bi ga
wul ngalci.
20 Nya maŋ balti tami daŋmti a taka
Sheɗan ka ka asaŋ gwasi, ata balkii iko
tenti njet ɗe.
Hwaŋnta alheri ga Bagaa gaŋnaŋ Yesu daŋm
sukkii.
21 Timoti, yelaŋ palti wul gi nima gaɓet
gwakaŋ ɗa, nu kaŋ Lushiyus suk Yason suk
Sosipata naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa, majwe si
wo maŋ Yehuda ka wu.
22 Ami Tartiyus, malgwe lish lishti gaŋ
wu a naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa ka Bagaa.
23 Gayus naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa, malgwe
kan maŋdaki gi ka lubii gwasi, a ka lubiimi
kaŋ a mas motgaa ga maŋ kopti mogaa wu.
Eratus maŋ gipti wul ga baŋ suk yilka
gaŋnaŋ Kwartus naŋma gaɓet gwakaŋ ɗa.
24 Haŋnta alheri ga Bagaa gaŋnaŋ Yesus
Almasihu daŋm sukkii mas jwakaŋ. Amin.*

Ngemti Nya ga pakti

25 Hwaŋnta nalti daŋm ɗe ga Nya ti ɗe iko ga
tas dlallakii ten ngasti ten Nya nak kangwe
gaɓa maŋ taŋmti ge ɗe a naŋma lakti icin dani
ten Yesu Almasihu dlaŋm wu. Gaɓa maŋ
taŋmtisi wo ilgwe sa hwundali ka tun ka
multi ji tek wu kaŋ,
26 ama ningo sa yilli ten dii wi tumal lishti
ji maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya. A tumal ilgwe
Nya dlaŋm ɗe maŋ lashi pakti wu kaŋ sa
mboki ang mas mbalaŋ ji dii atli dani, ten
ɗe tas ngassi ten Nya asa kumit bi ɗa.
27 Hwaŋnta nalti daŋm ɗe ga Nya ti ɗe tik ɗe
maŋ ɓotlkaŋ yisti wul na ngusi tumal Yesu
Almasihu ba pakti wu. Amin.

* **16:24 16:24** Ka lishti jon cina wo lu ndati ge niɗa so

Lishti gwe Bulus lishi maŋ kopti ji Apisa wu na naŋm. Yek ɗe lishti gwe amaˌ mbe ɗe Maŋ Korinti
Ndat zhila gaɓa

Bulus yen shinti gaˌ botli kaˌ lish gaɓa ge. Gini ɗe 55 kaal ɗaˌ maʂhkaŋ gaˌ Yesu, ataˌ yi kaˌ baŋ Apisa kaˌ atl gaˌ nak'en Asiya. ɗe Bulusi yima maʈlti dlaŋti gaɓa maŋ taŋti ten Yesu wu, ten asaŋi na lop yek taˌ lak zhila motgaa kopti a Korinti. baŋ Korinti wo alti baŋ kaŋ kaˌ atl gaˌ Giris. Alti kaŋ dlo gaˌ wulti wul suk wulti ka ni, a yek ɗe dlo lu ngot Nya boo suk paʟti wul gaˌ mbalaŋ. Gon a Bulus lishi gaɓa motgaa maŋ kopti ji baŋ Korinti asaŋi ɗe wupsi, ama lishti jwe taˌ paʟi na naŋm suk na loɓi jwo gil kaˌ wi. Lishti jwe amaˌ mbe ɗe na naŋm suk na lop go, jwe taˌ paʟi naˌ loɓi suk mekami kaŋ.

Kaal ɗaˌ zakti Korinti gaˌ Bulus yek bi mbokti ang ten hwa gaɓa gaˌ Nya suk gaɓa ten wul gaˌ dli gaˌ mbalaŋ ngusi hwotti gaˌ motgaa maŋ kopti, yek saˌ shini lu Bulus naˌ gaɓa gaˌ lishi taʂ kum gaz gaˌ wul jwisi. Ama dlip Bulus ɓa ballisi gaɓa go baˌ a ni ten palti ɗe kumti gaˌ zisi gwe taˌ ma gaɓa dani wuggu so. Dlaʞti gaɓa ngusi tet kaˌ dlo gwasaŋ ten bi paʟti wul gaˌ maŋ Yehuda suk gaˌ maŋ Giris. Madl a modli yitla gaa ka kaˌ mbalaŋ, asaˌ daŋm a tu kaali kaˌ lu motgaa. Yek maŋ Yehuda maŋ kopti ngusi zaˌt gwel modli Giris maŋ kopti ɗe taʂ paʟi naʞ jwasaŋ wu.

1 Ami Bulus ɗe Nya mbeni ta daŋ ɗe yen shinti gaˌ botli gaˌ Yesu Almasihu naʞ kangwe taˌ paʟi wu. Amik lish gaɓa ge suk yilka maŋ kopti gwe asaˌ mbet ɗe Sastanis wu.

2 Kii motgaa maŋ kopti jwe ni kaˌ baŋ Korinti wu, suk jwe Nya botlsi yek taˌ polsi ka yek saˌ daŋ ɗe maŋ hwa mbadl wu, suk mas majwe asaˌ ngem Nya kaˌ shin gaˌ Yesu mas lu gwe saˌ ni wu, naʞ ɗe tik ɗe Bagaa gaŋaŋ suksi wu.

3 Haŋ taˌ yenti gonti naˌ taŋmi mbadl sut mal Nya Buka gaŋaŋ suk mal Yesu Bagaa daŋ kaˌ mbadl gwakaŋ.

Bulus paʟ hwol tuki

4 A paʟ hwol tuk naˌ Nya dlip naʞ ɗe kaˌa mbi alheri tumal Almasihu Yesu wu.

5 Tumalti kaŋ kaˌa mbi mas hwa wul, ten mas tantu kaˌ mas gaɓa gwakaŋ, suk mas yisti wul gwakaŋ,

6 naʞ ɗe gaɓa gwe maˌ hwikii ten Yesu go mbalaŋ yeni ten paˌt gwakaŋ wu.

7 Yek laki ɗe kaˌa mbi mas baʟti wul ji Shishi gaˌ Nya ɗe kaˌa naŋma zaˌt gwel ten palti sut gaˌ Yesu Almasihu Bagaa wu.

8 Ta ndaʟlikii gahwulaŋ se gas gwe ta pal sut ɗu. Taʞ daŋmaŋ ɗe maŋ laʂhi paʟti byas wul ten gas palti gaˌ Almasihu Yesu.

9 Nya ɗe taˌ mbekii ten ɗe taʞ cugaa suk Yen gwasi Yesu Almasihu go, maŋ njikaŋti gaɓa gwas kaŋ.

Laʂhi mot bi kaˌ dlo gaˌ maŋ kopti

10 A naŋma ngemti gwakaŋ yilkeni jini kaˌ shin gaˌ Yesu Almasihu taˌ bi gwakaŋ ni ɗe naŋm. Baʞ daŋmaŋ kak-kak so, mo gaa gwakaŋ taʞ daŋmaŋ naˌ mbadl ɗenaŋm suk daamti ɗenaŋm.

11 Yilkeni jini, majon kaˌ boo gaˌ Kuluwi hwi ɗe kaˌa naŋma dlaʞti gaɓa kaˌ dlo gwakaŋ.

12 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, gon gwakaŋ wule, <<Bulus kaŋ taˌ naŋma kopti gwasi,>> a gon wule, <<Ami wo Apolos,>> a gon wule, <<Ami wo Kepas,>>* a gon wo, <<Ami wo Almasihu.>>

13 Yesu wo ɗe naŋmi kaŋ taˌ ni? Bulus kaŋ saˌ ɓakti ka ten gudaʟ yencin kaˌ lal gwakaŋ ma? Kaˌ† shin gaˌ Bulus kaŋ saˌ paʟikii baptisma nwa?

14 A paʟ hwol tuk naˌ Nya naʞ ɗe a paʟi baptisma maʟgon so, ban naˌ Kiribus suk Gayus sowu.

15 Yek laki maʟgon a man wulti ɗe saˌ paʟit baptisma kaˌ shin gi so.

16 A po paʟi baptisma maŋ boo gaˌ Sitipanus pak. Ban naˌ maˌ ju sogo, kaˌ daamti gi wo a po paʟi baptisma maʟgon so.

17 Yesu shinaŋ ɗe ta paʟ baptisma so. Taˌ shinaŋ ɗe ta dlaŋmi gaɓa maŋ taŋmti mbalaŋ, baˌ ɗe ta gaɓa naˌ manti gaˌ mbalaŋ so, taˌ mbalaŋ yis ndaʟti ɓakti gaˌ Yesu ka ten gudaʟ yencin.

Yesu kaɗe ɓotlkaŋ gaˌ Nya suk ndaʟti gwasi

18 Ɓakti gwe saˌ ɓak Yesu ka ten gudaʟ yencin wu mal majwe gil go, ɗe kaɗlaŋ kaŋ ni. Ama mal ni ɗe maˌ mbi kisti go, bi ɓakti gaˌ Yesu ten gudaʟ yencin wo ndaʟti gaˌ Nya kaŋ

19 Naʞ gwe ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya wu ɗe,

<<Ba lil ɓotlkaŋ gaˌ majwe daŋm gwa we saˌ ɓotl wu ka.
Ba cat byas ɓotlkaŋ gaˌ maŋ ɓotlkaŋ ka.>>‡

20 Maŋ ɓotlkaŋ naŋ ko? Maŋ yisti mbaˌt gaɓa gaˌ Musa kaˌ jwi? Majwe daŋmaŋ gwa we saˌ yis mas wul wuk gwi? Nya ɓo mbok ang ten byas ɓotlkaŋ gaˌ mbalaŋ ten dii atl ɗe kaɗlaŋ sa?

---

* **1:12 1:12** Kepas kaɗe Biturus † **1:13 1:13** Sogo *kaʟu* ndat gaɓa 15 ‡ **1:19 1:19** Yen Ish 29:14.

21 Ten de Nya tumal botlkan yisti wul gwasi, yek ta laki yek ba mbalan ji dii atl man yisti gwas tumal botlkan yisti wul gwasan so. Ka lal ga nak gwisi wo yek Nya lami de tas kis majwe ngassi tenti wu tumal lakti icin ten gaba man tamti gwe mbalan kan de kadlan wu.

22 Man Yehuda wo sa nama lamti yenti wul cit banti, a man Giris wo sa nama ngot botlkan yisti wul.

23 Ama mi wo bi ga Yesu gwe sa bakti ka ten gudal yencin wu kan ma nama dlamti. Gaba gwe a lak man Yehuda ten kotti asan, a mal majwe ba man Yehuda ka sogo de kadlan kan ni wu.

24 Ama mal majwe Nya mbesi go, ko ta man Yehuda ko ta majwe ba man Yehuda ka sowu Yesu kade ndalti ga Nya suk yisti wul gwasi.

25 Mas ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule kadlan kawu man botlkan yisti wul ga mbalan, a ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule lashi manti kawu, man manti wul ga mbalan.

26 Bo daamankii ten kangwe kaa ni de Nya mbekii wu yilkeni jini, nam nam ka kii kade man botlkan nak gwe a mbalan yen botlkan wu. Nam nam ka kii ka dan de kidi mbalan wi, a nam nam ka kii kade mil ji kidi mbalan.

27 Nya botl ilgwe mbalan kan de kadlan wu tas laki ta nsha ci man botlkan ten dii atli. Nya botl wul jwe mbalan mbuli wu ta nsha ci majwe ndal wu.

28 Wul ji dii atl jwe mbalan yeni de hwabi ka so jwe sa mbuli wu de a ba ni ten bi ilgon malsi sowu, yek kan Nya botli tas cat wul jwe mbalan yeni de hwabi wu ka.

29 Nya pali nu ba malgon bo ngetl de ti wo ta mbuk ilgon a cina datka so.

30 Nya ka laki yek ma palan de man kopti ga Yesu, a tik laki yek Almasihu damini de botlkan yisti wul. Tumalti kan Nya pallanni de mbalan jwasi yek ta yillani ka yek ta kisni daka danti de zhel ga palti byas wul ka tumal Yesu.

31 Nu kan ni ka lishti gaba ga Nya de, <<Mas malgwe bo ngetl de ta mbuk palti ilgon go, tas bo ngetl na Nya.>>§

2

Gaba ten Almasihu gwe sa bakti ten gudal yencin wu

1 Yilkeni jini, de a tul malki de ta hwikii ilgwe ni ga hwudali* de Nya dlam go, a tul na manti bi suk botlkan ga mbalan suk yisti wul ga gaa gi so.

2 A zi ka mbadl gi de danti gi sukkii wo, ba gabe kii ten ilgon so se ten bi ga Yesu Almasihu gwe sa bakti ka ten gudal yencin wu.

3 De a nda tulti malkii go, dli ndali so, banti cinni yek dli gi ngusi dadalti.

4 Gaba gi wo na manti bi suk botlkan ga mbalan ka so ama na ndalti ga Shishi ga Nya kan.

5 Bak ngasankii ten botlkan ga mbalan so, ama ngasankii ten ndalti ga Nya.

Botlkan yisti wul gwe a Nya bali wu

6 Mas na nak gwisi ma nama lakti icin ten gaba botlkan yisti wul mal majwe ndal ten ngasti ten ya gwasan wu. Gan go wundal ga botlkan yisti wul ga mbalan ji se de sa ni ten dii atl wu ka so. A ba wundal botlkan yisti wul ga guu ji niige gwe a paki wuk so,

7 ama ma nama gaba ten botlkan ga Nya gwe ni ga hwudali wu. Nya pal wundal botlkan gwisi tan mbi nalti da. Nyami pali nu a bata bo pal dii atl so.

8 Guu ji dii atl mas yis gaa ga botlkan ga Nya gwisi so, sa yisi go sa bak Bagaa ganan man nalti ka ten gudal yencin so.

9 Ama ni ga lishi ka gaba ga Nya de,
<<Ilgwe Nya zi majwe lamti wugo
malgon bo yeni so zam,
a ba malgon bo kumi so,
a ba malgon bo daamti de a pi nu so.>>†

10 Ama yek Nya mbokinii ang ten wul jwisi wi tumal Shishi gwas man cilti.

Shishi ga Nyami wo ata bodlal mas wul, mas na wul ji Nya jwe ni dlunti gwe a bomi mbalan tas yisi wu.

11 Wok ka yis daamti ga malgon wo de ba mbadl ga mali ka sowu? Nu kan yisti mbadl ga Nya mago se Shishi ga Nya.

12 Mi wo shishi ga dii atl kan ma kan so, ama Shishi gwe yil sut mal Nya wu kan ma kaami, tan yisan ilgwe Nya balanni ten koo lu wu.

13 Ilgwe ma nikii ma hwiti go, ma nama dlamti na botlkan ga mbalan so, ma nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya mbokinii ang dani wu. Ma nima dlamti majwe Shishi ga Nya nama kopti na si‡ wu gem gwe ni ka Shishi ga Nyami wu.

14 Malgwe ba Shishi ga Nya nama kopti nati sogo ta kan ilgwe yil tet mal Shishi ga Nya wu so, nak de malti wo kadlan kawu, a bata yis gaami so nak de tumal Shishi ga Nyami kan a mbalan yis gaami wu.

15 Malgwe Shishi ga Nya nama kopti na ti go, ata cingal mas wul, ama ti wo ba malgon a cingal ti so.

16 <<Wok yis daamti ga Bagaa wo,
de hal ta mbokit ang ten ilgon wu?>>§

§ **1:31 1:31** Yen Irm 9:24. * **2:1 2:1** Lishti jwon wo ni sa lishi de, Dlam hwikii gaba Nya de ni ga hwudali wu † **2:9 2:9** Yen Ish 64:4. ‡ **2:13 2:13** Sogo de, *Mbokti ang ten gaba gem ga Shishi ga Nya nama kopti* § **2:16 2:16** Yen Ish 40:13.

Ama daamti ganan wo ga Almasihu wu kan.

3

Yelan jini zhel ji Nya

1 Yilkeni jini, ba gaɓekii nak majwe Shishi ga Nya nama kopti na si wu so, ama nak naa mbalan ji dii atli, nak mil lali ka kopti ga Yesu.
2 A balkii ze nii ba ɗe ndali shin so, nak ɗe kaa ɓo mbuk ngukti sowu. Nak niige mago ka ɓo mbuki so.
3 Nak naa mbalan ji dii atl kan kaa yima damti, nak ɗe kaa yima dakalti, akaa yima dlakti gaɓa ka dlo gwakan wu. Nak niige mago palti wul gwakan wo ga dli ka yi. Kaa yima palti wul nak man dii atli.
4 Kume gon wule, <<Ami wo ga Bulus kan,>> A gon wule, <<Ami wo ga Apolos,>> go ndakce kan kaa yi suk na man dii atl sa?
5 Ta ngemkii, wok ɗe Apolos wo? A wok ɗe Bulus wo? Zhel ji Nya kan jwe kaa ngaskii ten Yesu tumalsi, ko gwik-gwi ta pal wul kangwe Nya balti tas pali wu.
6 Amik ɓak wudali, yek Apolos bal ze, ama Nya ka laki yek nali.
7 Na nu kan, na malgwe ɓak wudali wu, na malgwe bal ze wu, ko gon ni ten bi ilgon so se Nya na ngusi ti ɗe ta laki yek nal wu.
8 Na malgwe ɓak wudali wu, na malgwe bal ze wu, mas jwasan wo wul ɗenam ka ni ka mbadl gwasan. A ko gwik-gwi Nya a ɓatlti ndakce na kangwe ta pal wul wu.
9 Mi wo yelan ten palti wul ga Nya kan. A kii wo zhin ga Nya kan, a bii gwe Nya kin wu kan.
10 Nak gwe Nya balan manti wu, a lak zhila kinti biimi nak man manti kinti bii i'e, a malgon nama mbalti kinti dani. Ama mas malgwe a kin biimi go tas pi ɗem-ɗem na kangwe ta kin biimi wu.
11 Malgon a po man lakti zobsi zhila biimi gon ban na gwe a lak wu so, gwe Yesu Almasihu kaɗe zhile wu.
12 Kume malgon kin ten zhila bii gwisi na zinariya sogo na hwol muni, sogo mbuni sunkan sogo na yencin sogo na koo me, sogo na mamo.
13 Ilgwe ta pali wu a yil deɓal, nak ɗe gas gwe a yil ten cilti wu ni tet wu. Nya a cingal palti wul ga mas mbalan na wutu a wuti ka cingal palti wul ga mali.
14 Kume kinti gwe ta kin ten zhila biimi wu kwel ka sowu, malgwe kin wu a mbi ɓatlti gwasi.
15 Ama kume kinti biimi kwel kawu, mali a sa ang kooni, ti gaa gwas wo ta mbi kisti ama nak malgwe koɓi tu ka wutu wu.
16 Kaa yisi ɗe kii wo bii ga Nya kasa? A Shishi ga Nya nama danti ka kii sa?
17 Mas malgwe lil bii ga Nya kago, Nya a lilti ka, nak ɗe bii ga Nya wo daskan ni giɓi sowu, a kik ɗe bii gwisi.
18 Bak shelan gaa gwakan so, mas malgwe dam gwa we ta ɓotl nak ninge wu, tas palli gaa gwas ɗe kadlan tas dan ɗe man ɓotlkan ɗa.
19 Ilgwe mbalan ji dii atli yeni ɗe ɓotlkan go, mal Nya wo ɗe kadlan kan ni. Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu, <<Nya dop man ɓotlkan ka ɓotlkan gwasan.>>*
20 Ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Bagaa yisi ɗe daamti ga man ɓotlkan wo ni ten bi ilgon so.>>†
21 Yek laki ba malgon ɓo ngetl ten ilgwe malgon a pali wu so, mas wul wo gwakan kan.
22 Ko ta Bulus, ko ta Apolos, ko ta Kepas,‡ ko ta dii atli, ko ta mbadli, ko ta mashkan, ko ta ilgwe nama pat nin wu, ko ta ilgwe a pi a cina wu, mas gwakan kan.
23 A kii wo ga Almasihu kan, a Almasihu wo ga Nya.

4

Mil shinti ji ɓotli ji Almasihu

1 Kamanni ɗe zhel ji Almasihu majwe Nya balsi gem gwas gwe ni ga hwudali wu.
2 Ngetli kan ta majwe sa balsi zat ilgon wu pal gem.
3 Ami wo hwotan so kume kii, sogo majon kis gaɓa tenan wu. Ami mago a cingal gaa gi so.
4 Ami wo a yis byas wul gwe a pali wu so, ama ba ɗe we nakkan a pal byas wul so so, Nya ka cingalanni.
5 Ten nak gwisi kan bak cingalan malgon a ba cin cingalti ɓo tul so so. Ɓatan cin gwe Bagaa a tul wu, ta yilli ilgwe ni ga hwudali ka ka damshal wu, suk ilgwe ni ka mbadl ga mbalan wu mas. Ten cin gwisi kan mbalan a mbi tasti mal Nya.
6 Yilkeni jini, a cingalikii gaɓa ten Apolos suk ami ta hwikii gaɓa jwisi, tak yisan gaa ga gaɓa gwe wule, <<Bak ɗakcan ilgwe ni ga lishi wu so.>> Yek laki ba malgon kan ɗe man lishti gwas man ga malgon so.
7 Wok hwik ɗe ka man malgon wo? Yek nik ɗaɗe ba Nya ka balki so ye. A Kume Nya ka balki wu, yek laki yek ka nama ɓot ngetli wule balti kan sa balki so ye?
8 To kaa mbi mas ilgwe kaa lami wu wi. Kaa ɓal ɗe man wul ang, akaa ɓal nak guu, a mi wo bama ni ten bi ilgon so. Guu ga gem kani ɗe kii wu, ma daman wi ɗe guumi sukkii.

---

* **3:19 3:19** Yen Ayu 5:13. † **3:20 3:20** Yen Zab 94:11. ‡ **3:22 3:22** Ti kan asa mbet Biturus

9 Yenti gi wo mi mil shinti ji botli ji
Almasihu mik ni kaali ten mas wul, nak
majwe sa kis gaba de tas tlosi ka ka dlo ga
mbalan wu. Ma pal de majwe mbalan ji dii
atli, suk mil shinti ji Nya suk mas majwe
mbalan zinii gwel wu.
10 Mi wo ma pal de kadlan ka Almasihu ki
wo yek ka pal de man botlkan ka Almasihu.
Mi wo ma ndal so ama ki wo ka ndali. Ka
mbi nalti wi, ama mi wo malgon nallani so.
11 Nak nin mago kuzan suk kalkaze nama
tlot ganan, a ba hwa tutul gwe ma lak wu
nini da so, mbalan nama bot ganan, lubiii
mago nini da so.
12 Ama ngo wul na gaa ganan. Mbalan
palini bi wu, ama ngemisi hwa wul ga Nya.
A kume sa cini dlelngapcan wu, ama dlo
mbadli.
13 Sa byalni wu, ama hwisi hwa gaba, mas
na nu mas mbalan ten dii atl nama mbulti
ganan, sa pallani nak bi zukdi ten dii atli.
Ilgwe sa nama palti wuggu.
14 A lishikii gaba ge ba de ta nsha cikii so,
ama ta matlkii nak gwe a aba matl mil jwas
jwe ta lamsi wu.
15 Ko ta man lishti jwakan ka Almasihu
wonti yek sa la zabal de kutl, aba nikii da
wonti so. Amik dan de aba gwakan ka Yesu
Almasihu wi, nak de a tullikii gaba man
tamti wu.
16 nak de nuk ni wu, a nama ngemti
gwakan tak palan ilgwe ka yenan ten palti
wu.
17 Yek laki de yek a shin Timoti malkii,
yen gi kan gwe a lamti wu. Ti wo man pal
gem kan ten kopti ga Bagaa. Ta daamikii
ilgwe a nama palti ka kopti ga Yesu Al-
masihu wu, nak kangwe de a mboki ang
mas motgaa ga man kopti ko ako.
18 Jon jwakan ba yeni go ba po tul malkii
so, yek laki yek sa nama nalti gaa.
19 Ba tul malkii njet de kume Nya lami
wu. Apaa a bodlal ilgwe man nalti gaa ju
nama dlamti wu suk ndalti gwe sa dlam
gaba jwisi na nali wu.
20 nak de Nya de guu wo ten manti gaba
kan ni sowu, ama ka ndalti ga Nya kan ni.
21 Botlan gon ta tul malkii na tlemndi ya?
ko ta tul na gaba man mullat mbadli ka
lamti?

5

Mbolan man pat palan

1 Sa hwi de jon jwakan nama pat suk
madli jwe ba gwasan ka sowu, gwe hal
malgon pi suk kili ga aba gwasi, majwe
basa yis Nya so mago sa pali so.
2 Ama yek kaa nama bot ngetl de kaa
mbuki wi! Yek ba mbadl lili kii yek kaa yilli
man palti wudali gwisi daka dlo gwakan ka
sa?
3 Ko de a ni sukkii ka dli sowu, ama mbadl
gi ni sukkii. Ka shin ga Bagaa Yesu hal a nol
malgwe pali nak gwisi wu wi, nak wule a
nan kali.
4 Kume ka mogaa ka shin ga Yesu Bagaa
wu, a mbadl gi ni sukkii, a ndalti ga Yesu
Bagaa ni da
5 Taki mallu Shedan, ta palti byas wul ka
dli* ga mali mashi, apaa shishi ga mali mbi
kisti ten cin ga Bagaa.
6 Bot ngetl gwakan wo ten koo lu kan. Ka
yisi de yist wo njet kan asa laski ka gudal
baredi a ngashi mas sa?
7 Yillan gus yis ka tak palan de pyal gudal
baredi gwe ba yis ni gibi sowu, nak gwe kaa
kul ni wu. Nak de sa mbosh yen bagalla
motgaa dakciti wi, tik de Almasihu.
8 Nak de nu kawu, ma palan motgaa
dakcitisi bana gus yis so, yis ga ngalci suk
yokiti. Ama palan motgaami na baredi gwe
ba yis ni gibi sowu, gwe sa pali na hwa
mbadli suk na gem wu.
9 A lishikii ten ga cina de, bak cugaa suk
man pat palan so,
10 a nima dlamti gaba gan, ba de suk man
pat palan, suk man lamti mot wul nal, suk
mukal suk man waal ji dii atl gan ka so.
Kume na si kawu, se ko tak zakan dii atli.
11 Ama a nikii ma lishti de bak cugaa suk
malgwe ata mbe gaa gwas de man kopti,
ama ata pi palan, ata lam mot wul wonti,
ata pal waali, ata sheli lal mbalan gaa, ata
tla duki, sogo ata te mbalan gazi, ata dlam
byas gaba ten mbalan, ngukti wul mago
bak ngukan suk wundal ga mallu so.
12 Yek de ze gi na kisti gaba majwe basa
bo ni de man kopti so wu ye? Ase majwe
sani ka motgaa kopti ju kan kaa kisi gaba
so nwa?
13 Nya ka kisi gaba majwe basa bo ni de
man kopti sowu. <<Mbolan byas malgwe
ni ka kii wu ka.>>†

6

Bak tala yilkeni man kopti dlaboo so

1 Kume ilgon te ka dlo ga malgon suk
yilka gwas man kopti go bata tale mal
mbalan ji Nya sa? A mal majwe ba man
kopti ka sowu kan tale a?
2 Kaa yisi de mbalan ji Nya ka kisi gaba
man dii atl sa? Nak de kik ka kisi gaba man
dii atl go, ba ka man kisti gaba ten nak mil
wul jwisi sa?
3 Kaa yisi de mik ka kisi gaba mil shinti ji
Nya sa? Nak de mik ka kisi gaba mil shinti ji
Nya wu, yek ka laki a wul ji dii atli kamanni
gaa ye?

* **5:5 5:5** Sogo*ga dli ga mali*, sogo kangwe dlisi
† **5:13 5:13** Yen K. M. 17:7; K. M. 19:1; K. M. 21:21; K. M. 22:21; K. M. 24:7.

4 Nak ɗe nu kawu kume wundal gaɓa
jwisi te dlo gwakan wu, botlan majwe a dan
ɗe man kisti gaɓa wu ko basa ni ten bi ilgon
so.*
5 A hwikii nu kan ta nsha cikii ɗa, ɓohwe
malgon man ɓotlkan ka kii gwe a man kisti
gaɓa ka dlo ga yilkeni man kopti kume ɗe
ilgon te ka dlo gwasan wu nikii ɗa sa?
6 Ama yek a man kopti tala yilka gwas
man kopti ka lu kisti gaɓa mal majwe ba
man kopti ka sowu.
7 Nak ɗe akaa tala yilkeni mal majwe ba
man kopti ka so tas kisisi gaɓa go, yek ɗe
ndat gwakan. Yek laki baka dlo mbadl na
ilgwe sa palik wu so ye? Dlanti suk yilkeni
mago wul nsha kan. Ka dlo mbadl na byas
ilgwe yilka gwa palik wu, a manikii. Yek
laki ɗe baka zaki ta yilkeni palikii byas wul
so ye? Yek laki ɗe baka zaki tas tekii gazi so
ye?
8 Ama yek kii na gaa gwakan mago kaa
pali byas wul yilkeni a kaa te man kopti
gazi.
9 Ka yisi ɗe Nya ɗe guu wo ga man ngalci
ka so sa? Ba malgon shelki so, na man pat
palan, na man waali, na majwe asa mul suk
yilkeni ten tantu gwe ba mbun sowu. Na
maani man ngot modli, na maani man pat
suk maani sogo modli man pat suk modli,
10 na mukal, na man lamti wul ga
mbalan, na man tlak ɗuki, na man hwit
byas gaɓa mbalan, na majwe asa te gazi
mbalan wu, mas jwasan sa mbi Nya ɗe guu
so
11 Nu kan jon jwakan ni tek wu, ama yek
sa polkii ka, yek sa pallakii ɗe man cilti, yek
sa po pallakii ɗe man lashi byas wul ka shin
ga Yesu Almasihu tumal Shishi ga Nya.

Gaɓa ten man pat palan

12 <<Sa zakanni tan palan mas wul, ama
ba mas wul ka ni hwaɓi malan so. Ba man
palti mas wul, ama ba dan ɗe zhel ga ilgon
so.>>
13 Ama majon a wule, <<Sa pal shin ɗe ga
tuki, a tuk wo sa pali ɗe ga shin,>> Ama Nya
a lilsi ka mas. Sa pal dli go ba ɗe ta mbalan
pi palan na nali ka so, sa pal dlisi kan ten
ɗe ga Bagaa, ten nak gwisi kan dli gwa wo
ga Bagaa kan.
14 Nak gwe ndalti ga Nya tlil Bagaa kaal
ɗa mashkan gwasi yek ta pal kaami wu, nu
kan Bagaami a tlilanni ka ndalti gwas pak.
15 Kaa yisi ɗe dli ga mas man kopti wo kat
dli ga Almasihu ka sa? Mbun ɗe tan kaman
dli ga Almasihu a mwe suk kili man kopti
maani ya? Ko njaa!
16 Kaa yisi ɗe mas malgwe moo dli gwas
suk kili man kopti maani go, dli gwas ɓal
ɗenam sukti sa? Nak gwe gaɓa ga Nya
dlam wu ɗe, <<Mbalan ɗe loɓi, sa pal ɗe dli
ɗenam.>>†
17 Ama mas malgwe mo gaa suk Bagaa go,
ta pal ɗenam sukti wi ka shishi gwasi.
18 Aɓi pat palan, mas byas wul jwe
mbalan pali go, tan dli gwas so, ama
malgwe pi palan go, ta te dli gwas gazi.
19 Kaa yisi ɗe dli gwakan wo boo ga Shishi
ga Nya gwe ni ka kii wu ka sa? Gwe Nya
balkii wu. Kaa po yi ɗe ga gaa gwakan so.
20 Nya wulkii wi. Nak ɗe nuk ni wu,
nallan Nya na dli gwakan.

7

Kumti gazi ten hapti

1 Ten bi wul jwe ka lishi wu, mbun ɗe ta
mbalan pal hapti so.*
2 Ama nak ɗe pat palan nal ka dlo gwakan
wu, ta mas maani suk modli pal hapti.
3 Ta kos pali ilgwe ni ngetli ɗe tas pali kili
gwas wu, a kili mago tas pal ilgwe ni ngetli
ɗe tas pali kos gwas wu.
4 Dli ga kilisi wo gwas ka so, ga kosi kan,
a dli kosi wo gwas ka so, ga kilisi ka pak.
5 Bak nge ten dli jwakan yilkeni so, se
ko na lamti gwakan ga nak njet danti tak
ngeman Nya ɗa, apaa ka palli mot gwakan,
ba guu mazhe cingalkii so ɗa, nak ɗe bakaa
man dlot mbadl na lashi mot gwakan sowu.
6 Amik ni kii ma hwit gaɓa ge, Nya ka
wule ta hwikii so.
7 Lamti gi kani wu, a mbalan mas ni nak
ami. Ama ko wokko na manti gwe Nya balti
wu. Ta bal manti palti ilgan malgon, zobsi
malgon wo yek ta balti manti palti ili gon.
8 Yenti gi wo mbun ɗe ta majwe ɓo pal
hapti sowu suk modli jwe maani jwasan
mash wu dam ba hapti so, tas dan nak ami.
9 Sa pal hapti go a mani si, ɗa gwe ta lamti
modli sogo lamti maani man ngetl gwasan
wu.
10 Majwe pal hapti wu, han ta hwikii
mbat ge, amik dlam so, Bagaa ka dlami ɗe,
<<Ba kili huul suk kos gwas so.>>
11 Ama kume kili a hul suk kos gwas wu,
bas po hap malgon so, seko tas pal mal kos
gwasi. Koosi mago bas hul suk kili gwas so.
12 Gaɓa gwe ba hwi naa mbalan go yek
ɗe, ko ɗe amik dlami, Bagaa ka dlam sowu,
yek ɗe kume kili ni man kopti ɗa, a kili si
wo ba man kopti ka so, ata lam danti suk
kos gwas wu, bas hul sukti so.
13 A kume kilisi kaɗe man koptisi a koosi
wo ba man kopti ka sowu, ata lam danti suk
kilisi wu, ba kilisi hul sukti so.
14 A dlam nu nak ɗe kosi ɗe ba man kopti
ka sogo sa polti kawi tumal danti suk kili

* **6:4 6:4** Sogo *ka botl man kisti gaɓa ka mbalan jwe mani ka motgaa man kopti sa* † **6:16 6:16** Yen L. Z. 2:24. * **7:1 7:1** Sogo <<*Mbun ɗe ba mbalan ɓo pi suk modli so.*>>

gwasi. Nu kan, kili gwe ba man kopti ka sowu, sa polti kawi tumal danti gwas suk kos gwas ɗe man kopti wu. Nuk kani sogo mil jwasan ani ga poli so, ama yek gu ningo sa polsi kawi.

15 Ama kume malgwe ba man kopti ka so ka lam zakti ga man koptisi wu, tas hwuli. Kume pi nu wu, man koptisi pal byas wul so, nak ɗe Nya mbeni tan daman na tami mbadl suk mas mbalan wu.

16 Ki kili man kopti wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kos gwa wu? Ki kos wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kili gwa wu?

Wundal danti gwe Nya lami wu

17 Han ta ko wokko pal wundal danti gwe Nya balti ɗe tas daman wu suk kangwe Nya mbet ɗe tas pali wu. Mbat gwe a bal mas man kopti wuggu.

18 Malgwe sa salti paa yek Nya mbet go, bas ngwe ɗe tas dam ba salti so. A malgwe Nya mbeti a basa ɓo salti sogo, bas ngwe ɗe tas salti so.

19 Na salti na lashi salti, ko gon ni ten bi ilgon so. Ilgwe mani go yek ɗe kopti mbat ga Nya.

20 Han ta mas jwakan dam nak gwe kaa ni ɗe Nya mbekii wu.

21 Zhel kaɗe kii ɗe Nya mbekii gwa? ba hwotkii so, a kume ka ɓatl gaa gwakan wu, bak nge so.

22 Nu kan kume Nya mbe mbalan ata ni ɗe zhel go, mal Bagaa wo sa ɓatlti wi. A malgwe Nya mbeti a bata ni ɗe zhel sogo ta dan ɗe zhel ga Almasihu wi.

23 Almasihu wulkii na bal ɓatlti wi, Na nu kan bak daman ɗe zhel ga mbalan so.

24 Yilkeni jini, kangwe ɗe paa Nya mbekii wu, daman suk Nya nu.

25 Ten mil modli jwe basa ɓo pal hapti sowu, Bagaa hwi ilgon tensi so ama ba dlam ilgwe a yeni ɗe mbun wu nak ɗe kaa yisi ɗe ami wo man palti gem kan tumal yenti gonti ga Bagaa wu.

26 A yeni go mbun ɗe tak daman nak gwe ka ni wu nak ɗe mbalan ɓal ka bomti wu. wul jwisi nama pat nu wu.

27 A kume ka pal hapti wu, bak ɓatlan ka so. Kume ka ɓo pal hapti sowu, ngo hapti so.

28 Kume ka pal hapti wu, ka pal byas wul so. Kume yen kili pal hapti wu, ta pal byas wul so. Ama majwe pal hapti go sa tla bomti nal na ngipti lubiii, yek laki yek a lami ɗe ta yillakii ɗaka bomti gwisi ka.

29 Yilkeni, ilgwe a nama dlamti go yek ɗe, multi gwe sa zi go ɓal njaa. Kan ase majwe pal hapti wu, tas dan nak wule sa ɓo palan hapti so.

30 Majwe nama duu tuk wu tas dan nak wule sa nanma duu tuk so, majwe nama hwol tuk wu tas dan wule sa nanma hwol tuk so, majwe wul wul wu tas dan wule wuli wo gwasan ka so

31 Majwe nama palti wul na wul ga dii atl go bas zi mbadl dani so, nak ɗe a paki wu.

32 A lami ɗe tak gulsalan gaa gwakan so. Malgwe ɓo pal hapti sogo, wul ga Bagaa ka hwotti i'e.

33 Ama malgwe pal hapti wugo, daamti gwas wo ten wul ga dii atl kan ni, kangwe ta mulli mbadl kili gwas wu.

34 Mbadl gwas wo ga caali kan ni. Nu kan, kili gwe ba kos niɗɗa sowu, suk yen kili gwe bata ɓo pal hapti sowu, a wul ga Bagaa hwotti i'e tas dan zoki ka Shishi. Kili gwe pal hapti go a wul ga dii atl hwotti tas pali kos gwas ilgwe ta lami wu.

35 A nikii ma dlamti nu ta mbunikii. Ba ɗe we ta pallakii ɗokco ka so, ama tak ngusi atl Nya ba ilgon gulsalkii so.

36 Kume malgon ndal yen kili ɗe ta hapti, ama yek ta yeni go ta palit ilgwe ɗe ba yek sowu a ta ɓa koli ka, ama mas nu ta lami ɗe tas hapti wu. Tas hapti, ta pal byas wul so.

37 Ama malgwe zi ka mbadl ɗe ta hap yen kilisi so, a ba malgon mbuki tas zit ngetl sowu, ti mago ta pal hwa wul ɗe ta hap yen kilisi sowu.

38 Malgwe hap yen kilisi gwe ta ndalti wu pal hwa wul, ama malgwe hapti sowu pal hwa wul mani.†

39 Kili a hul suk kos gwas so kume ba kosi ɓo mash sowu. Ama kosi mash wu, ta man hapti ga mas malgwe ta lami wu, ama ngetl kan ta malgwe ta hapti wu ni ɗe man kopti ga Bagaa Yesu.

40 Ka yenti gi wo, ta pal hapti sogo ta kum tamti mani, ka yenti gi wo Shishi ga Nya.

8

Ilga nguki gwe sa taki gunki wu

1 Ningo ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki wu, mas jinan ma yisan wul wi, ko ɗe yistisi wo a lak mbalan ten nalti gaa, ama lamti yilkeni wo a laki a mbalan zi-ang mas mbalan.

2 Malgwe kan ɗe ta yis ilgon go, ta ɓo yisi nak gwe mbun ɗe tas yisi wu so.

3 Ama malgwe lam Nya go, Nya yisti.

4 Ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki go, ma yisi ɗe gunki wo ta ni ten bi ilgon ten dii atl ge so. Malgwe mbuki ta mbalan ngusit atl go ɗe nam kan.

5 Ko ɗe wul jwe a mbalan ngusisi atl wu ni ɗa ten dii atli, sogo to dlo nya ka, nak ɗe wul jwe a mbalan ngusisi atli suk baboo ni ɗa wonti wu,

† **7:38 7:38** Sogo 36*Malgwe dam gwa we ta nama kulati na yen gwas gwe ba koli wu, sowu*

6 mas na nu, mi wo ma yisi ɗe malgwe
mbuki ɗe ta mbalan ngusit atl go ɗenam
kan, tik ɗe Buka. Tik pal mas wul, ti kan ma
nama danti gwasi. Bagaa mago ɗenam kan,
tik ɗe Yesu Almasihu malgwe tumalti kan
mas wul pi wu. Mi mago ti kan ma nitma
danti.
7 Ama mas mbalan ka yis gem gwisi so.
Naa mbalan wo sa ku na gunki ka lu waal
wi. Hal ninge mago kume sa nguk wul jwisi
wu, asa daman gwa we gwe sa taki gunki
wu kan. Nak ɗe mbadl gwasan kamisi nu
sowu, sa ɓa yeni go sa pal ilgwe ba yek
sowu.
8 Ilga nguki a talani njaa mal Nya so;
kume ma ngukan sowu, mbali ni ilgon so, a
kume ma nguk wu, mbali ni ilgon dani so.
9 Pan ɗem-ɗem na palti ilgwe sa zakkii
ɗe tak pali wu, bak lakan majwe ngasti
gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu ten ndat so.
10 Kume majwe ngasti gwasan ten Yesu
ɓo ndal sowu yen ki ten ngukti ilga nguki
gwe sa taki gunki ka lu waal wu, ki ɗe ka
yisi man si wu, a laki asa ngusi ngukti ilga
nguki gwe sa taki gunkisi ka lu waal wu sa?
11 Na nu kan yilka gwe ngasti gwas ten
Yesu ɓo ndal sowu, gwe Yesu mash a gaa
gwas go, yisti gwa a laki ata zak ngasti gwas
ten Yesu sa?
12 Kume ka pali byas wul yilka gwa nu
hal yek bata man yisti dlo ga byas wul suk
hwaɓi sowu, Yesu kan ka palit byas wul.
13 Yek laki kume ilgwe a nama ngukti wu
a laki a yilka gi pal byas wul wu, ba po nguk
tlu so ba lak laki a yilka gi nda.

9

Ilgwe mbun ɗe ta yen shinti ga ɓotli ga Yesu mbi wu

1 A ɓo mbi gaa gi sa? A mi wo yen shinti
ga botli ga Yesu kasa? A yenan Yesu sa?
Tumalan kan kaa dan ɗe man kopti sa?
2 Kume mal naa mbalan wo yen shinti ga
botli ga Yesu kaɗe ami sogo, ama kii wo kaa
yisi ɗe ami wo yen shinti botli ga Yesu kan,
nak ɗe danti gwakan ɗe man kopti, mbok
ang ɗe ami wo yen shinti ga Yesu kawu.
3 Ilgwe ba hwi majwe nama kumti gazi
ɗe ko ami wo yenti shinti ga botli ga Yesu
kaɗe ami wuggu.
4 Ngetli kan tas balni ilga nguki suk ga tle
sa?
5 Ma manan hapti kili man kopti nak gwe
naa mil shinti ji botli ga Yesu suk yilkeni ji
Yesu suk Kepas pali wu sa*?
6 Ko ami suk Barnabas na ngwenan kan
nini ngetli tan ngo ilga nguki na gaa ganan?
7 Man hapti dlo gwik ka kan diɓalti ilga
nguki ga gaa gwas gwi? Wok ka ɓak zhin
inabi a ba ta nguk yandi so wo? Wok ka pi
kyo tunga tla a bata tla zeni gwasan so wo?
8 Ilgan ɗe a dlam go, kaa ɓa yeni go
daamti gi ga mbalan ka? Mbat gwe Nya bal
Musa mago nu kan dlam sa?
9 Nu kan sa lishi ka mbat gwe Nya bal
Musa wu, <<Bak kusi bi tla ka so kume ta
nama ɓot alkama wu.>>† Kaa daman gwa
we ten tla kan Nya nama gaɓa a?
10 Tenni kan sa lish gaɓa gwisi sa? Gem
tenni kan sa lishi. Na man gut zhin na man
cokti alkama mas jwasan sa zi mbadl kan
ten ilgwe sa mbi wu.
11 Nak gwe ma ɓak gaɓa ga Nya ka mbadl
gwakan nak kangwe asa ɓak gwe wundal
ka zhin wu, byas wul ka kume ma mbi ilgon
malki wu?
12 Kume majon man palti nu wu, ma
mbuki tan pali man gwasan wu. Mas na
nugo, yek bama pal ilgwe ma mbuki ɗe tan
pali wu so.

Yek ma dlo mbadl na mas wul ɗa gwe tan
tulli ilgwe a dlalli gaɓa ga Nya wu ka.
13 Kaa yisi ɗe majwe pal wul ka bii ngemti
Nya go ilgwe a mbalan tulli kali wu kaɗe
ilga nguki gwasan sa? A majwe ɗe asa taki
wul Nya ka lu taktisi go a giɓi kan asa mbi
ilga nguki gwasan sa?
14 Nu kan Nya dlam ɗe, <<Majwe dlam
gaɓa man tamti go, tas mbi ilga nguki
gwasan tumal dlamti gaɓa man tamti.>>
15 A ɓo taɓa wulti ɗe tak palini nini wul
jwisi so, nin mago ba ɗe we nakkan a
nikii ma lishti tak palini nini so. Mashkan
manini ɗa gwe tas le bi ka a ba ba man ɓot
ngetl ten iljin ɗe a dlam wu sowu.
16 Dlamti gaɓa man tamti a laki a ɓo ngetl
ɗe a mbuki so, nak ɗe ngetli kan nini ta pali
wu. Ba dan ɗe wul cit gonti kume a dlam
gaɓa man tamti sowu.
17 Kume lamti gi kani ɗe a nama dlamti
gaɓa man tamti wu, ngetli kan tas ɓatlanni.
Ama nak ɗe ba lamti gi ka sowu, yek ɓal ɗe
ilga pali gini.
18 Yek na yek sa ɓatlan ye? Ilgwe sa
ɓatlan na nali go yek ɗe, kume a dlam gaɓa
man tamti wu, ta pali ten koo lu, ba wule
tas balan mas ilgwe ni ngetli ɗe tas balan
wu so ɗe a nama dlamti gaɓa man tamti
wu.
19 Ko ɗe ami wo zhel ga malgon ka sowu,
ama yek a palli gaa gi ɗe zhel ga mas
mbalan ta dlak mbalan wonti tet mal Yesu
na mas manti gini.
20 A pal mal man Yehuda wu, a palli gaa
gi naksi ta man talat gwasan tet mal Yesu.
A kume a pal mal man kopti mbat gaɓa
ga Musa wu, a palli gaa gi nak man kopti
mbat ga Muse, (Ko ɗe mbati ni gaa sowu). A

* **9:5 9:5** Ti kan asa po mbet, Biturus † **9:9 9:9** Yen K. M. 25:4.

pali nu, ta man dlakti ga majwe nama kopti mbati wu.
21 Kume a ni suk majwe man Yehuda ka sowu, a palli gaa gi nak malgwe mbat nit gaa sowu (Ba de we a kop mbat ka so so, mbat ga Almasihu kan a nama kopti). Ta man dlakti ga majwe mbat nisi gaa wu.
22 Kume a bal suk majwe ngasti gwasan ten Yesu bo ndal sowu. A palli gaa gi naksi ta dlaksi tet da. A palli gaa gi de wul wonti mal mbalan ta man dlakti gwasan tet da.
23 A pal mas wul jwisi ta madlal gaba man tamti, ta mbi hwa wul gini gwe ni ka dlamti gaba man tamti wu.
24 Kaa yisi de majwe asa pal jetit tet yilkeni go, mbalan de nam kade man tet gwasan mas asa batlti sa? Abanni tak mbi batlti.
25 Majwe asa jeti go, asa nol gaa gwasan i'e tas mbi batlti gwe a paki wu. Ama mi wo batlti gwe ma nama ngoti go gwe ba a paki sowu kan.
26 Yek laki de apti gwe a nama palti go ten koo lu ka so, a dlanti gi wo nak man bot yetal ka so.
27 A nol dli gini yek a palli dlisi de zhel gini. Ba Nya lakan ka so kume a pak dlamti gaba man tamti wu.

10

Matlti ten ngusti atl gunki

1 Yilkeni jini, a lami de tak yisi de aba jinan tet go mas jwasan sa ni gas nyaze, yek sa kobi ka dlo bal dlalka man tlal me.
2 Yek sa palisi baptisma ka bondi suk ka bal zesi ka danti gwasan de man kopti ga Musa.
3 Mas jwasan sa nguk ilga nguki ga Shishi wundali denam.
4 Mas jwasan sa tla wul ga tle ga Shishi wundali denam. Sa tla tet ka paa ga Shishi gwe ngusi kopti gwasan wu. Paa gwisi wo yek de Almasihu.
5 Ama mas na nu, yek ba Nya pal hwol tuk na wonti kasi so. Yek hwu gwasan cat danka me ka.
6 Wul jwisi pi tan yeni ni* ban zan mbadl ten byas wul nak gwe sa pali wu so.
7 Bak ngusi atl gunki nak gwe jon jwasan pali wu so. Nak gwe ni ga lishi wu de, <<Yek mbalami dam na zhila yek sa nguk wul, yek sa tla, yek sa tlinya yek sa dlali, nak man waali.>>†
8 Ban pan palan nak gwe sa pali wu so, gwe laki yek zangu de kutl de lop na mekan kasi mash ten cin de nam.
9 Ban cingalan Nya nak gwe jon jwasan pali wu so. Yek laki yek wuci assi yek sa mashi.
10 Bak nalamanni nak gwe jon jwasan pali wu so hal yek Yen Shinti ga Nya man tloti tlosi kawu.
11 Mas wul jwisi pi tan yeni ni. Yek sa lishi tas dalini kang da mi de ma nan ka pakti multi wu.
12 Yek laki kume ka damaan gwa we ka dlal ndali wu, pi dem-dem.
13 Kangwe sa cingalkii wu mas, yisi de sa cingal majon nu wi pak. Nak de Nya wo man palti gem kan, ta zak cingalti gwe a man ngetl gwakan wu a mbikii so. Kume sa cingalkii wu, ta palikii tantu gwe ka yil wu akaa man dlalti.

Ngukti ka gal ga Almasihu suk ga gunki

14 Yelan jini kii de a lamkii wu, abi ngusti atl gunki.
15 Gaba gan go man botlkan kan a nisi ma hwiti, bo daamankii ten ilgwe a dlam wu.
16 Mbuka hwa wul ga Nya gwe a ma palan hwol tuk na nali go yek laki yek ma pallan de nam ka hwulan ga Yesu sa? Burodi gwe a ma cali go, yek de man lakti a ma pallan de nam ka dli ga Almasihu sa?
17 Nak de baredi de nam kawu, mi de manan wonti go denam kan mananni, nak de baredi denam kan ma ngukan wu.
18 Bo yenan man Yisiraila la, majwe asa nguk ilgwe asa mboshi Nya go, denam kan sani ka ngukti ilgwe sa taki Nyami wu sa?
19 Yek a lamikii dlamti a de ye? De ilgwe asa mboshi gunki go hwa wul laa? Ko de gunki wo hwa wul kan?
20 Ko njet, ilgwe a man waali mbosh wu kan a nama gaba dani. Man waal wo mazhe kan asa mboshisi wul, Nya kan asa mboshit so. A lami de ta ilgon mokii suk mazhe so.
21 Kaa tla ka mbuka ga Bagaa aka po tla ka mbuka ga mazhe so. Ka nguk ten tebur ga Almasihu aka po nguk ten tebur ga mazhe so.
22 Ma namma lamti ta dakalti ga Bagaa tli ya. Ma ndalan manti ya?

Palan mas wul ta mbalan bal nalti Nya

23 Mbalan nama wulti de, <<Sa zakanni tan palan mas wul,>> ama ba mas wul ka mbunikii so. A sa nama wulti de, <<Sa zakanni tan palan mas wul.>> ama ba mas wul kade man taimakat ga mbalan so.‡
24 Ba ilga gaa gwa na ngwe hwotki so, ama ta wul ji naa mbalan hwotki pak.
25 Ngukan mas tlu gwe asa wul ka ka lu motgaa wu, bak kuman gaz ga lu gwe yil tet wu so. Ba mbadl gwakan gulsi ka ten lu gwe yil tet wu so

* **10:6 10:6** Sogo *wundal ji*ni ka lu ndati de 11 pak † **10:7 10:7** Yil 32:6. ‡ **10:23 10:23** Yen 1Kor 6:2. § **10:26 10:26** Zab 6:1.

26 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu, <<Dii
atli na mas ilgwe ni gibi wu, ga Bagaa
kan.>>§
27 Kume majwe ba man kopti ka sowu
mbekii de tak ngukan wul a daasi kawu,
ngukan mas ilgwe sa balkii wu bak kuman
gazi so ba hwot mbadl gwakan so da.
28 Ama kume malgon wulkii de tlu gan go
gunki kan sa mboshit wu, bak ngukan so, a
gaa ga mali, a ki mago mbadl a tamik so*
29 Ba de kangwe ka daamkii dani wu so,
ama kangwe mali a daamti wu. Gon a
malgon wule, <<Yek ka laki a ilgwe mbadl
gi lami wu dan de wul gaba mal malgon ye?
>>
30 Kume a nguk wul a nima palti hwol tuk
na Nya go, yek ka laki a malgon yenan na
duu gwel ten ilgwe a nguki a nama palti
hwol tuk na Nya gwe?
31 Mas ilgwe kaa pali wu, ko ngukti ko
tlati, palini mas ta Nya mbi nalti.
32 Bak lakan malgon tas pal byas wul so,
ko ta man Yehuda, ko ta majwe ba man
Yehuda ka sowu, ko ta motgaa ga man kopti
ga Yesu.
33 Pali nak gwe a nama palti wu, a nama
dlot gini ta pal ilgwe mas mbalan a kum
tamti na mas ilgwe a nama palti wu. A pal
wul a gaa gi na nge so, ama a gaa ga ta
mbalan wonti mbi kisti da.

11

1 Palan ilgwe a pali wu nak gwe a pal
ilgwe Almasihu pali wu.

Gaba ten yitlat gaa ga modli

2 A taskii nak de bakaa masanan ka mas
ilgwe kaa nama palti sowu, kaa ngip ilgwe
a mbokikii ang dani wu* nak gwe kaa kumi
wu.
3 A lami de tak yisi de Almasihu kade
bacina ga mas maani, a maani kade bacina
ga modli. A Nya kade bacina ga Almasihu.
4 Mas maani gwe ngem Nya, sogo ta dlam
gaba ga Nya na gaa ga yitle ka go, ta mbul
bacina gwasi.
5 Mas kili gwe ngem Nya, sogo ta dlam
gaba Nya a bata yitla gaa gwas ka sogo, ta
mbul bacina gwasi. Ndakce suk tas wutl
gaami ka kan.
6 Kume kili mbalan a yitla gaa gwas ka
sowu, tas wutl ka. A kume wutlti ka sogo
pashti ka cit nsha wu, tas yitle ka.
7 Ba maani wo mbun de tas yitla gaa gwas
ka so, nak de maani wo ta mbok ang ten
kangwe Nya ni suk nalti gwas wu. Ama
modli wo ta mbok ang ten nalti ga maani.†
8 Maani wo tet ten kili mbalan kan ta yil
so, ama modli wo tet ka ba maani kan ta
yili.
9 Sa pal maani a gaa ga modli so, ama sa
pal modli a gaa ga maani.
10 Yek laki yek ni ngetli ta kili mbalan
yitla gaa gwas ka, tas mbok ang de ta ni atl
da ba maani, nak de Mil Shinti ji Nya nama
yenti wu.
11 Mas na nu, ka kopti ga Bagaa wo, modli
ni kak-kak suk maani so, a ba maani ni kak-
kak suk modli so.
12 Nak gwe de modli wo tet ten maani kan
ta yil wu, nu kan, maani mago modli ka
zati. Ama mas wul wo sut mal Nya kan yili.
13 Bo yeni na gaa gwakan, mbun de ta kili
mbalan ngem Nya a gaa gwas ni ga buli ka
lu motgaa ga man kopti ya?
14 Ai palti ga ba maani mbokan ang de
wul nsha kan tas zak madlan gaa gwasi ta
tlali.
15 Ama kume madlan gaa ga kili mbalan
tlal go nalti kan a malti, nak de Nya palit
madlami ta yitlet gaa kawu.
16 Kume malgon lam dlakti gaba ten gaba
gwisi go, mi wo ma yis ilgon so ban na gwisi
sowu, a motgaa ga man kopti mago nu.

Dalti kan ten ngukti wul ga Bagaa Yesu

17 Ten iljin de ba hwikii go, ba taskii so,
nak de motgaa gwakan wo hwa motgaa ka
sowu.
18 Ten ndat zhile wo a kumi de kume kaa
mogaa wu, a ba bi gwakan a ni de nam so,
yek a ba kan naa gaba jon de gem.
19 Nuk ni, bi gwakan a ni de nam so, ta
mbalan yis majwe nama kopti Nya na gem
wu da.
20 Kaa mogaa wugo, ngukti wul ga Bagaa
kan akaa nguk so.
21 Kaa mogaa wi de kaa ba nguk wul go
ko wokko ata nguk gwasi. Kuzan nama tlot
ga mali gon a mali gon wo ta nguk wi hal
ba tloti.
22 Lubii nikii da gwe kaa ngukii akaa tla
a gibi sa? Ko motgaa ga man kopti kan kaa
mbuli? Ko majwe ba ilgon nisi da sowu kan
kaa lami de ta nsha cisi? Yek kaa lami de ta
hwikii ye, ni wu? Ta taskii ten ilgwe kaa
nama palti gwa? Ko njaa, ba taskii so.

Ndat ngukti wul ga Bagaa

* **10:28** **10:28** Ka lishti jwon wo de, *Daamti kade <<dii atl wo ga Nya kan na mas wul jwe ni gibi wu.>>* * **11:2** **11:2**Sogo*Kangwe asa pal wul wu* † **11:7** **11:7** 11:4-7 Sogo 4 *Mas ba maani gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu na tlal madlan gaa go ta mbul gaa gwasi.* 5*A mas kili gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu a bata yitla gaa gwas ka so go ta mbul gaa gwasi. Ta kak-kak suk modli jwe asa yil daka tantu jwasan kawu so.* 6 *Kume kili mbalan yitla gaa gwas sogo, tas ni de kili gwe sa yisti na wutlti gaa wu, ama nak de de wul nsha kan ta kili mbalan wutl gaa kawu, tas zaki ta madlan gaami te da.* 7*Ba maani mbun de tas zak tlal madlan gaa so*

23 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, ten
gas gwe sa bal bi ga Bagaa Yesu wu yek ta
kan baredi.
24 Ta pal hwol tuk na Nya wugo, yek ta
caali, yek ta wule, <<Gan go dli gi kan, gwe
Nya bali ga kisti gwakan wu. ngusi palti nu,
tak daaman ninini ɗa.>>
25 Yek ta po pali nu ɗa kaal ɗa ngukti wul
ga ka gasisi, yek ta kan mbuke, yek ta wule,
<<Mbuka gan go yek ɗe ga pyal dlallat gaɓa
ga hwulan gini. Dlip kaa tla wugo akaa
ngusi daamti gini.>>‡
26 Dlip kume kaa nguk baredisi yek kaa
tla ka mbuke wu, kaa nama gaɓa ten bi
mashkan ga Bagaa se gas gwe ta pal sut wu.
27 Yek laki, mas malgwe nguk baredisi
yek ta tla ka mbuka ga Bagaa ba kangwe
mbun ɗe tas pali wu sogo, ta pali byas wul
dli ga Bagaa suk hwulan gwas wi.
28 Ta mbalan daamti paa apaa ta nguk
baredisi ata tla ka mbuke.
29 Mas malgwe nguk baredisi yek ta tla ka
mbuke a bata yis damti ga dli Bagaa, ngukti
suk tlatisi ɗe ta pali go ta nima tullat nolti
gaa gwasi.
30 Yek laki yek ba mbalan wonti ka kii
ndal so, a jon wo cwo nama cit gwasan, a
jon wo yek sa mashi.
31 Ama kume ma nolan gaa ganan paa go,
Nya a nolanni so.
32 A kume Bagaa ka nolanni wu, ta
nolanni bas nolanni suk naa mbalan ji dii
atl so.
33 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, kume
kaa mogaa wi ɗe tak ngukan ilga nguki ga
Bagaa go, ɓatan yilkeni.
34 Malgwe kuzan nama tlot gwas go, tas
nguk wul gwas a lubii, ba motgaa gwakan
laki a Nya nolkii so.
Naa wul jwe yi kaal go, a tul wugo ba
hwikii ilgwe kaa pali wu.

12

*Manti palti wul gwe a Shishi Ga Nya
man Cilti bali wu*

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak daman na
lashi yisti ten balti baltí jwe a Shishi ga Nya
bali wu so.
2 Kaa yisi ɗe, ɗe bakaa ɓo ni ɗe man kopti
sogo, sa ngusi gillat gwakan yek kaa kop
gunki ɗe basa nwusi sowu.
3 Ten nak gwisi kan a lami ɗe tak yisi ɗe,
ba malgwe a man wulti ɗe sa pali bi gaa
Yesu tumal Shishi ga Nya wu. Aba malgon
a man wulti ɗe <<Yesu wo Bagaa,>> kan se
malgwe Shishi ga Nya koɓi nati wu.
4 Wul jwe a Shishi ga Nya bali wu wonti
ama Shishi ga Nya wo ɗe nam kan.
5 Tantu gwe a mbalan pali wul Nya wu
wonti, ama Nya ɗe nam kan asa palit wuli.
6 Palti wul ni ɗa wonti, ama Bagaa kaɗe
man lakti a mbalan man palti.
7 Nya bal manti palti wul mas mbalan tas
mbok ang ɗe Shishi ga Nyami ni kati, ta ko
wokko mbi hwa wul a giɓi.
8 Mali gon wo ta balti manti gaɓa kangwe
ta gaɓa na ɓotlkan yisti wul tumal Shishi
ga Nya wu. Mali gon wo yek ta mbi manti
gaɓa gwe yisti ni giɓi nal wu tumal Shishi
ga Nya.
9 Gon wo yek ta balti ndalti ngasti ten Nya
bana ɓanti so tumal Shishi ga Nyami. A gon
wo yek ta balti manti ndokti mbalan tumal
Shishi ga Nyami.
10 Mali gon wo yek ta balti manti palti
ilgwe a ci ɓanti mbalan wu, gon wo yek ta
balti manti dlamti ilgwe Nya hwit ɗe tas
dlam wu. Mali gon wo yek ta balti yisti
kangwe ta hul dlo ga Shishi ga Nya suk gwe
ba shishi ga Nya ka sowu. Gon wo yek ta
balti manti gaɓa na bi wonti,* gon wo yek
ta balti manti ballat gaɓa gwe sa dlamti na
zobsi bi wu.†
11 Mas jwisi wo Shishi ga Nyami kaɗe
man balti na ngusi. Ata bal ko wokko
kangwe ta lami wu.

Dli ɗenam na kati wonti

12 Nak gwe dli ga mbalan wo ɗenam
kawu. Ko ɗe kat dlisi wonti wu ama dlisi
wo ɗenam kan ni. Nu kan dli ga Almasihu
ni pak.
13 Mas jinan sa palini baptisma tumal‡
Shishi ga Nya ɗenam ka dli ɗenam, na man
Yehuda, na majwe ba man Yehuda ka sowu,
na zhel, na majwe ba zhel ka sowu, yek mas
jinan ma tla ka Shishi ɗe nam.
14 Dli ga mbalan wo kati wonti ka mo,
kati ɗenam ka so.
15 Kume asan wule, <<Ami wo ang ka so,
kat dlisi kaɗe ami so.>> A laki a ba asan ani
ɗe kat dlisi sa?
16 A Kume kang wule, <<Nak ɗe ami wo
gwel ka sowu, kat dlisi kaɗe ami so.>> A laki
a ba kang ani ɗe kat dlisi sa?
17 Kume mas dli wo gwel kani go, ɗa nii
kan mali a kum gaɓa gwi? A kume mas
dlisi wo kang ka go, ɗa nii kan mali a kum
wusan gwi?
18 Ama yek Nya zi kat dlisi ko gwik-gwi
ka lu gwe ta lami wu.
19 Kume kati ɗenam ka go, dlisi nan ko?
20 Nak kangwe ni wu, kat dlisi wo wonti
kan ama dlisi wo ɗenam kan ni.
21 Gwel a wul ang ɗe, <<Yek ba pali naki
ye so!>> A ba asan a wul gaa ɗe, <<Yek ba
pali naki ye so!>>

---

‡ **11:25 11:25** Yen Yil 24:6-8; Irm 31:31-34.

* **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 28 pak

† **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 28 pak

‡ **12:13 12:13** Sogo*na,* sogo *ka*

22 Nuk ni so, kat dli gwe ma yeni ɗe ni ten
bi ilgon sowu, ni hwabi i'e mal dlisi.
23 Kat dli gwe ma yeni ɗe nal sowu, yek
kan ama ngalami ni. A kat dli gwe mbun ɗe
tan yilli debal sogo, yek kan a ma hwudali
ka.
24 Ama kat dli gwe tan yeni go ba ɗe se
ma palisi ilgon so. Nya pali nak gwisi yek
ta palli kat dlisi jwe tan yeni sowu, ɗe man
nalti,
25 ba lashi motgaa ni ka dlisi so ɗa, se ko
ta kat dlisi zi-ang yilkeni.
26 Kume kat dli ɗenam kum cwo wu, a
mas dlisi kum ciciti. A kume sa tas ɗenam
wu, a mas dlisi pal hwol tuki.
27 Kii wo dli ga Almasihu kan, a ko wokko
kat dlisi gon gwas kan.
28 Ka lu motgaa ga man kopti wo, yek Nya
botl mil shinti jwasi. Na lop wo yek ta botl
jon ɗe man dlamti gaba ga Nya. Na mekan
wo yek ta botl jon ɗe man mbokti ang ten
gaba ga Nya. Jon wo tas pal wul cit ɓanti.
Jon wo tas ndok mbalan. Jon wo tas zi-ang
mbalan. Jon wo tas dan ɗe bacina. Jon wo
tas man gaba na zobsi bi kak-kak.
29 Mas jwasan kaɗe mil shinti ji botli ya?
Ko mas kaɗe mil shinti dlamti gaba ga Nya?
Mas kaɗe man mbokti ang ten gaba ga Nya
ma? Mas kaɗe man palti wul cit ɓanti ya?
30 Mas jwasan kaɗe man ndokti mbalan
ma? mas jwasan ka man gaba na zobsi bi
ya?§ Mas jwasan ka man balat zobsi bi
gabe ya?
31 Laman balti wul jwe nal mani wu.*
Ba tuli a mbokikii ang ten tantu gwe
mani wu mas.

13

Lamti kaɗe bali

1 Kume a man gaba na bi ga mbalan mas*
suk na bi ga mil shinti ji Nya, ama yek ba
a lam mbalan sogo, nak man ɓot kwelalan
sogo ɓot galla man tot nya kan ani.
2 Kume a man dlamti ilgwe Nya hwi ɗe
ta dlam wu, a kume a yis mas ilgwe ni ga
hwudali suk wul mas wu, a kume ngasti gi
ten Nya a man ɗambalti tladal ama yek baa
lam mbalan sogo, ani ten bi ilgon so.
3 Kume a bal mas ilgwe ni ɗa wu majwe
ba ilgon nisi ɗa sowu, yek a bal dli gini tas
kweli ka,† ama baa lam mbalan sowu, ba
mbi ilgon so.
4 Lamti wo dlot mbadl kan, lamti pal hwa
wul. Lamti pal duu tuk na mbit wul ga
malgon so, a ba a lak mbalan ata ɓo getl
ɗe ta mbuki wi so. Lamti lak nalti gaa sogo
lamti gaa so.
5 Lamti lak tlilti gaa so a bata lak lamti
gaa so. Bata lil mbadl bale so. Lamti wo
ata dlo mbadl hal pakti danti
6 Lamti kum tamti ten yokit so ama ata
kum tamti kume gem pi wu.
7 Lamti dlo mbadl ka mas danti. Lamti
ngas ten Nya ka mas wul. Lamti zi mbadl
ten Nya ka mas wul. Aba zat mbadl gwas a
paki so, ata yisi ɗe ndalti gwas wo ten Nya
kan ni, ata dlo mbadl na mas ilgwe pi wu.
8 Lamti a paki so. Ama dlamti gaba ga
Nya tumal mil shinti jwas a paki. Gaba na
zobsi bi a paki. Yisti wul mago a paki.
9 Yisti wul ga mbalan wo njikan so, gaba
ga Nya ɗe a mbalan dlam go njikan so.
10 Ama ilgwe njikan wu tul wu, gwe
njikan sowu a gilka.
11 De a yi ɗe yen mbalan go, gaba gi
wo ga yen mbalan kan, a daamti gi wo ga
yen mbalan kan, palti wul gi mago ga yen
mbalan kan. Ama yek a nal wugo, yek a lak
pat mil mbalan ka.
12 Ningo yenti lu ganan wo shish-shiti
kan nak man yenti lu ka boka, ama ten
gasisi kan ma yen gwel suk gwel. Ilgwe a
yisi ningo njikan so, ama ten gasi wo ba yis
wul mas kangwe Nya yisan wu.
13 Ningo wul ɗe mekan ni ɗa jwe sa wu.
Sik ɗe, ngasti ten Nya, suk zat mbadli suk
Lamti. Ama gwe nal mani mas go yek ɗe
lamti.

14

Gaba na zobsi bi suk dlamti gaba ga Nya

1 Koɓan tantu lamti akaa ngo ilgwe a
Shishi ga Nya bali wu i'e, tun nak ba dlamti
gaba ga Nya so.
2 Malgwe gaba na zobsi bi* go, mbalan
kan ta nisi ma gaba so, Nya kan. nak ɗe
malgon yis ilgwe ta nama dlamti wu sowu.
Wul jwe ni ga hwudali wu kan ta nama
dlamti nak gwe Shishi ga Nya koɓi na ti wu†
3 Ama malgwe dlam gaba ga Nya go,
mbalan kan ta nisi ma gaba tas zisi ang ata
mullisi mbadli ata ndallisi daala.
4 Malgwe gaba na zobsi bi go gaa gwas
kan ta nama kinti. Ama malgwe dlam gaba
ga Nya go ta nama kinti ga mas man kopti
jwe mogaa wu.
5 A lami ɗe ta mas jwakan gaba na zobsi
bi,‡ ama a lami ɗe tak dlaman gaba ga Nya
mani. Malgwe dlam gaba ga Nya wu, ta
man man gaba na zobsi bi. seko kume man

§ **12:30 12:30** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu nwa* * **12:31 12:31** Sogo*Ama tak laman balti nal mani i'e* * **13:1 13:1** Sogo *manti gaba na wonti bi* † **13:3 13:3** Ka lishti jon tek wo *ta dli gi mbutl ka* * **14:2 14:2** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 4, 13, 14, 19, 26 suk 27 † **14:2 14:2** Sogo*Tumal Shishi ga Nya* ‡ **14:5 14:5** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 6, 18, 14, 22, 23 suk 39

gaɓa na zobsi bisi a balli wu, ta kin motgaa ga man kopti.
6 Yilkeni jini, kume a tul malkii yek a
hwikii gaɓa na zobsi bi go, yek ka mbi
tenan ye? Ama kume a hwikii ilgwe Nya
ɓuli gwel yek a yeni wu, sogo yisti wul sogo
dlamti gaɓa ga Nya, yek a mbokikii ang ten
gaɓa ga Nya go a mani kii.
7 Ko ta ilgwe ba mbadl nisi ɗa sowu nak
mbazhel suk molo, kume yal gwasan yil i'e
sogo ɗa nii kan mbalan a kumi gwi.
8 A kume basa hot shetal kangwe asa hot
wu sogo, ɗa nii kan mbalan a yili dlanti
gwi?
9 Nu kan kume kaa hwi gaɓa mbalan na
bi gwe basa yisi sogo, sa yisan ilgwe kaa
dlam wu ɗa nii? Gaɓa gwe ka dlam wu a
kop yetal.
10 Bi gaɓa ni ɗa wonti ten dii atli, a ko
gwik-gwi na gaa gwasi.
11 Kume a man bi ga mbalan sogo ɗe
mandaki kan ani mal mali a mali mago ɗe
mandaki kan ta nini.
12 Nak ɗe ka lam manti palti wul gwe a
Shishi ga Nya bali i'e wu, ngo gwe a kin
man kopti wu.
13 Yek laki ningo mas man gaɓa na zobsi
bi wo, tas ngem Nya tas baltì manti ballat
gaɓe.
14 Kume a gaɓa suk Nya na zobsi bi wu,
Shishi ga Nya kaɗe man gaɓa suk Nya, a yis
ilgwe a dlam wu so.
15 Yek ba pali ye ni wu? Ba gaɓa suk Nya
ka shishi gini. Ba wul koo tas ga Nya ka
daamti gini. Ba wul koo ka daamti gini.
16 Kume ka gode Nya na shishi gwa na
ngwe go, ɗa nii kan malgwe batà yis ilgwe
ka nama dlamti sowu a wule amin, nak ɗe
ta yis ilgwe ka nama dlamti sowu gwi?
17 Ka nama pit godiya Nya i'e, ama mal
go ka mbalti na ilgon so.
18 A pal hwol tuk na Nya nak ɗe a man
gaɓa na zobsi bi man kii mas wu.
19 Ama ka lu motgaa ga man kopti wo, ta
dlamti gaɓa ɗe namtan gwe mbalan a yis
gaami wu manii gaɓa na zobsi bi zangu ɗe
kutl.
20 Yilkeni jini man kopti, daamankii nak
mil mbalan so. Ten yokit wo, akaa dam nak
mil lali, ama ta daamti gwakan ni nak kiɗi
mbalan.
21 Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu
ɗe,
<<Ba gaɓe mbalan jin na pyal bi
suk mandaki bi.
Ko na nu, sa kati kan gaɓa gi so,>>§
Bagaa ka dlam nu.
22 Gaɓa na zobsi bi wo ga man kopti ka so
ama ta majwe ba man kopti ka sowu yeni
asa kaami. Ama dlamti gaɓa ga Nya wo
a gaa ga man kopti kan asa pali, a gaa ga
majwe ba man kopti ka sowu ka so.
23 Kume man kopti mogaa mas wu yek ko
wokko nama gaɓa na zobsi bi, yek majwe
basa yis ilgwe kaa nama palti sowu,* sogo
majwe ba man kopti ka sowu tul kali go, sa
wule booli ka kankii sa?
24 Ama kume kaa nama dlamti gaɓa ga
Nya mas jwakan kan yek malgwe ba man
kopti ka sowu sogo malgwe bata yis ilgwe
nama pat wu sowu te tet go ai gaɓe a tanan
mbadl gwasi ata ci atl gaa.
25 Nak ɗe ilgwe ni ga hwudali ka mbadl
gwas wu yil debal wu, ta ngus a cina ɗa Nya
ka ata wule gem Nya ni ka kii.

Kangwe mbun ɗe ta mbalan ngusi Nya atl wu

26 Nikma pali gwi yilkeni jini? Kume ka
mogaa wu, ta gon nama wulti koo tas ga
Nya, a gon nima mbokti ang wul mbalan, a
gon nama dlamti ilgwe Nya ɓulit gwel yek
ta yeni wu, a gon nama gaɓa na zobsi bi,
a gon nama ballat zobsi bisi. Mas ilgwe
kaa pali go, palini kangwe ka ndalli daala
yilkeni man kopti wu.
27 Kume malgon a gaɓa na zobsi bi wu,
mbun ɗe ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan
gaɓa na zobsi bi. Gan paki wu, a gan po
gaɓa ne, a malgon nama ballat ilgwe sa
dlam wu.
28 Kume man ballati ni ɗa sogo, ta man
gaɓa na zobsi bi dan mbetlak ka motgaa ga
man kopti, tas dlami gaa gwasan suk Nya.
29 Ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan dlam
gaɓa ga Nya, a naami bodlal ilgwe sa dlam
wu.
30 Kume malgon nama dlamti gaɓa ga
Nya, yek Nya hwi ilgon mali gon gwe ni
na zhila wu, ta malgwe nama gaɓa wu zak
gaɓa.
31 Na nu kan mas jwakan nam nam ka
dlam gaɓa ga Nya ta mas mbalan mbi yisti
a ndallasi gahwulan.
32 Shishi dlamti gaɓa ga Nya ni ang ɗa mil
shinti dlamti gaɓa ga Nya.
33 Nya ganan wo ga gulsat lu ka so, ama
man mullat mbadl kan,
Nak gwe asa pali ka lu motgaa ga man
kopti wu.
34 Modli wo tas dan mbetlak ka motgaa
ga man kopti, sa balsi bi gaɓa so. Tas kop
ilgwe ni wu nak gwe mbat gaɓa ga Musa
dlam wu.
35 Kume sa lam kumti gas ilgon go, tas
ngem maani jwasan a lubii, wul nsha kan
ta modli gaɓa ka lu motgaa ga man kopti.
36 Yenti gwakan go gaɓa Nya wo tet ka kii
kan yilla? Ko kii na ngwekan kan sa ndekii
hwit gaɓa ga Nya?

§ **14:21 14:21** Yen Ish 28:11,12. * **14:23 14:23** Sogo*jon ngusi kumti gazi*

37 Kume malgon kan de ti wo man dlamti gaba ga Nya kade ti wu, sogo Shishi ga Nya balti manti tas yisi de ilgwe a nama lishti go Bagaa ka hwini.
38 Mas malgwe kan de ilgwe a nama dlamti go ni ten bi ilgon sowu, ti mago bak kamanti de ilgon so.†
39 Yilkeni jini, dlokamankii tak dlaman gaba ga Nya i'e, ama bak hana gaba na zobsi bi so.
40 Mas ilgwe kaa pali wu, palini kangwe mbun de tak pali wu.

15

Palti ga Almasihu kaami

1 Yilkeni jini, hanta daamikii gaba man tamti gwe a hwikii wu, gwe de kaa kan ka mbadl gwakan yek kaa ngiɓi wu.
2 Gaba man tamti de a hwikii go yek laki yek kaa mbi kisti de kume gaba gwe a hwikii wu dlal ka mbadl gwakan wu. a kume gaɓe dlal sowu zat mbadl gwakan ten Almasihu wo ten koo lu kan ni.
3 Ilgwe Nya balan go yek kan a balkii gwe mbun man mas wul wu, de Almasihu mashi nak gwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu.
4 Yek sa lepti, yek Nya pallat kaami nak gwe gaba ga Nyami dlam wu.
5 Yek ta tuli Biturus,* yek ta po tuli mil shinti ji botlisi de kutl cet lop ju.
6 Yek ta tuli man kopti jwas jwe wonti man zambal de namtan ju, jwe jon jwasan yi kaami wu, ko de jon wo sa mash wu.
7 Yek ta po tuli Yakubu pak. Kaal da nugo yek ta tuli mas mil shinti jwas ji botli.
8 Yek ta ɓa kul bisi go yek ta tulini ami de baa ni ten bi ilgon sowu.
9 Amik de nak'eni ga mil shinti ji Almasihu mas, mbun de tas mbe de yen shinti ga Almasihu so pamma nak gwe tet go a ci dletlnapcan motgaa ga man kopti i'e wu.
10 Ama nak de Nya yen gonti gi wu, yek ta pallan nak gan de ani wu. A yenti gonti gwas wo ba ni ten koo lu so. Ilgwe a pali wu man ji naa mil shinti ji botli mas. Ko de manti gi ka so ama yenti gonti ga Nya ka laki yek a mani wu.
11 Na gaba gwe a dlam ten Almasihu wu, na gwe sa dlam wu mas de nam kan, a dani kan kaa zi mbadli.

Majwe mash wu a pal kaami

12 Nak de ma nama lakti icin ten bi palti kaami ga Yesu go, yek laki yek jon jwakan nama wulti de majwe mash wu a pal kaami so ye?
13 Kume majwe mash wu a pal kaami sowu, Yesu mago ta pal kaami so.
14 A kume Yesu pal kaami sowu, gaba ga Nya gwe ma hwikii go ni ten bi ilgon so, a zat mbadl gwakan mago nu.
15 Ama cina da nak gwisi, a nak wule, ma nama kopti kaal ga lal ten Nya, nak de ma wule ta tlil Yesu tet daka mashkan kawu. Kume Almasihu tli tet daka mashkan ka sowu, majwe mash go gem kan sa tli tet daka mashkan so.
16 A kume majwe mash wu a tli tet daka mashkan ka sowu, Yesu mago ta tli so.
17 Kume sa tlil Yesu tet ka mashkan sowu, ngasti gwakan ten Yesu wo ten koo lu kan ni. A hal ninge ka yi ka palti byas wul gwakan.
18 Ten nak gwisi kan man kopti jwe sa mash wu gil kawi miti-miti.
19 Kume zat mbadl ganan ten Yesu wo tokte ten danti gan kawu, ma daman de wul cit gonti man mas naa mbalan.
20 Ama gem kan, sa tlil Yesu daka mashkan ka, Gwisi ka mbok ang de sa tlil majwe mashkan wu daka mashkan ka.
21 Nak de mashkan tul tumal mbalan wu, nu kan mbalan a tli daka mashkan ka tumal mbalan.
22 Nak gwe mas mbalan mash tumal ilgwe Adamu pali wu, nu kan mas mbalan a tli daka mashkan ka tumal ilgwe Almasihu pali wu.
23 Ama tlit daka mashkami wo jon a tli apaa jon po tli. Almasihu ka tli cina, apaa majwe ni de jwas ju tli gas gwe ta pal sut du.
24 Ka sa'isi kan paktisi a tuli, sa'i gwisi kan ta palli guumi a ang da Nya Buka ka. De ta taas mas Yetal jwe de sik de guu ju ka wu, suk kidi bacina suk man iko.
25 Ngetli kan ta Almasihu dan de guu, se Nya palli mas man nget gwas a atl da asan gwas ka.†
26 Man nget gwas gwe ta tlot ka ka kaali go tik de mashkan.
27 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu de, <<Nya zi mas wul a atl datka.>> Sa dlam nugo <<mas>> ba de we Nya na gaa gwas de ta balti ndalti ten mas wul go ta ni atl datka so.‡
28 Ka sa'i gwe Nya palli mas wul ten ang ga Yen gwas wu, Yeni wo ta dan ten ang Nya, malgwe palli mas wul ten ang gwas wu ta Nyami dan de mas wul.
29 Kume majwe mash wu a tli daka mashkan ka sowu, majwe sa palisi baptisma ka lal ga majwe mash wu hwa? A kume majwe mash wu sa po tli daka mashkan ka sowu, yek laki yek sa pali baptisma mbalan ka lal gwasan ye?

† **14:38 14:38** Lishti jon wo *malgwe yis gaami sogo bas yis gaami so la* * **15:5 15:5** Na bi Giris wo *Kepas* † **15:25 15:25** Yeni Zab 110:1. ‡ **15:27 15:27** Yen Zab 8:6.

30 Ama mi wo yek laki yek ma na̱ma telti
gaa ga̱na̱n ka̱ bomti mas cin ye?
31 Ani ten bi ma̱shka̱n mas cin. Gem ka̱n
yilkeni jini, na̱k gwe a na̱ma ɓot ngetl na̱kii
ka̱ Almasihu Yesu Bagaa wu.
32 Kume a dlana̱nni suk wul me ka̱ ba̱n
Apisa na̱ za̱t mbadl ga̱ mbala̱n go, yek ba
mbi duk ye? Kume majwe ma̱sh wu a tli
ɗa̱ka̱ ma̱shka̱n ka̱ sogo,
<<Ma̱ ngukа̱n wul a ma̱ tlani
na̱k ɗe ayo go ma ma̱sha̱n wu.>>§
33 Ba̱ ma̱lgon shelkii so, da̱nti suk byas
mbala̱n a laki a mbala̱n lil ka.
34 Daama̱nkii hwaɓi ta̱k zaka̱n pa̱lti byas
wul, na̱k ɗe jon jwaka̱n wo sa̱ yis Nya sowu,
a dla̱m nu ta̱ nsha cikii.

Dli gwe ma tli ɗa̱ka̱ ma̱shka̱n ka na̱ nali wu

35 Gon a mbala̱n kum ga̱zi ɗe, ni ka̱n
majwe ma̱sh wu a tli ɗa̱ka̱ ma̱shka̱n gwi?
Wunda̱l dli gwik sa tli na̱ nali gwi?
36 Ka̱dla̱n! Mas ilgwe mbala̱n ɓak go se
ma̱shi a paa nda teti.
37 Kume ka̱ ɓak alkama sogo zobsi ilgon
go, ilgwe ka̱ ɓak wu ka te so, kume ka̱ ɓak
gwe alkama sogo zobsi ilgon wu, a te ɗe
zobsi ilgon.
38 Ama a Nya ba̱l dli mas ilgwe ma̱ ɓaka̱n
na̱k gwe ta̱ lami wu. Mas wunda̱l wo a Nya
ba̱lti dli gwasi.
39 Nu ka̱n dli wo gaa ɗe na̱m ka̱n ni mas
so, dli ga̱ mbala̱n ni ɗa, a dabba ni ɗa, a ga̱
yadl ni ɗa, a ga̱ kwes ni ɗa.
40 Ka̱ wul jwe Nya pa̱li go, ga̱ dlo nya ni
ɗa, a ga̱ ten dii atli ni ɗa. Ama nalti ga̱ gwe
ni dlo nya wu ni kak-kak, a nalti ga̱ gwe ni
ten dii atl wu ni kak-kak.
41 Nalti ga̱ cin ni ɗa, a ga̱ lip ni ɗa, a ga̱
kyatla̱l ni ɗa. Kyatla̱l mago kak-kak ka̱n
sa̱ni.
42 Nu ka̱n tlit ɗa̱ka̱ ma̱shka̱n ga̱ majwe
ma̱sh wu ani. Sa lep dli ga̱na̱n ma̱n mokit
ga̱n ka, ama a lak tli, a ilgwe sa̱ tlili go a po
ma̱sh so.
43 Asa̱ lep dlisi ka̱ la̱shi nalti ama asa̱ tlili
na̱ nalti. Asa̱ ɓak dlisi ka̱ la̱shi nalti, asa̱ tlili
ka̱ nalti.
44 Sa̱ lepti ɗe dli ga̱ mbala̱n, ama asa̱ tlili
ɗe dli ga̱ Shishi.
Dli ga̱ mbala̱n ni ɗa, a dli gwe a Shishi ga̱
Nya ba̱li wu ni ɗa. Na̱k ɗe dli ga̱ mbala̱n ni
ɗa wu, nu ka̱n dli ga̱ Shishi mago ni ɗa
45 Na̱k gwe ni ga̱ lishi ka ga̱ɓa ga̱ Nya wu,
<<Adamu mbala̱n ga̱ cina wo ma̱n rai ka̱n,
ama Adamu ga̱ kaali go Shishi ma̱n ba̱lti rai
ka̱n.>>*
46 Ga̱ Shishi ka̱ tul cina so, mbala̱n ka̱n.
Kaal ɗa̱ mbala̱mi yek Shishi tuli.
47 Mbala̱n ga̱ cina wo na̱ atl ka̱n sa̱ palti,
a ga̱ kushka ka̱n. Ama mbala̱n ga̱ na̱ lop wo
sut Nya ka̱n ta̱ yili.
48 Na̱k gwe ma̱l ga̱ atli ni wu, nu ka̱n
majwe ni ɗe ga̱ atl wu ni. Na̱k gwe ma̱l ga̱
nya wu ni wu, nu ka̱n majwe ni ɗe ga̱ nya
wu ni.
49 Na̱k gwe ma̱ te ma̱lgwe sa̱ pa̱lti na̱
kushka wu, nu ka̱n† ma te ma̱lgwe yil sut
Nya wu.
50 Ha̱n ta ɓo hwikii yilkeni jini, a pi ta̱
dli ga̱na̱n ma̱n hwulan suk tlu ga̱n mbi Nya
boo so, nu ka̱n dli ma̱n mokiti mago a mbi
dli gwe ba̱ a moki sowu so
51 Bo kata̱n ka̱ng ta ɓo hwikii ilgon gwe ni
ga̱ hwuda̱li wu, mas jina̱n ka̱n ma ma̱sha̱n
so, ama mas jina̱n sa balli dli ga̱na̱n.
52 Na̱k cit gwel ka̱n sa balli dli ga̱na̱n, na̱
kumti hotti no ga̱ kaali na̱k ɗe sa̱ hot nomi
wu. Apaa sa̱ tlil majwe ma̱sh wu na̱ dli gwe
ba̱ a moki sowu. Apaa sa̱ balli dli ga̱na̱n.
53 Ngetli ka̱n ta̱s balli dli ga̱na̱n gwe a
moki wu ta̱ da̱n ɗe gwe a moki sowu. Apaa
dli gwe a moki wu da̱n ɗe gwe a ma̱sh sowu.
54 Kume sa̱ palli dli gwe a moki wu ɗe
gwe a po moki sowu, a ma̱n ma̱shka̱n pal
ɗe gwe ba̱ a ma̱sh sowu, apaa ilgwe ni ga̱
lishi ka̱ ga̱ɓa ga̱ Nya wu njika̱n gwe wule,
<<Sa̱ sa̱nga ma̱shka̱n ka̱wi, sa̱ ci ba̱n tenti
wi.>>‡
55 <<Ki ma̱shka̱n ka̱ cin ba̱n ko,
ilgwe aka̱ tlo mbala̱n na̱ nali wuk gwi?
>>§
56 Byas wul wo yek ɗe byas ika̱n ma̱n tlot ga̱
ba̱la̱n. Mba̱t wo yek ɗe nda̱lti ga̱ byas wul.
go yek ɗe pa̱lti byas wul.
57 Ama ma̱ pa̱l hwol tuk na̱ Nya na̱k ɗe
ta̱ laki yek ma̱ cin ba̱n tumal Bagaa Yesu
Almasihu wu.
58 Yilkeni jini ga̱ lami, dla̱la̱n na̱ nda̱lti ba̱
ilgon hwotkii so. Ba̱la̱n gaa gwaka̱n ten
pa̱lti wul ga̱ Nya i'e mas cin na̱k ɗe kaa̱ yisi
ɗe ilgwe ka̱ na̱ma pa̱lti ka̱ Bagaa Yesu go ten
koo lu ka̱n ni sowu.

16

Za̱t ang yilkeni ma̱n kopti

1 Ningo ten ilgwe kaa̱ lishi ten bi za̱t ang
gwe kaa zi-ang ma̱n kopti wu, pa̱la̱n ilgwe a
hwi ma̱n kopti ga̱ Galatiya ɗe ta̱s pa̱li wu.*
2 Cin ga̱ cina ka̱ multi ɗe nitgi mas ta̱
kokko zi ilgon ka ka̱ ilgwe ata̱ mbi wu, ba̱k
ɓa̱ti ɗe se a tul paa a kaa̱ nda mooti so.
3 Kume a tul wu, ba shin majwe kaa̱ kansi
ɗe ma̱n gem wu ɗe ta̱s sul ilgwe kaa̱ mwe
wu na̱ taka̱rda ta̱s ta̱le Wurshelima.
4 Kume mbun ɗe ta li wu, apaa a li suksi.

§ **15:32 15:32** Yen Ish 22:13. * **15:45 15:45** Yen L. Z. 2:7. † **15:49 15:49** Ka̱ lishti jon tek go *ha̱n ta̱n* ‡ **15:54 15:54** Yen Ish 25:8. § **15:55 15:55** Yen Hos 13:14. * **16:1 16:1** Yen Rom 15:25,26.

Ilgwe Bulus ngemi wu

5 A koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu,
ba tul malkii, nak ɗe ba koɓi tu ka atl ga
Makedoniya wu.
6 Gon a dam malkii hal a la pakti ga
watlan, ten ɗe tak zini nini ang mas lu gwe
ba li wu.
7 A lami ɗe ta tuli a yenkii a zigaa so. A
nama zat mbadl ɗe ba lam multi sukkii ɗe
Bagaa Yesu lami wu.
8 Ama ningo ba dan a Apisa se gas Pen-
tekos.
9 Nak ɗe Nya ɓuli bal tantu ga palti hwa
wul a ɗe ama man nget ilgwe ba pali wu
wonti.
10 Kume Timoti tul malkii wu, kamanti
ang lop lop nak ɗe ti mago Bagaa Yesu kan
ta nitma palti wul nak gwe a nama palti
wu.†
11 Ba gon gwakan mbulti so, lakanti tantu
tas pal tet malanni na tami mbadli, a nama
ɓatti palti gwasi suk naa yilkeni jwakan.
12 A ngem yilka ganan Apolos i'e tas li ban
Korinti malkii suk naa yilkeni jon, ama nak
ningo ta ɓo lam lat so, kume ta mbi ang lat
wugo ta li.
13 Daman na kang gaa, dlalan na ndalti
ten ngasti gwakan ten Nya. Daman na
ndali mbadli, dlalan ndali.
14 Palan mas wul ka lamti.
15 Yilkeni jini, kaa yisi ɗe man boo ga
Sitipanus kaɗe majwe dan ɗe man kopti ga
Yesu cina ka ban Akaya wu, yek sa bal gaa
gwasan tas pali wul man kopti.
16 A nama ngemti gwakan tak koɓan gaɓa
ga maju mas na majwe tla bomti ten palti
wul suksi wu.
17 A kum tamti tulti ga kaa Sitipanus suk
Potunatus suk Akaikus, yek a yeni wule kik
tuli.
18 Nak ɗe sa lakan ten hwol tuk wu
mas sukkii, wundal ga majwe mbun ɗe ta
mbalan nallasi.

Pallat bi ga Bulus

19 Man kopti jwe ni ka atl ga Asiya wu
mas nama gaɓet gwakan ɗa. Kaa Akila suk
Pirisila‡ suk man kopti jwe asa mogaa a
ɗaasi kawu nama gaɓet gwakan ɗa i'e ka
Bagaa Yesu.
20 Mas yilkeni jinan nama gaɓet gwakan.
Gaɓe yilkeni na gaɓet mbokti ang ten lamti
ka zok mbadli nak gwe mbun ɗe ta man
kopti pali wu.
21 Ami Bulus amik lish gaɓet ge na ang
gini.
22 Malgwe lam Bagaa sogo ta Bagaa palit
bi gaa. Tuli, Bagaa!§
23 Han ta alheri ga Bagaa Yesu dan sukkii.
24 A lamkii mas jwakan ka Almasihu
Yesu. Amin.*

† **16:10 16:10** Yen 1Kor 4:17. ‡ **16:19 16:19** Mbeti na bi Giris wo yek ɗe*Pirisika*sogo ɗe*Pirisila* § **16:22 16:22** Ilgwe sa dlam na bi Arameya go yek ɗe *Maranata*a gaa gwas kaɗe *Tedi Bagaa.* * **16:24 16:24** Ka lishti jon wo*Amin*ni giɓi so.

2 Maṇ Korinti

Gaɓeti

1 Ami Bulus yen shinti ga Almasihu tumal
lamti ga Nya suk Timoti yilka gaṇaṇ mik
lish gaɓa ge,

Ma nikii ma lishti kii motgaa ga maṇ
kopti gwe ni ka baṇ Korinti wu, suk mas
mbalaṇ ji Nya jwe ni ma daṃti ka atl ga
Akaya wu.

2 Ta alheri suk multi mbadli gwe a Nya
Buka gaṇaṇ suk Bagaa gaṇaṇ Almasihu
Yesu baḷi wu daṃ sukkii.

Nya wo maṇ taasti mbadl ka kaṇ

3 Haṇ ta nalti daṃ ɗe ga Nya Buka
ga Bagaa gaṇaṇ Almasihu Yesu, tik ɗe
Buka maṇ yenti gonti suk taasti mbadl ga
mbalaṇ ka ka mas wullu.

4 Tik nini ɗe maṇ taasti mbadli ka mas
tlat bomti gaṇaṇ, ten ɗe taṇ taasaṇ mbadl
ji mas majwe sa naṃa tlat bomti wu ka,
tumal taasti mbadl gwe ma mbi mal Nya
wu.

5 Naḳ kangwe ma naṃma tlat wundaḷ
ga bomti gwe Yesu tla wu, naḳ gwisi kaṇ
ma mbi bal taasti mbadli ga Nya tumal
Almasihu.

6 Ko ɗe ma tla bomti wu, ai ten ɗe ta
daṃikii ɗe ilgwe a taasikii mbadl suk ilgwe
a laki akaa mbi kisti ɗa wu kaṇ. A kume
sa taasini mbadl ka go ten ɗe taḳ mbi taasti
mbadl ka pak, kangwe kaa man dlot mbadl
ka bomti gwe ma naṃma tlati wu.

7 Aba ma cel ka mbadl naḳii so naḳ ɗe
ma yisi ɗe naḳ kangwe kaa naṃa tlat bomti
naḳ gaṇaṇ wu, nu kaṇ kaa mbi taasti mbadl
gwe a Nya paḷini wu.

8 Yilkeni jini, a naṃa lamti taḳ yisi ɗe ma
naṃa tlat bomti ten kaṭ atl ga Asiya. Ma
tla bomti i'e yek bomti ngwe ta man ngetl
gaṇaṇ hal yek ma zi ka mbadl gaṇaṇ ɗe ma
po pi so.

9 Gem, ma kumi ka mbadl gaṇaṇ wule
mashkaṇ ka bali, naḳ majwe sa baḷ bi wi ɗe
sa tlosi kawu. Ama naḳ gwisi pi kangwe ma
po ngassaṇni ten manti wul ga gaa gaṇaṇ
sowu, ama taṇ ngasaṇni ten Nya, ti ɗe maṇ
pallaṭ ji majwe mash wu kaami wu.

10 Nya yillaṇi tot ɗaka byas bomti maṇ
laki mashkaṇ gwisi ka, ama yisi ɗe taya
kisaṇni. Tenti kaṇ ma zaṇ mbadl gaṇaṇ taṣ
ngusi kisti gaṇaṇ.

11 Ngusini ngemti Nya ne. Mbalaṇ wonti
a paḷ hwol tuk na Nya ten bi gaṇaṇ suk hwa
wul jwe ma mbi ten ndaḳti ga ngemti Nya
gwe mbalaṇ wonti paḷi wu.

Bulus ɗambaḷ cin laṭ gwas baṇ Koronti

12 Ɓot ngetl gaṇaṇ wo yek ɗe mbadl
gaṇaṇ baḷni ɗe ma paḷ daṃti cilti na gem
na mbadl ɗe naṃ ten dii atli naḳ gwe Nya
lami wu. Ma paḷi naḳ gwisi tumal alheri ga
Nya ba ɗe we tumal ɓotlkaṇ yisti wul ga dii
atl so.

13 Ma lishikii ilgwe kaa man dlaṃti akaa
yis gaami mas wu.

14 Naḳ ɗe ningo kaa nak yis gaami wu, a
naṃa zaṭ mbadl ɗe kaa lak yis gaami mas,
kangwe ɗe gas gwe Bagaa Yesu a pal go
kaa ɓo ngetl naṃi naḳ kangwe ma ɓo ngetl
naḳii.

15 Naḳ ɗe ndaḷi gahwulaṇ ni ni ɗa ten
gaɓa gaṃi wu, yek laki yek a lami ɗe ta sak
yenkii taḳ mbi hwa wul asaṃi na ɗe lop ga
tulti gi ɗa.

16 A naṃa lamti ta koɓi tu malkii ɗe a ɓa
li Makedoniya wu, a po koɓi tu malkii ɗa ɗe
a ɓa pal tet wu. A kaa zi-ang, ɗe a ɓa pal atl
gi Yehudiya wu.

17 Kaa daṃaṇ gwa we a zi mbadl gi ka lu
ɗe naṃ ten bi tulti gi sa? Ko kaa ɓa yeni go
naḳ mbalaṇ ji dii atl kaṇ a paḷ bi tulti gini,
yek a wule, <<Yii, ba tuli.>> Sogo <<Wowo
ba tul so?>>

18 Ama naḳ ɗe Nya wo maṇ njikaṇ gaɓa
gwas kaṇwu. Mi ma wu gaɓa gwe ma nikii
ma hwiti go, ba ɗe <<Yii,>> a lak daṃ ɗe
<<Wowo,>> ka so.

19 Naḳ ɗe Yen ga Nya Almasihu Yesu gwe
ɗe, na ami suk Silas suk Timoti ɗe ma
hwikii gaɓa tenti go maṇ wulti ɗe <<Yii,>>
Sogo <<Wowo,>> ka sowu. Ti wo dlip
<<Yii,>> kaṇ.

20 Naḳ ɗe tumal Almasihu Yesu kaṇ Nya
njikaṇ mas wul jwe ta dlaḷli gaɓa dani wu,
tumalti kaṇ ama wule, <<Amin,>> taṇ taṣ
shin ga Nya.

21 A Nya ka laki yek naṃi naḳii yek ma
man dlaḷti na ndaḷti ten kopti ga Almasihu,
naḳ ɗe tik botlaṇni,

22 yek ta lakini ilgwe a mbok ang ɗe mi
wo mbalaṇ jwas kaṇ wu. Yek ta lak Shishi
gwas ka mbadl gaṇaṇ gwe naṃa mbokti
ang ɗe ilgwe a pi a cina go gem kaṇ wu.

23 Nya ka yis ilgwe laki yek ba po pal te
baṇ Korinti ka sowu, a ilgwe laki go yek ɗe
ba lak mbaḷikii diɓaḷti gaa kaṇ.

24 Ba ɗe we ma zikii paḷti wul ngetli ten
ɗe kaa ɓal ɗe majwe ngaṣsi ten Nya wu so,
ma naṃa paḷti wul gaa ɗe naṃ sukkii taḳ
paḷaṇ hwol tuk ɗa naḳ ɗe kaa dlaḷ na ndaḷti
ten ngaṣti gwakaṇ ten Nya wu.

2

1 Yek laki yek a zi ka mbadl gi ɗe, ba po
tul malkii a lakkii ten paḷti duu tuk so.

2 Kume a lakkii ten paḷti duu tuk go, wok
ka lakaṇ ten paḷti hwol tuk wo? kii ɗe a
lakkii ten paḷti duu tukisi wu ka sa?

3 Ilgwe laki yek a lish gaɓa gwe a lishi ga cina wugo yek ɗe kume a tul wu, ba kii ɗe mbun ɗe taɣ lakaɲni nini ten paɣlti hwol tuk wu laɣkaɲ ten paɣlti duu tuk so. Naɣk ɗe a yisi ma ya paɣlaɲ hwol tuki mi sukkii mas wu.

4 De a lishikii go a nima tlat bomti, a naɲma duu tuk i'e, na lwu ka gwel gini. A ba ɗe ta lakkii taɣk paɣlaɲ duu tuk ka so ama taɣk yisaɲ kangwe a lamkii i'e wu.

Taasi majwe paɣlikii byas wullu ka

5 Kume maɣlgon paɣl wul duu tuk wu, ami kaɲ ta paɣli so ama ai mas jinaɲ kaɲ ta paɣlini. A naɲma dlaɲmti nu ba ɗe ta cikii dleɣlngapcan ka so.

6 Nolti gwe ta tla ka ang ga mbalaɲ wonti ka kii wu kumit wi.

7 Ningo taasaɲ byas ilgwe ta paɣlikii wu ɗa mbadl jwakaɲ ka, akaa taasit mbadl ka. Baɣk zakaɲnti ta duu tuk maɲ ngetl gwas so.

8 Kume nuk'wu, a naɲma ngemti gwakaɲ taɣk mbokiti ang ɗe kaa lamti i'e.

9 Ilgwe po laki yek a lishikii gaɓe go yek ɗe ta yeni ko kaa koɓaɲ ilgwe a hwikii wu dlip.

10 Mas maɣlgwe kaa taasit byas wul ka go, a taasit ka wi pak. A mas byas wul gwe a taasi ka go ɗe hal ilgwe a taasi ka ni ɗa wu, ten bi gwakaɲ kaɲ tumal Almasihu,

11 kangwe sheɗan a man gillaɣt gwakaɲ ka sowu, naɣk ɗe ma yisaɲ ɓotlkaɲ gwas wu.

Lilti mbadl ga Bulus a baɲ Turawas

12 De a li baɲ Turawas ta dlaɲm gaɓa maɲ taɲmti ten Almasihu kaɣli wu, yek Bagaa ɓuli tantu dlaɲmti gaɓa.

13 Ko ɗe ili hwotaɲ i'e naɣk ɗe a mbi yilka gi Titus kaɣli sowu. Yek laki yek a pallisi bi yek a li baɲ Makedoniya.

14 Ama a naɲma paɣlti hwol tuk na Nya, ti ɗe ata koɓi naɲmi ama cin baɲ ka mas wul tumal Almasihu wu. Tik nima kopti naɲmi taɲ taɣla taɲmi gaɓa ten Almasihu ko a ako naɣk turare maɲ taɲmi wusaɲ gwe a ngashlu wu.

15 Daɲmti gaɲaɲ wo naɣk turare maɲ taɲmi wusaɲ gwe Almasihu taki Nya kaɲ ni. Gwe a taɲmi wusaɲmi maɣtl ɗaɲka majwe sa ɓa kissi ju suk majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju.

16 Majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju, sa ɓa kum taɲmi wusaɲmi go naɣk wusaɲ gwe a tuli mbaɣshkaɲ wu kaɲ. A mal majwe sa ɓa kisi go taɲmi wusaɲ gaɲmi wo wusaɲ ga mbadl kaɲ gwe a baɣl mbadl mbalaɲ wu. A ba maɣlgon a man kanti diɓaɣlti ga paɣlti wul naɣk gwisi so.

17 Mi wo naɣk majwe asa dlaɲm gaɓa ga Nya ten ɗe taɣs mbi ilgon wu kaɲ maɲaɲ so. Ama naɣk ɗe Nya ka shinaɲ wu, yek laki yek ma naɲmma dlaɲmti gaɓa gwasi na gem a cina ɗatka ka daɲmti gaɲaɲ ɗe maɲ paɣlti wul ga Almasihu.

3

Maɲ paɣlti wul ji pyal dlaɣllaɣt gaɓa

1 Ma ɓa nda taɣsti gaa gaɲaɲ ma? Kaa naɲma lamti ɗe taɣs lish gaɓa gwe a mbok ang tenni malkii sogo gwe a mbok ang tenkii malaɲni wu nwa?

2 Kii gaa gwakaɲ kik ɗe lishti gaɓa gaɲaɲ, gwe sa lishi ten mbadl gaɲaɲ wu, ta ko wokko dlaɲmi taɣs yisi ɗa wu.

3 Kaa mbok ang ɗe kii wo lishti gaɓa ga Almasihu kaɲ, gwe sa lishi tu ten paɣlti wul gwe ma paɣli wu. Ama ba ɗe na wul lishti kaɲ sa lishi so, sa lishi na Shishi ga Nya gwe ni mbadl wu ba ɗe we ten ye gwe asa paɣl lishti dani wu so.

4 Ma dlaɲm naɣk gwisi naɣk ɗe ndaɣlli gah-wulaɲ nini ɗa a cina ga Nya tumal Al-masihu wu.

5 Ilgwe ma paɣli go na manti paɣlti wul ga gaa gaɲaɲ ka so, ama Nya ka baɣlni manti paɣlti wul naɣk gwisi.

6 Tik laki yek ma daɲm ɗe maɲ paɣlti wul ji pyal dlaɣllaɣt gaɓa, ba ɗe tumal mbaɣt gaɓa gwe sa lishi wu so, ama tumal Shishi ga Nya. Naɣk ɗe a mbaɣt gaɓa gwe sa lishi tulli maɣshkaɲ ama a Shishi baɣl mbadl wu.

7 Naɣk ɗe mbaɣt gaɓa ga Musa gwe sa lishi ten ye tulli cilti ga nalti ga Nya, hal yek ba maɲ Yisiraila po man yenti cina gwel ga Musa so, ko ɗe a cilti gwisi gil ka wu. Naɣk ɗe cilti ga cina gwel ga Musa wo maɲ pakti ka kaɲwu,

8 cilti ga nalti ga Shishi ga Nya ɗe a paɣl wullu a nal man gwisi sa?

9 Kume ilgwe a lak maɣshkaɲ go maɲ nalti kaɲwu, ilgwe a tulli daɲmti ɗe maɲ paɣlti wul ndakce a cina ga Nya wu nallaɲ mani!

10 Kume ma kusaɲ gus dlaɣllaɣt gaɓa suk pyal dlaɣllaɣt gaɓe go ma yisi ɗe gusisi gwe ɗe tek go maɲ nalti kaɲwu, ningo nalti poyit so naɣk ɗe sa cingaɣlti ten pyali gwe nal mani wu.

11 Naɣk ɗe ilgwe a cilti gwas paki wu tul na nalti wu, ni kaɲ nalti ga cilti ga ilgwe ba a paki sowu a ni gwi?

12 Naɣk ɗe wundaɣl ga zaɣt mbadl gaɲ nini ɗa wu, yek laki yek gahwulaɲ ndaɣlini.

13 Mi wo naɣk Musa kaɲ ma naɲ so, ɗe ata yitla cina gwel gwas ka na lukaɣl, kangwe ba maɲ Yisiraila a man yenti cilti ga nalti maɲ paktisi ka sowu.

14 Ama yek mbadl gwasaɲ kangaɣl ka. A hal ase a ilgon yitla gwel mbadl ka baɣsa yis gem gwe ni ka gus mbaɣt gaɓa wu so ɗe sa dlaɲm wu. Gwisi naɲma mbokti ang ɗe hal ase sa ɓo kamisi ilgwisi ka so, naɣk ɗe tumal Almasihu na ngus kaɲ asa man kanti ili kaɲwu.

15 A ilgwisi laki baɣsa yis gaa ga mbaɣt gaɓa ga Musa so, hal ase kume sa ɓa dlaɲmisi wu.

16 Ama kume mbalan ballat tet mal Bagaa
wu asa yillit ka.
17 Bagaa kade Shishi gwisi, a lu gwe a
Shishi ni go ba mbalan a dam de zhel so.
18 A mi de sa yitleni gwel ka sowu, ma
namma mbokti ang ten cilti ga nalti gwasi
nak boka. Asa nama ballat ganan tan palan
nakti. A ballat gami de sa ni nima palti wu
nama mbaltidli na cilti nalti tumal Bagaa ti
de Shishi wu.

4

Wul ang ka cikda atli

1 Nak de tumal yenti gonti ga Nya kan sa
balanni palti ilgan wu, ma celan ka mbadl
so.
2 Ma po ngusi hwunti ka ama palan byas
wul so, nak de wundal ga wul jwisi wo wul
nsha kawu. Baa ze ganan na shelti lali
sogo shelti mbalan na gaba ga Nya. Ama
ma nima dlamti gem ta ko wokko kumi, ta
mbalan mas yis palti gem ganan a cina ga
Nya ka mbadl gwasi.
3 Kume gaba man tamti gwe ma dlam wu
ni malgon ga hwudali go, ai majwe ni ten
tantu gilti ju kan.
4 Sa bal gem na gaba man tamti so, nak
de Shedan de a man dii atl ge ngusit atl wu
yitlesi gwel mbadl kawu. Ta laki yek basa
man yenti cilti gwe ni ka tami gaba man
cilti ga Almasihu wu so. Ti de tik de man
tet da Nya tas cillasi da wu.
5 A ten Almasihu Yesu kan ma dlam gaba
ba de ten gaa ganan so. A mi wo zhel
jwakan kan tumal Yesu.
6 Nak de Nya dlam de, <<Han ta cilti cilli
damshal ka.>> Tik lak cilti gwas ten cilti ka
mbadl jinan. Ta cilti cilli mbalan tas yis
nalti ga Nya tu ten cina gwel ga Almasihu.
7 Ningo mi wo nak cikda atl gwe wul ang
ni gibi wu kan ma nanni, tan mbokan ang
de Nya kade man manti wul mas ba de we
mi so.
8 Ma nama tlat bomti ko tet tu ko. Mas na
nu bama nakan na pali wuli so. Ka sa'i jon
wo ama celan ka mbadli, mas na nu bama
zakan zat mbadl so.
9 A mbalan cini dlelngapcan, ama Nya wo
bata zakanni so. Ka sa'i jon wo asa desanni
atli ama bama mashan ka so.
10 Ama nan ten bi mashkan mas cin nak
ga Yesu wu, ten de ta mbok ang ten kangwe
Yesu dam wu ka damti ganan wu.
11 Ma namma damti ten bi mashkan ka
mas damti ganan ten dii atli ten bi ga Yesu.
Kangwe mbalan a yen damti gwas ka dli
ganan man mashkan wu da.
12 Yek laki yek ma nan ten bi mashkan
tak mbi mbadli.
13 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<A nama
dlamti gaba, nak de a ngasan tenki wu.>>
Nak de Shishi ngasti de nam ka nini da wu,
yek laki yek ma namma dlamti gaba nak de
ma balan gem wu.
14 Nak de ma yisi de malgwe palli Bagaa
Yesu kaami a tlilanni sukkii, ata tullanni a
cina datka sukkii wu.
15 Mas wul jimi pi go ten de tak mbi
wul da kan, ten de ta mbalan wonti yen
mbaltidli ga alheri ga Nya asa mbal palti
hwol tuk nati wu kan a shin gwas po mbi
nalti da.

Damti ga malgwe ngasti ten Nya wu

16 Nu ka laki yek bama celan ka mbadl
so. Ko de dli ganan nama lilti kawu, shishi
ganan nama palti pyali ko a gasi.
17 Nak de nak bomti gan de ma namma
tlati wu, a tlal so ama yek ka tullini bal nalti
gwe ba a cingaldli so a ba a paki sowu.
18 Nu ka laki yek ma zi mbadl ten wul
jwe ma bo yeni sowu, ba de ten wul jwe
ma nama yenti wu so. Nak de wul jwe ma
namma yenti a paki ka njet de, ama wul jwe
bama manan yenti sowu a paki so.

5

Batti pyal dli

1 Ma yisi de kume sa jek bii mee gan de
ma namma damti gibi kawu, bii gwe yek
de dli gan de nini da ten dii atl wu, Nya na
gaa gwas ka palini lubii to nya ka. Lubii
gwe ba mbalan ka kin so a ni da ko a gasi
wu.
2 Ningo ma namma citi ka dli i'e ten lamti
de tan mbi dli gwe sa lakini to nya kawu
gwe sa yitlani ka na nali wu,
3 a kume sa yitlani ka na nali wu, sa
mbini koo dlisi so.
4 Nak de ma yi ma damti ka dli gan gwe
ni nak bii mee go ma namma citi ka dli
yek hwotanni na ngapti gwasi. Ba de we
nakkan ma nama lamti ta hwulni na dli ga
dii atl gan ka so, ama ma lami de ta yitlani
na dlisi ga to nyami kawu, ten de ta ilgwe
de ba a mash sowu yitla ilgwe a mash wu
ka mas.
5 Nya na gaa gwas lak wundal ga ballat
gami de ma ballanni wu, Ta balanni Shishi
gwasi tan yisan gem ten bi wul jwe a pi a
cina wu.
6 Nu ka laki yek ma manan dlalti na ndali
gahwulan yek ma yisi de kume ma yi na dli
ga dii atl gan go, ma yi dlenti suk boo ganan
gwe ni to mal Bagaa ka wu.
7 Damti ga ngasti ten Nya kan ma namma
palti, ba de we damti ga ilgwe ama yeni na
gwellu so.
8 Ndali gahwulan nini da ma lami de tan
hwulan na dli gan mani tan tok daman to
nya ka mal Bagaa.

9 Ama ilgwe mbun mani go yek Nya kum
tamti ganan i'e, na tan yima damti ten dii
atli na tan balan to nya ka.
10 Nak de ngetli kan tan dlalan a jinan ga
gobdlan kisti gaba ga Almasihu mas jinan,
tas kisini gaba wu. Asa bal ko wokko ilgwe
dalti ten wul jwe ta pali ata yima damti ka
dli wu, na hwabi na byasi.

Lakanti dlo ga mbalan suk Nya

11 Nak de ma banti Bagaa wu, yek laki yek
ma nama dlot ganan tan lakan mbalan tas
li tet malti. Nya yisanni mas jinan a nama
daamti de ka yis gwisi ka mbadl gwakan.
12 A ba de we ma nama lamti tan tas gaa
ganan a malkii ka so, ama ma nama lamti
tan hwikii hwa ilgwe a lakkii ten bot ngetl
nami wu. A kaa mani ballati majwe nama
bot ngetl na ilgwe nisi da wu ka lal ga pat
gwasan wu.
13 Mi wo ba man boli kan nak gwe
mbalan nama dlamti wu so. A kume ma
nama palti wul nak man boli ma wu, ma
nama palti nak gwisi de tan bal nalti Nya da
kan. A hal de na ceti gaa ganan kan mani
go, to ma pali nu ten de tak mbi wul da kan.
14 Lamti ga Almasihu ka dobanni nak de
ma yisi de mbalan de nam mash ka lal ga
mbalan mas wu. Nak gwisi ka laki de ningo
mas mbalan mash sukti.
15 Ta mashi ka lal ga mbalan mas, ten
de ba majwe yi kaami ju po pal damti ga
gaa gwasan a cina so. Ama tas dam de
mbalan ji malgwe mashi ten bi gwasan, yek
sa pallat kaami ten bi gwasan wu.
16 Ningo bama po yen malgon nak
kangwe a dii atl ge pali so. Ko de tek go
ma yenan Almasihu nak kangwe a man dli
atl yenti wu, ama ningo ma po yenanti nu
so.
17 Yek laki de kume mbalan ni de ga*
Almasihu go ta pal de pyal mbalan wi. Gus
wul gwas po yi so mas, ko yek ke gwas bal
pyali.
18 Mas wul jwisi wo Nya ka pali, ti de
ta lakan dlo ganan sukti tumal Almasihu
wu, a tik balanni palti wul ga lakanti dlo
ga mbalan sukti.
19 Gaba gwe ma dlam go, yek de Nya
nama lakanti dlo gwas suk mas mbalan
tumal Almasihu. Ni go ta po yima dlamti
byas wul jwe sa pali wu tensi so, yek ta
balanni palti wul ga lakanti dlo jwasan
sukti.
20 Nuk go, mi wo mik de gwel ga Al-
masihu ka mbalan. A nak wule Nya ka
nama gaba na gaa gwas tumalanni. Na shin
ga Almasihu ma nama ngemti gwakan de,
tak lakaman dlo gwakan suk Nya.
21 Almasihu de ta po taba palti byas wul
sowu ama yek Nya pallat de sadaka ga byas
wul, ten de tan daman de man palti wul
ndakce mal Nya tumal Almasihu.

6

1 Nak de mi wo man palti wul suk Nya
kawu, ma nama ngemti gwakan kii de kaa
mbi alheri gwas wu, de bak pallan alherisi
de wul ga ten koo lu so.
2 Bo kuman ilgwe Nya dlam wu de,
<<Ka sa'i alheri gi wo, yek a katikii kang,
ka sa'i kisti, yek zi-ang.>>
Katan kang, nak ninge kade sa'i alheri ga
Nya, A ase kade cin kisti.

Tlat bomti ga Bulus

3 Ma dami malgon de wul kotti asan so,
ten de ba malgon dopni na byas ilgon so ka
pal wul ganan.
4 Ka mas wul jwe ma pali go ma mbok
ang de mi wo majwe asa pali Nya wul na
gem wu kan. Ma dlo mbadl ka tlat bomti
suk ka citi ka dli suk ka duu bomti damti
ga dii atli.
5 Sa boni yek sa leni ka, sa kumini cwo ka
dlanti. Sa lakni ten palti wul se nak man
ngetl ganan hal yek bama nde yembal dani
so, yek kuzan tloni a ba ilga nguki ni ni da
so.
6 Ama tumal zok mbadli, suk yisti wul
gwe nini da wu, suk mati suk palti hwa wul
mbalan yek ma mbok ang de mi wo man
palti wul ji Nya kan tumal Shishi gwasi suk
lamti ga gem.
7 Na gaba ga gem gwe ma dlam wu, suk
ndalti ga Nya. Ma nama palti wul ndakce
nak wule wul dlanti kan danka ang jinan
ka.
8 A mbalan balanni nalti, asa pallan de
majwe sa ni ten bi ilgon sowu, asa tasanni
asa dlam gaba lilti shin ka tenanni. A
mbalan pallani de man shelti lali mas na
nu, mi wo ma nama ta dlamti gem.
9 Nak wule nakkan sa yisanni so, ama sa
yisanni i'e. Nak wule majwe sa ni ten bi
mashkan wu kan, ama ma nan kaami. Sa
ta bot ganan ama sa tloni so.
10 Ama yek ka tlat bomti ganan yek pal
hwol tuki. Nak wule ilgon ka nini da so,
ama wul wo mas ganan kan.
11 Kii man Korinti, ma hwudalikii ilgon
so, ama ma mbokikii ang de ma lamkii i'e.
12 Mik nge lamti gwakan so so ca, kik nge
lamti ganan.
13 A nikii ma hwit gaba gan nak gwe a aba
hwi gaba mil jwas wu. Kii mago mbokini
ang ten lamti gwakan nak gwe ma lamkii
wu.

Kii wo lubii ga Nya kan

14 Bak daman de nam suk majwe ba man
kopti ka sowu so. Da nii kan man palti wul

* **5:17 5:17** *de ga* Sogo *ka*

ndakce wu a man daṃti suk maṇ paḷti byas wul gwi? Sogo yek mo cilti suk daṃshal ye?
15 Almasihu a ni ɗe yelaṇ suk Sheɗan nwa? Sogo yek mo maṇ kopti suk maḷgwe ba maṇ kopti ka sowu ye?
16 Yek mo lubii ga Nya su bii waal ye? Mi co lubii ga Nya gwe ni kaami wu kaṇ. Naḳ gwe Nya dlaṃ wu, ɗe ta wule, <<Ba daṃ suksi, a li suksi, ba daṃ ɗe Nya gwasaṇ asa daṃ ɗe mbalaṇ jini.>>
17 <<Ke nuk'wu yilaṇ tet ɗaḳasi ka,
hwulaṇkii suksi,
Bagaa ka dlaṃ naḳ gwisi.>>
<<Baḳ taṇaṇ wul maṇ daṣkaṇ so,
apaa a wulikii ɗem na tulti.>>
18 <<Ba daṃikii ɗe aba, akaa daṃ ɗe mil jini
ji mani suk ji modli,
Bagaa Bal Kakshe ka dlaṃ naḳ
gwisi.>>

7

1 Yelaṇ ji lami jini, naḳ ɗe sa dlaḷlini gaɓa naḳ gaṇ go, ma yillaṇ gaa gaṇaṇ ɗaḳa mas daṣkaṇ gwe a man dukaṇti dli gaṇaṇ sogo shishi jinaṇ wu ka. Ta daṃti gaṇaṇ ni ka cilti i'e ka ɓanti ga Nya.

Bulus paḷ hwol tuki ten bi kopti ga maṇ Korinti

2 Mbokinii ang ɗe kaa lamni. Ai baṃa paḷi gon gwakaṇ byas wul so, baṃa lil gon gwakaṇ ka so, a baṃa te gon gwakaṇ gazi so.
3 A dlaṃ naḳ gwisi ta zikii duu gaa so ama naḳ gwe a hwikii wu, ilgon a te ka dlo gaṇaṇ sukkii a zak lamti gwakaṇ so, na taṇ yi kaami na taṇ maṣhi.
4 Ndaḷi gahwulaṇ ni ɗa tenkii i'e, a naṃa ɓot ngetl naḳii. Mbadl gi cel naḳii so, mas na bomti ma naṃa tlati wu a naṃa na paḷti hwol tuk i'e.
5 Ma mbi shukti so ɗe ma li Makedoniya wu, ko tu ko kaṇ ma ballaṇni ko asa paḷni. Sa ni nima ngotbi a deɓaḷ a ɓanti ka cini a gip boo wu.
6 Ama yek Nya ɗe ata ndlaḷli gahwulaṇ majwe yilli mbadl kaṿu, dlaḷlini gahwulaṇ tumal tulti ga Titus.
7 Ba ɗe tulti gwas na ngus ka laki so, ama suk kangwe ka ndaḷlit gahwulaṇ wu. Ta hwini kangwe kaa naṃa kuzaṇ yenti gi wu, suk kangwe kaa paḷ duu tuk na ilgwe pi wu suk kangwe kaa dlaḷ gal yek ka pi kaal wu. Naḳ gwisi ka laki yek a naṃa hwol tuk naḳii i'e.
8 Kume lishti takaṛda gaṇ lilikii mbadl ma wu, ami wo lili mbadl so. Tek go mbadl gi lili ten ɗe lishtisi lilikii mbadli ama lilti mbadl gwakaṃi wo ga nak njet daṃti kaṇ.
9 Ama naḳ ningo a nima paḷti hwol tuki. Ko ɗe lilti mbadl gwe a lilikii wu taṃi ɗa sowu, ama ai lilti mbadl gwakaṇ lakaṇkii ten cit atl gaa wi. Lilti mbadl gwakaṃi wo lamti ga Nya kaṇ, nuk laki yek baṃa paḷikii byas ilgon so.
10 Lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbini go a lakaṇni ten cit atl gaa, a ma mbi kisti. Aba a lak mbalaṇ ten wulti ɗe ba yisi go ba paḷi so so, ama lilti mbadl gwe a dii atl gaṇ laki go a tulli maṣhkaṇ.
11 Bo yenaṇ ilgwe lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbi mbalaṇ wu tullikii wu. Yekgu, lakkii ten kuzaṇ paḷti hwa wul, yek lakkii ten mbokti ang ten byas wul gwe ka paḷi wu wi. Yek lakkii ten lilti mbadli, yek ɓanti cikii. Yek lakkii ten zaṭ mbadli yek ka dlokii. Yek laki yek kaa laḳaṇ daṃti gwakaṇ, kangwe kaa man paḷti wundaḷ ga nolti gwe ndali ɗe taḳ paḷi wu. Ten gaɓa gaṇ go gem kaṇ kaa mbok ang ɗe kaa paḷ byas ilgon so.
12 Ka lishti gwe a lishikii tek go, maḷgwe paḷ byas wullu, sogo maḷgwe sa paḷit byas wul hwotaṇ so. Ama ka lishtisi wo a hwikii ɗe Nya yis kangwe a kaa kumini bi wu.
13 Nu ka laki yek gahwulaṇ ndaḷini naḳii.
Kaal ɗa ndaḷi gahwulaṃi ɗe nini ɗa go, yek ma paḷ hwol tuk i'e ɗe ma yen kangwe Titus naṃa paḷti hwol tuk wu. Naḳ ɗe kaa ndaḷlit gahwulaṇ mas jwakaṇ wu.
14 Ko ɗe a hwit ɗe a naṃa ɓot ngetl naḳii mago, ai baḳaa laḳaṇni nini ka nsha so. Ama naḳ gwe ɗe mas wul jwe ma dlaṃ go gem kaṿu, nu kaṇ mas gaɓa ɓot ngetl jwe ma dlaṃi Titus tenkii wu mago gem kaṇ.
15 A lamti gwe Titus nima lamti gwakaṇ wu ngusi mbaḷtidli i'e ɗe ta daamti ten kumti bi gwakaṇ mas jwakaṇ suk kangwe kaa baḷti nalti ɗe kanti ɗe maṇdaḳi gwakaṇ.
16 A naṃa paḷti hwol tuki, naḳ ɗe ningo ndaḷli gahwulaṇ ni ɗa tenkii i'e wu.

8

Baḷti wul na lamti ga mbadli

1 Ningo yilkeni jinaṇ, ma lami taḳ yisaṇ ilgwe alheri ga Nya laki yek mot ga maṇ kopti jwe ni atl ga Makedoniya ju paḷi wu.
2 Naḳ ɗe sa ci ka dli i'e tumal bomti sa mbi gaa gwasaṇ giɓi wu. Ama yek sa paḷ hwol tuki i'e hal yek paḷti hwol tukisi laksi ten baḷti wul wonti mbalaṇ, ko ɗe si wo ilgon nisi ɗa so wu.
3 A yisi sa lami taṣ baḷi kangwe sa man baḷti wu, ama hal yek baḷi kangwe man ngetl gwasaṇ wu. Sa baḷi na lamti gwasaṇ ba ɗe ngetli kaṇ sa zisi so.
4 Sa ngemni ɗe taṇ baḷsi lu ne, ɗe si mago sa baḷ wul taṣ zi-ang mbalaṇ ji Nya jwe sa ni a ka atl ga Yehudiya wu.
5 Yek sa baḷ wuli man kangwe ma daṃ gwe we sa man baḷti wu! Yek sa nde na baḷti gaa gwasaṇ Nya Bagaa, kaal ɗa paḷti

nak gwisi wo yek sa balni gaa gwasan nak gwe Nya lami wu.

6 Yek laki yek ma ngem Titus de tas ci cina na mot wul jwe kaa nama balti na mbadl de nam wu, nak de tik lak zhila mot wuli wu.

7 Kik de maji cina ten wul mas. Kaa ni cina ten ngasti ten Almasihu suk ten manti gaba, suk ten yisti gem suk ka lamti de ta pali wul Nya suk ka lamti gwe kaa ni nima palini wu. Yek laki yek ma nama lamti tak cin cina na wundal ga balti wul na mbadl de nam gami.

8 Ngetli kan a nikii ma zati tak bali so, ama a nikii ma mbokti ang ten kangwe majon dlosi wu. A nak gwisi ka mbok ang ten wundal ga lamti gwe nikii da wu.

9 Kaa yis alheri ga Bagaa ganan Yesu Almasihu, ko de wul nidda wu, ama yek ta palli gaa gwas de man lashi wul ten bi gwakan. Kangwe kaa dam de man wul mal Nya tumal lashi wul gwas wu.

10 Ningo ilgwe ba hwikii go yek de, a mbun mani de kume kaa pak palti ilgwe kaa lak zhila palti ayokge wu nak de kaa bal wul a ba malgon ka zikii balti so kiik lak gaa gwakan ten palti nak gwisi mani.

11 Ni go pakan palti ili na wundal ga mbadl gwe ka lak zhila palti da wu, pali kangwe kaa man palti.

12 Kume mbadl balti wul nikii da go, Nya a kum tamti ga balti wul gwakan, de bali ten ndalti gwakan wu. Nya lami de tak balan wul kangwe man ngetl gwakan wu so.

13 Ba de we lamti gi kade ta bal majon wul gwe dibal so wu a kii wo balkii wul man dibalti ka so. Ama mbun de ta hwul palti ilgan ndakce ni go zisi ang nak tantu zat ang nikii da wu. A kii mago gasi gwe ilgon nikii da so yek nisi da wu asa zi-ang na nu kan wok yek ke a dam ndakce.

14 Ama nak de ningo wul nikii da nal wu, kaa mani balti majwe ba nisi da sowu tak zisi ang ne. Kii mago gasi gwe wuli nikii da so, yek nisi da wu asa po balkii ne. Na nu kan kaa palti wul gwakan ani ndakce.

15 Nak gwisi kan ni ga lishi ka gaba Nya de, <<Malgwe mo wul wonti go, wul wontit hwo so, a malgwe mo wul njet go nit njet hwo so.>>

Titus suk yelan jwasi

16 Ma pal hwol tuk na Nya kangwe ta laki yek Titus lamikii zat ang nak kangwe a lami de ta pali wu.

17 Ba de we ndakti kan Titus ndaki de ta li malkii kangwe ma ngemti de tas li wu kawei so, ama ti mago nit ka mbadl de ta li malki.

18 A yekgu ma shin ga yilka ganan wu sukti malkii. Malgwe pal shin mal motgaa ga man kopti ten dlamti gaba man tamti ga Yesu wu.

19 Ban na nak gwisi wo, motgaa ga man kopti botlti de tas ngusi lat sukmi ten bi palti wul alheri gan de ma nama palti ta shin Bagaa mbi nalti wu. Palti nak gwisi a mbok ang de ma lamikii zat ang.

20 Ai bama lami de ta malgon zini byas ilgon gaa, ten kangwe ma nama palti wul na wul jin de motgaa man kopti me na mbadl de nam wu so.

21 Lamti ganan wo yek de tan pal ilgwe ni ndakce wu na a cina ga Nya suk a cina ga mbalan.

22 Ama nima shinti ga yilka ganan suksi, malgwe ma yisti de ti wo man zat ang mbalan kade ti wu. A nak de ndali gah-wulan nit da tenkii wu yek laki yek ta nama lamti tas mbalikii zat ang i'e da.

23 Titus wo yelan palti wul gi kan ma nama palti ilgan ten bi gwakan. Naa yilkeni jinan jwe ni sukti go, mot ga man kopti kaa shinsi, a ilgwe asa pali wu bal shin ga Almasihu nalti.

24 Nuk go mbokisi ang ten lamti gwe kaa lamsi wu, ta mot ga man kopti de sa shinsi ju kum ilgwe kaa pali wu, nak gwisi a mbokisi ang de mot ngetl gwe ma bo ngetl nakii go gem kan.

9

Balti wul ji mbalan Nya

1 Ni ngetli de ta lishikii gaba ten bi zat ang mbalan ji Nya so.

2 Nak de a yis kangwe a kaa lami zat ang mbalan wu, a yekgu a bo ngetl nakii mal man ban Makedoniya. A dlamisi de, <<Kii man Akaya wo kaa lami de tak balan wul tun ayokge.>> Han ta hwikii lamti balti wul gwe kaa pali wu, ka lak wonti kasi ten ngot wul jwe sa balti wul.

3 Yekgu aba po shin yilkeni jinan malkii, kangwe bot getl ganan nakii ten bi balti wul a ni gaba ga bi sowu. Ama tak daman na kang gaa nak kangwe a dlam de kaa pali wu.

4 Kume a tul suk man kopti jon tet Makedoniya go, ba tuli a mbikii wuzali so. Kume ma mbikii nu go nsha a cinni i'e nak de a bo ngetl nakii wu, a ba ami na ngwe kan nsha a cin so ama mas sukkii.

5 Nak gwisi ka laki yek a ngem yilkeni jinan jimi de, tas li malkii cina da ni, tas sak mo wul jwe kaa dlalli gaba de kaa bali wu. Kangwe wuli ani ga mee ka lu de nam de a tul wu, palti nak gwisi a mbok ang de na tami mbadl ka bali ba de ngetli kan zikii so.

6 Damankii de <<Man zhin gwe bak wul njet go ta mbi wul njet, a malgwe bak nal go, ta mbi nal.>>

7 Ta ko wokko bali kangwe mbadl gwas
lami wu, ba de ta malgon bali na lilti
mbadli sogo ngetli so. <<Nya lam malgwe
ata bal wul na tami mbadl wu.>>
8 Nya a manikii balti hwa wul i'e man
kangwe kaa lami wu, tak mbi ilgwe kaa
tamikii da wu ko a gasi, kangwe kaa pali
hwa wul mbalan wu.
9 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu de,
<<A ta bal wul majwe ba wul nisi da sowu
bata nge dani so
Ti wo bata zak palti ndakce so.>>*
10 Nya kade man balti man bakti zhin
wundal gwe ata bak wu, a tik nit de man
balti ilga nguki. Nya a balkii wundal gwe
kaa bak wu, ata laki a ilgwe kaa bak wu
nali. Nak gwisi ka laki a balti wul gwakan
gwe a kaa pali na tami mbadl wu mbalikii
hwa wul ga alheri.
11 Nya a balkii hwa wul ka mas palti
wul gwakan ko a gasi, kangwe kaa dam de
mbalan man balti wul na tami mbadl ko
gasi wu. Nak gwisi ka laki a mbalan pal
hwol tuk na Nya ten balti wul gwakan gwe
kaa shinlu na nali tumalni wu.
12 Pali wul alheri gan de kaa nama pali
go, zat ang mbalan ji Nya kan tokte so, ama
hal a lak mbalan ten palti hwol tuk na Nya.
13 Tumal ilgami de kaa pali wu kan kaa
mboki ang man kopti ten gaa gwakan. A
ningo sa tas Nya ten kangwe kaa kop gaba
man tamti ga Almasihu wu, suk kangwe
kaa bal wul gwakan tak zi-ang naa mbalan
baka nge dani sowu.
14 Ningo sa ngemti Nya, asa nama daamti
mbadl gwakan i'e, ten alheri gwe man ngetl
ga daamti ga mbalan de Nya palikii wu.
15 Tan palan hwol tuk na Nya ten bi balti
wul gan de ta balanni wu, gwe hal mbalan
a man gaba dani sowu.

10

Ngeti ten gaa ga Bulus ten bi palti wul gwasi

1 Ami Bulus a nama ngemti gwakan ami
de asa mbe de <<man sauki gaa,>> de ani
malkii wu, ama <<man ngapti mbalan,>>
a de ani sukkii sowu. Ten bi pallat gaa
de wule ilgon ka so suk lashi gaba ga
Almasihu.
2 A nama ngemti gwakan bak lakanni
nini ta ngabikii so, de a tul malkii wu. Nak
de gon a ngabi majwe sa nama wulti de ma
nama daamti nak man dii atl wu.
3 Ko de ma damti ten dii atli wu, ama
bama palan dlanti nak kangwe a man dii
atl pali wu so.
4 Nak de wul dlanti jinan wo wudali ji dii
atl gan ka so, ama wudali jwe ndalti ga Nya
ni dani ju kan, na nali kan ama jek ndalli
lu ji daamti ga mbadl ga mbalan ka.
5 Ma nama manti ngetl ga dlakti gaba, ma
nama jekti mas ilgwe a laki a ba mbalan a
yis Nya sowu, a ma nama lakti ga daamti
ga ko wok ko ten damti de zhel a ta kumi bi
Almasihu.
6 Ma mbuki tan matl mas majwe basa
kop ilgwe Almasihu dlam sowu, de hal kaa
nama kopti mas ilgwe ta dlam wu.
7 Ili nan ga wudali so ca, malgwe wuli
de ti wo mbalan ga Almasihu kade ti wu,
tas daamti i'e da. Tas daamti de mi mago
mbalan ji Almasihu kan.
8 Ko de gon a nima bot ngetli na ndalti
gwe Bagaa balni de ta nallakii wu, gwe ba
de we ta lilkii ka sowu, ai a palan ilgwe a
laki a nsha cin wu so.
9 Bak daman go we a nama lamti de ta
lakikii banti ka dli na lishti takarda jin so.
10 Nak de naami jwakan nama wuli de
<<Lishti takarda jwas wo, man dibalti kan,
ata ngabi mbalan a gibi. Ama kume ta bal
sukmi go ba gaba gwas a ndal so, a ba ta
dlam ilgwe ni ten bi ilgon wu so.>>
11 Ta wundal ji majwisi yisi de, ilgwe a ma
dlamikii de ma ni sukki wu ni kak-kak suk
ilgwe ma dlamikii ka lishti ju so.
12 Wok de mi wo, yek ka laki a ma cugaa
ten dli ganan ye? Sogo a ma cugaa ganan
suk majwe de sa ba yen gaa gwasan go
wule sa manan naa mbalan wu ye? Wudal
ji maju wo asa cingal gaa gwasan na gaa
gwasan asa ngusi bodlalti gaa jwasan ten
de sa nda kak-kak suk yilkeni gwasan. Palti
nak gwisi wo kadlan kan.
13 Mi wo ma bo ngetl ganan ta man
kangwe mbun de tan pali wu so, ama ma
dlal ten mbat gwe Nya zini wu, kii mago
pali nu.
14 Nak de kii mago kati gon ka zhin gwe
Nya balan wu, ai bama dakcan mbat gwe
sa zini wu so de ma talekii dlamti gaba man
tamti ten Almasihu wu.
15 A bama bo ngetl na gaa ganan man
kangwe mbun de tan pali wu so, nak de
bama bo ngetl na ilgwe majon ka pali wu
sowu. Ama ma nama zat madl de ta ngasti
ten Almasihu gwakan a ngusi mbaltidli,
apaa palti wul ganan ka kii a nal i'e,
16 hal a ma dlam gaba man tamti ka lu
jwe ni cina da lu gwakan wu. A bama bo
ngetl na ilgwe malgon pali ka lu gwe sa
palti wu so.
17 Ama nak gwe sa lishi ga Nya wu de,
<<Mas malgwe lam bot ngetl na ilgon go,
tas bo ngetl na Bagaa.>>
18 Ai ba malgwe ata tas gaa gwas wu kan
asa kanti ten bi ilgon so, seko malgwe Nya
tasti wu.

* **9:9 9:9** Yen Zab 112:9

11

Bulus suk mil shinti ji botli ji lali

1 A nima ngemti gwakan ɗe tak dlo mbadl na ami ko ta nama kadlan. Se tak dlo mbadli.
2 A nama dakalti tenkii wundal dakalti gwe a Nya pali wu. A ndalikii kos wi a kosi kaɗe Almasihu ten ɗe ta talakii bii malti, akaa yi ɗe mil modli jwe sa dop gaa jwasan yek basa ɓo yis mani so wu.
3 Ama ɓanti nama cit gini ten ɗe ba ɗe nak gwe wuci wu gilli Hauwa na ɓotlkan gwasi yek ta lakti ten palti byas wul wu. Kii mago tas gillakii a daamti gwakan lak gil ka, a bakaa po bal gaa gwakan mas Almasihu na mbadl ɗe nam so.
4 Ama akaa kan gaɓa ga majwe asa tulikii ju bale-bale, kaa kan ilgwe sa hwikii ten bi ga Yesu ko ɗe ni kak-kak suk ilgwe ma hwikii wu. Kaa kan wundal ga shishi gwe sa dlamikii wu, ko ɗe wundal ga shishi gwisi wo Shishi ga Nya gwe kaa kan wu ka sowu. Yek kaa bal gem na wundal ga tami gaɓa gwe sa tullikii wu ko ɗe ni kak-kak suk gwe ma tulli wu.
5 A ɓa yeni go majwe akaa mbesi ɗe, <<Kiɗi mil shinti ji botli wu,>> manan na ilgon so.
6 Gon a ba ba man dlamti gaɓa nak gwe sa mani wu so, ama a yis wul. Na nak gwisi kan ma mbokikii ang dani ka mas wul jwe ma pali wu.
7 Byas wul kan a palikii ya? Ɗe a dlamikii gaɓa man tamti yek bakaa ɓatl ilgon so wu, ɗe a palli gaa gi nak'eni tak mbi nalti ɗa wu.
8 Nak wule a kan wul mal naa motgaa ji man kopti ta palikii wul na nali ɗa.
9 Ɗe a yi sukkii go kume a ɓa pal lashi wullu, a damikii ɗe dibalti so. nak ɗe yilkeni jinan jwe ni Makedoniya wu balan mas wul jwe a lami wu. A zikii diɓalti gon gaa ka multi jwisi so, a nu kan ba ngusi palti.
10 Gem ga Almasihu ɗe ni ka ami wu ka laki yek ka mas atl ga Akaya wo malgon mbuki tas hane ɓot ngetl so. Malgon mbuki tas wulan ɗe,
11 yek laki yek a dlam nu ye? Ten ɗe, nget kan a ngekii ya? Nya yisi ɗe a lamkii.
12 Ama ba ngusi nget kanti wulpi gwakan, kangwe kiɗi mil shinti ji botli jimi a man ɓot ngetl ɗe ma nama palti wul nak gwasan wu so.
13 Wudal ga ma jimi wo mil shinti ji botli ji gem ka so, ama si wo man palti wul ga shelti lal kan. Asa pali gaa gwasan nak wule si wo mil shinti ji Almasihu kaɗe si.
14 Yii, wul cit ɓanti ka. A wule Sheɗan mago ata gilli asan gwas ka, nak wule yen shinti ga cilti kaɗe ti na.
15 Nan ɗe wul cit ɓanti ya ɗe kume zhel jwas gilli asan gwasan ka, yek sa palli gaa jwasan nak wule zhel man palti wul ndakce kaɗe si gwa? Ten pakti wo Nya a balsi ɓatlti gwasan kangwe ndal ilgwe si pali wu.

Bomti jwe Bulus tla ten palti wul gwas wu

16 Han ta po dlamikii ɗa, Bak daman gwa we ami wo kadlan ka so. Ama kume nak gwisi kan kaa kaman wu, to, ɓo katini nini kang nak gwe asa kati kan kadlan wu. Kangwe ami mago ba nak mbi ilgwe ba man ɓot ngetl na nali wu.
17 Wudal ga gaɓa ɓot ngetl gan ɗe a nama dlamti ten gaa gi go, Bagaa ka wulan ɗe ta pali so. A nama ɓot ngetl nak gwisi nak kadlan.
18 Ama nak ɗe majon nama ɓot ngetl na gaa gwasan, kangwe a man dii atl pali wu. Ami mago han ta pali nak gwisi.
19 Ama nak ɗe kii wo man ɓotlkan ka wu, yek kaa dlo mbadl na kadlan.
20 Kume mbalan lakkii ten palti wul nak wule zhel gwasan wu akaa dlo mbadl na nu, sogo kume sa kamikii wul ka na ndalti wu, sogo kume sa tekii gazi hal yek sa dam ɗe bagaa gwakan yek sa bekii kalkang wu.
21 Ami wo ni ɗe wul nsha kan nini nak ɗe mi wo ma man palti nak gwisi sowu!

Ama kume ndali gahwulan ni malgon ɗa yek ta ɓa ɓo nget na ilgon wu, ami mago a pali nak gwisi. Aɗe go ani ma gaɓa nak kadlan.
22 A si wo maji Ibirahim ka? Ami mago nu kan. Si wo man Yisiraila ka? Ami mago nu kan. Si wo mil ji Ibirahim ka? Ami mago nu kan.
23 Si wo mbalan jwe asa pali Almasihu wul wu ka? A mansi na ndat nak gwisi. Ani ma gaɓa nak wule gaa ka gili ka! Ai a dlokamankii nini ten palti wul ga Almasihu mansi. Mbalan le ka asami wonti yek a tla ɓoti asami wonti yek a teka hasari jwe a man tlot gi wu wonti.
24 Asami ɗe namtan a man Roma nama ɓot gi ɗe 39 (kutl ɗe mekan na ɗe topsi).
25 Man Roma ɓo na tlemndi asami ɗe mekan, yek a tla lakti na ye asami ɗe nam, asami ɗe mekan a jirgi ze nama tatlti ka ani giɓi, a mul ten gaa bal ze yek a nda cin dani yek sa yillan ɗa giɓi ka.
26 Ten lat ɗanka jwe a pali wu, a te ka duu bomti ji kiɗi ze, a te ka bomti a ang ɗa mukal tlot tantu ka, a te ka bomti a ang ga yilkeni jini man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka so wu. A te ka bomti ka kiɗi ban, yek a te ka bomti ka me, a te ka bomti ten gaa bal ze. Yek a po te ka bomti a ang ɗa majwe asa shel lal ɗe si wo man kopti kaɗe si wu.

27 A paɩ wul yek a ci ka dli i'e, a ngusi multi kaami, a kuzan suk kaɩkaze nama tlot gini. A asami wonti a ba ilga nguki ni ɗa so. Yetaɩ tloni asami wonti, a ba lukaɩ gwe ba lak wu ni ɗa so.
28 Kaal ɗa wul jimi wo, a zi mbadl gi ten paɩti wul motgaa ga man kopti ko gasi.
29 Kume maɩi gon ndaɩ sowu, a kumi wule amik ndaɩ so. A kume sa laki yek maɩgon paɩ byas wul wu, a nda mbadl i'e.
30 Ama kume ba ɓo ngetl na ilgon go, ba ɓo ngetl na wul jwe a mbok ang ten laʂhi ndaɩti gi wu.
31 Nya ɗe Aba ga Bagaa ga Yesu Almasihu wu yisi ɗe lal kan a sheli so. Nalti wo gwas kan gin ten gin.
32 De a yi ka ban Demaskus wu, gobna gwe ni atl ɗa Aritas guu wu laki yek sa ngusi ɓatti dlabii bami kangwe sa man dopti gi wu.
33 Ama yek sa yillan ɗaka bami ka, yek sa shitan sut atli ka gaɗa tu ka shu windo ga bal sambaɩ ga bami. Yek a aɓi ti.

12

Wul jwe Yesu ɓuli Bulus gwel yek ta yeni wu

1 Ko ɗe ba ɓot ngetl a mbaɩi mbalan ilgon dani sowu, ama ngetli kan ta ɓo ngetli. Ningo ba njel gaɓa ten wul jwe Bagaa mboki ang dani wu, wule tlunkat ka! Wule gwel gi kan ta ɓuli yek a yen wul jwe ni ji hwudaɩi wu.
2 A yis maɩgon gwe sa kanti to nya na mekan kawu tumal ndaɩti ga Almasihu gin ɗe kutl cet wupsi jwe nda kaal lu. Ta nan na dli ga mbalan ma ko ta nan na nali so nwa go yek o a yisi so, Nya ka yisi na ngusi.
3 A yisi maɩgwisi wo sa kanti to nya na mekan ka kam. Ta nan na dli ga mbalan ma, ko na dli ga mbalan kan ta ni so nwa? Go Nya na ngus ka yisi.
4 Yek sa hwit gaɓa ten wul jwe ni to nya kawu, yek ta kum gaɓa ten wul jon jwe a man dlamti sowu, wundaɩ wul jwe yen ga mbalan a man dlamti sowu.
5 Ba ɓo ngetl na maɩgwisi, ama ba ɓo ngetl na gaa gi so. Kume ba ngetl na gaa gi ma go, seko ta ɓo ngetl na laʂhi ndaɩti gi ni.
6 Kume a wuli ɗe ta ɓot ngetl na gaa gi ma wu, ba ni ɗe kadlan so, nak ɗe ilgwe ba dlam go gem kawu. Ama ba ɓo ngetl na ilgon so, nak ɗe ba a lami ɗe ta maɩgon kaman man kangwe ta yenan wu suk man ilgwe ta kumi a malan wu so.
7 Ten ɗe ba lak ɓo ngetl na kiɗi wul ji hwudaɩi jwe sa ɓuli gwel yek a yeni wu. yek sa zi cwo gon gwe dami nak iil ka dli gi wu. Yek illi dan nak wule Sheɗan ka shin yen shinti gwasi taʂ nolanni, kangwe ba po ɓo ngetl na gaa gi sowu.
8 A ngem Bagaa ɗe taʂ kaami ilgami ka asami ɗe mekan.
9 Am yek ta wulan ɗe, <<Alheri gi kumki wi, tumal laʂhi ndaɩti gwakan a mbalan yen bal ndaɩti gini.>> Nuk laki ami wo na hwol tuk kan ba ɓo ngetl na laʂhi ndaɩti ga dli gini, kangwe ndaɩti ga Almasihu Yesu a dlaɩ tenan wu.
10 Yek laki yek a lam laʂhi ndaɩti ga dli gini suk byalti gwe a tla wu, suk citi ka dli gwe a ci wu suk cit-dlelngapcan gwe asa ci wu, suk bomti gwe a tla wu. Nak ɗe kume ɗe dli gi ndaɩ sowu yek ɗe sa'i gwe a dli ndaɩi wu.

Motgaa man kopti ji ban Korinti lak Bulus ten hwottidli

11 A palli gaa gi ɗe kadlan, ama kik lakan ten paɩti nu. Kii co mbunan ɗe tak taʂanni nini nak ɗe, <<Kiɗi mil shinti ji botli jimi,>> manan na ilgon so, ko ɗe ani ten bi ilgon sowu.
12 Wul jwe a mbok ang ɗe mbalan wo yen shinti ga botli ka go yek paɩti wul cit ɓanti suk wul jwe a mbok ang dani wu, suk paɩti wul jwe ba mbalan ɓo ku na yenti so wu. A paɩ wul malkii na dlot mbadli, wul cit ɓanti jimi ka mbok ang ɗe ami wo yen shinti ga botli ga gem kan.
13 Ilgon nan ɗa gwe a naa motgaa ga man kopti paɩi gwe bakaa paɩi dani so gwa? Ko lakti ɗe a laki a bakaa zi-ang na wulpi gwakan sowu kan na! To dlo mbadl na ami tak taasini nini byas paɩti gami ka.
14 Ningo a mo gaɗa gi paki wi, ba suk yenkii asami na mekan. Ba zikii diɓaɩti gon gaa so, nak ɗe kii kan a lamkii ba ɗe we wulpi gwakan sowu. Ai ba mbunan ɗe ta man zat zi mil jwasan diɓaɩti gaa so, ama ta man zat kan diɓaɩti ga mil jwasan.
15 Ba kum tamti ga tlot mas ilgwe ni ɗa wu hal suk gaa gi tenkii pak. Kume a lamkii i'e nugo, kii wo njet kaa laman ɗa?
16 Kaa ndaki ɗe nak gwisi kan, a damikii ɗe diɓaɩti gaa so. Ama gon a jon jwakan wule a tlekii ɓotlkan ka yek a shelkii.
17 Ko a tekii gazi tumal majwe a shinsi malkii wu?
18 A ngem Titus ɗe taʂ li malkii yek a lak yilka man kopti gon taʂ li sukti. Titus tekii gazi so, ko ta tekii gazi? Na ami na tisi wo lamti ganan wo wul ɗe nam ka sa? A ba tantu ɗe nam kan ma nama kopti sa?
19 Tek go kaa ba yeni go nak wule yillat gaa ganan kan ma nama lamti tan yilli gaa ganan ɗa ang gwakan ka? Nya ka yenni wu, ilgwe ma nama dlamti go gem kan na shin ga Almasihu. Yelan ji lami jini, mas ilgwe ma paɩi go ten ɗe tan ndaɩlikii gahwulan kan.

20 Nak ɗe ɓanti naɱa cit gini ten ɗe gon
a tuli, a ba ba mbikii ten daɱti kangwe
a lami ɗe tak daɱan wu so, a kii mago a
kaa mo suk ami nak kangwe bakaa lami
ɗe ta ni nu sowu. Ɓanti naɱa cit gi ɗe,
gon a mbi wulti yali-yali, suk dakalti suk
kaa mbadli suk lamti gaa, suk lilti shin ga
yilkeni jwakan ka, suk wulti yilkeni jwakan
suk bal gaa suk tlilti dlanti ka dlo gwakan.
21 Ɓanti naɱa cit gini, ɗe gon a kume a tul
malkii wugo a Nya laki a pal ɗe nak'eni a
cina gwakan. Ɓanti naɱa cit gi ɗe ba mbadl
lil na mbalan wonti ka kii jwe sa pita balti
byas wul tek wu, ama basa ci atl gaa tas zak
palti byas wuli so wu. Jon jwakan ɓo zak
palti wul man daskan so, kaa yima lamti
pat palan suk lamti kumti taɱti wudali ga
majwe ba nsha nisi gwel sowu.

13

Pakti dalti kang ga Bulus

1 Tulti gan ɗe ba tul malkii wu kaɗe asami
na mekan. A nak gwe gaɓa ga Nya dlaɱ
wu ɗe, <<Ten gaɓa ga mbalan ɗe lop sogo
ɗe mekan kan asa dlalli mas gaɓa wu.>>
2 A dalikii kang aa yi malkii asaɱi na lop,
A nin ɗe a ni ɗa so ma wu aɓa po dlaɱ gaɓa
dani ɗa. A ɓa pallan wuco ba zakan majwe
pal byas wul tek wu sogo naa mbalan so,
3 nak ɗe kaa naɱa lamti tak yisi ɗe ko
Almasihu ka naɱa gaɓa tumalan wu. Kaa
yisi nak gwisi nak ɗe ti wo man lashi ndalti
kan ka dlo gwakan sowu, ama ta mbok ang
ten ndalti gwas ka kii.
4 Ko ɗe sa tlot ten gudal yencin ka lashi
ndalti gwas wu ama ta pal kaami tumal
ndalti ga Nya. Ko ɗe mi wo man lashi ndalti
kan ka ti wu ama mas na nu, mbadl nini
ɗa tumalti na ndalti ga Nya ten bi palti wul
gwe ma naɱa palti ka kii wu.
5 Cingalan gaa gwakan tak yisi ɗa, ko
kaa naɱma kopti ga Yesu Almasihu na
gem. Ngusi cingalan gaa gwakan Kaa yisi
ɗe Almasihu ni ka mbadl jwakan sa? Kume
kaa yisi sogo to kaa nda wi ten cingaltisi wi.
6 A zi mbadl gi ɗe, kaa yisi ɗe ma ɓo nda
ka cingaltisi so.
7 Ningo ma naɱa ngemti ga Nya ɗe bak
palan byas ilgon so. Ba ɗe we ma naɱa
lamti tan pallan gaa ganan nak wule mik
cin ban wi so, ama ma naɱa lamti tak
palan ilgwe ni ndakce wu, ko ɗe mbalan
aɓa yeni go nak wule nak kan kamanni gaa
wu.
8 Mi wo ma pal ilgwe a nge gem wu so,
ama ma kop kaal ga gem.
9 A ma pal hwol tuki kume ma ndal so
wu, ama kii wo ndalti nikii ɗa. Ma naɱa
ngemti ga Nya tas laki tak njikaɱanni.
10 Yek laki yek a lishikii wul jimi aba ni
sukkii so, ten ɗe kume a tullu wugo ba daɱi
ngetli ɗe ta pal wul na ndalti gwe Bagaa
balan wu ta ngaɓikii so. Nak ɗe ndalti ga
Bagaa wo ndalti kinti kan ba ɗe ga jekti ka
ka so.

Gaɓa pallat bi

11 Ningo ilgwe ba gaɓa ka kaali dani go
yek ɗe, yilkeni jini, se gasi gon gwakan!
Dlokamankii tak njikamanni. Kuman il-
gwe a naɱa ngemti gwakan ɗe tak pali wu,
ndalli gahwulan yilkeni jwakan, ta daamti
gwakan ni ɗe nam akaa dam na tamti suk
yilkeni jwakan. Palti nak gwisi ka laki a
Nya ɗe a ta lam mbalan ata balsi tami daɱti
wu a dam sukkii.
12 Gaɓe yilkeni jwakan, njukan bi ten
gaskan gwasan ka lamti na hwa mbadli.
13 Mbalan ji Nya nima gaɓet gwakan ɗa
mas jwasan.
14 Han ta alheri ga Bagaa Yesu Almasihu,
suk lamti ga Nya, suk daɱti taɱti ga Shishi
dam sukkii mas jwakan.

Maɲ Galatiya

Gaɓeti

1 Lishtisi wo tet malaɲ kaɲ ni, Ami Bulus
yen shinti ga̱ botli ga̱ Yesu Almasihu, gwe
ba̱ mbalaɲ ka̱ botlaɲ sowu. Ama Yesu
Almasihu suk Nya Buka gwe palli Yesui
kaami wu ka̱ botlaɲni.
2 Mas yilkeni jinaɲ maɲ kopti ɗe saɲi suk
ami wu,
Ka̱ nima gaɓet ga̱ mot gaa ga̱ maɲ kopti
jwe saɲi Galatiya wu.
3 Haɲ ta̱ alheri suk multi mbadl sut mal
Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu Almasihu
daɱ ɗe gwakaɲ,
4 Almasihu Yesu ka̱ baɭ gaa gaa gwas ten
bi byas wul gaɲaɲ ten ɗe taș kisaɲni ɗaka̱
byas daɲti ga̱ dii atl gaɲ ka. Ta̱ paɭi naɨ
gwisi kaɲ Nya Aba lami ɗe ta̱ pi wu.
5 Haɲ ta̱ nalti daɱ ɗe gwasi gin ten gin.
Amin.

Gaɓa maɲ taɱti gon ni ɗa̱ so seko gaɲ

6 Ilgwe kaa̱ naɱa paɭti go nima cit ɓanti
i'e. Nja-nja a duk go yek kaa̱ ɓa zak Nya
ɗe ta̱ mbekii ɗe taɨ daɱaɲ ka̱ alheri ga̱
Almasihu wu, yek hal kaa̱ ɓa lam kanti pyal
gaɓa gon, gwe ni kak-kak suk taɱi gaɓe wu.
7 Ai ba̱ zobsi taɱi gaɓa gon po yi ɗa ka̱
kaal ga̱ taɱi gaɓa gaɱi so. Gem majon ni
ɗa, majwe sa̱ naɱa lamti taș gillikii gaa ka,
taș man zhimbaɭti gwakaɲ ten bi gem gwe
ni ka̱ taɱi gaɓa ga̱ Almasihu wu ɗa.
8 Ama amik ka hwikii ge, kume gon
gaɲaɲ, sogo yen shinti ga̱ Nya ka̱ tuli yek
ta̱ dlaɱikii zobsi gaɓa gon, gwe ni kak-kak
suk taɱi gaɓa gaɲ ɗe ma̱ dlaɱikii wugo ta̱
Nya paɭi maɭi bi gaa.
9 Naɨ gwe ma̱ dlaɱikii tet wu, a po
kaɓikii dlaɱti wi ɗa̱ ɗe, kume maɭgon
dlaɱikii zobsi gaɓa gon gwe ni kak-kak suk
taɱi gaɓa gwe kaa̱ kan wugo, ta̱ Nya paɭi bi
gaa maɭi.
10 Gaɓa gaɲ ɗe a dlaɱ go, ten ɗe ta̱
mbalaɲ kan ilgwe a dlaɱ wu ka? wowo,
a dlaɱ naɨ gwisi kaɲ ten ɗe ta̱ Nya kan
ilgwe a naɱa paɭi wu. Kaa̱ daɱaɲ gwa
we mbalaɲ kaɲ ba naɱa lamti ɗe ta paɭisi
ilgwe sa̱ lami wu nwa? Wowo, ai mbalaɲ
kaɲ ba lami ɗe ta paɭisi ilgwe sa lami wugo
ba naɲ ɗe zhel ga̱ Yesu so.

Nya mbe Bulus taș daɱ ɗe yen shinti ga̱ botli

11 Yilkeni jini, mani suk modli a naɱa
lamti taɨ yisi ɗe, gaɓa maɲ taɱti gaɲ ɗe a
nikii ma dlaɱti go tet mal mbalaɲ kaɲ yil
so.
12 Tet mal mbalaɲ kaɲ a mbi so, a ba̱
maɭgon ka̱ mboki ang dani so. Ama tumal
ɓulti gwel gwe Yesu paɭi wu kaɲ a mbi.
13 Kaa̱ kum kangwe ani, ɗe a yi ma kopti
Nya naɨ gwe a maɲ Yehuda paɭi wu. Ka̱
sa'isi wo, a dlaɭ gal ten lakti ga̱ motgaa ga̱
maɲ kopti ka̱ bomti i'e, ten ɗe ta tlosi ka̱ ɗa.
14 Kaa̱ yisi ɗe a ndaɭ ka̱ kopti Nya naɨ gwe
a maɲ Yehuda paɭi man daka jini. A dakaɭ
mansi ten bi paɭti wul naɨ gwe aba jinaɲ
ku na̱ paɭti wu.
15 Ama Nya botlaɲni a yi ka̱ tuk ga̱ ana
gini yek ta̱ mbeni tumal alheri gwasi naɨ
kangwe ta̱ lami wu,
16 ten ɗe taș mbok ang ten Yen gwas
Yesu tumaɭaɲni, a ta dlaɱi gaɓa maɲ taɱti
majwe ba̱ maɲ Yehuda ka̱ sowu. Ama ɗe ta̱
paɭi naɨ gwisi go, yek ba gaɓa suk maɭgon
a dani so,
17 a ba̱ a li Wurshelima mal majwe sik ɗe
mil shinti ji botli yek pa ami wu so. Ama
yek a tlinya yek a li ka̱ atl ga̱ maɲ Arabiya,
yek paa a pal tet ka̱ baɲ Demaskus.
18 Kaal ɗa̱ gin ɗe mekan, yek a to Wurshe-
lima ta yen Kepas, maɭgwe asa̱ mbet Siman
Biturus wu, yek a mul ɗe kutl cet namtan
malti.
19 A yen naa mil shinti ji botlisi so,
Yakubu yilka ga̱ Bagaa kaɲ a yenti.
20 Ilgaɲ ɗe a nikii ma lishti go gem kaɲ,
lal ka̱ so dlo gi suk Nya.
21 Kaal ɗa̱ naɨ gwisi wo yek a li ka̱ atl ga̱
Siriya suk Silisiya.
22 Ama motgaa ji maɲ kopti jwe sa̱ ni ten
kaț atl ga̱ Yehudiya jo sa̱ ɓo yenaɲni gwel
suk gwel so.
23 Ama sa̱ kum gaɓa ɗe, <<Maɭgwe ata̱
lakaɲni ka̱ bomti tek wu yek gu ta̱ ɓa dlaɱi
gaɓa mbalaɲ ten bi ngaș̱ti gwe ta̱ ngwe ɗe
taș taasi kaɯu!>>
24 Yek sa̱ baɭ Nya nalti ten bi gini.

2

Bulus mbi kantidli mal naa mil shinti ji botli

1 Kaal ɗa̱ gin ɗe kutl cet wupsi, yek a pal
to baɲ Wurshelima ka suk Barnabas suk
Titus.
2 A to kaɭi ten ɗe Nya ɓuli gwel yek ta̱
mboki ang ɗe ta to. Ɗe a mbuki kaɭi wu yek
a moo suk bacina ji motgaa ji maɲ kopti,
yek a mbesi te malkaɱi ka yek a hwisi
kangwe a dlaɱi majwe ba̱ maɲ Yehuda ka̱
sowu gaɓa maɲ taɱti. A paɭi naɨ gwisi kaɲ
ten ɗe ba̱ ilgwe a paɭi wu suk ilgwe a nima
paɭti wu daɱ ten koo lu so.
3 Ama ko ta̱ Titus ɗe ma̱ naɱa laț sukti
wu mago maɭgon zit ngetli ɗe taș saɭti so,
ko ɗe ti wo maɲ Yehuda ka̱ sowu.
4 Bi saɭti gaɲ go tet mal mbalaɲ jwe asa̱
shel lal ɗe si wo yilkeni jinaɲ kaɗe si wu kaɲ

yili, majwe saˌ te tet malaŋni mukli wu. A ilgwe laki yek sa te tet go yek ɗe taṣ lil daṃti mbit gaa gwe maˌ mbi kaˌ kopti gaˌ Almasihu Yesu wu ka. Lamti gwasaŋ wo taṣ pallaŋi ɗe zhel,

5 ama baṃaˌ balsi lu so ko njaa, ten ɗe taˌ gem gaˌ gaɓa maŋ taṃti daṃ sukkii.

6 Ama maˌ jimi ɗe a mbalaŋ kansi ɗe, si wo kiɗi mbalaŋ kawu mbaḷ ilgon ten ilgwe a naṃa mbokti ang dani wu so. Kaˌ yenti gi wo, ko taˌ nik saˌ ni gwi mas ɗe naṃ kaŋ. Ai baˌ Nya lamaŋ maḷgon man gon so.

7 Ama saˌ yen dlaṃti gaɓa maŋ taṃti gwe Nya baḷaŋ ɗe taˌ paḷi maŋ laṣhi saḷti, majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, naɗ gwe taˌ baḷ Biturus ɗe taṣ paḷi maŋ Yehuda wu.

8 Ai Nya ɗe taˌ shin Biturus mal maŋ Yehuda taṣ daṃ ɗe yen shinti gaˌ botli malsi wu, tik shinaŋ mal majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu ta daṃ ɗe yen shinti gaˌ botli malsi.

9 Yenti alheri gwe Nya paḷi wu kaˌ laki yek Yakubu, suk Kepas, suk Yohana kamaŋ naˌ ang ɗe lop, saˌ kamaŋ suk Barnabas naˌ mbadl ɗe naṃ naɗ ɗe sik ɗe bacina ji motgaa ji maŋ kopti gaˌ Yesu wu. Yek maˌ dlaḷli gaɓa suksi, ɗe mi wo ma li mal majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, a si wo sa li mal maŋ Yehuda.

10 Yek damini ɗe baˌ majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu lakini mik kaŋg so, a gwisi kaɗe ilgwe a naṃa lamti paḷti i'e wu.

Bulus maṭl Biturus

11 Ɗe Biturus tul Antakiya wu, yek a matlti gwel suk gwel naɗ ɗe mas mbalaŋ yisi ɗe ilgwe taˌ paḷi go baˌ mbun sowu.

12 Tek go a Biturus nguk wul suk majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu. Ama yek ɗe Yakubu shin majon te Antakiya kaˌ wu, yek taˌ yilli gaa gwas ka yek taˌ daṃ a malkaṃi. Ten ɗe taˌ nima ɓanti majwe saˌ nima lamti ɗe taˌ saḷ majwe baˌ maŋ Yehuda kaɗe si sowu.

13 Yek naa maŋ Yehuda maŋ kopti jwe saˌ ni suk mi wu kopti kaˌ paḷti riya gwasi, hal Barnabas mago saˌ kanti giɓi.

14 Ama yek a yeni ɗe ilgwe saˌ paḷi go saˌ paḷ gem naɗ kangwe ni kaˌ gaɓa maŋ taṃti wu sowu, yek a wul Biturus te kaˌ mbalaŋ kaɗe, <<Ki wo maŋ Yehuda kaɗe ki, ama yek kaˌ naṃa paḷti wul naɗ maḷgwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu. Ɗa ni kaŋ ka zi majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ so paḷti wul gaˌ maŋ Yehuda gwi?>>

15 <<Gem kaŋ mi wo ɗe maŋ Yehuda kaŋ saˌ zaŋni, mi wo baˌ maŋ paḷti byas wul kaˌ so, ami wo baˌ naɗ majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaɗe si sowu kaŋ maŋaŋ so.

16 Mas naˌ naɗ gwisi, maˌ yisi ɗe Nya a taasi maḷgon byas wul gwas ka ten ɗe maḷi kop mbaṭ gaɓa gaˌ Musa so, ama sa taasi mbalaŋ byas wul gwas ka tumal ngaṣti ten Yesu Almasihu. Ten naɗ gwisi kaŋ, mi maŋ Yehuda mago tu ten ngaṣti ten Yesu Almasihu kaŋ maˌ mbi taasti byas wul gaŋaŋ ka tumal kopti mbaṭ gaɓa gaˌ Musa kaˌ so, ten ɗe tumal kopti mbaṭti wo maḷgon a mbi taasti byas wul gwas kaˌ so.

17 <<Kume mi maŋ Yehuda mago se maˌ ngaṣaŋni ten Almasihu a paa Nya taasi ni byas wul gaŋaŋ kaˌ go, mi mago maŋ byas kaŋ. To, naɗ gwisi naṃa mbokti ang ɗe Yesu nima pit kaal paḷti byas wul la? Ko njaa, naɗ gwisi kaˌ so!

18 Ama kume ɗe hal a po kin ilgwe a jek kawu go, a daŋ ɗe maŋ paḷti ilgwe mbaṭ gaɓa dlaṃ ɗe baˌ paḷi sowu wi.

19 Naɗ ɗe ami wo hwuuni kaŋ ani tu ten kopti mbaṭ gaɓa gaˌ Musa, naɗ ɗe mbaṭi tlo ka ten ɗe ta daṃ naˌ mbadl mal Nya wu.

20 Saˌ ɓakaŋ ka ten gudaḷ yencin suk Almasihu. Ni go amik naṃa daṃti so Almasihu kaˌ nima daṃti kaˌ ami. Daṃti gi kaˌ dli gaŋ wo, a naṃa daṃti ngaṣti kaŋ ten Yen gaˌ Nya, ti ɗe taˌ lamaŋni yek taˌ baḷ mbadl gwas ten bi gi wu.

21 Ami a palli alheri gaˌ Nya ten koo lu so, ɗe kume mbalaŋ a mbi daṃti ndakce mal Nya tumal kopti mbaṭ gaɓa gaˌ Musa go, gwisi naṃa mbokti ang ɗe maṣhkaŋ gaˌ Almasihu wo ten koo lu kaŋ ni.>>

3

Ngaṣti ten Nya suk mbaṭ gaɓa gaˌ Musa.

1 Kii maŋ Galatiya kaɗlaŋ, wok tla gaa gwakaŋ nu wo? Ale, ten dii kaŋ a dlaṃikii bi ɓakti gaˌ Yesu ka ten gudaḷ yencin naˌ!

2 Ta ɓo ngemkii, tumal kopti mbaṭ gaɓa gaˌ musa kaŋ kaˌ mbi Shishi gaˌ Nya ma, ko tumal baḷti gem naˌ gaɓa gwe kaa kumi wu?

3 Kii wo kaɗlaŋ kaˌ le? Kaa nde kaˌ Shishi yek kaa ɓa paki kaˌ dli ya?

4 Ase mas ɓomti jwe kaˌ tla go ten koo lu kaŋ kaa tla a, naɗ gwisi wo maŋ paṭ kaˌ nwa?

5 Nya baḷkii Shishi gwasi yek taˌ paḷ wul cit ɓanti wonti kaˌ dlo gwakaŋ ten ɗe kaa naṃa kopti mbaṭ gaɓa gaˌ Musa nwa? Ko ten ɗe kaa baḷ gem naˌ taṃi gaɓa gwe kaa kumi ten Almasihu wu?

6 Ɓo daamaŋkii ten daṃti gaˌ Ibirahim la naˌ! Ni gaˌ lishi ɗe, <<Taˌ ngaṣti ten Nya, yek Nyami dlaṃti kaˌ maŋ paḷti wul ndakce.>>

7 Kume naɗ gwisi kawu, se taɗ yisi ɗe majwe ngaṣsi ten Yesu go sik ɗe mil ji Ibirahim.

8 Tek go gaɓa gaˌ Nya mbok ang ɗe, majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu a daṃ ɗe majwe byas wul nisi gaa sowu tu ten ngaṣti ten Yesu, naɗ ɗe tun tek go sa hwi Ibirahim taṃi gaɓe ɗe, <<Mas mbalaŋ a mbi albarka tumalki wu.>>

9 Ten naƙ gwisi kaŋ mas majwe ngaƽsi
ten Yesu wu a mbi albarka suk Ibirahimi
maŋ ngaƽsti.
10 Naƙ ɗe sa paƖi bigaa mas majwe ngaƽsi
ten mbaƭ gaɓa ga Musa ɗe taƽ mbi kantidli
mal Nya wu. Sa lishi naƙ gwisi ɗe, <<Maŋ
bi gaa kaɗe maƖgwe baƭa kop mas wul jwe
sa lishi ka mbaƭ ga gaɓa Musa sowu.>>
11 Gaɓa wo ni ga hwudaƖi so, ɗe maƖgon
a daŋ ɗe maŋ laƽhi byas wul gaa mal Nya
tumal kopti mbaƭi so, naƙ ɗe sa lishi ɗe,
<<Maŋ paƖti wul ndakce a paƖ daŋti gwasi
tumal ngaƽsti ten Nya.>>
12 Mbaƭi wo tu ten ngaƽsti kaŋ tul so,
naƙ ɗe sa lishi ɗe, <<MaƖgwe kop mas wul
jwe mbaƭi dlaŋ wugo ta daŋ tumal mbaƭi
wu.>>
13 Almasihu yillaŋi tet ɗaƙa bigaa gwe
mbaƭ gaɓa paƖini wu ka, ten ɗe sa pallaƭ ɗe
wul bigaa ten bi gaŋaŋ, nak gwe ni ga lishi
ɗe, <<Maŋ bigaa kaɗe mas maƖgwe sa ɓakti
ka ten gudaƖ yencin wu.>>
14 Almasihu Yesu kisaŋni ten ɗe taˌ al-
barka gwe sa laki Ibirahim wu daŋ ɗe ga
majwe ba maŋ Yehuda ka sowu pak, gwisi
ka laki yek ma mbi Shishi ga Nya ɗe sa paƖ
alkawol gwas tumal ngaƽsti gaŋaŋ.

Naƭ kak-kak ga mbaƭ gaɓa suk alkawoli

15 Yilkeni jini, haŋta ɓo cingaƖikii ten
ilgaŋ ɗe kaa yisi wu, naƙ kangwe ɗe hal
mbalaŋ ɗe lop dlaƖli gaɓa ka dlo gwasaŋ
yek sa lak ang dani wugo, ba maƖgon a man
ɓaƭlti ka so a ba maƖgon a man mbaƖti ilgon
dani sowu naƙ gwisi kaŋ ni ten gaɓa gaŋ.
16 Naƙ gwisi kaŋ ni pak, Nya dlaƖli gaɓa
ka dlo gwas suk Ibirahim suk yen gwasi.
Lishti gaɓa ga Nya wule, <<suk mil,>> so,
kangwe ɗe ma damaŋni ɗe mili wo sa wonti
wu sowu. Ama gaɓa wo sa lishi ɗe, <<suk
yen gwa,>>* gwe yek ɗe mbalaŋ ɗe naŋ, a
tik ɗe Almasihu wu.
17 Ilgwe a naŋma dlaŋti go yek ɗe, Nya
dlaƖli gaɓa ka dlo gwas suk Ibirahim. Ten
naƙ gwisi kaŋ mbaƭ gaɓa gwe sa tuli gin 430
ka kaali wu a palli dlaƖlaƭ gaɓe ten koo lu so.
18 Ɗe kume mbalaŋ a mbi albarka ga
Nya tumal kopti mbaƭi go, ai ta mbi tumal
alkawol ga dlaƖlaƭ gaɓe so. Ama Nya ka
alheri gwasi, yek taˌ laki Ibirahim albarka
ten bi alkawoli.
19 Kume naƙ gwisi kawu, yek ɗe laki yek
sa baƖ mbaƭ gaɓa ga Musa ye? Ilgwe laki
yek sa mbaƖ mbaƭi dani go yek ɗe taƽ yillini
byas wul jinaŋ ten dii kaŋ. Sa tulli mbaƭi taˌ
mbalaŋ paƖ wul ɗa kaŋ se sa'i gwe Yen ga
Ibirahimi tul wu, naƙ ɗe ten bi gwas kaŋ
sa paƖ alkawoli wu. Mil shinti ji Nya ka
tulli mbaƭi tumal maƖgwe ataˌ dlaƖ ka dlo ga
mbalaŋ suk Nya wu.
20 Asa ngo maŋ dlaƖti kaˌ dlo kume gaɓa ni
kaˌ dlo gaˌ mbalaŋ ɗe lop wu, ama Nya wo ti
wo ɗe naŋ kaŋ.

Ilgwe laki yek sa tulli mbaƭ gaɓa wu

21 Ɓohwe gaɓa gaŋi nima dlaŋti ɗe we
mbaƭ gaɓe wo baˌa mo suk alkawol gaˌ Nya
sa? Hwowo ko njaa! Ɗe kume saˌ tullaŋ
mbaƭ gaɓa maŋ baƖti mbadl go, ai mbalaŋ a
mbi daŋti paƖti wul ndakce mal Nya tumal
kopti gaˌ mbaƭ gwisi.
22 Ama saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya ɗe mas dii
atl wo zhel gaˌ paƖti byas wul kaŋ, Nya paƖi
naƙ gwisi kaŋ ten ɗe taƽ baƖ majwe ngaƽsi
ten Almasihu Yesu ilgwe taˌ paƖ alkawol ɗe
ta baƖi tumal ngaƽsti ten Almasihu Yesu wu.
23 Ɗe ngaƽsti ɓo tul sowu, mbaƭi leni ka
naƙ majwe saˌ lesi kaˌwu, ma manaŋ yilti kaˌ
so se ngaƽsti tuli.
24 Naƙ gwisi naŋma mbokti ang ɗe saˌ
lakaŋni kaˌang gaˌ mbaƭi ten ɗe taˌ taƖani mal
Almasihu, amaˌ ngaƽsti kaˌ laki yek baˌ byas
wul ni ni gaa mal Nya so.
25 Naƙ ninge ɗe ngaƽsti tullu, maˌpo yi gaƶ
gaˌ mbaƭ gaɓa gaˌ Musa so.
26 Ten naƙ gwisi kaŋ, mas jwakaŋ wo mil
ji Nya kaŋ tu ten ngaƽsti ten Almasihu Yesu,
27 naƙ ɗe mas jwakaŋ wo saˌ paƖikii bap-
tisma kaˌ Almasihu wu, gwisi mbok ang ɗe
kaa kan paƭ gaˌ Almasihu ɗe paƭ gwakaŋ wi.
28 Ten naƙ gwisi kaŋ, kaa po yi kak-
kak so, maŋ Yehuda, sogo majwe baˌ maŋ
Yehuda kaˌ sowu, zhel sogo majwe baˌ zhel
kaˌ sowu, mani sogo modli. Ten ɗe mas
jwakaŋ ɗe naŋ kaŋ kaa ni mal Almasihu.
29 Kume kii wo mbalaŋ ji Almasihu kaˌ
wu, to kii wo mil ji Ibirahim kaŋ, a kik
ɗe majwe a ci gado gaˌ Nya naƙ gwe taˌ paƖ
alkawol wu.

4

1 Ilgwe a naŋma dlaŋti go yek ɗe, kume
hal maŋ cit gado yi ɗe yen mbalaŋ go taˌ ɓo
man zhel na ilgon so, ko ɗe mas wul ji maŋ
zaƭ gwas aya daŋ ɗe gwas wu.
2 Kaˌ sa'i gwe ɗe taˌ yi nak'eni go, yeni yi
kaˌ ang gaˌ maŋ ketaƖti jwasi suk majwe saˌ
nit ma zaƭ gwel ten wul, hal se cin gwe aba
gwas zi wu tuli.
3 Naƙ gwisi kaŋ maŋaŋni kaˌ sa'i gwe
tantu gaˌ Yesu Almasihu ɓo tul so wu, kaˌsa'i
gwisi wo maˌ daŋaŋ naƙ mil mbalaŋ, maˌ
daŋaŋ ɗe zhel ji maŋ iko jwe sik ɗe guu ji
dii atl ge wu.
4 Ama ɗe sa'isi njikaŋ wugo, yek Nya shin
yen gwas suɗi gwe kili mbalaŋ naˌ ngus kaˌ
zaƭ wu, ama taˌzaƭ kaˌsa'i gwe saˌ yima kopti
mbaƭi wu,
5 taƽ ɓatl wul ten majwe saˌ ni gaƶ mbaƭi
wu, ataˌ pallaƽi ɗe mil ji Nya.

* **3:16 3:16** Yen L. Z. 12:7: L. Z. 24:7

6 Nak ɗe kaa ɓal ɗe ma ɓalaŋ ɗe mil jwas
go, yek ta shin Shishi ga Yen gwas sut ka
mbadl gaŋaŋ, gwe a mbe Nya ɗe, <<Abba,*
Aba>> wu.
7 Ten nak gwisi kaŋ, ningo ki wo zhel ka
po yi so, ki wo yen gwas kaŋ. A nak ɗe ki
wo yen gwas kawu, Nya pallak ɗe maŋ cit
gado gwas wi pak.

Bi ga maŋ Galatiya hwot Bulus

8 Tek wu ɗe bakaa ɓo yis Nya sowu, akaa
ngusi atl wul jwe a mbalaŋ ngusisi atli, jwe
ɗe basa ni ten bi ilgon sowu.
9 Ama nin ɗe kaa yis Nya wu, sogo nin ɗe
Nya yiskii wu, ɗaŋi kaŋ kaa kop iko jwe sik
ɗe guu ji dii atl gee ɗe basa ndal sowu gwi?
Yek laki yek kaa naŋa lamti tak ɓo palaŋ
ɗe zhel jwasaŋ ɗa ye?
10 Kaa pal ɗe maŋ kopti cin jon, suk lip
jon suk gini jon.
11 Ilgwe kaa naŋa palti wu ci ɓanti, ba
citi ka dli gi tenkii ni ten koo lu so!
12 A naŋa ngemti gwakaŋ yilkeni jini, ɗe
tak daŋaŋ nak ami ten ɗe ami mago ani
nak kii A bakaa pali byas ilgon so.
13 Kaa yisi ɗe cwo gwe cin wu ka laki, yek
a mbi tantu ta ndekii tullat tami gaba.
14 Ko ɗe cwo gi wusi tullikii bomti i'e wu,
ama mas na nak gwisi yek bakaa mbulaŋni
sogo yek kaa nge palti tenaŋ so. Ama yek
kaa kamaŋ na ang ɗe lop nak wule yen
shinti ga Nya kaɗe ami, nak gwe kaa kan
Almasihu Yesu gaa gwas wu.
15 Kaa pal hwol tuk i'e ka sa'i gwisi! Ama
yek ningo hwol tuk gwe kaa pali na ami
wu ɓal ko? Ten ɗe gem, ka sa'i gwisi wo,
ɗe maŋ pat kani go, kaa yilli gwel jwakaŋ
akaa balaŋni.
16 Ama yek ningo, a daŋikii wi ɗe yelaŋ
dlanti ten ɗe a dlaŋikii gem ma?
17 Maŋ mbokti ang ten gaba shelti lal jimi,
naŋa lamti tlat gaa jwakaŋ, ama ilgwe nisi
ka mbadl go hwa wul ka so. Ilgwe sa naŋa
lamti go yek ɗe tas hul dlo gwakaŋ sukmi,
apaa mas mbadl gwakaŋ pal tensi.
18 Ai mbunaŋ ɗe ta mbalaŋ pal ilgwe sa
pali wu, ɗe hal kume ilgwe nit ka mbadl go
hwaɓi ka wu. Ama tas dloti ko agasi, ba ɗe
we se gasi gwe ani sukkii wu so.
19 Mil ji lami jini, gaŋ kaɗe bomti na lop
gwe a tla tenkii wu nak wule kili gwe ni ten
gahwulaŋ na cicit zat yen wu. A ba ngusi
tlat bomti gami, hal se a yen Yesu ka daŋti
gwakaŋ.
20 Ayya, wule ba naŋ sukkii ninge ta balli
yal gini, bi gwakaŋ nima hwotti gi i'e.

Gaba ten Hajara suk Saratu

21 Hwini nini, kii ɗe ka na lamti kopti
mbat gaba ga Musa wu, kaa yisaŋ ilgwe
mbati dlaŋ wu sa?
22 Nak ɗe ni ga lishi ɗe, mil maani ɗe lop
ni Ibirahim ɗa, yeni gon wo tumal kili zhel,
a gon wo tumal kili gwe ba zhel ka sowu.
23 Yeni gwe sa zat tumal kili zhel go sa
zati nak kangwe asa wut mil wu. Ama yeni
gwe sa zat tumal kili gwe ba zhel ka sowu
go ti wo sa zat tu ten bi alkawol gwe Nya
pali Ibirahim wu.
24 Wul jimi wo sa cingal gaba dani, ten
ɗe modli jimi wo sa naŋa mbokti ang ten
dlallat gaba ɗe lop. Hajara kaɗe ana ga zhel
tani nak dlallat gaɓe gwe sa pali ten tlandal
Sinai wu.
25 Ningo Hajara kaŋ sa cingalti ɗe tlandal
Sinai ka atl ga Arabiya. Tik ni nak baŋ
Wurshelima nak ningaŋ, nak ɗe na ti na
mil jwasi mas sa naŋa daŋti zhel wu.
26 Ama Wurshelima gwe ni nya go ti wo
zhel ka so, a tik ɗe ana gaŋaŋ.
27 Ten nak gwisi kaŋ sa lishi ɗe,
<<Pal hwol tuki, ki ndokla,
kii ɗe baka wut mil sowu,
lak icin, kul ten palti hwol tuki,
ki ɗe ka yis cit tuk zat yen sowu.
Ten ɗe mil ji kili gwe kos gwas catti ka go
sa wonti
sa wonti man mil ji kili gwe kos gwas
yi sukti wu.>>
28 Ningo yilkeni jini, kii wo kaa ɓal ɗe mil
ji Nya tumal alkawoli nak kangwe Ishiyaku
ni wu.
29 Ka sa'i gwisi wo yek yen gwe sa zat nak
kangwe asa wut mil wu ci dlelngapcan yen
gwe sa zat tumal iko ga Shishi ga Nya wu.
Nu kaŋ ni pak hal nin.
30 Ama ni ga lishi ka gaba ga ɗe, <<Mbol
zhel kili wu suk yen gwasi, ten ɗe yen ga
zhel kilisi a mbi gado suk yen ga kili gwe
ba zhel ka sowu so.>>
31 Nak gwisi ka laki yilkeni jini, mi wo mil
ji kili zhel ka so, ama mil ji kili gwe ba zhel
ka sowu.

5

Mbit gaa tumal Almasihu

1 Almasihu laki yek ma mbi gaa gaŋaŋ
ten ɗe ba malgon po ngapaŋni so. Ten nak
gwisi kaŋ, se tak dlalaŋ na ndalti, bak balaŋ
gaa gwakaŋ akaa po pal wul ɗe zhel so.
2 Ɓo kumaŋni nini i'e! Ami Bulus, amik
ka hwikii gaba ge, ɗe kume sa salkii ten ɗe
tak mbi kantidli mal Nya ka go, Almasihu
nikii zikii ang na ilgon so.
3 Amik ɓa po hwikii wu ɗa ɗa, ɗe hal kaa
naŋa lamti tak mbi kantidli mal Nya tumal
salti go, to, nikii ngetli tak koɓaŋ mas mbat
gaba ga Musa.
4 Kii ɗe kaa naŋa lamti tak daŋaŋ ɗe
maŋ lashi byas wul gaa mal Nya tumal
kopti mbat gaba ga Musa go, kaa yil ɗaka

* **4:6 4:6** *Aba* Na bi Arameya

kopti gaˌ Almasihu kaˌ wi. A kaaˌ nge alheri gaˌ Nya wi pak.
5 Ama tumal Shishi gaˌ Nya suk tumal ngaṣti tenti kaŋ maˌ naŋma ɓaṭṭi, suk zaṭ mbadl gaŋaŋ ten mbit paḷti wul ndakce gaˌ Nya.
6 Ten ɗe kume maˌ naŋ ɗe mbalaŋ ji Almasihu Yesu go, naˌ taṣ saḷaŋni, naˌ baṣ saḷaŋni so mas ni ten bi ilgon so. Ilgwe hwotaŋni go yek ɗe ngaṣti ten Yesu gwe asaˌ yisi tumal lamti yilkeni wu.
7 Tek go kaaˌ naŋma yemti hwa lalsi. To, wok tlekii cina yek taˌ lakkii ten zakti kopti gaɓa gem wo?
8 Wundaḷ gaˌ shelti gaŋmi ɗe saˌ shelkii go, sut mal Nya ɗe taˌ mbekii wu kaŋ yil so.
9 Naḳ kangwe asaˌ wule, <<Njet yis kaɗe maŋ lakti gaˌ bal apti paḷti burodi ten toti.>>
10 Mas naˌ naḳ gwisi gahwulaŋ ndaḷi naḳii. Daŋmti gaŋaŋ sukkii kaˌ paḷti wul gaˌ Bagaa kaˌ laki yek gahwulaŋ ndaḷi naḳii, ten ɗe kaa kan gaɓa gaˌ maḷgon man gi so. Ama Nya a nol maḷgwisi ɗe taˌ naŋma zhimbaḷti gwakaŋ wu, ko taˌ tik ɗe wokko.
11 Yilkeni jini, a wulaŋkii ɗe, bi saḷti kaŋ a yima gaɓa dani go, da yek ka laki asaˌ yima cit dlelngapcan ye? Ai, gaɓa bi maṣhkaŋ gaˌ Almasihu ten gudaḷ yencin a daŋmi maḷgon ɗe wul kotti asaŋ so.
12 Ama lamti gi wo, taˌ maˌ jimi ɗe saˌ nima zhimbaḷti gwakaŋ wu pita dlaŋmti gaɓe hal se saˌ yilli ndis jwasaŋ ka mas jwasaŋ.
13 Yilkeni jini, kii wo saˌ mbekii ten ɗe taḳ paḷaŋ daŋmti mbit gaa. Ama paŋ ɗem-ɗem baˌ mbit gaa gwakaŋmi lakkii paḷti byas wul so, ama kaˌ lal gaˌ paḷti naḳ gwisi wo taˌ gaŋmi lakkii ten paḷti wul yilkeni jwakaŋ kaˌ lamti.
14 Ai mas mbaṭ gaɓa gaˌ Musa wo saˌ mwe ka kaˌ gaɓa ɗe naŋm ɗe, <<Lam maḷgwe ni njaa sukki wu naḳ gwe kaˌ lam gaa gwa wu.>>
15 Ama kume daŋm naḳ wul me, akaaˌ ngusi dlanti suk yilkeni jwakaŋ, akaaˌ ngusi asti yilkeni jwakaŋ, akaaˌ naŋma ngukti tlu gaˌ yilkeni jwakaŋ go, paŋ ɗem-ɗem naˌ paṭ jwakaŋ sogo kaa pak yilkeni jwakaŋ mas.

Daŋmti tumal Shishi gaˌ Nya

16 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, taḳ zakaŋ Shishi gaˌ Nya taṣ koɓi naḳii. Kume kaaˌ paḷi naḳ gwisi go kaa kop ilgwe dli lami wu so.
17 Ten ɗe ilgwe a dli lami go baˌ ami wo suk ilgwe a Shishi gaˌ Nya lami wu so. A naḳ gwisi kaˌ pak ilgwe a Shishi gaˌ Nya lami go baˌ a mo suk ilgwe a dli lami wu so, wul ɗe lop jimi wo asaˌ ngusi dlanti suk yilkeni. Yek laki a baḳaa man paḷti ilgwe kaaˌ lam paḷti wu so.
18 Ama kume Shishi gaˌ Nya naŋma kopti naḳii go, to, kaaˌ po yi gaz gaˌ mbaṭ gaˌ gaɓa gaˌ Musa so.
19 Byas paṭ gaˌ dli wo, gaˌ hwundaḷi kaŋ ni so. Yek ɗe paṭ suk kili gwe baˌ gwa kaˌ sowu, suk paḷti byas wul, suk paḷti wul nsha.
20 Suk ngusti atl gunki, suk ngukti mbalaŋ, suk nget hwulan gaˌ yilkeni, suk dlanti, suk dakaḷti. Suk lilti mbadli, suk lamti gaa, suk hwulti suk yilka, suk laṣhi kopti ji maji cina.
21 suk duu tuk naˌ mbit wul gaˌ yilka, suk tlatdli, suk motgaa tlat wul suk naa wundaḷ ji wul jwisi. A nikii ma daḷti kaŋg naḳ gwe a paḷikii tet wu, ɗe mas maŋ paḷti wundaḷ ji wul jin jo sa mbi Nya boo so.
22 Ama wul jwe a Shishi gaˌ Nya tulli go sik ɗe, lamti, suk hwol tuki, suk taŋmi mbadli, suk dlot mbadli, suk kirki, suk paḷti hwa wul, suk paḷti gem,
23 suk mullaṭ gaa atli, suk dopti gaa. Ai, baˌ mbaṭ gaɓa gon wuli ɗe baˌ paḷ wundaḷ ji wul jimi so so.
24 A mas mbalaŋ ji Almasihu wo, saˌ ɓak paḷti wul ji dli ka wi suk wonti byas lamti wul gwas kaˌ wi ten gudaḷ yencin.
25 Naḳ ɗe maˌ naŋma daŋmti tumal Shishi gaˌ Nya wu, maˌ zakaŋ Shishi gaˌ Nya taṣ koɓi naˌ mi kaˌ daŋmti gaŋaŋ.
26 Baŋ daŋmaŋ ɗe maŋ nalti gaa, suk maŋ ngot dlanti suk maŋ duu tuk naˌ yilkeni jinaŋ so.

6

Zi ang yilkeni jwakaŋ

1 Yilkeni jini, kume saˌ dop maḷgon ten paḷti byas wul wu, kii ɗe Shishi gaˌ Nya nima kopti naˌ kii go, pallaŋ maḷi tet ten tantu naˌ taŋmi yal, baˌ ɗe naˌ yal mati so. Ama paŋ ɗem-ɗem naˌ gaa gwakaŋ, ɗe baˌ naḳ gwisi kaˌ sowu kaa nda kaˌ paḷti byas wul gwe taˌ paḷi wu.
2 Kamaŋ diɓaḷti gaˌ yilkeni jwakaŋ, naˌ naḳ gwisi kaŋ kaa njikaŋ mbaṭ gaɓa gaˌ Almasihu.
3 Kume gon gwakaŋ daŋm gwa we ilgon kaɗe ti ama baˌ ilgon kaɗe ti sogo, maḷi naŋma shelti gaa gwasi.
4 Ama taˌ ko wokko cingaḷ ilgwe taˌ naŋma paḷti wu taṣ yeni. Kume paḷti wul gwas ɗe mbun wu, apaa taˌ paḷ hwol tuk naˌ nali, ama baṣ cingaḷ gaa gwas ten maḷgon so,
5 taˌ ko wokko kan diɓaḷti gaˌ gaa gwasi.
6 Haŋ taˌ majwe saˌ nisi ma mbokti ang ten gaɓa gaˌ Almasihu wu paḷi alheri maŋ lishti gwe nisi ma mbokti ang ten gaɓe wu.
7 Baḳ shelaŋ gaa gwakaŋ so. kaa mani tlet ɓotlkaŋ Nya kaˌ so. Mas ilgwe mbalaŋ ɓak go yek kaŋ ta wotli.
8 Ten ɗe maḷgwe ɓak zhin tumal lamti gaˌ dli gwas go, a lakti ten wotlti maṣhkaŋ. A kume taˌ ɓak ilgwe Shishi gaˌ Nya lami wugo, taˌ mbi mbadl gwe baˌ a paki sowu.

9 Ten naḵ gwisi, baŋ nakaŋ na paḻti hwa
wul so, naḵ ɗe hal ɗe sa'i wotḻti tul wugo ma
wotlaŋ wul i'e, kume ɗe ma celaŋ ka mbaṯl
sowu.
10 Ten naḵ gwisi kaŋ, mas sa'i gwe ma
mbi ang paḻti alheri wugo taŋ paḻi ko
wokko, tun naḵ ba yilkeni jinaŋ ka Al-
masihu so.

Pakti gaɓa ga Bulus

11 Ɓo yenaŋ kiɗit ji bakake lishti jee ɗe a
paḻikii lishti ɗa na ang gi wu.
12 To, majwe sa nikii ma ngapti ten ɗe ta
saḻkii wu naṃa lamti taṣ mbok ang ten gaa
gwasaŋ ɗe si wo maŋ kirki kaŋ. Ilgwe laksi
ten paḻti naḵ gwisi go yek ɗe, sa nima ɓanti
wundaḻ ga bomti gwe sa tla ten bi maṣhkaŋ
ga Yesu ten gudaḻ yencin wu.
13 Ai, ko ta majwe sa naṃa wulti gwakaŋ
ɗe ta saḻkii wu mago sa nima kopti mbaṯ
gaɓa ga Musa mas so, ama yek sa naṃa
lamti ta saḻkii, ten ɗe taṣ man wulti ɗe sik
saḻkii ɗa.
14 Ama ami wo ko njet ba ɓo ngetl na
ilgon so, seko na gudaḻ yencin gwe sa ɓak
Bagaa Yesu Almasihu wu. Ten ɗe maṣhkaŋ
gwas ten gudaḻ yencimi ka laki yek a maṣhi
lamti wul ji dii atl ka, yek wul ji dii atli daṃ
ɗe hwuuni a malaŋ pak.
15 Na salti, na laṣhi saḻti mas ni ten bi
ilgon so, ama ilgwe ni ɗe ilgon go yek ɗe
ta mbalaŋ pal ɗe maḻgwe sa paḻti pyali wu.
16 Haŋ ta taṃi mbadli, suk yenti gonti
daṃ ɗe ga majwe sa naṃa kopti pyal mbaṯ
gaɓa gaŋ wu, suk maŋ Yisiraila ji gem ji
Nya.
17 A cina wo ba maḻgon po hwotaŋ na
ilgon so, nak ɗe dudul ji ka dli gi mbok ang
ɗe ami wo zhel ga Yesu ka wu.
18 Haŋ ta alheri ga Bagaa gaŋaŋ Yesu
Almasihu daṃ sukkii yilkeni jini. Amin.

Gaɓa gwe Bulus lishi man kopti ji Apisa wu. Yek ɗe lishti gwe ama mbe ɗe Man Apisa Gabartati

Bulus yen shinti ga botli lish gaɓa ge, ka multi jwe ta ni ga yitle ka a Roma wu. Gon a gin ɗe 60 kaal ɗa mashkan ga Yesu kan ta pal lishti gan. A Bulus lam multi i'e a Apisa ɗe nima matlti dlamti gaɓa man tamti asami na mekan kan wu,

Gaɓeti

1 Ami Bulus, yen shinti ga botli ga Almasihu Yesu nak kangwe Nya lami wu.

A nima lishti gaɓa gan mbalan ji Nya jwe sa ni ka ban Apisa*, majwe asa pal gem ten kopti ga Yesu Almasihu wu.

2 Han ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka ganan, suk Bagaa Yesu Almasihu dam ɗe gwakan.

Albarka ji Shishi ga Nya tumal Almasihu

3 Gem, albarka wo ga Nya Aba ga Bagaa ganan Yesu Almasihu kan! Ti ɗe ata balanni albarka sut nya tumal Almasihu, ata laki ama mbi mas albarka tumal Shishi gwas pak wu.

4 Nak ɗe ta botlanni tumal damti ganan ka Almasihu tun basa ɓo pal dii atl so, ten ɗe tan daman ɗe mbalan man cilti, man lashi byas wul a cina ɗaat ka.

5 Ka lamti gwas kan ta pali, yek ta laki ɗe tan daman ɗe mil jwasi tumal Yesu, ten ɗe nak gwisi kan ta lami, a nak gwisi ka tamit ɗa.

6 Ta pali nu tan tasan alheri gwas man nalti, gwe ta balanni ten koo lu tumal Yen gwas gwe ta lamti i'e wu.

7 Tumal Almasihu kan sa ɓatl wul gwe nini gaa wu tumal hwulan gwasi, gwe yek ɗe taasti ga byas wul ganan ɗe sa taasi kawu. Sa pali nak gwisi tumal nalti ga alheri ga Nya,

8 gwe ta balanni ɗe ba pakti niɗɗa so wu, suk mas ɓotlkan yisti wul suk yisti gaa ga wul gwe ta balanni wu.

9 Yek Nya mbokini ang ten wul jwas jwe ni ga hwudali ka nak kangwe ɗe ta lami wu, wul jwe ɗe ta laki ta njikan tumal Almasihu wu.

10 Kume cin gwe ta zi wu tullu go, ta mo wul mas ka Almasihu, na wul jwe ni to nya kawu suk jwe ni ten dii atl wu mas.

11 Nya botlanni ka Almasihu tan daman ɗe mbalan jwasi, ta laki ɗe ta pi nak gwisi nak ɗe yek ɗe ilgwe ta lam palti wu, ai tik ɗe man palti wul kangwe tamit ɗa wu.

12 Nya botlanni mi ɗe mik nda zhila zat mbadl ten Almasihu wu, ten ɗe tan palan damti tasti ga nalti gwasi.

13 A kaa dam ɗe mbalan ji Nya wi tumal Almasihu ka sa'i gwe kaa kum gaɓa gem, gwe yek ɗe tami gaɓa gwe tullikii kisti wu. Ka sa'i gwe kaa ngaskii ten Almasihu wu, Nya lak shaida gwas tenkii ɗe ta dalikii gaɓa ɗe ta balkii Shishi gwas wu.

14 Shishi ga Nyami ka nini ɗe man mbokti ang ten ɗe gem kan, Nya a balanni ilgwe ta dlalli gaɓa gwas dani wu, ilgwe a dam ɗe ganan ka sa'i gwe Nya kis mbalan jwas wu, ata pal mas wul jwisi ten ɗe ta mbalan tas nalti gwas ɗa kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

15 Yek laki, ɗe a kum bi ngasti gwakan ten Bagaa Yesu suk kangwe ɗe kaa nama lamti ji mas mbalan ji Nya wu,

16 a ba ba zak palti hwol tuk na Nya ten bi gwakan so, a ngusi palti nak gwisi dlip ɗe aɓa ngemkii Nya wu.

17 A nama ngemti ga Nya ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, Buka man nalti tas balkii Shishi gwasi gwe a lak yisti wullu, a mbok ang ten wul jwe ni ga hwundali kawu ten tak yisanti i'e ɗa.

18 A ngem Nya ɗe, ta gwel ga mbadl gwakan ɓuli, kangwe ka yis gaami akaa yis wundal ga zat mbadl gwe ta mbekii ɗe tak pali wu, tak yisan wul gwe ni ka nalti ga dlallat gaɓa gwe ta pali mbalan jwas wu.

19 Ani nima ngemti Nya, mi ɗe ma ngassanni tenti, ten ɗe tan yisan ndalti ga iko gwas ɗe ba a cingaldli sowu, gwe yek nama palti wul ka mi wu. Ndalti ga iko gwisi kaɗe bal iko

20 yek tlil Yesu tot ɗaka mashkan ka, yek zat ka mbuni lu damti ten ang shinti ga Nya to nya ka.

21 Lu gami ɗe Almasihu nima damti go ni nya ɗa mas guu, suk bacina, suk ndalti, suk bagaa, suk mas shin. Ba ɗe ka gin jee tokte so, ama suk gin jwe aya tullu.

22 A Nya zi mas wul a atl ɗati, yek ta lakti ɗe bacina ga wul mas ga motgaa ga kopti.

23 Ka motgaa ga man kopti wo Almasihu wo njikami kan, nak kangwe ti na gaa gwas njikan wul mas wu.

2

Nya balanni mbadl gwe ba a paki so wu ka almasihu

1 Tek go nak ga mashi kan kaa ni nak ɗe kii wo man lashi kumti bi suk man palti byas wul kawu.

* **1:1 1:1** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe *Ka ban Apisa* So.

2 Ka sa'i gwe kaa yima kopti byas tantu
ji dii atl ge wu, de akaa kop byas guu gwe
tik de bacina ga to nya ka wu.* Tik de byas
mazhe gwe nama cokti ga mbalan ten de
bas kumi bi Nya sowu.
3 Tek go mas jinan nu kan ama damanni,
ma nanma kopti kapti ga dli ganan, ma
nanma kopti ilgwe dli ganan suk mbadl
ganan zini wu. Mi mago tek go lilti mbadl
ga Nya a susut tenanni nak gwasan wu, nak
de palti wul ganan wo ga dli kawu.
4 Ama Nya wo man yenti gonti kan i'e,
lamti gwe ata lamanni go man nalti kan.
5 Tun ka sa'i gwe ma yi ga mashi ka ka
palti byas wullu yek ta pallani kaami suk
Almasihu. Tumal alheri kan kaa mbi kisti.
6 Nya pallani kaami suk Almasihu yek ma
mbi lu danti to nya ka tumal Almasihusi.
7 Nya pali nu tas mbok ang ten alheri
gwas man nalti gwe de ba a cingal dli sowu
ka gini jwe aya tullu. Ta mbokini ang ten
alheri gwasi tumal Almasihu Yesu.
8 Alheri ga Nya ka laki yek kaa mbi kisti,
ba de we manti palti wul ga gaa gwakan ka
so, balti wul ga Nya kan.
9 Palti wul gwakan ka laki so, ba malgon
ɓo ngetl so.
10 Mi wo ilgwe Nya pali wu kan, ta
palanni ka Almasihu Yesu ten de tan palan
hwa wul jwe ta pali tun tek de tan pali wu.

Mi wo de nam kan ka Almasihu

11 Ten nak gwisi kan ɓo damankii, ten
kangwe kaa ni tek wu kii de man Yehuda
ka so wu, a majwe asa mbe gaa gwasan de
si wo sa salsi wu, mbekii de <<man lashi
salti.>> (Salti gwasami wo wundali ga dli
kan, gwe asa pali na ang ga mbalan wu).
12 Daamankii de ka sa'i gwisi wo, kaa
ni suk Almasihu so, basa dlamkii ka man
Yisiraila so, kii wo mandaki kan ka dlallat
gaɓa alkawol gwe Nya pali wu, a ba zat
mbadl ni kii da ga mbit ilgon mal Nya so,
a bakaa ni suk Nya ten dii atl gee so.
13 Ama ningo ka Almasihu, kii de tek go
ka ni dlenti suk Nya wu, sa talakii tet njaa
malti wi tumal hwulan ga Almasihusi.
14 Tik tullini tami mbadli, tik palli man
Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka sowu
de nam. A tik jek sabal gwe hwul dlo ganan
wu ka, gwe yek de nget hwulan gwe ni ka
dlo ganan wu.
15 Almasihu kan mbat gaɓa ga Musa, suk
dalti kang jwasi, suk shele jwas ka ka dli
gwasi. Ta pali nak gwisi ten de tas pal pyal
mbalan jwe sa yil tet ka mbalan de lop jwisi
wu. Palti nak gwisi ka tulli tami damti ka
dlo gwasan.
16 Ta lakan dlo ga mbalan de loɓi suk Nya
ten de tas dam de dli de nam. Ta pal gwisi
tumal mashkan gwas ten gudal yencin, ta
tulli pakti ga nget hwulan gwe ni ka dlo
gwasan tek wu.
17 Ta tullikii gaɓa tami mbadli kii de ba
man Yehuda ka sowu, kii de kani dlenti suk
Nya wu, yek ta pali man Yehuda de sa ni
njaa suk Nya wu pak.
18 Tu ten tantu de nam ka Almasihu kan
pak loɓi jinan mbi lat mal Nya, tumal Shishi
ga gwasi.
19 De nuk go, kii wo mandaki ka po yi so,
kii mago mil boo ka ɓali suk mbalan ji Nya.
Kii wo mil lubii ji Nya kan.
20 Sa kinkii ten zhila bii gwe de mil shinti
ji botli suk man dlamti gaɓa ji Nya kin wu,
a Almasihu kade zok ye ka kinti biimi.
21 Kati kan mas kinti biimi mo, tik de man
lakti a biimi tli, hal a pal de punka man cilti
ga Nya.
22 Kii mago kati kan sa nama kinti
gwakan suk naa mbalan, ten de tak damam
de lubii gwe Nya dam gibi wu, tumal Shishi
gwas man Cilti.

3

Ilgwe Nya zi majwe ba man Yehuda ka sowu

1 Ten nak gwisi, ami Bulus de sa le ka
ten bi ga Almasihu Yesu wu, ten zat ang
gwakan kii majwe ba man Yehuda ka sowu.
2 A yisi de Kaa kum gaɓa alheri ga Nya
gwe sa balan wu, ten zat ang gwakan.
3 Yek de ilgwe ni ga hwudali de Nya ɓuli
gwel yek ta mboki ang dani wu, nak gwe a
nak lish gaɓa tet dani wu.
4 Kume kaa koɓi ka lishtisi go, kaa yis
gaa ga ilgwe a yisi ten wul ga hwudali ga
Almasihu wu.
5 Ilgwe de tek go mbalan yisi so, ama
ningo Nya mboki ang mil shinti ji botli suk
man dlamti gaɓa ga Nya dani wi tumal
Shishi gwasi.
6 Ilgwe sa hwundali ka go yek de, tumal
gaɓa man tamti majwe ba man Yehuda ka
sowu a mbi wul gado suk man Yehuda,
asa dan nak dli denam, asa mbi ilgon ka
alkawol gwe Nya pali tumal Almasihu Yesu
wu.
7 A pal de zhel ga gaɓa man tamti gan
tumal alheri ga Nya gwe sa balan wu tumal
ndalti gwasi.
8 Ko de amik de nak'eni ka mas mbalan
ji Nya go, ama yek Nya balan alheri ga
talat tami gaɓa ten wul ga Yesu gwe ba
a bodlaldli sowu, ta tale majwe ba man
Yehuda ka sowu.
9 A po dlami mas mbalan kangwe a Nya
pal ilgwe ni ga hwundali kawu, yek de
ilgwe ni ga hwundali tun te ka mal Nya,
gwe tik pal mas wul wu.

* **2:2 2:2** byas guu gwe tik bacina ga to nya kawu *Shedan*

10 Lamti gwas wo yek ɗe taṣ mboki ang maṇ mulki, suk maṇ iko jwe saṇ ni dlo nya ju, ten ɓotlkaṇ yisti wul gwasi tumal motgaa gaṇ maṇ kopti.
11 Naḳ gwe Nya laki ɗe taṇ pi tun tet ten ndat zhile wu, yek taṇ paḷi tumal Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ.
12 Kaṭisi kaṇ tumal ngaṣti tenti kaṇ ma mbi ndaḷi gahwulaṇ laṭ mal Nya baṇaṇ ɓanti so.
13 Ten naḳ gwisi kaṇ a naṃa ngemti gwakaṇ ɗe baḳ celaṇ kaṇ mbadli, ten bomti gwe a naṃa tlati ten bi gwakaṇ wu so, bomti gaṃi ɗe a naṃa tlati go ten ɗe taḳ mbi nalti ɗa kaṇ.

Bulus ngemi Nya maṇ baṇ Apisa

14 Ten naḳ gwisi kaṇ yek a ngus atl a cina ɗa Buke ka,
15 ti ɗe tik baḷ shin mas dingi jwe ni to nya ka, suk jwe ni ten dii atl wu.
16 A ngem ti ɗe kaṇ bal nalti gwasi taṣ ndaḷḷikii gahwulaṇ taḳ ndaḷaṇ kaṇ mbadl gwakaṇ tumal Shishi gwasi.
17 Taṇ Almasihu daṃ kaṇ mbadl gwakaṇ ɗa, tumal ngaṣti gwe kaa ngaṣkii tenti wu. A nikii ma ngemti Nya naḳ ɗe ningo kaa kiɗi wi, yek kaa ndaḷ i'e kaṇ lamti gwe nikii ɗa wu.
18 Ten ɗe taḳ yisaṇ gaami suk mbalaṇ ji Nya, taḳ yisaṇ nalti gaṇ lamti gaṇ Almasihu, naṇ altaṭ gwasi, naṇ dlentaṭi gwasi, naṇ tlalti gwasi, naṇ dluntaṭ gaṇ lamti gwe Almasihu paḷini wu.
19 A nikii ma ngemti ɗaɗe taḳ yisaṇ lamti gaṇ Almasihu wu, gwe man ngetl gaṇ yisti wul gaṇ mbalaṇ wu, taḳ njikaṃaṇ naṇ mas njikaṇti gaṇ Nya.
20 Ningo, haṇ taṇ nalti daṃ ɗe gaṇ Nya, ti ɗe ataṇ paḷ wul jwe ma dlaṃaṇ paki dani sowu, taṇ paḷini man kangwe ɗe maṇ ngemaṇti wu, suk man kangwe amaṇ daamaṇni dani wu, naḳ gwe ndaḷti gwas naṃa paḷti wul kaṃi wu.
21 Haṇ taṇ nalti daṃ ɗe gaṇ Nya kaṇ motgaa gaṇ maṇ kopti suk kaṇ Almasihu Yesu, gin ten gin ba pakti! Amin.

4

Daṃti naṇ bi ɗe naṃ kaṇ Almasihu

1 Ten naḳ gwisi, ami ɗe ani gaṇ lee ka ten bi kopti gaṇ Bagaa wu, a naṃa ngemti gwakaṇ, taḳ paḷaṇ wundaḷ daṃti gwe ni ndakce suk nalti gaṇ mbet gwe saṇ paḷikii wu.
2 Shitaṇ gaa atli, taṇ daṃti gwakaṇ ni ɗem-ɗem, daṃaṇ ɗe maṇ dlot mbadli, akaa ci cina naṇ dlot mbadl naṇ yilkeni jwakaṇ kaṇ lamti.
3 Dlokaṃaṇkii taḳ ngiɓaṇ motgaa gwakaṇ gwe Shishi gaṇ Nya baḷaṇni tumal taṃi mbadl gwe meeni gaa kaṇ lu ɗe naṃ wu.
4 Dlisi wo ɗe naṃ kaṇ, a Shishi ɗe naṃ, naḳ gwe Nya mbekii tumal zaṭ mbadl ɗe naṃ wu.
5 Bagaa gaṇaṇ wo ɗe naṃ kaṇ, ngaṣti ten Yesu ɗe naṃ, a paḷti baptisma mago ɗe naṃ.
6 Nya gaṇaṇ ɗe naṃ, tik ɗe Buka gaṇaṇ mas jinaṇ, tik ni nya ɗaṇ ko wokko, a tik nima paḷti wul kaṇ mi mas jinaṇ, ataṇ ni kaṇ ko wokko.
7 Yek ningo saṇ baḷ ko wokko gaṇaṇ hwa wul wi, naḳ kangwe a Yesu baḷi wu.
8 Naḳ gwe ɗe gaɓa gaṇ Nya dlaṃ wu,

<<De ta to nya go,
ta nde majwe taṇ dopsi ju cina,
yek taṇ baḷ zok wul mbalaṇ jwasi.>>*

9 (Yek ɗe ilgwe dlaṃti ɗe, <<taṇ to nya,>> naṃa mbokti ang dani gwe, ɗe baṇ naḳkaṇ taṇ yil sut atl sowu?
10 Tisi ɗe taṇ yil sut ten dii atl go tik po to to nya man mas dlo nya ka, ten ɗe taṣ njikaṇ nya suk atli.)
11 Almasihu naṇ gaa gwas kaṇ laki yek naami ni ɗe mil shinti ji botli, naami wo maṇ dlaṃti gaɓa gaṇ Nya, naami wo taṣ daṃ ɗe maṇ shele gaṇ gaɓa maṇ taṃti, naami wo taṣ daṃ ɗe pasto, a naami wo taṣ daṃ ɗe maṇ lishti.
12 Taṇ paḷi naḳ gwisi taṣ laḳaṇ mbalaṇ ji Nya taṣ paḷ wul gwasi, ten ɗe taṇ dli gaṇ Almasihu mbi nalti ɗa.
13 Hal se maṇ daṃaṇ ɗe naṃ mas jinaṇ kaṇ ngaṣti ten Almasihu gaṇaṇ, amaṇ daṃaṇ ɗe naṃ kaṇ yisti gaṇ yen gaṇ Nya, hal amaṇ daṃaṇ ɗe kiɗi mbalaṇ, amaṇ njikaṃaṇni naḳ kangwe Almasihu ni wu mas.
14 Naḳ gwisi a laki a baṃa po daṃaṇ naḳ millaḷi so, majwe a yetaḷ zhilu mbokti ang ten wul gaṇ dii atl ge ngusi maḍlaḷti daamti gaṇ mbadl gwasaṇ naḳ kapsi ze wu, a mbalaṇ maṇ ɓotlkaṇ ngusi shelti gwasaṇ asaṇ tesi gaẓi.
15 Kaṇ lal gaṇ nugo, ma dlaṃi gem yilkeni jinaṇ kaṇ lamti, amaṇ cin cina naṇ nalti kaṇ wul mas, hal amaṇ daṃaṇ naḳti Almasihu, ti ɗe tik ɗe gaa gaṇ dlisi.
16 Tumalti kaṇ kaṭ dlisi ngip yilkeni jwasaṇ tumal tlaḷki jwe ngiɓi wu, kume ko kaṭi gwik-gwi paḷ ilgwe zitɗu wu, a lak dlisi ten nalti a ndaḷi kaṇ lamti.

Pyal mbadl kaṇ Almasihu

17 A nikii ma dlaṃti gaɓa gaṇ yek a kaɓikii dlaṃti ɗa naṇ shin gaṇ Bagaa ɗe baḳ po daṃaṇ naḳ majwe baṇ maṇ Yehuda kaṇ sowu so, majwe ɗe daamti gwasaṇ wo ten wul ji ten koo lu kaẉu.

* **4:8 4:8** Yen Zab 68:18

18 Mbadl jwasan njikan na damshal, a ba
mbadl gwe a Nya bali wu nisi da so ten lashi
yisti suk lashi kumti bi gwasan.
19 Ko njet nsha po yisi gwel so, sa bal gaa
gwasan palti byas wul, asa yitla ngetl ten
wul asa ngusi palti mas wul citdade.
20 Ama kii wo nu kan Almasihu mbokikii
ang dani de tak pali so.
21 Ka sa i gwe de ka kum gaba tenti wu,
ka damti gwakan de man kop gwas wo, sa
mbokikii ang ten gem gwe ni ka Yesu wu.
22 Sa mboki kii ang wi, ten palti wul nak
gwe akaa kul pali tek wu, tusan gus mbalan
wu ka, gwe lil wu, ten wul shelti lal jwe ta
nama lamti wu,
23 Ten de tak pallan de pyali ka daamti ga
mbadl gwakan.
24 Palan pyal damti wudali gwe ni nak ga
Nya wu ka gem, suk palti wul jwe ni ndakce
na damti ka cilti wu.
25 Kume nuk'wu zakan shelti lali, ta ko
wokko dlami gem yelan damti gwasi, nak
de mas jinan wo kat dli ji dli de nam kan
wu.
26 <<Kume mbadl lilik wugo bak pal byas
wul so.>>† Bak zaki a cin nda bii a ka yima
lilti mbadl so.
27 A bak balan shedan lu so, ka lilti mbadl
gwakan.
28 Malgwe kul pi mukal go bas po pi
mukal so, ama tas ngo wul tas pal hwa wul
na ang gwasi. Kangwe ta mbi ilgon hal ata
zi-ang majwe ba ilgon nisi da sowu.
29 Bak zaki ni ta byas gaba yil tet ka bi
jwakan so, ama dlaman gaba gwe a zi-ang
a ndalli gahwulan yilkeni jwakan wu nak
kangwe sa lami wu. Palti nak gwisi a laki a
gaba gwakan zi-ang man kumti jwakan.
30 A bak lili mbadl Shishi ga Nya so, nak
de nati kan Nya paliki lalas tas mbok ang
de kii wo ma jwas kan ten cin kisti wu.
31 Zakan mas yokiti, suk byas mbadli, suk
lilti mbadli, suk ngot bi, suk mas ngalci.
32 Pali yilkeni jwakan hwa wul, akaa yen
gonti ga yilkeni jwakan, taasan byas wul
jwe yilkeni jwakan palikii wu ka, nak gwe
Nya taasikii gwakan kawu tumal Almasihu.

5

Damti ka cilti

1 Ten nak gwisi, ka damti gwakan de mil
ji lami ji Nya, palan wul nak gwe a Nya pali
wu.
2 Akaa pal damti gwakan ka lamti nak
gwe de Almasihu lamanni hal yek ta bal
gaa gwas ka lal ganan, de sadaka man tami
wusan ga Nya wu.
3 Bak zakini ta mbi man pat palan ka
dlo gwakan suk man palti wundal wul
citdade gon, sogo man yitlat ngetl ten wul
so. Wudal il jimi te pat ji mbalan ji Nya so.
4 Bak dlaman gaba lashi nsha so, bak
dlaman byas gaba so, bak dlaman gaba
kadlan so, ten de nak gwisi mbun so. Ama
ka lal ga palti nak gwisi wo ngusi palti hwol
tuk na Nya.
5 Tak yisi de gem man pat palan sogo
man palti wundal wul citdade gon, sogo
man yitlat ngetl ten wul (ilgwe ni ndakce
suk kopti gunki wu) a mbi tet ka boo ga
Almasihu suk Nya so.
6 Ba malgon shelkii na gaba shelti lal so,
ten de wundal ga wul jwisi kade man lakti a
lilti mbadl ga Nya nda ten majwe basa kum
bi sowu.
7 Ten nak gwisi kan bak cugaa suksi so.
8 Tek go mi wo damshal kan, ama ningo
mi wo cilti kan ka kopti ga Bagaa, ten nak
gwisi, palan wul nak mil ji cilti.
9 (Nak de cilti kade man tullat ga mas hwa
palti wul, suk palti wul ndakce, suk gaba ga
gem)
10 se tak ngo ilgwe Nya lami wu.
11 Ba ilgon mokii suk palti byas wul ji ka
damshal so, ama ngusisi bulti gal da gaa ka.
12 Ni de wul nsha ta dlam wundal ji wul
jwe a man lashi kumti bi jwisi pali ka
damshal wu.
13 Ama mas ilgwe sa tulli ka cilti go,
mbalan a man yenti gwasi.
14 Cilti kade man lakti a mbalan man
yenti wul mas. Yek laki yek sa dlam de,
<<Man ndet yembal padal ka,
tlinya daka mashkan ka,
a Almasihu cil tenki.>>
15 Pan dem-dem na kangwe akaa pal
damti gwakan wu, bak palan damti nak
kadlan so, ama palan damti nak man
botlkan.
16 Pal wul na mas ilgwe Nya balki wu,
kangwe mbun de tak pali wu, ten de multi
jin de ma balan gibi go byasi kan.
17 Ten nak gwisi, bak daman de kadlan
so, ama yisan lamti ga Nya.
18 Bak tladli na ze inabi, gwe de a lil
mbalan kawu so, ka lal ga palti nak gwisi
wo njikaman na Shishi ga Nya.
19 Hwi yilkeni jwakan gaba na koo
zabura, suk koo tasti ga Nya, suk koo jwe
Shishi ga Nya lakkii ten wulti wu. Ngusi
wulti Bagaa koo na desti gan-gan ka mbadl
gwakan.
20 Ngusi palti hwol tuk na Nya Buka ten
wul mas ko agasi, ka shin ga Almasihu Yesu
Bagaa ganan.
21 A kaa ngusi balti gaa yilkeni jwakan
ten banti ga Almasihu.

Damti hapti

† **4:26 4:26** Yen Zab 4:4.

22 Modli, balan gaa gwakan kos jwakan ten ɓanti ga Nya.
23 Ten ɗe kos kaɗe bacina ga kili gwasi nak gwe Almasihu kaɗe bacina ga motgaa man kopti wu. Motgaa ga man kopti kaɗe dli ga Almasihu, a Almasihusi kaɗe man kisti gwasi.
24 Nak gwe a man kopti kop Almasihu wu, nu kan kii modli ma wu, balan gaa gwakan kos jwakan ten wul mas.
25 Kii kos wo laman modli jwakan, nak gwe Almasihu lam man kopti yek ta bal gaa gwas ka lal gwas wu.
26 Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pallat ɗe man cilti, tas taasti ka, tumal polti gwe ta polti ka na ze, gwe yek ɗe gaɓa gwas wu.
27 Yesu pali nak gwisi tas taki gaa gwas motgaa ga man kopti na mas mbunti gwasi, ba ɗe na lal ilgon so, ba ɗe na daskan so, sogo zobsi iligon so, ama tas dam na cilti ba ɗe na byas wul so.
28 Nak gwisi kan ta mani lam modli jwasan, nak dli gwasan wu. Ai malgwe lam kili gwas go gaa gwas kan ta lami.
29 Ko ɗe malgon ɓo taɓa nget ga dli gwas sowu, ama ata bal ilga nguki dlisi ata ketalti i'e nak gwe a Almasihu pali motgaa ga man kopti wu
30 mas jinan wo kat dli ga Almasihu kan.
31 <<Yek laki a mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, asa dam ɗe dli ɗe nam.>>
32 Gaɓa gan go bal wul gwe ni ga hwudali kawu kan, ama ami wo ten Almasihu suk motgaa ga man kopti kan a nama gaɓa.
33 Ama ta mas kos lam kili gwasi nak gwe ata lam gaa gwas wu, a mas kili wo tas bal kos gwas nalti.

6

Damti ga mil suk man zat jwasan

1 Kii mil mbalan, kuman bi ga man zat jwakan ka Bagaa, palti nu ni hwaɓi.
2 Mbat gaɓa ga Musa ga cina suk alkawoli gwas dlam ɗe, <<Bal nalti aba suk ana gwa,
3 ten ɗe tak mbi hwa wul akaa pal tlal multi ten dii atl ɗa.>>*
4 A kii man zati, bak ngwe bi mil jwakan hal a mbadl lilisi so, ama ketalansi akaa nisi ma mbokisi ang ten gaɓa Nya suk dalti kang jwasi.

Zhel suk bagaa jwasan

5 Kii zhel kumi bi bagaa gwakan ji dii atli, akaa balsi nalti i'e akaa ɓantisi na mbadl ɗe nam nak wule Almasihu kan kaa nitma palti.
6 Bak palisi wul ga dalan gwel so, nak ga majwe asa pali wul mbalan ten ɗe ta mbadl tamisi ɗa wu, ama pali nak kangwe ɗe zhel ji Almasihu a pali wu, akaa nama palti ilgwe Nya lami wu ka mbadl gwakan.
7 A kaa nama palti wul gwakan na mbadl ɗe nam, nak wule Bagaa kan kaa nitma palti ba ɗe we mbalan ka so.
8 Kaa yisi ɗe mas hwa ilgwe mbalan pali go ta mbi ɓalti mal Bagaa, na zhel na malgwe ba zhel ka sowu.
9 Kii bagaa mago pali zhel jwakan nak gwisi, bak lakisi ɓanti ka dli so, nak ɗe kaa yisi ɗe Bagaa ɗe nam kani kii ɗa mas jwakan to nya ka, a bata lam mali gon man gon so.

Wul dlanti ji Nya

10 Pakti ga gaɓe wo yek ɗe, tak ndallan gaa gwakan ka Bagaa suk ka ndalti iko gwasi.
11 Yeman mas wul dlanti ji Nya, tak manan dlalti ka mas ɓotlkan ji shedan ɗa.
12 Dlanti ganan wo suk mbalan ka so, ama suk guu man iko suk bacina ji dii atl man damshal gan, suk mazhe man ngalci jwe sa ni to nya kawu kan.
13 Ten nak gwisi, yeman mas wul dlanti ji Nya, ten ɗe tak manan dlalti ka byas cin gwisi ɗa, kume kaa pak palti wul mas wugo, akaa ya man dlalti ɗa.
14 Ten nak gwisi, ɓalan mis gwakan ka na gem, yitla ngetl gwakan ka na palti ilgwe ni ndakce.
15 Laki asan gwakan lat dlamti tami gaɓa ga tami mbadli.
16 Kaal ɗa wul jwisi, kaman ngasti ten Nya gwe yek ɗe garkuwa gwakan wu, gwe na nali kan kaa man ɓot ji pas man wutu ji man ngalci wu ka na nali wu.
17 Kinan kulugaa ga galla gwe yek ɗe kisti wu suk bal puka ga Shishi gwe yek ɗe gaɓa ga Nya wu.
18 Panta gaɓa suk Nya ka iko ga Shishi gwasi ka sa'i mas, suk mas wundal ga gaɓa gwe kaa pali suk Nya, suk ngemti wullu, daman na kang gaa, akaa gaɓa suk Nya ten mas mbalan jwasi ko agasi.
19 Ngemini nini Nya pak, tas balan ilgwe ba dlami mbalan dlip ɗe a ba gaɓa wu. Ten ɗe ta hwi mbalan tami gaɓa gan ɗe ni ga hwudali ka wu, ba ɗe na ɓanti so.
20 Ami wo gwel ga Nya kan ama sa ɓalan ka wi, gaɓa suk Nya ten bi gini ten ɗe mas sa'i gwe ba dlam tami gaɓa go ta dlami ba ɓanti, kangwe mbun ɗe ta dlam wu.

Pakti gaɓa

21 Tikikus yilka ganan ɗe ma lamti man palti gem ka wul Bagaa wu, a hwikii mas ilgwe nama pat a ɗe wu, ten ɗe tak yisan ilgwe ani giɓi wu suk ilgwe a nama palti wu.

* **6:3 6:3** Yen K. M. 5:16

22 Nu ka laki yek a shinti malkii, ten ɗe tak yisan kangwe mani a ɗe wu, a tas ndallikii gahwulan ɗa.
23 Yilkeni jini, han ta tami mbadl sut mal Nya Buka, suk Bagaa ganan Yesu Almasihu dam ka kii, suk lamti, suk ngasti ten Nya.
24 Han ta alheri dam ɗe ga mas man lamti ga Bagaa ganan Yesu Almasihu suk lamti gwe ba a paki sowu. Amin!

Lishti gaɓa ga Yakubu Gabatartati

Yakubu kakshe ka gaggaɓi ji Yesu ka lish gaɓa ge, ti wo ɗe naṃ ka kiɗi Kirista ji cina, a bacina kaɗe ti ka motgaa maṇ kopti ji Wurshelima wu. Ka gin ɗe 62 sogo 63 bacina ji maṇ Yehuda jwe bal maṇ daṃti ka bii ngemti Ananus bin Ananus laki yek sa ngeti yek sa lakti na ye hal ta maṣh wu. A ta lish wasike gin ɗe 45-48 Kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu pak, lishti gaṃi kaɗe lishti gwe daɗe maṇ naa lishti ji pyal dlaḷḷaṭ gaɓa ga Nya wu.

1 Ami Yakubu zhel ga Nya suk ga Bagaa Almasihu Yesu, amik lish gaɓa gee. A lishi maṇ boo ga Israila ɗe kutl cet lop ju jwe sa cat ɗaṇka wu, a naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.

Paḷaṇ hwol tuki kume sa cingaḷ ngaṣti ten Nya gwakaṇ wu

2 Yilkeni jini, kume bomti mbikii wonti wu, kamaṇ ɗe wul bal hwol tuki,
3 naḳ ɗe ka yisi ɗe kume sa cingaḷ ngaṣti gwakaṇ ten Nya wu dlot mbadl gwakaṇ a mbaḷdli.
4 Kume tlot mbadl gwakaṇ njikan wu, ka ndaḷ ten ngaṣti ten Nya gwakaṇ a baḳaa po lami ɗe taṣ mbaḷikii ilgon dani so.
5 Maḷgwe lam mbit ɓotlkaṇ yisti wul go taṣ ngem Nya, naḳ ɗe ti wo ata baḷ mas mbalaṇ i'e wu ta bal maḷi.
6 Kume ta ɓa ngemti wu, taṣ zi mbadl ɗe ta baḷti. Baṣ daamti ɗe ta man paḷti so so. Maḷgwe zi mbadl ka lu ɗe naṃ sogo, naḳ kapsi ze gwe a yetaḷ ngusi ballaṭi wu kaṇ ta ni.
7 Wudaḷ ji maju wo, sa mbi ilgon mal Nya Guu so,
8 naḳ ɗe mbadl gwasaṇ cal ɗe lop wu, a baṭa man dlaḷti ten wul ɗe naṃ sowu.

Maṇ wul ang suk maṇ laṣhi wul

9 Maṇ kopti jwe ni ten bi ilgon sowu taṣ paḷ hwol tuki naḳ ɗe Nya pallaṣi ɗe kiɗi mbalaṇ wu.
10 A majwe wul nisi ɗa wu taṣ paḷ hwol tuk ɗe Nya pallaṣi sut atli, naḳ ɗe na si na wul gwasaṇ sa paki naḳ kangwe a buzha paki wu.
11 A wutu cin laki a me kooni, a buzha loki a koo ka, mas mbunti gwasaṇ wo a gilka. Nu kaṇ maṇ wul ang a paki ten mot wul gwasaṇ.*

Tlat bomti cingaḷti

12 Maḷgwe dlo mbadl ka bomti cingaḷti go ta mbi hwa wul ga Nya, naḳ ɗe Nya a baṭlti na mbadl gwe ba a paki so, gwe ta dlaḷli gaɓa gwas dani ɗe ta baḷ majwe lamti wu.
13 Kume sa cingaḷkii ten paḷti byas wul go, baḳ wuli ɗe Nya ka cingaḷkii so, maḷgon a man cingaḷti ga Nya so, a ba Nya cingaḷ maḷgon taṣ paḷ byas wul so.
14 Cingaḷti ga mbalaṇ wo tet ten byas lamti ga mbadl gwas kaṇ a yilli, a daḷti hal a lak man ngetl gwasi.
15 Kume mbadl ga mbalaṇ lam byas wul wu, yek ka laki a maḷi paḷ byas wul, a paḷti byas wul kaɗe maṇ tullaṭ maṣhkaṇ.
16 Yilkeni ji lami jini, ba maḷgon shelkii so.
17 Mas hwa wul wo sut mal Nya kaṇ ni, ti ɗe ta paḷ cin suk kyatlaḷ suk lip wu. Ti ɗe baṭa ballaṭ naḳ shishi sowu.
18 Ta botlaṇni yek ta baḷaṇni pyal mbadli tumal gaɓa gwas maṇ gem, taṇ daṃaṇ ɗe mbalaṇ jwas ji cina maṇ zok mbadli.

Katti kaṇ suk paḷti ilgwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu

19 Yilkeni ji lami jini, ɓo kumini, kati kaṇ wul ɓaa-ɓaa ama baḳ gaɓa baḷe-baḷe so, a ba mbadl lilikii baḷe-baḷe so,
20 naḳ ɗe a lilti mbadl ga mbalaṇ laki a ba mbalaṇ a daṃ na zok mbadl mal Nya sowu.
21 Nu kawu, zakaṇ palti byas wul suk yokiti, akaa zak nalti gaa, taḳ ngiɓaṇ gaɓa gwe sa ɓak ka mbadl gwakaṇ wu, naḳ ɗe yek laki yek kaa mbi kisti wu.
22 Shelaṇ gaa gwakaṇ so, kumaṇ gaɓa ga Nya akaa paḷ ilgwe dlaṃ wu.
23 Mas maḷgwe kum gaɓa ga Nya yek baṭa paḷ ilgwe gaɓe dlaṃ sowu, maḷi te maḷgwe yenti ka boka,
24 yek ninge-ninge kangwe ta ni wu maṣnit ka wu.
25 Ama maḷgwe kati kaṇ mbaṭ gaɓa ga Nya gwe a kis mbalaṇ ɗaka daṇti ɗe zhel ga guu mazhe ka yek ta ngusi paḷti ilgwe mbaṭ gaɓa dlaṃ wu, a ba mbaṭ gaɓa maṣnit ka sogo ta mbi hwa wul ga Nya ka mas ilgwe ta paḷi wu.
26 Maḷgwe daṃaṇ gwa we ta naṃa kopti ga Nya ama yek baṭa man ngipti bi gwas sogo, ta naṃa shelti gaa gwasi, a kopti Nya gwas wo ten koo lu kaṇ ni.
27 Kopti gwe ni hwaɓi mal Nya go yek ɗe ta mbalaṇ ngip mil jwe maṇ zaṭ maṣhisi kawu suk modli jwe maani jwasaṇ maṣh kawu jwe sa naṃa tlat bomti wu. Majwe baṣa zaki ta lamti ga wul ji dii atl te ka mbadl gwas sowu.

2

Ba maṇ kopti lam majon asa nge jon so

* **1:11 1:11** Yen Ish 40:6-7

1 Yilkeni jini, naḵ ɗe kaa ngaskii ten
Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ maṇ nalti wu,
baḵ lamaṇ majon man jon so.
2 Kum ɗe maṇ wul ang gon tul ka motgaa
gwakaṇ na lukaḷ suk muni maṇ wulpi ten
mil ang gwasi yek maḷgwe ba ilgon niɗɗa
sowu tuli na gus lukaḷ gwasi.
3 Kume ka baḷ nalti maṇ wul wu yek ka
wulti ɗe, <<Hwa gobdlan kawu daṇ dani.>>
Ama yek maḷgwe ba ilgon niɗɗa sowu yek
ka wulti ɗe, <<Dlaḷ teka,>> sogo <<Daṇ ka
atl a cina ɗaaka.>>
4 Kaa paḷi nugo, kaa lam maḷgon man gon
sa? Kaa ɓo mbok ang ɗe maḷgon man gon
ka dlo gwakaṇ sa? A kaa ɓo paḷ byas wul
sa?
5 Yilkeni ji lami jini, ɓo kataṇ kaṇ, Nya
botl majwe ba ilgon nisi ɗa ten dii atl sowu
tas daṇ ɗe maṇ wul naḵ ɗe sa ngassi tenti,
yek sa kanti ɗe guu ka mbadl gwasaṇ naḵ
gwe ta dlaḷli gaɓa gwas majwe lamti wu.
6 Ama yek ka mbul majwe ba ilgon nisi
ɗa sowu. Maṇ wuli ka ni kii ma cit dlel-
ngapcan a sik naṃa taḷat gwakaṇ dlaboo
mal maṇ kisti gaɓa wu sa?
7 Aba sik ɗe maṇ mbulti shin maṇ nalti
gwe asa mbekii dani wu sa?
8 Kume kaa kop mbaṭ gaɓa ga Almasihu
gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe,
<<Laam yelaṇ daṇti gwa naḵ gwe ka lam
gaa gwa wu,>> ka paḷi nugo, kaa paḷ hwa
wul.*
9 Ama kume kaa lam majon man jon go
kaa paḷ byas wul, akaa ɗakci mbaṭ gaɓa
gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu wi.
10 Naḵ ɗe maḷgwe kop mas mbaṭ gaɓa
ama yek ta ɗakci ɗe naṃ go ndakce kaṇ ta
ni suk maḷgwe koɓi so mas wu.
11 Nya gwe wule, <<Baḵ pi paḷaṇ so,>> tik
wule, <<Baḵ dlo mbalaṇ so.>> Kume ka pi
paḷaṇ† so ama yek ka dlo mbalaṇ‡ go ka
ɗakci mbaṭ gaɓa wi.
12 Mas ilgwe kaa paḷi, suk ilgwe kaa dlaṃ
wu, yisi ɗe gas gon wo a kisikii gaɓa ten
mbaṭ gaɓa gwe kiskii ɗaka daṇti ɗe zhel ga
guu maẓhe kawu.
13 Nya a nge yenti gonti ga maḷgwe nge
yen gonti ga mbalaṇ wu. Yenti gonti ga Nya
wo, man ngetl ga kisti gaɓa gwasi.

Maḷgwe ngaṣti ten Nya go ta paḷ hwa wul

14 Yilkeni jini, kume mbalaṇ wule ta
ngaṣti ten Nya ama yek ba paṭ gwas mbok
ang nu sowu, ngaṣti gwas wu a kisti so.
15 A kume lukaḷ ni yilka ga mani sogo
yilka ga modli gon gwakaṇ ɗa so a ba ilga
nguki niɗɗa so,
16 yek gon gwakaṇ wulti ɗe, <<Li ge na
taṃi mbadli, lak hwa wul aka nguk wul
i'e,>> ama yek baṭa baḷti ilgwe ta lami wu
sogo, yek ta paḷi duk ye?
17 Ngaṣti ten Nya mago nu kaṇ ni, kume
ka ngaṣki ten Nya ama yek baka paḷ ilgwe
mbalaṇ a yeni asa yisi ɗe ka ngaṣki tenti
sowu, ngaṣti ten Nya gwa wo ten koo lu kaṇ
ni.
18 Maḷgon a wule, <<Ki wo ka ngaṣki ten
Nya, a ami wo a paḷ hwa wul.>> Mboki ang
ten ngaṣti ten Nya gwa ɗe a baka paḷ hwa
wul sowu, ami ne go ba mbokik ang ten a
ngaṣti ten Nya gini tumal hwa wul gini.
19 Ka kan ka mbadl gwa ɗe Nya wo ɗe
naṃ kaṇ, naḵ gwisi mbuni, maẓhe mago
nuk sa kaami hal na dlaḷi dli.
20 Ki kaḍlaṇ, ka lami ɗe ta mbokik ang ɗe
ngaṣti ten Nya baṇa paḷti hwa wul so wo
ten koo lu§ kaṇ ni nwa?
21 Daami ɗe Nya yen koli gaṇaṇ Ibirahim
ɗe maṇ zok mbadli tumal ilgwe ta paḷi wu
ɗe ta taki Nyami Ishaku yen gwas wu.
22 Ka yeni ɗe hwa wul gwe ta paḷi wu mo
suk ngaṣti gwas ten Nya, yek ngaṣti gwas
njikaṇ tumal paḷti hwa wul gwasi.
23 Yek ilgwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu daṃ ɗe
gem, gwe wule, <<Ibirahim ngaṣti ten Nya,
yek Nyami yenti ɗe maṇ zok mbadli.>>*
Yek laki yek mbalaṇ yen Ibirahim ɗe yelaṇ
ga Nya.
24 Ka yeni go paḷti hwa wul ga mbalaṇ
sogo ngaṣti kaɗe maṇ lakti ata daṇ ɗe maṇ
zok mbadl mal Nya ma? Ngaṣti ten Nya
tokte ka so.
25 Kili maṇ kopti maani gon asa mbet ɗe
Rahab mago nu kaṇ Nya yenti ɗe maṇ zok
mbadli tumal ilgwe ta paḷi wu ɗe ta kan
maṇdaki ga mil shinti ji Israila ju hal yek
ta zasi ten zobsi tantu wu.
26 Naḵ gwe ɗe dli gwe mbadl ni giɓi sogo
hwuuni kawu, nu kaṇ ngaṣti ten Nya gwe
ba paḷti hwa wul ni dani sogo hwuuni kaṇ.

3

Ta maṇ kopti mani na bi jwasaṇ

1 Yilkeni jini, baṇ kamaṇ ɗe mas jinaṇ se
ma daṃaṇ ɗe majwe a mboki ang mbalaṇ
ten gaɓa ga Nya wu so. Majwe asa mboki
ang ten gaɓa ga Nya mbalaṇ jo, Nya a
bodlaḷsi i'e ɗe ta ɓa kisisi gaɓa wu man naa
mbalaṇ.
2 Mas jinaṇ a ma paḷaṇ ilgwe ba yek sowu
wonti. A mas maḷgwe dlip ata mani na bi
gwas go, hwa mbalaṇ kaṇ, ata man ngipti
dli gwas pak.
3 A sa laki zaa kapsi bi taṣ kum bi ɗa, na
nali kaṇ asa taḷat ka lu gwe sa lami wu.

* **2:8 2:8** Yen Lib 19:18. † **2:11 2:11** Yen Yil 20:14; K. M. 5:18. ‡ **2:11 2:11** Yen Yil 20:13; K. M. 5:17. § **2:20 2:20** Ka lishtisi jon ji cina wo sa lishi ɗe *hwuuni* * **2:23 2:23** Yen L. Z. 15:6.

4 Ɓo yenaŋ jirgi ze pak, kaksha wul kaŋ,
bal yetaḷ kaɗe maŋ jekti. Ama na nak en
sada kaŋ a maŋ dlakti jirgi taḷe ka lu gwe
ta lami wu.
5 Nu kaŋ laka ɗe a mbalaŋ gaɓa na nali
mago nak eni kaŋ ni ama a dlaŋ kiɗi gaɓa.
Ɓo yenaŋ kangwe a nak en wutu man
kwelti bal ludaŋ kawu.
6 Laka mago nak wutu kaŋ ni, na nali
kaŋ a mbalaŋ dlaŋ byas wul, maŋ lilti ga
mas mbadl gwas ka. Laka a man lakti ga
mbalaŋ ka wutu. Buu wuti kaɗe maŋ cokti
gwasi.
7 A mbalaŋ man lakti a wul me mas, suk
yadli, suk wuci suk ɓalkaŋ, suk wul ze, asa
kumit bi. Asa pal ten ang gwasi.
8 Ama maḷgon a mani na laka ga mbalaŋ
so. Laka wo ba a shuk na paḷti byas wul so,
ga njikmi kaŋ ni na byas ikaŋ gwe a man
tlot mbalaŋ wu.
9 Na laka kaŋ a ma taṣaŋ Bagaa suk Buka
gaŋaŋ, a na naḷi kaŋ a ma byalaŋ mbalaŋ,
jwe ɗe Nya paḷsi nakti gaa gwas wu.
10 Na bi gwe a ma taṣaŋ Nya wu kaŋ a ma
byalaŋ mbalaŋ. Yilkeni jini, mbun ɗe taŋi
nu so.
11 Ɗa nii kaŋ hwa ze suk kudaḷi a yil tot
ka shu ɗe naŋ gwi?
12 Yilkeni jini, yandi zaitun a guli ten
tlindi tulaŋ, sogo a yandi tulaŋ guli ten
tlindi inabi so? A man paṭ nu so. Aba shu
gwe a yilli kudaḷ ze wu, a baḷ hwa ze so.

Hwa ɓotlkaŋ yisti wul

13 Maŋ hwa ɓotlkaŋ yisti wul ni ka kii,
yek ta yis ilgwe Nya lami gwa? Haŋ taṣ
mbok ang ten yisti wul gwasi ten kangwe
ata pi wu tumal paḷti wul baŋa nalti gaa so,
gwe ɗe a yil tet ka ɓotlkaŋ yisti wul wu.
14 Ama kume bal dakaḷti suk lamti gaa ni
ka mbadl jwakaŋ wu, bak ɓo ngetl ɗe kaa
yis ilgon akaa nge kumti gem so.
15 Wudaḷ ga ɓotlkaŋ gwisi wo sut mal Nya
kaŋ ni so, ga maŋ dii atl kaŋ, gwe ɗe a guu
mazhe baḷi wu kaŋ, ga Shishi ga Nya maŋ
cilti ka so.
16 Lu gwe dakaḷti suk lamti gaa a ni ɗa go,
ka mbi gulsaṭdli suk mas paḷti byas wul.
17 Ama ɓotlkaŋ yisti wul gwe a yil sut mal
Nya go, maŋ cilti kaŋ. A laki a mbalaŋ daŋ
na taŋi mbadl pak, maŋ mbulti mbalaŋ ka
so, aba a lak mbalaŋ ten pallaṭ gaa gwas ɗe
ta man naa mbalaŋ so, a yen gonti i'e, a laki
a mbalaŋ paḷi hwa wul naa mbalaŋ. A ba a
laki a mbalaŋ lam majon man jon so.
18 Majwe daŋ na taŋi mbadl suk yilkeni
jwasaŋ go, sa laki a naa mbalaŋ daŋ na zok
mbadli, nak ɗe sa zakisi hwa lal wu.

4

Baḷaŋ gaa jwakaŋ Nya

1 Yek ɗe maŋ lakti dlakti gaɓa suk dlanti
ka dlo gwakaŋ ye? Lamti mbadl gwakaŋ
gwe nima dlanti ka mbadl jwakaŋ wu
kaṣa?
2 Akaa lami ɗe tak mbi wul, kume kaa
mbi sowu yek laki akaa tlo mbalaŋ. Akaa
dakaḷ ɗe maḷgon mbi ilgon wu, akaa ngusi
dlanti jwakaŋ ama bakaa mbi ilgwe kaa
lami wu so nak ɗe kaa ngem Nya sowu.
3 Akaa ngem wul mal Nya a bata baḷkii
so, nak ɗe akaa ngemti na byas mbadl wu.
A ɗe tak kumaŋ taŋti mbadl jwakaŋ ɗa ka
laki yek kaa ngemti wu.
4 Kii maŋ zakti ga Nya, kaa yisi ɗe kume
mbalaŋ lam wul ga dii atl go ɗe naŋ kaŋ ta
ni suk maḷgwe nge wul ga Nya wu sa? Mas
maḷgwe botl wul ga dii atl go maḷi palli gaa
gwas ɗe maŋ nget Nya wi.
5 Kaa daman gwa we ten koo lu kaŋ gaɓa
ga Nya mbok ang ɗe, Nya wo maŋ dakaḷti
kaŋ ten bi ga shishi gwe ta zi ka mbadl
jinaŋ gwa?
6 Ama Nya baḷaŋni zok wul i'e. Yek laki
yek gaɓe wule,
<<Nya balli tukaal maŋ nalti gaa,
a maḷgwe ngusaḷ gaa gwas atl go a Nya
paḷit alheri.>>*
7 Baḷaŋ gaa jwakaŋ Nya, akaa balli tukaal
Guu mazhe, ta abikii.
8 Ɗaman njaa mal Nya, ta ɗam njaa
malkii pak. Ki maŋ paḷti byas wul pol ang
gwa ka. Ki ɗe mbadl gwa wo lop-lop kaŋ ni
wu, pol mbadl gwa ka.
9 Kulaŋni akaa paḷ duu tuki ten byas wul
jwe kaa paḷi wu. Haŋ ta gitlti gwakaŋ pal
ɗe kulu, a hwol tuk gwakaŋ pal ɗe duu tuki.
10 Ngusaḷaŋ gaa jwakaŋ atli, Bagaa a
tlilkii.
11 Yilkeni jini, bak dlaman byas gaɓa ten
yilkeni jwasaŋ so. Mas maḷgwe dlaŋ byas
gaɓa sogo maḷi zi byas wul yilka gwas gaa
go, ɗe naŋ kaŋ ni suk ta maḷi dlaŋ byas
gaɓa ten mbaṭ gaɓa ga Nya. A kume ka zi
byas wul mbaṭ gaɓa ga Nya go, ka naŋa
kopti mbaṭ gaɓe so, ama ka naŋa pallaṭ gaa
gwa ɗe maŋ kisti gaɓa.
12 Maŋ zaṭ mbaṭ gaɓa suk kisti gaɓa wo
ɗe naŋ kaŋ. Tik ɗe maḷgwe mbuk kisti suk
lilti ga mbalaŋ kawu. Ama wok ɗe ki ɗe hal
ka dlaŋ byas gaɓa ten yilka gwa wo?

Ndaḷaŋ ka ndaḷti ga Nya ba ɗe ka ndaḷti
gaa gwakaŋ so

13 Kataŋ kaŋ kii ɗe akaa wuli ɗe, <<Ase
sogo ayo go ma li ka baŋ ge suk ga tek gu,
ama paḷ gin ɗe naŋ kaḷi, ama wul wul ka,
ama mbi wulpi>> wu.
14 Kaa yisaŋ ilgwe a pi ayo gwa? Ten bi
yek mbadl jwakaŋ ni pamma ye? Mbadl
jwakaŋ wo nak saṣaḷ kaŋ ni gwe a tuli a
zigaa wu.

* **4:6 4:6** Yen C. G. 3:34

15 Ka lal ga dlamti nugo wuli de, <<Kume
Nya Bagaa lami go, ma pal ilge suk ge.>>
16 Ama akaa ngusi ɓot ngetl na manti ga
gaa gwakan. Palti nak gwisi wo byas wul
kan.
17 Mas malgwe yis ilgwe ni mbuni de ta
pali wu yek bata pali sogo, ta pal byas wul
wi.

5

Gaba ten man wul ang jwe asa mbul naa mbalan wu

1 Ɓo katan kan, kii man wul ang, kulanni
akaa des lee nak de Nya a nolkii wu.
2 Wul ang gwakan moki kawi, wuljon ci
lukal jwakan kawi.
3 Wulpi gwakan lil kawi. Lilti ga wulpi ka
ka mbok ang ten palti byas wul jwakan, tlu
dli jwakan a kwel ka nak de kaa nama mot
wulpi ka pakti multi wu.
4 Ɓo katan kan, nak de ka nge ɓatlti ga
majwe wotlikii wul zhin wu. Kulu jwasan
mbuki mal Nya Bal Kakshe wi.
5 Kaa dan ka tamti ten dii atli, kaa nguki
yek kaa tla ilgwe kaa lami wu. Gaa jwakan
kan kaa ketali nak dabba gwe sa mboshti
wu.
6 Ka lil majwe basa pal byas wul sowu
yek kaa tlosi, ko de sa dlansi sukkii sowu.

Dlot mbadl ka bomti

7 Yilkeni jini, dlo mbadl ten ɓatti palti sut
ga Yesu Bagaa ganan. Ɓo yenan kangwe a
man kolti zhin ɓat not ga ilgwe ta ɓak wu,
tet ka ze lulpi hal ala ga gisi.
8 Kii mago ɓatan palti ga Yesu Bagaa akaa
dlal na ndalti nak de ta ɓal njaa sut wu.
9 Bak nalaman na yilkeni so, sogo a kisikii
gaba dani, nak de man kisti gaba ɓal ten bi
dlabii wu.
10 Ɓo yenan kangwe man dlamti gaba ga
Nya tla bomti ten dlamti gaba ga Bagaa yek
sa dlo mbadl da wu.
11 Ma yisi de majwe dlo mbadl ka tlat
bomti go, man mbit hwa wul kade si. Ɓo
daamankii ten kangwe Ayuba dlo mbadl
wu suk kangwe Guu Nya yillat daka bomti
kawu. Nya wo man yenti gonti suk lamti
mbalan i'e kan.
12 Yilkeni jini, bali ga mas ilgwe a hwikii
go yek de, mo gaba na Nya so, ko ta na dlo
nya, ko ta na dii atli ko ta na zobsi ilgon.
Han ta gaba gwakan dlal ten <<yii,>> sogo
<<hwowo,>> nuk sogo Nya a nolkii.

Ngemti na ngasti ten Nya

13 Mas malgwe nama tlat bomti a gipkii
go tas ngem Nya. A malgwe nama hwol tuk
go, tas wul koo tasti ga Nya.
14 Malgwe cwo nama cit gwas go, tas mbe
bacina ji motgaa ga man kopti tas ngemit
Nya asa pit mili ka shin ga Bagaa.
15 Ngemti gwe sa pali na ngasti ten Nya
go, a laki a man cwo ndoki, nak de Nya a
ndok man cwoɓi wu. Kume ta pal byas wul
wu, Guu Nya a tasit ka.
16 Kume kaa pal byas wul wu, hwi yilkeni
jwakan akaa ngem Nya ta ndokkii, nak de
ngemti Nya ga man zok mbadl wo ndali a
pal wul wonti wu.
17 Ɓo daamankii ten Iliya, mbalan kade
ti nakmi, ta ngem Nya i'e de ba ze nda so,
yek ba zesi nda ten dii atl so se pal gin de
mekan na lip de mukka.
18 Yek ta po ngem Nyami da da, yek ze
nda sut nya, yek wul te tot ka atli.
19 Yilkeni jini, kume gon gwakan pal na
kaal ten kopti gem yek malgon pallat tet ten
tantu wu,
20 yisi de malgwe laki yek man palti byas
wul ci atl gaa go, ta kisti daka mashkan
kawi, nak de Nya a taasi mali wonti byas
wul gwas kawu.

1 Yohana Gabartati

Shin ga ana ga Yohana yen shinti ga botli ka kade Salomi, tik de yilka ga Maryam ana ga Yesu (yen Mat 27:56; Mar 16:1; Yoh 19:25). Yohana suk yilkeni jwasi, kaa Yakubu suk Biturus kade mil shinti jwe ni njaa mal Yesu wu. Kaal da lishti takarda de mekan jimi wo, Yohana lish gaba man tamti gwe asa mbe na shin gwas wu, a tik de malgwe lish Ruya ga Yohana wu pak. Ko de sa dlam shin ga malgwe lish wasike ka lishtisi wu, ama yal gaba ka lishti jwisi suk ka gaba man tamti tumal Yohana te yal gaba ga mbalan de nam. A kolsi ji motgaa ga man kopti dlam de yen shinti ga botli Yohana ka lishsi. Ta lish lishti takarda de mekan ju ka pakti multi gwasi, ka gin de 85 ta la de 95 Kaal da mashkan ga Yesu. Gon a ban Apisus ten kat atl ga nak'en Asiya, lu gwe ta mashi ata ni kaksha bacina ga man kopti wu, kade lu gwe ta lish wasike kali wu.

Yohana ndalli gahwulan mbalan tas pal zumunta suk Yesu suk yilkeni jwasan na lishti takarda gan. Ta dalisi kan ten bi gaba shelti jwe a palli gaba ten Yesu, Yen ga Nya de lal wu

Gaba gwe a bal mbadl gwe ba a paki sowu

1 Ma ni kii ma dlamti gaba ten malgwe ta ni da tet ten lakti zhila ga dii atl wu, tik de malgwe ma kum yal gwasi, yek ma yenti na gwel ganan wu. Yek ma wutit gwel i'e yek ma tanti na ang ganan, tik de gaba ga mbadl gwe ba a paki sowu.

2 Gaba ga mbadl gwisi tul ten dii atli, yek ma yenti, yek ma hwi mbalan gaba ten damti gwasi yek ma dlamikii gaba ten mbadl gwe ba a paki so gamisi. Tek go ta ni to mal Nya Aba ka, yek ta tul mal ni.

3 Ma hwikii de mi wo ma yenti yek ma kumti wi, kangwe de kaa cugaa sukmi wu. A cutgaa ganan mi wo suk Abe kan suk yen gwasi Almasihu Yesu.

4 Ma ni kii ma lishti nak gami ta hwol tuk ganan* njikan da.

Lat ka cilti ga Nya

5 Gaba gwe ma kumi tet bi datka yek ma hwikii wi wuggu, Nya wo cilti kan, a malti wo damshal ni da so ko njet.

6 Kume ma wuli de ma nama cutgaa sukti ama ama yima lat ka damshal go, ma shelan lali a ba ma nanma damti ka gem so.

7 Ama kume ma nanma lat ka cilti nak gwe ta ni ka cilti go, ma cugaa suk yilkeni jinan, a hwulan ga Yen gwasi Yesu polini daskan ga palti byas wul ka mas.†

8 Kume ma wuli de mi wo man palti byas wul ka sowu, ma shelan gaa ganan a ba gem nan gipni so.

9 Kume ma dlami Nya byas wul jinan wu, ti wo man njikanti gaba gwe ta dlam wu kan a man palti gem kan, ta taas byas wul jinan ka, ata polini daskan ga lashi palti gem ganan ka mas.

10 Kume ma wuli de mi wo ma palan byas wul sogo, ma pallan Nya wi de man shelti lali, a ba gaba gwas mbi lu damti ka mbadl ganan so.

2

1 Mil ji lami jini, a lishikii gaba gee kangwe de kaa pal byas wul sowu. Ama kume malgon pal byas wul wu, man gaba na Nya Aba ka lal ganan nini da, mali kade Almasihu Yesu man palti wul ndakce.

2 Mashkan gwas kade sadaka gwe sa pali ta Nya taas daskan byas wul jinan ka, a ba mi na ngwenan ka so ama suk byas wul ji mas mbalan ji dii atli.

3 Na nu kan ma mbokan ang de ma yisanti, de ma kobaŋ ilgwe ta hwini de tan pali wu.

4 Malgwe dlam de, <<Ami wo a yis Nya,>> ama bata kop ilgwe ta hwini ni wu sogo, mali shel lali a ba gem nit ka mbadl so.

5 Ama malgwe kop gaba ga Nya go gem, lamti Nya njikan ka mbadl gwas wi. Na nu kan ma yisi de mi wo mbalan jwas kan.

6 Mas malgwe dlam de ti wo mbalan ga Nya ka go, ngetli kan tas pal wundal damti gwe Yesu pali wu.

7 Yelan ji lami jini, pyal ilgon kan a nikii ma lishti gaba dani so ama gus wul kan, ilgwe de tet ten ndat zhila gaba ganan kan a hwikii wu. A yek de gus ilgwe kaa kum gaba dani wu.

8 Ama hal ase ilgami yi de pyal wul gwe a yi kii ma lishti gaba wu. Gem kan mbalan yeni ka damti ga Almasihu yek sa po yeni ka damti gwakan wi da, nak de damshal nama pakti ka, a cilti ga gem nda cilat lu wu.

9 Malgwe wuli de ta nima damti ka cilti ata yima nget hwulan ga man kopti yilka gwas go, ta yima damti ka damshal.

10 A malgwe lam yilka gwas go ta nima damti ka cilti, a ba ilgwe a lakti ten kotti asan ka damti gwas wu nidda so.

11 A malgwe nge hwulan ga yilka gwas go, ka damshal kan ta nima palti wul suk damti gwasi. A bata yis lu gwe ta nima lat du so nak de damshali yitlet gwel kawu.

---

* **1:4 1:4** Ka lishtisi jon wo sa lishi de *gwakan*

† **1:7 1:7** Sogo *ko wokko*

12 Mil ji lami jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe Nya taasikii daƽkaŋ ga byas wul
jwakaŋ ka tumal Yesu wu.
13 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti
zhila ga dii atl kaŋ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe kaa man ngetl ga guu maẓhe
wu.
Mil jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe kaa yis Nya Aba wu.
14 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti
zhila ga dii atl kaŋ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naƙ ɗe kii wo maŋ ndaƚti kaŋ,
a gaɓa ga Nya nima daɱti ka mbadl
gwakaŋ wu,
a kaa man ngetl ga guu maẓhe wu.

Baƙ lamaŋ byas daɱti ga dii atl gee so

15 Baƙ lamaŋ byas daɱti ga dii atl gee,
sogo wul jwe ni giɓi wu so. Maƚgwe lam
byas daɱti ga dii atl gee go, lamti Nya Aba
ni ka mbadl gwas so.
16 Kangwe a mbalaŋ lam wul jwe ni ten
dii atl wuggu, kaƿtaƚ ɗa dli ga mbalaŋ gwe a
lak mbalaŋ ten paƚti byas wul wu, lamti paƚ
paƚaŋ, suk yenti ga gaa wule ka manaŋ naa
mbalaŋ. Wudaƚ ji wul jwisi wo wul ji Nya
ka so, wundaƚ ji wul jimi wo ji byas daɱti
ga dii atl kaŋ.
17 Byas daɱti ga dii atl gee na kaƿtaƚ ɗa
dli ga mbalaŋ a paki, ama maƚgwe ataƚ paƚ
ilgwe Nya lami go daɱti gwas a paki so.

Daƚti kaŋg ten maŋ nget hwulan ga Yesu

18 Mil ji lami jini, pakti ga dii atl ɓal njaa.
A naƙ gwe kaa kumi wu maŋ nget hwulaŋ
ga Almasihu ni teɗi, naƙ ninge mago maŋ
nget hwulaŋ ga Almasihu ɓalɗa wonti. Nuk
laki yek ma yisi ɗe pakti ga dii atl gee ka
ɓali.
19 Tet ka mi kaŋ maŋ nget hwulaŋ ga
Almasihusi ni, ama si wo yilkeni jinaŋ ji
gem ka so. Yilkeni jinaŋ kani ɗe si go sa
daɱ sukmi. Ama yek zaƭgaa ɗe saƶigaa wu
mbok ang ɗe si wo yilkeni jinaŋ ka so.
20 Ama kii wo Maŋ Cilti ka botlkii yek kaa
yis gem mas jwakaŋ.
21 Laƽhi yisti gem jwakaŋ ka laki yek a
lishikii gaɓa so ama yisti gemi ɗe ka yisi ka
laki. A ka gem wo ba lal a ni ɗa so.
22 Wok ɗe maŋ shelti lali wo? Maƚgwe
dlaɱ ɗe Yesu wo Almasihu ka sowu. Wudaƚ
ga maƚgwisi kaɗe maŋ nget hwulaŋ ga
Yesu, maƚi nge yisti ga Abe suk Yeni pak.
23 Mas maƚgwe nge yisti ga Yeni go, ta yis
Abe so, a maƚgwe wule ta yis Yeni go, ta yis
Abe pak.
24 Nu kawu, ngiɓaŋ gaɓa gwe saƶ dlaɱikii
ɗe saƶnde dlaɱti gaɓa wu. Kume paƚi nu go,
kaa nima daɱti suk Yeni suk Abe pak.
25 A ilgwe taƶ dlaƚlini gaɓa dani go yek ɗe,
kume maƶ daɱaŋ sukti wu ma mbi mbadl
gwe baƶ a paki sowu.
26 A lishikii gaɓa gaŋ ta daƚikii kaŋg ten
majwe naɱa lamti gillaƭ jwakaŋ ju.
27 Kii gaa jwakaŋ wo botli gwe Almasihu
paƚikii wu yi kii gaa, a baƙaa po lami ɗe
taƶ maƚgon mbokikii ang ten ilgon so. Naƙ
ɗe botli gwe taƶ paƚikii wu mbokikii ang ten
wul mas wu, a botlisi wo gaƶ gem kaŋ baƶ
ɗe gaƶ lal so, dlaƚaŋ malti naƙ gwe botlisi
mbokikii ang wu.

Mi wo mil ji Nya

28 Nuk go, mil jini, daɱaŋ kaƶ Almasihu,
kangwe taƶ susut ɗu go ma manaŋ dlaƚti naƶ
ndaƚi gahwulaŋ a baƶ nsha a cinni a cina
ɗatkaƶ sowu.
29 Naƙ ɗe kaa yisi ɗe ti wo maŋ paƚti wul
ndakce kawu, yisi ɗe mas maŋ paƚti wul
ndakce mbi zaƭ ɗe yen gaƶ Nya wi.

3

1 Bohwe ni kaŋ nalti gaƶ lamti gwe Nya
Aba lamaŋ ni wu ni gwi, ɗe hal asaƶ mbe
ni ɗe mil jwas wu! A ɗe mil jwasisi kaŋ
maŋaŋni. Ilgwe laki baƶ mbalaŋ ji dii atl gee
Kamaŋnii sogo yek ɗe mbalaɱi yis Nya so.
2 Yelaŋ ji lami jini, ningo mi wo mil ji
Nya kaƶ ɓali, a kangwe ma ya tok daɱaŋ
go, maƚgon ɓo yisi so. Naƙ kaŋ maƶ yisi ɗe,
kume Yesu susut ɗu, ma palaŋ naƙti amaƶ
yenaŋti naƙ gwe taƶ ni wu.
3 Mas majwe zi mbadl gwasaŋ tenti go, saƶ
pol daƽkaŋ paƚti byas wul jwasaŋ kawi, naƙ
gwe Yesu wo daƽkaŋ niɗɗaƶ sowu.
4 Mas maƚgwe paƚ byas wul go maƚi ɗakci
mbaƭ gaɓa wi, ɗe gem kago paƚti byas wul
wo ɗakcit mbaƭ gaɓa kaŋ.
5 Ama kaa yisi ɗe Yesu tuli taƽ taas byas
wul jinaŋ ka. A ti wo baƶ byas wul niɗɗaƶ so.
6 Mas maƚgwe nima daɱti kaƶ Almasihu
go baƭa po pita paƚti byas wul so. Maƚgwe
yima ta paƚti byas wul go taƶ ɓo yis gaa gaƶ
Yesu so a baƭaƶ ɓo yisti so.
7 Mil ji lami jini, baƶ maƚgon gillakii so.
Maƚgwe a taƶ paƚ wul ndakce go, maŋ zok
mbadl kaŋ, naƙ gwe Almasihu wo maŋ zok
mbadl kawu.
8 A mbalaŋ maŋ paƚti byas wul wo gaƶ guu
maẓhe kaŋ, naƙ ɗe guu maẓhe wo tun tet
ten ndat zhila gaƶ dii atl kaŋ taƶ nima paƚti
byas wul wu. Ilgwe laki yek Yen gaƶ Nya tul
go yek ɗe, taƽ jek wul jwe guu maẓhe laki
wu ka.
9 Mas majwe ɓal ɗe mil ji Nya go sa po
pita paƚti byas wul so, naƙ ɗe wundaƚ gaƶ
Nya ni kaƽi, asaƶ ɓal ɗe zaƭi gaƶ Nya wu.
10 Kangwe a maƶ hwul dlo ji mil ji Nya, suk
mil ji guu maẓhe wuggu. Mas maƚgwe a taƶ
paƚ byas wul go yen gaƶ Nya kaƶ so, a maƚgwe

ba ta lam yilka gwas so ma go maḷi wo yen gạ Nya ka so.

Lamaṇ yilkeni jwakaṇ

11 Gaɓa gwe kaạ kumi tet ten ndat zhile
wuggu, taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
12 Baḳ paḷi naḳ gwe Kayinu paḷi wu so, ɗe
ta tlo yilka gwas wu, ti wo gạ guu maẓhe
kaṇ. A yokit gwas ka laki yek ta tloti ama
ilgwe yilke paḷi go zok wul kaṇ.
13 Yilkeni jini, ba ndekii ɗe wul cit ɓanti
so, kume ɗe mbalaṇ ji dii atl gee nge
hwulan jwakaṇ wu.
14 Mi wo ma ɗakcaṇ maṣhkaṇ wi ma
ɓalaṇ na mbadl gwe ba pakti niɗɗa sowu,
naḳ ɗe ma lamaṇ yilkeni jinaṇ wu. Maḷgwe
lam yilkeni jwas sogo maḷi yima daṃti
maṣhkaṇ.
15 Mas maḷgwe nge hwulan gạ yilka gwas
go ta ni ɗe naṃ suk maṇ tlot mbalaṇ, a kaạ
yisi ɗe maṇ tlot mbalaṇ wo mbadl gwe ba
a paki sowu niɗɗa so.
16 Kangwe ma yisaṇ lamti wuggu, Al-
masihu Yesu baḷ mbadl gwas ka lal gaṇaṇ.
A mi mago mbun ɗe taṇ baḷaṇ gaa jinaṇ ka
lal gạ yilkeni jinaṇ.
17 Kume wul ang ni maḷgon ɗa, yek ta
yen yilka maṇ laṣhi wul, ama yek baṭa
yen gonti gwas sogo, ɗa ni kaṇ wundaḷ gạ
maḷgwisi a wule lamti gạ Nya ni ka mbadl
gwas gwi?
18 Mil ji lami jini, baṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ
na bi sogo laḳa so, taṇ lamaṇsi na gem suk
paḷti wul jinaṇ.
19 Naḳ gwisi kaɗe kangwe ma yisi ɗe mi
wo mbalaṇ ji gem gạ Nya kaṇ, a na naḳ
gwisi kaṇ ma mbi ndaḷi gahwulaṇ a cina
ɗa Yesu ka.
20 A kume mbadl jinaṇ desaṇnii wu, Nya
man ngetl gạ mbadl jinaṇ, a ta yis wul mas.
21 Yelaṇ ji lami jini, kume mbadl jinaṇ
desaṇni sowu, ndaḷi gahwulaṇ nini ɗa a
cina ɗa Nya ka.
22 A ta baḷaṇni ilgwe ma ngemiti wu, naḳ
ɗe ma paḷaṇ ilgwe ta hwini wu suk ilgwe
taṃit ɗa wu.
23 Ilgwe ta hwini wu kaɗe taṇ ngaṣaṇni
ten Yesu, Almasihu Yesu, yek Yesusi po
hwini ɗe taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
24 Majwe naṃa kopti ilgwe ta hwisi go, sa
nima daṃti sukti ata nima daṃti suksi pak.
A kangwe ma yisi ɗe ta nima daṃti sukmi
wuggu, tumal Shishi gwas ɗe ta baḷaṇnii
wu kaṇ ma yisi naḳ gwisi.

4

Cingaḷaṇ shishi mas

1 Yelaṇ ji lami jini, baḳ ndaḳi mas majwe
wule shishi gạ Nya nisi ɗa wu so, a ma
cingaḷaṇ shishisi taḳ yisi ɗe tet mal Nya kaṇ
ni paa. Paḷi naḳ gwisi naḳ ɗe majwe asa
shel lal ɗe si wo maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya
kaɗe si wu, ɓalɗa wonti ten dii atli wu.
2 Kangwe kaa yis Shishi gạ Nya wuggu,
mas maḷgwe wuli ɗe Almasihu Yesu tul na*
dli gạ mbalaṇ wu, wundaḷ gạ maḷ gwisi wo
Shishi gạ Nya ni ka ti.
3 Ama mas maḷgwe wule Yesu tul na dli
gạ mbalaṇ sowu, wundaḷ gạ maḷ go Shishi
gạ Nya ni ka ti so. Shishi nget hwulaṇ gạ
Yesu kaṇ, shishi gwe sa hwikii ɗe aya tul
wu. A naḳ ninge go ɓalɗa ten dii atli.
4 Mil ji lami, kii wo mbalaṇ ji Nya kaṇ
akaạ man ngetl ji maju wi, naḳ ɗe maḷgwe
ni gipkii wu man ngetl gạ maḷgwe ni ka
mbalaṇ ji dii atl gee wu.
5 Si wo mbalaṇ ji dii atl kaṇ yek laki asa
yen wul na gwel yenti wul ji maṇ dii atli, a
maṇ dii atli katisi kaṇg.
6 Mi wo mbalaṇ ji Nya kaṇ, a majwe yisti
wu katini kaṇg, ama mas maḷgwe ba gwas
ka sowu baṭa katini kaṇg so. Na nu kaṇ
ma yisaṇ majwe Shishi gem gạ Nya ni kaṣi
tet ka majwe shishi gạ gillaṭ mbalaṇ ni kaṣi
wu.

Kangwe Nya lam mbalaṇ wu

7 Yelaṇ ji lami jini, ma lamaṇ yilkeni
jinaṇ. Lamti wo sut mal Nya kaṇ ni. Mas
majwe lam yilkeni jwasaṇ go sa ɓal ɗe mil
ji Nya, asa yisti wi.
8 Mas majwe lam yilkeni jwasaṇ sogo sa
yis Nya so, naḳ ɗe Nya wo lamti kaɗe ti wu.
9 Kangwe Nya mbok ang ten wundaḷ gạ
lamti gwas ka dlo gaṇaṇ wuggu. Ta lak
Yen ɗe naṃ gwe niɗɗa wu sut ten dii atli,
kangwe mbalaṇ a mbi mbadl gwe ba a paki
so tumalti wu.
10 Kangwe lamti gạ gem ni wuggu. Ba ɗe
mik lamaṇ Nya so, ama tik lamaṇni yek ta
lak Yen gwas sut ten dii atl ɗe sadaka gạ
taasti daṣkaṇ paḷti byas wul jinaṇ ka.
11 Yelaṇ jini, naḳ ɗe Nya lamaṇ i'e nu wu,
ngetli kaṇ ma lamaṇ yilkeni jinaṇ.
12 Maḷgon ɓo taɓa yenti gạ Nya so ama
kume ma lamaṇ yilkeni jinaṇ go, ta ni ka
mbadl gaṇaṇ a lamti gwas njikaṇ ka mi wi.

Kangwe a Nya daṃ ka mbalaṇ wu

13 Na nu kaṇ ma yisi ɗe ma nima daṃti
suk Nya ata ni ten mbadl jinaṇ, naḳ ɗe ta
baḷaṇnii Shishi gwasi taṣ daṃ sukmi wu.
14 A ma yeni wi yek ma dlaṃi mbalaṇ
gaɓa dani ɗe, Nya Aba lak Yen gwasi taṣ
daṃ ɗe maṇ kisti gạ mbalaṇ ji dii atli.
15 Mas maḷgwe kan Yesu ɗe Yen gạ Nya
go, Nya ni ka mbadl gạ maḷi a maḷi nima
daṃti sukti pak.
16 Nuk laki yek ma yisi ɗe Nya lamaṇni
yek ma ngaṣaṇ ten lamti gwisisi.

* **4:2 4:2** Sogoka

Nya wo lamti kaŋ. Mas maɩgwe nima daɱti na lamti ga yilkeni jwas go maɩi nima daɱti suk Nya, a Nya ni ka mbadl ga maɩi.
17 Kume lamti njikaŋ ka dlo gaŋaŋ wugo, ma mbi ndaɩi gahwulaŋ ten cin gwe Nya a kisi gaɓa mbalaŋ mas wu, naƙ ɗe ma naɱma daɱti ten dii atli naƙ kangwe Yesu daɱ wu.
18 Wudaɩ ga lamti gaɱi wo ɓanti ni giɓi so. Lamti ga gem wo a mbol ɓanti ka, naƙ ɗe mbalaŋ maŋ ɓanti wo nolti ga Nya kaŋ ata ɓantit wu. Nuk laki a ba maŋ ɓanti a njikaŋ dli na lamti ga gem so.
19 Ama ma naɱma lamti ga yilkeni jinaŋ naƙ ɗe Nya ka lak zhila lamti ga mbalaŋ wu.
20 Kume maɩgon wule, <<A lam Nya,>> ama yek ta naɱa nget hwulan ga yilka gwas go, maŋ shelti lal kaɗe maɩi. Maɩgwe nge hwulan ga yilka gwas ɗe ta naɱa yenti gwas wu, a man lamti Nya ɗe ta ɓo yenti so gwa?
21 Ilgwe Nya hwini go yek ɗe, mas maɩgwe lamti go ngetli kaŋ taʂ lam yilkeni jwas pak.

5

Ngaʂti ten Yen ga Nya

1 Mas majwe baɩ gem na Yesu ɗe Almasihu go saɓal ɗe mil ji Nya, a mas majwe lam Nya Aba go sa lam Yen gwas pak.
2 Kangwe ma mbokaŋ ang ɗe ma lamaŋ mil ji Nya wuggu, ɗe ma lamaŋ Nyami yek ma koɓaŋ ilgwe ta hwini wu.
3 Kangwe lamti Nya ni wuggu, ta mbalaŋ paɩ ilgwe ta dlaɱ ɗe taʂ paɩi wu. A ilgwisi wo ba maŋ bomti ka so,
4 naƙ ɗe mas majwe ni ɗe mil ji Nya go, sa man ngetl ga byas daɱti ga dii atl ge wu. Naƙ gwisi kaɗe kangwe ma manaŋ ngetl ga byas daɱti ga dii atl gee, tumal ngaʂti tenti wu.
5 Kaa wok ɗe majwe sa man ngetl ga byas daɱti ga dii atl ge go? Majwe baɩ gem na Yesu ɗe Yen ga Nya wu na ngusaŋ kaŋ.

Dlaɱti gaɓa ten Yen ga Nya

6 Sa mbok ang ten Yesu Almasihu ɗe Yen ga Nya tumal ze baptisma suk hwulan gwas ɗe shot ɗe sa tlot ten gudaɩ yencin wu. Aba tumal ze baptisma gwas tokte ka so, ama na ze baptisma suk hwulaŋ gwas ɗe shot ɗu. Shishi ga Nya kaɗe maŋ dlaɱti nu, naƙ ɗe Shishi wo maŋ dlaɱti gem kaɗe ti wu.
7 De mekami kaɗe maŋ dlaɱti gaɓe,
8 na Shishi ga Nya suk ze baptisma suk hwulan, a ɗe mekami dlaɱ gaɓa ɗe naɱ mas jwasaŋ.
9 Kume dlaɱti gaɓa ga mbalaŋ kaŋ ma kamaŋ go dlaɱti gaɓa ga Nya ndaɩ mani, a dlaɱti gaɓa gwe ta paɩi ten Yen gwas wu kaɗe gwisi.
10 Maɩgwe baɩ gem na Yen ga Nya go dlaɱti gaɓa gaɱi nit ka mbadli. A maɩgwe baɩ gem na Nya sogo maɩi pallaʈ ɗe maŋ shelti lal wi, naƙ ɗe ta baɩ gem na dlaɱti gaɓa gwe ta paɩi ten Yen gwas wu sowu.
11 A dlaɱti gaɓe wo yek ɗe, Nya baɩaɳnii mbadl gwe ba a paki sowu, a ma mbi mbadlisi tumal Yen gwasi.
12 Maɩgwe Yen ga Nya nit ɗa go mbadl gwe ba a paki sowu niɗɗa, a maɩgwe Yeni niɗɗa sowu mbadl gwe ba a paki sowu niɗɗa so.

Pakti gaɓa

13 A lishikii wul jee kii ɗe kaa ngaʂti ten Yen ga Nya wu, kangwe ka yisi ɗe mbadl gwe ba a paki sowu ni kii ɗa wu.
14 Gwisi kaɗe ndaɩi gahwulaŋ gaŋaŋ ten dlaɩti a cina ɗa Nya ka, ɗe ta kumaɳnii, kume ma ngemaŋ wul kangwe ta lami wu.
15 Naƙ ɗe ma yisi ɗe Nya a kumaɳnii ten wul jwe ma ngemi wu, ma yisi ɗe ma mbi wul jwe ma ngemiti wu.
16 Kume gon gwakaŋ yen yilka gwas ten paɩti byas wul gwe ɗe a lak maɩi ten maʂhkaŋ sowu, taʂ ngem Nya taʂ baɩ maɩi pyal mbadli. A naɱa gaɓa ten majwe paɩti byas wul jwasaŋ a taɩasi kaa maʂhkaŋ sowu. Paɩti byas wul gwe a lak mbalaŋ ten maʂhkaŋ wu ni ɗa. Wudaɩi gwisi kaŋ a naɱa wulti ɗe taʂ ngem Nya dani so.
17 Mas ilgwe paɩi naƙ gwe mbun ɗe ta paɩi sowu byas wul kaŋ, ama wundaɩ ga byas wul gwe ba lak mbalaŋ ten maʂhkaŋ sowu ni ɗa.
18 Ma yisi ɗe mil ji Nya wo baʂa pita paɩti byas wul so, a Yen ga Nya ngipsi ka ang gwasi, a ba guu maʐhe a manisi paɩti ilgon so.
19 Ma yisi ɗe mi wo mil ji Nya kaŋ, a ma yisi ɗe naa mbalaŋ ji dii atl mas ni ang ɗa guu maʐhe ka.
20 A ma yisi ɗaɗe Yen ga Nya tuli yek ta baɩaɳnii mbotlkaŋ yisti wul, kangwe ma yisaŋ Nya ga gem. A ma daɱaŋ sukti ti ɗe gem wu, a ma daɱaŋ suk Almasihu Yesu Yen gwasi. Tik ɗe Nya ga gem suk maŋ baɩti mbadl gwe ba a paki sowu.
21 Mil ji lami jini, nge paɩti wul ji gunki, wul jwe a mbalaŋ kansi ɗe Nya wu.